

A
SZENTESI LAJTHA LÁSZLÓ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Intézményi adatok

Az intézmény neve: Szentesi Lajtha László Alapfokú Művészeti Iskola

Az intézmény címe és székhelye: 6600 Szentes, Kiss Bálint u. 11.

Telefon: 63/400-406

Web: lajthaszentes.hu

E-mail: info@lajthaszentes.hu

Fenntartó: Hódmezővásárhelyi Tankerületi Központ

Az intézmény típusa: Alapfokú művészetoktatási intézmény

Az iskola OM azonosítója: 039530

Működési területe: Szentes város közigazgatási területe, vonzáskörzete

Alaptevékenység: Alapfokú művészeti nevelés-oktatás zeneművészeti-, táncművészeti-, képző- és iparművészeti, valamint szín- és bábművészeti ágon

Igazgató: Várkonyiné Mihály Erna

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS **5**
1. HELYZETELEMZÉS **6**
1.1. Az iskola rövid története, helyzetelemzés **6**
1.2. Hagyományok, eredmények **7**
2. ISKOLÁNK NEVELÉSI PROGRAMJA **8**
2.1. Iskolánkban folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai **8**
2.2. A művészeti tevékenységek oktatásának cél- és feladatrendszere **9**
2.2.1. Zeneművészet **9**
2.2.2. Táncművészet **9**
2.2.3. Képző- és iparművészet **10**
2.2.4. Szín- és bábművészet **10**
2.3. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok **11**
2.4. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok **12**
2.5. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok **12**
2.5.1. A csoportos órán folyó nevelőmunka: **12**
2.5.2. A tanórán kívül nevelőmunka: **13**
2.5.3. Közösségfejlesztés csoportos foglalkozásokon: **13**
2.5.4. A diákönkormányzati munka közösségfejlesztő feladatai **13**
2.5.5. Környezeti nevelés **14**
2.6. A pedagógusok és tanszakvezetők helyi feladatai **14**
2.6.1. Pedagógusok **14**
2.6.2. Tanszakvezetők **15**
2.7. Kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje **15**
2.7.1. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek **15**
2.7.2. Művészeti versenyek, fesztiválok, találkozók pedagógiai funkciója **16**
2.7.3. Tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatása **17**
2.7.4. A lemorzsolódásban veszélyeztetett tanulókra vonatkozó intézményi feladatok **17**
2.8. A kapcsolattartás formái **18**
2.8.1. Szülői munkaközösség (SZMK) **18**
2.8.2. Diákönkormányzat (DÖK) **20**
2.8.3. Fenntartó **20**
2.8.4. Iskolánk és a zenével foglalkozó civil szervezetek együttműködése **20**
2.8.5. Külső kapcsolatok **21**
2.9. Tanulmányok alatti vizsgák szabályai és értékelései **21**
2.9.1. Beszámolók, vizsgák **21**
2.9.2. A tanulók értékelése **21**
2.10. Felvétel, átvétel, tanulói jogviszony megszűnése **23**
2.11. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei **23**
3. ISKOLÁNK HELYI TANTERVE **24**
3.1. ZENEMŰVÉSZET **39**
GITÁR **43**
ÜTŐ **65**
ZONGORA **95**
ORGONA **123**
FURULYA **141**
FUVOLA **143**
OBOA **200**
KLARINÉT **228**
SZAXOFON **256**
KAMARAZENE **296**
ZENEKAR **304**
TROMBITA **309**
KÜRT **332**
HARSONA-TENORKÜRT-BARITONKÜRT **355**
TUBA **383**
HEGEDŰ **405**
BRÁCSA-MÉLYHEGEDŰ **430**
GORDONKA-CSELLÓ **453**
NAGYBŐGŐ-GORDON **482**
ZENETÖRTÉNET-ZENEIRODALOM **581**
ZENEELMÉLET **591**
ZENEISMERET **599**
NÉPZENE **621**
CITERA **630**
NÉPI KAMARAZENE **660**

NÉPI ZENEKAR **668**
NÉPZENEI ISMERETEK **674**
ELEKTROAKUSZTIKUS ZENE **685**
JAZZ ZENE **710**
JAZZ-TROMBITA **713**
JAZZ-HARSONA **720**
JAZZ-ZONGORA **731**
JAZZ-BŐGŐ **759**
JAZZ-DOB **771**
3.2. TÁNCMŰVÉSZETI ÁG **792**
GYERMEKTÁNC **794**
TÁRSASTÁNC **795**
VISELKEDÉSKULTÚRA **804**
TÁRSASTÁNCTÖRTÉNET 5-6. ..... **805**
TÁRSASTÁNCTÖRTÉNET 9-10. ..... **807**
TÁRSASTÁNC GIMNASZTIKA **808**
TÖRTÉNELMI TÁRSASTÁNC **811**
NÉPI JÁTÉK, NÉPTÁNC TANTÁRGY **821**
FOLKLÓRISMERET **829**
TÁNCTÖRTÉNET **834**
KINETOGRÁFIA TANTÁRGY **836**
NÉPI JÁTÉK **839**
NÉPTÁNC **841**
NÉPZENEI ALAPISMERETEK **854**
FOLKLÓRISMERET **862**
TÁNCTÖRTÉNET **869**
TÁNCJELÍRÁS –OLVASÁS **873**
3.3. Színművészeti-bábművészeti ág **877**
DRÁMA ÉS SZÍNJÁTÉK **880**
BESZÉD ÉS VERS **906**
MOZGÁS ÉS TÁNC **919**
ZENE ÉS ÉNEK **931**
SZÍNHÁZISMERET **945**
3.4. Képző- és iparművészeti ág **963**
GRAFIKA ÉS FESTÉSZET TANSZAK **963**
ALKOTÓJÁTÉKOK TANTÁRGY **964**
RAJZ-FESTÉS ALAPJAI **966**
VIZUÁLIS ALKOTÓGYAKORLAT **973**
LEGIMITÁCIÓS ZÁRADÉK **1040**

BEVEZETÉS

A Szentesi Lajtha László Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai Programja az intézmény egyedi arculatát mutatja be, melyet a nevelőtestület dolgozott ki, fogalmazott meg. A program ismerteti a képzési időszakokat, iskolai szolgáltatásokat belső és külső használói számára. A Pedagógiai Program a hatályos Szakmai Alapdokumentumra épül.

A 2011. évi CXC. Törvény a Nemzeti köznevelésről, a 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról (púétv), és a következő végrehajtási illetve kormányrendeletek szabályozzák munkánkat:
20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről
27/1998. (VI.10.) MKM rendelet az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja kiadásáról
3/2011. (I.26.) NEFMI rendelet az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja kiadásáról
229/2012. (VIII.28.) Kormányrendelet a Nemzeti Köznevelési Törvény végrehajtásáról

1. HELYZETELEMZÉS

1.1. Az iskola rövid története, helyzetelemzés

Szentesen a II. világháború előtt Briher István hegedűtanár működtetett magán zeneiskolát. Az iskola eredményességét mutatja, hogy a városban működött szimfonikus zenekar. A háború után Zeneoktató Munkaközösség látta el az alapfokú hangszeres képzést. A tanárok leginkább bélistázott hivatalnokokból, jogvégzett emberekből kerültek ki, akiknek zenei képzettsége nagyon változó volt.

A legjobbak *(dr. Szőke István, dr. Blanckenstein János, dr. Szántó Lajosné, Galli János, dr. Dégi Lászlóné)* eredményes munkát végeztek, növendékeik közül nem egy, ismert muzsikus, zeneszerző lett.

1955-ben az Ő közreműködésükkel *(dr. Dégi Lászlóné - hegedű - igazgató, Balogh Gyula - szolfézs, Galli János - szolfézs, Kiss Istvánné - hegedű, dr. Blanckenstein János - zongora, dr. Máthé Ferenc - magánének, dr. Szőke István - zongora, 113 növendékkel)* alakult meg az Állami Zeneiskola. Az iskola első igazgatója dr. Dégi Lászlóné hegedűtanár.

A cselló oktatása 1956/57, a rézfúvósok oktatása 1957/58, a fafúvósok oktatása 1958/59 tanévben kezdődött. A tanszakok fokozatosan fejlődtek. Kezdetben a fa - és rézfúvós tanszakokon egy - egy tanár tanított. Folyamatosan értük el, hogy jelenleg szakképzett tanár oktat minden fafúvós hangszeren. A rézfúvós tanszakon egy trombita- és egy harsonatanár tanít. A felmerült igény alapján vezettük be a gitár, magánének, ütőhangszerek oktatását. A tanszakok teljesebbé tétele érdekében az utóbbi években kezdte el működését a népzenei, orgona, szintetizátor tanszak. Az iskola fennállása alatt fokozatosan emelkedett a növendéklétszám, ami városunkban az örvendetes zenetanulás iránti igényt jelenti.

Szegváron 1996-ban alapította meg a művészeti iskolát Mihály Béla – címzetes igazgató-, azzal a szándékkal, hogy az ott élő fiatalok is részesüljenek művészeti képzésben. A zeneművészeti ág elindítását követte 1998-ban a táncművészeti ág, azon belül is a néptánc tanszak, mely a településen nagy hagyományokkal rendelkezik a mai napig. A táncegyüttes szép eredményekkel büszkélkedhet, melynek új lendületet adott az alapfokú képzésbe való bekapcsolódás, és annak állami finanszírozása. A zenei tanszakok sok tehetséges növendéket indítottak el a zenei pályára, és neveltek ki a zenét értő és szerető fiatalokat az évek folyamán. Fábiánsebestyénen a 2010/2011-es tanévben indult el a művészeti képzés mind a négy művészeti ágon. Ez idő alatt jól működő tanszakok létesültek, akik eredményesen működnek.

A zeneiskola épülete az 1880-as években készült, Úri kaszinó céljára.

Mai formáját az 1989-ben befejezett felújítás után érte el. Kiemelten sikerült a bálterem átalakítása hangversenyteremmé. A terem akusztikáját a külföldön koncertező művészek is dicsérik. Az épület alapfokú művészetoktatásra alkalmas, de a mai létszám ellátására nem elegendő. A tantermeket illetően szükségünk van a közismereti iskolák segítségére: a Szentesi Koszta József Általános Iskola (*Szentes, Köztársaság u. 6.)* , a Szentesi Klauzál Gábor Általános Iskola (*Szentes, Klauzál Gábor utca 12-18.)* és a Szentesi Deák Ferenc Általános Iskola *(Szentes, Deák Ferenc utca 53-55.)* telephelyeink, ahol zeneművészeti- és képző- és iparművészeti ágakon folyik az oktatás. A 2020. évi átszervezés részeként új telephelyekkel bővült iskolánk. A Szegvári Forray Máté Általános Iskola *(6635 Szegvár, Templom u. 2.)*

telephelyen zene- és táncművészeti ágakon, míg a Fábiánsebestyéni Arany János Általános Iskola *(6625 Fábiánsebestyén, Iskola tér 3.)* telephelyen zene-, tánc-, képző- és ipar, valamint szín- és bábművészeti ágakon folyik a nevelés-oktatás.2022-ben a Nagymágocsi Hunyadi János Általános Iskolában (Nagymágocs, Rákóczi Ferenc utca 27.) indítottunk több tanszakot zeneművészeti ágon, az ottani igényeknek eleget téve. A 2024-es évben új feladatellátási hellyel bővült iskolánk : Horváth Mihály Gimnázium (Szentes, Szent Imre herceg utca 2.), ahol mind a négy művészeti ágat van lehetőségünk oktatni.

1.2. Hagyományok, eredmények

Iskolánk szakmai eredményét egyrészt a zenei pályára készülők száma és a versenyeken résztvevők, másrészt a A-tagozatos magasabb osztályosok száma, az amatőr együttesekben *(fúvószenekar, énekkar, citerazenekar)* résztvevők, hangverseny-látogatók határozzák meg.

Az intézmény működése alatt számos növendékből lett muzsikus, de megállapíthatjuk, az utóbbi tíz évben évente van 2-3 eredményesen felvételiző tanulónk zeneművészeti szakközépiskolába. Jelenleg is többen tanulnak középiskolai, főiskolai és egyetemi tagozaton. Az országos versenyek megyei, területi válogatóin folyamatosan részt veszünk, alkalmanként az országos döntőre is eljutnak növendékeink. Már hagyománnyá vált, hogy a tovább tanuló növendékeinknek tanulmányaik alatt évente hangversenyt rendezünk, így figyelemmel tudjuk kísérni fejlődésüket, rokonaiknak, barátaiknak rendszeresen bemutathatják tudásukat. Talán ennek a kapcsolatnak is tudható, hogy tanulmányaik befejezése után többen visszajönnek tanítani intézményünkbe a frissen végzettek közül.A fent említett növendékek az iskola nagyon kicsi százalékát képezik.

Hagyományaink ápolásával a tanulók széles rétegének szeretnénk olyan élményt nyújtani, ami a későbbiekben is a zene közelében tartja Őket. A gyermekek nagyobb része szívesen vesz részt nyilvános szereplésen. Ezt szolgálják a növendékhangversenyek, egyéb rendezvényeken *(saját iskolában, városi rendezvényeken stb.)* való közreműködések. Az iskolában rendszeresen megemlékezünk nagy zeneszerzők évfordulóiról növendékhangverseny, tanári hangverseny vagy emlékműsor formájában. Az ünnepekhez kapcsolódó rendezvények közül a karácsonyi és farsangi hangverseny bizonyult maradandónak. Fontosnak tartjuk az iskolában folyó munkát, az eredményeket, a jól működő együtteseket, szólistákat legalább az évfordulók kapcsán nagyobb közönségnek – az iskola falain kívül is - bemutatni. Intézményünk hagyománya a Csongrád Megyei Kortárszenei Találkozó, melyet minden évben, és a Csongrád Megyei Fafúvós Verseny, melyet minden második évben rendezünk meg. Ahogyan az elmúlt évtizedekben, úgy az utóbbi években is részt vett Szentes város zenei-közművelődési életének szervezésében a Szentesi Lajtha László Alapfokú Művészeti Iskola egész alkalmazotti köre.

2. ISKOLÁNK NEVELÉSI PROGRAMJA

2.1. Iskolánkban folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

A művészetoktatás célja, hogy a maga sajátos eszközeivel, érzelmi és esztétikai neveléssel hozzájáruljon egy sokoldalú, a művészetekben jártas, érett, kreatív személyiség kialakításához. A nyugodt, belső iskolai légkör megtartásával - ahol egyaránt jól érzi magát a tanuló és a tanár - célunk a gyermekek saját képességének teljes kibontakoztatása. Tudatosan akarjuk csökkenteni a tanulókat érő kudarcélményeket. A sikerélményt, a dicséretet tartjuk célravezetőnek, ugyanakkor próbáljuk megtanítani növendékeinket az elkerülhetetlen kudarcok elviselésére is. A kultúra iránti nyitott magatartás, esztétikai érzékenység kialakítására törekszünk.

Feladatunknak tekintjük az egyetemes művészeti kultúra, európai műveltség, népi hagyományok, értékek megőrzését, az értékmegőrzés formáinak kialakítását. Növendékeinket képességeinek megfelelően a legmagasabb fokra kell elvezetnünk. Ha munkánkat eredményesen akarjuk végezni, növendékeinket aktivizálni kell, el kell érnünk, hogy akarják a kitűzött cél elérését. Tanulóinkat rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra próbáljuk nevelni, amelyet a szülőkkel kialakított jó kapcsolat révén tudunk megvalósítani. A tehetségesebb gyerekeknél ki kell bontakoztatni azokat az adottságokat, amelyekkel átlagon felül rendelkeznek *(szorgalom, ambíció, akaraterő, emlékező képesség, önbizalom, hallás, ritmusérzék, stb.)* és alkalmassá teszi őket továbbtanulásra. Fejlesztenünk kell növendékeink kapcsolatteremtő képességét is. Az a célunk, hogy tanulóink személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenységek iránt.

Iskola és közművelődés. Az iskola vezetésének véleménye szerint e két szó kell, hogy jellemezze legjobban művészetoktatási intézményünket.

Az **iskola**i jelleg az oktató-nevelő munkában kell, hogy megmutatkozzon, ahol világos, egyértelmű, teljesíthető és ellenőrizhető követelményrendszer, alkotó-, illetve csapatmunkára is vállalkozó nevelőtestület, és a kollégák, szülők, diákok, fenntartó, társadalmi környezet elvárásait is figyelembe vevő iskolavezetés van.

Művészetoktatásunk másik fontos területe a **közművelődés**. Hangversenyek, bemutatók szervezése, kiállítások rendezése, az amatőr művészeti csoportok *(énekkarok, fúvószenekarok, citeraegyüttesek,tánccsoportok, színjátszó csoportok)* utánpótlásának nevelése, iskolákkal, közművelődési intézményekkel, más szervezetekkel, egyházakkal történő együttműködés is feladata iskolánknak. Meggyőződésünk, hogy a művészeteknek, a közművelődésnek sok-sok szállal kell kapcsolódnia ahhoz a társadalmi környezethez, amelyben működik.

Intézményünket a környezeti és társadalmi elvárásokhoz rugalmasan alkalmazkodó, az új szakmai, módszertani kísérleteket támogató, de a klasszikus - több évszázad alatt kialakult - művészeti és emberi értékekhez ragaszkodó, iskolának képzeljük el a jövőben is.

Iskolánk fő pedagógiai alapelve az **értékközvetítés** és **értékalkotás**.
Az értékek közvetítése, befogadása, azzal történő azonosulás kapcsán a szorgalmat, kitartást, alázatot tartjuk vezető értékeknek, míg az értékalkotással kapcsolatban a kreativitást, fantáziát, a tanulói egyéniséget.

Iskolánk - a Szentesi Lajtha László Alapfokú Művészeti Iskola - olyan készségek fejlesztésére és ismeretanyag átadására vállalkozik, melynek fő célja az önnevelésre, öntevékenységre való ösztönzés, a lélek formálása, erkölcsi gazdagítása, a humánum előtérbe helyezése. A művészetre neveléssel a művelt, művészeteket igénylő és értő közönség, valamint az amatőr művészeti csoportok utánpótlásának biztosítását (A-tagozat) és a szakirányú továbbtanulásra történő felkészítést, a szakember utánpótlást (B-tagozat) tekintjük fő feladatunknak. Azt szeretnénk, ha növendékeink képességeit teljes mértékben kibontakoztathatnánk, amely magába foglalja érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésüket.

2.2. A művészeti tevékenységek oktatásának cél- és feladatrendszere

2.2.1. Zeneművészet

- Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja keretében folyó zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony növendékek képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását. A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket. Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.
- A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, fogékonyság – alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására.
- A zeneoktatás a különböző zenei műfajok sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel.

2.2.2. Táncművészet

- A táncművészeti képzés célja, hogy lehetőséget nyújt a tanulók mozgásműveltségének és mozgáskultúrájának sokirányú fejlesztésére, fizikai állóképességének, ügyességének, cselekvő biztonságának, ritmusérzékének, hallásának, tér- és formaérzékének fejlesztésére, gazdagítására.
- A táncművészeti nevelés alkalmat ad a táncművészet különböző műfajai iránt érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.
- A tanulók érdeklődésére, tapasztalataira, folyamatos technikai fejlődésére építve gyarapítja ismereteiket, fejleszti képességeiket és alakítja készségeiket. Képességeiktől és szorgalmuktól függően fejleszthetik tánctechnikai, előadói műveltségüket és különféle szakirányú területeken szerezhetnek jártasságot.
- A táncművészeti oktatás célja, hogy felkészítse és irányítsa a tehetséges tanulókat a táncművészeti pályára, illetve az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra. A múlt és jelen hagyományainak és táncművészeti értékeinek megismertetésével, megszerettetésével lehetőséget teremt a tanulók számára életkoruknak megfelelő táncművészeti kultúra, műveltség megszerzésére.

2.2.3. Képző- és iparművészet

- A képző-és iparművészet oktatás-nevelés lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység - nyitottság, igényesség, ízlés, erkölcsi fogékonyság - alakítása mellett a látás kiművelésére és tudatosítására, bővítve a képi műveltséget, a képi emlékezetet és képzeletet. Ráirányítja a tanuló figyelmét az emberi és a természeti környezet esztétikumára, szépségére.
- Megismerteti az egyetemes emberi kultúra, az európai műveltség, a nemzeti hagyományok értékeit, az értékmegőrzés formáit. Megismerteti a kommunikáció művészi formáit, a képző - és iparművészet műfaji sajátosságait. Ösztönzést ad a tanulóknak az önkifejezés eszköztárának gazdagítására és felkészíti a tanult művészi kifejező eszközök alkalmazására.
- A vizuális művészeti oktatás megismerteti a tanulókkal az adott művészeti ág műfaji sajátosságait, a művészi kommunikáció megjelenítési módjait. A képzés célja az is, hogy a múlt értékeit megszerettesse, és tovább éltesse, segítsen a hagyománytisztelet megteremtésében.
- A képző– és iparművészeti ág sajátosságai: tevékenységközpontúság – a tanulók a vizuális tananyagtartalmakat, feladatokat gyakorlati, tapasztalati módon, különböző tevékenységek által, komplex témákba ágyazottan dolgozzák fel, amelyben a cselekvésből származó tapasztalat adja a tanulás alapját, feladattudatosság – egy témával, témakörrel való hosszabb idejű elmélyült foglalkozás, mely elősegíti a tanulók türelmének, kitartásának fejlődését, alkotói magatartás – amelyben fontos szerepet kap a nyitottság, az egyéni látásmód, a lényegkiemelés, a problémaérzékenység és problémamegoldás képessége, komplexitás – amely átjárhatóságot biztosít a képző– és iparművészeti, a népművészeti és médiaművészeti területek között.
- Az egyéb művészeti ágak között, folyamatszerűség az egyes feladatok végig vitelében és a szervesen kapcsolódó, egymásra épülő feladatsorokban, projektekben, kreatív cselekvőképesség, melynek fontos részterülete a kísérletező kedv, bátorság, lényeglátás, szituativitás, döntésképesség, nézőpontváltás, sorrendmódosítás, interaktivitás és együttműködési készség, mely feltételezi a személyközi kapcsolatok aktivitását, a kooperációt és innovációt, tanulók önkifejezési készségének kialakítása és mélyítése a személyre szabott feladatok, egyéni korrektúra megvalósulása révén, szociális érzékenység és empátia, az én– tudatosság, önszabályozás és önállóság fejlesztése.

2.2.4. Szín- és bábművészet

- Az alapfokú művészetoktatás keretében folyó színházi nevelés – figyelembe véve a tanulók érdeklődését, életkori sajátosságait, előzetes színházi–dramatikus tapasztalatait – lehetőséget biztosít a színművészet iránt vonzódó tanulók képességeinek fejlesztésére; ismereteik gyarapítására, művészeti kifejező készségeik kialakítására és fejlesztésére, a művészeti szakterületen való jártasság megszerzésére és gyakorlására, illetve felkészít a művészeti alapvizsgára és záróvizsgára.

- A képzés lehetővé teszi a színművészet területén a tanulók számára önmaguk tudatos megfigyelését. Az önértékelést annak érdekében, hogy képessé váljanak saját eredményeik felismerésére és azok színházi munka során történő alkalmazására Az önkifejezést, a közös alkotómunka örömteli együttlétének megtapasztalását Az élet más területein elsajátított tanulói ismeretek, készségek, attitűdök színjátékban való alkalmazását Drámával és színházzal kapcsolatos tanulói aktív szókincs bővítését.

- Színházi előadások egyéni vagy csoportos készítését, illetve mások által bemutatott produkciók megtekintését, értelmezését .Változatos dramatikus tevékenységformákban való részvételt. Az alapvető dramatikus technikák és a színházi konvenciók megismerését, alkalmazását differenciált feladatokban A színházi–drámai formával való kísérletezést, a színpadi megjelenítés jellemzőinek megismerését A színjáték kulturális hagyományainak megismerését A színjátéknak mint művészi kommunikációs formának a megtapasztalását.

2.3. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A személyiség formálásában az örökletes adottságokon túl a környezet kultúrájának, normáinak, elvárásainak is jelentős szerepe van. A művészetek tanulása során kifejezetten előnyt jelent, hogy a gyermekekkel egyénileg, illetve kis létszámú csoportban foglalkozhatunk. Erős személyes kötődés alakul ki, mely meghatározó lehet a tanuló fejlődésében. Ez a kötődés befolyásolhatja a művészetek tanulásának eredményességét.

Feladataink a személyiségfejlesztés során:
- Pozitív megerősítés, a motivációs bázis támogatása élményekkel, helyes kritikával, értékeléssel,
- Helyes önértékelés kialakítása,
- A helyes gyakorlás – mint az eredményesség egyik záloga – megtanítása, fejlesztése, motiválása,
- Az esztétikai érzék, ízlés fejlesztése, formálása,
- Az önkifejezés, nyitottság és mások elfogadásának fejlesztése,
- A szereplési szorongás leküzdésének segítése,
- Alapvető célunk a személyiségfejlesztés során, hogy a művészetoktatási pedagógia sajátos eszközeit is felhasználjuk a kapcsolatteremtési képesség fejlesztésében,
- Feladataink eredményes végzéséhez szükségünk van a szülők segítségére, a velük való jó kapcsolat kialakítására és fenntartására.

Ennek eszközei:

- KRÉTA rendszer házi feladat funkciójának használata,
- Rendszeres zenés szülői értekezletek, nyílt órák és bemutatók szervezése,
- A gyermekek teljesítményének, szereplési szituációjának közös megélése és feldolgozása, a fejlődési ütem, a személyes problémák megbeszélése, a megoldások keresése,
- Szülői óralátogatások biztosítása, felkészítés az otthoni gyakorlás segítésére,
- Családlátogatás, szociális és kulturális helyzet felmérése,
- A szülők érdeklődésének felkeltése az iskola közösségi programjai iránt, bevonásuk ezek szervezésébe, megvalósításába,
- Célunk a személyiség komplex fejlesztése, a harmonikus, önmagát és társait helyesen megítélő ifjú emberré nevelése.

2.4. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Az egészségneveléshez tartozó fogalmak:
Egészség: A WHO az 1948-as alkotmányában kimondja: az egészség nem a betegség hiánya, hanem a testi, lelki, szociális jól-lét állapota. Nem passzív állapot, hanem folyamat.

Az egészségfejlesztés az összes nem terápiás egészségjavító módszer gyűjtőfogalma, tehát magába foglalja:
- a korszerű egészségnevelés,
- az elsődleges prevenció,
- a mentálhigiéné, az egészségfejlesztő szervezetfejlesztés,
- az önsegítés feladatait, módszereit.

A WHO meghatározása szerint az egészségfejlesztés az a folyamat, amely képessé teszi az embereket arra, hogy saját egészségüket felügyeljék, javítsák.

Egészségnevelés: A WHO meghatározása szerint az egészségnevelés olyan, változatos kommunikációs formákat használó, tudatosan létrehozott tanulási lehetőségek összessége, amely az egészséggel kapcsolatos ismereteket, tudást és életkészségeket bővíti az egyén és a környezetében élők egészségének előmozdítása érdekében. A korszerű egészségnevelés egészség- és cselekvésorientált tevékenység.

Az egészségnevelés színterei

A gyerekek és a fiatalok hosszú éveket töltenek az iskolákban. Ebben az időszakban érdemi hatást lehet gyakorolni a személyiségfejlődésükre, mely nagyban meghatározza az életmódjukban később kialakuló szokásaikat, az életideálokat, preferenciák kialakítását.

2.5. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A művészetek tanulása – közös éneklés, együttzenélés,közös táncolás, színdarabok közös előadása – kiemelkedően fontos szerepet játszik az egyén és a közösség kapcsolatának, egymásra hatásának fejlesztésében, a közösséghez való alkalmazkodás, a szocializáció tudatos alakításában. Az egyéni érdek alárendelése a közösségeknek, valamint a közösség részéről az egyéni munka eredményeinek elismerése, ennek fejlesztése a művészeti tevékenységbe ágyazottan jelenik meg.

2.5.1. A csoportos órán folyó nevelőmunka:

A csoportokon belüli közösségi viszonyok fejlesztéséhez fontos az egymás iránti felelősség erősítése. A hibák közös javítása, a bírálat hozzájárul a felelősségtudat erősítéséhez. A tanulók saját és társaik teljesítményeit is értékelik az eredményesség szempontjából, mivel azt kívánjuk tudatosítani, hogy egymás munkájának értékelésekor és önmagunkkal szemben is tárgyilagosak legyenek.

2.5.2. A tanórán kívül nevelőmunka:

A tanulócsoportok közösségi életét összetartó, megerősítő hagyományok kialakítására törekszünk. Közösségi ünnepek - karácsony, farsang, népszokások őrzése, névnapok, születésnapok köszöntése stb. – műsorokkal, énekekkel. A szereplések után az elméleti és gyakorlati órákon is értékeljük növendékeink teljesítményének fejlődését. Ezzel serkenteni kívánjuk a másik munkája iránti érdeklődést, illetve az egyéni teljesítmény közösségi elismerését. Törekszünk arra, hogy minél több tanulónk vegyen részt az iskolai zenekarok, énekkarok, kamaracsoportok, táncegyüttesek, társulatok munkájában. Közös hangversenyek, táncbemutatók és színi- és operaelőadások megtekintését szervezzük. Arra serkentjük tanulóinkat, hogy vegyenek részt tanulmányi kirándulásokon és nyári művészeti táborok munkájában, mely tudásuk gyarapodása mellett az új közösségekbe való beilleszkedés hatékony eszköze lehet.

2.5.3. Közösségfejlesztés csoportos foglalkozásokon:

Iskolánkba a zenei órák többségére egyénileg járnak a tanulók. Fontos kialakítani zenélő közösségeket, illetve a színjátszó-, grafikus csoportokat, és táncegyütteseket, ahol a művészeti tevékenységek mellett egymást is jobban megismerik a gyerekek. Szintén csoportos foglalkozások A közös munka fejleszti az egymásra figyelést, a toleranciát, az alkalmazkodó készséget, hiszen különböző szinten lévő tanulók csak akkor tudnak közös produkciót létrehozni, ha az ügyesebb segíti a gyengébbet, ugyanakkor a jobban teljesítő növendék húzóerőként is hat a fejlődni vágyó tanulóra. Az ismétlődő próbák alatt a tanulók megismerik egymást, barátságok szövődhetnek, jobban fejlődik bennük az a tudat, hogy ők ehhez az iskolához, zenekarhoz, együtteshez tartoznak. A koncerteken, fellépéseken átélik azt az élményt, hogy valamit közösen hoznak létre, amiben minden egyes szereplőnek része van.

A befelé forduló, gátlásos gyermekeknek nagy lehetőség a közösségi művészeti tevékenység, hiszen az egyéni felelősség érzete kevésbé súlyos teher. A próbákon egy, a művészet addig ismeretlen területére nyer betekintést az ifjú. Megtapasztalja, hogy mindenki fontos, de ugyanakkor, időnként bizonyos szerepek előtérbe kerülnek a másikkal szemben. Megtanulja a másikat is hallgatni, kísérni, a váratlan helyzeteket megoldani.

A közös tanszaki hangversenyek is lényeges részei a gyerekek közösségi életének. Ezért is fontos, hogy minden tanár a tanév során tartsa meg önálló, minden tanulóját érintő tanszaki hangversenyét.

2.5.4. A diákönkormányzati munka közösségfejlesztő feladatai

A diákönkormányzat alapvető feladatai: a növendékek védelme, érdekeik képviselete. További feladata a véleménynyilvánítás biztosítása, jogérvényesítés, kötelességek teljesítése, iskolai programok szervezésének segítése.
A diákönkormányzat céljai: A tanulók a tátrsadalomba való beilleszkedésének segítése. A szervezet kialakítása és működése folyamán vezesse rá a gyerekeket a mindennapi életben való eligazodásra.
A diákönkormányzat alapelvei: Az iskolába járó növendékek álláspontjának képviselete, az intézmény házirendjének érvényesítése és a diákok jogainak ismertetése. Az iskolai

programok szervezésében aktív részvétel, és az intézményt érintő- diákokra vonatkozó-kérdések megvitatása.

A diákönkormányzat tisztségviselői:
Elnök: Minden tanévben újraválasztott egy fő, aki a diákönkormányzatot támogató pedagógussal együtt irányítja a szervezetet. A diákok egyszerű többséggel, nyílt szavazáson döntenek az elnök személyéről. Ugyanekkor elnök helyettest is választ a szervezet.
Diákönkormányzatot támogató pedagógus: A diákönkormányzat javaslatára az igazgató bízza meg. Feladata az elnökön keresztül a diákok tájékoztatása, az éves munka összefogása és bizonyos esetekben rendkívüli értekezlet összehívásának kezdeményezése.

2.5.5. Környezeti nevelés

Tanulóink társadalmi beilleszkedésének, együttműködéseiknek feltétele a szociális kompetenciák megértése és tervezett fejlesztése. Abban kell segítenünk növendékeinket, hogy megértsék és alkalmazzák a környezettudatos fogyasztást, a fenntarthatóságot és a tudatos fogyasztói magatartást. Lehetőségeinkhez mérten részt veszünk helyi- és térségi szinten környezetvédelmi, fenntarthatósági rendezvényeken. Tanulmányi útjaink során az adott táj jellegzetességeit, nemzeti parkjait, vadasparkjait, természetvédelmi területeit és múzeumait meglátogatjuk.

A fenntarthatóság színterei iskolánkban:
- kottamásolás csökkentése, a kották átadásával, „öröklésével”
- vízautomata használata saját pohárral, kulaccsal
- mindennemű papírhasználat visszaszorítása
- a színpad díszítése kiültethető virágokkal

2.6. A pedagógusok és tanszakvezetők helyi feladatai

Az igazgató, vagy annak helyettese, tanszakvezetői értekezlet és nevelőtestületi értekezlet alkalmával információkat osztanak meg. Az átadott információkat az érintett pedagógusok visszajelzéseikkel szóban, vagy írásban véleményezik. A nevelőtestület tagjai folyamatos kapcsolatot tartanak az intézménnyel és egymással, az információcsere megkönnyítésének érdekében.

2.6.1. Pedagógusok

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza. A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határoztuk meg:

- a tanítási órára való felkészülés,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása,
- a félévi- és tanévzáró vizsgák lebonyolítása,
- tanulmányi versenyek és iskolai kulturális programok szervezése, lebonyolítása,
- a tanulók felkészítése találkozókra és versenyekre,
- a tanszakvezetők, a szülői munkaközösség és diákönkormányzat munkájának segítése,

- zenés szülői értekezlet megtartása (évente minimum egyszer),
- részvétel a törvény által előírt továbbképzéseken,
- részvétel tanszaki-, és nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- tanulmányi kirándulások megszervezése, és ezeken részvétel,
- iskolai ünnepségeken és rendezvényeken való részvétel,
- tanítás nélküli munkanapokon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- hangszerraktár rendezés, és a szaktantermek rendben tartása,
- tantermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása,
- az elektronikus levelezés napi szintű követése.

2.6.2. Tanszakvezetők

A nevelő-oktató munka és a tanárok pedagógiai tevékenységének javítására, a módszertani kultúra fejlesztésére, az egységes követelmény kialakítására, az önképzés segítésére tanszaki munkaközösségek működnek az intézményben, melyek munkáját a tanszakvezető irányítja.A tanszakvezetőt az igazgató bízza meg . A szakmai munkaközösségek a tanszakvezető iránymutatásai és az intézményi célok figyelembe vételével előkészítk az önálló, éves tanszaki tervet, melyet ennek alapján a tanszakvezető kolléga készít el.

Tanszakvezető feladatai és hatásköre:

- az iskola pedagógiai programjának szellemében tanszaka szakmai irányítását végzi,
- minden tanév elején elkészíti a tanszaki munkatervet,
- szervezi és vezeti a tanszaki foglalkozásokat (évente 2-3 alkalom),
- segíti, koordinálja és értékeli a tanszakon oktató tanárok munkáját,
- figyelemmel kíséri a „B” tagozatos tanulók előmenetelét,
- előkészíti a vizsgák rendjét, a felvételi meghallgatásokat és a „B” tagozatosok beszámoltatását,
- látogatja a tanszakon tanító tanárok óráit.

A szakmai munkaközösség véleményt nyilvánít- szakterületét érintően – a pedagógiai program, valamint a továbbképzési terv elfogadása előtt.
Az intézményi tanács, mely a tanszakvezetőkön túl kiegészül az igazgatóval, helyettesével, és a közalkalmazotti tanács elnökével, szintén véleményt nyilvánít a pedagógiai programról, az SZMSZ-ről, a háziendről, valamint a munkaterv elfogadása előtt.

2.7. Kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

2.7.1. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

Az önkéntesség elve az alapfokú művészeti iskolákban azt jelenti, hogy a művészeti élmény, mint örömforrás eléréséhez az egyéni adottságok, a tehetség fejlesztéséhez programunk segítséget nyújt, de az abban foglaltakat a pedagógiai folyamatban részt vevőknek vállalniuk kell. Ennek érdekében az A-tagozaton nem teszünk különbséget a minimálisan elvárható

teljesítmény szintjén a tanulók között, azonban az értékelésnek tükröznie kell az egyéni teljesítmény és előmenetel különbözőségét.

Gyengébb képességekkel éppúgy válhat valaki önmegvalósító, érett személyiséggé, mint kiemelkedő talentumokkal. Felelősségünk és feladatunk is az átlagos, vagy gyengébb képességű tanulókkal való foglalkozás is. A tehetséggondozást az átlagostól eltérő, jobb képességű tanulók esetében B-tagozatra való irányítással, ennek magasabb szintű követelményrendszerével is segítjük. Ezeknek a növendékeknek meg kell adni a lehetőséget, hogy képességeik az átlagosnál jobban fejlődjenek. Ezt magasabb óraszám biztosításával érhetjük el. A zenei tagozaton a növendék második osztálytól irányítható B-tagozatra. A B-tagozatra irányítás a főtárgy tanár javaslata alapján a tanszak tanárainak támogatásával történhet.

A B-tagozaton az egyéni képességek fejlesztése mellett nagy hangsúlyt kap a tantervi és a felvételi követelmények maximális teljesítése. Számukra az évi két beszámoló mellett több előjátszást kell tartani, ami szolgálja a szereplési rutin megszerzését, de fejlődésének ellenőrzését is. E meghallgatásokon ki kell kérni a kollégák véleményét, javaslatát.

Lehetőség szerint a versenyre, felvételire készülő tanuló vegyen részt zenei táborban, vagy keressük meg a módját annak, hogy szakiskolai tanár meghallgassa. Szakirányú felvételi és verseny előkészítés esetén túlóra terhére magasabb óraszám biztosítható.

A B-tagozatos növendékek versenyeken, megyei bemutatókon, találkozókon vegyenek részt, képviseljék intézményünket. A tehetség gondozása, fejlődésének elősegítése nem csupán a kiemelkedő teljesítmény elérését kell, hogy megcélozza. A tehetséggondozásnak összhangban kell lenni az alapvető személyiségfejlesztési célkitűzésekkel is.

A tehetséggondozás feltételei

- Legfontosabb a tanár tudása, személyisége, mely a legfőbb motivációs erő,
- Szoros kapcsolattartás a hangszeres és elmélettanárok között,
- Tanári továbbképzés,
- Hangszerek minősége, karbantartása,
- A tehetség kibontakozását segíti a kultúrált művészeti értékek iránt fogékony környezet. Ezt a légkört kell megteremteni a tanórán kívüli rendezvényekkel is.

2.7.2. Művészeti versenyek, fesztiválok, találkozók pedagógiai funkciója

- A versenyekre, találkozókra való felkészülés nagy lendületet ad a növendékeknek. Hatásuk jóval szélesebb rétegre terjed ki, mozgósítja az érintett tanszak növendékeit.
- A rendezvények – különösképpen az országos szint – módot adnak a legtehetségesebbek megismerésére, pályájuk féltő gondossággal való figyelemmel kísérésére.
- Szereplési rutin, koncentráció, állóképesség megszerzésére teremtenek nagyszerű lehetőséget.
- A legtehetségesebb növendékek kiválasztásán, kiemelésén túl lehetőség nyílik a művészeti pályán való eredményes előrehaladásuk segítésére.
- A rendezvény haszna, hogy a tanulókat fokozott – felfokozott – teljesítményre serkenti, megerősíti azt a tudatot, hogy eredmény csak komoly munkával érhető el, hogy a művészetek tanulását nehezítő tényezők (kevés szabadidő, a hangszer- és eszközök

minősége, a felkészülés körülményei stb.) leküzdése nemes cél, hogy a felkészülés során befektetett többletmunka mindenképpen nyereség.
- A szakmailag és lelkileg jól felkészített növendékeknek az szerez igazán nagy örömet, ha közönség előtt önmaga legjobb szintjén produkál, ha tudását egy-egy verseny vagy fesztivál nyilvános keretei között megmutathatja.
- A fesztiválok, találkozók – amelyek többnyire a kamaraprodukciók színterei – a szakma legalapvetőbb tudnivalóinak elsajátítását segítik: a tiszta intonáció, a ritmikai fegyelem, az együttmuzsikálás, együtt színjátszás, képzőművészeti együttes tevékenység és együtttáncolás követelményei, a művészi megformálás, a helyes hangzásarányok megvalósítása, nem utolsó sorban a művészetek örömének, élményének szerezni és adni tudása.
- Az országos művészeti rendezvények az érintett terület pedagógusainak módot adnak egy-egy „műfaj" pedagógiai eredményeinek felmérésére, a rendezvények között megtett út értékelésére, a helyzetelemzés alapján a feladatok kitűzésére. A felkészítő és érdeklődő tanárok részére tehát továbbképzéssel felérő szakmai értékelés, a látottak és hallottak alapján az egész tanszak számára országos továbbképzési lehetőség. Már az országos fórumot megelőző válogatók során az adott intézmény, megye tennivalóit meghatározza, felhívja a figyelmet az iskola, a terület eredményeire, gondjaira.

2.7.3. Tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatása

Intézmény típusunk elsődlegesen tehetséggondozó iskola, ahová átlagos és átlagon felüli növendékek jelentkeztek eddig. Ahogyan az általános iskolákban is egyre több az SNI-s és BTMN-es tanuló, úgy a művészeti iskolában is megnőtt ezen tanulók száma. Kollégáim türelemmel és nagy szakmai elhivatottsággal fordulnak a tanulási nehézséggel küzdő növendékek felé. Bizonyos esetekben segítségül hívják a Pedagógiai Szakszolgálat munkatársainak iránymutatását vagy a szakirodalmat. Kocsis Györgyi kolléganő több éve dolgozik együtt Miskuné Farkas Szilviával, a Pedagógiai Szakszolgálat munkatársával egy kiválasztott szolfézs csoport diákjaival nagyon sikeresen. Csoportos órákon jelentkeznek a problémák, mely esetekben lehetőségünk van differenciálni és/vagy külön foglalkozni egyes tanulókkal.

2.7.4. A lemorzsolódásban veszélyeztetett tanulókra vonatkozó intézményi feladatok

- Szülőkkel, családokkal való együttműködés a növendékek érdekében,
- Felzárkóztató foglalkozások,
- Főtárgy tanár és növendéke segítő, együttműködő kapcsolata,
- Külső szakemberek bevonása bizonyos esetekben,
- Részvételi lehetőség tanórán kívüli programokban,
- Viselkedéskultúra és szokások kialakítása,
- Személyes pédamutatásunk.

2.8. A kapcsolattartás formái

2.8.1. Szülői munkaközösség (SZMK)

Programunk alapvető céljainak megvalósításához elengedhetetlenül szükséges a szülőkkel való egyéni kapcsolattartás, együttműködés. Szükség van a szülői segítségnyújtásra ahhoz is, hogy az esetleges problémákat kellő időben felismerjük, és együttesen orvosoljuk azokat. Eredményes művészeti nevelés csak a **tanuló – pedagógus - szülő** hármas együttműködésének harmóniájában valósulhat meg. Ez ad módot arra, hogy azok a tanulók, akik átlagos, vagy szerényebb képességekkel rendelkeznek, a tantervi követelmények elvárható szintű teljesítése mellett örömmel és felelősséggel vegyenek részt a művészeti nevelésben.

A szülőkkel történő kapcsolat kialakítása elsősorban a főtárgy tanár feladata. Ezen túlmenően az iskola vezetése is segíti a találkozás lehetőségeit. A tanév megkezdése után- szeptember végén- alakul meg a pedagógusok által delegált szülőkből a *szülői munkaközösség*, ahol az igazgató ismerteti a tanév feladatait, beszél nevelési céljainkról, tervezett rendezvényeinkről. A következő, szülőkkel való találkozást a főtárgy tanárai szervezik kiállítások, táncgálák, nyílt órák és zenés szülői értekezletek formájában. Ez az alkalom lehetőséget ad arra is, hogy a szaktanárok egyénenként értékeljék a tanulók eddigi munkáját a szülőkkel folytatott négyszemközti megbeszéléseken.

Fontosnak tartjuk, hogy a szülőkkel olyan harmonikus kapcsolatot alakítsunk ki, melynek során a szülők ránk bízott gyermekeik művészeti nevelésébe bekapcsolódhatnak, felkészültségüktől függetlenül. A szülő határozott elképzelésével kapcsolatban, miszerint, mely pedagógust választja gyermekének, nyitottak vagyunk, és igyekszünk megfelelni.

A nevelő akkor végzi felelősséggel pedagógiai munkáját, ha felhívja a tanuló és szülő figyelmét arra, hogy növendéke képességei mennyire illeszkednek harmonikusan a tantervi és iskolai elvárásokhoz, követelményekhez. Éppen ezért a tanítási órák során a tanuló személyiségének, adottságainak, tehetségének megfelelően kell alakítani a tartalmi elvárásokat, a fejlődés ütemét, a beszámoltatás, a szereplések módját, időpontját.

A zenetanulás során olyan speciális képességekre, készségekre is építenünk kell, amelyek az egyes szakok műveléséhez nélkülözhetetlenek. Éppen ezért gyakran jelenthet megoldást, ha a tanult hangszeren nehezen fejlődő, de zenetanulásra alkalmas gyereket másik hangszerre, másik művészeti ág felé irányítjuk. A pedagógus felelőssége arra is kiterjed, hogy bármely művészeti ág tanulásában egyénenként és esetenként mutatkozó alkalmatlanságot a növendék és a szülő számára úgy is jelezze, hogy a tanuló azt megértse, számára minél kisebb kudarcélményt jelentsen.

A pedagógusnak fel kell készítenie a szülőt arra, hogy a művészetek tanulása során nélkülözhetetlen mindennapos otthoni gyakorlást hogyan tudja figyelemmel kísérni, ellenőrizni. Fontos eszköz ehhez a KRÉTA rendszer, melynek gondos vezetésével mind a tanórai munka, mind az otthoni gyakorlás jól nyomon követhető.

Az iskola és a család kapcsolatában a legfontosabb kapocs maga a gyermek. Az ő művészeti fejlődése, érdekei határozzák meg az együttműködés formáit és tartalmát. A család, amikor iskolánkat választja, megtisztel bizalmával. Ennek a bizalomnak kell megfelelnünk magabiztos szaktudással, korrekt, kulturált és toleráns kapcsolatteremtő magatartással. Óráról-órára bizonyítanunk kell, hogy intézményünk, tanári személyiségünk számukra a lehető legjobb választás volt.

2.8.2. Diákönkormányzat (DÖK)

„Az iskolai diákönkormányzat megválasztása tanévenként a diákközgyűlésen történik. Az iskolai közösségek életüket érintő bármely kérdésben a diákönkormányzaton keresztül érvényesíthetik jogaikat.” A diákkör munkáját felsőfokú, pedagógus végzettségű személy segíti, iskolánkban az igazgató. A diákönkormányzat véleményét – a hatályos jogszabályok szerint- ki kell kérni:

- az SZMSZ elfogadása előtt,
- a tanulók szociális juttatásainak meghatározásában,
- az ifjúságpolitikai céloknál,
- a házirend elfogadása előtt,
- az éves munkaterv elfogadása előtt

2.8.3. Fenntartó

Iskolánk a Hódmezővásárhelyi Tankerületi Központ fenntartásában áll. A tankerülettel az igazgató tartja a napi kapcsolatot, távolléte esetén helyettese. Mivel nem egy településen működik az iskola és a fenntartó, ezért legtöbb esetben elektronikus levelezés és telefonos egyeztetés módján kerül sor az ügyintézésekre. Adminisztratív és dologi ügyekben az iskolatitkár jár el.

2.8.4. Iskolánk és a zenével foglalkozó civil szervezetek együttműködése

A Szentesi Zenebarátok Egyesületének keretein belül működő Bárdos Lajos Vegyeskar és a Szentes Városi Fúvószenekar szakmai irányítása is iskolánkhoz kapcsolódik. Ezen túlmenően mindkét együttesben több zeneiskolai tanár is segíti (hangszerjátékával, betanítással) a szakmai munkát. Az országosan is ismert Pengető citerazenekar vezetője a szintén intézményünkben tanító Mélykútiné Németh Kornélia. Ezek az együttesek számtalan bel- és külföldi szerepléssel, megyei, regionális, nemzetközi találkozók, fesztiválok szervezésével öregbítették – az elmúlt években is – Szentes város zenei, kulturális hírnevét. Mindhárom együttes, utánpótlásának folyamatos nevelésében, elsősorban művészeti iskolánkra számíthat.

Szerepléseik, rendezvényeik közül néhányat megemlítek:

- Egyházzenei Kórustalálkozó,
- Citera-zenekarok Regionális Találkozója,
- Külföldi szereplések:
    - Németország – Énekkar,
    - Lengyelország - Fúvószenekar, Pengető citerazenekar,
    - Székelyföld – Énekkar, Fúvószenekar,
    - Szerbia, Horvátország – Fúvószenekar,
- (Nemzetközi) Fúvószenekari Találkozó,
- Óév-búcsúztató hangverseny,
- Nyári orgonaestek stb.

Mivel a civil, zenével foglalkozó együttesek egy része szorosan kapcsolódik iskolánkhoz és igen gazdag zenei programot szerveznek, bonyolítanak le évente, az ő segítésüket is feladatának tekinti a Szentesi Lajtha László Alapfokú Művészeti Iskola.

2.8.5. Külső kapcsolatok

Városunk önkormányzatával, köznevelési- és közművelődési intézményeivel is jó kapcsolatot ápolunk. Szívesen teszünk eleget felkéréseiknek és látjuk őket vendégül hangversenyeinken, hangszerbemutatóinkon. A Nkt. 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 7. §-ának kapcsán iskolánk nem hoz határozatot.

2.9. Tanulmányok alatti vizsgák szabályai és értékelései

Az a növendék léphet magasabb évfolyamba, aki az adott évfolyamának tantervi követelményeit teljesítette. Az alapfokú évfolyamok elvégzése után kötelező művészeti alapvizsgát tennie ahhoz, hogy a továbbképző osztályokat folytathassa. Tanulmányai befejezésekor művészeti záróvizsgát tesz. Osztályát folytathatja - tanulmányai során egy alkalommal – az a tanuló aki önhibáján kívül az osztály anyagát nem végezte el. Az a tanuló aki egy-egy tárgyból 22 órát mulaszt, nem bocsátható vizsgára.
- ha a mulasztások igazoltak és a tanuló önhibáján kívül történt, az igazgató engedélye alapján osztályát folytathatja,
- ha 10 óra igazolatlan, a tantestület határozata alapján eltanácsolható.

Tanulmámyai alatt egyszer van lehetőség tanulóinknak több évfolyam anyagából összevont vizsgát tenni, igazgató engedéllyel.

2.9.1. Beszámolók, vizsgák

Az iskolában tanuló növendékek főtárgyból félévkor beszámolót, majd év végén vizsgát tesznek.

A számonkérés formái:
- beszámoló
- kiállítás
- táncgála
- koncertvizsga
- nyilvános vagy zártkörű vizsga

A választott formát az éves tanszaki munkatervben kell rögzíteni. A beszámolók, vizsgák, meghallgatások a tanszak tanáraiból alakult bizottság előtt folynak, (melynek elnöke: az igazgató vagy megbízottja). A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.

2.9.2. A tanulók értékelése

Az értékelés, osztályozás a pedagógiai folyamat szerves része, melynek jelentős szerepe van a személyiség fejlesztésében, ösztönzést ad, fejleszti a felelősség érzetet és önértékelő

képességet, önnevelésre késztet. Jelzi a szülő számára gyermeke viszonyát az iskolai követelményekhez képest. Ezért szükséges évközben is, minden hónapban osztályozni. Az objektív igazságos értékelés, osztályozás előfeltétele a világosan megfogalmazott és következetesen érvényesített követelmény rendszer. Ugyanakkor a tanulót önmaga teljesítményéhez képességeihez is viszonyítani kell. Akár elismerő az értékelés, akár bíráló, mindig a bizalomra épülő legyen. A beszámolókon, vizsgákon a tanulók teljesítményét a tárgyat tanító pedagógus értékeli, osztályozza, a bizottság tagjai véleményezhetik és javaslatot tehetnek, ha az értékelés eltér a szokásostól. Iskolánkban minden esetben érdemjeggyel értékelünk.Tanév közben havi érdemjeggyel kell értékelni a tanulókat, melyet a KRÉTA naplóban szükséges rögzíteni az adott hónap utolsó napjáig. A dolgozatok, felmérők, órai munkák értékelése is a KRÉTA naplóban történik az értékelések menüpont alatt. A félévi és év végi minősítések a tanév rendjének megfelelő időpontig kerülnek feltöltésre a pedagógusok által. A főtárgyi-, kötelező- és választható tárgyi érdemjegyek az értékelés menüpontban, míg a szorgalmi jegy az osztályfőnöki feladatok menüpontban rögzítendő.

A tanuló teljesítményének, munkájának értékelése:
5 jeles: Ha a tantervi követelményeknek kifogástalanul eleget tesz. Ismeri, érti, tudja a tananyagot, mindezt alkalmazni is képes. Technikai és mechanizmusbeli követelményeket biztosan oldja meg és azokat zeneileg is kiválóan alkalmazza. Szóbeli feladatai és írásbeli munkái is teljes önállóságra vallanak.
4 jó: A tantervi követelményeknek megbízhatóan, kevés hibával tesz eleget. A tananyag alapvető részeit tudja, bizonytalanságai vannak. Ismereteit a feladatok megoldásában tudja alkalmazni.
3 közepes: A tantervi követelményeknek pontatlanul, hibával tesz eleget. A tantervi követelményeket csak részben sajátította el. Technikai, mechanizmusbeli nehézségei vannak. Előadásában bizonytalanságok mutatkoznak.
2 elégséges: Ha a tantervi követelményeket súlyos hiányosságokkal teljesíti, de a továbbhaladáshoz minimális ismeretekkel, jártassággal rendelkezik. Mechanizmusbeli hibái, hiányosságai hátráltatják a tananyag elsajátításában. Zenei elképzelése nincs, ritmus érzéke rossz.
1 elégtelen: Ha a minimális anyag elsajátítására sem képes.

A tanuló szorgalmának értékelése.
5 példás: A tanuló szorgalma, ha munkáját rend, fegyelem, pontosság jellemzi. A tanítási órákat rendszeresen látogatja és képességéhez, körülményeihez mérten maximálisan részt vesz a tanórai munkában. Az órán elsajátítottakkal odahaza a fent említett módon foglalkozik, gyakorol. Látogatja a hangversenyeket.
4 jó: A tanuló szorgalmas, ha az órákat rendszeresen látogatja, de munkájában nem törekszik a maximumra. Zenei rendezvényeket csak ritkán látogatja.
3 változó: Aki a tanítási órákat rendszertelenül látogatja, gyakran dolgozik képessége alatt. Felkészültsége felületes, munkavégzése hullámzó.
2 hanyag: Ha a tanuló képességeihez és körülményeihez mérten keveset, vagy semmit nem tesz a tanulmányi fejlődése érdekében. Munkavégzése megbízhatatlan, munkafegyelme rossz.

A térítési díj fizetése miatt szükség van a tanulmányi átlageredmény számítására. A tanulmányi átlagba minden érdemjegy és szorgalmi jegy beszámítandó. Fizetni a tanév végi eredmény alapján kell, mindkét félév folyamán. A pedagógus a tanuló teljesítményét félévkor és a tanév végén a fentebb leírt módon értékeli. Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja alapján a tanár havonta értékeli növendékei teljesítményét, szorgalmát. A félévi értékelésről, osztályzatról – az e-Kréta naplóba a mindenkori tanév rendje szerinti napig - a főtanszak tanára értesíti a tanuló szüleit. Az év végi osztályzatot a „törzskönyvbe" és a „bizonyítványba" be kell vezetni szintén a hatályos rendelet szerint. Tanév végén a kiemelkedő teljesítményt nyújtó növendékek a tantestület javaslata alapján dicséretben részesülhetnek, amit tárgyjutalommal jutalmazunk. A „Dicséretben részesült" bevezetendő a KRÉTA naplóba, a törzslapra és bizonyítványba.

2.10. Felvétel, átvétel, tanulói jogviszony megszűnése

Városunkban öt általános- és öt középiskola működik, ahonnan tanulóink többsége kikerül. Kislétszámban, de vannak növendékeink óvodákból és felnőtt dolgozókból. Más településeken működő telephelyeinken- Szegvár, Fábiánsebestyén, Nagymágocs- szintén az általános iskolák adják tanulóink létszámát. Felvételi meghallgatásokat április-május hónapokban szervezünk tanszakonként. Igyekszünk a már meglévő- zenei előképző-növendékeinket előnyben részesíteni a felvételi meghallgatásokon. Meglévő növendékeink újraíratkozását követően történik a jelentkezők beosztása és kiértesítése.
Másik alapfokú művészeti iskolából átjelentkező tanulókat a bizonyítványukban található elvégzett osztályok alapján veszük át.
Tanulói jogviszony megszűnése lehetséges a szülő kérvénye alapján, igazolatlan hiányzások és térítési- vagy tandíj megfizetésének elmulasztása esetén, a szervezeti a működési szabályzatban leírtaknak megfelelően.

2.11. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

Tananyagként felhasználható minden értékes zenemű, irodalmi, képzőművészeti, táncművészeti szakirányú irodalom, iskolai gyűjtemény. Felhasználásra ajánlott az OM által kiadott vagy támogatott tankönyv. A tanárok szabadon választhatnak. Szakmai szempontjaink a tankönyv (tananyag) választásánál megfeleljenek a tanuló szakmai fejlettségének, technikai és zenei felkészültségének. Előnyben részesítjük a felmenő rendszerben készült kiadványokat. Elfogadható minőség mellett mérséklet ár feleljen meg a tantervekben megfogalmazott céloknak és feladatoknak etűdkották, darabgyűjtemények esetében: több évig használható legyen, értékes műveket tartalmazzon.

3. ISKOLÁNK HELYI TANTERVE

Művészeti iskolánk helyi tantervében előírt tananyagot és követelményeket az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról szóló 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet módosításáról szóló 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelet alapján készítettük el. Nevelőtestületünk további javaslattal nem élt.

Alapelvek, célok

- Az alapfokú művészetoktatási intézmény a zeneművészet, táncművészet, képző- és iparművészet, valamint a színművészet és bábművészet területei iránt érdeklődő tanulók számára biztosítja készségeik, képességeik fejlesztését, alkotó és önkifejező képességeik kibontakoztatását, tehetségük gondozását. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja (a továbbiakban: követelmény és tantervi program) a speciális művészeti készségek és ismeretek fejlesztését képező tartalmakat és tudásszintet meghatározó alapdokumentum. A követelmény és tantervi program segítséget nyújt ahhoz, hogy az alapfokú művészetoktatás valamennyi hazai intézményében az alapvető nevelési és oktatási tartalmak egységesen és arányosan érvényesüljenek.
- A követelmény és tantervi program határozza meg azokat a kötelező és alapvető tartalmakat, amelyek adott művészeti ágon belül az alapfokú művészetoktatási intézmények közötti átjárhatóságot biztosítják. Az egységesítést szolgáló közös alapra építhetik az alapfokú művészetoktatási intézmények pedagógiai programjukat, azon belül helyi tantervüket, melyet a helyi igények és célok figyelembevételével fogalmazhatnak meg.
- Az alapfokú művészetoktatás olyan fejlesztőpedagógiát képvisel, amelyben a hangsúly a követelmények teljesítésével történő képesség- és személyiségfejlesztésen van.
- A tantervi szabályozás rugalmassága révén hozzájárul az integrált oktatás-nevelés megvalósításához, az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőkészség kompetenciaterület fejlesztéséhez.
- A tananyag a különböző művészeti területek azon alapvető tartalmait foglalja magába, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a zene-, a tánc-, a képző- és iparművészeti, valamint a szín- és bábművészeti műveltség megalapozásához, a különböző kompetenciák fejlesztéséhez.
- A tananyag eszköz a tanulók értelmi, érzelmi és kifejezőképességeinek fejlesztésében. A művészetoktatás a készség- és képességfejlesztést, az ismeretgazdagítást a személyiségformálás eszközeként kezeli, követelményeit a gyermek életkori fejlődési jellemzőihez igazítja.
- A művészetoktatás tantervi programja az egyes művészeti területek követelményeire, a művészeti ágak sajátos nevelési és oktatástörténeti értékeire, a művészeti nevelés tapasztalataira, a művészetpedagógiai és művészetpszichológiai kutatások eredményeire, a magyar művészeti nevelés nemzetközileg is elismert gyakorlatára épül.

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja tartalmi szabályozásának értelmezése

A követelmény és a tantervi program
A követelmény és a tantervi program a pedagógiai programokon belül a helyi tantervek és a tantárgyi programok kidolgozásának alapdokumentuma.

A követelmény és a tantervi program művészeti áganként határozza meg a nevelő-oktató munka kötelező közös céljait, tartalmazza a nevelő-oktató munka alapjául szolgáló, az egyes tartalmi szakaszokban teljesítendő fejlesztési feladatokat.

Fejlesztési feladat
A fejlesztési feladatok meghatározzák a tanulók képességfejlesztésének különböző területeit, melyek kijelölik, hogy mely kulcskompetenciák fejlesztése kívánatos, a művészeti oktatás folyamata során. A pedagógiai folyamat különböző aspektusaira helyezik a hangsúlyt, figyelembe véve az életkori sajátosságokat, a tananyag felépítését és az egyes évfolyamok követelményeit.

Helyi tanterv
Az a tanterv, melyet egy iskola pedagógiai programjában kitűzött céljainak, alapelveinek megfelelően kiválaszt, vagy összeállít.
Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról szóló 27/1998.(VI.10.) MKM rendelet kiegészült a 3/2011. (I.26.) NEFMI rendelettel.

Követelmények
A tanulói teljesítmény és továbbhaladás értékelésének alapjául szolgáló kritériumrendszer.
A követelmény és tantervi program a nélkülözhetetlen ismeretek megértésére, feldolgozására, rendszerezésére, kellő elsajátítására, s ezzel párhuzamosan azok alkalmazására helyezi a hangsúlyt. Mindezzel a tanulóknak az ismeretek eredményes alkalmazását lehetővé tevő jártasságait, készségeit, a tevékenységek széles körében érvényesíthető képességeit, azok fejlődését, fejlesztését kívánja megalapozni úgy, hogy az életkori sajátosságoknak megfelelően, egymásra épülően határozza meg az évfolyamok végén elvárható követelményszinteket.

Kompetenciák
A művészetoktatás során kialakítandó, megerősítendő és fejlesztendő ismeretek, képességek, attitűdök rendszerének leglényegesebb, alapvető elemei, amelyre a fejlesztési célok irányulnak.

Tananyag
Az oktatás és a tanulás kiválasztott, különböző módon (spirális, lineáris, koncentrikus, egyéb) elrendezett ismeretanyaga. A tananyag komplex rendszert alkot, amely több szempontból is csoportosítható, és amelyben domináns szerepet kap az ismeretanyag gyakorlati alkalmazása.
A kompetencia alapú tananyag egy adott oktatási program része, amely moduláris felépítésű is lehet, tanuló- és tevékenységközpontú, differenciált módszerek alkalmazására épülő, egyéni fejlesztésre is alkalmas eszközrendszer. Homogén és heterogén csoportokban a tanulók személyes, kognitív, szociális és speciális kompetenciáit fejleszti.

Tanszak
Az oktatásszervezéshez kapcsolódó fogalom. A tantárgyaknak a művészeti ág sajátosságai alapján rendezett csoportja.

Tantárgy
A művészeti ágon belül választott tantervi program.

Főtárgy
Az elsődlegesen kiválasztott tantárgy.

Kötelező tantárgy – kötelezően választható tantárgy
A főtárgy ismeretanyagának feldolgozásához szükséges tantárgy.
Választható tantárgy
A főtárgy ismeretanyagát kiegészítő tantárgy.

Óraterv
A jogszabályokba foglalt tanulási idő pedagógiai céloknak megfelelő felosztása tantárgyak és évfolyamok szerint. Az óratervben hagyományosan heti óraszám szerepel. A helyi tanterv az éves órakeretet megtartva didaktikailag indokolt esetben más óraszám felbontást is alkalmazhat.

Tantervi program
Az oktatás tartalmának, kiválasztásának, elrendezésének, feldolgozásának koncepciója. Funkciója az oktatási folyamat tervszerűségének megalapozása, az oktatás alapvető tartalmi egységeinek meghatározása.

Tantervi tananyagtartalom
A tantervi tananyagtartalomnak általában két szintje van. Az első szinten találhatjuk azt a tantervi tartalmat, amely részletes felsorolás formájában megadja az adott terület, tantárgy legfontosabb témáit, témaköreit, fogalmait, személyeit, műveit. A második szinten találhatjuk azokat a tartalmakat, amelyek több téma együttesét, csomópontjait jelentik, összefüggésekre, kulcsfogalmakra helyezik a hangsúlyt, a kultúraközvetítés szempontjából relevánsak.
Taneszköz
Oktatási eszköz, segédeszköz, tanítási és szemléltető eszköz. Az oktatás folyamatában felhasználható, az oktatás céljainak elérését elősegítő tárgy. A taneszközök lehetnek hangszerek, háromdimenziós (tanári demonstrációs eszközök, tanulói munkaeszközök), nyomtatott (tanári és tanulói segédletek), oktatástechnikai taneszközök (anyagok és egyéb eszközök).

Vizsgakövetelmények
Az egyes tanulói teljesítmények és a jogszabályban rögzített normák összehasonlítására alkalmas kritériumrendszer az oktatási rendszer szakaszainak határain. Az alapfokú művészetoktatási intézményeket érintően a jogszabályban rögzített a művészeti alapvizsga és záróvizsga követelménye. E vizsgakövetelmények az Alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjára épülnek.

ZENEMŰVÉSZETI ÁG
KLASSZIKUS-, NÉPZENE-, ELEKTROAKUSZTIKUS- ÉS JAZZ ZENE

Tanszakok és tantárgyak
Klasszikus zene
Akkordikus tanszak tantárgyai: gitár, ütő
Billentyűs tanszak tantárgyai: zongora, orgona

Fafúvós tanszak tantárgyai: furulya, fuvola, oboa, klarinét, szaxofon, fagott
Kamarazene tanszak tantárgyai: kamarazene, zenekar
Rézfúvós tanszak tantárgyai: trombita, kürt, harsona-tenorkürt-baritonkürt, tuba
Vonós tanszak tantárgyai: hegedű, brácsa, gordonka, nagybőgő
Vokális tanszak tantárgya: magánének
Zeneismeret tanszak tantárgyai: szolfézs kötelező, szolfézs főtárgy, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, zeneismeret

Népzene

Pengetős tanszak: citera, népi kamarazene, népi zenekar, népzenei ismeretek

Elektroakusztikus zene

Elektroakusztikus - billentyűs tanszak: szintetizátor – keyboard

Jazz zene

Rézfúvós tanszak: jazz trombita, jazz harsona
Billentyűs tanszak: jazz zongora
Vonós tanszak: jazz hegedű, jazz nagybőgő
Ütő tanszak: jazz dob
Vokális tanszak: jazz ének

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA, ÓRATERVE, TANTÁRGYAI

Hangszeres és vokális tanszakok - egyéni képzés

„A” TAGOZAT

Főtárgy: hangszeres tantárgyak és magánének
Kötelező tantárgy: szolfézs kötelező*
Kötelezően választható tantárgyak: szolfézs, zeneismeret, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, improvizáció, kamarazene, zenekar, kórus
Választható tantárgyak: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, egyházzene, improvizáció, zeneismeret, második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, valamint a népzene, jazz-zene, elektroakusztikus-zene tantervi programjainak tantárgyai
Korrepetíció (zongorakíséret): a hangszeres (kivéve csembaló, zongora, orgona, harmonika, gitár, hárfa tantárgyak) és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

** Ha a tanuló már teljesítette a kötelező tantárgy követelményeit és szolfézs kötelező tárgyból előrehozott alapvizsgát tett, akkor helyette a kötelezően választható tantárgyak közül köteles egyet felvenni.*

Óratervek „A” tagozat

Az „A” tagozatos óratervek magukba foglalják az előképző, az alapfokú és a továbbképző évfolyamokat. Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 1

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgy							2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(0-2)	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak számai
(2)+6+4 évfolyam: furulya, fuvola, oboa, klarinét, szaxofon, fagott, trombita, kürt, harsona-tenorkürt-baritonkürt, tuba, gitár, ütő, zongora, hegedű, gordonka

Óraterv 2

Tantárgy	Évfolyamok								
	Elő-képző	Alapfok				Továbbképző			
	(1)	1	2	3	4	5	6	7	8
Főtárgy	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	2	2	2	2				
Kötelezően választható tantárgy						2	2	2	2
Választható tantárgy	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak számai
(1)+ 4+4 évfolyam: brácsa, nagybőgő, orgona

Óraterv 3

Tantárgy	Évfolyamok						
	Előképző	Alapfok					
	(1)	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	(2)	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	2	2	2	2		
Kötelezően választható tantárgy						2	2
Választható tantárgy	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak számai
(1)+6 évfolyam: magánének

A tanszak kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanuló más zenei műfajok (népzene, jazz-zene, elektroakusztikus-zene) valamint más művészeti ág (képző- és iparművészeti, táncművészeti, szín- és bábművészeti ág) képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.

A tanítási órák időtartama
Főtárgy: „A" tagozaton 2x30 perc (egyéni)
Kötelező tantárgy: „A" tagozaton a 4. évfolyam végéig 2x45 perc (csoportos)
Kötelezően választható tantárgy: 5-10. évfolyamig
Csoportos foglalkozás: 2x45 perc
(zenekar, kórus: minimum 9 fő; kamarazene, 2-8 fő)
Választható tantárgy: Az előképző 1. évfolyamától a képzés teljes idejében 1 vagy 2 tantárgy.
Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc
Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc

Csoportos foglalkozások létszáma:
zenekar, kórus: minimum 9 fő; kamarazene, improvizáció: 2-8 fő

Korrepetíció ideje:
Hangszeres tanszakok: (minimum)
Ek.1-2. és 1. évfolyam 5 perc
2-3. évfolyam 10 perc
4. évfolyamtól 15 perc
Vokális tanszak: A teljes képzési időben 20 perc

„B" TAGOZAT

Főtárgy: hangszeres és vokális tanszakok - alapfok 2. évfolyamától javasolt.
Kötelező tantárgy: szolfézs
Kötelezően választható tantárgy: zongora (kivéve a zongora, orgona, csembaló főtárgyak esetében) a 3. évfolyamtól, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció
Választható tantárgyak: zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, egyházzene, improvizáció, zeneismeret, második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, valamint a népzene, jazz-zene, elektroakusztikus-zene tantervi programjainak tantárgyai
Korrepetíció (zongorakíséret): a hangszeres (kivéve csembaló, zongora, orgona, harmonika, gitár, hárfa tantárgyak) és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

Óratervek – „B”-tagozat

Az „B” tagozatos évfolyamok óratervei magukba foglalják az előképző, az alapfokú és a továbbképző évfolyamokat. A zárójelbe tett évfolyamok az „A” tagozaton végzett előtanulmányokat jelentik. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 1

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	(1)	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	(2)	(2)	(2)	(2)
Kötelezően választható tantárgy					0-1	0-1	0-1	0-1	1-(2)	1-(2)	1-(2)	1-(2)
Választható tantárgy	(2)	(2)	(2)	0-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma
(2+1)+5+4 évfolyam: furulya, fuvola, oboa, klarinét, fagott szaxofon, trombita, kürt, harsona-tenorkürt-baritonkürt, tuba, ütő, gitár, zongora, hegedű, gordonka
A Továbbképző 7-10. évfolyamon a Kötelező tantárgy helyett Kötelezően választható tantárgy is választható.

Óraterv 2

Tantárgy	Évfolyamok								
	Előképző	Alapfok				Továbbképző			
	(1)	(1)	2	3	4	5	6	7	8
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	(2)	(2)	(2)	(2)
Kötelezően választható tantárgy				1	1	1-(2)	1-(2)	1-(2)	1-(2)
Választható tantárgy	(0-2)	(0-2)	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma
(1+1)+3+4 évfolyam: brácsa, nagybőgő, orgona
A Továbbképző 7-10. évfolyamon a Kötelező tantárgy helyett Kötelezően választható tantárgy is választható.

Óraterv 3

Tantárgy	Évfolyamok						
	Előképző	Alapfok					
	(1)	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	(2)	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	2	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy				1	1	1	1
Választható tantárgy	(0-2)	(0-2)	0-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma
(1)+6 évfolyam: magánének

A tanítási órák időtartama
Főtárgy: „B” tagozaton 2x45 perc (egyéni)
Kötelező tantárgy: 2x45 perc (csoportos)
Kötelezően választható tantárgy:
Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc
Választható tantárgy: 1 vagy 2 foglalkozás
Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc
Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc
Korrepetíció ideje:
Hangszeres tanszakok:
2. évfolyam 15 perc
3-4. évfolyam 20 perc
5. évfolyamtól 25 perc
Vokális tanszak:
A teljes képzési időben minimum 30 perc

Zeneismeret és kamarazene tanszakok - csoportos képzés

„A” TAGOZAT

Főtárgy: szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene
Kötelező tantárgy: szolfézs és zeneelmélet főtárgynál zongora; zenetörténet-zeneirodalom és kamarazene főtárgynál zongora vagy az előzőleg tanult hangszeres tárgy
Választható tantárgy: második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, zeneismeret, improvizáció valamint népzene, jazz-zene, elektroakusztikus-zene tantervi programjainak tantárgyai

Óraterv 1

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy			2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(1-2)	(1-2)	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	(2-4)	(2-4)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma
(2)+6+4 évfolyam: szolfézs főtárgy
Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 2

Tantárgy	Évfolyamok					
	Alapfok		Továbbképző			
	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma
(2+4) 2+4 évfolyam: zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene,
A első (zárójelben levő) számjegy az előtanulmányok, a második számjegy az alapfokú évfolyam, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik.
A zenetörténet-zeneirodalom és zeneelmélet tantárgyak főtárgyként, kötelezően választható, vagy választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulhatók.
A kamarazene főtárgyként csak az alapfokú hangszeres vagy vokális évfolyamok elvégzése után, kötelezően választható tantárgyként a 4. évfolyam után tanulható.
A kamarazene, zenekar, kórus választható tantárgyként, a tanuló képessége, megszerzett tudása szerint, felvehető az alapfokú évfolyamon is.

A választható tantárgyak képzési ideje:
szolfézs kötelező: (2)+4 évfolyam (előképző 1-2) + alapfok 1-4. évfolyam
zeneismeret: 2+4 évfolyam, kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható
zenekar: kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától ajánlott, a tanuló képességei alapján ennél korábbi tanévtől is tanulható
kórus: kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától ajánlott, a tanuló képességei alapján ennél korábbi tanévtől is tanulható
egyházzene: 2+4 évfolyam, választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható
improvizáció: 2+6+4 évfolyam, választható tantárgyként az előképző évfolyamoktól tanulható

A tanítási órák időtartama
Főtárgy: „A" tagozaton 2x45 perc
kamarazene csoportlétszáma: minimum 2 fő
Kötelező tantárgy: „A" tagozaton egyéni 2x30 perc
Választható tantárgy:
Egyéni foglalkozás minimum 1x30 perc
Csoportos foglalkozás minimum 1x 45 perc
zenekar, kórus minimum 9 fő; improvizáció, kamarazene: 2-8 fő

Korrepetíció (zongorakíséret): a teljes képzési idő alatt a kötelező hangszerhez szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás ideje az Ek.1-2. és 1. évfolyamban 5 perc, a továbbiakban minden évfolyamban 10 perc (kivéve csembaló, zongora, orgona, harmonika, gitár, hárfa tantárgyak)

„B" TAGOZAT

Főtárgy: szolfézs
Kötelező tantárgy: zongora
Választható tantárgy: második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, improvizáció zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, valamint a népzene, jazz-zene, elektroakusztikus-zene tantervi programjainak tantárgyai

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok							
	Alapfok				Továbbképző			
	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma
4+4 évfolyam: szolfézs
Az első számjegy az alapfok, a második számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik. „B” tagozatra a tanulót
a zenei előtanulmányokat követően, az alapfok harmadik évfolyamától lehet irányítani.

A tanítási órák időtartama
Főtárgy: csoportos 2x45 perc
Kötelező tantárgy: egyéni 2x30 perc
Választható tantárgy:
Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc
Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc
zenekar, kórus minimum 9 fő; improvizáció, kamarazene: 2-8 fő
Korrepetíció: a teljes képzési idő alatt a kötelező hangszerhez szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás egységesen 10 perc (kivéve csembaló, zongora, orgona, harmonika, gitár, hárfa tantárgyak)

TÁNCMŰVÉSZETI ÁG

Társastánc tanszak

Tanszakok és tantárgyak
Főtárgy:
Gyermektánc (1–2. előképző évfolyamon)
Társastánc (1–6 alapfokú és a 7–10 továbbképző évfolyamon) *Kötelező tantárgyak:*
Viselkedéskultúra (3. alapfokú évfolyamon)
Társastánctörténet (5– 6. alapfokú évfolyamon, 9.– 10 továbbképző évfolyamon) *Kötelezően választható tantárgy* – az összevont osztályokban: Viselkedéskultúra,
Társastánctörténet *Választható tantárgyak:*
Társastánc gimnasztika (1–2. előképző évfolyamon,1–3 alapfokú évfolyamon) Történelmi társastánc (6.alapfokú évfolyamon, 7–8 továbbképző évfolyamon) Társastánc (1–6 alapfokú és a 7–10 továbbképző évfolyamon)

Óraterv

Tantárgy	**Évfolyamok**											
	Előképző		**Alapfok**						**Továbbképző**			
	1.	**2.**	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**	**9.**	**10.**
Főtárgy	2	2	3–4	3–4	2–3	3–4	3	3	3–4	3–4	3	3
Kötelező tantárgy					1		1	1			1	1
Kötelezően választható tantárgy			1	1	1	1			1	1		
Választható tantárgy	2	2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2
Összes óra	**2–4**	**2–4**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**

A fenti táblázat Összes óra rovatában az első számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak

A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam)

Az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti.

A tanszakok kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanuló más tanszak vagy művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat illetve azok tanítási óráin részt vehet

A tanítási órák időtartama: 45 perc

Néptánc tanszak

Tantárgyak

Főtárgy:
Népi játék (1–2. előképző évfolyamon)
Néptánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)
Kötelező tantárgy:
Folklórismeret (3–6. alapfokú évfolyamon)
Tánctörténet (9–10. továbbképző évfolyamon)
Kötelezően választható tantárgyak az összevont osztályokban:
Folklórismeret
Tánctörténet
Választható tantárgyak:
Népi játék (1–2. előképző évfolyamon)
Néptánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)
Népzenei alapismeretek (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)
Táncjelírás–olvasás (9–10. továbbképző évfolyamon)

Óraterv

Tantárgy	**Évfolyamok**											
	Előképző		**Alapfok**						**Továbbképző**			
	1.	**2.**	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**	**9.**	**10.**
Főtárgy	2	2	3–4	3–4	3	3	3	3	3–4	3–4	3	3
Kötelező tantárgy					1	1	1	1			1	1
Kötelezően választható tantárgy			1	1					1	1		
Választható tantárgy	2	2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2
Összes óra	**2–4**	**2–4**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**

A fenti táblázat Összes óra rovatában az első számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak

A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam)
Az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti

A tanszakok kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanuló más tanszak vagy művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat illetve azok tanítási óráin részt vehet

A tanítási órák időtartama: 45 perc
A tanítási órák időtartama: 45 perc

SZÍN- ÉS BÁBMŰVÉSZETI ÁG

Színjáték tanszak

Tanszakok és tantárgyak
Főtárgy: dráma és színjáték
Kötelezően választható tantárgyak: beszéd és vers (1. alapfokú évfolyamtól) mozgás és tánc (1. alapfokú évfolyamtól) zene és ének (1. alapfokú évfolyamtól) színházismeret (3. alapfokú évfolyamtól)
Választható tantárgyak: a színjáték és bábjáték tanszak bármelyik tantárgya

Óraterv

Színjáték tanszak

Tantárgy	**Évfolyamok**											
	Előképző		**Alapfok**						**Továbbképző**			
	1.	**2.**	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**	**9.**	**10.**
Főtárgy	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Kötelezően választható tantárgyak			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Választható tantárgyak	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Összes óra	**2–4**	**2– 4**	**4– 6**	**4– 6**	**4– 6**	**4–6**	**4–6**	**4– 6**	**4– 6**	**4– 6**	**4– 6**	**4– 6**

A fenti táblázatok Összes óra rovatában az első számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak.
A tanszak kötelezően előírt tantárgyainak és azok óraszámainak a figyelembevétele mellett a tanuló más tanszak, valamint más művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.
Ha az intézmény az ajánlott minimális heti összóraszámot biztosítja, akkor az ezen felül tanított választható tantárgyakat heti 0,5 órában is oktathatja.
A dráma és színjáték tantárgy heti óraszáma a helyi tantervekben heti 2 óra is lehet, ha a beszéd és vers, valamint a mozgás és tánc tantárgyakat minimálisan heti 1–1 órában önálló tantárgyként oktatja az iskola.

A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam)
Az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik.

A tanítási órák időtartama: 45 perc

KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI ÁG

TANSZAKOK

A képző- és iparművészet műfaj közös tanszaka az előképző 1–2. évfolyamokon és az alapfok 1–3. évfolyamain:

- képzőművészeti tanszak

A képző- és iparművészet műfaj hat egyedi szakmai tanszaka az alapfok 4. évfolyamától a továbbképző 10. évfolyamáig:

- fém- és zománcműves tanszak
- fotó és film tanszak
- grafika és festészet tanszak
- környezet- és kézműveskultúra tanszak
- szobrászat és kerámia tanszak
- textil- és bőrműves tanszak

Az előképző, az alapfok és a továbbképző évfolyamok tantárgyi felépítése

Főtárgyak

Előképző 1–2. évfolyam / *alkotójátékok* Alapfok 1–3. évfolyam / *rajz-festés alapjai*

Kötelező tárgy

Alapfok 1–6. és a továbbképző 7–10. évfolyam / *vizuális alkotógyakorlat*

Főtárgyak az egyedi szakmai tanszakokon
Alapfok 4–6. és a továbbképző 10. évfolyamáig

- Fém- és zománcműves tanszak / fém- és zománcműves műhelygyakorlat
- Fotó és film tanszak / fotó és film műhelygyakorlat
- Grafika és festészet tanszak / grafika és festészet műhelygyakorlat
- Környezet- és kézműves kultúra tanszak / környezet- és kézműves kultúra műhelygyakorlat
- Szobrászat és kerámia tanszak / szobrászat és kerámia műhelygyakorlat
- Textil- és bőrműves tanszak / textil- és bőrműves műhelygyakorlat

Választható tantárgyak
Előképző 1–2. és az alapképző 1–2. évfolyam / *népi játékok*
Alapfok 3–6. és továbbképző 7–10. évfolyam / *művészettörténet*

ÓRATERV
A) KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZET MŰFAJ

Tanszakok		*Képzőművészeti tanszak*					*Egyedi szakmai tanszakok*						
Évfolyamok		**Előképző (E)**		**Alapfok évfolyamok (A)**						**Továbbképző évfolyamok (T)**			
		(1.)	**(2.)**	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**	**9.**	**10.**
Főtárgyak	***alkotójátékok***	*2–4*	*2– 4*										
	rajz-festés alapjai			*2*	*2*	*2*							
	tanszaki műhelygyakorlat						*2*	*2*	*2*	*2*	*2*	*2*	*2*
Kötelező tárgy	***vizuális alkotógyakorlat***			*2*	*2*	*2*	*2*	*2*	*2*	*2*	*2*	*2*	*2*
Választható tantárgyak	***népi játékok vagy más tantárgy***	*(2)*	*(2)*	*(2)*	*(2)*								
	művészettörténet					*(1-2)*	*(1-2)*	*(1-2)*	*(1-2)*	*(1-2)*	*(1-2)*	*(1-2)*	*(1-2)*
Összes tanóra:		*2-(4)*	*2-(4)*	*4-(6)*	*4-(6)*	*4-(6)*	*4-(6)*	*4-(6)*	*4-(6)*	*4-(6)*	*4-(6)*	*4-(6)*	*4-(6)*

A tanítási órák időtartama: 45 perc

Az „Összes óra” rovatban az első szám a heti minimális óraszámot jelöli, a második szám a szakmai program megvalósítása során az egyéni, páros, kis és nagy csoportos tehetséggondozás számára is időkeretet biztosít.

Az összevont osztályok működéséből következően, valamint az integrált óraszervezés lehetőségét figyelembe véve a tanéven belül a tantárgyi óraszámok átcsoportosíthatók.

A tanuló az iskolában rendelkezésre álló lehetőségeken belül, a heti 6 órás időkeretben jelentkezhet más választható tantárgy képzésére is a képző- és iparművészeti ág, illetve más művészeti ág tantárgyai közül.

A pedagógiai program helyi tanterve megtekinthető honlapunk (www.lajthaszentes.hu).

3.1. ZENEMŰVÉSZET

AZ ALAPFOKÚ ZENEOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.
A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.
Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.
A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, fogékonyság – alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására, az önálló ismeretszerzés képességére, a hagyományos és az új típusú kultúraközvetítő eszközök alkalmazásával.
A zeneoktatás a különböző zenei műfaj sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel. Kiemelten fejleszti a közösséggel való együttműködés képességét, az érzelmi és társas intelligenciát.

A ZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a zeneoktatás területén
Bemeneti kompetencia:
– Azok az adottságok és képességek, amelyek alkalmassá teszi az oktatásba bekapcsolódó tanulót arra, hogy elsajátítsa a zenetanuláshoz szükséges kompetenciákat.

Szakmai kompetencia
– A zenei képességek és készségek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység).
– A zenei olvasás és írás készségének megalapozása és fejlesztése.
– A hangszeres technikai készség, az improvizációs készség fejlesztése.

Személyes kompetencia
– Érzelmi intelligencia, művészi kifejező készség, szorgalom, önfegyelem, elhivatottság, kreativitás, ötletgazdagság, az alkotói magatartás, lelkiismeretesség, önbizalom.

Társas kompetencia
– Együttműködés képessége (közös munka, alkalmazkodás, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) azon viselkedési formák tanulása, amely alapján konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélésben.
– Esélyegyenlőség.

Módszertani kompetencia
– Tanulás tanulása, a tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése.
– Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség megalapozása.
– A zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése.

– A főbb zenei műfajok, stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének, az előadóművészet és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.
– A kortárs zene befogadására nevelés.
– A tanulók zenei ízlésének formálása, a tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése.
– A társművészetek iránti nyitottság kialakítása.
– Tehetséggondozás.
– Hátrányos helyzetűekkel való differenciált foglalkozás .
– A zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei
Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.
Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.
A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja
A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével az iskola helyi tantervében kell meghatározni.
A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása. A művészeti alapvizsgát és záróvizsgát háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni. A vizsgabizottság elnökét és tagjait a vizsga szervezője bízza meg.
A művészeti alapvizsga és záróvizsga lebonyolítása a vizsgáztató intézmény feladata.
Vizsga tantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga vizsga tantárgyak

Alapvizsga tantárgyai
Az alapvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, vagy szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos tanulók, valamint zeneelmélet főtanszakos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

1. Írásbeli vizsga tantárgya:
Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „A” tagozat: szolfézs kötelező, vagy szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet
Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „B” tagozat: szolfézs
Szolfézs főtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs
Zenetörténet-zeneirodalom főtárgy („A” tagozat): zenetörténet-zeneirodalom
Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): zeneelmélet
Kamarazene főtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

2. Szóbeli vizsga tantárgya
Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „A” tagozat: szolfézs kötelező, vagy szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet
Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „B” tagozat: szolfézs
Szolfézs főtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs
Zenetörténet-zeneirodalom főtárgy („A” tagozat): zenetörténet-zeneirodalom
Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): zeneelmélet
Kamarazene főtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

3. Gyakorlati vizsga tantárgya
Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „A” és „B” tagozat, kamarazene főtárgy („A” tagozat): főtárgy
Szolfézs „A” és „B” tagozat, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): tanult hangszer

Záróvizsga tantárgyai
A záróvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. A záróvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, vagy szóbeli vizsga között. A. „B” tagozatos, valamint zeneelmélet főtanszakos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

1. Írásbeli vizsga tantárgya:
Hangszeres tanszakok „A” tagozat: szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet
Hangszeres tanszakok „B” tagozat: szolfézs
Szolfézs főtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs
Zenetörténet-zeneirodalom főtárgy („A” tagozat): zenetörténet-zeneirodalom
Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): zeneelmélet
Kamarazene főtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

2. Szóbeli vizsga tantárgya
Hangszeres tanszakok „A” tagozat: szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet
Hangszeres tanszakok „B” tagozat: szolfézs
Szolfézs főtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs
Zenetörténet – zeneirodalom főtárgy („A” tagozat): zenetörténet – zeneirodalom
Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): zeneelmélet
Kamarazene főtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

3. Gyakorlati vizsga tantárgya:
Hangszeres tanszakok „A” és „B” tagozat, kamarazene főtárgy („A” tagozat): főtárgy
Szolfézs, zeneelmélet és zeneirodalom-zenetörténet főtárgy(„A” tagozat): a tanult hangszer

A vizsgák ideje:
Hangszeres főtárgyak
Gyakorlati vizsga
„A” tagozat minimum 10 perc
„B” tagozat minimum 10 perc

Elméleti tantárgyak
„A” tagozat: írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc
„B” tagozat: írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 15 perc

Szolfézs főtárgy
Gyakorlati vizsga:
„A” tagozat minimum 10 perc
„B” tagozat minimum 10 perc
Elméleti vizsga:
„A” tagozat írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc
„B” tagozat írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 15 perc

Zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtárgy („A” tagozat)
Gyakorlati vizsga: minimum 10 perc
Elméleti vizsga: írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc

Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat)
Gyakorlati vizsga: minimum 10 perc
Elméleti vizsga: írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 10 perc

Kamarazene főtárgy („A” tagozat)
Gyakorlati vizsga: minimum 10 perc

Előrehozott vizsga
Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető.
Előrehozott művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt szervezhető.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés
Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – az adott tanévben döntőbe került.
Ha a tanuló már rendelkezik a zeneművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett művészeti alapvizsgával vagy záróvizsgával, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése
A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.
A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.
Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.
Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.
Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

Klasszikus zene

AKKORDIKUS TANSZAK

GITÁR

Az alapfokú művészetoktatás „klasszikus gitár” tantárgyának hangszere a hat húros, nylonhúrozású, hagyományos akusztikus gitár.
A gitártanítás céljai, feladatai
Tanítsa meg:
- A gitár részeit, felépítését, akusztikai sajátosságait.
- A gitár különböző behangolási módjait.
- A gitárjáték alapvető technikai elemeit: apoyando, tirando, arpeggio, törtakkordok fekvésváltás, kötések, barré, valamint a tompítás különféle lehetőségei jobb- és balkézzel egyaránt.
- A gitárirodalomban előforduló egyéb effektusok: üveghang (flageolett), glissando, tompított pengetés (etouffe), rasgueado, ütés, dobolás (tamb.) kivitelezését.
- A legato, tenuto, portato, staccato játékmód alkalmazásával az artikuláció megvalósítását.
- A játszott művek karakterének, tempó és dinamikai jellegzetességeinek kifejezését.
- A gitáron megszólaltatható főbb zenei stílusok előadási sajátosságait.
- A gitár, mint kísérőhangszer lehetőségeit: a leggyakrabban előforduló akkordokat és akkordfűzéseket.
- A hangszer karbantartási feladatok elvégzését.

Alakítsa ki és tudatosítsa az alábbiakat:
- Helyes test-, hangszer- és kéztartás.
- Laza kar- és ujjtechnika.
- A két kéz pontosan összehangolt mozgása.
- Helyes fogástechnika, differenciált pengetés.
- Összességében könnyed hangszerkezelés.

Gyakoroltasson rendszeresen:
- Az adott technikai elem tanításának megfelelő mechanikus ujjgyakorlatokat, mozdulatsorokat.
- Az elméleti ismeretekkel összhangban hangsorokat, skálákat, különböző pengetési- és ritmusvariációkkal is.
- Arpeggio gyakorlatokat.

– A felmerülő technikai problémának megfelelő etűdöket.

Ösztönözze a tanulókat:
– Játéktechnikájuk folyamatos fejlesztésére, gondozására, ezen belül kiemelten a szép gitárhangszín kialakítására.
– Céltudatos gyakorlási módszer kialakítására.
– A rendszeres társas muzsikálásra.

Fordítson figyelmet:
– A precíz hangszerhangolásra.
– A művek igényes kidolgozására technikai és zenei szempontból egyaránt.
– A tudatos zenei memorizálásra.
– A lapról játékra, mindig az előző év nehézségi szintjén gyakoroltatva.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A tanuló ismerkedjen meg – életkorának megfelelő szinten – a gitár részeivel és felépítésével.
– Vonalak, vonalközök számozása, violinkulcs.
– Ütemvonal, kettősvonal, ismétlőjel. 2/4-es, 3/4-es, 4/4-es ütem.
– Hangértékek és szünetjelek: egész, fél, negyed, nyolcad.
– A megtanult törzshangok ábécés nevei.
– A húrok számozásának, valamint a jobb és balkéz ujjazatának megismerése a tanult zenei anyaggal párhuzamosan.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes testtartás, hangszertartás és kéztartás kialakítása.
– A szabad és a ráhúzott pengetés (tirando, apoyando) megtanítása üres húrokon, továbbá az arpeggio pengetés p-i-m-a ujjakkal.
– Szünetek játéka az üres húrok tompításával. (Bal, majd jobb kézzel.)
– Törzshangok megtanítása az első fekvésben.

Ajánlott tananyag
Puskás T.: Gitáriskola
Nagy E.-Mosóczi M.: Gitáriskola I.
Szendrey-Karper L.: 50 magyar népdal

Követelmények
Kétféle ritmusértéket (negyedet, nyolcadot) tartalmazó egyszólamú gyermekdalok és egyszerű népdalok játéka legalább pentaton, pentachord hangterjedelemben.
Olyan könnyű gyakorlatok elsajátítása, melyekben gyakran fordulnak elő üres húrok.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Két népdal, illetve gyermekdal,
– Egy könnyű etűd, vagy előadási darab, melyben gyakran fordulnak elő üres húrok.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A tanuló ismerkedjen meg – életkorának megfelelő szinten- a gitár részeivel és felépítésével.
– Vonalak, vonalközök számozása, violinkulcs.
– Ütemvonal, kettősvonal, ismétlőjel. 2/4-es, 3/4-es, 4/4-es ütem.
– Hangértékek és szünetjelek: egész, fél, negyed, nyolcad.
– Forte és piano.
– Az ütemhangsúly.

– A megtanult törzshangok ábécés nevei.
– A húrok számozásának, valamint a jobb és balkéz ujjazatának megismerése a tanult zenei anyaggal párhuzamosan.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes testtartás, hangszertartás és kéztartás kialakítása.
– A szabad és a ráhúzott pengetés (tirando, apoyando) megtanítása üres húrokon, továbbá az arpeggio pengetés p-i-m-a ujjakkal.
– Ostinato és dudabasszus kiséret
– Szünetek játéka az üres húrok tompításával. (Bal, majd jobb kézzel.)
– Törzshangok megtanítása az első fekvésben.
– Hangos-halk játék. Hangsúlyos hang játéka.
– A többszólamúság lehetőség szerinti megtanítása együttpengetés nélkül.

Ajánlott tananyag
Puskás T.: Gitáriskola
Nagy E.-Mosóczi M.: Gitáriskola I.
Szendrey-Karper L.: 50 magyar népdal

Követelmények
Kétféle ritmusértéket (negyedet, nyolcadot) tartalmazó egyszólamú gyermekdalok és egyszerű népdalok játéka legalább pentaton, pentachord, hexachord hangterjedelemben.
Népdalfeldolgozások ostinato, vagy dudabasszus kisérettel.
Olyan könnyű darabok elsajátítása, melyekben gyakran fordulnak elő üres húrok.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Két népdal, illetve gyermekdal,
– Két etűd, vagy előadási darab, melyben gyakran fordulnak elő üres húrok.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A tanuló ismerkedjen meg a gitár részeivel és felépítésével.
– Vonalak, vonalközök számozása, violinkulcs.

– Ütemvonal, kettősvonal, ismétlőjel. 2/4-es, 3/4-es, 4/4-es ütem.
– Hangértékek és szünetjelek: egész, fél, negyed, nyolcad.
– Pontozott hangok, nyújtott és éles ritmus.
– Primo-secondo, Da Capo al Fine.
– A dinamika fogalma. Forte, mezzoforte és piano.
– Az ütemhangsúly.
– A megtanult hangok ábécés nevei, előjegyzések, módosított hangok.
– Kis- és nagyszekund.
– A húrok számozásának, valamint a jobb és balkéz ujjazatának megismerése a tanult zenei anyaggal párhuzamosan.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes testtartás, hangszertartás és kéztartás kialakítása, stabilizálása
– A szabad és a ráhúzott pengetés (tirando, apoyando) megtanítása, továbbá az arpeggio pengetés p-i-m-a ujjakkal.
– A többszólamúság megtanítása együttpengetés nélkül, majd együttpengetéssel.
– Együttpengetés két ujjal, különböző variációkban.
– Kétszólamú dallam-kiséret játék együttpengetéssel
– Szünetek játéka az üres húrok tompításával.
– Törzshangok megtanítása az első fekvésben.
– Előjegyzés nélküli modális hangsorok játéka az első fekvésben.
– Módosított hangok tanulása a zenei anyagnak megfelelően. C-dúr, G-dúr, F-dúr, a-moll, e-moll, d-moll hangsorok játéka az első fekvésben.
– Tanítsuk meg a zenei nyitás-zárás és a helyes hangsúlyok alkalmazását. Dinamikai váltás tanítása.

Ajánlott tananyag
Puskás T.: Gitáriskola
Nagy E.-Mosóczi M.: Gitáriskola I. II.
Szendrey-Karper L.: Gitárgyakorlatok I.
Szendrey-Karper L.: 50 magyar népdal
Fodor – Marnitz – Vass: Gitáros képeskönyv

Követelmények
Egyszólamú népdalok eljátszása p, illetve i-m-a ujjakkal, tirando, vagy apoyando, váltott pengetéssel.
Könnyű kétszólamú népdalfeldolgozások és előadási darabok együttpengetéssel.
A többszólamúság megjelenésével – az egész tanulási folyamatban – ügyeljünk a gondos szólamvezetésre a ritmusértékek szólamonkénti pontos betartásával.
Könnyű arpeggio pengetésű etűdök, előadási darabok sok üres húrral.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy magyar népdal,
– Egy etűd, melyben megtalálható az arpeggio valamilyen formája,
– Két előadási darab, melyben megvalósul az együttpengetéses kétszólamúság.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Tanítsuk meg a darabokban előforduló új ütembeosztásokat (3/8, 6/8)
– A darabokban előforduló hangnemek ismerete.
– Ismerje a tanuló a tizenhatod értékű hangot és szünetjelet, a pontozott nyolcadértéket, a triolát és a szinkópát.
– Fontos a tanult darabok szerkezeti (formai) elemzése.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Játsszon a tanuló kétoktávos F- és G-dúr skálát az első fekvésben.
– Gyakoroltassunk egy-egy húron kromatikus ujjgyakorlatokat.
– A második fekvés és az egyszerű fekvésváltás megismerése.
– A kettősfogások gyakorlása, fejlesztése.
– Az együttpengetés és az arpeggio továbbfejlesztése könnyű kétszólamú darabokban.
– Kezdjük el az artikuláció tanítását és alkalmazását a művekben.
– Tanítsuk meg és alkalmazzuk a hangszínváltást.
– Tanítsuk meg a természetes üveghangokat a XII. érintőnél.

Ajánlott tananyag
Nagy E.-Mosóczi M.: Gitáriskola II., III.
Szendrey-Karper L.: Gitárgyakorlatok II., III.
Fodor-Marnitz-Vass: Gitáros képeskönyv

Követelmények
Könnyű kétszólamú darabok eljátszása.
Az arpeggio pengetés egyszerű darabokban (pl. Carulli, Carcassi, Sor).
Lapról játék az előző év nehézségi szintjén.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd,
– Három különböző jellegű darab.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Ismerje meg a tanuló a gitár rövid történetét.
– A darabokban előforduló hangnemek ismerete.
– A darabokban előforduló összetettebb ritmusképletek ismerete.
– A dúr és moll hármashangzat felépítése.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A scordatura használatának bevezetése; folytatása a további években.
– Tanítsuk meg az ötödik fekvés hangjait.
– Játszassuk a kétoktávos G-dúr skálát második fekvésben és a C-dúr skálát ötödik fekvésben, harmadik húrról indítva.

– Tanítsuk meg és gyakoroltassuk a legegyszerűbb kötéseket bal kézzel (elpengetés, ráütés), és alkalmazni könnyű darabokban.
– Fontos a hármasfogások tanítása és gyakorlása.
– Tanítsuk meg a kisbarrét 2, majd 3 húron.
– Tanítsunk egyszerű mechanikus ujjgyakorlatokat ismétlődő mozgásokkal.
– Tanítsuk meg a természetes üveghangokat az V. és VII. érintőknél.
– Fontos a sul ponticello és sul tasto játék, továbbá a dinamikai árnyalás (crescendo, diminuendo) megvalósítása.
– Kezdjük el a nem kívánt hangösszecsengések tompítását, kezdetben a domináns-tonika zárlatokban. (Pld. üres húron E-A, A-D)
– Balkéz fogás-sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok tanítása és játéka az ötödik fekvésig.

Ajánlott tananyag
Nagy E.-Mosóczi M.: Gitáriskola III., IV.
Szendrey-Karper L.: Gitárgyakorlatok II.-IV.
Fodor-Marnitz-Vass: Gitáros képeskönyv
Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)

Követelmények
Egy adott technikai problémát feldolgozó etűd megvalósítása (pl. kötés, kisbarré).
Az első fekvés összekapcsolása más fekvésekkel egy mérsékelt tempójú etűdben, vagy előadási darabban.
Könnyű tánctétel jellegzetességeinek megvalósítása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd,
– Három különböző jellegű előadási darab.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A modális hangsorok ismerete. Egyszerű harmóniai elemzés a tanár irányításával.
– A dominánsszeptim-akkord megismerése.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Kezdjük el a prím és oktávhangolás tanítását üveghangokkal.
– Tanítsuk meg az hetedik fekvés hangjait.
– Kötések továbbfejlesztése (elpengetés, ráütés), és alkalmazása a darabokban. Játszani kell könnyű ékesítéseket is (pl. előke).
– Négyesfogások bevezetése.
– A barré továbbfejlesztése. Akkord fogások kis/tört barréval.
– Vibrato megtanítása.
– Tanítsuk meg a kétoktávos fekvésváltásos C-dúr skálát. Transzponáltassuk a G-dúr skálát a hetedik fekvésig.
– Folytassuk a nem kívánt hangösszecsengések tompításának tanítását.
– Balkéz fogás-sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok továbbfejlesztése a hetedik fekvésig.
– Tört-akkord játék megtanítása.

Ajánlott tananyag
Nagy E.-Mosóczi M.: Gitáriskola III.- V.
Szendrey-Karper L.: Gitárgyakorlatok IV.-VI.
Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)
F. Sor Op. 31.-35.
Puskás: Klasszikus etűdök gitárra
Kováts: Könnyű darabok gitártanulóknak
Brouwer: Etűdök I-V.

Követelmények
Reneszánsz, barokk tánctételek és klasszikus darabok stílusos megszólaltatása.
Terjedelmesebb etűd megtanulása.
Rövid, könnyű XX. századi vagy kortárs darabok megtanulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd,
– Három különböző stílusú előadási darab.

5. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Hangszertörténeti ismeretek gyarapítása.
– Harmóniai elemzés az évfolyamnak megfelelő elméleti ismeretek alapján, a tanár irányításával.
– Beszélgetés a romantikus és a XX. századi zenéről a tanult darabok alapján.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Tanítsuk meg a kilencedik fekvés hangjait.
– Kötéses díszítések továbbfejlesztése.
– Gyakoroltassuk a kromatikus skálákat és hétfokú hangsorokat egy húron, fekvésváltással.
– Mechanikus kézügyesítők folyamatos gyakorlása.
– Kezdjük el a 6 húros nagybarré tanítását.
– A tört-akkord játék továbbfejlesztése.
– Folytassuk a nem kívánt hangösszecsengések tompításának tanítását a balkéz bevonásával is.
– Balkéz fogás-sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok továbbfejlesztése a kilencedik fekvésig.
– Lényeges az ujjrendezés alapelveinek rendszeres megbeszélése.
Ajánlott tananyag
Nagy E.-Mosóczi M.: Gitáriskola IV.- V.
Szendrey-Karper L.: Gitárgyakorlatok V.-VIII.
Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)
F. Sor Op. 31.-35.
Puskás: Klasszikus etűdök gitárra
Aguado: Etűdök I.
Marschner, Mertz, Paganini és Tarrega könnyebb darabjai.
Kováts: Könnyű darabok gitártanulóknak

Brouwer: Etűdök VI.-X.
Bartók-Szendrey: Gyermekeknek-ből könnyebb tételek.
A Musica per Chitarra sorozat kiadványaiból az évfolyam nehézségi szintjének megfelelően válogatva.

Követelmények
Mérsékelt tempójú etűd, amely magasabb fekvéseket is érint.
Klasszikus tánctételek (pld. Sor Walzerek) előadása.
Romantikus, (pld. Marschner: Bagatell) és XX. századi, vagy kortárs darabok (Pld. Brouwer Etűd VI-X.) eljátszása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd,
– Három különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik romantikus, XX. századi, vagy kortárs darab.

6. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.
– Ismerje fel a tanuló a főbb zenei korszakokat stílusjegyeik alapján.
– Legyen képes a zenei formák (szvit- és szonátatételek) szerkezetének felismerésére és a tempók megállapítására tanári segítséggel.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Tanítsuk meg a háromoktávos dúr- és moll skálákat (E-dúr, e-moll).
– Stabilizáljuk, erősítsük meg a nagybarrét.
– Mechanikus kézügyesítők folyamatos gyakorlása.
– Törekedjünk a a nem kívánt hangösszecsengések tompításának még differenciáltabb kivitelezésére.
– Balkéz fogás-sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok továbbfejlesztése.
– Az önálló az ujjrendezés alapelveinek kialakítása.

Ajánlott tananyag
Aguado: Etűdök
Carcassi Etűdök op. 60
Giuliani: Etűdök
Nagy E. – Mosóczi M.:Gitáriskola V.
Szendrey-Karper L.: Gitárgyakorlatok VII-VIII.
Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)
Régi spanyol muzsika
Bach – Szendrey: 20 könnyű darab
Bartók – Szendrey: Gyermekeknek
Frescobaldi: Táncok és ária variációkkal stb.
F. Sor: Etűdök op. 35, op. 31
Fodor – Marnitz – Vass: Klasszicizmus
Brouwer: Etűdök VI.-X.
Faragó: Musica Ficta

Pavlovits Dávid gitárdarabjai.

Követelmények
Tudni kell a barokk szvit két különböző karakterű (gyors, lassú) tételét helyes tempóarányokkal játszani.
Tanuljon meg a tanuló egy terjedelmesebb, vagy élénkebb tempójú etűdöt is.
Játsszon a romantikus, XX. századi, és kortárs zeneszerzők műveiből.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd,
– Három különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik romantikus, XX. századi, vagy kortárs darab.

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

„B" tagozatos oktatásra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a „B" tagozatos oktatás minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.

2. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Ismerje a tanuló a 2/2, 3/8, 6/8-os ütembeosztást.
– Tanítsuk meg 3#, 2b előjegyzésig a dúr és moll hangnemeket.
– Ismerje a tanuló a dinamikai árnyalást (crescendo, diminuendo).
– Ismerje a prím, szekund, terc, kvart, kvint, oktáv hangközöket.
– Tanítsuk meg a tizenhatodértéket és -szünetet; a triolát és a szinkópát, valamint a pontozott nyolcadot.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Tanítsuk meg a kis barré-t. Rendszeresen gyakoroltassuk a kromatikus skálát az I. fekvésben.
– Tanítsuk meg a kétoktávos G-dúr skálát (üres húrok használata nélkül), különböző ritmusképletekkel is.
– Ismerni kell az I. fekvés teljes hangkészlete mellett az V. fekvés törzshangjait is.
– Játszassunk kettős- és hármasfogásokat is.
– Kapcsoljuk össze az első fekvést más fekvésekkel is.
– Tovább kell fejleszteni az arpeggio-játékot.
– A sul ponticello és sul tasto játék megvalósítása fontos.
– Gyakoroltassuk a staccato portato és tenuto játékot is.
– Tanítsuk a hangolást, prím és oktáv hangközökkel.
– Ismertessük meg a tanulót a természetes üveghangokkal.

Ajánlott tananyag
Nagy E.-Mosóczi M.: Gitáriskola II.-IV.
Szendrey-Karper L.: Gitárgyakorlatok II.-IV.
Fodor-Marnitz-Vass: Gitáros képeskönyv

Követelmények
Az arpeggio pengetés megvalósítása egyszerű etűdben (Carcassi, Carulli, Sor).
A dinamikai árnyalás gyakorlati megvalósítása.
Az első fekvés más fekvéssel való összekapcsolása egyszerű etűdben vagy előadási darabban.
A reneszánsz táncok jellegzetességeinek megfigyelése.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy technikai gyakorlat vagy skála,
– Egy etűd,
– Három különböző jellegű darab.

3. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Tanítsuk meg a modális hangsorokat, hogy a darabokban megjelenő modális fordulatokat megmutathassuk.
– Ismerni kell a dúr és moll hangsorokat 4#, 4b előjegyzésig.
– Ismertessük meg a tanulókkal a szext és szeptim hangközöket.
– Elméleti szinten foglalkozzunk a dúr és moll hármashangzat és dominánsszeptim-akkord felépítésével.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Fontos a fekvésváltás továbbfejlesztése; a kromatikus és diatonikus skála fekvésváltással.
– Tanítsuk meg a kétoktávos C-dúr skálát, játszassuk a G-dúr skálát különböző fekvésekben.
– Gyakoroltassuk a kötést bal kézzel (ráütés, elpengetés), különféle kombinációkkal.
– Ismertessük meg a tanulóval az előkét és az utókát.
– Tanítsuk meg a kis, tört, és nagy barré-t.
– Kezdjük el gyakoroltatni a tremolo pengetést és az arpeggio-játék különféle változatait.
– Gyakoroltassuk a IX. fekvés hangjait.
– Alkalmazzuk a vibratot. Fejlesszük a dinamikai árnyalás minőségét.

Ajánlott tananyag
Nagy E.-Mosóczi M.: Gitáriskola III.- V.
Szendrey-Karper L.: Gitárgyakorlatok IV.-VI.
Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)
F. Sor Op. 31.-35.
Puskás: Klasszikus etűdök gitárra
Kováts: Könnyű darabok gitártanulóknak
Brouwer: Etűdök I-V.

Követelmények
Barokk és klasszikus tánctételek díszítése.
Nehézségi szint: Brescianello, G. Sanz és könnyebb Weiss darabok, Sor: Etűdök op. 31, op. 35 sorozat és Walzerek.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy technikai gyakorlat vagy skála,
– Egy etűd,
– Három különböző jellegű darab

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Tudatosítsuk az ujjrendezés alapelveit.
– Végeztessünk a tanulókkal harmóniai elemzést egyszerű darabokban, tanári segítséggel.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Fontos a kromatikus skálák és a kézügyesítő (ujjfüggetlenítő), gyorsító gyakorlatok különböző fajtáinak gyakoroltatása.
– Tanítsuk meg a háromoktávos E-dúr skálát.
– Fejlesszük tovább a díszítési technikát.
– Mutassuk meg az üveghangképzés további lehetőségeit.

Ajánlott tananyag
Nagy E.-Mosóczi M.: Gitáriskola IV.- V.
Szendrey-Karper L.: Gitárgyakorlatok V.-VIII.
Repertoire gitárra (EMB Z.14445)
F. Sor Op. 31.-35.
Puskás: Klasszikus etűdök gitárra
Aguado: Etűdök I.
Marschner, Mertz, Paganini és Tarrega könnyebb darabjai.
Kováts: Könnyű darabok gitártanulóknak
Brouwer: Etűdök VI.-X.
Bartók-Szendrey: Gyermekeknek-ből könnyebb tételek.

Követelmények
Különböző fekvések használata etűdökben.
Klasszikus tánctétel, romantikus vagy impresszionista darabot, illetve rövid XX. századi műveket stílushű előadása.
Nehézségi szint: Aguado: Etűdök, Carcassi: Etűdök op. 60, Ponce: Prelűdök stb.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy technikai gyakorlat vagy skála,
– Egy etűd,
– Három különböző jellegű darab.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangszeres és elméleti órákon szerzett ismeretek felhasználásával önállóan végezzen a tanuló formai, és harmóniai elemzést.
– Tanulja meg a tanuló elméleti szinten a hármas- és négyeshangzatok megfordításait.
– Tanítsuk a zenei formákat (pl. szvit, szonáta) és azok szerkezetét és a tempójellegzetességeket.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Tanítsuk meg a háromoktávos e-moll skálát, továbbá a modális hangsorokat egy húron, egy oktáv hangterjedelemben, valamint az egészhangú skálára épített különféle hangközmeneteket, változatos pengetési módokkal, kézügyesítő és gyorsaságfejlesztő gyakorlatokkal.
– A tanulóknak törekedni kell az önálló, tudatos ujjrendezés kialakítására és a gyakorlás módszerességére.

Ajánlott tananyag
Aguado: Etűdök
Carcassi: Etűdök op. 60
Giuliani: Etűdök
Nagy E. – Mosóczi M.:Gitáriskola V.
Szendrey-Karper L.: Gitárgyakorlatok VII-VIII.
Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)
Régi spanyol muzsika
Bach – Szendrey: 20 könnyű darab
Bartók – Szendrey: Gyermekeknek
Frescobaldi: Táncok és ária variációkkal stb.
F. Sor: Etűdök op. 35, op. 31
Fodor – Marnitz – Vass: Klasszicizmus
Bartók-Szendrey: Gyermekeknek
Brouwer: Etűdök VI.-X.
Faragó: Musica Ficta

Követelmények
Játsszon a tanuló reneszánsz műveket.
Tudja előadni helyes tempóaránnyal a barokk szvit két különböző karakterű (gyors, lassú) tételét.
Tanuljon meg a tanuló legalább egy terjedelmes etűdöt is.
Szólaltasson meg legalább egy mérsékelt tempójú romantikus művet.
Nehézségi szint: L. Milan pavane-jai, de Visée tánctételei, könnyű Tarrega-, Marschner-darabok, Carcassi: Etűdök op. 60.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy technikai gyakorlat vagy skála,
– Egy etűd,
– Három különböző jellegű darab.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangszeres továbbfejlődés mellett fontos a zenei tájékozottság elmélyítése és a zenélési kedv ébrentartása.
– Szükséges a darabok szerkezeti, formai elemzése (barokk szvit, fúga, klasszikus szonáta stb.). Lényeges a darabok önálló kiválasztása és megtanulása a tanár felügyelete mellett.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Fontos a technikafejlesztés kézerősítő és gyorsaságfejlesztő gyakorlatokkal. Lényeges a hangminőség állandó javítása.
– Játszassunk kromatikus skálát; dúr, moll és modális skálákat többféle hangnemben.
– Tanítsunk tercskálákat.
– Az egészhangú skálára épített valamennyi hangköz gyakorlása változatos pengetési módokkal. Cél: a játékbiztonság és állóképesség növelése.
– A tanuló ismerje meg a gitárjáték különleges effektusait: rasgueado, étouffé, kopogás.

Ajánlott tananyag
Carcassi: Etűdök op. 60, Capricciók
Giuliani: Etűdök
Legnani: Capricciók
Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)
Dowland: Táncok és Fantáziák
Bach: Sonate e Partite könnyebb tételei
Bach: Lantművek (Sárközy) könnyebb tételei
Giuliani: Szonáta op. 15.
Napoleon Coste: Etűdök, előadási darabok
Tarrega: Mazurkák, Tango
A Musica per Chitarra Mertz kötetei
Könnyű koncertdarabok gitárra (Mosóczi-Nagy)
Bartók-Szendrey: Gyermekeknek
Villa-Lobos: e-moll Prelűd
Brouwer: Etűdök XI-XV.
XX. századi magyar szerzők darabjai (pld. Farkas Ferenc)
Kortárs szerzők (pld. Pavlovits Dávid gitárdarabjai.)

Követelmények
Különböző karakterű, nehezebb barokk tánctételek előadása.
Technikafejlesztés gyors előadási darabokkal, illetve etűdökkel.
Nehézségi szint: Bach-szvitek/partiták könnyebb tánctételei, Legnani, Sor darabjai, Carcassi: Etűdök op. 60, Brouwer-etűdök, Villa-Lobos-prelűdök.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy technikai gyakorlat vagy skála,
– Egy etűd,
– Három különböző jellegű darab.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat
A tanuló rendelkezzék a gitárjátékhoz szükséges koncentrálóképességgel.
Alkalmazza a tanulmányai során elsajátított zenei és technikai ismereteket. Különböző stílusú darabok önálló feldolgozásával és memorizálásával artikulált, dinamikailag árnyalt hangszerjátékot valósítson meg.
Ismerje
– a gitár hangjait, tudja hangszerét behangolni,
– a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Ismerje és készségszinten alkalmazza a gitárjáték alapvető technikai elemeit:
– a fekvésjátékot, fekvésváltást,
– a kis és nagy barré-t,
– a kötéseket (ráütés, elpengetés),
– a dallamjátékot apoyando és tirando pengetéssel,
– az akkordfelbontás (arpeggio) különböző formáit,
– a törtakkord megszólaltatását,
– a nem kívánt hangösszecsengések tompítását (jobb és bal kézben egyaránt).

Legyen képes különböző játékmódok megvalósítására:
– dallam akkordkísérettel (pl. Neusiedler-darabok),
– harmóniafelbontásos játék (pl. Carcassi, Diabelli, Giuliani),
– egyszerű többszólamú darabokban szólamvezetés, dallamkiemelés (pl. Losy, Campion, Robert de Visée).

Rendelkezzék az egyszerű kortárs darabok (pl. Borsody, Brouwer) eljátszásához szükséges zenei alapismeretekkel és technikai készségekkel.
Repertoárjának egy részét tudja kotta nélkül játszani.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak koncertszerű bemutatásával:
– G-dúr, C-dúr skála 2 oktávon, háromoktávos E-dúr skála, transzponálva, repetíciós pengetéssel is, kromatikus skálák, arpeggio-gyakorlatok,
– 2 etűd (pl. Carcassi: Etűdök op. 60),
– 1 vagy 2 reneszánsz vagy barokk mű,
– XX. századi művek (pl. Bartók – Szendrey).

A választott etűdök tartalmazzanak egymástól eltérő technikai feladatokat.
A teljes anyagot kotta nélkül kell előadni.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Gitár főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
– 3 oktávos dúr, vagy moll skála fekvésváltással, váltott pengetéssel, közepes tempóban, vagy kromatikus skála 1 húron fekvésváltással.
– Egy klasszikus etűd; Sor: Op. 31., Op. 35., Carcassi: Op. 60./2., 3., 6., 7. etűdök nehézségi szintjén.
– Három különböző stílusú előadási darab a következő nehézségi szinteken:

Reneszánsz zene: pld. Reneszánsz magyar táncok gitárra (Edition Simonffy 151)
Barokk zene: pld. Brescianello, Weiss tánctételei, Bach: Notenbüchlein für A. M. Bach átiratai (Nagy-Mosóczi: Gitáriskola V., Szendrey: Gitárgyakorlatok V. kötet.)
Klasszikus zene: pld. Carulli: Larghetto alla siciliana (Nagy-Mosóczi: Gitáriskola V./78.) Carcassi: Capriccio (Nagy-Mosóczi: Gitáriskola V./50.) Sor: Allegretto (Szendrey: Gitárgyakorlatok VI./1.)
Romantikus zene: pld. Marschner: Bagatelle (Nagy-Mosóczi: Gitáriskola V./79.)
XX. századi / Kortárs zene;. Bartók-Szendrey: Gyermekeknek-ből könnyebb darabok: 1-5., 10. (EMB Z.7495) (Szendrey: Gitárgyakorlatok V. kötet) Kováts: Rövid darabok gitártanulóknak I./5., 8. (EMB Z. 8883) (Nagy-Mosóczi: Gitáriskola IV./48.) Brouwer: Estudios sencillos I-X. nehézségi szintjén.

„B” tagozat
– 3 oktávos dúr, vagy moll skála fekvésváltással, ritmusvariációval, gyorsabb tempóban, vagy kromatikus skála 1 húron fekvésváltással, gyorsabb tempóban.
– Egy klasszikus etűd; Carcassi: Op. 60./8.-17. etűdök nehézségi szintjén.
– Három különböző stílusú előadási darab a következő nehézségi szinteken:

Reneszánsz zene: pld. Luis Milan: 6 Pavane
Barokk zene: pld. J. Dowland: Seven Pieces, Robert de Visée: d-moll Szvit tételei, Bach: Sonate e Partite, Lantművek könnyebb tételei.
Klasszikus zene: pld. Sor: Menüettek, Keringők, Giuliani: C-dúr Szonáta op. 15.
Romantikus zene: pld. Tarrega könnyebb darabjai (Mazurkák)
XX. századi / Kortárs zene;. Bartók-Szendrey: Gyermekeknek-ből 6., 13., 17., 21. (EMB Z.7495) (Szendrey: Gitárgyakorlatok V. kötet) Kováts: Rövid darabok gitártanulóknak I., II. (EMB Z. 8883, Z. 12065) Brouwer: Estudios sencillos VI-XV. nehézségi szintjén.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes test- és hangszertartás,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,

– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kottaolvasási készség továbbfejlesztése. Szólamvezetés elemzése egyszerűbb reneszánsz fantáziákban.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az alapfok évfolyamain megszerzett technikai készségek esetleges hiányosságainak pótlása, kéztartás(ok) szükség szerinti korrigálása.

Ajánlott tananyag
Carcassi: Op. 60
Sor: Etűdök Op.29.
Adrian Le Roy: Fantáziák és táncok
Losy, Roncalli, Brescianello többtételes művei
Carcassi, Carulli, Giuliani szonátatételei.
Ponce: Prelűdök
Brouwer: Etűdök XI-XX.
Könnyű kortárs művek (Farkas, Sári, Szokolay, Kováts)

Követelmények
A tanuló legyen képes a technikai és zenei felkészültségének megfelelő darabokban a szólamvezetések pontos megvalósítására.
Igényszint támasztása a játéktisztaság tökéletesítésére, különös tekintettel a tompításokra.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd
– Három különböző stílusú előadási darab.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Mélyítsük el a tanuló ismereteit a barokk zenében. (Szvit, fantázia)
– Elevenítsük fel ismereteit a klasszikus formatan terén. (Szonáta és rondóforma)

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az alapfok évfolyamain megszerzett technikai készségek továbbfejlesztése.
– Skálagyorsítás, az arpeggio gyakorlatok gyorsítása.
– Bonyolultabb ujjfüggetlenítő gyakorlatok.

Ajánlott tananyag
Carcassi: Etűdök Op. 60
Sor: Etűdök Op. 29.
Giuliani: Etűdök Op. 48.
Brouwer: Etűdök, könnyebb előadási darabok
Mudarra és Narvaez fantáziák
Bach: Lantművek tételei
Weiss: Szvit tételek
Sor: Menüettek
Ponce: Prelűdök
Villa-Lobos: Prelűdök
Bartók-Szendrey: Gyermekeknek
Kortárs zene a technikai szintnek megfelelően.

Követelmények
A tanuló ismerje a játszott művek szerkezetét, stílusjegyeit.
Az előadásmód fejlesztése a zenei tartalom egyre színesebb megszólaltatásának irányába.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd,
– Három különböző stílusú előadási darab.

9. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Ismertessük meg a tanulót a variációs művek jellegzetességeivel (barokk, klasszikus)
– Fejlesszük készségeit a romantikus és impresszionista művek előadásának terén.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A tanult gyakorlatok rendszeres ismétlése, a hiányosságok pótlása.
– Gyorsaságfejlesztő gyakorlatok.

Ajánlott tananyag
Sor: Etűdök Op. 29
Coste: Etűdök Op. 38.
Tarrega, Sagreras, Pujol etűdök.
Bach: Lantszvitek, csellószvit-átiratok tételei.
Diabelli: Szonáták
Giuliani és Sor könnyebb variációs művei.
Lauro: Vals-ok
Barrios kisebb művei.

Követelmények
Legyen képes a tanuló többtételes, változatos karakterű művek kifejező előadására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd,

– Három különböző stílusú előadási darab.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Mélyítsük el a tanuló tudását a modern művek jellegzetességeiben.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az esetleges technikai hiányosságok pótlása.
– A tanult gyakorlatok tökéletesítése és gyorsítása.
– Nehezebb ügyesítő gyakorlatok a technikai elemek kombinálásával.
– Tanítsuk a modern művekben előforduló hangeffektusokat.

Ajánlott tananyag
Sagreras, Pujol, Villa-Lobos etűdök
Reneszánsz táncok és fantáziák
Bach: Lantszvitek, csellószvit-átiratok tételei
Giuliani, Sor és Coste szonáták, variációk
Albeniz, Barrios, Tarrega, Torroba, Turina darabjai
Villa-Lobos: Choros
Leo Brouwer gitárdarabjai

Követelmények
Legyen képes a tanuló többtételes, változatos karakterű művek kifejező előadására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd,
– Három különböző stílusú előadási darab.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kottaolvasási készség továbbfejlesztése.
– Szólamvezetés elemzése reneszánsz és barokk művekben.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az alapfok évfolyamain megszerzett technikai készségek esetleges hiányosságainak pótlása, kéztartás(ok) szükség szerinti korrigálása.
– Mechanikus ügyesítő, erősítő és gyorsító gyakorlatok kibővítése.

Ajánlott tananyag
Carlevaro: Serie didactica para guitarra
Scott Tennant: Pumping nylon
Carcassi: Op. 60
Sor: Etűdök Op.29.
Adrian Le Roy: Fantáziák és táncok

Losy, Roncalli, Brescianello többtételes művei
Carcassi, Carulli, Giuliani szonátatételei
Ponce: Prelűdök
Brouwer: Etűdök XI-XX.
Könnyű kortárs művek (Farkas, Sári, Szokolay, Kováts)

Követelmények
A tanuló legyen képes a technikai és zenei felkészültségének megfelelő darabokban a szólamvezetések pontos megvalósítására.
Igényszint támasztása a játéktisztaság tökéletesítésére, különös tekintettel a tompításokra.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd,
– Három különböző stílusú előadási darab.

8. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Mélyítsük el a tanuló ismereteit a barokk zenében. (Szvit, partita, fantázia, fúga)
– Elevenítsük fel ismereteit a klasszikus formatan terén. (Szonáta és rondóforma)
– Részletesen elemezzünk egy klasszikus szonátatételt.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az alapfok évfolyamain megszerzett technikai készségek továbbfejlesztése.
– Skálagyorsítás, az arpeggio gyakorlatok gyorsítása.
– Bonyolultabb ujjfüggetlenítő gyakorlatok.
– Mechanikus ügyesítő, erősítő és gyorsító gyakorlatok kibővítése.

Ajánlott tananyag
Carlevaro: Serie didactica para guitarra
Scott Tennant: Pumping nylon
Carcassi: Etűdök Op. 60
Sor: Etűdök Op. 29.
Giuliani: Etűdök Op. 48.
Brouwer: Etűdök, előadási darabok
Mudarra és Narvaez fantáziák
Bach: Lantművek tételei
Weiss: Szvit tételek
Sor: Menüettek
Ponce: Prelűdök
Villa-Lobos: Prelűdök
Bartók-Szendrey: Gyermekeknek
Kortárs zene a technikai szintnek megfelelően.

Követelmények
A tanuló ismerje a játszott művek szerkezetét, stílusjegyeit.
Fejlődjön játéka a zenei tartalom egyre színesebb megszólaltatásának irányába.
Legyen képes adottságainak megfelelően intenzív zenei gesztusok megvalósítására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd,
– Három különböző stílusú előadási darab.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Ismertessük meg a tanulót a variációs művek jellegzetességeivel (barokk, klasszikus)
– Fejlesszük készségeit a romantikus és impresszionista művek előadásának terén.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A tanult gyakorlatok rendszeres ismétlése, a hiányosságok pótlása.
– Gyorsaságfejlesztő gyakorlatok.
– Erősítő gyakorlatok a kéz állóképességének növelésére.

Ajánlott tananyag
Carlevaro: Serie didactica para guitarra
Scott Tennant: Pumping nylon
Sor: Etűdök Op. 29
Coste: Etűdök Op. 38.
Tarrega, Sagreras, Pujol etűdök.
Bach: Lantszvitek, csellószvit-átiratok
Weiss: Passacaglia
Diabelli: Szonáták
Giuliani és Sor könnyebb variációs művei.
Lauro: Vals-ok
Barrios művei.

Követelmények
Legyen képes a tanuló többtételes, változatos karakterű művek kifejező előadására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd,
– Három különböző stílusú előadási darab.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Mélyítsük el a tanuló tudását a modern művek jellegzetességeiben.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az esetleges technikai hiányosságok pótlása. A tanult gyakorlatok tökéletesítése és gyorsítása
– Nehezebb ügyesítő gyakorlatok a különböző technikai elemek kombinálásával.
– Személyre szabott bemelegítési szisztéma kidolgozása.

– A modern művekben előforduló hangeffektusok megszólaltatásának tökéletesítése.

Ajánlott tananyag
Carlevaro: Serie didactica para guitarra
Scott Tennant: Pumping nylon
Luigi Biscaldi: Esercizi speziali di virtuosismo
Sagreras, Pujol, Villa-Lobos etűdök
Reneszánsz táncok és fantáziák kapodaszter használatával is.
Bach: Lantszvitek, csellószvit-átiratok tételei.
Giuliani, Sor és Coste szonáták, variációk.
Albeniz, Barrios, Tarrega, Torroba, Turina darabjai
Villa-Lobos: Choros
Különböző hangeffektusokat tartalmazó XX. Századi, vagy kortárs darabok (pld. Brouwer, Patachich Iván gitárdarabjai.)

Követelmények
A tanuló legyen képes hangszertechnikájának önálló fejlesztésére.
Gazdag hangszínek és karakterek megvalósítására.
Többtételes szvit vagy szonáta megtanulására.
Könnyebb barokk versenymű egy tételének előadására.
A kortárs zenében előforduló hangeffektusok kivitelezésére.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd,
– Három különböző stílusú előadási darab.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat
A tanuló legyen képes tanulásának önálló folytatására, a zenei önképzés megvalósítására. Legyen olyan hangszerkezelési képességek birtokában, mely alkalmassá teszi az amatőr társas zenélésben felszabadult, aktív részvételre.

„B” tagozat (Az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló jusson olyan hangszeres és előadói készségek birtokába, mely elérhetővé teszi számára a zenei pálya választásának lehetőségét, továbbtanulást magasabb iskolatípusokban.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Gitár főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
Három oktávos dúr-vagy moll skála, vagy tercskála.
– Egy etűd; Carcassi: 25 Etűd op. 60 (EMB 12091) nr. 19., 20., 23., F. Sor op. 29 (Universal) nr. 1., Aguado: Etűdök II. kötetből (EMB 12378) nr. 9., 11., 12., Giuliani: 24 etűd op. 48 (EMB 12963) nr. 20., 21., Leo Brouwer VI-XV. nehézségi szintjén.
– Két különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik lehet többtételes; reneszánsz és barokk darabok; John Dowland: Táncok és Fantáziák (EMB 8769), J. S. Bach: Könnyű tánctételek, Lantszvitek (EMB 13184), klasszikus és romantikus darabok: F. Carulli (EMB 8821), Giuliani (EMB 12182, EMB 8931, EMB 8932), F. Sor művei (EMB 8799, 14445 kötetben, Ricordi, Universal); Carulli, Johann Kaspar Mertz: Románc (EMB 13519 kötetben), F. Tarrega: Marieta, Rosita; XX. századi szerzők: Leo Brouwer, Farkas Ferenc (EMB 6303), Villa-Lobos: Prelud II. V. nehézségi szintjén
– Egy kamaramű; Scarlatti: Öt Szonáta két gitárra (Fodor-Mosóczi) nehézségi szintjén.
A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
Három oktávos dúr-vagy moll skála, vagy tercskála, szextskála
– Egy etűd; Carcassi: 25 Etűd op. 60 (EMB 12091) nr. 24., 25.; F. Sor: Zwölf Etuden op. 29 (Universal) nr. 4., Giuliani: Etűdök gitárra op. 48. (EMB 12963) nr. 22., 23., 24., Villa-Lobos: Etűdök nehézségi szintjén.
– Két különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik lehet egy szvit vagy versenymű több tétele, vagy egy szonáta, a másik egy kortárs mű; reneszánsz szerzők: Bakfark Bálint (EMB 7031, EMB 7793, EMB 12033), J. Dowland: Luis Milan, Gaspar Sanz, Frescobaldi művei (EMB 13248), J. S. Bach: Lantszvitek (EMB 13184), csellószvitek tételei, valamint szonáták és partiták tételei; Fernando Sor szonátái; romantikus szerzők, pl. F. Tárrega Romantikus darabok (EMB 8327) J. K. Mertz (EMB 13157, EMB 13519) továbbá Moreno-Torroba, Manuel de Falla, Isaak Albéniz, Augustin Barrios Mangoré művei; XX. századi szerzők: Leo Brouwer, Farkas Ferenc (EMB 6303), Villa-Lobos: Prelüdök, Choros nehézségi szintjén.
– Egy kamaramű; Vivaldi könnyebb versenyművei, Giuliani: Duo Concertante per flauto e chitarra, Joplin: Ragtime nehézségi szintjén.
A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes test- és hangszertartás,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
Megfelelő mennyiségű és minőségű hangszer.
Legalább két darab kottatartó, két darab állítható lábzsámoly.
Félévenként egy húrkészlet.
Metronóm.

ÜTŐ

Az ütőhangszer tanítás feladatai
Az ütőhangszerek sokszínűségéből és zeneirodalmi sajátosságaiból eredően a kamarazenélés lehetőségeinek megteremtése a hangszertanulás kezdetén.
A társas muzsikálás elősegítése.
Az egymáshoz való alkalmazkodásra és egymásra figyelésre nevelés.

Ismertesse meg a tanulókkal
– az ütőhangszercsalád leggyakrabban használatos tagjait,
– a különböző ütőhangszerek megszólaltatásának módját,
– a helyes ütéstechnikákat,

Fordítson figyelmet
– a helyes test-, és kéztartás kialakítására,
– pontos tempótartásra,
– a különböző hangszerek speciális technikai elemeinek alkalmazására,
– a precíz, pontos ritmikai megoldásokra, külön figyelemmel a legáltalánosabb ütőhangszeres elemekre,
– az eltérő kézrendi megoldásokra,
– a biztonságos hangszerkezelés kialakítására,
– a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
– a lapról olvasási készség fejlesztésére,
– a tudatos zenei memorizálásra,
– a művek zeneileg igényes kidolgozására.
Végeztessen az egyes zenei kíséret-formákhoz szükséges improvizációs gyakorlatokat.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Az általános iskola 1-2. évfolyamába járó gyermekek számára. Az egyéni foglalkozás mellett célszerű az együttes játékot is elkezdeni.

Fejlesztési feladatok
Ismeretek, hangszerkezelés, technika.
– Dallamhangszeren 2-3 hang hangkészletű gyermekdalok.
– Ritmushangszereken a negyed érték, a nyolcad pár és a negyed szünet.
– Bevezetés a 4/4-es számolásba.
– A kottaolvasás gyakorlása a fenti ritmusokkal.
– Kamarazene-jellegű együttes játék a szaktanár ötletei alapján.

Ajánlott tananyag
Balázs – Zempléni: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
Balázs – Kósa – Zempléni: Csengő-bongó
Balázs: Technikai gyakorlatok I-III.
Wolfgang Basler: Elementar

Követelmény:
Ritmusgyakorlat
Ritmus-duó.
Egyszerű gyermekdal eljátszása dallamhangszeren.
Nagyon könnyű szólam megszólaltatása kamaraegyüttesben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kisdob gyakorlat, vagy duó,
– Egy kis hangkészletű gyermekdal eljátszása dallamhangszeren.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A leggyakrabban használt hangszerek ismerete.
– Az egész, fél, negyed, nyolcad, pontozott fél és negyed érték és a megfelelő szünetek.
– Metrum: páros és páratlan lüktetésű metrumok (4/4 és 12/8 stb.), egyszerű váltakozó ütem.
– Záróvonal, ismétlőjel, f, mf, mp, p dinamika, és crescendo, decrescendo, marcato.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Helyes testtartás.
– „Szimmetrikus” verőfogás.
– Váltott kézzel való játék.
– Három dobon való játék (Technikai gyakorlatok).
– Különböző menzúrájú dallamhangszereken való játék.
– Különböző verők használata.

Ajánlott tananyag
Balázs – Zempléni: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
Balázs – Kósa – Zempléni: Csengő-bongó
Balázs: Technikai gyakorlatok I-III.
Wolfgang Basler: Elementar

Követelmény
Ritmusgyakorlat (a tanult anyagból).
Ritmus-duó.
Egyszerű gyermekdal eljátszása dallamhangszeren.
Nagyon könnyű szólam megszólaltatása kamaraegyüttesben.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kisdob gyakorlat, vagy duó,
– Egy kis hangkészletű gyermekdal eljátszása dallamhangszeren.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az együttes játékban előforduló hangszerek ismerete.
– A tizenhatod, a pontozott nyolcad érték és szünet.
– Aszimmetrikus metrumok (5/8, 7/8).
– Dinamika: ff, pp, sf.
– Prima és seconda volta, da capo, dal segno, fermata.
– A játszott művekben előforduló tempójelzések ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A kisdob megfelelő magasságának beállítása.
– Helyes verőfogás.
– Kar és csukló használat.
– Ejtegetés.
– Nyolcados technikai gyakorlatok.
– Az együttes játékban előforduló hangszerek megszólaltatása.
– Hangszerek és verők váltása az együttes játékban.
– Egyszerűbb kézrendi problémák ismerete és megoldása.
– Különböző hangszínek előállítása és felismerése a hangszerek különböző verőkkel való megszólaltatása révén.

Ajánlott tananyag
Balázs – Zempléni: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
Balázs – Kósa – Zempléni: Csengő-bongó
Balázs: Technikai gyakorlatok I-III.
Wolfgang Basler: Elementar
Morris Goldenberg: Snare Drum for Beginners
Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
Zempléni: Ütős ABC

Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
Zempléni: A triótól az oktettig
Vigdorovits: Kisdobiskola

Követelmény
Ritmusgyakorlat és duó előadása a tanult anyagból.
Dallamhangszeren népdal vagy egyszerű előadási darab eljátszása zongorakísérettel vagy együttesben.
Egyszerű szólam megszólaltatása kamaraegyüttesben (hangszerváltás, verőváltás).
Mozgáskoordináció: kéz-lábmozgások összehangolása (lábmérőhöz felezés, harmadolás, negyedelés)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kisdob gyakorlat,
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongorakísérettel, – vagy lehet kamaramű is.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az együttes játékban előforduló hangszerek ismerete.
– A triola (nyolcad- és tizenhatod-triola).
– Hangsorok (dallamhangszeren), 2#, 2b előjegyzésig.
– Azonosságok és hasonlóságok felismerése a tanult darabokban.
– A periódus értelmezése.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az együttes játékban előforduló hangszerek megszólaltatása.
– Szélsőséges dinamikák alkalmazása.
– A kisdob-tremolo előkészítése.
– Pattintott dupla ütések kisdobon.
– Paradiddle kézrendek.
– Tizenhatodos technikai gyakorlatok.
– Hangsúlyozás.
– Open Stroke Rolls.

Ajánlott tananyag
Balázs: Technikai gyakorlatok I-III.
Wolfgang Basler: Elementar
Morris Goldenberg: Snare Drum for Beginners
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Sejourne-Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
Zempléni: Ütős ABC
Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
Zempléni: A triótól az oktettig

Követelmény
Ritmusgyakorlat és duó előadása a tanult anyagból.
Dallamhangszeren megszólaltatott előadási darabok zongorakísérettel vagy együttesben.
Nehezebb szólamok megszólaltatása kamaraegyüttesben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kisdob gyakorlat vagy duó,
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongorakísérettel, – vagy lehet kamaramű is.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Bonyolultabb ritmuskombinációk felismerése és megoldása.
– Harmincketted, „nagy-triola”, alla breve.
– Hangsorok (dallamhangszeren), 4#, 4b előjegyzésig.

– Tanult dallamhangszeres művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten; zenehallgatás.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Nyitott és zárt ütés.
– Closed Stroke Rolls.
– Előkék (egyes-, kettes-, hármas-, négyes előke kötve).
– Rövid tremolo, hangsúlyos tremolo, egyenletes tremolo, indítás, lezárás.
– Skála-gyakorlatok megszólaltatása dallamhangszeren.
– Dallamhangszeren egyszerű kétszólamú játék.
– A vibrafon-pedál kezelése (lehetőség szerint).

Ajánlott tananyag
Balázs: Technikai gyakorlatok I-III.
Wolfgang Basler: Elementar
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel
Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra
Lányi-Lenkei-Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.-II.
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Sejourne-Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
Zempléni: A triótól az oktettig
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

Követelmény
Előkéket tartalmazó gyakorlatok eljátszása.
Hosszabb lélegzetű előadási darabok megszólaltatása dallamhangszeren.
Nehezebb szólamok eljátszása kamaraegyüttesben.
Rövid rudimental szóló kisdobon.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Előkéket, tremolokat tartalmazó kisdob szólógyakorlat vagy duó,
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongorakísérettel, – vagy lehet kamaramű is.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A basszuskulcs ismerete.
– Az „egy ütésben” való gondolkodás elsajátítása.
– Változó tempók alkalmazása.
– Egyszerűbb díszítések ismerete és alkalmazása dallamhangszeren.
– A játszott anyag formai elemzése.
– Zenehallgatás, hangverseny-látogatás.
– Ismerkedés zeneszerzők életével, munkásságával.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A tremolo gyakorlati tökéletesítése.
– Különböző dinamikák alkalmazása tremolóval.
– Hármashangzat-felbontások dallamhangszeren, kiütött tremolo alkalmazása.
– Változó tempók megvalósítása önállóan és együttesben.
– Az üstdob kezelése, hangolása.
– Kézrendek az üstdobokon.
– Az üstdob kicsengésének megfelelő időben és módon történő lefogása.
– Üstdobtremolo (kiütött tremolo).

Ajánlott tananyag
Wolfgang Basler: Rudiment Schule für Kleine Trommel
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Praktische Schule für kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I-II.
Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra
Lányi-Lenkei-Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.-II.
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.-II.
Sejourne-Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
Zempléni: A triótól az oktettig
Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

Követelmény
Tremolós gyakorlatok megszólaltatása.
Hangszerváltások együttesben.
Üstdob-gyakorlatok megszólaltatása.
Az üstdob pontos hangolása, együttesben való alkalmazása.
Tremolós üstdob-gyakorlatok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Előkéket, tremolokat tartalmazó üstdob gyakorlat,
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongorakísérettel, – vagy lehet kamaramű is.

5. évfolyam „A” tagozat

Az első négy évfolyam alapozó időszakának elvégzése után, a tanszak speciális státuszából; sokrétűségéből, összetettségéből fakadóan lehetőséget kell biztosítani a tanulóknak a differenciálódásra. Az 5. évfolyamtól vagy a dobolást preferálja a tanuló, (pl. drum set) vagy a dallamhangszereken való játékot (pl. vibrafon, marimba). Ezen a szinten már nem lehet elvárni, hogy valaki a különböző technikai, intonációs és zenei felkészültséget igénylő, több ezer féle ütőhangszer mindegyikén kimagasló teljesítményt nyújtson. Ennek megfelelően kell értelmezni az alábbi követelmények – és a hangszerkezelés meghatározását, tekintettel a jelentős egyéni különbségekre.

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Kétszer pontozott ritmusok, kvintola, szeptola.
– A különböző ütemfajták és ritmuskombinációk átfogó ismerete.
– A megfelelő kézrend kialakításának készsége a zenei és technikai követelmények szerint.
– Dobszerelés ismerete.
– A „kétszólamú” hangsúly-játék.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Drum Set játék:
– Helyes test- és verőtartás.
– Ütésterületek meghatározása.
– Paradiddle kézrendek alkalmazása a dobszerelésen.
– Egyszerűbb függetlenítések.

Ajánlott tananyag
Wolfgang Basler: Rudiment Schule für Kleine Trommel
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I-II.
Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra
Lányi-Lenkei-Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.-II.
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.-II.
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I-IV.
Sejourne-Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
Zempléni: A triótól az oktettig
Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

Követelmény
Játék dobszerelésen:
– hangsúlyok kiosztva,
– kisdob-nagydobjáték: parallel –, ill. komplementer szólamok
A szerzett készségeknek megfelelő szintű művek előadása dallamhangszeren.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Kisdob-nagydobjáték, vagy hangsúly-játék dobszerelésen kiosztva.
– Egyszerűbb függetlenítési gyakorlat dobszerelésen.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora- vagy rögzített zenei kísérettel.
vagy
– Hosszabb lélegzetű előadási darabok megszólaltatása dallamhangszeren, zongorakísérettel, vagy lehet kamaramű is. (Pl. 2 tétel vagy egy kamaramű és egy zongorakíséretes előadási darab.)

– Egy kisdob, vagy egy üstdob gyakorlat.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A rendelkezésre álló összes hangszer ismerete.
– Hangsorok (dallamhangszeren) 5#, 5b előjegyzésig.
– Tájékozódás az ütőhangszeres irodalomban.
– Alapfokú zenetörténeti ismeretek, a társművészetekkel való kapcsolatok.
– A dobszerelés szerepe a könnyűzenében.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Egyszerűbb 3-4 verős feladatok megoldása dallamhangszeren.
– Egyszerűbb tánczenei alapritmusok megszólaltatása dobszerelésen.
– Bonyolultabb mozgáskoordinációt igénylő feladatok megoldása (pl. kíséretjáték lábcin-szólammal, szólisztikus játék kétlábas kísérőszólammal)
– Kiütött előkék.

Ajánlott tananyag
Balázs: Három burleszk
Balázs: Nyolc trió ütőhangszerekre
Wolfgang Basler: Rudiment Schule für Kleine Trommel
Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
Sigfrid Fink: Percussion Studio
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba,
Vibraphone
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I-II.
Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra
Kósa: Ötös játék
Kósa: Régi zene hangolt ütőhangszerekre
Lányi-Lenkei-Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.-II.
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.-II.
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.-IV.
Sejourne-Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Zempléni: A triótól az oktettig
Vivaldi: Four Seasons
Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

Követelmény
A szerzett készségeknek megfelelő nehézségű, hosszabb lélegzetű mű stílushű megszólaltatása dallamhangszeren (pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele vibrafonon).
Dobszerelésen tánczenei- vagy rock kíséret zárlat improvizációkkal. (periodikus tagolás)
Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Dobszerelésen tánczenei-, vagy rock kíséret zárlat improvizációkkal. Lehet élő- vagy rögzített zenéhez is.
– Függetlenítési gyakorlat dobszerelésen.
– Egy dallamhangszeres mű, vagy kisdob szólódarab.

vagy

– Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren, (Pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele vibrafonon)
– Egy kamaramű, vagy egy zongorakíséretes előadási darab.
– Egy kisdob, vagy egy üstdob gyakorlat.

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

A „B" tagozaton tanuló tanulók átlagosnál jobb képességei, és a rendelkezésre álló magasabb óraszám lehetővé teszi számukra a zenei ismeretek megszerzése és hangszerkezelés fejlesztése terén, hogy az „A" tagozatos tanulókhoz képest nagyobb mennyiségű anyagot sajátítsanak el, magasabb szinten.

3. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Bonyolultabb ritmuskombinációk felismerése és megoldása.
– Harmincketted, „nagy-triola", alla breve.
– Hangsorok (dallamhangszeren), 4#, 4b előjegyzésig.
– Tanult dallamhangszeres művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten; zenehallgatás.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Nyitott és zárt ütés
– Closed Stroke Roll
– Előkék (egyes-, kettes-, hármas-, négyes előke kötve).
– Rövid tremolo, hangsúlyos tremolo, egyenletes tremolo, indítás, lezárás.
– Nehezebb skála-gyakorlatok megszólaltatása dallamhangszeren.
– Különböző hangszer-kombinációk kezelése, gyors hangszerváltások és gyors verőváltások alkalmazása.
– Dallamhangszeren egyszerű kétszólamú játék.
– A vibrafon-pedál kezelése (lehetőség szerint).

Ajánlott tananyag
Balázs: Technikai gyakorlatok I-III.
Wolfgang Basler: Elementar
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel
Vivaldi: Four Seasons
Lányi-Lenkei-Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.-II.
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Sejourne-Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde

Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
Zempléni: A triótól az oktettig
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

Követelmény
Előkéket tartalmazó gyakorlatok eljátszása.
Hosszabb lélegzetű előadási darabok megszólaltatása dallamhangszeren.
Nehezebb szólamok eljátszása kamaraegyüttesben.
Rövid rudimental szóló kisdobon.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Előkéket, tremolokat tartalmazó kisdob szólógyakorlat vagy duó.
– Egy rövid rudimental szóló kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora kísérettel.
– Egy kamaramű.
– Dúr és moll skálák 4#, 4b előjegyzésig, tercmenetekkel is.

4. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A basszuskulcs ismerete, olvasása.
– Az „egy ütésben" való gondolkodás elsajátítása.
– Változó tempók alkalmazása.
– Egyszerűbb díszítések ismerete és alkalmazása dallamhangszeren.
– A játszott anyag formai elemzése.
– Zenehallgatás, hangverseny-látogatás.
– Ismerkedés zeneszerzők életével, munkásságával.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A tremolo gyakorlati tökéletesítése.
– Különböző dinamikák alkalmazása tremolóval.
– Hármashangzat-felbontások dallamhangszeren, kiütött tremolo alkalmazása, hangok lefogása.
– Változó tempók megvalósítása önállóan és együttesben.
– Árnyalt dinamika alkalmazása.
– Az üstdob kezelése, hangolása.
– Kézrendek az üstdobokon.
– Az üstdob kicsengésének megfelelő időben és módon történő lefogása.
– Üstdobtremoló (kiütött tremoló).

Ajánlott tananyag
Wolfgang Basler: Rudiment Schule für Kleine Trommel
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I-II.
Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra

Lányi-Lenkei-Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.-II.
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.-II.
Sejourne-Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek

Zempléni: A triótól az oktettig
Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

Követelmény
Tremolós gyakorlatok megszólaltatása.
Bonyolultabb hangszerváltások együttesben.
Üstdob-gyakorlatok megszólaltatása (lehetőség szerint 3-4 hangszeren is).
Az üstdob pontos hangolása, együttesben való alkalmazása.
Tremolós üstdob-gyakorlatok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy tremolós üstdob-gyakorlat (lehetőség szerint 3-4 hangszeren).
– Számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon. (pl. Wilcoxon 150-ből az 1.-20.)
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora kísérettel.
– Egy kamaramű.

5. évfolyam „B” tagozat

Az első négy évfolyam alapozó időszakának elvégzése után, a tanszak speciális státuszából; sokrétűségéből, összetettségéből fakadóan lehetőséget kell biztosítani a tanulóknak a differenciálódásra. Az 5. évfolyamtól vagy a dobolást preferálja a tanuló, (pl. drum set) vagy a dallamhangszereken való játékot (pl. vibrafon, marimba). Ezen a szinten már nem lehet elvárni, hogy valaki a különböző technikai, intonációs és zenei felkészültséget igénylő, több ezer féle ütőhangszer mindegyikén kimagasló teljesítményt nyújtson. Ennek megfelelően kell értelmezni az alábbi követelmények – és a hangszerkezelés meghatározását, tekintettel a jelentős egyéni különbségekre.

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Kétszer pontozott ritmusok, kvintola, szeptola.
– A különböző ütemfajták és ritmuskombinációk átfogó ismerete.
– A megfelelő kézrend kialakításának készsége a zenei és technikai követelmények szerint.
– Dobszerelés ismerete.
– A „kétszólamú” hangsúly-játék.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Drum Set játék:
– Helyes test- és verőtartás.
– Ütésterületek meghatározása.

– Paradiddle kézrendek alkalmazása a dobszerelésen.
– Egyszerűbb függetlenítések.

Ajánlott tananyag
Wolfgang Basler: Rudiment Schule für Kleine Trommel
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I-II.
Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra
Lányi-Lenkei-Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.-II.
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.-II.
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.-IV.
Sejourne-Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
Zempléni: A triótól az oktettig
Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

Követelmény
Játék dobszerelésen:
– hangsúlyok kiosztva
– kisdob-nagydobjáték: paralel –, ill. komplementer szólamok
Kétszólamú játék dallamhangszeren.
A szerzett készségeknek megfelelő szintű művek előadása dallamhangszeren.
Rudimental szóló dobszerelésen.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Kisdob-nagydobjáték, vagy hangsúly-játék dobszerelésen kiosztva.
– Egyszerűbb függetlenítési gyakorlat dobszerelésen.
– Rudimental szóló dobszerelésen.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora-vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű.
vagy
– Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren, zongora kísérettel.
– Egy kamaramű.
– Egy tremolós üstdob-gyakorlat (lehetőség szerint 3-4 hangszeren), vagy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon. (pl. Wilcoxon 150-ből a 20.-40.)

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek

– A rendelkezésre álló összes hangszer ismerete.
– Hangsorok (dallamhangszeren) 5#, 5b előjegyzésig.
– Tájékozódás az ütőhangszeres irodalomban.
– Alapfokú zenetörténeti ismeretek, a társművészetekkel való kapcsolatok.
– A dobszerelés szerepe a könnyűzenében.

A hangszerkezelés fejlesztése
– 3-4 verős feladatok megoldása dallamhangszeren.
– Egyszerűbb tánczenei alapritmusok megszólaltatása dobszerelésen.
– Bonyolultabb mozgáskoordinációt igénylő feladatok megoldása (pl. kíséretjáték lábcin-szólammal, szólisztikus játék kétlábas kísérőszólammal)
– Kiütött előkék.

Ajánlott tananyag
Balázs: Három burleszk
Balázs: Nyolc trió ütőhangszerekre
Wolfgang Basler: Rudiment Schule für Kleine Trommel
Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
Sigfrid Fink: Percussion Studio
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I-II.
Kósa: Ötös játék
Kósa: Régi zene hangolt ütőhangszerekre
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.-IV.
Lányi-Lenkei-Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.-II.
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.-II.
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.-IV.
Sejourne-Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Vivaldi: Four Seasons
Zempléni: A triótól az oktettig
Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

Követelmény
A szerzett készségeknek megfelelő nehézségű, hosszabb lélegzetű mű stílushű megszólaltatása dallamhangszeren, kotta nélkül (Pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele vibrafonon).
Dobszerelésen tánczenei-, vagy rock kíséret zárlat improvizációkkal (periodikus tagolás).
Szólójáték dobszerelésen.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Dobszerelésen tánczenei-, vagy rock kíséret zárlat improvizációkkal (lehet élő- vagy rögzített zenéhez is).
– Függetlenítési gyakorlat dobszerelésen.
– Egy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon.

– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora-vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű.
– Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig, tercmenetekkel is (célszerű az előadott darabok hangnemében).

vagy

– Egy Hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren, zongorakísérettel. (Pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele vibrafonon.)
– Egy kamaramű.
– Egy Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig, tercmenetekkel is (célszerű az előadott darabok hangnemében).
– Egy tremolós üstdob-gyakorlat (lehetőség szerint 3-4 hangszeren).
– Egy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon (pl. Wilcoxon 150-ből a 30.-50.).

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
Ismerje a tanuló
– az alapfokú művészetoktatási intézményben használatos ütőhangszereket, ezek magyar és leggyakrabban használt idegen nyelvű elnevezéseit,
– a különböző ütőhangszerek megszólaltatásának módját, a helyes ütéstechnikákat,
– a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes a tanuló
– kottahű játékra és lapról olvasásra folyamatos, mérsékelt tempóban,
– árnyalt dinamikák alkalmazására, a hangszínbeli különbségek felismerésére és megvalósítására,
– különböző végtagjainak összehangolt mozgására, illetve függetlenítésére
– a speciális technikai elemek alkalmazására a különböző hangszereken (tremolo, előkék, egyszerű függetlenítés),
– hosszabb zenei gondolatok összefogására, a művek értelmes, tagolt előadására,
– az üstdob önálló hangolására,
– a különböző ütőhangszerek eltérő kézrendi problémáinak megoldására,
– rugalmas beilleszkedésre kamarazenei együttesbe,
– céltudatos, módszeres gyakorlásra
– pontos tempótartásra.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
– legyen képes a tanuló hosszabb zenei gondolatok összefogására, a művek értelmes, tagolt előadására
– legyen képes a tudásáról pódiumon is számot adni.

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Ütő főtárgy
„A” tagozat minimum 10 perc
„B” tagozat minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
– Két dobgyakorlat; Knauer: Kisdobiskola (Hofmeister) 10., 16., 18., 29., 36., II. rész 11., 17., 27.; Keune: Kisdobiskola (Breitkopf) 48., 69., 127., 145., 173. nehézségi szintjén.
– Egy dallamhangszeres mű; Vivaldi: Largo; Bononcini: Allegro; Haydn: Szerenád nehézségi szintjén.
– Egy kamaramű; Krell-Holzmann: Cake Walk Parádé; Camidge: Sonatina; Gebauer: Duó; Pleyel: Menuetto; Larson: Mexikói szvit; Zempléni L.: Párok; Váray L.: Gukhe/low drums szólam; Jack McKenzie: Három tánc, Bartók Béla: Gyermekeknek 1.,2.,3., Mikrokozmosz nehézségi szintjén.
– Egy periódusnyi könnyebb zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
– Két kisdobgyakorlat; Knauer: Kisdobiskola (Hofmeister) 19., 20., 22., 24. (4/8), 31., 37., II. rész 2., 5., 14.; Keune: Kisdobiskola (Breitkopf) 67., 75., 108., 150., 153., 146. nehézségi szintjén.
– Egy skála hármashangzat-felbontással.
– Egy dallamhangszeres mű; Bach: h-moll szvit/1 tétel; Hacsaturján: Rózsalányok tánca; Rameau: Gavotte; Händel: a-moll menüett (EMB 13379) HWV 602, 603 nehézségi szintjén.
– Egy kamaramű; J. S. Bach: Kétszólamú invenciók, Zempléni L.: Üzenetek (EMB 14569) – Hét SMS-tanulmány dobokra/1 tétel; Váray L.: Gukhe/high drum szólam; Balázs O.: Nyolc trió (EMB 6063) 5., 6. nehézségi szintjén.
– Egy periódusnyi zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség (pl. üstdobon keresztütések és kerülések jobbról-balról),
– hangszerkezelés, speciális technikai elemek alkalmazása különböző hangszereken (tremoló, előkék),
– több verővel való játék dallamhangszeren,
– különböző hangszer-kombinációk kezelése, hangszer- és verőváltások alkalmazása,
– előadásmód,
– árnyalt dinamikák alkalmazása, pontos ritmikai megoldások,
– változó tempók önállóan és együttesben,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig az egyes tanulók tudásszintje között jelentős különbség alakulhat ki képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján. Ezt a különbséget a továbbképző osztályokban növelheti a közismereti iskolákban jelentkező eltérő mértékű terheléstől és az iskolán kívüli más elfoglaltság mértékétől függő gyakorlási idő, valamint a zenetanulás eltérő iránya és célja. Vagy az egyéni hangszertudás fejlesztése, vagy a kamarazenei illetve a zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe. Ezért elsősorban a fejlesztés lehetséges irányait és céljait fogalmazzuk meg.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló-, kamarazene- és zenekari irodalmában.
– Az ütőhangszerek népes családjának minél szélesebb körű ismerete.
– A Drum Set szerepe a zenekarokban.
– A leggyakoribb Drum Set notációk.
– Dúr és moll hangnemek 7#, 7b előjegyzésig.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes ülésmód és verőtartás megtalálása.
– A laza ütéstechnika kialakítása. (A kar, csukló és az ujjak szerepe)
– Nyomott és pattintott előkék alkalmazása (2-3-4-es).
– Double Paradiddle.
– Egykezes hangsúlyvezetés (jobb, – ill. bal kézzel) mint építkezési forma a Drum Set szólójátékban.
– Pedálok használata dobszerelésen.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: 18 kis prelúdium
Balázs: Nyolc trió ütőhangszerekre
Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
Steve Davis: Masters of Time
Siegfried Fink: Timpani Suite
Siegfried Fink: Percussion Studio
David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
Alice Gomez: Raindance
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I-II.
Korsakov: A dongó
Lányi-Lenkei-Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.-II.
David Mancini: Suite for Timpani
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára

Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.-IV.
J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
Telemann: Könnyű szonáták
Sejourne-Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Vivaldi: Four Seasons
Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
Zivkovic: Funny Marimba

Követelmény
Az alapfokú zeneiskolai tanulmányok során szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.
A tanuló képességeihez mért zenei anyag (kamaramű) igényes előadása. Kisdob darabok előadása rudimental technikával.
Egykezes hangsúlyozás dobszerelésen kiosztva, kétlábas ostinato szólamokkal.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Kíséret, illetve szólójáték dobszerelésen. (Lehet élő- vagy rögzített zenéhez is.)
– Egy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora- vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű.
– Dúr és moll skálák 7#, 7b előjegyzésig, tercmenetekkel is.
vagy
– Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren. (Pl. barokk szonáta, versenymű.)
– Egy kamaramű.
– Dúr és moll skálák 7#, 7b előjegyzésig, tercmenetekkel is.
– Egy set-up szólódarab, vagy üstdob darab 3-4 timpanin.
– Egy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló-, kamarazene- és zenekari irodalmában.
– Újabb és újabb ütőhangszerek megismerése a több ezres kínálatból, megszólaltatásuk módjának megismerése (intonáció).
– Eligazodás az ütőhangszerek irodalmában gyakrabban előforduló különböző notációkban.
– A Double Stroke Roll és a Press Roll fogalma.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az úgynevezett összetett darabok esetén a különböző hangszerek összeállításának megtervezése, bonyolultabb kézrendek alkalmazása.
– 3-4 verővel való játék dallamhangszereken.
– A dinamikai és hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.
– Ritmusjáték három különböző hangszeren (pl. Bass Drum – Hi Hat ütve – Snare Drum) páros – és páratlan osztásban. (Nesztor: Skálagyakorlatok)
– A Double Stroke Roll és a Press Roll alkalmazása.

– Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll

Ajánlott tananyag
J.S.Bach: 18 kis prelúdium
Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
Steve Davis: Masters of Time
Siegfried Fink: Timpani Suite
Sigfrid Fink: Percussion Studio
David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
Alice Gomez: Raindance
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I-II.
David Mancini: Suite for Timpani
Markovich: Team Work
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.-IV.
J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
Telemann: Könnyű szonáták
Vivaldi: Four Seasons
Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
Zivkovic: Funny Marimba

Követelmény
A szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.
A tanuló képességeihez mért zenei anyag (kamaramű) igényes előadása.
Előadási darab értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása.
Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darabok előadása kisdobon.
Megfelelő hangtónus kialakítása dobszerelésen.
Komplementer játék három eltérő dinamikájú hangszeren, páros vagy páratlan osztásban, periodikus tagolással. (Bass Drum – Hi Hat ütve – Snare Drum)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Kíséret illetve szólójáték dobszerelésen. (Lehet élő- vagy rögzített zenéhez is.)
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora-vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű,

vagy
– Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren. (Pl. 4 verős Musser-etűdök, versenyművek.)
– Egy kamaramű.
– Egy set-up szólódarab, vagy üstdob darab 3-4 timpanin.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A zeneirodalom jelentős zenekari műveinek ismerete, az ütős – elsősorban üstdob- – szólamok megszólaltatásához szükséges tájékozottság.
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló-, kamarazene- és zenekari irodalmában.

– Latin ütőhangszerek ismerete.
– Polimetria ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése
– 3-4 timpanis játék technika fejlesztése.
– Stabil tempótartás metronómmal.
– Speciális ütésfajták intonálása latin hangszereken. (Conga, Bongó)
– Poliritmikus függetlenítések dobszerelésen. (lábak páros, kezek páratlan osztásban játszanak és viszont: pl. 2 a 3-hoz, stb.)
– A seprűjáték alapjai: speciális ütéstechnika.
– Módszeres gyakorlási stratégiák önálló alkalmazása.
– A dobszerelés hangolása.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: 18 kis prelúdium
Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
Steve Davis: Masters of Time
Siegfried Fink: Timpani Suite
Siegfried Fink: Percussion Studio
David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
Alice Gomez: Raindance
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I-II.
Korsakov: A dongó
David Mancini: Suite for Timpani
Markovich: Team Work
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.-IV.
J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
Telemann: Könnyű szonáták
Vivaldi: Four Seasons
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
Zivkovic: Funny Marimba
Zivkovic: Trio per Uno

Követelmény
Az eddig megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.

A tanuló képességeihez mért zenei anyag (kamaramű) igényes előadása.
Magabiztos kottaolvasás basszuskulcsban.
Bonyolultabb etűd vagy szólam előadása 3 vagy 4 timpanin.
Autentikus latin ritmusok 2 congán, alapszinten.
Seprűvel való játék dobszerelésen.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Kíséret illetve szólójáték dobszerelésen, seprűvel is. (Lehet élő- vagy rögzített zenéhez is.)
– Autentikus latin ritmusok 2 congán, ill. szólójáték rögtönzése.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora-vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű,

vagy
– Egy Hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren.
– Egy kamaramű.
– Egy set-up szólódarab, vagy üstdob darab 3-4 timpanin.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló-, kamarazene- és zenekari irodalmában.
– A zeneirodalom jelentős zenekari műveinek ismerete, az ütős szólamok megszólaltatásához szükséges tájékozottság.
– A bartóki zene hangrendszere, ütőhangszerekre írt műveinek ismerete.
– Ismerkedés a jazz-szel és az értékes könnyűzenével.
– Improvizáció.
– Az előadott zeneművek formai és harmóniai szerkezetének ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Szóló és akkordjáték dallamhangszeren 4 verővel.
– Stabil tempótartás „belső metronóm”-mal.
– Esztétikus cintányér „sound” kidolgozása megfelelő ütéstechnikával.
– A seprűjáték különböző mozgásformáinak (körzés – ütés, húzás – ütés) összehangolása egymással, illetve a nagydob – lábcin szólamokkal.
– Improvizációs készségfejlesztés különböző ütőhangszereken.
– Társas zenélés különböző formációkban: kamarazene, szimfonikus zenekar, fúvószenekar, stb.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: 18 kis prelúdium
Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
Steve Davis: Masters of Time
Siegfried Fink: Timpani Suite
Sigfrid Fink: Percussion Studio

David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
Alice Gomez: Raindance
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I-II.
Korsakov: A dongó
David Mancini: Suite for Timpani
Markovich: Team Work
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.-IV.
J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
Telemann: Könnyű szonáták
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
Zivkovic: Funny Marimba
Zivkovic: Trio per Uno

Követelmény
A szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.
A tanuló képességeihez mért zenei anyag (kamaramű) igényes előadása.
Négyverős előadási darab értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása dallamhangszeren.
Különböző zenekarokban önálló kíséret – ill. szólójáték dobszerelésen.
„Ad Libitum” – dobszóló szerelésen.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Különböző zenekarokban önállóan kidolgozott kíséret – ill. szólójáték dobszerelésen, seprűvel.
– „Ad Libitum” – dobszóló szerelésen.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora- vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű.

vagy:
– Egy négyverős előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren.
– Egy kamaramű.
– Egy set-up szólódarab, vagy üstdob darab 3-4 timpanin.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

A továbbképző évfolyamok „B” tagozatos tanulói nem zenei jellegű közismereti tanulmányaik mellett is meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét. Ebből következik, hogy az „A” tagozatnál bővebb, átfogóbb tananyagot kell elvégezniük magasabb szinten. Itt nyílik igazán lehetőség arra is, hogy megismertessük a legkorszerűbb játékmódokat, mint pl. a Moeller-féle ütéstechnikát, az ujjmozgások kidolgozását, a kar –, a csukló –, és az ujjak mozdulatainak összehangolását, hogy elsajátítsunk modern gyakorlási

metodikákat; pl. playback „minus one”-os felvételekhez, számítógépes zenei programok alkalmazása, hogy megfelelően kiválasztott zenei anyagok hallgatásával elmélyedjünk az improvizációk gyakorlásában, stílusok elemzésében.

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az eddig tanult zenei ismeretek rendszerezése, összegzése.
– Az eddig megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
– Korszerű gyakorlási módok megismerése.
– Az ütőhangszerek népes családjának minél szélesebb körű ismerete.
– Dúr és moll hangnemek 7#, 7b előjegyzésig.
– A leggyakoribb Drum Set notációk.
– A Drum Set szerepe a zenekarokban.
– Sajátos stílusjegyek felismerése, ezek megvalósítása az előadásban.
– Különböző, korhű díszítésfajták megismerése.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes ülésmód és verőtartás megtalálása.
– A laza ütéstechnika kialakítása.
– Ujjmozgások kidolgozása, a kar, a csukló és az ujjak mozdulatainak összehangolása.
– Stabil tempótartás metronómmal.
– Az előkék és a főhang megfelelő arányának megtalálása.
– Nyomott és pattintott előkék alkalmazása (2-3-4-es).
– Egykezes hangsúlyvezetés (jobb-, ill. bal kézzel) mint építkezési forma a Drum Set szólójátékban.
– Pedálhasználat dobszerelésen felemelt és fektetett sarokkal.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: Sonate e Partite per violino solo
Balázs: Nyolc trió ütőhangszerekre
Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
Steve Davis: Masters of Time
Siegfried Fink: Timpani Suite
Sigfrid Fink: Percussion Studio
David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
Alice Gomez: Raindance
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba Vibraphone
Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Korsakov: A dongó
David Mancini: Suite for Timpani
Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.-IV.
J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for snare Drum
Telemann: Könnyű szonáták
Sejourne-Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Vivaldi: Four Seasons
Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll

Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
Zivkovic: Funny Marimba

Követelmény
Az alapfokú zeneiskolai tanulmányok során szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.
A kiválasztott zenei anyag (kamaramű) igényes előadása.
Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása minden hangszercsoportban.
Többféle – nyomott és pattintott – előkéket tartalmazó kisdob darab előadása.
Egykezes hangsúlyozás dobszerelésen kiosztva, kétlábas ostinato szólamokkal – improvizálva is.
Kidolgozott pedáljáték lábcintányéron, felemelt sarokkal.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Kíséret, illetve szólójáték dobszerelésen. (Lehet élő- vagy rögzített zenéhez is.)
– Egy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora- vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű.
– Dúr és moll skálák 7#, 7b előjegyzésig, tercmenetekkel is,
vagy
– Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren. (Pl. barokk szonáta, versenymű.)
– Egy kamaramű.
– Dúr és moll skálák 7#, 7b előjegyzésig, tercmenetekkel is.
– Egy set-up szólódarab.
– Üstdob darab 3-4 timpanin.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó szóló darab előadása kisdobon.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Kitekintés a kortárs zenei irányzatok irányába.
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló-, kamarazene- és zenekari irodalmában.
– Újabb és újabb ütőhangszerek megismerése a több ezres kínálatból, megszólaltatásuk módjának megismerése (intonáció)
– Eligazodás az ütőhangszerek irodalmában gyakrabban előforduló különböző notációkban.
– A kortárs zene notációs sajátosságai.
– A Double Stroke Roll és a Press Roll fogalma.

A hangszerkezelés fejlesztése
– 3-4 verővel való játék dallamhangszereken.
– A vibrafon-pedál, és a hangok verővel történő lefogásának alkalmazása a magas szintű zenei kifejezés szolgálatában.
– A Double Stroke Roll és a Press Roll alkalmazása.
– Korszerű gyakorlási metodikák elsajátítása: pl. playback „minus one”-os felvételekhez.

– Az úgynevezett összetett darabok esetén a különböző hangszerek összeállításának megtervezése, bonyolultabb kézrendek alkalmazása.
– Aszimmetrikus ütésmagasságok megtalálása a különböző hangszerek hangerejéhez alkalmazkodva.
– Ritmusjáték szerkesztése és improvizálása három különböző hangszeren (pl. Bass Drum – Hi Hat ütve – Snare Drum) páros – és páratlan osztásban. (Nesztor: Skálagyakorlatok)
– Dinamikai és hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: Sonate e Partite per violino solo
Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
Steve Davis: Masters of Time
Siegfried Fink: Timpani Suite
Siegfried Fink: Percussion Studio
David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Korsakov: A dongó
David Mancini: Suite for Timpani
Markovich: Team Work
Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.-IV.
J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
Telemann: Könnyű szonáták
Vivaldi: Four Seasons
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
Zivkovic: Funny Marimba
Zivkovic: Trio per Uno

Követelmény
A szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.
Magabiztos lapról olvasási készség.
Előadási darab értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása.
Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darabok előadása kisdobon.
Megfelelő hangtónus kialakítása dobszerelésen.
Komplementer játék három eltérő dinamikájú hangszeren, páros és páratlan osztásban, periodikus tagolással, improvizálva is. (Bass Drum – Hi Hat ütve – Snare Drum)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Kíséret, illetve szólójáték dobszerelésen. (Lehet élő- vagy rögzített zenéhez is.)
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora- vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű.

vagy
– Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren. (Pl. 4 verős Musser-etűdök, versenyművek.)
– Egy kamaramű.

– Egy set-up szólódarab.
– Üstdob darab 3-4 timpanin.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó szóló darab előadása kisdobon.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Zenei stílusok és improvizációk elemzése megfelelően kiválasztott zenei anyagok meghallgatásával.
– A zeneirodalom jelentős zenekari műveinek ismerete, az ütős – elsősorban üstdob- – szólamok megszólaltatásához szükséges tájékozottság.
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló-, kamarazene- és zenekari irodalmában.
– Latin ütőhangszerek elmélyültebb ismerete, különféle lejegyzések.
– Polimetria ismerete.
– A „relax” és „drive” érzet fogalma és megvalósítása a ritmusjátékban.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Moeller-féle ütéstechnika.
– 3-4 timpanis játéktechnika.
– Speciális ütésfajták intonálása latin hangszereken. (Conga, Bongó)
– A dobszerelés hangolása.
– Poliritmikus és polimetrikus függetlenítések dobszerelésen. (lábak páros, kezek páratlan osztásban játszanak és viszont: pl. 2 a 3-hoz, 3/8 – 4/4 egy időben, stb.)
– A seprűjáték alapjai: speciális ütéstechnika.
– Módszeres gyakorlási stratégiák önálló alkalmazása.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: Sonate e Partite per violino solo
Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
Steve Davis: Masters of Time
Siegfried Fink: Timpani Suite
Sigfrid Fink: Percussion Studio
David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
Glentworth: Blues for Gilbert
Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Korsakov: A dongó
David Mancini: Suite for Timpani
Markovich: Team Work
Morleo: Escher Prelude per Vibrafono
Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.-IV.
J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
Telemann: Könnyű szonáták

Vivaldi: Four Seasons
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
Zivkovic: Funny Marimba
Zivkovic: Trio per Uno

Követelmény
Az eddig megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
Magabiztos kottaolvasás basszuskulcsban.
Bonyolultabb etűd vagy szólam előadása 3 vagy 4 timpanin.
Autentikus latin ritmusok 2 congán, alapszinten (esetleg szólójáték).
Seprűvel való játék dobszerelésen.
Poliritmikus – és polimetrikus függetlenítési gyakorlatok dobszerelésen. (lábak páros, kezek páratlan osztásban játszanak és viszont: pl. 2 a 3-hoz, 3/8 – 4/4 egy időben, stb.)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Kíséret illetve szólójáték dobszerelésen, seprűvel is. (Lehet élő- vagy rögzített zenéhez is.)
– Autentikus latin ritmusok 2 congán.
– Szólójáték rögtönzése latin ütőhangszereken.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora- vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű,

vagy
– Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren.
– Egy kamaramű.
– Egy set-up szólódarab.
– Egy üstdob darab 3-4 timpanin.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó szóló darab előadása kisdobon.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló,- kamarazene- és zenekari irodalmában.
– A zeneirodalom jelentős zenekari műveinek ismerete, az ütős szólamok megszólaltatásához szükséges tájékozottság.
– A bartóki zene hangrendszere, ütőhangszerekre írt műveinek ismerete.
– Ismerkedés a jazz-szel és az értékes könnyűzenével.
– Improvizáció.
– Az előadott zeneművek formai és harmóniai szerkezetének ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Szóló- és akkordjáték dallamhangszeren 4 verővel.
– Stabil tempótartás „belső metronóm”-mal.
– Többszörös piano játék megvalósítása.
– Az összes ismert kisdob-tremoló alkalmazása; nyomott, pattintott, számozott.
– Különböző modern technikák ismerete és alkalmazása dobfelszerelésen.
– Esztétikus cintányér „sound” kidolgozása megfelelő ütéstechnikával.
– Swinges, ill. latinos frazeálás.
– A seprűjáték különböző mozgásformáinak (körzés – ütés, húzás – ütés) összehangolása egymással, illetve a nagydob – lábcin szólamokkal.
– Improvizációs készségfejlesztés különböző ütőhangszereken.
– Társas zenélés különböző formációkban: kamarazene, szimfonikus zenekar, fúvószenekar, stb.

Ajánlott tananyag
J.S.Bach: Sonate e Partite per violino solo
Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
Steve Davis: Masters of Time
Siegfried Fink: Timpani Suite
Sigfrid Fink: Percussion Studio
David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
Glentworth: Blues for Gilbert
Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Korsakov: A dongó
David Mancini: Suite for Timpani
Markovich: Team Work
Morleo: Escher Prelude per Vibrafono
Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.-IV.
J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
Telemann: Könnyű szonáták
Vivaldi: Four Seasons
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
Zivkovic: Funny Marimba
Zivkovic: Trio per Uno

Követelmény
Színvonalas pódiumi szereplés, zenekari – és szólójáték. A választott zenei anyag stílushű, értelmesen tagolt előadása.
A szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.
Igényes intonáció, magas szintű pedálkezeléssel.
Négyverős előadási darabok értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása dallamhangszeren.
Virtuóz szólódarab kisdobon.
Különböző zenekarokban önálló kíséret – ill. szólójáték dobszerelésen.
Seprűvel való játék, különböző stílusokban.
„Ad Libitum" – dobszóló szerelésen.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Különböző zenekarokban önállóan kidolgozott kíséret, ill. szólójáték dobszerelésen, seprűvel, „Ad Libitum" – dobszóló szerelésen.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora- vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű,

vagy
– Egy négyverős előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren.
– Egy kamaramű.
– Egy set-up szólódarab.
– Egy üstdob darab 3-4 timpanin.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó, virtuóz szóló darab előadása kisdobon. (pl. Markovich: Tornado, Stamina, Novotny: Minutes of News)

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

„A" tagozat végén
Ismerje a tanuló
– a legfontosabb ütőhangszerek múltját, származását, fejlődését,
– az ütőhangszerek irodalmát.

Legyen képes a tanuló
– szép és kifejező hang képzésére a különféle ütőhangszereken,
– nagyobb lélegzetű, összetett feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok megszólaltatására,
– sűrű, egyenletes, árnyalt dinamikájú tremolo alkalmazására a különböző hangszereken,
– zeneileg és technikailag tudatos, módszeres gyakorlásra, a művek önálló megtanulására,
– értelmes, tagolt, kifejező előadásmódra.
– stílushű előadásmódok alkalmazására kíséret, illetve szóló funkcióban
– poliritmikus, illetve polimetrikus játékra

Rendelkezzék a tanuló
– megfelelő technikai felkészültséggel, előadói és formáló készséggel,
– egyszerű improvizációhoz szükséges képzelőerővel,
– biztos zenei memóriával és koncentrálóképességgel,
– kamarazenéléshez és zenekari játékhoz szükséges lapról olvasási készséggel,
– megfelelő gyakorlási módszerekkel, amelyekkel a megfelelő technikai készenlét gyorsan elérhető,
– tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
Legyen képes a tanuló
– stílushű előadásmódok alkalmazására zenekarban kíséret-, ill. szóló funkcióban
– poliritmikus, ill. polimetrikus játékra
– a tanuló legyen képes tudását pódiumon is bemutatni közreműködőként, vagy önálló koncertet adni.

Rendelkezzék
– olyan biztos hangszertudással, előadói készséggel, zenei ismeretekkel, amelyek birtokában zenei pályára is irányítható

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Ütőhangszerek
„A” tagozat minimum 10 perc
„B” tagozat minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
– Két kisdobgyakorlat, vagy 1 kisdob- és 1 üstdobgyakorlat; Knauer: Kisdobiskola/II. (Hofmeister) rész 16., 18., 35.; Keune: Kisdobiskola (Breitkopf) 84., 135., 148., 161., 176.; Knauer: Üstdobgyakorlatok (Hofmeister) 6., 11., 15., 20. gyakorlat nehézségi szintjén.
– Egy dallamhangszeres mű; Dvořak: Humoreszk, Mozart: Török induló, Weiner: Rókatánc, Haydn: Magyar rondo nehézségi szintjén.
– Egy kamaramű; Bartók Béla: Gyermekeknek, Mikrokozmosz, Evelyn Glennie: Kis imádság, Joplin: Ragtime (Hofmeister) – Percherine, Entertrainer, John O'Reilly: Három epizód, G. d. Monica: Movi-rock, Steve Reich: Zene fadarabokra, Balázs O.: Nyolc trió (EMB 6063)/1 tétel, Siegfried Fink: Trommeltanz/Junior's beat nehézségi szintjén.
– Rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

A megszólaltatott gyakorlatok száma változtatható, de a vizsgázó ritmus- és dallamhangszeres műveket is szólaltasson meg. A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.
– Dobszerelésen tánczenei-, latin-, swing-, vagy rock kíséret, zárlat improvizációkkal, élő vagy rögzített zenei alapra. (A zeneműformájának megfelelő periodikus tagolással.)

„B” tagozat
– Két kisdobgyakorlat vagy 1 kisdob- és 1 üstdobgyakorlat; Knauer: Kisdobiskola/II. (Hofmeister) rész 20., 21., 26., 29., 30.; Keune: Kisdobiskola (Breitkopf) 83., 97., 138., 147., 158.; Knauer: Üstdobgyakorlatok (Hofmeister): 14., 19., 24., 27., 33., 46.; S. Fink: Kisdobszvit (Zimmermann- Marcia nehézségi szintjén.
– Egy skála hármashangzat-felbontással (4#, 4b-től).
– Egy hosszabb lélegzetű mű megszólaltatása dallamhangszeren (pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele); J. S. Bach: a-moll partita, Rimszkij-Korszakov: Dongó (Hofmeister), Gounod: Faust/Tánc no.6, Vivaldi: a-moll hegedűverseny, Musser: Etűdök/1 tétel, Bach: Seven chorales/1 korál, Luis Milan: Pavana, Händel: Spanish Royal Marsh, Haydn: Sonata

no. 9. Hob XVI/4, W. Kraft: Francia szvit, M. Getano: Multiple Episode, Cserepnyin: Szonatina, S. Fink: Etudes in Jazz nehézségi szintjén.
– Zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.
– Dobszerelésen bármilyen stílusú leírt, vagy rögtönzött szóló (minimum 32 ütem terjedelemben),

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség (pl. üstdobon keresztütések és kerülések jobbról-balról),
– hangszerkezelés, speciális technikai elemek alkalmazása különböző hangszereken (tremoló, előkék),
– több verővel való játék dallamhangszeren,
– különböző hangszer-kombinációk kezelése, hangszer- és verőváltások alkalmazása,
– előadásmód,
– árnyalt dinamikák alkalmazása, pontos ritmikai megoldások,
– változó tempók önállóan és együttesben,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
Megfelelő méretű és akusztikájú, hangszigetelt tanterem, jól hangolt zongorával (pianínóval).
Hangszerállomány:
– egy pár üstdob,
– 2 xilofon (kétsoros, háromoktávos),
– harangjáték,
– vibrafon,
– marimba vagy basszus metallofon
– 1 nagydob (zenekari), 2 kisdob (húros),
– 5-6 tom-tom, 3-4 bongo,
– 3-4 függesztett réztányér, 1 pár összeüthető réztányér,
– tam-tam vagy/és gong,
– dobfelszerelés,
– „apró” hangszerek: triangulumok, kasztanyett, csörgődobok, claves (több), temple-block-sor, kolompok, fadobok, csörgők, ostor, kereplő stb.,
– lehetőség szerint Orff-hangszergarnitúra (kromatikus dallamhangszerek).

Verők: valamennyi hangszerhez, többféle keménységű, különböző anyagból készült verők.
Megfelelő hangszerállványok, kottatartó (legalább 6 db a kamarázáshoz).
Szerszámok, eszközök a hangszerek javításához, karbantartásához.
Metronóm

Minimális hangszerállomány ütőtanszak indításához:
– 2 dallamhangszer (zenekari méret),
– dobfelszerelés,
– külön húros kisdob,
– „apró” hangszerek (lehetőség szerint).

BILLENTYŰS TANSZAK

ZONGORA

A zongoratanítás feladatai
Ismertesse meg a tanulókkal
– a zongora alapvető sajátosságait, felépítését, működésének elvét (kalapács-mechanika, pedálszerkezet, hangolás), akusztikai sajátosságait,
– a hangszer gazdag irodalmának legjelentősebb zeneszerzőit és előadóművészeit,
– a hangszer kialakulásának vázlatos történetét.

Alakítson ki
– a testarányoknak megfelelő elhelyezkedéssel természetes hangszerkezelést,
– megfelelő kéztartást,
– független játszóapparátust (ujjak, kar), a kezek önállóságával,
– rugalmas, laza ízületeket (váll, könyök, csukló, ujjtő),
– az adottságok alapján kiegyenlített zongoratechnikát (sima pozícióváltást, a kezek ügyes alá- és fölétevését),
– differenciált billentést, ujjvégérzetet.

Tegye képessé a tanulókat arra, hogy
– tudjon a billentyűzet teljes terjedelmében tájékozódni és azon játszani,
– tudja a zongorajáték alapelemeit, játékformáit (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), a billentésmódokat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
– tudja a zongorapedálokat megfelelően használni,
– a mű mondanivalójának megfelelően tudja kifejező hangon, hangszínben, hangerőben, gazdagon megszólaltatni a hangszert, a zenei karaktereket megvalósítani,

Fejlessze a tanuló
– muzikalitását a hajlékony, dinamikában árnyalt dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával, billentéskultúrával,
– zenei hallását, a tiszta intonációt, a melodikus, a polifon és funkciós hallást,
– metrum- és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartását,
– kottaolvasási készségét, lapról játékát, memóriáját,
– hangszerkezelését, technikáját az ügyesítők, az ujjgyakorlatok, etűdök, skálák alkalmazásával.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Az életkori és egyéni sajátosságok miatt a haladás üteme személyre szabott. Az oktatási programot és az alkalmazott tanári módszert az éneklésre, az ösztönösségre és a gyermeki alkotófantáziára alapozva kell kialakítani.

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– a hangszer vázlatos megismerése,

– tájékozódás a billentyűzeten (fehér-fekete billentyűk, regiszterek stb.),
– gyermekdalok tanulása,
– elemi ritmusképletek ismerete (belső lüktetés érzete),
– azonosság, különbözőség felismerése a feldolgozott zenei anyagban,
– az elemi szintű kottaolvasás előkészítése.

Hangszerkezelés és technika:
– készségfejlesztő játékok,
– a non legato, legato játék alapjai,
– a kézfüggetlenítés előkészítése,
– különböző kifejezésmódok, érzelmek, hangszeres megvalósítása játékos formában,
– kortárs zene játékelemeinek előkészítése,
– egyszerű gyermekdalok megszólaltatása változatos módon.

Ajánlott tananyag
Aszalós T.: A zongorázó gyermek I., III. kötet
Kurtág Gy.: Játékok I., VI.
Papp L.: Zongora ABC

Követelmény:
Helyes ülésmód.
Néhány mondóka, gyermekdal, dallam kifejező hangszeres megszólaltatása külön, illetve kétkezes változatban.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Három darab (az egyéni fejlődéstől függően adjon értékelhető keresztmetszetet az elsajátított hangszerkezelés alapelemeiről)

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– tájékozódás a billentyűzeten (fehér-fekete billentyűk, regiszterek stb.),
– gyermekdalok tanulása,
– elemi ritmusképletek ismerete (belső lüktetés érzete),
– azonosság, különbözőség felismerése a feldolgozott zenei anyagban,
– elemi szintű kottaolvasás.

Hangszerkezelés és technika:
– készségfejlesztő játékok,
– a non legato, legato, staccato játék alapjai,
– a kézfüggetlenítés előkészítése,
– különböző kifejezésmódok, érzelmek hangszeres megvalósítása játékos formában,
– kortárs zene játékelemeinek előkészítése,
– egyszerű gyermekdalok megszólaltatása változatos módon.

Ajánlott tananyag
Aszalós T.: A zongorázó gyermek I., III. kötet

Kurtág Gy.: Játékok I., VI.
Papp L.: Zongora ABC
Lakos Á.: Zongoraiskola

Követelmény:
Helyes ülésmód.
Néhány mondóka, gyermekdal, dallam kifejező hangszeres megszólaltatása külön, illetve kétkezes változatban.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.
Kottaolvasás kezdő szinten.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Három darab (az egyéni fejlődéstől függően adjon értékelhető keresztmetszetet az elsajátított hangszerkezelés alapelemeiről)

Alapfokú évfolyamok „A" tagozat

1. évfolyam „A" tagozat

Az 1. évfolyam tanterve a 8 éves tanulók (általános iskola 3. évfolyam) életkori sajátosságainak figyelembevételével készült.

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– ismerkedés a zongorával (a hangszer felépítése, működése stb.),
– dallamsorok, motívumok azonosságának, hasonló részek különbözőségeinek felismerése (kérdés-felelet),
– kulcsok, előjegyzések, módosítójelek,
– ütemmutatók: 2/4, 3/4, 4/4,
– pentachord, pentaton,
– dúr és moll hangsor, vezetőhang,
– hangközök: oktáv, kvint, kvart, szekundok, tercek,
– hangjegyértékek (egész, fél, negyed, nyolcad), szünetjelek,
– nyújtópont (fél és negyed érték mellett), nyújtott, élesritmus, triola,
– kottaolvasás hangnévvel, ritmusban,
– a kottában előforduló zenei műszavak, jelzések értelmezése,
– tájékozottság a magyar gyermek- és népdalokban (sorszerkezet),
– a klasszikus zenei stílus alapjai,
– a kortárs zene néhány alapeleme, notációja,
– formálás: indítás-lezárás.

Hangszerkezelés, technika:
– helyes ülésmód,
– a kar és az ujjak együttműködése, a kezek függetlenítése ritmikában, billentésben,
– a staccato és a legato játékmód különböző formái,
– a pozícióérzet, a pozíciós ujjrend kialakítása,

– az ujjalátevés előkészítése,
– pentachordok, skálajáték külön kézzel, kettősfogások, a kisakkord,

– unisono, tükörjáték, dudabasszus.

Ajánlott tananyag
Aszalós T.: A zongorázó gyermek I-II. (Choral Kft. 1991.)
Bartók: Mikrokozmosz I.
Czövek: Zongoraiskola I. (Zeneműkiadó)
Haydn: Hat kis menüett zongorára (Csurka M., EMB)
Kabalevszkij: 12 könnyű zongoradarab (Moszkva)
Könnyű zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)
Kurtág Gy.: Játékok I-II., VI. (EMB)
Magyar szerzők könnyű zongoradarabjai (Váczi)
Papp L.: Zongora ABC
Papp L.: 27 kis zongoradarab
Régi táncok gyermekeknek (Hernádi Lajosné, Hajdú Anna, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné)
Teőke M.: Találkozások a zongoránál
Teőke M.: Válogatott etűdök I.
Türk, D. G.: Gyermekévek (Sármai, EMB)
Zongoraiskola I. (Hernádi Lajosné, Inselt Katalin, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, Máthé Miklósné, Zeneműkiadó 1964.)
Aszalós T.: A zongorázó gyermek III. (1995)
Majkapar: Első lépések
Teőke M.: Egy-mással (Akkord)
Türk, D. G.: Négykezes zongoradarabok gyerekeknek (Csurka M.)
Weiner: 3 kis négykezes darab

Követelmény
Egyszerű népdalfeldolgozások, négykezesek.
A megismert stílusokat képviselő művek kottahű megszólaltatása.
Kottaolvasás violin- és basszuskulcsban.
A tudásszintnek megfelelő zenei anyag egy részének memorizálása, az otthoni gyakorlás kialakítása.
A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három mű kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– az előzőekben tanultak ismétlése,
– a dúr és moll hangsor szerkezete, hangközei, hármashangzat,
– tonika, domináns, szext, szeptim hangközök
– nyújtópont nyolcad után, szinkópa, triola, új ütemmutatók,
– a zenei építkezés alapkövei (periódus, visszatérés, két- és háromtagú forma),
– barokk és klasszikus táncok, azok főbb jellemvonásai,
– lapról játék egy szólamban,

– jelek, idegen kifejezések ismerete.

Hangszerkezelés, technika:
– a kezek függetlenítése (dallam és kíséret),
– dúr és moll skála, külön kézzel,
– kisakkord és fordításai (kézalkattól függően a későbbiekben nagy akkord), kettősfogás, hármashangzat-felbontás,
– etűdjáték (a zenei anyaghoz kapcsolódóan).

Ajánlott tananyag
Aszalós T.: A zongorázó gyermek I-II. (Choral Kft. 1991.)
Bartók: Mikrokozmosz I.
Czövek: Zongoraiskola I. (Zeneműkiadó)
Haydn: Hat kis menüett zongorára (Csurka M., EMB)
Kabalevszkij: 12 könnyű zongoradarab (Moszkva)
Könnyű zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)
Kurtág Gy.: Játékok I-II., VI. (EMB)
Magyar szerzők könnyű zongoradarabjai (Váczi)
Papp L.: Zongora ABC
Papp L.: 27 kis zongoradarab
Régi táncok gyermekeknek (Hernádi Lajosné, Hajdú Anna, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné)
Teőke M.: Találkozások a zongoránál
Teöke M.: Válogatott etűdök I.
Türk, D. G.: Gyermekévek (Sármai, EMB)
Zongoraiskola II. (Hernádi Lajosné, Inselt Katalin, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, Máthé Miklósné, Zeneműkiadó 1964.)
Aszalós T.: A zongorázó gyermek III. (1995)
Majkapar: Első lépések
Sári J.: Lépésről lépésre
Sugár R.: Magyar gyermekdalok (EMB)
Teőke M.: Egy-mással (Akkord)
Türk, D. G.: Négykezes zongoradarabok gyerekeknek (Csurka M.)
Weiner: 3 kis négykezes darab

Követelmény:
Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező különböző karakterű barokk, klasszikus, XX. századi művek.
A tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó.
A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három különböző stílusú mű kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– az előző évek anyagának ismétlése, továbbfejlesztése,
– a szubdomináns funkció, kvintkör/kvintoszlop,
– hangnemi változások megfigyelése,
– új metrumok (3/8, 6/8),
– a szonatinaforma vázlatos ismerete,
– az előforduló jelek, idegen kifejezések ismerete,
– a romantika előkészítése karakterdarabokkal,
– a zenei memória fejlesztése.

Hangszerkezelés, technika:
– kézfüggetlenítés, a polifon játék továbbfejlesztése,
– éneklő (cantabile) billentés, a pergő (leggiero) játék megalapozása a repetíció előkészítése
– skálajáték: a korábbi elemek bővítése,
– az Alberti- és a keringőbasszus előkészítése,
– pedálhasználat (utánnyomásos, előrenyomott),
– etűdjáték a zenei anyaghoz kapcsolódva,
– négykezes játék, zongorakíséret,
– lapról játék,
– a hangerő megfelelő alkalmazása,
– kortárs zene előadásának eszköztára (könyökös, tenyeres stb)

Ajánlott tananyag
A szonatina mesterei I. (Csurka M.)
J. S. Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)
J. S. Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach (Urtext)
J. S. Bach: Az első Bach-tanulmányok (Teőke M., EMB 1980)
Bartók: Gyermekeknek I., III.
Bartók: Mikrokozmosz II.
Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok I.
Grecsanyinov: Gyermekalbum
Kadosa P.: 55 kis zongoradarab
Kodály: Gyermektáncok (Zeneműkiadó)
Könnyű szonatinák zongorára
Majkapar: Kis zongoradarabok
W. A. Mozart: Klavierstücke (Nannerls Notenbuch, Londoner Skizzenbuch) (Könemann Music, Budapest)
W. A. Mozart: A gyermek Mozart (Hernádi, Zeneműkiadó)
Schumann: Jugend Album
Teőke M.: Válogatott etűdök III.
Weiner: 20 könnyű zongoradarab
Haydn: Deutsche Tänze
Magyar szerzők négykezes zongoradarabjai (Váczi)
Muzsikáljunk együtt I. (Szávai – Veszprémi)
Thern K.: Magyar induló hat kézre (Aszalós T.)
Teöke M.: Találkozások a zongoránál

Követelmény
Pontos kottaolvasás, ritmikusság, tempótartás.
Felszabadult játszóapparátus.
Az évfolyam zenei követelményeit kifejező különböző stílusok ismerete és játéka: barokk, klasszikus (triós forma vagy szonatina), karakterdarab, XX. századi mű,
A tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó.
A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három különböző stílusú és karakterű mű, kotta nélkül.

4. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– az előzőek ismétlése, bővítése,
– a kottakép tudatos és helyes megvalósítása, tájékozottság a fő stílusokban,
– a polifon hallás finomítása,
– új metrumok (5/8, 2/2, változó ütem), parlando játék,
– vázlatos formai, harmóniai elemzések.

Hangszerkezelés és technika:
– skálajáték több oktávon keresztül, különböző dinamikával, hármashangzat, futam, repetíció,
– a pergő technika fejlesztése, ékesítések,
– Alberti- és keringő-basszus,
– pedálhasználat (együttnyomott),
– etűdjáték a zenei anyaghoz is kapcsolódva,
– négy- és hatkezes játék, zongorakíséret,
– lapról játék.

Ajánlott tananyag
A szonatina mesterei I-II. (Csurka M, EMB)
J. S. Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach (Urtext)
Bartók: Gyermekeknek I-III.
Bartók: Mikrokozmosz II-III.
Beethoven: Leichte Meisterwerke für Klavier (Csurka M.)
Csajkovszkij: Jugend Album
Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok
Grecsanyinov: Gyermekalbum.
Haydn – Varró: 4 igen könnyű menüett
Kabalevszkij: Válogatott zongoradarabok
Kadosa P.: 55 kis zongoradarab
Kodály: Gyermektáncok
Könnyű szonatinák zongorára (Munkaközösség)
Könnyű zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)
Majkapar: Kis zongoradarabok
W.A. Mozart: A gyermek Mozart (Hernádi) (Zeneműkiadó)

Schubert: Táncok
Schumann: Jugend Album
Zongoráskönyv (Bognár, Darvas, Hortobágyi)
Leichte Klaviermusik für vier Hände (Kováts G, EMB)
Magyar szerzők négykezes zongoradarabjai I-II. (EMB)
Muzsikáljunk együtt I-II. (Szávai – Veszprémi)
Ránki Gy.: Két bors ökröcske – Mese zenével

Követelmény
Tudatos memorizálás.
Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező különböző stílusok ismerete és játéka: barokk, klasszikus, romantikus, XX. századi, és kortárs művek.
Önállóan megtanult művek.
A tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó.
A tanuló tudja a műveket megfelelő tempóban, stílusosan előadni.
Legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három különböző stílusú és hangulatú mű kotta nélkül, benne egy barokk mű és klasszikus szonatina tétel előadása.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– az előző évek anyagának ismétlése, rendszerezése, bővítése,
– a tanult művek alapvető formai, harmóniai elemzése a tanár irányításával,
– kromatikus hangsor, dominánsszeptim, szűkített és bővített akkord,
– rondóforma.

Hangszerkezelés, és technika:
– az előző években tanult billentésmódok, játékformák tudatos alkalmazása,
– skálajáték 2-4 oktávon keresztül, kromatikus skála, hármashangzat, futam, akkord,
– etűdjáték a zenei anyaghoz is kapcsolódva,
– négy- és hatkezes játék, zongorakíséret,
– lapról játék.

Ajánlott irodalom
A klasszika mesterei (Csurka M., EMB)
Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)
J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)
Bartók: Gyermekeknek III.
Bartók: Mikrokozmosz III-IV.
Czerny: 160 rövid gyakorlat op. 821
Csajkovszkij: Jugend Album
Kabalevszkij: Válogatott zongoradarabok
Könnyű szonatina album
Mozart: 10 könnyű tánc (Hernádi)
Scarlatti: Klavierbüchlein

Schubert: Táncok (EMB)
Repertoire 3.
Muzsikáljunk együtt II. (Szávai – Veszprémi)
Bizet: Gyermekjátékok
Mozart: Részlet a Figaro házasságából (Aszalós T.: A zongorázó gyermek III.)
Weiner: Lakodalmas

Követelmény:
Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező különböző stílusú és karakterű művek előadása az évfolyamnak megfelelő szintű hangszerkezeléssel.
Önállóan megtanult művek, a tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó.
A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy barokk mű,
– Egy szonatina tétel,
– Egy előadási darab.

6. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– variáció, invenció,
– új stílus előkészítése: impresszionizmus,
– a hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló önálló formai és harmóniai elemzés,
– kottában előforduló jelek, zenei műszavak ismerete.

Hangszerkezelés, és technika:
– az eddig tanultak tudatos, önálló alkalmazása,
– skálajáték, hármas- és négyeshangzat-futam, kettősfogás oktávmenet (kézalkattól függően)
– különböző billentésfajták ismerete,
– zongorapedálok használata.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)
J. S. Bach: Kétszólamú Invenciók
Bartók: Gyermekeknek II-IV.
Bartók: Mikrokozmosz IV-V.
Bécsi mesterek könnyű zongoradarabjai (Csurka M.)
Czerny-Bertini: Etűdök zongorára (Hajdú Anna, Hernádi Zsuzsa, Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, EMB 1957)
Grieg: Lyrische Stücke (T. Zászkaliczky)
Könnyű variációk zongorára (Csurka M.)
Majkapar: Variációk
W. A. Mozart: 6 bécsi szonatina
Mendelssohn: Lieder ohne Worte
Mendelssohn: Gyermekdarabok

Scarlatti: Klavierbüchlein
Scarlatti: Szonáták
Schumann: Jugend Album
Brahms: Magyar táncok zongorára I-II. (EMB)
Könnyű négykezesek Couperin-től Mozart-ig (Peters)
Meister für die Jugend (Peters)
Schubert: Originalkompositionen für Klavier 4 Händen I-II. (Peters)

Követelmény:
Természetes hangszerkezelés.
Zenei stílusismeret, a játszandó művek értelmes előadása.
Zenei karakterek megoldása.
Pedálok helyes használata.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy barokk mű (J. S. Bach mű ajánlott),
– Egy klasszikus szonatina tétel,
– Egy előadási darab.

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

2. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– a dúr és a moll hangsor összefüggései, vezetőhang, hármashangzat,
– tonika, szubdomináns, domináns, kvintkör/kvintoszlop,
– új ritmusok (pontozott ritmus, triola, szinkópa), 3/8-os, 6/8-os ütemek, felütés,
– a kortárs zenei notáció ismereteinek bővítése,
– az előforduló jelek, idegen szavak ismerete,
– a tanult művek formai elemzése (két- és háromtagú forma, periódus, visszatérés),
– a formálási készség fejlesztése,
– alapfokú polifon játékkészség és hallásfejlesztés,
– lapról játék egyszerű ellenszólammal,
– karakterdarabok, a romantika előkészítése,
– parlando játékmód, zenei deklamáció.

Hangszerkezelés, technika:
– a pódiumképesség megalapozása,
– a kezek függetlenítése magasabb igénnyel ritmikában, artikulációban és dinamikában,
– skálajáték (dúr, moll), kettősfogás, kis akkord, hangzatfelbontás és -megfordítás,
– éneklő billentés (cantabile), a pergő játék előkészítése,
– pedálozás (a testi felépítéstől függően): utánnyomásos, előre nyomott, tompító pedál,
– etűdök (klasszikus és modern).

Ajánlott tananyag
Aszalós T.: A zongorázó gyermek II.
Bartók: Mikrokozmosz I-II.
Bartók: Gyermekeknek I.

Borsody L.: Címkék
Bozay A.: Medáliák
Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok I.
Czövek: Zongoraiskola I. (Zeneműkiadó)
Haydn: 6 kis menüett zongorára (Csurka M.)
Könnyű zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)
Kurtág Gy.: Játékok I-II.
Magyar szerzők könnyű zongoradarabjai (Váczi)
Papp L.: Első játékok a zongorán
Papp L.: Meseképek
Papp L.: Zongora ABC II.
Régi táncok gyermekeknek
Szabó F.: Válogatott zongoradarabok (Inselt K.)
Tarka-barka gyűjtemény (Teőke M.)
Teőke M.: Találkozások a zongoránál
Teőke M: Barátom a zongora
Teőke M.: Válogatott etűdök II.
Türk, D. G.: Gyermekévek (Sármai)
Weiner: Magyar népi muzsika
Zongoraiskola II. (Hernádi Lajosné, Inselt Katalin, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, Zeneműkiadó 1965.)
Sári J.: Lépésről lépésre
Szőnyi E.: Kis kamarazene

Türk, D. G.: Négykezes darabok gyerekeknek (Csurka M.)
Weiner: Három kis négykezes darab
Ez a kottaanyag felhasználható a kamarazene tantárgy tanításához is.

Követelmény:
Folyamatos kottaolvasás.
A tanult zeneművek, karakterdarabok, barokk/J. S. Bach, klasszikus, Bartók és egyéb XX. századi, kortárs (köztük virtuóz jellegű) művek stílushű megszólaltatása.
A tananyag körülbelül fele fejből játszandó.
A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy karakterdarab,
– Egy könnyű bécsi klasszikus mű,
– Egy népdal- vagy gyermekdal-feldolgozás.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– az előző évek anyagának ismétlése, továbbfejlesztése, bővítése,
– a polifon játék és hallás továbbfejlesztése,
– dúr és moll tonalitás, hangnemek és hangnemváltások, zárlatok felismerése,
– új ritmusok, metrumok (5/8, 2/2), változó ütem,

– a szonátaforma vázlatos ismerete,
– új stílus: romantika,
– a memória és az állóképesség fejlesztése,
– parlando játék.

Hangszerkezelés, technika:
– a kezek függetlenítése: azonos kézzel dallam és kíséret,
– éneklő legato fokozott igénnyel,
– a pergő játék fejlesztése,
– skálajáték (több oktávon): az eddigi formákon kívül futam,
– a repetíció előkészítése, ékesítések,
– Alberti- és keringő-basszus,
– pedálhasználat (utánnyomásos, együttnyomásos, előre nyomott),
– etűd (klasszikus, modern),
– négy- és hatkezes játék, zongorakíséret,
– lapról játék ellenszólammal.

Ajánlott tananyag
A szonatina mesterei I. (Csurka M.)
Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)
Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach (Urtext)
Bach: Az első Bach-tanulmányok (Teőke M., EMB 1980)
Bartók: Gyermekeknek I-III.
Bartók: Mikrokozmosz II-III.
Csajkovszkij: Gyermekalbum
Grecsanyinov: Gyermekalbum
Grecsanyinov: Gyöngyszemek
Kadosa P.: 55 kis zongoradarab
Kadosa P.: Népdalszvit
Kodály: Gyermektáncok (Zeneműkiadó)
Könnyű szonatinák zongorára
Kis zongoradarabok
Majkapar: Prelűdök (pedálgyakorlatok) (orosz kiadás)
Mozart: A gyermek Mozart (Hernádi)
Preklasszikus zongoramuzsika (Csurka M., EMB)
Schumann: Jugend Album
Teőke M.: Válogatott etűdök
Weiner: 20 könnyű zongoradarab
Aszalós T.: A zongorázó gyermek III.
Beethoven: Deutsche Tänze
Diabelli: 6 szonatina
Diabelli: Könnyű négykezesek
Haydn: Deutsche Tänze
Magyar szerzők négykezes zongoradarabjai (Váczi)
Martin: École de Piano
Mozart: Kontratáncok
Mozart: 6 ländlerische Tänze
Muzsikáljunk együtt I. (Szávai – Veszprémi)
Thern K.: Magyar induló hat kézre (Aszalós T.)
Türk, D. G.: Négykezes darabok gyerekeknek

Türk D. G.: 30 Tonstücke

Követelmény:
Zongorázás könnyed folyamatossággal.
A kotta helyes olvasása és megszólaltatása.
Önállóan megtanult darabok.
Megfelelő koncentráció, a tananyag körülbelül fele fejből játszandó.
A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

Év vég vizsga ajánlott anyaga
– Egy barokk mű, (ajánlott J. S. Bach mű)
– Egy bécsi klasszikus mű vagy szonatina-tétel,
– Egy karakterdarab vagy romantikus mű,
– Egy XX. századi mű.

4. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
Az előzőek ismétlése, bővítése, az ismeretek rendszerezése.
A tanult művek formai, harmóniai elemzése a tanár irányításával.
Dominánsszeptim, szűkített, bővített akkord, kromatikus hangsor.
Rondóforma, polifon művek.

Hangszerkezelés, technika:
– skálajáték 2-4 oktávon, kromatikus skála, hármas- és négyeshangzat-felbontás és fordításai, akkord, futam,
– biztonságos kézzel megcélzott hangok, ugrások,
– a pedál differenciált alkalmazása.

Ajánlott tananyag
A szonatina mesterei I-II. (Csurka M. EMB)
J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)
Bartók: Gyermekeknek I-II.
Bartók: Mikrokozmosz III-IV.
Bartók: 10 könnyű zongoradarab
Beethoven: Leichte Klavierstücke
Csajkovszkij: Jugend Album
Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok I.
Czerny: 160 rövid gyakorlat op. 821
Grecsanyinov: Gyermekalbum
Hacsaturján: Gyermekalbum I-II.
Kabalevszkij: Válogatott zongoradarabok
Kodály: Gyermektáncok (pl. 3, 7)
Könnyű szonatinák zongorára
Könnyű variációk zongorára (Csurka M.)
Majkapar: Kis zongoradarabok
Mozart: Salzburger Tanzbüchlein

Prokofjev: Kindermusik
Schubert: Táncok
Schumann: Jugend Album
Soproni J.: Jegyzetlapok I-IV. (EMB)
Tarka-barka gyűjtemény (Teőke M.)
Teőke M.: Válogatott etűdök
Balassa S.: Bagatellek op. 17/a, b, c
Durkó Zs.: Gyermekzene
Kocsár-művek (15 kis zongoradarab)
Zongoráskönyv (Bognár, Darvas, Hortobágyi)
Bizet: Négykezesek (Gyermekjátékok)
Diabelli: Négykezes szonatinák
Dvořák: Második szláv tánc
Muzsikáljunk együtt II. (Szávai – Veszprémi)
Ránki Gy.: Két bors ökröcske – Mese zenével
Romantikus zongorazene négy kézre.

Követelmény
Értelmes, muzikális formálás, tudatos és önálló munka.
Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező művek előadása.
Bach- vagy más barokk mű, teljes szonatina, romantikus, XX. századi (kortárs és Bartók), virtuóz jellegű művek.
A tananyag körülbelül fele kotta nélkül játszandó.
A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

Év vég vizsga ajánlott anyaga:
– Egy barokk mű (ajánlott J. S. Bach-mű),
– Egy szonatina-tétel,
– Egy könnyű romantikus darab,
– Egy XX. századi mű.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– az előző évek ismereteit kiegészítve: variáció, invenció, szvit, Scarlatti szonáta,
– a zenei stílusokhoz megfelelő billentés és hangszínek alkalmazása,
– a formai tagolódás és a belső tartalom értése és éreztetése,
– a hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés,
– új stílus: az impresszionizmus előkészítése,
– a polifon hallás állandó jellegű művelése.

Hangszerkezelés, technika:
– az előző években tanultak önálló és tudatos alkalmazása,
– skálajáték (két kézzel, ellenmozgásban, négy oktávon keresztül),
– dominánsszeptim, szűkített szeptimakkord, futam, oktáv, tört oktáv (kézalkattól függően), tremolo,
– pedál (a darab stílusához, karakteréhez igazodó, mind önállóbb használat),

Ajánlott tananyag
A szonatina mesterei I. (Csurka M. EMB)
A klasszika mesterei (Csurka M. EMB)
Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)
J. S. Bach: Kis fúgák
Bartók: Gyermekeknek III-IV.
Bartók: Mikrokozmosz IV-V
Chopin Mazurkák
Couperin: 12 zongoradarab
Czerny: Etűdök op. 821
Czerny – Bertini: Etűdök
Debussy: A kis néger
Haydn: Szonáta 1/a, 1/b (Urtex)
Mendelssohn: Lieder ohne Worte
Mendelssohn: Gyermekdarabok
Mozart: 6 bécsi szonáta
Scarlatti: Szonáták
Schubert: Táncok (EMB)
Ránki Gy.: Két bors ökröcske (mese zenével)
Ravel: Lúdanyó meséi
Ravel: A Szép és a Szörny
Schubert: Originalkompositionen für Klavier 4 Händen I-II. (Peters)
Weiner: Lakodalmas

Követelmény
Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező művek stílusos előadása.
Bach- vagy más barokk mű, Scarlatti szonáta, klasszikus szonatina vagy szonáta, romantikus, XX. századi (kortárs és Bartók) mű.
A metrum, ritmus, valamint a tempótartás pontossága.
Az anyag körülbelül fele kotta nélkül játszandó.
A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy barokk mű (J. S. Bach-mű),
– Egy szonatina vagy könnyű szonáta tétel,
– Egy romantikus mű,
– Egy XX. századi mű.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az eddigi ismeretek összefoglalása,
– Új stílus: az impresszionizmus,
– A hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló önálló formai és harmóniai elemzés.

Hangszerkezelés, technika
– Skála, hármashangzat, futam felgyorsítása
– Az eddig tanultak továbbfejlesztése fokozott igényességgel,
– Az agogika önálló alkalmazása,
– Zenei stílusjegyek alkalmazása.
Legyen képes:
– Hajlékony dallamformálásra,
– Technikájának kiegyenlítettségét ellenőrizni,
– Hangok közötti kapcsolat megteremtésére, összefoglalására,
– A zongoramű struktúrájának megértésére és kifejezésre juttatására,
– Önálló tanulására.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)
J. S. Bach: 15 kétszólamú invenció (Solymos, Urtext EMB)
Bartók: Gyermekeknek IV.
Bartók: Mikrokozmosz IV-VI.
Chopin: Mazurkák
Chopin: Keringők
Czerny – Bertini: Etűdök zongorára
Czerny: A kézügyesség iskolája I.
Hacsaturján: Gyermek album
Haydn: Sämtliche Klaviersonaten (Landon, WUE, EMB)
Könnyű variációk zongorára (Csurka M.)
Mozart: 6 bécsi szonatina
Majkapar: Variációk
Scarlatti: Szonáták (Urtext, Editio Musica Budapest)
Korai német zongoramuzsika (Könemann Music Budapest)
Debussy: Children's Corner (6056)
Introduction to Polyphonic Playing (Á. Lakos)
First Concert Pieces I. G. Frescobaldi – C. Ph. E. Bach (Á. Lakos)
Sonatinen I-II. (A. Kemenes)
Grieg: Lyrische Stücke (T. Zászkaliczky)
Chr. Bach: Duetti
Brahms: Magyar táncok zongorára I-II. (EMB)
Csajkovszkij-, Wagner-átiratok (Aszalós: A zongorázó gyermek III.)
Frank Martin: Drei leichte Klavierstücke (Universal 1988)
Mozart: Leichte Sonatinen für Klavier (Peters)
Követelmény
Kottahű zongorázásra való törekvés,
Eddig tanult stílusok önálló, igényes megszólaltatása: önállóan megtanult darabok.
A tananyag körülbelül fele kotta nélkül játszandó.
A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy barokk mű,
– Egy szonatina vagy szonáta tétel,
– Egy romantikus darab,
– Egy XX. századi vagy impresszionista mű.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
A tanuló ismerje
– hangszere alapvető sajátosságait, működési elvét (kalapács-mechanika, pedálszerkezet, húrozat, hangolás, rezonáns szekrény),
– a zongorairodalom legjelentősebb alkotóit és alkotásait,
– a kottában előforduló jeleket és zenei műszavakat, a hangszerre vonatkozó speciális utasításokra (pl. una corda, prol. ped.),
– a kortárs zenei notáció alapvető jelzéseit,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.
Legyen képes
– természetes hangszerkezelésre és az ehhez szükséges gyakorlatok elvégzésére,
– egyenletes és helyes tempóban, pontos ritmusban zongorázni,
– tudatos, önálló gyakorlásra,
– a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) használni,
– a játszandó zongoraművek értelmes tagolására,
– a zenei karakterek megvalósítására,
– a zongorapedálok használatára (elő-, után- és együttnyomás),
– életkorának és képességeinek megfelelően a zongorázandó anyag kottahű, stílusos, dinamikailag változatos és kifejező előadására,
– az együttzenélésre (négykezes, hatkezes, kétzongorás darab, zongorakíséret).
Rendelkezzék
– biztonságos kotta- és lapról olvasási készséggel,
– adottságainak megfelelő zenei memóriával,
– képességei alapján kiművelt zenei hallással.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló ismerje
– a tanulandó zeneművek formáját és vázlatos harmóniai szerkezetét,
Legyen képes
– a kottában előforduló jelek, zenei műszavak és a hangszerre vonatkozó speciális utasítások (pl. una corda, prol. ped.), értelmezésére és használatára
– a kortárs zenei notáció alapvető jelzéseinek használatára
– tudatos, önálló gyakorlásra
– a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
Rendelkezzék
– biztos zenei memóriával és technikai tudással

Művészeti alapvizsga követelmények

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Zongora főtárgy
„A” tagozat minimum 10 perc
„B” tagozat minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
A 4 stílusból választható 3 különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.
– Barokk mű, lehet tánc, vagy többszólamú szerkesztést bemutató darab; Bach: 18 kis prelúdium (EMB 1879) 13, 15, 18, Händel: Válogatott darabok (EMB 4250, EMB 6990, EMB 6991, EMB 4321, EMB 13165), Telemann: Kezdők zongoramuzsikája (EMB 13452) nehézségi szintjén.
– Klasszikus szonatina vagy szonáta-tétel, könnyebb variáció; Könnyű szonatinák (EMB 2719), 15 könnyű szonáta, Szonatina album (EMB 1280), Clementi: C Op. 36 (Ricordi) Nr. 3., Haydn: D Hob. XVI/4, (Universal) Beethoven: 6 könnyű variáció egy svájci népdalra, Csurka: Szonatina-gyűjtemény (EMB 14412) nehézségi szintjén.
– Romantikus mű; Schumann: Emlékezés (EMB 13543 kötetben), Színházi utóhangok, Csajkovszkij: Édes álmodozás (EMB 6715 kötetben), Pacsirtadal (EMB 6715 kötetben), Schubert: Táncok (EMB 13212), Keringők (EMB 7355) nehézségi szintjén.
– XX. századi mű; Bartók Béla: Mikrokozmosz III. 84 Mulatság, 90 Oroszos 91-92, Kromatikus invenció IV/97 Notturno, Kodály: Gyermektáncok (Boosey & Hawkes) 5-10 nehézségi szintjén.

A három mű közül lehetőség szerint egy éneklő, egy pedig virtuóz jellegű legyen.
A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
Négy különböző stílusú darab:
– Barokk mű, többszólamú szerkesztésben írt darab, vagy szvit-tétel; J. S. Bach: 18 kis prelúdium (EMB 1879) 9, 16, 17, Kétszólamú invenciók (EMB 6912) C, a, F nehézségi szintjén.
– Klasszikus szonatina vagy szonáta-tétel, variáció; 15 könnyű szonáta, Haydn: Szonáták A Hob. XVI/12, (Universal) E Hob. XVI/13, (EMB 3658 kötetben) D Hob. XVI/14, (Universal) Mozart: 6 bécsi szonatina (EMB 2395), Beethoven: Szonatinák (EMB 8648), Grazioli: G-dúr Szonáta nehézségi szintjén.
– Romantikus mű; Schumann: Fantáziatánc (Peters), Chopin: Keringők (EMB 6787) a, h, nehézségi szintjén.
– XX. századi mű; Bartók: Mikrokozmosz IV. 100 népdalféle, 109 Bali szigetén, Mikrokozmosz: V. 128, Dobbantós tánc, Kurtág: Játékok (EMB 8377, EMB 8378, EMB 8379) nehézségi szintjén.

A vizsgaműsorban legyen egy éneklő és egy virtuóz jellegű darab.
A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes test- és kéztartás,
– hangminőség, billentés,
– pedálhasználat,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,

– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése
– A kifejezésmódok sokszínűségére való törekvés,
– A barokk (német és francia) díszítések játéka,
– A csembaló hangzás megjelenítése és billentésbeli sajátosságai,
– A teraszos dinamika megoldása.

Ajánlott tananyag
Scarlatti: Szonáták I-IV. (EMB, Balla)
J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
J. S. Bach: Kis prelúdiumok és fúgák
Haydn: Szonáták (Urtex, Peters)
Cimarosa: Szonáták
Mozart: Rondo D-dúr K. 485
Beethoven: Hat bagatell op. 126
Beethoven: Écossaises
Schubert: Ländle
Mendelssohn: Lieder ohne Worte
Schumann: Kinderszenen
Chopin: Mazurkák
Smetana: Zongoradarabok. 1
Csajkovszkij: Évszakok
Grieg: Norwegische Tänze
Debussy: Children's Corner
Dohnányi: Induló
Bartók: Gyermekeknek I-IV.
Bartók: Mikrokozmosz V-VI
Bartók: Szonatina
Bartók: Három rondó népi dallamokkal
Kodály: Hét zongoradarab
Prokofjev: 10 zongoradarab op. 12
Sosztakovics: 3 fantasztikus tánc
Huszár: Csillagszóró (Teőke M.: Tarka-barka gyűjtemény)
Bizet: Gyermekjátékok
Csajkovszkij: Diótörő: Babák tánca (Aszalós T.: A zongorázó gyermek III.)
Debussy: Kis szvit
Kurtág-átiratok Machaut-tól J. S. Bach-ig

Követelmény
Ismerje a főbb harmóniai elemeket.
A zongoraművek különböző karakterjegyeit, a hozzákapcsolódó hangszeres megoldásokkal.
A tananyag körülbelül egyharmadát kotta nélkül játszandó.
Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Három különböző stílusú mű (barokk, klasszikus szonáta tétel, előadási darab)

8. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A barokk szvit ismerete,
– A díszítések stílushű alkalmazása,
– A klasszika zenei stílusjegyeinek ismerete
– A polifon hallás fejlesztése,

Hangszerkezelés, technika fejlesztése
– Különböző legato billentésmódok alkalmazása,
– A gyorsaság fejlesztése,
– Egyenletes aprótechnika megvalósítása,
– A szabad trilla játék kialakítása.

Ajánlott tananyag
Scarlatti: Szonáták I-IV. (EMB, Balla)
J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
J. S. Bach: Francia szvitek
Händel: Suiten (Peters)
Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)
Cimarosa: Szonáták
Mozart: Rondo D-dúr K. 485
Beethoven: Hat bagatell op. 126
Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármai)
Schubert: Ländler-ek, écossaise-ek, keringők, menüettek
Mendelssohn: Lieder ohne Worte
Schumann: Kinderszenen
Chopin: Keringők
Chopin: Mazurkák
Smetana: Zongoradarabok. 1
Csajkovszkij: Évszakok
Grieg: Norwegische Tänze
Debussy: 2 Arabesque (E-dúr, G-dúr)
Dohnányi: Induló
Bartók: Gyermekeknek I-IV.
Bartók: Mikrokozmosz V-VI
Kodály: Hét zongoradarab
Sosztakovics: 3 fantasztikus tánc
Huszár: Csillagszóró (Teőke M.: Tarka-barka gyűjtemény)
Csajkovszkij: Diótörő: Babák tánca (Aszalós T.: A zongorázó gyermek III.)
Debussy: Kis szvit

Grieg: Peer Gynt szvit

Követelmény
A skála különböző billentésmódokban történő eljátszása.
Alkalmazása a zenei stílusokban.
Zenei karakterek megvalósítása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Három különböző stílusú mű (lehetőleg az egyik romantikus mű)

9. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A romantika zenei stílusjegyeinek ismerete,
– A XX. századi notáció ismerete.

Hangszerkezelés, technika
– Stílusnak megfelelő zongorabillentés kialakítása, igényes pedál használata,
– Dallam és kíséret érzékeny megvalósítása,
– Legyen képes virtuózabb technikai megoldásokra.

Ajánlott tananyag
Scarlatti: Szonáták
J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
J. S. Bach: Háromszólamú invenciók
J. S. Bach: Francia szvitek
Haydn: D-dúr és G-dúr zongoraverseny
Haydn: Szonáták
Beethoven: Szonáták
Schubert: Moments musicaux
Schumann: Kinderszenen op. 15
Chopin: Keringők
Liszt: Etűdök (Zempléni)
Brahms: Keringők op. 39
Grieg-művek: Lírikus darabok
Debussy: PreludesI-II.
Rachmaninov: Két fantasztikus tánc
Mikrokozmosz V-VI.
Bartók: Négy sirató ének
Kodály: 7 zongoradarab
Lutosławski: Bukoliki
Kurtág-átiratok Machaut-tól J. S. Bach-ig
Liszt: Részlet Mozart: a Varázsfuvola című operából (Mező, EMB)
Liszt: Karácsonyfa (Kováts G., EMB)
Lutosławsky: Album for the Young (Chester Music)

Követelmény
Helyes pedálozás.

A művek értelmes előadása.
A zeneműveknek megfelelő billentésmód kialakítsa.
A helyes tempók alkalmazása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy barokk mű
– Egy szonáta tétel
– Egy előadási darab

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek és hangszerkezelés fejlesztése
– A trilla játék barokk zenében beosztott, a romantikus művekben ú. n. szabad trilla,
– A romantikus szólamvezetés,
– Parlando, rubato deklamációja,
– Modális hangsorok ismerete.
– A barokk szvit tételeket,
– Modális hangsorokat.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: Háromszólamú invenciók
J. S. Bach: Francia szvitek
Mozart: Szonáták
Beethoven: Szonáták
Schubert: Moments musicaux
Schumann: Novelletten op. 21
Chopin: Mazurkák
Chopin: Prelűdök
Liszt: Consolations
Liszt: Etűdök (Zempléni)
Brahms: Keringők op. 39
Debussy: Preludes I-II.
Bartók: Mikrokozmosz V-VI.
Bartók: Kolindák I.
Kodály: 7 zongoradarab
Lutosławski: Bukoliki
Kurtág-átiratok Machaut-tól J. S. Bach-ig
Liszt: Részlet Mozart: a Varázsfuvola című operából (Mező, EMB)
Liszt: Karácsonyfa (Kováts G., EMB)

Követelmény
Zenei karakterek hangszín és tempóbeli megvalósítása.
Érzékeny zenei kíséret kialakítása.
A különböző billentésmódok megfelelő alkalmazása.
Stílushű előadása a műnek.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy barokk mű

– Egy szonáta tétel
– Egy előadási darab

Továbbképző évfolyam „B” tagozat

Ezek a tanulók nem zenei jellegű tanulmányaik mellett meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét. Ebből következik, hogy az „A” tagozatnál bővebb, átfogóbb tananyagot kell elvégezniük.

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A barokk zene főbb stílusjegyeinek ismerete,
– Tudja a művet tanári segédlettel, elemezni,
– Ismerje fel a harmóniai összefüggéseket,
– Zenei memória fejlesztése.

Hangszerkezelés, technika
– Árnyalt frazeálásra és artikulációra való törekvés,
– Skálajáték különféle módozatai,
– A virtuóz technika alapozása.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
J. S. Bach: Francia szvitek
Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)
Beethoven: Hat bagatell op. 126
Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármai)
Schubert: Ländler-ek, écossaise-ek, keringők, menüettek
Mendelssohn: Lieder ohne Worte
Schumann: Kinderszenen
Liszt: Etűdök (Zempléni)
Chopin: Keringők
Smetana Zongoradarabok. 1
Csajkovszkij: Évszakok
Debussy: Children's Corner
Dohnányi: Induló
Bartók: Mikrokozmosz V-VI
Bartók: Három rondó népi dallamokkal
Kodály: Hét zongoradarab
Prokofjev: 10 zongoradarab op. 12
Debussy: Kis szvit
Grieg: Peer Gynt szvit
Kurtág-átiratok Machaut-tól J. S. Bach-ig

Követelmény
Fokozott önállóság a darabok tanulása során.

Stílushű előadás a tempónak megfelelően.
Differenciált pedál használat.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy etűd
– Egy barokk mű
– Egy szonáta tétel
– Egy szabadon választott mű

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A különböző tanult zenei stílusok alapvető jegyeinek ismerete,
– A XX. századi zene jellegzetes notációjának ismerete,
– Zenei memória fejlesztése.

Hangszerkezelés fejlesztése
– A „szép” halk játék technikai megoldása,
– A dallam és kíséret érzékeny megoldása,
– Technika fejlesztése skálák és etűdök alapján.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
J. S. Bach: Francia szvitek
Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)
Beethoven: Hat bagatell op. 126
Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármai)
Schubert: Ländler-ek, écossaise-ek, keringők, menüettek
Mendelssohn: Lieder ohne Worte
Schumann: Kinderszenen
Liszt: Etűdök (Zempléni)
Chopin: Keringők
Smetana Zongoradarabok. 1
Csajkovszkij: Évszakok
Debussy: Children's Corner
Dohnányi: Induló
Bartók: Mikrokozmosz V-VI
Bartók: Három rondó népi dallamokkal
Kodály: Hét zongoradarab
Prokofjev: 10 zongoradarab op. 12
Debussy: Kis szvit
Grieg: Peer Gynt szvit
Kurtág-átiratok Machaut-tól J. S. Bach-ig

Követelmény
Különböző díszítések stílushű alkalmazása.
Az Alberti basszus könnyed és biztonságos játéka.
A polifon hallás érzékenysége.

A zongora hang igényes megszólalására való törekvés.
A kontrollált gyakorlás igénye.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy etűd,
– Egy barokk mű,
– Egy szonáta tétel,
– Egy szabadon választott mű.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek és hangszerkezelés, technika
– Skálajáték, futamok, akkordtechnika fejlesztése,
– Játszott művek elemzése,
– Koncentrált gyakorlás megvalósítása,
– Alkatnak megfelelően önálló ujjrendek kialakítása.

Ajánlott tananyag
Scarlatti: Szonáták I-IV. (EMB, Balla)
J. S. Bach: Háronszólamú Invenciók
J. S. Bach: Francia szvitek
Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)
Mozart: Szonáták
Beethoven: Szonáta
Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármai)
Schubert: Impromtus
Schumann: Kinderszenen
Liszt: Etűdök (Zempléni)
Chopin: Keringők
Chopin: Mazurkák1
Dohnányi: Induló
Bartók:Mikrokozmosz -V-VI
Bartók: Tizennégy bagatell
Bartók: Három csíkmegyei népdal
Sosztakovics: 3 fantasztikus tánc
Grieg: Peer Gynt szvit
Kurtág-átiratok Machaut-tól J. S. Bach-ig

Követelmény
Árnyaltabb hangszínek megoldása, differenciált kíséret alkalmazása.
Tudatos, és érzékeny pedál használata.
Biztonságos technikai tudás.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy etűd,
– Egy barokk mű,
– Egy szonáta tétel,
– Egy szabadon választott mű.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek, hangszerkezelés, technika
– A modális hangsorok, zenei műformák ismerete,
– A különböző zenei stílushoz illő hangzásbeli, billentésbeli megoldások,
– Virtuóz technikai fejlesztés.

Ajánlott tananyag
Scarlatti: Szonáták I-IV. (EMB, Balla)
J. S. Bach: Háronszólamú Invenciók
J. S. Bach: Francia szvitek
Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)
Mozart: Szonáták
Beethoven: Szonáta
Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármai)
Schubert: Impromtus
Schumann: Kinderszenen
Liszt: Etűdök (Zempléni)
Chopin: Keringők
Chopin: Mazurkák1
Dohnányi: Induló
Bartók: Mikrokozmosz -V-VI
Bartók: Tizennégy bagatell
Bartók: Három csíkmegyei népdal
Sosztakovics: 3 fantasztikus tánc
Grieg: Peer Gynt szvit
Kurtág-átiratok Machaut-tól J. S. Bach-ig

Követelmény
Képes legyen a tanuló tehetségéhez mérten a mű tudatos interpretációjára.
Legyen állóképessége és biztonságos technikai tudása a tanulónak a nagyobb zenei művek előadásához.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy etűd,
– Egy barokk mű,
– Egy szonáta tétel,
– Egy szabadon választott mű.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
A tanuló ismerje
– hangszere múltját, irodalmát és a jelentősebb külföldi és hazai előadóművészeket (pl. Sz. Richter, Rubinstein, Fischer Annie, Cziffra György...),
– a kottában előforduló jelek és zenei műszavak pontos jelentését, különös tekintettel a zongorára vonatkozó speciális utasításokra.

Legyen képes
– technikai és zenei szempontból tudatos, önálló munkára,
– a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
– saját kézalkatának megfelelő ujjrendek készítésére,
– a zongorapedálok tudatos használatára,
– a zongoraművek formálására és kifejező előadására.
Rendelkezzék
– olyan zenei műveltséggel, amely képessé teszi az értékes zene befogadására,
– az együttzenélés igényével.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes
– a zongorázandó anyag kottahű, stílusos, dinamikailag változatos és kifejező előadására,
– skálákat, gyakorlatokat minden hangnemben játszani,
– a különböző játékformákat, játékmódokat a zenei anyagnak megfelelően alkalmazni,
– a zenei karakterek és a hozzájuk kapcsolódó billentésmódok megjelenítésére,
– dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre,
– a zongorapedálok tudatos és változatos használatára.
Rendelkezzék
– megfelelő hangszeres ügyességgel, virtuozitással,
– biztos memóriával, koncentrálóképességgel,
– megfelelő lapról olvasási készséggel.
A „B” tagozatos tanuló rendelkezzék olyan szintű zongoratudással, hogy zenei képességei alapján – adott esetben – legyen alkalmas szakirányú tanulmányok elkezdésére.

A művészeti záróvizsga követelményei

Művészeti záróvizsga részei
A vizsga gyakorlati részből áll

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama
Zongora főtárgy
„A” tagozat minimum 10 perc
„B” tagozat minimum 15 erc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
A négy stílusból választható három különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.
– Barokk mű, többszólamú szerkesztésű darab vagy szvit-tétel, vagy könnyebb barokk variáció; Händel: Könnyű zongoradarabok Chaconne (EMB 6991 kötetben), Scarlatti: Szonáta C K.513 h K. 377, (EMB 7817 kötetben) Bach: Francia szvit (EMB 7190) tánctételek nehézségi szintjén.
– Klasszikus szonáta-tétel; Beethoven: Szonáta G Op. 49 (EMB 8152) no 2 I tétel, Beethoven: Szonáta G. Op. 79. (Schott); rondók, variációk, bagatellek Beethoven: Bagatelle C Op. 33 (Peters) nehézségi szintjén.

– Romantikus mű; Schumann: Kinderszenen (EMB 7146), Mendelssohn: Dalok szöveg nélkül (EMB 7354) 14., 19, Chopin: Mazurka g Op. 67 no. 2 (EMB 6877 kötetben, PWM kötetben) nehézségi szintjén.
– XX. századi mű; Bartók: Mikrokozmosz IV. 102 Felhangok, V.130 Falusi tréfa nehézségi szintjén.

A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

Négy különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.

– Egy barokk mű; többszólamú szerkesztésben írt darab vagy szvit-tétel; J. S. Bach: h-moll háromszólamú invenció (EMB 6913), Francia szvit (EMB 7190) Esz Allemande, Courande, Sarabande. Scarlatti: A-dúr szonáta K.453. nehézségi szintjén.
– Egy klasszikus szonáta-tétel; Haydn: Szonáta D Hob. XVI/19 (Peters), Mozart: C-dúr szonáta KV. 309 (EMB 3996 kötetben, EMB 3997 kötetben, Peters kötetben) nehézségi szintjén.
– Romantikus mű; Liszt-Zempléni: Etűd (EMB 766) 2 a, Liszt: Consolation (EMB 12697) Desz nehézségi szintjén.
– XX. századi mű; Bartók: Szonatina (EMB 117), Mikrokozmosz VI (EMB 130) Hat tánc bolgár ritmusban, Debussy: Arabesque (EMB 6029) E nehézségi szintjén.

A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes test- és kéztartás,
– hangminőség, billentés,
– pedálhasználat,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Jó minőségű zongora vagy pianínó.
2 darab változtatható magasságú zongoraszék, 2 darab különböző magasságú zsámoly.
Metronóm.

ORGONA

Az orgonatanulmányok megkezdése előtt legalább 4 év előzetes zongoratanulmány elvégzése javasolt.

Az orgonatanítás célja, feladatai
A tanuló a zenei anyagot életkora, évfolyama és egyéni képességei, illetve készségei szintjének megfelelően kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.

E cél elérése érdekében szükséges
– a kottaolvasás és a lapról játék fejlesztése,
– a két kéz önállóságának fejlesztése, amely biztosítéka a jobb és bal kéz összjátékának, s ez az alapja a manuál-pedál összjátéknak is,
– a polifon (barokk) zenében a tiszta szólamvezetés, a logikus frazeálás és artikulálás, az agogika és a díszítések alkalmazása,
– a romantikus stílus értelmi és kifejezésbeli sajátosságainak megérzése és megvalósítása,
– a redőny stílusos használatának elsajátítása,
– a tanuló saját alkatának is megfelelő logikus ujj- és lábrend készítésének elsajátítása.

A tanár ismertesse a tanulókkal
– az orgona történetét, a más hangszercsaládokkal meglévő rokon vonásokat,
– a hangszer felépítését és működési elvét (a különböző építéstechnikákra tekintettel),
– az orgona akusztikai sajátosságait, az alapvető regisztereket,
– az orgonairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit.

Alakítson ki
– könnyed hangszerkezelést,
– helyes test-, kar-, kéz- és lábtartást,
– sokszínű, kidolgozott játékmód-kultúrát,
– laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
– könnyed manuálváltást, a különböző manuálok egy időben történő használatának természetességét,
– a különböző testrészek összehangolt munkáját.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
– dúr és moll skálákat külön kézzel, két kézzel, valamint pedálon, párhuzamosan és ellenmozgásban, különböző tempókban és billentésmódokkal, oktáv, terc, szext és decima távolságokban,
– hármas- és négyes hangzatokat akkordfogásban, különböző felbontásokban, futamokban a skálákhoz hasonló módokon,
– a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat,
– technikai gyakorlatokat, etűdöket.

Fordítson figyelmet
– a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
– a lapról olvasási készség fejlesztésére,
– a tudatos zenei memorizálásra,
– a művek zeneileg igényes kidolgozására,
– a rendszeres társas muzsikálásra.

Fejlessze a tanuló
– zenei hallását, a tiszta intonációt, a melodikus, polifon és funkciós hallást,
– metrum- és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartást,
– hangszerkezelését, technikáját, a kezek és lábak függetlenségét az ügyesítők, az ujjgyakorlatok, etűdök, skálák alkalmazásával,
– muzikalitását a hajlékony dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával.

Az orgonát tanuló tanulók előképzettsége, életkora és zenei érettsége eltérő, ezért a javasolt zenei anyag csupán a haladás kívánatos szintjét jelöli, csak útmutatást kíván nyújtani a felhasználható művek nehézségi fokáról.

Előképző évfolyam

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
Ismerje meg a tanuló
– a pedáljáték alapjait,
– az orgona-manuáljáték alapjait, módjait,
– a hangszer működésének alapelvét,
– a lábszámozást és a legfontosabb regiszterneveket, hangszíneket.

Hangszerjáték fejlesztése
Sajátítsa el a tanuló
– a pedáljátékot szabályszerűen: billentés lábheggyel és sarokkal, bokacsukló-gyakorlatok; két, majd három szomszédos hang játszása egy lábbal, kétféle kiinduló helyzetből; két szomszédos billentyű és – a különféle hangközök legato játszása váltott lábbal,
– a manuáljáték orgona-módozatait: legato, tenuto, staccato; néma ujjváltás egy, majd több szólamban,
– a hüvelykujj használatát az orgonajátékban,
– a manuál-pedál összjáték alapmódozatait: jobb kéz és pedál, bal kéz és pedál gyakorlatok; könnyebb két kéz és pedál összjáték-gyakorlatok (orgonaiskolák, egyházi népénekek).

Ajánlott tananyag
Zalánffy: Orgonaiskola I. és II. kötet (EMB Z 2043, 2783)
Antalffy: Orgonaiskola I. Kötet
Bach: Nyolc kis prelúdium (EMB Z 3098)
C. Franck: L'Organiste I. és II. kötet könnyebb darabjai
Liszt: Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)

Követelmény
Egyszerűbb manualiter darabok.
Biztonságos pedáljáték (pedálgyakorlatok, pedálskálák).
Két manuál és pedál összjáték-gyakorlat, vagy korálelőjátékok, esetleg egyházi népénekek pedállal.

A tanult műveket kottahűen, metrum- és ritmushűen, a megismert technikák alkalmazásával kell eljátszani.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy manualiter mű,
– Két pedálgyakorlat, három pedálskála,
– Egy trió-gyakorlat (esetleg korálelőjáték),
– Egy pleno korálelőjáték, vagy prelúdium, vagy egyházi népének.

Alapfokú évfolyamok „A" tagozat

1. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangszerkezelés fejlesztése
– Elhelyezkedés a padon.
– A helyes testtartás és ülésmód.
Pedál
– Billentésnemek: lábhegy és sarok.
– Két, majd három szomszédos hang legato játszása egy lábbal, kétféle kiinduló helyzetből az összes fekvésben (átlendülés lábhegyen és sarkon).
– Bokacsukló-gyakorlatok.
– Két szomszédos billentyű játszása váltott lábbal („vendég láb").
– A különféle hangközök játszása két lábbal, felbontva és együtt is.
– Lábhegy-glissandók.
– Pedálskála C-dúrban egy lábbal (átlendülés).
– Pedálskálák-dúr és-moll hangnemekben két lábbal a Zalánffy orgonaiskola lábrendje szerint.
– Kromatikus skála, néma pedálváltások.
Manuáljáték
– A zongora és orgona manuáljátéka közötti különbség.
– A főbb billentésnemek: legato, tenuto, staccato.
– A néma ujjváltási készség fejlesztése.
– A hüvelykujj használata.
– Előtanulmányok a polifon játékhoz.
– Szünet előtti hangok játszása.
– Kétféle artikuláció egy kézben (Zalánffy I. kötet).
Összjáték
– Jobb kéz és pedál, bal kéz és pedál, két kéz és pedál.
– A bal kéz függetlenítése a pedáltól.
– Játék két manuálon, ugyanazon fekvésben.
– A trió-játék alapjai.

Ajánlott tananyag
Zalánffy: Orgonaiskola I-II. kötet (EMB Z 2043, 2783)
Antalffy: Orgonaiskola I-II. kötet (szemelvények)
Hermann Keller: Orgonaiskola (Edition Peters EP4517)

Riemann – Ambrust: Technische Studien (Edition Peters) és egyéb használható orgonaiskolák.
Orgonáskönyv I-II. kötet (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)
Bach: Nyolc kis prelúdium és fúga, (EMB Z 3098)
Bach: Orgelbüchlein – korálelőjátékok Sämtliche Orgelwerke 5. (EMB Z 12931)
Bach: e-moll prelúdium és fúga BWV 533 Sämtliche Orgelwerke 2. (EMB Z 12928)
Bach: c-moll prelúdium és fúga BWV 549 Sämtliche Orgelwerke 1. (EMB Z 1292)
Bach: G-dúr prelúdium BWV 568 Sämtliche Orgelwerke 4. (EMB Z 12930)
Könnyű triók (18. századi orgonatriók, Peters)
Zipoli: Versettók, Pastoral
C. Franck: L'Organiste I. és II. kötet
Liszt: Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)
Reger: Korálelőjátékok (Peters EP3980)
Kodály: Epigrammák (EMB 6086)

Követelmények
Az orgona felépítésének vázlatos ismerete: sípok, levegőellátás, a játszóasztal és berendezései.
A legfontosabb regiszternevek, lábszámozás.
A manuál és a pedál összjátékának megvalósítása egyszerűbb művekben.
Kisebb művek eljátszása tisztán, kottahűen, a metrum és ritmus követelményeit szem előtt tartva, a zenei tartalom kifejezésével.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy régi mester műve,
– Egy barokk mű (J.S.Bach).

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
Ismerje meg a tanuló
– a különféle stílusokat, a köztük lévő különbséget, a hozzájuk tartozó játékformákat,
– a leggyakrabban előforduló díszítéseket,
– a regisztrálás alapszabályait.
Sajátítsa el
– a hangszer alapvető kezelését,
– a művek stílusos, folyamatos és igényes előadását,
– a barokk zene artikulációjának értelmes megvalósítását,
– könnyebb művek ujj- és lábrendjének önálló elkészítését.

Ajánlott tananyag
Orgonáskönyv I. és II. kötet (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)
Buxtehude: Korálelőjátékok
Buxtehude: e-moll ciacona (könnyebb prelúdiumok és fúgák)
Pachelbel: d-moll ciacona (Peters EP3065)
Pachelbel: toccaták, korálelőjátékok
Frescobaldi: Fiori musicali (részletek) (Peters EP4514)
Walther: Korálelőjátékok

Purcell: Voluntary-k
Bach: Nyolc kis prelúdium és fúga (EMB Z 3098)
Bach: Orgelbüchlein – korálelőjátékok Sämtliche Orgelwerke 5. (EMB Z 12931)
Bach: e-moll prelúdium és fúga BWV 533 Sämtliche Orgelwerke 2. (EMB Z 12928)
Bach: G-dúr prelúdium BWV 549 C BWV 549 Sämtliche Orgelwerke 1. (EMB Z 12927)
Bach: c-moll fúga BWV 575 Sämtliche Orgelwerke 4. (EMB Z 12930)
Bach: Triók, triószonáta-tételek (Esz-dúr) Sämtliche Orgelwerke 9. (EMB Z 12935)
Franck: Prelúdium, fúga és variáció (Peters EP3744a)
Reger: könnyebb művek (op. 59, op.129, op. 135/a stb.) (Peters EP3008a/b, EP9442, EP3980)
Kodály: Epigrammák (EMB Z 6086)
Kodály: Prelúdium (Universal UE7941-25)
Kodály: Epigrammák(EMB 6086)

Követelmény
A különféle stílusok, a hozzájuk tartozó játékformák ismerete.
A regisztrálás alapjainak önálló alkalmazása.
Alapvető ujj- és lábrendek készítése.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Két, az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező, különböző karakterű mű:
– Egy Bach-prelúdium, vagy trió-jellegű korálelőjáték (szonáta-tétel)
– Egy romantikus vagy újabb mű.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A manuál és pedál összjáték fejlesztése.
– A négyszólamú manuálját ék fejlesztése, a nagyobb művek előadásához szükséges technikai készségek megalapozása.

Ajánlott tananyag
Buxtehude: Prelúdiumok és fúgák, toccaták (Peters EP4449)
de Grigny: Pange lingua, Ave maris stella (Schott ED1877)
Frescobaldi: Toccaták (Peters EP4514)
Bach: C-dúr prelúdium és fúga BWV 545 Sämtliche Orgelwerke l. (EMB Z 12927)
Bach: c-moll partita BWV 767 Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
Bach Triószonáták, Korálelőjátékok Sämtliche Orgelwerke 9. (EMB Z 12935)
Franck:Cantabile (Peters EP3744d)
Franck: Pastoral (Peters EP3744b)
Franck: C-dúr fantázia (Peters EP3744a)
Liszt: Evocation Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)
Liszt: Gebet (Ave Maria) Válogatott orgonaművek 1.(EMB Z 14202)
Liszt: Szent Erzsébet-legenda, Bevezetés Válogatott orgonaművek 1.(EMB Z 14202)
Brahms: Korálelőjátékok (Henle HN400)
Schumann: 3. B-A-C-H-fúga (Peters EP9530)
Kodály: Organoedia (részletek) (Boosey and Hawkes BH3547)
Antalffy: Madonna Válogatott orgonaművek (EMB Z 13122)
Langlais: kisebb művek (Hommage ? Frescobaldi – részletek, Leduc, AL27896)

Langlais: Suite br?ve – tételek stb.) (Leduc, AL27898)
Dupré: kisebb művek (La tombeau de Titelouze op. 38) (Leduc, AL27836)

Követelmények
Tudjon a tanuló különböző karakterű, műveket megformálni és egyéni adottságainak megfelelően, művészi módon előadni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy Bach prelúdium és fúga (fantázia és fúga),
– Egy romantikus, vagy XX. századi mű,

4. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok:
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A manuál és pedál összjáték biztonságának erősítése.
– A koncentráció és állóképesség fejlesztése nagyobb művek tanulásához. A virtuóz játéktechnika alapozása válogatott gyakorlatokkal (orgonaiskolákból).

Ajánlott tananyag
Buxtehude: C-dúr prelúdium, fúga és ciacona (Peters EP4449)
Buxtehude: D-dúr prelúdium és fúga (Peters EP4449)
Frescobaldi: Fiori musicali (válogatva) (Peters EP4514)
Bach: G-dúr prelúdium és fúga BWV 541 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach: dór toccata BWV 538 (Peters EP242)
Bach: G-dúr fúga BWV 577 Sämtliche Orgelwerke 4 (EMB Z 12930)
Bach: C-dúr concerto BWV 595 (Peters EP247)
Bach:Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Korálelőjátékok
Franck: a-moll choral (Music Sales DP13285)
Franck: PiPce héroique (Music Sales DP13285)
Liszt: Orpheus (Schott ED9806)
Schumann: B-A-C-H fúgák (Peters EP9530)
Mendelssohn: c-moll prelúdium és fúga (Peters EP1744)
Brahms: Korálelőjátékok (Henle HN400)
Dupré: CortPge et Litanie (Leduc AL16850)
Dupré: g-moll prelúdium és fúga (Leduc AL16405)
Vierne: 24 piPces en style libre I, II Op. 31 (Carus CV18161, CV18162)
Alain: Litanies (Leduc AL29835)
Kodály: Organoedia (tételek) (Boosey and Hawkes BH3547)
Pikéthy: a-moll prelúdium és fúga (EMB Z 13129)
Sulyok: Te Deum Két orgonadarab (EMB Z 3275)

Követelmények:
Legyen képes a tanuló nagyobb lélegzetű, virtuózabb művek stílusos, pontos és kifejező előadására.
Legyen képes a játék folyamata alatt önmagát kontrollálni.
Legyen képes egy kb. 15 perces műsort folyamatosan, koncentráltan eljátszani és megformálni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Egy J.S, Bach előtti mű,
Egy J.S.Bach-mű,
Egy romantikus, vagy XX. századi mű.

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

„B" tagozatra azokat a tanulókat irányítjuk, akik kimagasló képességűek, zenei pályára készülnek és meg tudnak felelni a zeneileg, technikailag és mennyiségileg magasabb elvárásoknak.

2. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
Ismerje meg a tanuló
– a stílusok közötti különbségeket, a hozzájuk tartozó játékformákat,
– a barokk zenében leggyakrabban előforduló díszítéseket,
– a regisztrálás alapszabályait.
Legyen képes
– természetes hangszerkezelésre,
– a tanult művek stílusos, igényes, folyamatos előadására,
– értelmes artikuláció megvalósítására a barokk zenében,
– önálló, saját alkatának megfelelő ujj- és lábrend készítésére.

Ajánlott tananyag
Zalánffy: Orgonaiskola I-II. kötet (szemelvények) (EMB Z 2043, 2783)
Buxtehude: C-dúr prelúdium, fúga és ciacona (Peters EP4449)
Buxtehude: D-dúr prelúdium és fúga (Peters EP4449)
Buxtehude: e-moll ciacona Alte Meister des Orgelspiels (Peters EP 3065)
Frescobaldi: Fiori musicali (részletek) (Peters EP4514)
Bach: C-dúr prelúdium és fúga BWV 531 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: e-moll prelúdium és fúga BWV 533 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach: a-moll fantázia és fúga BWV 561 (Music Sales NOV010009)
Bach: c-moll fúga BWV 575 Sämtliche Orgelwerke 4 (EMB Z 12930)
Bach: Pastorale BWV 590 Sämtliche Orgelwerke 4 (EMB Z 12930)
Bach: Fantázia in h (imitációs) BWV 563 Sämtliche Orgelwerke 4 (EMB Z 12930)
Bach: Korálelőjátékok
Bach: Triók, triószonáták (Esz-dúr) Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Franck: Cantabile (Peters EP3744d)
Franck: Pastorale (Peters EP3744b)
Franck: Prelúdium, fúga és variáció (Peters EP3744a)
Liszt: Válogaott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)
Mendelssohn: c-moll szonáta (Peters EP1744)
Mendelssohn: G-dúr prelúdium és fúga (Peters EP1744)
Schumann: 3. B-A-C-H fúga (Peters EP9530)
Brahms: Korálelőjátékok op. 122 (Henle HN400)
Kodály: Prelúdium (Universal UE7941)

Kodály: Epigrammák (EMB Z 6086)
Kodály: Organoedia (részletek) (Boosey and Hawkes BH3547)
Antalffy: Esti dal Válogatott orgonaművek (EMB Z 13122)
Messiaen: Le banquet céleste (Leduc AL22893)
Vierne: 24 pi?ces en style libre I, II Op. 31 (Carus CV18161, 18162)

Követelmény
A különféle stílusok, a hozzájuk tartozó játékformák ismerete.
A regisztrálás alapjainak önálló alkalmazása.
Alkatának megfelelő ujj- és lábrendek készítése.
Természetes, folyamatos játékmód.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy Bach-prelúdium és fúga (toccata, fantázia),
– Egy romantikus, vagy XX. századi mű.

3. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A manuál és pedál összjáték fejlesztése.
– A négyszólamú manuáljáték fejlesztése, a nagyobb művek előadásához szükséges technikai készségek megalapozása.
– Virtuózabb pedáljáték kialakítása
Ajánlott tananyag
Buxtehude: Prelúdiumok és fúgák, toccaták (Peters EP4449)
Böhm: C-dúr prelúdium és fúga Alte Meister des Orgelspiels 1 (Peters EP4301)
Frescobaldi: Toccaták (Peters EP4514)
Bach: C-dúr prelúdium és fúga BWV 545 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: C-dúr concerto BWV 595 (Peters EP247)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Korálelőjátékok
Liszt: Evocation Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)
Liszt: Orpheus (Schott ED9806)
Franck: C-dúr fantázia (Peters EP3744A)
Franck: PiPce héroique (Peters EP3744D)
Mendelssohn: c-moll prelúdium és fúga (Peters EP1744)
Schumann: B-A-C-H fúgák (Peters EP9530)
Brahms: Korálelőjátékok (Henle HN400)
Reger: D-dúr fúga op. 59 (Peters EP3008A)
Antalffy: Madonna Válogatott orgonaművek (EMB Z 13122)
Kodály: Organoedia (tételek) (Boosey and Hawkes BH3547)
Pikéthy: a-moll prelúdium és fúga (EMB Z 13129)
Pikéthy: C-dúr introductio és fúga (EMB Z 12510)
Maros: Bagatelles Magyar orgonazene 2 (EMB Z 4663)
Sulyok: Te Deum Két orgonadarab (EMB Z 3275)
Dupré: La tombeau de Titelouze op. 38 (Leduc AL27836)
Vierne: 24 pi?ces en style libre I, II Op. 31 (Carus CV 18161, 18162)

Követelmények
Tudjon a tanuló különböző karakterű, nagyobb lélegzetű műveket megformálni és egyéni adottságainak megfelelően művészi módon előadni.
Ennek érdekében a tananyagon keresztül fejlődjön a tanuló manuál és pedál összjátéka, négyszólamú manuáljátéka, és alapozza meg a nagyobb művek előadásához szükséges technikai készségeket.
Legyen képes a virtuózabb pedáljáték alkalmazására, valamint a manuál és pedál összjátékára magasabb szinten.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy Bach-prelúdium és fúga (toccata, fantázia),
– Egy triószonáta-tétel vagy triós korálelőjáték,
– Egy romantikus mű,
– Egy XX. századi mű.

4. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Legyen jártas a tanuló a barokk zene hangzás- és formavilágában, tudatosan alkalmazza az ennek megfelelő zenei-technikai elemeket (artikuláció, díszítések, regisztrálás).
– Ismerje hangszere repertoárját és fontosabb zeneszerzőit.
– Tudjon önállóan regisztrálni.

Ajánlott tananyag
Buxtehude: Prelúdiumok és fúgák, toccaták (Peters EP4449)
Walther: Partita „Jesu, meine Freude" Breitkopf
Bach: D-dúr prelúdium és fúga BWV 532 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: G-dúr fantázia BWV 572 Sämtliche Orgelwerke 4 (EMB Z 12930)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Korálelőjátékok
Mozart: f-moll adagio és allegro (Universal UE17165)
Liszt: B-A-C-H prelúdium és fúga Válogatott orgonaművek 3 (EMB Z 2915)
Franck: PiPce héroique (Peters EP3744D)
Mendelssohn: A-dúr szonáta (Peters) EP1744
Schumann: B-A-C-H fúgák (Peters 9530)
Reger: e-moll prelúdium és fúga op. 69 (Peters EP9442)
Saint-Saëns: Prelúdium és fúga op. 99, op. 109 (Durand DF00488800, DF00542100)
Saint-Saëns Fantáziák (Durand DF00502300)
Kodály: Organoedia (tételek) (Boosey and Hawkes BH 3547)
Pikéthy: G-dúr toccata (EMB Z 12511)
Hidas: Szonáta Magyar orgonazene I (EMB Z 4192)
Sulyok: Partita (EMB Z 12745)
Alain: Litanies (Leduc AL29835)
Dupré: CortPge et Litanie (Leduc AL16850)
Hindemith: Szonáták I,II,III (Schott ED2557, 2558, 3736)

Követelmények
Legyen képes a tanuló nagyobb lélegzetű, virtuózabb művek stílusos, pontos és kifejező előadására.
Legyen képes a játék folyamata alatt önmagát kontrollálni.
Legyen képes egy kb. 30 perces műsort folyamatosan, koncentráltan eljátszani és megformálni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy Bach-prelúdium és fúga (toccata, fantázia),
– Egy triószonáta-tétel vagy triós korálelőjáték,
– Egy romantikus mű,
– Egy XX. századi mű.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
A tanuló ismerje
– hangszere múltját, történetét,
– a különböző zenei stílusok jellemző vonásait,
– a díszítések különböző fajtáit,
– a regisztrálás alapvető szabályait,
– a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.
Legyen képes
– az adott mű helyes metrikai és ritmikai megoldására,
– a barokk zenében tiszta szólamvezetésre, értelmes frazeálásra és artikulációra, a díszítések alkalmazására,
– könnyebb művek lapról olvasására.
Rendelkezzék
– a művek megvalósítását lehetővé tevő technikával,
– koncentrálóképességgel,
– megfelelő gyakorlási módszerrel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
Legyen képes:
– nagyobb lélegzetű, virtuózabb művek stílusos, pontos és kifejező előadására,
– a játék folyamata alatt önmagát kontrollálni.

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Orgona főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
– Egy triós tétel vagy korálelőjáték; Bach triós-korál (EMB 12935), illetve Telemann (Peters) vagy Homilius (Breitkopf) triós szerkezetű darabjainak nehézségi szintjén.
– Egy romantikus mű; Liszt: Gyászóda (Universal), Choral (EMB 14202), Franck: Pastorale, Reger: korálelőjátékok, d-moll toccata nehézségi szintjén.
– XX. századi, illetve kortárs szerzők művei; Kodály: Csendes mise (Boosey & Hawkes), Antalffy: Madonna (EMB 13122), Pikéthy: G-dúr toccata, Hidas: Fantázia (EMB 12588), Koloss: Réflexions, II. partita nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot lehet kottából játszani.

A „B” tagozat
– Egy nagyobb lélegzetű Bach-mű; g-moll fantázia és fúga BWV 542 (EMB 12929 kötetben), Concertók BWV 592-596 (EMB 12936) nehézségi szintjén.
– Egy triószonáta-tétel (lehetőleg gyors tétel); Bach 6 triószonátájából BWV 525-530 (EMB 12935).
– Egy romantikus mű; Mendelssohn: d-moll prelúdium és fúga (Peters), D-dúr szonáta (Peters), Franck: a-moll Choral (Peters), h-moll Choral (Peters), Final (Peters), Liszt: B-A-C-H prelúdium és fúga (EMB 2915 kötetben) nehézségi szintjén.
– Egy XX. századi vagy egy kortárs kompozíció; Vierne szimfónia-tételek, Messiaen: Nativité – részletek (Leduc), Antalffy: Változatok néger spirituálékra (EMB 13122 kötetben), Gárdonyi Zsolt: Grand Chśur nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot lehet kottából játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes test- és kéztartás,
– hangminőség, billentés,
– pedálhasználat,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Az állóképesség fokozása

– Az összjáték további fejlesztése nagyobb szabású művek technikai problémáinak megoldásához.

Ajánlott tananyag
Buxtehude: E-dúr prelúdium és fúga (Peters EP4449)
de Grigny: Veni creator Orgonamise (Schott ED1877)
Bach D-dúr prelúdium és fúga BWV 532 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: G-dúr prelúdium és fúga BWV 550 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach Partiták Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
Bach: Nagyobb korálelőjátékok
Bach: Concertók (válogatva) Sämtliche Orgelwerke 10 (EMB Z 12936)
Mozart: f-moll adagio és allegro KV 594 (Universal UE17165)
Franck: a-moll choral (Peters EP3744)
Liszt: Gebet (Ave Maria) Válogatott orgonaművek 1 (EMB Z 14202)
Liszt: Orpheus (Schott ED9806)
Liszt: Evocation Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)
Mendelssohn: A-dúr szonáta (Peters EP1744)
Messiaen: Le banquet céleste (Leduc AL22893)
Kodály: Orgonaedia (Boosey and Hawkes BH3547)

Követelmények
A folyamatos, hibátlan játék biztosítása
Az orgona játszóapparátusának önálló és biztos használata.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két különböző karakterű mű.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Tudjon a tanuló nagyobb lélegzetű, különböző karakterű műveket kulturáltan, élményszerűen megformálni.

Ajánlott tananyag
Buxtehude: Prelúdiumok és fúgák, toccaták (Peters EP4449)
Böhm: C-dúr prelúdium és fúga Alte Meister des Orgelspiels 1 (Peters EP4301)
Bach: h-moll prelúdium és fúga BWV 544 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach: c-moll prelúdium és fúga BWV 546 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: dór toccata és fúga BWV 538 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Korálelőjátékok
Liszt: B-A-C-H prelúdium és fúga Válogatott orgonaművek 3 (EMB Z 2915)
Schumann: B-A-C-H fúgák (Peters EP9530)
Mendelssohn: d-moll szonáta (Peters EP1744)
Boëllmann: Gótikus szvit (PWM 5230050)
Alain: Litanies (Leduc AL29835)
Pikéthy: G-dúr toccata (EMB Z 12511)
Pikéthy: Idyll (EMB Z 13129)

Sulyok: Partita (EMB Z 12745)

Követelmény:
Legyen képes a virtuózabb pedáljáték alkalmazására, valamint a manuál és pedál összjátékára magasabb szinten.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két különböző karakterű mű.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok:
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A virtuóz manuál-pedál összjáték fejlesztése a nagyobb és bonyolultabb művek előadásához.
– A művek manuális részének plasztikusabbá tétele zongorán történő gyakorlással.

Ajánlott tananyag
Buxtehude: Prelúdiumok és fúgák, toccaták (Peters EP4449)
Walther: Partita „Jesu, meine Freude” Breitkopf
Walther: h-moll concerto Breitkopf
Bach: C-dúr prelúdium és fúga BWV 547 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: a-moll prelúdium és fúga BWV 543 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach: a-moll concerto Sämtliche Orgelwerke 10 (EMB Z 12936)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Partiták Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
Bach: Korálelőjátékok
Franck: h-moll choral (Peters EP3744C)
Franck: Final (Peters EP3744B)
Liszt: Weinen, Klagen Válogatott orgonaművek 3. (EMB Z 2915)
Reger: d-moll fantázia és fúga op. 135/b (Peters EP3981)
Messiaen: Pünkösdi mise – Communio, Sortie
Dupré: CortPge et Litanie (Leduc AL16850)
Dupré: g-moll prelúdium és fúga op. 7 (Leduc AL16405)

Követelmény:
A tanuló egyen képes nagyobb lélegzetű, virtuózabb művek pontos, stílusos és kifejező előadására,
Tudja önmagát a játék folyamán kontrollálni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három különböző karakterű mű.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok:
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A polifon (barokk) zenében a tiszta szólamvezetés, a logikus frazeálás és artikulálás, az agogika és a díszítések alkalmazása,

– A romantikus stílus értelmi és kifejezésbeli sajátosságainak megérzése és megvalósítása,
– Repertoár ismerete
– Állóképesség megszerzése

Ajánlott tananyag
Buxtehude: fisz-moll prelúdium és fúga (Peters EP4449 vagy EP3065)
Bruhns: G-dúr prelúdium és fúga Alte Meister des Orgelspiels (Peters EP4301A)
Bach: F-dúr toccata és fúga BWV 540 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: E-dúr toccata BWV 566 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: g-moll fantázia és fúga BWV 542 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: Passacaglia BWV 582 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: Concertók Sämtliche Orgelwerke 10 (EMB Z 12936)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Partiták Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
Bach: Koráljátékok
Mozart: f-moll fantázia (Peters EP2415)
Händel: orgonaversenyek (Peters)
Franck: E-dúr choral (Peters EP3744C)

Követelmény:
Ismerje a tanuló hangszere repertoárját, fontosabb zeneszerzőit.
Legyen jártas a barokk zene hangzás- és formavilágában, tudja alkalmazni az ennek megfelelő zenei-technikai elemeket (artikuláció, díszítések, regisztrálás).
Tudjon egy kb. 35-40 perces műsort folyamatosan, koncentráltan eljátszani.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három különböző karakterű mű.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Fejlessze muzikalitását a hajlékony dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával.
– Az állóképesség fokozása és az összjáték további fejlesztése nagyobb szabású művek technikai problémáinak megoldásához.

Ajánlott tananyag
Buxtehude: E-dúr prelúdium és fúga (Peters EP4449)
de Grigny: Veni creator Orgonamise (Schott ED1877)
Bach D-dúr prelúdium és fúga BWV 532 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: G-dúr prelúdium és fúga BWV 550 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach Partiták Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
Bach: Nagyobb korálelőjátékok
Bach: Concertók (válogatva) Sämtliche Orgelwerke 10 (EMB Z 12936)
Mozart: f-moll adagio és allegro KV 594 (Universal UE17165)
Franck: a-moll choral (Peters EP3744)
Liszt: Gebet (Ave Maria) Válogatott orgonaművek 1 (EMB Z 14202)

Liszt: Orpheus (Schott ED9806)
Liszt: Evocation Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)
Mendelssohn: A-dúr szonáta (Peters EP1744)
Messiaen: Le banquet céleste (Leduc AL22893)
Kodály: Orgonaedia (Boosey and Hawkes BH3547)

Követelmények
A folyamatos, hibátlan játék biztosítása (először a tanulandó művek nehéz részei kerüljenek technikai kidolgozásra).
Az orgona játszóapparátusának önálló és biztos használata.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három különböző karakterű mű.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Tudjon a tanuló nagyobb lélegzetű, különböző karakterű műveket kulturáltan, élményszerűen megformálni.
– Harmonizálási és improvizációs készség fejlesztése

Ajánlott tananyag
Buxtehude: Prelúdiumok és fúgák, toccaták (Peters EP4449)
Böhm: C-dúr prelúdium és fúga Alte Meister des Orgelspiels 1 (Peters EP4301)
Bach: h-moll prelúdium és fúga BWV 544 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach: c-moll prelúdium és fúga BWV 546 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: dór toccata és fúga BWV 538 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: G-dúr prelúdium és fúga BWV 541 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Korálelőjátékok
Liszt: B-A-C-H prelúdium és fúga Válogatott orgonaművek 3 (EMB Z 2915)
Schumann: B-A-C-H-fúgák (Peters EP9530)
Mendelssohn: d-moll szonáta (Peters EP1744)
Boëllmann: Gótikus szvit (PWM 5230050)
Alain: Litanies (Leduc AL29835)
Pikéthy: G-dúr toccata (EMB Z 12511)
Pikéthy: Idyll (EMB Z 13129)
Sulyok: Partita (EMB Z 12745)

Követelmény:
Legyen képes a virtuózabb pedáljáték alkalmazására, valamint a manuál és pedál összjátékára magasabb szinten.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három különböző karakterű mű.

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok:
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A virtuóz manuál-pedál összjáték fejlesztése a nagyobb és bonyolultabb művek előadásához.
– A művek manuális részének plasztikusabbá tétele zongorán történő gyakorlással.

Ajánlott tananyag
Buxtehude: Prelúdiumok és fúgák, toccaták (Peters EP4449)
Walther: Partita „Jesu, meine Freude” Breitkopf
Walther: h-moll concerto Breitkopf
Bach:C-dúr prelúdium és fúga BWV 547 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: a-moll prelúdium és fúga BWV 543 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach: a-moll concerto Sämtliche Orgelwerke 10 (EMB Z 12936)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Partiták Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
Bach: Korálelőjátékok
Franck: h-moll choral (Peters EP3744C)
Franck: Final (Peters EP3744B)
Liszt: Weinen, Klagen Válogatott orgonaművek 3. (EMB Z 2915)
Reger: d-moll fantázia és fúga op. 135/b (Peters EP3981)
Messiaen: Pünkösdi mise – Communio, Sortie
Dupré: CortPge et Litanie (Leduc AL16850)
Dupré: g-moll prelúdium és fúga op. 7 (Leduc AL16405)

Követelmény:
A tanuló legyen képes nagyobb lélegzetű, virtuózabb művek pontos, stílusos és kifejező előadására, tudja önmagát a játék folyamán kontrollálni.
Képes legyen önálló harmonizálásra

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Négy különböző karakterű mű.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok:
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Repertoár bővítése
– Állóképesség fejlesztése
– Improvizációs készség erősítése
– Díszítések pontos alkalmazása

Ajánlott tananyag
Buxtehude: fisz-moll prelúdium és fúga (Peters EP4449 vagy EP3065)
Bruhns: G-dúr prelúdium és fúga Alte Meister des Orgelspiels (Peters EP4301A)
Bach: F-dúr toccata és fúga BWV 540 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: E-dúr toccata BWV 566 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: g-moll fantázia és fúga BWV 542 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)

Bach: Passacaglia BWV 582 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: Concertók Sämtliche Orgelwerke 10 (EMB Z 12936)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Partiták Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
Bach: Koráljátékok
Mozart: f-moll fantázia (Peters EP2415)
Händel: orgonaversenyek (Peters)
Franck: E-dúr choral (Peters EP3744C)

Követelmény:
Ismerje a tanuló hangszere repertoárját, fontosabb zeneszerzőit.
Legyen jártas a barokk zene hangzás- és formavilágában, tudja alkalmazni az ennek megfelelő zenei-technikai elemeket (artikuláció, díszítések, regisztrálás).

Tudjon egy kb. 35-40 perces műsort folyamatosan, koncentráltan eljátszani.
Legyen képes harmonizálási és improvizációs feladatokra

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Négy különböző karakterű mű.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
A tanuló ismerje hangszere irodalmát, a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát.
Legyen képes
– a különböző korok műveit biztos technikával, stílushűen megszólaltatni és zenei élményt nyújtani,
– a romantikus stílus értelmi és kifejezésbeli sajátosságait megérezni és megvalósítani,
– a művek karakterének megfelelően regisztrálni, valamint a saját alkatának megfelelő ujj- és lábrendeket önállóan készíteni,
– új műveket önállóan megtanulni, repertoárját bővíteni.
Rendelkezzék
– a művek művészi előadásához szükséges képzelőerővel, előadói és formálókészséggel,
– fejlett hallási kontrollal,
– a hangszeréhez kapcsolódó stílus- és anyagismerettel, megfelelő repertoárral.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló ismerje
– a díszítések különböző fajtáit, és azok kivitelezésének eltérő nemzeti hagyományait,
– a regisztrálás részletes szabályait.
Legyen képes
– az adott mű helyes metrikai, ritmikai és regisztrálási megoldására,
– a barokk zenében tiszta szólamvezetésre, értelmes frazeálásra és artikulációra, a díszítések precíz alkalmazására.
Rendelkezzék
– a nehezebb művek megvalósítását lehetővé tevő technikával,
– koncentrálóképességgel,
– jó lapról olvasási készséggel,
– harmonizálási és improvizációs készséggel

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Orgona főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
Három különböző karakterű darab (ebből egy triós tétel) előadása a következőkből:
– Egy közepes nehézségű barokk prelúdium és fúga, concerto vagy variációsorozat; Buxtehude: fisz-moll Praeludium (Breitkopf), korálfantáziák (Breitkopf), vagy partita (Breitkopf), Lübeck: E-dúr prelúdium és fúga (Peters), Böhm: d-moll prelúdium és fúga (Breitkopf), Bruhns: (nagy) e-moll Praeludium (Peters), Bach: a-moll prelúdium és fúga BWV 543 (EMB 12928 kötetben), f-moll prelúdium és fúga BWV 534 (EMB 12928 kötetben), concertók BWV 592-596 (EMB 12936), f-moll partita BWV 766 (EMB 12931 kötetben), Walther: h-moll concerto (Breitkopf), Partita „Jesu meine Freudé” (Breitkopf) nehézségi szintjén.
– Egy triós tétel; Bach 6 triószonátájából BWV 525-530 (EMB 12935) lehetőleg gyors tétel), vagy triós korálelőjáték Bach: Allein Gott in der Höh sei Ehr BWV 664 (EMB 12932 kötetben), Krebs-triók, Homilius: Christ lag in Todesbanden triós korál nehézségi szintjén.
– Egy romantikus vagy XX. századi kompozíció; Liszt: Orpheus (Leduc), Evocation, Schumann: B-A-C-H-fúgák (Peters), Mendelssohn: A-dúr szonáta (Peters, c-moll szonáta (Peters), Franck: a-moll Choral (Peters), Vierne fantázia-darabok, szimfóniatételek, Messiaen: Le banquet céleste (Leduc), Lisznyai: Szent István fantázia nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot nem kell kotta nélkül játszani.

„B” tagozat
A vizsgán a tanulónak négy különböző karakterű előadási darabot kell játszani:
– Egy nagyobb lélegzetű Bach-mű; g-moll fantázia és fúga BWV 542 (EMB 12929 kötetben), Concertók BWV 592-596 (EMB 12936) nehézségi szintjén.
– Egy triószonáta-tétel (lehetőleg gyors tétel); Bach 6 triószonátájából BWV 525-530 (EMB 12935).
– Egy romantikus mű; Mendelssohn: d-moll prelúdium és fúga (Peters), D-dúr szonáta (Peters), Franck: h-moll Choral (Peters), E-dúr Choral (Peters), Final (Peters), Liszt: B-A-C-H prelúdium és fúga (EMB 2915 kötetben) nehézségi szintjén.
– Egy XX. századi vagy egy kortárs kompozíció; Vierne szimfónia-tételek, Messiaen: Nativité – részletek (Leduc), Antalffy: Változatok néger spirituálékra (EMB 13122 kötetben), Gárdonyi Zsolt: Grand Chśur nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot nem kell kotta nélkül játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes test- és kéztartás,
– hangminőség, billentés,
– pedálhasználat,

– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
Orgona és jó minőségű zongora vagy pianínó.
Az orgona jó minőségű, szabványos méretű játszóasztallal rendelkező, legalább 18-20 regiszteres, mechanikus traktúrájú legyen, 2-3 manuállal és pedállal.

FAFÚVÓS TANSZAK

FURULYA

Az alapfokú művészetoktatás furulya tantárgyának hangszere a barokk (angol) fogású hangszer.

A furulyatanítás általános céljai, feladatai
Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)
– a furulya lehetőségeit, saját irodalmát és a furulyán is játszható egyéb művek minél szélesebb körét,
– hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait, a furulyairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
– a furulyacsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
– megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
– dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező furulyahangot,
– differenciált hangindítást és hanglezárást,
– megfelelő tempójú repetíciót,
– laza, egyenletes ujjtechnikát,
– pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
– tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,
– hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,
– a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat,
– tegye jártassá a tanulót a furulyairodalom javát képező reneszánsz és barokk művek díszítésében.

Fordítson figyelmet
– a furulyázni tanulók alapfunkcióinak gondos megalapozására,
– a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,

– a lapról olvasási készség fejlesztésére,
– a különböző alaphangú furulyák használatakor az abc-s névvel történő helyes (nem transzponáló) olvasásra,
– a tudatos zenei memorizálásra,
– a művek zeneileg igényes kidolgozására,
– az eredeti furulyairodalom mellett más zenei korszakok műveinek megismertetésére,
– a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulót a hangszer ápolására.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

A zeneiskola 1. évfolyamának tanterve a 8 éves tanulók (általános iskola 3. évfolyam) életkori sajátosságainak figyelembevételével készült. Az ennél fiatalabb tanulókkal szemben nem támaszthatók ugyanazok a követelmények.

Fejlesztési feladatok
A tanulók értelmi, érzelmi és fizikai fejlettségéhez alkalmazkodva az előképző célja a tanuló hangszeres készségének, zenei érzékének felmérése.

Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangszer részei, összeállítása.
– Egyszerű ritmusértékek és ütemsúlyok.
– Különböző játékmód és hangindítások.
– A játszott anyagban előforduló tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes légzéstechnika elsajátítása, fejlesztése.
– Játék a hangszer fejével.
– Helyes test-, hangszer- és kéztartás kialakítása, a bal hüvelykujj megfelelő helyzeteinek mielőbbi pontos begyakorlása

-- A helyes gyakorlás és memorizálás módjai kottával és kotta nélkül.

Ajánlott tananyag
Lőrincz-Paragi: Furulya ÁBC (EMB 14090)
Kiss Bea: A hangok mindenhol laknak
Papp Lajos: Vidám furulyások
Székely Judit: Első furulyakottám
Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 1.
Gyermekdalok, népdalok

Követelmények
Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.
A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
Gyermekdalok, népdalok és egyszerűbb táncok értelmesen tagolt megszólaltatása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Négy gyermekdal, illetve egyéb dallam a tanult hangterjedelemben kotta nélkül.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
A tanulók értelmi, érzelmi és fizikai fejlettségéhez alkalmazkodva az előképző célja a hangmagasság, ritmus iránti fogékonyságának, zenei memóriájának fejlesztése, aktivitásának, kreativitásának kibontakoztatása, az életkornak megfelelően játékos formában ritmikus mondókák, ütőhangszerek, esetleg táncmozgások segítségével.
Feladata olyan alapokat adni, melyekre az 1. évfolyam tananyaga szilárdan támaszkodhat.

Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangszer részei, összeállítása.
– Egyszerű ritmusértékek és ütemsúlyok.
– Különböző játékmód és hangindítások.
– A játszott anyagban előforduló tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes légzéstechnika elsajátítása, fejlesztése.
– Helyes test-, hangszer- és kéztartás kialakítása, a bal hüvelykujj megfelelő helyzeteinek mielőbbi pontos begyakorlása.
– Az ismert hangterjedelmen belül lehetőleg intenzív, lebegésmentes hang elérése.
– A helyes gyakorlás és memorizálás módjai kottával és kotta nélkül.

Ajánlott tananyag
Lőrincz-Paragi: Furulya ÁBC (EMB 14090)
Kiss Bea: A hangok mindenhol laknak
Papp Lajos: Vidám furulyások
Székely Judit: Első furulyakottám
Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 1.
Gyermekdalok, népdalok
Követelmények
Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.
A tanuló kizárólag helyes beidegződésekkel rendelkezzen.
A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
Gyermekdalok, népdalok és egyszerűbb táncok értelmesen tagolt megszólaltatása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Négy gyermek- vagy népdal, illetve egyéb dallam a tanult hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével, kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangszer részei, összeállítása.
– Különböző ritmusértékek, pontozások, ütemsúlyok, felütés.

– A játékmód és az artikuláció alapfogalmai, különböző hangindítások és hanglezárás nyelvvel.
– A játszott anyagban előforduló tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A szerkezet és tagolás alapfogalmai (motívum, zenei sor stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes légzéstechnika elsajátítása és állandó fejlesztése.
– Helyes test-, hangszer- és kéztartás kialakítása, a bal hüvelykujj megfelelő helyzeteinek mielőbbi pontos begyakorlása (a tartófunkció kialakulásának elkerülése érdekében).
– Hangképzés, különböző hosszúságú hangok.
– A dü és tü hangindítások, valamint hanglezárás nyelvvel.
– A helyes gyakorlás és memorizálás módjai.
– A társas muzsikálás kezdetei, esetleg a tanár vagy zongorakísérő közreműködésével is.

Ajánlott tananyag
Lőrincz-Paragi: Furulya ÁBC (EMB 14090)
Székely Judit: Első altfurulyakottám
Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 1.
Perényi Éva- Perényi Péter: Altfurulya-iskola
Gyermekdalok, népdalok

Követelmények
A hangszer helyes összeállítása és ennek önálló ellenőrzése.
Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.
A tanult hangkészlet és ritmusok biztonságos olvasása, valamint a hangkészlet fogásainak ismerete.
Gyermekdalok, ritmikus népdalok és egyszerűbb táncdarabok értelmesen tagolt megszólaltatása (kotta nélkül is).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két-három népdal, kotta nélkül.
– Egy-két könnyű tánctétel kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– Az eddig tanult hangkészlet bővítése, főfogásokkal is könnyen játszható trillák.
– Az artikulációk szerepe a furulyajátékban.
– Tizenhatodok, nyolcad szünet, nyújtott ritmus, nyolcad felütés.
– Régi és új stílusú magyar népdalok.
– A játszott anyag formai elemzése az életkornak megfelelő szinten: azonosság, hasonlóság, különbségek felismerése stb.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az alapfunkciók (testtartás, légzéstechnika, kéztartás) állandó ellenőrzése és fejlesztése.
– Tartott hangok gyakorlása minimális crescendo-decrescendo-val.
– A hangindítás és hangismétlés gyorsítása a nyelv lazaságának megőrzésével.

– Társas zenélés: furulya kísérettel, duók.

Ajánlott tananyag
Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 2.
Bali J.: Furulyaiskola I.
Béres J.: Furulyaiskola I., II. (EMB 5406, 7062)
Perényi Éva- Perényi Péter: Altfurulya-iskola
Keuning, Hans P.: 30 simple studies
Giesbert, F. J.: 77 Daily Exercises
Anonymus: Allemande (EMB 4303)
Anonymus: Angol tánc (EMB 7888)
Anonymus: Hajdútánc (EMB 7888)
Anonymus: Rondo (EMB 7888)
Bach, J. S.: Menuett (EMB 14090/118)
Purcell, H.: A pásztor (EMB 8959)

Követelmények
Jól értelmezhető beintés a kamarapartner felé.
Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.
A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
A tü-dü hangindítások zökkenőmentes, de megszólalásában határozottan megkülönböztethető alkalmazása.
Dúr skálák gyakorlása.
Rövidebb lélegzetű etűdök.
Egyszerűbb táncdarabok értelmesen tagolt megszólaltatása a már megismert artikulációk és trillák alkalmazásával, kotta nélkül is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála lehetőleg figurációkkal kotta nélkül.
– Egy népdal, kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Két különböző karakterű tánctétel, kísérettel lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A furulyacsalád tagjai és hangterjedelmük.
– Az eddig tanult hangkészlet bővítése.
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
– A játszott anyagban előforduló új ritmusértékek, ütemfajták, tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. pavane, allemande, chorea, menüett stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése
– A tü, dü, rü artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
– Hanglezárás a száj kinyitásával.
– Dúr és moll skálák c^1-c^3 hangterjedelemben.

– Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel játszása, szopránfurulyán.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duók, triók.

Ajánlott tananyag
Markovich J. GRADUS a barokk furulyához 3.
Perényi Éva- Perényi Péter: Altfurulya-iskola
Oromszegi O. 101 etűd, népdalvariáció és karakterdarab
Sellner, J. Etüden für Oboe / I., II., III.(EMB 12002)
Hinke, G. Praktische Elementarschule für Oboe (Peters 2377)
Keuning, H. P. 20 studies
Rodgers, Ph. Sight reading exercises 118-150. (SM 1479)
Giesbert, F. J. 77 Daily Exercises
Anonymus: Lassú tánc (EMB 7888)
Bach, J. S.: Menuett (EMB 14090/142)
Bach, J. S.: Menuett (EMB 2750)
Bach, J. S.: Polonaise (EMB 14090/130)
Pepusch, J. Chr.: C-dúr szonáta III-IV. tétel (6 szopránszonáta/1.) (EMB 14071)
Purcell, H.: Bourrée (EMB 6106)

Követelmények
Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hanglezárás, hüvelykujjtechnika.
A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
Egyszerűbb szabad díszítések a kottakép alapján.
Társas zenélésnél hangolás tanári segítséggel.
Parlando népdalok (szöveggel is) és egyszerű tánctételek értelmesen tagolt megszólaltatása, a már megismert artikulációk és trillák alkalmazásával, hangsorok, mérsékelt tempójú rövidebb etűdök (kotta nélkül is).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Két különböző karakterű előadási darab, trillákkal, kísérettel lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
– A hangmagasság és az artikulációs magánhangzók összefüggéseinek tudatosítása.
– A megfelelő artikuláció megválasztásának szempontjai.
– Könnyebb ékítések a trillákon kívül: mordent, parántrilla, előkék.
– A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. gagliarda, gavotte, siciliano stb.).
– „F” alapú furulya bevezetése, fogásai és olvasása hangzó magasságban.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A t, d, r artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
– Staccato-játék nyelvzárással.

– Dúr és moll skálák c^1-d^3 tercekkel, hármashangzat-felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal.
– Az „F”-alapú furulya használatának gyakorlása.
– Kézfunkciók (különösen a bal hüvelykujj) fokozott ellenőrzése az altfurulya bevezetésekor.
– A „rekesz”-légzés és támasz állandó ellenőrzése, különös tekintettel az altfurulya megnövekedett levegő-szükségletére.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió.

Ajánlott tananyag
Giesbert, F. J.: 77 Daily Exercises
Hinke, G.: Praktische Elementarschule für Oboe
Keuning, H. P.: 20 studies
Keuning, H. P.: 10 difficult studies
Keuning, H. P.: 25 studies
Keuning, H. P.: 40 simple studies
Linde, H. M.: Die kleine Übung (Tägliche Studien für ….)
Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 3.
Oromszegi O.: 101 etűd, népdalvariáció és karakterdarab
Sellner, J.: Etüden für Oboe / I., II. (EMB 12002)
Fesch, W. de: G-dúr szonáta III., IV. tétel (Dobblinger Musicverlag)
Pepusch, J. Chr.: d-moll szonáta III-IV. tétel (6 szopránszonáta/4.) (EMB. 14071)
Telemann, G. Ph.: G-dúr Partita VI. Aria (Tempo di Minuet) (EMB 14071)
Telemann, G. Ph.: Menuett (EMB 13100)
Vivaldi, A.: Largo (EMB 14090/167)
Händel, G. Fr.: F-dúr szonáta III., IV. tétel
Lavigne, Ph. de: Gaiment (EMB 13100)
Loeillet, J. B. John: op. 3/2 d-moll szonáta III., IV. tétel (EMB 13100)
Somis, G. B.: Allegro (EMB 14095)

Követelmények
A összetett hangindítások gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatása alapján.
„F”-alapú furulya használata.
Melodikus vagy összhangzatos moll hangsorok gyakorlása.
A fogástáblázat önálló használata.
A tanuló alkalmazzon minimális dinamikát a zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására, a tanár útmutatásai alapján, legyen képes változó nyomáserősségű levegővezetésre.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála: figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Két szonátatétel trillákkal, kísérettel lehetőleg kotta nélkül.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
– A trillatáblázat használata.

– Inégal játék fogalma, szerepe a furulyajátékban.
– A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A játszott anyagban előforduló új tánctípusok jellegzetességei (pl. gigue, rigaudon stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése
– Gyakorlás szoprán- és altfurulyán is.
– Az artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
– Hangsorok gyakorlása lehetőleg altfurulyán.
– Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel való játéka altfurulyán.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szoprán- és altfurulyán.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes.

Ajánlott tananyag
Kállay G. Hangnemgyakorló szopránfurulyára (EMB14071)
Keuning, H. P. 10 difficult studies
Keuning, H. P. 25 studies
Keuning, H. P. 12 difficult studies
Kölz, E. M. l Essercizi per il Flauto dolce
Sellner, J. Etüden für Oboe/ IV. V. (EMB 12002)
Winterfeld, L. Höffer v. Zwölf Etüden für Altblockflöte
Corelli, A.: Sarabande (EMB 7888)
d'Hervelois, L. de Caix: La Tubeuf (EMB 14071)
Loeillet, J. B.: e-moll szonáta I., II. tétel op. 3/7
Loeillet, J. B.: F-dúr szonáta (szopránkiadásból 3/2.)
Pepusch, J. Chr.: G-dúr „altszonáták” 6/3. szopránon
Telemann, G. Ph.: II. G-dúr Partita – tételek
Lavigne, Ph. de: Rondeau – Tambourin I., II. (EMB 13100)
Marcello, B.: B-dúr szonáta op. 2/7 III., IV., V. tétel
Marcello, B.: d-moll szonáta op. 2/2
Telemann, G. Ph.: F-dúr szonáta II., I. tétel

Követelmények
Az egyszerűbb hangnemekhez tartozó fontosabb trillák ismerete.
Mordent, parántrilla, előkék alkalmazása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Két szonáta- vagy szvittétel trillákkal és egyéb egyszerűbb ékesítésekkel, kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A furulya története és különböző stíluskorszakokban betöltött szerepe.
– A népi furulya és a furulya (blockflöte) közti különbség.
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
– A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
– Kromatikus skála.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon szoprán- és altfurulyán.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Ajánlott tananyag
Kállay G. Hangnemgyakorló szopránfurulyára (EMB 140719)
Keuning, H. P. 10 difficult studies
Keuning, H. P. 25 studies
Keuning, H. P. 12 difficult studies
Kölz, E. M. l Essercizi per il Flauto dolce
Sellner, J. Etüden für Oboe/ IV. V. (EMB 12002)
Winterfeld, L. Höffer v. Zwölf Etüden für Altblockflöte
Bach, J. S.: Gavotte, Bourrée D-dúr (EMB 14071)
Fesch, W.: G-dúr szonáta I., II. tétel
Händel, G. Fr.: Menuett (EMB 7888)
Loeillet, J. B.: h-moll szonáta op. 3/10 (EMB 13160-3)
Telemann, G. Ph.: I. B-dúr Partita – tételek
Bellinzani, P. B.: C-dúr szonáta op. 3/3
Händel, G. Fr.: C-dúr szonáta III., IV. tétel
Telemann, G. Ph.: B-dúr szonáta III., IV. tétel
Veracini, Fr. M.: G-dúr szonáta I., II. tétel (12/2)

Követelmények
A trillatáblázat önálló használata.
Egyszerűbb trillák forgódíszítéssel.
A tanuló alkalmazzon önállóan minimális belső dinamikát zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül,
– Egy etűd,
– Két szonáta- vagy szvittétel, trillákkal és egyéb egyszerűbb ékesítésekkel illetve dallami díszítésekkel, kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatos oktatásra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a „B” tagozatos oktatás minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A furulyacsalád tagjai és hangterjedelmük.

– Az eddig tanult hangkészlet bővítése.
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
– Pontozott ritmusértékek, 8-ados ütemmutatók, hemiola ismerete, használata.
– Könnyebb ékítések a trillákon kívül: mordent, parántrilla, előkék.
– Enharmónia.
– A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. pavane, allemande, chorea, menüett stb.).
– Az „f” alapú furulya bevezetése, fogásai és olvasása hangzó magasságban.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
– Hanglezárás a száj kinyitásával.
– dúr és moll skálák tercekkel, hármashangzat felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal.
– Hosszabb zenei gondolatok egy levegőre játszása, szopránfurulyán.
– Az „f” alapú hangszer használatának gyakorlása.
– A „rekesz”-légzés és támasz állandó ellenőrzése a kétféle hangolású hangszer levegőszükségletének figyelembevételével.
– Kézfunkciók (különösen a bal hüvelykujj) fokozott ellenőrzése a kétféle hangolású hangszer bevezetésekor.
– Az abc-s névvel való helyes, nem transzponáló gondolkodás ellenőrzése különböző módszerekkel.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duók, triók.

Ajánlott tananyag
Giesbert, F. J. 77 Daily Exercises
Hinke, G. Praktische Elementarschule für Oboe
Keuning, H. P. 20 studies
Keuning, H. P. 10 difficult studies
Keuning, H. P. 25 studies
Keuning, Hans P. 40 simple studies
Linde, H. M. Die kleine Übung (Tägliche Studien für ….)
Markovich J. GRADUS a barokk furulyához 3.
Oromszegi O. 101 etűd, népdalvariáció és karakterdarab
Sellner, J. Etüden für Oboe / I., II. (EMB 12002)
Bach, J. S.: Menuett I. (EMB 4303)
Bach, J. S.: Polonaise (EMB 14090/130)
Corelli, A.: op. 5/8 a-moll szonáta III., II. tétel
Fesch, W. de: G-dúr szonáta III., IV. tétel (Doblinger Musicverlag)
Pepusch, J. Chr.: C-dúr szonáta (6 szopránszonáta/1.)
Händel, G. Fr.: F-dúr szonáta III., IV. tétel (EMB 13100)
Loeillet, J. B. John: op. 3/2 d-moll szonáta III., IV. tétel (EMB 13160-3)
Telemann, G. Ph.: F-dúr szonáta II., I. tétel

Követelmények
Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hanglezárás, biztos hüvelykujjtechnika.
A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
Összetett hangindítások gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatásai alapján.
Melodikus moll hangsorok gyakorlása.

Társas zenélésnél hangolás tanári segítséggel.
A tanuló alkalmazzon minimális dinamikát, zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására, a tanár útmutatásai alapján, legyen képes változó nyomáserősségű levegővezetésre.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála: tercekkel, hármashangzat felbontásokkal, kotta nélkül.
– Egy etűd,
– Két különböző karakterű előadási darab/tétel, trillákkal, kísérettel kotta nélkül.

4. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
– A trillatáblázat használata.
– Jelzetlen kötelező díszítések szükségességének felismerése.
– Egyszerűbb szabad díszítések a tanár útmutatásai alapján.
– A megfelelő artikuláció megválasztásának szempontjai.
– A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
-- A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. gagliarda, gavotte, rondeau, gigue stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése
– Artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
– Staccatók nyelvzárással.
– Az altfurulya használatának gyakorlása.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szopránfurulyán.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duók, triók.

Ajánlott tananyag
Kállay G. Hangnemgyakorló szopránfurulyára (EMB 14071)
Keuning, H. P. 10 difficult studies
Keuning, H. P. 25 studies
Keuning, H. P. 12 difficult studies
Kölz, E. M. l Essercizi per il Flauto dolce
Sellner, J. Etüden für Oboe/ IV. V. (EMB 12002)
Winterfeld, L. Höffer v. Zwölf Etüden für Altblockflöte
Bach, J. S.: Bourrée I., II. h-moll (Z. 14071)
Corelli, A.: op. 5/8 a-moll szonáta I., IV. tétel
Loeillet, J. B.: C-dúr szonáta (szopránkiadásból 3/1.)
Pepusch, J. Chr.: d-moll szonáta III-IV. tétel (6 szopránszonáta/1.) (EMB 14071)
Telemann, G. Ph.: G-dúr Partita – tételek
Händel, G. Fr.: g-moll szonáta III., IV. tétel
Lavigne, Ph. de: Gaiment (EMB 13100)
Marcello, B.: op. 2/2 d-moll szonáta
Telemann, G. Ph.: F-dúr szonáta II., I. tétel

Követelmények
Mordent, parántrilla, előkék alkalmazása.

Altfurulya használata.
A fogástáblázat önálló használata.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, kotta nélkül.
– Két etűd.
– Két szonátatétel egyszerűbb ékesítésekkel és dallami díszítésekkel, kísérettel kotta nélkül.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
– Egész értéknél hosszabb hangok és szünetjeleik, tizenhatod-triolák.
– Inégal játék fogalma.
– A moduláció fogalma, egyszerű hangnemi kitérések felismerése a tanár segítségével.
– A szonáta felépítése, variációs formák, az anyagban megjelenő új tánctípusok.
– A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Gyakorlás szoprán és altfurulyán is.
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán, tempójának fokozása.
– Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel való játéka altfurulyán.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szoprán- és altfurulyán.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes.

Ajánlott tananyag
Kállay G. Hangnemgyakorló szopránfurulyára (EMB 14071)
Keuning, H. P. 10 difficult studies
Keuning, H. P. 25 studies
Keuning, H. P. 12 difficult studies
Kölz, E. M. l Essercizi per il Flauto dolce
Sellner, J. Etüden für Oboe/ IV. V. (EMB 12002)
Winterfeld, L. Höffer v. Zwölf Etüden für Altblockflöte
d'Hervelois, L. de Caix: La Tubeuf (EMB 14071)
Händel, G. Fr.: Menuett (EMB 7888)
Loeillet, J. B.: F-dúr szonáta (szopránkiadásból 3/2)
Loeillet, J. B.: h-moll szonáta op. 3/10
Telemann, G. Ph.: II. G-dúr Partita
Händel, G. Fr.: C-dúr szonáta III., IV. tétel
Lavigne, Ph. de: Rondeau – Tambourin I., II. (EMB 13100)
Marcello, B.: op. 2/7 B-dúr szonáta
Pepusch, J. Chr.: B-dúr „altszonáták” 6/6.
Telemann, G. Ph.: B-dúr szonáta III., IV. tétel
Veracini, Fr. M.: G-dúr szonáta I., II. tétel (12/2)
Vivaldi, A.: d-moll szonáta RV 36 I., III. tétel (EMB 14130)

Követelmények

A t, d, r artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások önálló megválasztása, bejegyzése a játszandó anyagnak megfelelően.
A trillatáblázat önálló használata.
Egyszerűbb trillák forgódíszítéssel.
Minimális belső dinamika önálló alkalmazása a zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, kotta nélkül.
– Két etűd.
– Két szonáta- vagy szvittétel egyszerűbb ékesítésekkel és dallami díszítésekkel, kísérettel, kotta nélkül.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A furulya története és különböző stíluskorszakokban betöltött szerepe.
– A népi furulya és a furulya (blockflöte) közti különbség.
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
– Az inégal játék (elsősorban francia zenénél) alkalmazásának szabályai.
– A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– Versenymű, fantázia.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Gyakorlás szoprán és altfurulyán is.
– A t, d, r artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t-) t-r-t-r-t inégal játék állandó gyakorlása.
– A t-l d-l összetett hangindítások bevezetése, gyakorlása.
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szoprán- és altfurulyán.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.

Ajánlott tananyag
Quantz, J. J.-Nagy Frigyes 100 Tägliche Übungen für Flöte
Winterfeld, L. H. v. 40 Studien für Altblockflöte
Linde, H. M. Der Kunst des Blockflötenspiels
Sellner, J. Etüden für Oboe VI. (EMB 12002)
Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum
Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum (átírta: Báthori Béla)
Brüggen, F. 5 etűd
Collette, J. 12 melodikus gyakorlat
Staeps, H. U. Methodische Übungen
Veilhan, J.-C. La flute ? bec baroque
Winterfeld, L. Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte
Eyck, J. v. Der Fluyten Lust-hof I-III.
Thomas, B. The Baroque solo book
Anonymus: Greensleeves to a Ground
Bach, J. S.: Menuett h-moll (EMB 13100)

Fesch, W.: G-dúr szonáta I., II. tétel
Telemann, G. Ph.: I. B-dúr Partita – tételek
Bellinzani, P. B.: op. 3/3 C-dúr szonáta
Händel, G. Fr.: a-moll szonáta III., IV. tétel
Marcello, B.: op. 2/4 e-moll szonáta I., II. tétel
Telemann, G. Ph.: „kis" C-dúr szonáta I., II. tétel (TWV 41: C 2)
Telemann, G. Ph.: Andante (EMB 14095)
Veracini, Fr. M.: a-moll szonáta (12/6)
Vivaldi, A.: g-moll szonáta op. 13/6 III., IV. tétel

Követelmények
Zárlati hemiolák önálló felismerése.
Önálló hangolás.
Hosszabb lélegzetű etűdök technikailag pontos megoldása.
Barokk szonáták élményszerű előadása a tanult zenei kifejezőeszközök felhasználásával.
Altfurulya szólamok olvasása kóruslejegyzésben.
Bonyolultabb szabad díszítések játéka a kottakép alapján.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála tercekkel, hármashangzat és domináns négyeshangzat – felbontásokkal, kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Egy teljes szonáta kotta nélkül.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A" tagozat
A tanuló
- legyen képes a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően megszólaltatni,
- rendelkezzék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképességgel,
- legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot, billentést stb.,
- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a furulya klasszikusan értelmezett hangterjedelmében f^1 g^3-ig (in F),
- legyen jártas mind a C, mind az F alaphangú hangszer használatában,
– tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező hangot képezni,
– alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait, többek között a t, r, d hangindításokat és ezek különböző kombinációit,
– törekedjék játékában a tiszta intonációra, javítsa tudatosan hangszere intonációs hibáit,
rendelkezzék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges ujjtechnikával,
– tudjon önállóan hangolni,
– a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.), az új darabok egyszerűbb dallami díszítésére,
Ismerje
– az f^1- g^3 (in F), hangterjedelem valamennyi hangjának fogását, a leggyakoribb segédfogásokat,
– a hangszer ápolásának karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
– a tanult anyagban előforduló tempo- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,

– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
– a furulya történetét, rokon hangszereit,
– a furulya szerepét különböző zenei korszakokban.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
– dúr és moll skálák 3#, 4b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat- és dominánsszeptim négyeshangzat-felbontásokkal, minimum az f1-g3 (in F) hangterjedelem teljes kihasználásával,
– két etűd vagy egy variációsorozat,
– legalább két tétel egy nagybarokk szonátából vagy versenyműből.

A művészeti alapvizsga követelményei

Művészeti alapvizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama
Furulya főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
– Egy etűd vagy technikai jellegű mű szoprán- vagy altfurulyán; Kállay G.: Hangnemgyakorló (EMB14071), Baroque Solo Book-ból könnyebb darabok, Giesbert: Furulyaiskola 2. rész (Schott) nehézségi szintjén.
– Előadási darab két különböző karakterű tétele, az egyik tétel választható kamaraműből is; Anon: Greensleeves to a Ground, Marcello szonáták (EMB13476-7), Loeillet de Gant: Szonáták, op. 1 és op. 3 (EMB 13160-3), Vivaldi: F-dúr szonáta RV 52, d-moll RV 36 (Ricordi Nr13322300), Telemann: F-dúr szonáta (EMB 13542), kamaraművek: Boismortier: Leichte Duos (Schott), 6 Suite, Loeillet: 6 szonáta 2 furulyára, Naudot: Triószonáta, Czidra: Régi magyar táncok (EMB 14283) nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaraműkivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
– Egy etűd vagy szólómű; Kállay G.: Hangnemgyakorló (EMB 14071), J.v.Eyck: Der Fluyten Lust-hof – Variációk (Amadeus), Braun: etűdök/Baroque Solo Book, Winterfeld: 12 etűd altfurulyára (Hofmeister) nehézségi szintjén.
– Előadási darab két különböző karakterű tétele, az egyik tétel választható kamaraműből is; Telemann: C-dúr szonáta (EMB 13542), Veracini: a-moll szonáta (Peters), Lavigne: Rondeau és Tambourin I-II. tétel, Fesch: F-dúr szonáta op. 6. no. 2; Telemann: 6 duett, Telemann: Kánonszonáták, Loeillet de Gant: Szonáta 2 altfurulyára nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot az etűd és kamaraműkivételével kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,

– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A" tagozat

7. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
– T-l, d-l artikulációk szerepe a furulyajátékban.
– Nehezebb trillák forgódíszítéssel, kettős ékesítések (doppelschlag).
– A vibrato szerepe a zenében; vibrato, mint a barokk díszítés eszköze.
– A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A fa hangszerek tisztítása, karbantartása.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Összetett hangindítások, valamint az inégal játék állandó gyakorlása.
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
– Különböző vibratok állandó gyakorlása, alkalmazása.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszeren.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Ajánlott tananyag
Quantz, J. J.-Nagy Frigyes 100 Tägliche Übungen für Flöte
Winterfeld, L.: H. v.: 40 Studien für Altblockflöte
Linde, H. M.: Der Kunst des Blockflötenspiels
Sellner, J.: Etüden für Oboe/ VI.- (EMB 12002)
Staeps, H. U.: Das Tägliche Pensum
Staeps, H. U.: Das Tägliche Pensum (átírta: Báthori Béla)
Brüggen, F:. 5 etűd
Collette, J.: 12 melodikus gyakorlat
Staeps, H. U.: Methodische Übungen
Veilhan, J.-C.: La flute ? bec baroque
Winterfeld, L.: Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte
Eyck, J. v.: Der Fluyten Lust-hof I-III.
Thomas, B.: The Baroque solo book
Anonymus: Greensleeves to a Ground
Bach, J. S.: Menuett h-moll (EMB 13100)
Fesch, W.: G-dúr szonáta I., II. tétel

Telemann, G. Ph.: I. B-dúr Partita – tételek
Bellinzani, P. B.: op. 3/3 C-dúr szonáta
Händel, G. Fr.: a-moll szonáta III., IV. tétel
Marcello, B.: op. 2/4 e-moll szonáta I., II. tétel
Telemann, G. Ph.: „kis" C-dúr szonáta I., II. tétel (TWV 41: C 2)
Telemann, G. Ph.: Andante (EMB 14095)
Veracini, Fr. M.: a-moll szonáta (12/6)
Vivaldi, A.: g-moll szonáta op. 13/6 III., IV. tétel

Követelmények
Zárlati hemiolák önálló felismerése.
Önálló hangolás.
Az artikulációs magánhangzók tudatos, önálló alkalmazása a hangmagasság függvényében.
Hosszabb lélegzetű etűdök technikailag pontos megoldása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála: (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Két különböző karakterű előadási darab, vagy egy tételpár; lehetőleg kotta nélkül.

8. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
– A tanult ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó rendszerezése.
– Egyszerűbb szabad díszítések önállóan.
– A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

A hangszerkezelés fejlesztése
-- Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t-) t-r-t-r-t inégal játék állandó gyakorlása.
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
– Különböző vibratok állandó gyakorlása, alkalmazása.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszeren.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Ajánlott tananyag
Quantz, J. J.-Nagy Frigyes 100 Tägliche Übungen für Flöte
Winterfeld, L. H. v. 40 Studien für Altblockflöte
Linde, H. M. Der Kunst des Blockflötenspiels
Sellner, J. Etüden für Oboe/ VI. (EMB 12002)
Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum
Brüggen, F. 5 etűd
Collette, J. 12 melodikus gyakorlat
Staeps, H. U. Methodische Übungen
Veilhan, J.-C. La flute B bec baroque
Winterfeld, L. Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte

Eyck, J. v. Der Fluyten Lust-hof I-III.
Thomas, B. The Baroque solo book
Anonymus: Greensleeves to a Ground
Bach, J. S.: Menuett h-moll (EMB 13100)
Fesch, W.: G-dúr szonáta I., II. tétel
Telemann, G. Ph.: I. B-dúr Partita – tételek
Bellinzani, P. B.: op. 3/3 C-dúr szonáta
Händel, G. Fr.: a-moll szonáta III., IV. tétel
Marcello, B.: op. 2/4 e-moll szonáta I., II. tétel
Telemann, G. Ph.: „kis" C-dúr szonáta I., II. tétel (TWV 41: C 2)
Telemann, G. Ph.: Andante (EMB 14095)
Veracini, Fr. M.: a-moll szonáta (12/6)
Vivaldi, A.: g-moll szonáta op. 13/6 III., IV. tétel

Követelmények
A t-d, t-r, d-r artikulációk egységes tempójú alkalmazási képessége.
Inégal játék gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatásai alapján.
Jelzetlen kötelező díszítések önálló alkalmazása.
Barokk szonáták élményszerű előadása a tanult zenei kifejezőeszközök felhasználásával.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Két különböző karakterű előadási darab vagy egy tételpár, lehetőleg kotta nélkül.

9. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
– Új ritmikai elemek megértése az eddig tanultak alapján.
– A t-r-l-r összetett hangindítás szerepe a furulyajátékban.
– A hangindítások tempójának fokozását szolgáló artikulációk.
– A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A különböző barokk szonátatípusok tételeinek jellegzetességei.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t-) t-r-t-r-t inégal játék állandó gyakorlása.
– A t-r-l-r összetett hangindítás bevezetése és gyakorlása.
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
– Különböző vibratok állandó gyakorlása, hajlékony, változatos alkalmazása (tempó, amplitúdó).
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszeren.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Ajánlott tananyag
Linde, H. M. Der Kunst des Blockflötenspiels

Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum
Brüggen, F. 5 etűd
Collette, J. 12 melodikus gyakorlat
Eyck, J. v. Der Fluyten Lust-hof I-III.
Thomas, B. The Baroque solo book
Staeps, H. U. Methodische Übungen
Veilhan, J.-C. La flute B bec baroque
Winterfeld, L. Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte
Boeke, K. Three exercises for alto recorder
Loeillet, J. B. de Gant: 12 szonáta op. 1 (EMB 13160-3)
Loeillet, J. B. John: 12 szonáta op. 3 (EMB 13160-3)
Marcello, B.: 12 szonáta
Telemann, G. Ph.: 6 partita (szoprán)
Telemann, G. Ph.: B-dúr szonáta
Telemann, G. Ph.: F-dúr szonáta
Valentine, R.: 12 szonáta op. 2
Vivaldi, A.: F-dúr koncert op. 10 no. 5
Vivaldi, A.: a-moll koncert RV 108 (+ 2 hegedű + bc.)

Követelmények
A (t-) t-r-t-r-t inégal játék önálló alkalmazása.
Nehezebb trillák forgódíszítéssel.
Kettős ékesítések problémamentes alkalmazása.
Ujjvibrato, rekeszvibrato.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Két különböző karakterű előadási darab, vagy egy tételpár lehetőleg kotta nélkül.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
– A barokk „duplanyelv”, a di-dll di-dll.
– A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A fa hangszerek „block”-jának tisztítása.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, a (t-) t-r-t-r-t inégal játék, valamint a „duplanyelves” hangindítások állandó gyakorlása.
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
– A különböző vibratok tudatos és változatos alkalmazása.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszeren.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Ajánlott tananyag

Linde, H. M. Der Kunst des Blockflötenspiels
Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum
Brüggen, F. 5 etűd
Collette, J. 12 melodikus gyakorlat
Eyck, J. v. Der Fluyten Lust-hof I-III.
Thomas, B. The Baroque solo book
Staeps, H. U. Methodische Übungen
Veilhan, J.-C. La flute B bec baroque
Winterfeld, L. Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte
Boeke, K. Three exercises for alto recorder
Loeillet, J. B. de Gant: 12 szonáta op. 1 (EMB 13160-3)
Loeillet, J. B. John: 12 szonáta op. 3 (EMB 13160-3)
Marcello, B.: 12 szonáta
Telemann, G. Ph.: 6 partita (szoprán)
Telemann, G. Ph.: B-dúr szonáta
Telemann, G. Ph.: F-dúr szonáta
Valentine, R.: 12 szonáta op. 2
Vivaldi, A.: F-dúr koncert op. 10 no. 5
Vivaldi, A.: a-moll koncert RV 108 (+ 2 hegedű + bc.)

Követelmények
A t-k t-k, d-g d-g „duplanyelves" hangindítások alkalmazása.
Egyszerűbb szabad díszítések önálló alkalmazása.
Összetett ornamensek.
Az előző években tanult artikulációk stílusos alkalmazása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála: tercek, hármashangzat, kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Két különböző karakterű előadási darab, vagy egy tételpár, lehetőleg kotta nélkül.

Továbbképző évfolyamok „B" tagozat

7. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
– A túlpontozás, mint zenei elem.
– Összetett ornamensek.
– Bonyolultabb szabad díszítések a tanár útmutatásai alapján.
– A vibrato szerepe a zenében; vibrato, mint a barokk díszítés eszköze.
– A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A fa hangszerek tisztítása, karbantartása.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Gyakorlás szoprán- és altfurulyán is.

– A t, d, r, l artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t-) t-r-t-r-t inégal játék állandó gyakorlása.
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
– Különböző vibratok állandó gyakorlása, alkalmazása.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.

Ajánlott tananyag
Braun, D.: Szólók
Eyck, J. van: Der Fluyten Lust-hof I-III.
Händel, G. Fr.: B-dúr szonáta
Händel, G. Fr.: g-moll szonáta
Kölz, E. M.: Essercizi per il Flauto dolce
Loeillet, J. B. de Gant: 12 szonáta op. 1 (EMB 16160-3)
Marcello, B.: 12 szonáta
Preludes from The Division Flute (1706)
Quantz, J. J. – Nagy Frigyes: 100 Tägliche Übungen für Flöte (szopr.)
Telemann, G. Ph.: 6 partita (szoprán)
Telemann, G. Ph.: F-dúr szonáta
Telemann, G. Ph.: (kis) f-moll szonáta (TWV 41: f 2)
Valentine, R.: 12 szonáta op. 2
Vivaldi, A.: F-dúr koncert op. 10 no. 5
Winterfeld, L. H. v.: Zwölf Etüden für Altblockflöte

Követelmények
Az artikulációs magánhangzók tudatos, önálló alkalmazása a hangmagasság függvényében.
A t-d, t-r, d-r artikulációk könnyed alkalmazása tizenhatodokban is.
Inégal játék gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatásai alapján.
Jelzetlen kötelező díszítések önálló alkalmazása.
Nehezebb trillák forgódíszítéssel.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála, tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, kotta nélkül.
– Két etűd.
– Egy versenyműből két tétele, vagy egy egyéb tételpár kotta nélkül.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
– A tanult ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó rendszerezése.
– A t-r-l-r összetett hangindítás szerepe a furulyajátékban.
– Egyszerűbb szabad díszítések önállóan.
– A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A különböző barokk szonátatípusok tételeinek jellegzetességei.

A hangszerkezelés fejlesztése

– Gyakorlás C- és F-alapú furulyán is.
– Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t-) t-r-t-r-t inégal játék állandó gyakorlása.
– A t-r-l-r összetett hangindítás bevezetése, gyakorlása.
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
– A skálák tempójának fokozása.
– Különböző vibratok állandó gyakorlása, alkalmazása.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.

Ajánlott tananyag
Brüggen, Fr.: 5 etűd
Collette, J.: 12 melodikus gyakorlat (szopránra)
Corelli, A.: Szonáták op. 5, 7-11.
Eyck, J. van: Der Fluyten Lust-hof I-III.
Fesch, W.: 6 szonáta op. 6
Frescobaldi, G.: 5 canzona (szopránra vagy tenorra)
Händel, G. Fr.: F-dúr szonáta
Mancini, Fr.: 12 szonáta
Pepusch, J. Chr.: 6 szonáta (alt!)
Schickhardt, J. Chr.: 6 szonáta op. 1
Select Preludes and Voluntaries for the Flute (1708)
Telemann, G. Ph.: (kis) C-dúr szonáta (TWV 41: C 2)
Veracini, Fr. M.: 12 szonáta
Vivaldi, A.: RV. 427. D-dúr koncert (szoprán)

Követelmények
Az előző években tanult artikulációk stílusos alkalmazása.
A (t-) t-r-t-r-t inégal játék önálló alkalmazása.
Összetett ornamensek.
Ujjvibrato, rekeszvibrato.
A barokk szvit tételeinek ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, kotta nélkül.
– Két etűd.
– Egy versenyműből két tétele, vagy egy egyéb, tételpár kotta nélkül.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
– Új ritmikai elemek megértése az eddig tanultak alapján.
– A hangindítások tempójának fokozását szolgáló artikulációk.
– A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Gyakorlás C- és F-alapú furulyán is.

– Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t-) t-r-t-r-t inégal játék állandó gyakorlása.
– A dúr és melodikus moll skálák ismétlése kibővített hangterjedelemben, tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal. A skálák tempójának fokozása.
– Különböző vibratok állandó fejlesztése, alkalmazása.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.

Ajánlott tananyag
Bach, J. S.: F-dúr (fuvolára írt) szonáta BWV 1031
Bellinzani, P. B.: 12 szonáta
Corelli, A.: La Follia op. 5 no. 12
Dieupart, Ch.: 6 szvit
Eyck, J. van: Der Fluyten Lust-hof I-III.
Feltkamp, J. H.: 12 Etudes vor Sopran-Blockfluit
Fesch, W.: 6 szonáta op. 8
Händel, G. Fr.: C-dúr szonáta
Hotteterre, J.: 4 szvit op. 5 / F-dúr, d-moll
Linde, H. M.: Der Kunst des Blockflötenspiels
Sammartini, G.: F-dúr koncert
Schickhardt, J. Chr.: 24 szonáta op. 30 (különböző hangnemekben)
Staeps, H. U.: Das Tägliche Pensum
Staeps, H. U.: Methodische Übungen (szopránra)
Telemann, G. Ph.: a-moll fantázia
Valentine, R.: 6 szonáta op. 5 (a szerző díszítéseivel)
Vivaldi, A.: g-moll szonáta (Il Pastor fido 6 szonáta)
Vivaldi, A.: F-dúr koncert op. 10 no. 1 (La tempesta di Mare)
Vivaldi, A.: D-dúr koncert op. 10 no. 3 (Il Gardellino), (piccolo)
Winterfeld, L. H. v.: 40 Studien für Altblockflöte
Winterfeld, L. H. v.: Technische Studien für Altblockflöte

Követelmények
Valamennyi tanult hangindítás egységes tempójú alkalmazási képessége, stílusos használata.
Ujjvibrato és rekeszvibrato differenciált alkalmazása.
Ritkán előforduló enharmóniák intonálásának ismerete.
Tájékozódás bonyolult polifon zenében.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skálák tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Egy korabarokk vagy XX. századi mű/tétel, kotta nélkül.
– Egy versenymű két tétele kotta nélkül.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.

– A barokk „duplanyelv”, a di-dll di-dll.
– A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A fa hangszerek „block”-jának tisztítása.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Gyakorlás C- és F-alapú furulyán is.
– Valamennyi eddig tanult artikuláció és a belőlük alkotott összetett hangindítások, a (t-) t-r-t-r-t inégal játék, valamint a t-k t-k, d-g d-g „duplanyelves” hangindítások állandó gyakorlása, hármas elrendezésben is.
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
– A technikai elemek továbbfejlesztése a virtuozitás irányába.
– A különböző vibratok tudatos és változatos alkalmazása.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Ajánlott tananyag
Bach, J. S.: C-dúr (fuvolára írt) szonáta BWV 1032
Bach, J. S.: F- (vagy G-)dúr (fuvolára írt) szonáta BWV 1035
Castello, D.: Sonata seconda (szopránra vagy tenorra)
Castrucci, P.: F-dúr szonáta (a szerző díszítéseivel) op.1/5
Castrucci, P.: C-dúr szonáta (a szerző díszítéseivel) op.1/6
Corelli, A.: Szonáták 1-6. op. 5 (részben korabeli díszítésekkel)
D'Hervelois, De Caix: G-dúr szvit (szoprán)
Eyck, J. van: Der Fluyten Lust-hof I-III.
Fontana, G. B.: 6 szonáta (szoprán)
Hotteterre, J.: 4 szvit op. 5
Quantz, J. J.: Capricciok
Schickhardt, J. Chr.: 24 szonáta op. 30 (különböző hangnemekben)
Staeps, H. U.: Neue Übungen im chromatischen Raum der A
Telemann, G. Ph.: a-moll szvit
Telemann, G. Ph.: B-dúr fantázia
Telemann, G. Ph.: d-moll fantázia
Vivaldi, A.: G-dúr koncert op. 10 no. 6

Követelmények
Valamennyi tanult hangindítás egységes tempójú alkalmazási képessége, stílusos használata.
A t-k t-k, d-g d-g „duplanyelves” hangindítások használata, hármas elrendezésben is.
Egyszerűbb szabad díszítések önállóan.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– skálák: b-s mollok kibővített hangterjedelemben tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Egy korabarokk vagy XX. századi mű/tétel, kotta nélkül.
– Egy versenymű két tétele kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat
A tanuló legyen képes

– a hangok biztonságos megszólaltatására a furulya XX. századi elvárásainak megfelelő hangterjedelemben,
– a hangindítás és zárás különböző módjainak önálló alkalmazására,
– a segédfogások önálló megválasztására,
– az előadandó mű stílusának, jellegének megfelelő zenei kifejezőeszközök önálló megválasztására,
– a játszott zenei anyagot stílushű értelmes tagolt, kifejező megszólaltatására,
– az új darabok egyszerűbb, de önálló dallami díszítésére,
– megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő előadási darabok, kamarazenei szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására, a hibák önálló javítására.

Ismerje a furulya történetét, fizikai sajátosságait, irodalmát, különböző műfajokban betöltött szerepét.

Rendelkezzék
– az egyéni és társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképességgel, lapról olvasási készséggel,
– egyenletes, laza ujjtechnikával,
– zenei képzelőerővel.

„B” tagozat (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje
– hangszere történetét és irodalmát,
– f^1-a^3 -ig (in F) a fogásokat,
– a trilla-, segéd-, piano-, forte- fogásokat,
– az irodalomra legjellemzőbb tánc- és tételtípusok tempóit és karaktereit.

Legyen képes
– a természetes, könnyed hangszerkezelésre,
– megfelelő légzéstechnika alkalmazására,
– a levegő tudatos beosztására,
– vibrato-mentes hang képzésére,
– értelmesen tagolt, kifejező előadásra.

Rendelkezzék
– összehangolt ujj- és nyelvtechnikával,
– fürge szimpla-nyelvtechnikával,
– saját adottságainak megfelelő gyakorlási módszerrel,
– megfelelő lapról olvasási készséggel.

Tudjon
– tisztán intonálni,
– pontos ritmusban játszani,
– dúr és moll hangsorokat játszani 4#, 5b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat- és dominánsszeptim-felbontásokkal.

A művészeti záróvizsga követelményei

Művészeti záróvizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Furulya főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
– Egy technikai jellegű mű vagy szólódarab; Brüggen: Etűdök, Linde: Neuzeitliche Übungsstücke (Schott), Winterfeld: Technische Studien, (Hofmeister), Telemann: Fantáziák (Bärenreiter), Eyck: Der Fluyten Lust-hof I-III. (Amadeus) nehézségi szintjén.
– Egy teljes szonáta vagy concerto (kettősverseny).
– Egy korabarokk, vagy XX. századi illetve kortárs mű, vagy tétel; Telemann: vagy Händel szonáták, Telemann: Metodikus szonáták 1-6., (Bärenreiter), nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
– Egy etűd vagy szólódarab; Brüggen: 1., Quantz: Solos 1-5. (Baroque Solo Book), Eyck, J. van: Der Fluyten Lust-hof I-III. (Amadeus), G. Ph. Telemann: Fantázia 2, c-moll (Bärenreiter), nehézségi szintjén.
– Egy teljes szonáta vagy concerto.
– Egy korabarokk vagy XX. századi mű vagy tétel, amely lehet kamaramű; Krähmer, E: Variációk op. 18, Händel: g-moll szonáta (V.) (EMB 13405, Castrucci, P.: Szonáták op. 1/5, op. 1/6, nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
Megfelelő hangolású és minőségű hangszerek.
Egy billentyűs hangszer.
Egész alakot visszaadó tükör.
Két vagy több állítható magasságú kottaállvány.
Metronóm.

FUVOLA

A fuvolatanítás általános céljai, feladatai:
– a helyes légzés kialakítása,
– a kifejező fuvolahang elsajátíttatása,
– a kéz-, test-, fej-, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
– a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
– a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
– a belső hallás fejlesztése,
– a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
– rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Ismertesse meg a tanulókkal
– a fuvola történetét,
– a fuvola társhangszereit (fafúvós hangszercsalád),
– a hangszer irodalmát,
– a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát.

Tudatosítsa
– a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
– a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
– a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
– a fuvola hangképzésének fizikai törvényszerűségeit,
– a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
– a kottahű játék – mint legfontosabb alapelv – pontos betartását.

Fejlessze a tanuló zenei képességeit
– hangszeres technikáját,
– improvizációs tevékenységét (kreativitását),
– lapról játszási készségét,
– zenei memóriát.

Ösztönözze a tanulót
– a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Az általános iskola második évfolyamos tanulóinak nagy része alkalmas a fuvolatanulás megkezdésére a fizikai adottságok figyelembevételével. A hangszeres előkészítő évfolyam a képességek kibontakoztatását, a készségek felmérését szolgálja.

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Rövid ismertetés a fafúvós hangszerekről.
– A fuvola részei, összeállításának helyes módja, tisztítása.
– A törzshangok olvasása.

– A negyed, nyolcad, fél, pontozott fél és egész értékek valamint az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete.
– A 2/4, 4/4 -es ütemek.
– Egyszerű ritmusértékek és ütemsúlyok.
– A szerkezet, a tagolás alapfogalmai: ismétlőjel, korona, záróvonal, a levegővétel jele, motívum, periódus, prima volta, seconda volta.
– Gyermek- és népdalok szöveg szerinti értelmezése, szövegtudása.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Különböző légzésgyakorlatok.
– A test- és kéztartás ismertetése és lépésről-lépésre való megvalósítása a gyakorlatban.
– A játékmód és az artikuláció alapfogalmai: nyelv nélküli (rekesz) hangindítás (huhogás), később nyelvvel kombinálva, rövid és hosszú hangok (tenuto, staccato, legato).
– A helyes gyakorlás és memorizálás módjai.

Ajánlott tananyag
Bántai – Sipos: Fuvola ABC (EMB 14005)
Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)
Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat (EMB 3741)
Kodály Zoltán: Ötfokú zene I. (EMB 2809)
Józsefné Szmrecsányi Magda: Előképzős olvasókönyv (EMB 5725, 6102, 6573)
Házimuzsika gyermekeknek (EMB 13846)
Béres János: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
Lőrincz – Paragi: Furulya ABC (EMB 14090)
Czidra László: Furulyamuzsika kezdők számára (EMB 7888)

Követelmény
Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyermekdal (népek dalai) eljátszása.
A 2/4, 4/4 -es ütem pontos ritmikai ismerete.
A törzshangok biztonságos olvasása és azok fogásai.
Bántai – Sipos: Fuvola ABC gyermekdalok, vagy ennek megfelelő szintű darabok.
Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két gyermekdal vagy magyar népdal kotta nélkül.
– Két gyakorlat a tanult hangterjedelem minél teljesebb használatával.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Hangszerismeret.
– A fuvola részei, összeállításának helyes módja, tisztítása.
– A törzshangok biztosabb olvasása.
– A nyújtó pont ismerete, nyújtott és éles ritmus.
– A 2/4, 3/4, 4/4 -es ütemek ütemsúlyok.
– A szerkezet, a tagolás alapfogalmai: ismétlőjel, korona, záróvonal, a levegővétel jele, motívum, periódus, prima volta, seconda volta.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Különböző légzésgyakorlatok a helyes légzéstechnika kialakítása érdekében.

– A test- és kéztartás ismertetése és lépésről-lépésre való megvalósítása a gyakorlatban.
– Koncentrált figyelem a tiszta intonáció kialakításához.
– A játékmód és az artikuláció alapfogalmai: nyelv nélküli (rekesz) hangindítás (huhogás), később nyelvvel kombinálva, rövid és hosszú hangok (tenuto, staccato, legato).
– A helyes gyakorlás és memorizálás módjai.
– A hallás útján történő önkontroll fejlesztésének megalapozása.

Ajánlott tananyag
Bántai – Sipos: Fuvola ABC (EMB 14005)
Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)
Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat (EMB 3741)
Kodály Zoltán: Ötfokú zene I. (EMB 2809)
Józsefné Szmrecsányi Magda: Előképzős olvasókönyv (EMB 5725, 6102, 6573)
Házimuzsika gyermekeknek (EMB 13846)
Béres János: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
Lőrincz – Paragi: Furulya ABC (EMB 14090)
Magic Flute (Die Flötenschule von Anfang an Band 1 (Barbara Gisler-Haase UE 30370)
Spiel und Spass mit der Blockflöte I. (Schott 7770)

Követelmény
A tanult ritmusértékek pontos játéka, hallás és kottakép alapján.
A 2/4, 4/4 -es ütem pontos ritmikai ismerete.
A törzshangok biztonságos olvasása és azok fogásai.
Biztos hangindítás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két gyermekdal vagy magyar népdal kotta nélkül,
– Két gyakorlat a tanult hangterjedelem minél teljesebb használatával.

Alapfok évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A fafúvós hangszerek jellegzetességeinek ismerete (külső megjelenés, hangmagasság, hangszín stb.).
– A fuvola részei, összeállításának helyes módja, tisztítása.
– Egyszerű ritmusértékek és ütemsúlyok.
– A végzett anyagban szereplő törzshangok valamint a módosított hangok olvasása és fogása.
– A módosítójelek ismerete.
– Hangsorok tudatosítása, abszolút hangnévvel is.
– Ütemmutatók és tempójelzések, amelyek a végzett anyagban előfordulnak.
– Szerkezet, tagolás: dalforma (ABA), triós forma, Tempo I.
– A jó gyakorlási módszer és emlékezőkészség megalapozása.
– A lapról olvasási készség fejlesztése az előző tanév nehézségi fokán.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes test-, hangszer- és kéztartás folyamatos ellenőrzése.
– Az alapvető légzéstechnika megalapozása (rekeszlégzés).- A helyes szájtartás és a befúvási szög beállítása és állandó ellenőrzése. A hangindítás és -befejezés igényének felkeltése és fokozatosan történő megvalósítása.
– A tanult hangterjedelmen belül lehetőleg tisztán intonált, szép hang elérése, kitartott hangok segítségével.
– A megismert hangsorok gyakorlása különböző artikulációval: legato, tenuto, nyelv nélküli rekesz (huhogás), staccato.
– A jó gyakorlási módszer és emlékezőkészség megalapozása.
– A lapról olvasási készség fejlesztése az előző tanév nehézségi fokán.

Ajánlott tananyag
Bántai – Sipos: Fuvola ABC (EMB 14005)
Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)
Bántai – Kovács: Skálaiskola I. (EMB 8233)
Csupor László: Ujjgyakorlatok (EMB 7266)
Gariboldi: Gyakorlatok kezdő fuvolásoknak (EMB 8519)
Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára I. (EMB 8591)
Abracadabra Flute (Malcolm Pollock) (A&C Black, London ISBN7136-5685-9)
Bántai – Sipos: Könnyű előadási darabok fuvolára (EMB 8959)
Bántai – Kovács: Kis előadási darabok fuvolára (EMB 2791)
Czidra László: Furulyamuzsika kezdők számára (EMB 7888)
Lőrincz – Paragi: Furulya-ABC (EMB 14090)
Házimuzsika gyermekeknek (EMB 13846)
Szokolay Sándor: (Bántai Vilmos) Magyar gyermekdalok két és három furulyára vagy fuvolára
Papp Lajos: Magyar karácsonyi dalok 2-3 furulyára kezdőknek (EMB 14080)
Petrovics Emil: Magyar gyermekdalok fuvolára és zongorára (EMB 7373) (EMB 7768)
Let’s take Stage- Pódiumra fel! (CD kísérettel)

Követelmény
Egész, fél (pontozott fél), negyed, nyolcad értékeket tartalmazó rövid gyakorlatok, népdalok két oktáv hangterjedelemben.
A törzshangok és a tanult módosított hangok olvasása.
Legalább 8 ütemes előadási darabok kotta nélkül, kísérettel.
Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. 60-61. vagy ennek megfelelő szintű etűdök, darabok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott hangsor (staccato, legato), csak alapskála.
– Két különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: I. 61-ig vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok).
– Egy előadási darab (zongorakísérettel).

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A hangterjedelem kibővítése.

– Az enharmónia fogalma.
– Újabb ütemfajták és tempójelzések.
– A ritmikai ismeretek bővítése.
– Dúr és moll hangnemek ismerete 2#, 2b előjegyzésig, abszolút hangnévvel is.
– A hármashangzat és felbontásának fogalma.
– Szerkezet, tagolás: Da Capo, triós forma.
– A tanult művek formai elemzése (Azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbségek felismerése, a periódus kérdés-felelet viszonya).

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzéstechnika állandó fejlesztése.
– Hangképzés: fokozott törekvés a helyes technikával képzett, kifejező fuvolahangra.
– A rekeszizom szerepének tudatosítása (huhogás).
– A hangindítás gyorsítása, repetíció a torok és nyelv lazaságának megőrzésével. Hangsorok gyakorlása különböző kötésvariációkkal.
– A helyes tartás állandó ellenőrzése.
– A játékmód, artikuláció további differenciálása. (non legato, portato, marcato).
– Dinamikai árnyalás: f, mf, p.
– Memóriafejlesztés készségfejlesztő gyakorlatok segítségével.
– Társas zenélés.
– Lapról játék.

Ajánlott tananyag
Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)
Bántai – Kovács: Skálaiskola I. (EMB 8233)
Csupor László: Ujjgyakorlatok (EMB 7266)
Platonov: A fuvolajáték iskolája (Moszkva 11672)
Gariboldi: Gyakorlatok kezdő fuvolásoknak (EMB 8519)
Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára I. (EMB 8591)
Renate Unger: Die Querflöte (VEB Deutsche Verlag für Musik BN 30040)
Rieger – Unger: Das Querflöten Spiel I. (Hofmeister 8060)
M. Moyse: Le debutant Flutiste (Leduc 18802)
Bántai – Kovács: Kis előadási darabok fuvolára (EMB 2791)
Bartók és Kodály művei fuvolákra és zongorára I. (Bántai – Sipos, EMB 7958)
Bartók és Kodály művei fuvolára és zongorára II. (Bántai – Sipos, EMB 8940)
Bántai – Kovács: Fuvolamuzsika I. EMB 6587
Abracadabra Flute Repertoire (Malcolm Pollock) (A&C Black, London ISBN7136-3527-4
Classical Album for Flute and Piano (Rudall C. 730)
Klassisches Spielbuch (Peters 12295)
Händel: Menüette (Hofmeister B.144)
Mozart: Themes I-II. (Fentone F 413-A, B)
Dolzsikov: Gyűjtemény fuvolára és zongorára (Muzika 12389)
Leichte Spielmusik des Rokoko (Schott 5248)
Das Notenbüchern des 18. Jahrhunderts I. (Hofmeister 1006)
Das Notenbüchern des 18. Jahrhunderts II. (Hofmeister 1498)
Let’s take Stage- Pódiumra fel! (CD kísérettel)

Követelmény
Egy adott technikai feladatot tartalmazó 8-16 ütemes gyakorlat eljátszása.
Mérsékelt tempójú, egyszerűbb ritmusképletekből álló etűdök.
Könnyebb előadási darabok kotta nélkül.
Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. kötet 102., vagy ennek megfelelő szintű etűdök; Bántai – Kovács: Válogatott etűdök I. 22., vagy Gariboldi: Etűdök, továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott skála (alap + hármashangzat),
– Két különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: I. 102-ig vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok),
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A hangterjedelem bővítése kromatikusan.
– Elemi tudnivalók a felhangokról (átfújások).
– Nehezebb ritmusképletek ismerete: tizenhatod és harmincketted érték és szünetjelei, kis éles és kis nyújtott ritmus.
– Dúr és moll hangnemek a megismert hangterjedelemben, abszolút hangnévvel is.
– Kromatika.
– Újabb tempójelzések (largo, larghetto, meno mosso, marcia stb.).
– Szerkezet, tagolás: a tempo, dal Segno, Vi-de, Coda, G. P.
– A játszott zenei anyagban előforduló barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A kialakult mechanizmusok helyes alkalmazása, esetleg javítása.
– Törekvés a hangtalan és egyre gyorsabb levegővételre, a támasz automatikussá tételére. A dinamika határainak szélesítése, a szép hang és a tiszta intonáció megtartása mellett.
– Differenciált hangindítás és a hang befejezésének gyakorlása.
– Egységes hangszín kialakítása az alsó és felső regiszterben egyaránt.
– A skálázás tempójának mérsékelt fokozása különböző variációkkal: éles és nyújtott ritmusok, különféle artikulációk, repetíció.
– Hármashangzat-felbontások és terclépések.
– Játékmód, artikuláció: az eddig tanult ismeretek készségszintre emelése.
– Memóriafejlesztés: előadási darabok zenei igényű, kontrollált gyakorlása.
– Társas zenélés: Lapról játszás.

Ajánlott tananyag
Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)
Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. (EMB 5458)
Bántai – Kovács: Skálaiskola I. (EMB 8233)
Csupor László: Ujjgyakorlatok (EMB 7266)
Platonov: A fuvolajáték iskolája (Moszkva 11672)
Gariboldi: Gyakorlatok kezdő fuvolásoknak (EMB 8519)

Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára I. (EMB 8591)
Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet I. (PWM 6464)
Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet II. (PWM 6246)
M. Moyse: Le debutant Flutiste (Leduc 18802)
Werner Richter: Schule für die Querflöte (Schott ED 4777)
Bartók és Kodály művei fuvolákra és zongorára I. (Bántai – Sipos) (EMB 7958)
Bartók és Kodály művei fuvolára és zongorára II. (Bántai – Sipos) (EMB 8940)
Bartók Béla: Este a székelyeknél (Pröhle) (EMB 8317)
Kocsár Miklós: Saltus Hungaricus (EMB 6744)
Bántai – Kovács: Fuvolamuzsika I. (EMB 6587)
Bántai – Kovács: Fuvolamuzsika II. (EMB 8732)
Bántai – Kovács: Könnyű kamarazene fuvolára (EMB 6387)
Barokk táncok fuvolára és zongorára (Nagy) (EMB 13272)
Classical Music for Flute (B.&H. 20342)
Forty little Pieces (L. Moyse) (Schirmer 43191)
Der junge Flötist (Zimmermann 1394)
J. Hook: Szonatina (F-dúr) (Schott 10138)

Követelmény
A hangok olvasása és fogásainak ismerete c1-g3 -ig, kromatikusan.
Különböző karakterű és tempójú etűdök biztonságos eljátszása 2#, 2b előjegyzésig.
Egy stílusosan előadott, tisztán intonált előadási darab eljátszása kotta nélkül, zongora- vagy egyéb hangszerkísérettel.
A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten.
Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. 22., vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök I. 14., továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott skála (tercmenet, hármashangzat-felbontás is),
– Két különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: II. 22-ig vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok),
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az egyszerűbb felhangok ismerete.
– Aszimmetrikus ütemek, a hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó rendszerezése, tizenhatod-triola, kettős nyújtópont.
– Dúr és moll hangnemek 4#, 4b előjegyzésig a hangszer teljes hangterjedelmében.
– A könnyebb ékesítések (előke, parányzó, trilla) írásmódja és ritmusa.
– A moduláció fogalma.
– A játszott anyag zenei formáinak elemzése, stílusjegyeinek tudatosítása (pl. tánctípusok).

A hangszerkezelés fejlesztése
– A felhangok szerepének tudatosítása és használata, a támasz és a helyes szájtartás összefüggésében (egyszerűbb átfújások: oktáv, kvint).

– A laza, könnyed ujj- és a nyelvtechnika fejlesztése.
– A kettős nyelvütés használata (dupla staccato), először lassú tempóban.
– A skálázás tempójának fokozása különböző dinamikával, ritmikával és artikulációval.
– A megfelelően kialakított légzéstechnika elsajátítása lehetővé teszi a vibrato tanítását (nem évfolyamhoz kötötten!).
– A dinamikai árnyalás fejlesztése (crescendo, diminuendo).
– Az önálló hangolásra való törekvés.

– Memóriafejlesztés a megszerzett formai, szerkezeti ismeretek alapján.
– Rendszeres társas zenélés vagy kiszenekari játék.
– A lapról játszási készség továbbfejlesztése.

Ajánlott tananyag
Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. (EMB 5458)
Bántai – Kovács: Skálaiskola II. (EMB 8625)
Csupor László: Ujjgyakorlatok (EMB 7266)
Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
Gariboldi: 30 etűd (EMB 8007)
M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
M. Moyse: Cinquante Études Mélodiques op. 4 I-II. (Leduc 19480 19481)
Towarnicki: Szkola na Flet I. (PWM 5706)
Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet I. (PWM 6464)
Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet II. (PWM 6264)
Fuvolamuzsika II.(Bántai – Kovács) (EMB 8732)
Romantikus album (Bántai – Sipos) (EMB 12350)
3 Gavotte (Bántai – Sipos) (EMB 13099)
3 Minuetti (Bántai – Sipos) (EMB 13196)
Barokk táncok fuvolára és zongorára (Nagy) (EMB 13272)
Album of Sonatinas for young Flutists (Schirmer 44374)
J. Conte: Impromtu (G.Billaudot 3433)
Heinrich Funk: Kleine Sonata (VEB Hofmeister- Leipzig 7237)
Der Junge Flötist (Zimmermann 1394)
Salon-Stücke II. (Kunzelmann GM 903 b)
Bárcsak volna fuvolán! (Csetényi) (AKKORDA-1019)
Hangversenydarabok fuvolára (Szebenyi – Nagy) (EMB 6958)
Népszerű előadási darabok fuvolára (Kovács L.) (EMB 12654)
Bononcini: Táncok és szonáták I. (Máriássy) (EMB 13612)
Valentine: 12 szonáta (Kalmár) (EMB 12054)
Csupor László: Fuvoladuók II. (EMB 14043)

Követelmény
Folyamatos, egyenletes tempójú skálázás 3#, 3b előjegyzésig a tanult variációkkal.
Közepes terjedelmű, mérsékelt tempójú, többféle technikai feladatot tartalmazó etűdök megszólaltatása.
Barokk tánctétel vagy egyszerűbb előadási darab eljátszása.
Társas zenélés: kíséretes előadási darabok, duók, triók.
Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. 64., vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök II. kötetből 28-32. közül egy, továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy szabadon választott skála (duplanyelvvel is),
– Két különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: II. 70-ig vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok),
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az eddig tanult ismeretek összefoglalása és elmélyítése.
– Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
– Dúr és moll hangnemek ismerete 5#, 5b előjegyzésig, a hangszer teljes terjedelmében.
– Tudnivalók a vibratoról a zenei kifejezés érdekében.
– A hangszeres és elméleti órákon tanult formai és harmóniai elemzés a tanár irányításával.
– A bonyolultabb ékesítések (trilla utókával vagy a nélkül).
– A különböző népek zenéje ritmikai és hangzásvilágának megismerése.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A levegő megfelelő vezetésével és irányításával az egységes hangszín kialakítása az alsó és a felső regiszterekben egyaránt.
– A hangminőség és vibrato összefüggésének tudatosítása.
– Különböző hangindítások és hangbefejezések gyakorlása.
– A nyelv differenciált szerepének tudatosítása.
– A dupla staccato sebességének mérsékelt fokozása.
– Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.
– Skálázás egyenletes, gyorsabb tempóban, bonyolultabb variációkkal (pl. hangról hangra, visszafordulás oktolákkal, duplanyelv stb.).
– Önálló hangolás (javasolt a játszott mű hangnemében).
– A zenei anyagban előforduló díszítések pontos megszólaltatása.
– Szélsőséges dinamikák (pianissimo, fortissimo stb.).
– A memória fejlesztése hosszabb terjedelmű műveken keresztül.
– Társas zenélés, lehetőség szerint más hangszerekkel is (vonós, fúvós, gitár stb.).
– Lapról játszás: az előző év anyagának megfelelő nehézségi szinten.

Ajánlott tananyag
Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. (EMB 5458)
Bántai – Kovács: Skálaiskola II. (EMB 8625)
Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33I. (Pröhle) (EMB 8513)
E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33I. (Zimmermann ZM 1090)
Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet II. (PWM 6246)
M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
Flöten Studien in alten und neuen Stil I. (E. List) (VEB Hofmeister 7352)
Das Flötenbuch Friedrich des Grossen (Breitkopf 5606)
Romantikus Album (Bántai – Sipos) (EMB 6958)
3 Tambourin (Bántai – Sipos) (EMB 12574)
3 Polonaise (Bántai – Sipos) (EMB 13446)
Hangversenydarabok fuvolára és zongorára (Szebenyi – Nagy) (EMB 6958)

Népszerű előadási darabok fuvolára (Kovács L.) (EMB 12654)
Bononcini: Táncok és szonáták I. (Máriássy) (EMB 13612)
Marcello: 12 szonáta fuvolára op. 2 I. (Máriássy) (EMB 13476))
D. Scarlatti: Három szonáta (EMB 8958)
Járdányi Pál: Szonatina (EMB 1371)
Bárcsak volna fuvolán! (Csetényi Gyula) (AKKORDA-1019)
Album of Sonatinas for young Flutists (Schirmer 44374)
Telemann: F-dúr szonáta (Amadeus GM 666)
Debussy: A kis néger (EMB 7933)
Jeney Zoltán: Fuvoladuók II. (EMB 6640)
Zempléni: Fuvolatrió (EMB 12807)
Take the Lead Classical Collection- Klasszikus darabok fuvolafeldolgozása CD melléklettel
Swinging Romantic Play-Along Flute

Követelmény
A hangok olvasásának és fogásának ismerete c^1-h^3 -ig, kromatikusan.
Egyenletes tempójú skálázás 4#, 4b előjegyzésig, a tanult variációkkal.
Különböző karakterű etűdök megszólaltatása, zenei megközelítése jellegüknek megfelelő tempóban.
Barokk tánc vagy könnyebb szonáta tételpár stílusos, intonált előadása, kísérettel.
Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. 68-78., vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök II. 21., továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott skála (alap + hármashangzat + felbontás + tercmenet),
– Két különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: II. 87. vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok),
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Dúr és moll hangnemek 6#, 6b előjegyzésig.
– A kromatikus hangsor.
– A tanuló tudja hangszerének intonációs hibáit és korrigálja azokat.
– Önálló gyakorlási módszerek ismerete a felmerülő problémák megoldására.
– Értelmes tagolás, kisebb előadási darabok önálló megformálása.
– A tanuló ismerje a különböző korok zenéjének díszítésrendszerét. (Barokk lassú tételek egyszerűbb díszítésekkel való előadása.)
– Tájékozódjon a különböző korok stílusainak jellemző jegyeiről.
– A vibrato szerepe a zenei megvalósításban.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Törekvés a kiegyenlített és kifejező hang elérésére.
– Biztonságos hangindítás minden regiszterben.
– A befúvás szélsőséges helyzetei (ki- és befordítás).
– A laza, könnyed ujjtechnika fejlesztése.
– Trilla és egyéb díszítő elemek magasabb szintű, önálló alkalmazása.

– Skálák és etűdök tempójának fokozása.
– Szimpla és dupla staccato, gyorsaságfejlesztő gyakorlatokon keresztül.
– A vibrato fokozatos fejlesztése (sebesség, amplitúdó).
– A tudatos zenei memorizálás fejlesztése.
– Rendszeres társas zenélés.
– A lapról játék készsége fokozott mértékben fejlődjön.

Követelmény
Az eddig tanult skálák biztonságos tudása több figurációval (terc, hármashangzat stb.).
A három regiszter összekapcsolása rövid és könnyű gyakorlatokon keresztül.
Nagyobb lélegzetű, összetett feladatot tartalmazó etűdök eljátszása (pl. Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. 12.).
A fuvola több regiszterét összefogó gyakorlat.
Előadási darabok tisztán intonálva, kotta nélkül.
Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. 84-85., vagy E. Köhler: Etűdök op. 33 I. kötet első három etűdjének egyike, továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok.

Ajánlott tananyag
Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára III. (EMB 8593)
Eördögh J.: Középfokú technikai és olvasógyakorlatok I. (EMB 1801)
Fuvolaetűdök középfokra (Jeney Zoltán) (EMB 12062)
E. Köhler: 25 Romantische Etüden für Flöte op. 66 (ZM 12240)
M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
M. Moyse: Exercises Journaliers pour La Flfte (Leduc 16638)
M. Moyse: Cinquante Études Mélodiques op. 4 I. (Leduc 19480)
M. Moyse: Cinquante de Demerssemann II. (Leduc 19481)
M. Moyse: Vingt-QuatreÉtudes Mélodiques avec variations (Leduc 18026)
Taffanel: 17 GrandsExercices Journaliers de Mécanisme (Leduc 17204)
Platonov: 30 etűd (ASMP 36)
Towarnicki: Szkola na Flet II. (PWM 1989)
Hangversenydarabok fuvolára és zongorára (Szebenyi – Nagy) (EMB 2791)
Népszerű előadási darabok fuvolára (Kovács L.) (EMB 12654)
Romantikus album (Bántai – Sipos) (EMB 12350)
3 olasz arietta (Csetényi) (AKKORD A-1006)
Bárcsak volna fuvolán! (Csetényi) (AKKORD A-1019)
Händel: Hallei szonáták (Bántai – Máriássy) (EMB 5739)
Händel: Hallei szonáták (Peters 4554)
Händel: Hallei szonáták (EMB 7217)
Händel: Elf Sonaten (DVfM 4003)
Händel: 6 szonáta fuvolára és basso continuóra I-II. (Malina – Máriássy) (EMB 13404 13405)
Telemann: C-dur Sonata (Amadeus GM 666)
Telemann: Sechs Sonaten in Kanon (Hofmeister B.124)
Boismortier: Sechs Suiten (Schott ED. FTR15)
Boismortier: Sechs Sonaten I-II. (Schott 5056, 5057)
Boismortier: 6 szonáta op. 9 (Máriássy) (EMB 13350)
Marcello: 12 szonáta fuvolára és basso continuóra I-II. (EMB 13476, 13477)
Loeillet: 12 szonáta op. 4 I-IV. (EMB 12989- 12992
Take the Lead Classical Collection- Klasszikus darabok fuvolafeldolgozása CD melléklettel
Swinging Romantic Play-Along Flute

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott skála + variációi,
– Egy etűd (pl. E. Köhler: op. 33 I. kötetből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
– Egy tételpár vagy kamaramű.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatos oktatásra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik. Érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a minőségben és mennyiségben magasabb követelményeknek.
„B” tagozatos oktatásra legkorábban az első évfolyam végén nyílik lehetőség.
A „B” tagozaton a tanuló hangszeres játéka elsősorban hangminőségben, a hangszerkezelés biztonságában, virtuozitásban és az előadás kifejezőerejében haladja meg az „A” tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A hangterjedelem kibővítése kromatikusan c^1-a^3-ig.
– Elemi tudnivalók a felhangokról.
– Az enharmónia fogalma.
– Dúr és moll hangnemek 3#, 3b előjegyzésig, abszolút hangnévvel is.
– A hármashangzat-felbontások és terclépések fogalma.
– A ritmikai ismeretek bővítése (tizenhatodok és azok szünetjelei).
– Újabb tempójelzések (stringendo, allargando, sostenuto stb.).
– Szerkezet, tagolás: a tempo, dal segno, Vi-de, Coda.
– A játszott anyagban előforduló barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete (felütés, ütemsúlyok stb.).
– A tanult művek formai elemzése az (azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbségek felismerése, a periódus kérdés-felelet viszonya).
– Hangindítás súlytalan helyen, átkötések.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzéstechnika állandó fejlesztése (tartott hangok dinamikával: crescendo, diminuendo az intonáció és a hangminőség változása nélkül).
– A torok és a nyelv lazaságának megőrzése.
– A hangindítás és a repetíció gyorsítása Hangsorok gyakorlása különböző kötésekkel és variációkkal.
– A kéz- (csukló-) tartás lazításával az ujjak határozott, ugyanakkor laza billentése.
– Dúr és moll hangnemek 2#, 2b előjegyzésig, hármashangzattal, felbontásokkal, terclépésekkel a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig. Memóriafejlesztés több készségfejlesztő gyakorlat segítségével.
– Társas zenélés.
– Lapról játszás az első év nehézségi fokán.

Ajánlott tananyag

Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)
Bántai – Kovács: Skálaiskola I. (EMB 8233)
Csupor László: Ujjgyakorlatok (EMB 7266)
Platonov: A fuvolajáték iskolája (Moszkva 11672)
Gariboldi: Gyakorlatok kezdő fuvolásoknak (EMB 8519)
Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára I. (EMB 8591)
Renate Unger: Die Querflöte (VEB Deutsche Verlag für MusikBN 30040)
Rieger – Unger: Das Querflöten Spiel I. (Hofmeister 8060)
M. Moyse: Le debutant Flutiste (Leduc 18802)
Bántai – Kovács: Kis előadási darabok fuvolára (EMB 2791)
Bartók és Kodály művei fuvolákra és zongorára I. (Bántai – Sipos, EMB 7958)
Bántai – Kovács: Fuvolamuzsika I. EMB 6587
Abracadabra Flute Repertoire (Malcolm Pollock) (A&C Black, London ISBN7136-3527-4)
Classical Album for Flute and Piano (Rudall C. 730)
Klassisches Spielbuch (Peters 12295)
Händel: Menüette (Hofmeister B.144)
Mozart: Themes I-II. (Fentone F 413-A,B)
Leichte Spielmusik des Rokoko (Schott 5248)
Das Notenbüchern des 18. Jahrhunderts I. (Hofmeister 1006)
Das Notenbüchern des 18. Jahrhunderts II. (Hofmeister 1498)
Kamarazene kezdők számára I. (Máriássy) (EMB 6915)
Kamarazene kezdők számára II. (Máriássy – Vígh) (EMB 8741)
Szokolay Sándor: (Bántai Vilmos) Magyar gyermekdalok két és három furulyára vagy fuvolára (EMB 7768)

Követelmény
Igényes hangindításra való törekvés.
A légzéstechnika állandó tökéletesítése, megfelelő támasz kialakítása, állandó ellenőrzése.
Tartott hangok különböző dinamikával: crescendo-descrescendo az intonáció változása nélkül.
Árnyaltabb dinamikai kifejezés.
Előadási darabok kotta nélkül.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott skála (tercmenet, hármashangzat-felbontás is),
– Két különböző karakterű gyakorlat.
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A hangterjedelem bővítése.
– Nehezebb ritmusképletek ismerete: tizenhatod és harmincketted érték, valamint ezek szünetjelei, tizenhatod-triola, kettős nyújtópont.
– Dúr és moll hangnemek 3#, 3b előjegyzésig az ismert hangterjedelemben, abszolút hangnévvel is. – Hármashangzat-felbontások és tercmenetek.
– Újabb tempójelzések a játszott zenei anyagban.
– Szerkezet, tagolás: formai ismeretek az újabb előadási daraboknál.
– A játszott zenei anyagban előforduló barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete, tudatosítása.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Egységes hangszín kialakítása, alsó és felső regiszterben egyaránt Tartott hangok különböző dinamikával, az intonáció és a hangminőség változtatása nélkül.
– Törekvés a hangtalan és egyre gyorsabb levegővételre, a támasz automatikussá tételére.
– Differenciált hangindítás és a hang befejezésének gyakorlása. A hangindítás gyorsítása, repetíció a torok és a nyelv lazaságának megőrzésével.
– A kettős nyelvütés használata (dupla staccato) lassított tempóban.
– Hangsorok gyakorlása kotta nélkül, a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig.
– A skálázás tempójának fokozása különböző variációkkal: éles és nyújtott ritmusok, különféle kötések, repetíció.
– Játékmód, artikuláció: az eddigi ismeretek készségszintre emelése, további differenciálása.
– Memóriafejlesztés: gyakorlatok és előadási darabok segítségével.
– Társas zenélés.
– Lapról játszás az előző év nehézségi fokán.

Ajánlott tananyag
Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)
Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. (EMB 5458)
Bántai – Kovács: Skálaiskola I. (EMB 8233)
Csupor László: Ujjgyakorlatok (EMB 7266)
Platonov: A fuvolajáték iskolája (Moszkva 11672)
Gariboldi: Gyakorlatok kezdő fuvolásoknak (EMB 8519)
Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára I. (EMB 8591)
Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet I. (PWM 6464)
M. Moyse: Le debutant Flutiste (Leduc 18802)
M. Moyse: Cinquante Études Mélodiques I-II. (Leduc 19480, 19481)
Bartók és Kodály művei fuvolákra és zongorára I. (Bántai – Sipos) (EMB 7958)
Bartók és Kodály művei fuvolára és zongorára II. (Bántai – Sipos) (EMB 8940)
Kocsár Miklós: Saltus Hungaricus (EMB 6744)
Bántai – Kovács: Fuvolamuzsika I. (EMB 6587)
Bántai – Kovács: Könnyű kamarazene fuvolára (EMB 6387)
Barokk táncok fuvolára és zongorára (Nagy) (EMB 13272)
Classical Music for Flute (B.&H. 20342)
Der junge Flötist (Zimmermann 1394)
J. Hook: Szonatina (C-dúr) (Schott 10139)
Händel: Menüette (Hofmeister B. 144)
J. Haydn: 12 menüett fuvolára és gitárra (Mosóczi – Vági) (EMB 12915)
Csupor László: Fuvoladuók kezdők számára I. (EMB 8498)

Követelmény
A már megszerzett ismeretek és készségek helyes alkalmazása.
Különböző karakterű, nagyobb technikai képzettséget igénylő gyakorlatok, műzenei példák biztonságos eljátszása.
Bonyolultabb ütemfajták, ritmikai elemek, ritmusképletek alkalmazása.
Különböző karakterű és tempójú etűdök biztonságos eljátszása.
Egy stílusosan előadott, tisztán intonált előadási darab eljátszása kotta nélkül, zongora- vagy egyéb hangszerkísérettel.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott skála (tercmenet, hármashangzat-felbontás is),
– Két különböző karakterű gyakorlat,
– Egy előadási darab kotta nélkül.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Hangterjedelem: c^1-h^3-ig.
– A felhangrendszer megismertetése.
– Aszimmetrikus ütemek, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó és rendszerezett ismerete.
– Tizenhatod-triola, kettős nyújtópont.
– Dúr és moll hangnemek 4#, 4b előjegyzésig, a hangszer teljes hangterjedelmében.
– Modális hangsorok.
– A könnyebb ékesítések (előke, parányzó, trilla) írásmódja és ritmusa.
– A moduláció fogalma.
– Egyszerűbb hangnemi kitérések felismerése a tanár segítségével.
– A játszott anyag zenei formáinak elemzése, stílusjegyeinek tudatosítása (pl. tánctípusok).
– A belső hallás fejlesztése (tempó, karakter és intonáció elképzelése a játék megkezdése előtt).

A hangszerkezelés fejlesztése
– A felhangok szerepének tudatosítása a támasz és a helyes szájtartás kialakításában.
– Törekvés az ujjak és a nyelv könnyed mozgatására.
– A skálázás tempójának fokozása különböző dinamikával, ritmikával és artikulációval, kettős nyelvütéssel.
– A dinamikai árnyalás fejlesztése a szép hang és a tiszta intonáció mellett.
– Önálló hangolásra nevelés.
– Memóriafejlesztés: a megszerzett formai, szerkezeti ismeretek alapján.
– Rendszeres társas zenélés, vagy kiszenekari játék.
– A lapról játszási készség az előző év nehézségi fokán.

Ajánlott tananyag
Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
Gariboldi: 30 etűd (EMB 8007)
M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
M. Moyse: Cinquante Études Mélodiques op. 4 I-II. (Leduc 19480 19481)
Towarnicki: Szkola na Flet I. (PWM 5706)
Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet I. (PWM 6464)
Flöte Lernen mit Trewor Wye II. (Zimmermann ZS. 243)
Flötenetüden I. (Immanuel Lucchesi) (DVfM 31050)
Fuvolamuzsika II.(Bántai – Kovács) (EMB 8732)
Romantikus album (Bántai – Sipos) (EMB 12350)
3 Gavotte (Bántai – Sipos) (EMB 13099)
Album of Sonatinas for young Flutists (Schirmer 44374)
J. Conte: Impromtu (G.Billaudot 3433)
Heinrich Funk: Kleine Sonata (VEB Hofmeister- Leipzig 7237)

Der Junge Flötist (Zimmermann 1394)
Salon-Stücke II. (Kunzelmann GM 903 b)
Bárcsak volna fuvolán! (Cseténvi) (AKKORD A-1019)
Hangversenydarabok fuvolára (Szebenyi – Nagy) (EMB 6958)
Népszerű előadási darabok fuvolára (Kovács L.) (EMB 12654)
Bononcini: Táncok és szonáták I. (Máriássy) (EMB 13612)
Csupor László: Fuvoladuók II. (EMB 14043)
Bartók Béla: 18 duó 2 fuvolára (Csupor László) (UE 17288)
Beethoven: Sonata a due flauti (EMB 4172)
Bartók és Kodály művei fuvolára és zongorára II. (Bántai – Sipos) (EMB 8940)
Bántai – Kovács: Könnyű kamarazene fuvolára (EMB 6387)
Telemann: Sechs Sonaten im Kanon (Hofmeister 124)
Blavet: 15 Duette für Flöten (Heinrichschofen 1340)
Boismortier: Leichte Duos op. 11 (Peters 9664)
Mozart: 5 Pieces for 3 Flutes (UE 16157 L.)

Követelmény
Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása.
Nagyobb terjedelmű előadási darabok, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, kísérettel.
Folyamatos, egyenletes tempójú skálázás a tanult variációkkal.
Társas zenélés: kíséretes előadási darabok, duók, triók.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott skála (duplanyelvvel is),
– Két különböző karakterű gyakorlat,
– Egy előadási darab kotta nélkül.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az eddig tanult ismeretek és megszerzett készségek elmélyítése.
– Bonyolultabb ritmusképletek, dinamikai és artikulációs előírások megvalósítása.
– Dúr és moll hangnemek 5#, 5b előjegyzésig, a hangszer teljes terjedelmében.
– A bonyolultabb ékesítések írásmódja és ritmusa.
– A szélsőséges dinamikák fogalma.(pianissimo, fortissimo stb.).
– A formai és szerkezeti ismeretek bővítése (rondóforma, variációs forma).
– A tanuló ismerje a történelmi társastáncok tempóit és jellegzetességeit.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés, nyelv- és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek elmélyítése, tökéletesítése.
– Lehetőleg biztonságos hangindítás minden regiszterben.
– Szélsőséges dinamikák (ff, pp) megvalósítása, fokozott figyelemmel a szép hang és a tiszta intonáció megtartására.
– A befúvás szélsőséges helyzetei (ki- és befordítás).
– A trilla és egyéb díszítő elemek magasabb szintű, önálló alkalmazása.

– A laza, könnyed ujjtechnika kidolgozása.
– Hangsorok rendszeres gyakorlása a korábban megismert variációk szerint, 5#, 5b előjegyzésig.
– A tanuló önállóságának fejlesztése.
– A vibrato szerepe a zenei megvalósításban. A tanuló uralja a vibrato sebességét és amplitúdóját.
– Etűdök és skálák tempójának fokozása.
– Memóriafejlesztés: hosszabb terjedelmű műveken keresztül.
– Társas zenélés más hangszerekkel is (pl. vonós, fúvós, gitár stb.).
– Lapról játszás: az előző év nehézségi fokán.

Ajánlott tananyag
Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. (EMB 5458)
Bántai – Kovács: Skálaiskola II. (EMB 8625)
Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33I. (Zimmermann ZM 1090)
M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166))
Das Flötenbuch Friedrich des Grossen (Breitkopf 5606)
Romantikus Album (Bántai – Sipos) (EMB 6958)
3 Tambourin (Bántai – Sipos) (EMB 12574)
3 Polonaise (Bántai – Sipos) (EMB 13446)
Hangversenydarabok fuvolára és zongorára (Szebenyi – Nagy) EMB 6958
Népszerű előadási darabok fuvolára (Kovács L.) (EMB 12654)
Bononcini: Táncok és szonáták II. (Máriássy) (EMB 13613)
Marcello: 12 szonáta fuvolára op.2 I. (Máriássy) (EMB 13476)
D. Scarlatti: Három szonáta (EMB 8958)
Járdányi Pál: Szonatina (EMB 1371)
Bárcsak volna fuvolám! (Csetényi Gyula) (AKKORDA-1019)
Album of Sonatinas for young Flutists (Schirmer 44374)
Telemann: F-dúr szonáta (Amadeus GM 666)
Vivaldi: „Il pastor fido” 6 Sonaten für Querflöte und Basso continuo (Hortus Musicus 135)
Quantz: Sonata in F-dur op. 3 no. 6 (Peters 9675)
Lavigne: Drei Sonaten (Peters 9663)
Debussy: A kis néger (EMB 7933)
Jeney Zoltán: Fuvoladuók II. (EMB 6640)
E. Köhler: Válogatott duók (Tősér) (EMB 13780)
Telemann: Sechs Sonaten in Kanon (Hofmeister B.124)
Hotteterre: Trio Sonatas I-II. (Musica Rara 1806, 1807
Bengráf József: Magyar táncok a 18. századból fuvolára, gitárra és gordonkára (Pejtsik) (EMB 12804)
Zempléni: Fuvolatrió (EMB 12807)

Követelmény
Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.
Dúr és összhangzatos moll hangsorok hármashangzat-felbontásaikkal, tercmeneteikkel együtt, kotta nélkül.
Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban.
Barokk tánc vagy könnyebb szonáta tételpár stílusos, intonált előadása, kísérettel.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott skála (alap + hármashangzat + felbontás + tercmenet),
– Egy különböző karakterű gyakorlat,
– Egy szonáta tételpár,
– Egy előadási darab kotta nélkül.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az eddig megszerzett ismeretek összefoglalása (különböző ritmusok, ütemfajták, ütemjelzések, tempójelzések, díszítések stb. átfogó, rendszerezett ismerete).
– Dúr és moll hangnemek 6#, 6b előjegyzésig, hármashangzat- és dominánsszeptim-felbontásokkal és tercmenetekkel együtt.
– Eltérő, sajátos stílusjegyek felismerése (stílusismeret).
– Tudatosítsuk a gyakorlás helyes módszerét.
– A játszott művek formai és szerkezeti elemzése.
– Kromatikus skála.
– A tanuló ismerje az előadási darabok szerzőit, zenei korszakokba helyezve.
– A zenei ízlés, stílus- és hangszínérzék, valamint a karakterek iránti érzékenység fejlesztése, a zenei fantázia kibontakozása.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A hangindítás és hangbefejezés differenciálása, repetíció gyakoroltatása, tempójának fokozása (szimpla és dupla staccatóval is).
– Tartott hangok állandó vagy változó dinamikával, a jó hangminőség, a tiszta intonáció megtartásával.
– Valamennyi hangsor rendszeres gyakorlása a korábban megismert változatok szerint.
– Trilla-skála.
– A hallás és ritmusérzék továbbfejlesztése, a dinamikai, hangszínbeli és intonációs igényességre való törekedés.
– A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer fejlesztése.
– A tanuló ismerje hangszerének intonációs hibáit és tudatosan korrigálja azokat.
– Tudatos zenei memorizálás.
– Rendszeres társas zenélés.
– Lapról játszás az előző év nehézségi fokán.

Ajánlott tananyag
Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
Eördögh J.: Középfokú technikai és olvasógyakorlatok I. (EMB 1801)
E. Köhler: 25 Romantische Etüden für Flöte op. 66 (ZM 12240)
M. Moyse: Exercises Journaliers pour La Flfte (Leduc 16638)
M. Moyse: Cinquante Études Mélodiques op. 4 I. (Leduc 19480)
M. Moyse: Vingt-Quatre Études Mélodiques avec variations (Leduc 18026)
Das Flötenbuch Friedrich des Grossen (Breitkopf 5606)
Hangversenydarabok fuvolára és zongorára (Szebenyi – Nagy) (EMB 2791)
Népszerű előadási darabok fuvolára (Kovács L.) (EMB 12654)
Romantikus album (Bántai – Sipos) (EMB 12350)
3 olasz arietta (Cseténvi) (AKKORD A-1006)

Bárcsak volna fuvolán! (Csetényi) (AKKORD A-1019)
Händel: Hallei szonáták (Bántai – Máriássy) (EMB 5739)
Händel: Hallei szonáták (EMB 7217)
Händel: Elf Sonaten (DVfM 4003)
Telemann: Sechs Sonaten in Kanon (Hofmeister B.124)
Boismortier: Sechs Sonaten I-II. (Schott 5056, 5057)
Boismortier: 6 szonáta op. 9 (Máriássy) (EMB 13350)
Mozart: G-dúr szonáta K. 285/a (EMB 13067)
Mozart: C-dúr szonáta K. 285/b (EMB 13011)
Mozart: D-dúr szonáta K. 285 (EMB 13009)
Mozart: A-dúr szonáta K. 298 (EMB 13010))
Vivaldi: Concerto V. F-dur op. 10 (Schott FTR 83)
Vivaldi: Concerto IV. G-dur op. 10 (Schott 41413)
Rossini: Andante és Allegro (Eulenburg GM 209)
Szervánszky: Szonatina (EMB 1372)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott skála + variációi,
– Egy etűd,
– Egy tételpár vagy kamaramű.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
A tanuló ismerje
– a fuvola és a fafúvós hangszerek múltját, irodalmát,
– a hangszer teljes hangterjedelmét,
– a tudatos és helyes légzéstechnikát,
– a fuvola intonációs hibáit (és tudatosan korrigálja azokat),
– a dúr és moll hangnemeket 4 #, 4 b előjegyzésig,
– az egyszerűbb díszítések írásmódját és ritmusát,
– a vibrato szerepét a zenei megvalósításban,
– ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
– a jelentősebb fuvolás előadóművészeket.
Legyen képes
– a kiegyenlített és kifejező hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
– a különböző hangindítások és hangbefejezések megvalósítására,
– a különböző nyelvütések (szimpla és dupla staccato) gyorsaságának fejlesztésére,
– az önálló hangolásra,
– a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
– a kottahű játékra és folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
– hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
– a különböző artikulációs előírások megszólaltatására (staccato, tenuto, legato, marcato stb.),
– egyenletes, pergő-technikához vezető ujjgyakorlatok fokozatos gyorsítására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes
– dúr és moll skálákat játszani 4 #, 4 b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat- és szimpla- és duplanyelvvel is, a játszott irodalom által megkövetelt dinamikák megvalósítására,
– készségfejlesztő gyakorlatok hibátlan eljátszására (pl. Eördögh, Platonov stb.),
– nehezebb etűdök zenei és technikai megvalósítására (pl. Köhler op. 33-as és op. 66-os etűdsorozata),
– egy barokk szonáta lassú és gyors tételének eljátszására egyszerűbb díszítésekkel,
– hosszabb terjedelmű művek memorizálására (pl. Járdányi: Szonatina, Szervánszky: Szonatina stb.).

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Fuvola főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
– Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Jeney: Fuvolaiskola II. kötet/56-85., Bántai: Válogatott etűdök II. kötet/12., Köhler: Etűdök op. 33 no. 1/1-3. nehézségi szintjén).
– Egy barokk szonátatétel; Marcello: d-moll szonáta, Telemann: F-dúr szonáta valamelyik tétele nehézségi szintjén.
– Egy előadási darab; Romantikus album, 3 Menüett, 3 Tambourin, Népszerű előadási darabok nehézségi szintjén.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
– Két különböző karakterű etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű; Platonov: 30 etűd 1-10., Köhler: Etűdök op.33 no. 1/1-5., Eördögh: Technikai és olvasógyakorlatok 1/1-4. nehézségi szintjén.
– Egy barokk szonáta tételpár; Händel: Hallei szonáták nehézségi szintjén.
– Egy karakterdarab vagy kamaramű; Járdányi Pál: Szonatina nehézségi szintjén.

A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,

– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták, ütemjelzések átfogó, rendszerezett ismerete.
– Dúr és moll hangnemek 7#, 7b előjegyzésig.
– Eltérő, sajátos stílusjegyek felismerése, ezek megvalósítása (stílusismeret).
– Különböző korhű díszítésfajták megismerése.
– A zenei anyag kiválasztása az életkori sajátosságok figyelembevételével.
– Zenekari művek fuvolaszólamainak megismertetése.
– A játszott művek formai, szerkezeti elemzése.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az eddig megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
– Skálák különböző kötésvariációkkal.
– A hallás és ritmusérzék fejlesztése, a dinamikai és hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.
– Az önállóság fejlesztése a gyakorlás módszerességében, az etűdökben és előadási darabokban felmerülő problémák gyorsabb megoldása érdekében.
– Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.
– Memóriafejlesztés: a kotta nélküli játék gyakorlása.
– Társas zenélés: kamarazene.

Ajánlott tananyag
Eördögh J.: Középfokú technikai és olvasógyakorlatok I. (EMB 1801)
Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára III. (EMB 8593)
E. Köhler: 25 Romantische Etüden für Flöte op. 66 (ZM 12240)
Fuvolaetűdök középfokra (Jeney Zoltán) (EMB 12062)
M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
Flötenetüden II. (Immanuel Lucchesi) (DVfM 31057)
Fr. Vester: 50 weitere klassische Studien (UE 14672)
Szemelvények zenekari művekből (Gyöngyössy) (EMB 12949)
Boismortier: Sechs Suiten (Schott FTR 15)
Telemann: Zwölf methodische Sonaten (Peters 13069)
Kuhlau: 12 Caprices I-II. Ger. (Billaudot 1801, 1802)
Das Frühbarokk (Máriássy) (EMB 13533)
Das Italianische Barokk (Máriássy) (EMB 13534)
Marcello: 12 szonáta fuvolára és basso continuóra I-II. (EMB 13476, 13477)
Loeillet: 12 szonáta op. 4 I-IV. (EMB 12989- 12992)
Loeillet: 12 szonáta op. 1 I-IV. (EMB 12638- 12641)
Loeillet: 12 szonáta op. 3 I-IV. (EMB 13160- 13163)
Vivaldi: D-dúr fuvolaverseny op. 10 (Il Cardellino) (EMB 7226)

J. S. Bach: Suite no. 2 (h-moll) tánctételek (EMB 13185)
Händel: Elf Sonaten (DVfM 4003)
Pergolesi: Fuvolaverseny (G-dúr) (B.&H. 17502)
Gluck: G-dúr fuvolaverseny (Amadeus BP 2061)
Corelli: La Follia (Schott 43236)
Czerny: Rondo facile et brillant (G-dur) (Kunzelmannn GM 831C)
Benda: Sonata C-dur (Hofmeister 742)
Mozart: D-dúr szonáta K. 285 (EMB 13009)
Mozart: A-dúr szonáta K. 298 (EMB 13010)
Telemann: Largo e vivace (4 fuvolára) (Edizioni Berben E. 1954 B.)
Barokk mesterek variációi II. (Kállay) (EMB 14137)
Boccherini: Menüett és variációk 4 fuvolára (BA 6888)

Követelmény
Az eddigi évfolyamokban elért színvonal megőrzése.
Különböző karakterű etűdök megszólaltatása a jellegüknek megfelelő tempóban.
Előadási darab (vagy kamaramű stb.) értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása.
E. Köhler: Etűdök op. 33 I. 5., 7., 9., vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök II. 12-14., továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok vagy kamaraművekAz év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála,
– Egy etűd (pl. romantikus: Köhler op. 66-ból vagy Platonov: 30 etűdből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
– Egy szonáta tételpár,
– Egy előadási darab vagy kamaramű.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A bonyolultabb felhangok ismerete.
– Kromatikus és egészhangú skálák.
– A játszott művekben előforduló tempójelzések, karakterjelzések, dinamikai és előadási jelek, zenei műszavak.
– Differenciáltabb hangnemi kitérések (pl. tercrokonság) felismertetése a tanár segítségével.
– Improvizáció különböző műfajokban (pl. 1-2 ütemes rövid zárlati kadenciák – futamok, hármashangzatok – rögtönzése).
– Ismerkedés a kortárs zenei irányzatokkal.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Kromatikus és egészhangú skálák mérsékelt tempóban.
– Hármas nyelvütés (tripla staccato).
– A trillázás fejlesztése.
– Fokozott figyelem a hang szépségére, a hangminőség és vibrato összefüggésére.
– A nehezebb átfújások gyakorlása.
– A halk és gyors belélegzés továbbfejlesztése.
– A skálázás tempójának fokozása; a különböző figurációk egy levegőre (tudatos gazdálkodás a levegővel).
– Kortárs zenei irányzatok, technikai megoldások.

– A tudatos zenei memorizálás fejlesztése.
– Társas zenélés: kamarazene, zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Eördögh J.: Középfokú technikai és olvasógyakorlatok II. (EMB 1838)
Andersen: 24 etűd fuvolára (Kovács L.) (EMB 8520)
E. Köhler: Etűdök fuvolára II. op. 33 (Pröhle) (EMB 8514)
E. Köhler: 25 Romantische Etüden für Flöte op. 66 (ZM 12240)
Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet III. (PWM 6465)
Fürstenau: 24 Etüden für Flöte (Hofmeister 7293)
M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
Bellinzani: 4 szonáta (EMB 12792)
Blavet: Szonáták (Fleury) (Rudall 585, 594, 597, 626, 632)
Vanhal: G-dur Sonata (Panton 876)
Veracini: 12 Sonaten I-IV. (Kolneder) (Peters 4965a, 4965b, 4965c, 4965d)
Quantz: Flötenkonzert g-moll (Peters 12885)
Telemann: f-moll Sonata (Amadeus GM 666)
Kuhlau: 12 Capries I- II. (G. Billaudot 1801, 1802)
Fiocco: Allegro (P. Paubon) (G. Billaudot G. 3190/b)
Mozart: Rondo, D-dúr (Pröhle) (EMB 8521)
Die zweite Halfte des 18. Jahrhunderts (Máriássy) (EMB 13536)
Mozart: A-dúr Szonáta (Homolya) (EMB 13010)
Rösler – Rosetti: D-dúr fuvolaverseny (Szebenyi) (EMB 3949)
Hajdu M.: Magyar pásztordalok (EMB 1670)

Követelmény
Rendelkezzék a tanuló olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befúvási érzetek rövid időn belül elérhetők.
Technikai felkészültségének megfelelő etűdök kiválasztása és azok, lehetőleg hibátlan megszólaltatása.
Képességeihez mért zenei anyag (kamaramű) igényes előadása.
E. Köhler: Etűdök op. 66 kötetből, vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök II. 46., vagy III. 9-10., továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes vagy kamaraművek.
Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála,
– Egy etűd (pl. Köhler: op. 33 II. kötetből, Bántai – Kovács: Válogatott etűdök III. kötetből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
– Egy tételpár vagy kamaramű.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az egészhangú és a kromatikus skála ismerete és ezek kombinációi.
– A művek lassú tételeinek zenei összefogása, zenei ívek felépítése, illetve lekerekítése.
– Romantikus zenei előadásmód.
– A zenei stílusérzék és a zenei fantázia fogalma.
– Tájékozódás a XX. század különböző stílusaiban.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Nagyobb, nehezebb hangközök kötésének gyakorlása.
– A mély regiszter intenzitásának továbbfejlesztése.
– A hármas nyelvütés gyorsítása.
– Hangképzés nagy dinamikai különbségekkel.
– A memória szinten tartása.
– Társas zenélés: kamarazene, zenekari játék.

Ajánlott tananyag
E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 II. (Pröhle) (EMB 8514)
Andersen: 24 etűd fuvolára (Kovács L.) (EMB 8520)
J. Chr. Bach: Sonata F-dur per flauto e cembalo (EMB 8977)
Mozart: D-dúr szonáta (Homolya) (EMB 13009)
M. Haydn: Fuvolaverseny (Vécsey) (EMB 2297)
Hoffmeister: D-dúr fuvolaverseny (EMB 4274)
Vivaldi: La notte (g-moll) op. 10 (EMB 1822)
Boccherini: Concerto in D major (Rampal) (IMC 10017)
Schubert: Téma variációkkal, B-dúr (Bántai – Sipos) (EMB 12573)
Schumann: Három románc op. 94 (EMB 12841)
Debussy: Syrinx, En bateau (Szebenyi) (EMB 8290)
Farkas Ferenc: Bihari román táncok (EMB 958)
G. Fauré: PiPces CPlebres pour Flfte et Piano (Leduc 29002)
Mozart: Sechs Duette op. 75 I-II. (Zimmermann 2260, 11340)
Doppler: Duettino americain (Adorján) 2 flfte+piano (Billaudot G 3104B)
Jean-Jean: Modern etüdök
Követelmények
Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármas- és négyeshangzat-felbontásokkal, tercmenetekkel kotta nélkül.
Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban.
Lassú-gyors szonáta-, koncert- (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása, kísérettel.
Jártasság nehezebb ritmusképletekben.
Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel, lehetőség szerint zenekari játék.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála,
– Egy etűd (pl. Köhler: op. 33 III. kötetből, vagy a Fuvolaetűdök középfokra című kottából) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
– Egy tételpár vagy kamaramű.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az eddig tanult ismeretek összegzése.
– Modern zenei effektusok.
– Pergőnyelv.
– Bevezetés és ismertetés az újabb légzéstechnikák (körkörös légzés) fogalmáról, használatáról.

– A fuvola társhangszereinek és transzponálási módjainak ismerete (piccolo, altfuvola, basszusfuvola).
– Kitekintés a jazz és az értékes könnyűzene irányába.
– Alakuljon ki a tanulóban egy olyan értelmi és érzelmi kapcsolat a zenével, hogy a mindennapi zenélés életszükségletévé váljék.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az elsajátított hangszertechnikai ismeretek alárendelése az egyes művek zenei igényeinek.
– Az improvizációs készség lehetőségének kihasználása a játék örömének fokozására.
– Nehezebb kamaramű (vagy zenekari anyag) technikai problémáinak megoldása transzponálási lehetőségek kihasználásával.
– A tanuló lapról játék során érje el, hogy első látásra mind zeneileg, mind technikailag megfelelően játsszon el nem túl nehéz műveket.
– Társas zenélésnél az intonálás tisztaságában és az együttjátszás precizitásában tudjon magas színvonalon fuvolázni.
– Legyen alkalmas arra, hogy különböző együttesekben mindenki számára örömöt szerző játékot produkáljon.

Ajánlott tananyag
E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 III. (Pröhle) (EMB 8515)
E. Köhler: Virtuóz etűdök fuvolára op. 75 I. (EMB 8516)
E. Köhler: Virtuóz etűdök fuvolára op. 75 II. (EMB 8517)
Ittzés Gergely: Kettősfogások fuvolára (táblázat) saját kiadás
Quantz: Capricien (Amadeus BP 2050)
Ph. E. Bach: Szólószonáta fuvolára (Hofmeister 7141)
A bécsi klasszikusok (Pröhle) (EMB 13537)
Romantikus fuvolavirtuózok I-II. (EMB 13538, 13539)
Fauré: Fantázia (Jeney Zoltán) (EMB 7675)
Vivaldi: Concerto in do minore (Hartay – Nagy) (EMB 3770)
F. Mendelssohn-Bartholdy: Rondo capriccioso (Bántai – Sipos) (EMB 13195)
Quantz: Flötenconcerto G-dur (Peters 12981)
Borne: Carmen-Fantasie (Kunzelmann GM 890)
Schubert: Bevezetés és variációk az „Elszáradt virágok” témájára (EMB 13286)
P. Csillag: Kavicsok szólófuvolára (EMB 13949)
Devienne: Sechs Sonaten (Kunzelmann GM 877/a, b)
Kuhlau: Three Trios op. 13 (Rampal) (IMC 2787)
Devienne: Trio D-dur (Eulenburg 10005)
E. Bozza: Trois pi?ces (pour 4 fl?tes) (Leduc 25584)
F.-K. Doppler: Magyar Fantázia op. 35 (Adorján) (2 fuvola, zongora) (Musica Rara 1275)
Grieg: Ausgewählte Stücke aus Peer Gynt für 2 Flöten und Klavier (UE 30350)
S. Joplin: The Entertainer für drei Flöten und Klavier (Amadeus BP 2411)
J. CastérPde: Flftes en Vacances Quatre PiPces pour 3 flftes (ad libitum 4 flftes) (Leduc 23296)
J. Haydn: Die Jahreszeiten für zwei Flöten (UE 18036)
Mozart: Die Hochzeit des Figaro für 2 Flöten (UE 16773)
Láng: Duo (EMB 4532)
Bozza: Kvartett (Leduc 21318)

Követelmény
A tanuló a zenei anyagot életkorának, évfolyamának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő szinten, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.
Jean-Jean: Modern etűdök, vagy Fuvolaetűdök középfokra, vagy Hangversenyetűdök fuvolára (Kovács L.), továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darab vagy kamaramű.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála,
– Egy etűd (pl. Andersen: 24 etűdből vagy Jean-Jean: Modern etűdökből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
– Egy tételpár vagy kamaramű.

Továbbképző évfolyamok „B" tagozat

7. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A fuvolahang fizikai törvényszerűségei.
– Dúr és moll hangnemek 7#, 7b előjegyzésig.
– Kromatikus skála.
– A tempójelzések, karakterjelzések ismeretének bővítése.
– A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták, ütemjelzések átfogó, rendszerezett ismerete. További aszimmetrikus ütemek.
– Eltérő, sajátos stílusjegyek felismerése, ezek megvalósítása (stílusismeret).
– Különböző korok díszítésfajtáinak megismertetése.
– Barokk művek felépítése (szonáta, koncert).
– Szekvenciális szerkesztésmód a barokk művekben.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A kialakult mechanizmusok továbbfejlesztése
– Hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.
– A nyelvindítás különböző módjai, a dinamika és az intonáció összefüggései.
– A rekeszizom tudatos működtetése, alkalmazása.
– Hangsorok különböző ritmikai variációkkal, változó kötésmódokkal, repetíciókkal, többféle hangerősségben.
– Trillaskálák a tanult hangnemekben.
– A vibrato, mint a zenei kifejezés egyik eszköze.
– A fuvolajátékkal kapcsolatos állóképesség fejlesztése, idejének növelése.
– Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.
– Önálló gyakorlási módszerek bővítése.
– Társas zene (kamarazene, zenekari játék).
– A lapról olvasási készség fejlesztése folyamatos tempóban.

Ajánlott tananyag
Eördögh J.: Középfokú technikai és olvasógyakorlatok I. (EMB 1801)
Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára III. (EMB 8593)
E. Köhler: 25 Romantische Etüden für Flöte op. 66 (ZM 12240)

Fuvolaetűdök középfokra (Jeney Zoltán) (EMB 12062)
Szemelvények zenekari művekből (Gyöngyössy) (EMB 12949)
Boismortier: Sechs Suiten (Schott FTR 15)
Telemann: Zwölf Fantasien für Querflöte (Bärenreiter 2971)
Telemann: Zwölf methodische Sonaten (Peters 13069)
Kuhlau: 12 Caprices I-II. Ger. (Billaudot 1801, 1802)
Das Frühbarokk (Máriássy) (EMB 13533)
Das Italianische Barokk (Máriássy) (EMB 13534)
Marcello: 12 szonáta fuvolára és basso continuóra I-II. (EMB 13476, 13477)
Loeillet: 12 szonáta op. 3 I-IV. (EMB 13160- 13163)
Vivaldi: „Il pastor fido" 6 Sonaten für Querflöte und basso continuo (Hortus Musicus 135)
Vivaldi: D-dúr fuvolaverseny op. 10 (Il Cardellino) (EMB 7226)
J. S. Bach: Suite no. 2 (h-moll) tánctételek (EMB 13185)
Pergolesi: Fuvolaverseny (G-dúr) (B.&H. 17502)
Gluck: G-dúr fuvolaverseny (Amadeus BP 2061)
Corelli: La Follia (Schott 43236)
Czerny: Rondo facile et brillant (G-dur) (Kunzelmannn GM 831C)
Benda: Sonata C-dur (Hofmeister 742
Mozart: D-dúr szonáta K. 285 (EMB 13009)
Mozart: A-dúr szonáta K. 298 (EMB 13010)
Popp – Moniuszko: A fonólányka (PWM 1179)
Bartók Béla: Három csíkmegyei népdal (Szebenyi) (EMB 2142)
Farkas Ferenc: Szonatina (EMB 5870)
Decsényi János: Sonatina pastorale (EMB 2953)

Követelmény
Hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.
A nyelvindítás különböző módjai, a dinamika és az intonáció összefüggései.
Különböző díszítések stílusos alkalmazása
A tanult daraboknak megfelelő tempók alkalmazása
Nagyobb terjedelmű mű stílusos, biztonságos előadása

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála,
– Egy etűd (pl. romantikus: Köhler op. 66-ból vagy Platonov: 30 etűdből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
– Egy szonáta tételpár vagy kamaramű.
– Egy előadási darab

8. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A tanuló ismerje a négy zenei alapkaraktert: dolce, espressivo, risoluto, grazioso.
– A klasszikus zeneirodalom stílusainak jellemzői.
– A szonátaforma tematikus és hangnemi elemzése.
– Improvizáció különböző műfajokban (pl. 1-2 ütemes rövid zárlati kadenciák rögtönzése).
– Ismerkedés a XX. századi zene hangzásvilágával.
– Egészhangú skálák és kombinációi.

– Szűkített és bővített hármashangzatok.
– Nehezebb hangnemi kitérések önálló felismerése.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A hangképzés eddig tanult elemeinek ismétlése, bővítése dinamikai követelményekkel.
– Kifejező hang, hangminőség, a vibrato gyakorlati megvalósítása.
– Nehezebb átfújások gyakorlása.
– A halk és gyors belégzés továbbfejlesztése.
– Tudatos gazdálkodás a levegővel.
– Laza, könnyed ujjtechnika.
– Az ujjak szinkronizálása.
– Hangsorok különböző tempókban, figurációkkal, hangközmenetekkel, harmóniafelbontásokkal (kromatikus és egészhangú skálákban is).
– Hármas nyelvütés.
– Trillák egyenletes és gyors tempóban.
– Tudatos zenei memorizálás.
– Társas zenélés különféle együttesekben.
– Lapról játszás: különös tekintettel a klasszikus irodalom zenei anyagára.

Ajánlott tananyag
Eördögh J.: Középfokú technikai és olvasógyakorlatok II. (EMB 1838)
Andersen: 24 etűd fuvolára (Kovács L.) (EMB 8520)
M. Moyse: Exercises Journalier pour la Fl?te (Leduc 16638)
Bellinzani: 4 szonáta (EMB 12792)
Vanhal: G-dur Sonata (Panton 876)
Veracini: 12 Sonaten I-IV. (Kolneder) (Peters 4965a, 4965b, 4965c, 4965d)
Quantz: Flötenkonzert g-moll (Peters 12885)
Telemann: f-moll Sonata (Amadeus GM 666)
Kuhlau: 12 Capries I-II. (G. Billaudot 1801, 1802)
Fiocco: Allegro (P. Paubon) (G. Billaudot G. 3190/b)
Mozart: Rondo, D-dúr (Pröhle) (EMB 8521)
Mozart: A-dúr Szonáta (Homolya) (EMB 13010)
Rösler – Rosetti: D-dúr fuvolaverseny (Szebenyi) (EMB 3949)
Hajdu M.: Magyar pásztordalok (EMB 1670)
Corrette: Six sonatas op. 2 for 2 flute (Nova Music NM 165)
Jeney Zoltán: Fuvoladuók I-III. (EMB 6562, 6640, 7816)
J. Haydn: Sechs Duette (UE 18037-38)
J. Haydn: Three Trios (for 3 flutes) (J. P. Rampal) (IMC 1958)
C. Wanausek: 10 Miniaturen für 4 Flöten (Doblinger 05023)

Követelmény
Rendelkezzék a tanuló olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befúvási érzetek rövid időn belül elérhetők.
Technikai felkészültségének megfelelő etűdök kiválasztása és azok, lehetőleg hibátlan megszólaltatása.
Képes legyen a tanuló a művek stílushű, igényes előadására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála,

– Egy etűd (pl. Köhler: op. 33 II. kötetből, Bántai – Kovács: Válogatott etűdök III. kötetből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
– Egy barokk szonátatételpár vagy barokk kamaramű,
– Egy előadási darab.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A tempó- és dinamikai jelek bővebb ismerete.
– A zenei stílusérzék és a zenei fantázia fogalma.
– Lassú tételek zenei összefogása, zenei ívek felépítése, illetve lekerekítése.
– Romantikus művek (hangszeres dalok, karakterdarabok stb.) zenei előadásmódja.
– Társművészetek.
– Zenekari művek fuvolaszólamainak megismertetése.
– Pergőnyelv.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Tartott hangok nagy dinamikai különbségekkel (pp, ff).
– A mély regiszter intenzitásának fokozása.
– Hangindítás, hangbefejezés és a nyelv szerepének kapcsolata.
– A hármas nyelvütés gyorsítása.
– Pergőnyelv az alsó regiszterben is.
– Nehezebb, nagyobb hangközök kötése.
– Valamennyi hangsor rendszeres gyakorlása élénk és egyenletes tempóban.
– A memória szinten tartása, felhasználva a nehezebb technikai feladatok gyakorlására.
– Társas zene, kamarazene, zenekari játék.
– A lapról játszás továbbfejlesztése a romantikus zenei anyagon.

Ajánlott tananyag
E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 III. (Pröhle) (EMB 8515)
Andersen: 24 etűd fuvolára (Kovács L.) (EMB 8520)
M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
Händel: Elf Sonaten (DVfM 4003)
C. Ph. E. Bach: 6 Sonaten (Zimmermann 1800)
J. Chr. Bach: Sonata F-dur per flauto e cembalo (EMB 8977)
Mozart: D-dúr szonáta (Homolya) (EMB 13009)
M. Haydn: Fuvolaverseny (Vécsey) (EMB 2297)
Hoffmeister: D-dúr fuvolaverseny (EMB 4274)
Schubert: Téma variációkkal, B-dúr (Bántai – Sipos) (EMB 12573)
Schumann: Három románc op. 94 (EMB 12841)
Debussy: Syrinx, En bateau (Szebenyi) (EMB 8290)
Farkas Ferenc: Bihari román táncok (EMB 958)
G. Fauré: PiPces CPlebres pour Flfte et Piano (Leduc 29002)
G. Fauré: Berceuse op. 16, Berceuse op. 56, PiPce, Fantaisie op. 79 (Leduc 4229)
Dávid: Szonáta (EMB 1867)
Szervánszky: Szvit két fuvolára (EMB 2671)
W. Fr. Bach: Sechs Duette I-II. (Breitkopf 5655, 5656)

Követelmény
A laza, könnyed ujjtechnika.
Jártasság nehezebb ritmusképletekben.
Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel, lehetőség szerint zenekari játék.
Érzékeny és igényes intonáció
Hajlékony legato, technikailag biztonságos nyelvtechnika

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála,
– Egy etűd
– Egy barokk szonáta tételpár
– Egy XX. századi mű

10. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A megtanultak összegzése.
– A modern zenei effektusok.
– Glissando, üveghangok, a fuvola felhangrendszerére épülő segédfogások.
– Ismerkedés újabb légzéstechnikák (körkörös légzés) alapjaival.
– Korunk zenéjének intonációs és ritmikai sajátságai.
– A bartóki zene hangrendszerei.
– Kitekintés a jazz és az értékes könnyűzene irányába.
– A fuvola társhangszerei (piccolo, altfuvola, basszusfuvola) és transzponálási módja és ezek zenekari használata.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az elsajátított hangszertechnikai ismeretek a virtuozitás irányába.
– Biztos hangindítás és hangbefejezés minden regiszterben, többféle dinamikával.
– Üveghangok, él- és réshangok, frulláto-módok bővítése.
– Az improvizációs készség lehetőségének kihasználása a játék örömének fokozására.
– Nehezebb kamaramű (vagy zenekari anyag) technikai problémáinak megoldása a transzponálási lehetőségek kihasználásával.
– Memóriafejlesztés, koncentrálás hosszabb terjedelmű műveken keresztül.
– Társas zenélésnél az intonálás tisztaságában és az együttjátszás precizitásában tudjon magas színvonalon fuvolázni.
– A tanuló lapról játék során érje el, hogy első látásra mind zeneileg, mind technikailag megfelelően játsszon el műveket.

Ajánlott tananyag
E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 III. (Pröhle) (EMB 8515)
E. Köhler: Virtuóz etűdök fuvolára op. 75 I. (EMB 8516)
Hangversenyetűdök fuvolára (Kovács L.) (EMB 12652))
Jean-Jean: Modern etűdök (Leduc 24726)
S. Karg-Elert: 30 Capricien op. 107 (Steingräber 2240)
E. Bozza: Quators Études – Arabesques (Leduc 22830)
Ittzés Gergely: Kettősfogások fuvolára (táblázat) saját kiadás
Quantz: Capricien (Amadeus BP 2050)

Ph. E. Bach: Szólószonáta fuvolára (Hofmeister 7141)
Devienne: Konzert für Flöte und Orchestra (Szebenyi – Nagy) (EMB 4723)
Fauré: Fantázia (Jeney Zoltán) (EMB 7675)
F. Mendelssohn-Bartholdy: Rondo capriccioso (Bántai – Sipos) (EMB 13195)
Kuhlau: Introductio e Rondo op. 98 (Billaudot MB 23178)
P. Csillag: Kavicsok szólófuvolára (EMB 13949)
Devienne: Sechs Sonaten (Kunzelmann GM 877/a, b)
F.-K. Doppler: Magyar Fantázia op. 35 (Adorján) (2 fuvola, zongora) (Musica Rara 1275)
P. Tschaikowsky: Danse des Mirlitons from Nut Cracker Suite (4 fl?tes) (Symphony 691-24)
Grieg: Ausgewählte Stücke aus Peer Gynt für 2 Flöten und Klavier (UE 30350)
S. Joplin: The Entertainer für drei Flöten und Klavier (Amadeus BP 2411)
J. CastérPde: Flftes en Vacances Quatre Pi?ces pour 3 fl?tes (ad libitum 4 fl?tes) (Leduc 23296)
J. S. Bach: 15 kétszólamú invenció (UE 18030)
Láng: Duo (EMB 4532)
Bozza: Kvartett (Leduc 21318)

Követelmény
A kortárs zene notációjának és alapvető technikai megoldásainak ismerete (üveghangok, él- és réshangok, frulláto-módok)
A technikai készségek virtuózabb fejlesztése.
A tanuló a zenei anyagot kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála,
– Egy etűd,
– Egy barokk szonáta tételpár vagy kamaramű,
– Egy előadási darab.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

„A” tagozat
A tanuló legyen képes
– a szép, kifejező hang tudatos megteremtésére,
– a tiszta intonációra,
– a hangszerét könnyedén kezelni,
– a levegő tudatos beosztására,
– hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
– a nagyobb lélegzetű, összetett feladatokat tartalmazó etűdök eljátszására,
– a vibrato sűrűségének fokozására, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazására,
– a különböző zenei korok megkomponált stílushű díszítéseinek önálló alkalmazására,
– a technikai és zenei szempontból tudatos, elemző gyakorlásra, a pontos ritmus feltétel nélküli megtartására,
– az értelmes, tagolt, árnyalt előadásra,
– a legfontosabb zenei karakterek megjelenítésére,
– egyszerűbb javítási műveletek elvégzésére (pl. csavar meghúzása, rugó visszatétele, a hangolódugó folyamatos ellenőrzése stb.).
A tanuló rendelkezzék

– megfelelő hangszeres technikával
– olyan lapról olvasási készséggel, amely a kamarazenei és zenekari játékhoz szükséges,
– olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befúvási érzetek rövid időn belül elérhetők,
– a tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.

A tanuló tudja alkalmazni
– a hang képzésének fizikai törvényszerűségeit (légzés, rekesz, felhangok stb.),
– a különböző artikulációs előírásokat (staccato, legato, tenuto, marcato stb.).

„B” tagozat (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló ismerje
– a modem zenei effektusokat,
– az újabb légzéstechnikákat,
– a fuvola társhangszereit, azok transzponálási módjait,
– korunk zenéjének intonációs sajátosságait.

Legyen képes
– biztos hangindításra és -befejezésre,
– nehéz etűd virtuóz előadására (pl. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 III. kötet, Wehner: 12 nagy etűd vagy Jean-Jean: Modern etűdök),
– nehezebb előadási darab, kamaramű, zenekari szólam önálló zenei és technikai megoldására.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Fuvola főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
– Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű; Bántai: Fuvolaetűdök III. kötet (EMB 8593, vagy Köhler: Etűdök op. 33 no. II. kötet (EMB 8514) nehézségi szintjén.
– Egy barokk szonáta két tétele, vagy egy barokk kamaramű; Marcello: a-moll szonáta, (EMB 12534), Telemann: C-dúr szonáta (EMB 13535), Händel: F-dúr szonáta nehézségi szintjén.
– Egy karakterdarab, vagy XX. századi mű; Fauré: Siciliano (EMB 7583), Doppler: Berceuse (EMB 12350), Mező Imre: Szvit (EMB 3358), Szervánszky Endre: Szonatina (EMB 1372) nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
– Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű; Köhler: Etűdök op. 33 no. III. 1-5., (EMB 8514) Andersen: 24 etűd fuvolára/1. (EMB 8520); Hangversenyetűdök fuvolára c. gyűjtemény (EMB 12652) nehézségi szintjén.

– Egy barokk szonáta két tétele, vagy egy barokk kamaramű; Händel: Hat szonáta (EMB 13404), egy barokk triószonáta két tétele nehézségi szintjén.
– Egy XX. századi mű; Farkas: Bihari román táncok (EMB 958) nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
– Jó minőségű és állapotú, lehetőség szerint sima fejrésszel ellátott tanuló-hangszerek.
– Jól hangolt zongora, vagy pianínó.
– Legalább 2 db állítható magasságú kottaállvány.
– Teljes alakot visszaadó tükör.
– Metronóm.

OBOA

Az oboatanítás általános céljai, faladatai
– a helyes légzés kialakítása,
– a kifejező oboahang elsajátíttatása,
– a kéz-, test-, fej-, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
– a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
– a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
– a belső hallás fejlesztése,
– a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
– rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Ismertesse meg a tanulókkal
– az oboa lehetőségeit, irodalmát, hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait,
– az oboairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
– az oboa kialakulását, fejlődését, sajátosságait,
– a hangszer részeit, összeállítását, tisztítását,
– a nád szerepét,
– a rokon hangszereket.

Tudatosítsa
– a kis b és e^3 közötti hangok ismeretét, gyors olvasását és fogásait, (egy hang többféle fogásának ismeretét és alkalmazását: f-ek, esz-ek).

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
– megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
– dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező oboahangot,
– differenciált hangindítást és hanglezárást,
– megfelelő tempójú repetíciót,
– laza, egyenletes ujjtechnikát,
– pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
– hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,
– tartott hangokat állandó és változó dinamikával, tiszta intonáció mellett,
– a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.
Tegye jártassá a tanulókat az oboairodalomban előforduló díszítések kivitelezésében.

Fordítson figyelmet
– a megfelelő légzéstechnika, száj-, hangszer-, kéz- és testtartás kialakítására, tudatosítására és automatikussá tételére,
– az önkontroll fejlesztésére,
– biztos és differenciált hangindításra és szép hangbefejezés kialakítására,
– kiegyenlített, szép hang létrehozására, megfelelő levegővezetéssel a különböző regiszterekben,
– a repetíció gyorsítására a torok és nyelv lazaságának megőrzése mellett,
– a nyelv és az ujjak szinkronjának állandó ellenőrzésére, tökéletesítésére (ujjgyakorlatok, szekvenciák különböző artikulációval és ritmusképlettel),
– a hallás, a ritmus- és a tempóérzék fejlesztésére,

– a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
– a lapról olvasási készség fejlesztésére,
– a tudatos zenei memorizálásra,

– a művek zeneileg igényes kidolgozására,
– a rendszeres társas muzsikálásra.
Tanítsa meg a tanulókat a hangszer karbantartására.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A fafúvós hangszerek.
– Az oboa felépítése, részei, a nád szerepe.
– A hangszer összeállítása és tisztántartása.
– A páros és páratlan ütem, ütemsúlyok, egyszerűbb ritmusértékek.
– A játékmód, artikuláció alapfogalmai.
– A szerkezeti, formai tagolás alapfogalmai: motívum, periódus.
– Ismétlőjel, prima volta, seconda volta.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes légzéstechnika alapjai. Rekesz-támasz, test-, hangszer- és szájtartás kialakítása.
– A hangindítás módja, gyakorlása.
– A helyes gyakorlás bevezetése, a memorizálás alapjai.

Ajánlott tananyag
Munia: Oboaiskola (Eötvös József Könyvkiadó)
Meszlényi – Szélpál: Oboa-ABC (EMB 14059)
Forrai: Ének az óvodában (EMB 6978)
Kodály: 333 olvasó gyakorlat (EMB 3741)
Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
Markovich: Gradus (előadási darabok furulyára)

Követelmény
Jól beállított légzés, befúvás, hangindítás.
A törzshangok olvasása, fogása, megszólaltatása.
4-8 ütemes, a légzés szempontjából jól tagolt gyermekdal vagy népdalanyag, esetleg 8-16 ütemes előadási darab megszólaltatása jó hangindítással, az életkori sajátosságoknak megfelelő tempóban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Három gyermekdal, népdal, vagy más dallam kotta nélkül.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– Az oboa felépítése, részei, a nád szerepe.
– A hangszer összeállítása és tisztántartása.
– Alapvető dinamikai és tempójelzések.
– A páros és páratlan ütem, ütemsúlyok, egyszerűbb ritmusértékek, szinkópa, pontozott ritmusok.
– A játékmód, artikuláció alapfogalmai.
– A szerkezeti, formai tagolás alapfogalmai: motívum, periódus.
– Ismétlőjel, da capo, korona, prima volta, seconda volta.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes légzéstechnika alapjai. Rekesz-támasz, test-, hangszer- és szájtartás kialakítása.
– A hangindítás és -befejezés gyakorlása.
– A helyes gyakorlás kialakítása, a memorizálás gyakorlása.

Ajánlott tananyag
Munia: Oboaiskola (Eörvös József Könyvkiadó)
Meszlényi – Szélpál: Oboa-ABC (EMB 14059)
Kodály: 333 olvasó gyakorlat (EMB 3741)
Czidra: Furulyamuzsika (EMB 7888)
Markovich: Gradus (előadási darabok furulyára)

Követelmény
Jól beállított légzés, befúvás, hangindítás.
A törzshangok olvasása, fogása, megszólaltatása.
8-16 ütemes, légzés szempontjából jól tagolt gyakorlatok, népdalok, vagy előadási darabok eljátszása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Három gyermekdal, népdal, vagy előadási darab kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangszer részei, összeállítása, hangolása, tisztítása.
– A nád szerepe.
– A páros és páratlan ütem; ütemsúlyok, egyszerű ritmusértékek, szinkópa, pontozott ritmusok.
– A szerkezeti, formai tagolás alapfogalmai: motívum, periódus.
– Ismétlőjel, da capo, korona, prima volta, seconda volta.
– Dinamikai jelek.
– A játékmód és artikuláció alapfogalmai

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes légzés, rekesz-támasz, test-, hangszer- és szájtartás folyamatos ellenőrzése.
– A ki- és belégzés, a visszakészülés (támasz, száj) kontrollált megoldása.
– Hangindítás-hangbefejezés.
– Az ujjak és a nyelv munkájának összehangolása.

– Tudatos gyakorlás és memorizálás kialakítása.

Ajánlott tananyag
Munia: Oboaiskola (Eörvös József Könyvkiadó)
Meszlényi – Szélpál: Oboa-ABC (EMB 14059)
Kodály: 333 olvasó gyakorlat (EMB 3741)
Papp Lajos: Vidám furulyások
Czidra: Furulyamuzsika (EMB 7888)
Markovich: Gradus (előadási darabok furulyára)

Követelmény
Jól beállított légzés, befúvás, hangindítás.
A törzshangok olvasása, fogása.
Rövid, légzéssel jól tagolható gyakorlatok.
Minimum 16 ütemes előadási darabok eljátszása kotta nélkül, kísérettel.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy hangsor,
– Egy gyakorlat,
– Két rövid előadási darab lehetőleg kotta nélkül, zongorakísérettel.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangkészlet bővítése, a 3 féle „F” fogás használata.
– A nyolcad alapegységű ütemek. Felütés, súlytalan indítás, átkötés fogalma, alkalmazása.
– A tizenhatod és triola ritmus.
– A tanult művek formai elemzése.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzéstechnika és a befúvás állandó ellenőrzése, tökéletesítése.
– A hangindítás gyorsítása (repetíció, skálamenet) laza torokkal, kis nyelvmozgással.
– A kéztartás és az ujjak munkájának állandó javítása (laza, mozgékony ujj-játék elérése).
– Hangsorok, hármashangzat-felbontásaik, tercek
– Társas zenélés: előadási darabok zongorakísérettel, könnyű duók.
– A memóriafejlesztés folyamatos feladat, a memorizálandó anyag terjedelmének fokozatos növelésével.

Ajánlott tananyag
Munia: Oboaiskola (Eötvös József Könyvkiadó)
Meszlényi – Szélpál: Oboa-ABC (EMB 14059)
Hinke: Schule für die Oboe (Peters 2418)
Pusecsnyikov: Könnyű etűdök
Czidra: Furulyamuzsika (EMB 7888)
Markovich: Gradus (előadási darabok furulyára)
Oboamuzsika kezdőknek (Szeszler) (EMB 6925)
Tanzbüchlein für Blockflöte
Kamarazene kezdőknek (EMB 6915, 8741)

Papp Lajos: Vidám furulyások
Keith Bartlett: Just for fun
Pam Wedgewood:Really Easy Jazzin'about

Követelmény
Helyes légzés, befúvás, hangindítás.
Dúr és-moll hangsorok megszólaltatása hármashangzat-felbontással, tercmenetekkel.
16-32 ütem terjedelmű előadási darabok kotta nélkül, értelmes tagolással, tiszta intonációval, törekedve a szép hangra, zongorakísérettel.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy hangsor,
– Egy gyakorlat,
– Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangterjedelem bővítése.
– A zenei anyagban szereplő előadási darabok formájának és stílusjegyeinek ismerete
– Változó ütem, aszimmetrikus ütemek; alla breve.
– Újabb tempójelzések.
– Könnyebb ékesítések írásmódja, ritmusa (rövid és hosszú előke, parányzó, trilla).

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés-támasztás, befúvás, hangindítás javítása, törekvés egységes hangszínre
– Differenciált hangindítás és a hang szép befejezésének gyakorlása.
– A barokk és klasszikus táncok karakterének megfelelő elválasztott hangok.
– Dúr és-moll skálák hármashangzatok, tercmenetek az artikulációs lehetőségek további bővítésével.
– Lapról játék az előző év anyagának nehézségi fokán.
– Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Hinke: Schule für die Oboe (Peters 2418)
Munia: 33 etűd (Eötvös József Könyvkiadó)
Sellner: Etűdök (EMB 12002)
Snieckowsky: Etűdök I-II. kötet (PWM 6205, 5537)
Pusecsnyikov: Válogatott etűdök
Pietsch: Schule für die Oboe (Hofmeister 1036)
Oboamuzsika kezdőknek (EMB 6925)
Kerényi: 55 előadási darab oboára vagy más dallamhangszerre
Classical album (oboára) (Boosey and Hawkes UE 19817)
Oboaduók kezdőknek (Szeszler) (EMB 8294)
Kamarazene kezdőknek (EMB 6915, 8741)
Kocsár Miklós: Saltus Hungaricus I-II. tétel (EMB 6744)
Corelli – Barbirolli: F-dúr concerto
Papp Lajos: Vidám furulyások
Keith Bartlett: Just for fun

Pam Wedgewood:Really Easy Jazzin'about
Latin duets for oboe and piano

Követelmény
A megszerzett ismeretek és készségek helyes alkalmazása.
Dúr és-moll hangsorok, hármashangzat-felbontások, tercmenetek.
Különböző karakterű, mérsékelt tempójú gyakorlatok biztonságos előadása.
Előadási darabok eljátszása szép hangon, tisztán, stílushűen, jól tagoltan, kotta nélkül, kísérettel.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy hangsor,
– Egy gyakorlat
– Két különböző jellegű és tempójú előadási darab, vagy tétel lehetőleg kotta nélkül kísérettel.

4. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Hangkészlet további bővítése.
– Ékesítések: parántytrilla, trilla előkével és utókával, mordent.
– A játszott anyag formai elemzése, moduláció.
– A legfontosabb tempójelzések és zenei kifejezések ismerete.
– Az ütemfajták, hangjegyértékek átfogó ismerete.
– A tanult anyagban szereplő zenei formák ismerete: rondó- és variációs forma, barokk és klasszikus táncok jellegzetességei.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A megszerzett technikai készségek folyamatos tökéletesítése (légzés-, nyelv- és manuális technika).
– A hangszer biztos megszólaltatása az alsó és a felső regiszterben is, törekedve a kiegyenlített hangzásra.
– A nyelv- és ujjtechnika összehangolása.
– A legato játék gyorsítása.
– A tenuto és staccato játék gyorsítása egy hangon és skálamenetben.
– Differenciált hangindítás.
– A dinamikai árnyalás fejlesztése: az egészséges hang és a tiszta intonáció megőrzése mellett.
– Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Munia: 33 etűd (Eötvös József Könyvkiadó)
Hinke: Schule für die Oboe (Peters 2418)
Sellner: Etűdök (EMB 12002)
Degen: 20 etűd
Beekum: 35 etűd
Pietsch: Schule für die Oboe (Hofmeister 1036)

Wiedemann: 45 etűd (Breitkopf 1717)
Snieckowsky: Etűdök I-II. (PWM 6209, 5537)
Pusecsnyikov: Válogatott etűdök
Kerényi: 55 előadási darab oboára vagy más dallamhangszerre
Corelli – Barbirolli: F-dúr concerto
Händel: Ária és Rondinella (EMB 6925)
Händel: B-dúr concerto no. 2
Geminiani: e-moll szonáta I.- IV. tétel
Keith Bartlett: Just for fun
Pam Wedgewood:Really Easy Jazzin'about
Latin duets for oboe and piano

Követelmény
A megszerzett ismeretek, készségek önálló alkalmazása.
Dúr és-moll hangsorok, hármashangzat-felbontásokkal, tercmenetekkel.
Különböző karakterű és tempójú, többféle ritmikai és technikai feladatot tartalmazó gyakorlatok biztonságos eljátszása.
Barokk szonáta vagy concerto lassú és gyors tételpárja, vagy más, hasonló terjedelmű előadási darab eljátszása kotta nélkül, tiszta intonációval, technikai biztonsággal, értelmes zenei tagolással, kifejezően, szép hangon, dinamikai árnyaltsággal, kísérettel.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy hangsor
– Egy hosszabb, közepes tempójú etűd
– Két különböző karakterű előadási darab vagy egy lassú-gyors tételpár, lehetőleg kotta nélkül, zongorakísérettel.

5. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Ékesítések: parántrilla, trilla előkével és utókával, mordent (írásmódjuk, ritmusuk).
– A játszott anyag formai és harmóniai elemzése, hangnemi kitérések értelmezése, moduláció.
– Tempójelzések és zenei kifejezések széleskörű ismerete.

– Bonyolultabb ritmusképletek eljátszása (kvintola, szextola).
– Az ütemfajták, hangjegyértékek átfogó ismerete.
– A tanult anyagban szereplő zenei formák ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A jó légzés-támasz tudatos alkalmazása és kontrollja.
– A hangszer biztos megszólaltatása az alsó és a felső regiszterben is, törekedve a kiegyenlített hangzásra.
– Tudatos és igényes hangképzés.
– A dinamikai árnyalás továbbfejlesztése: p<f -ig, az egészséges hang és a tiszta intonáció megőrzése mellett.
– Az önállóság fejlesztése a gazdaságos, módszeres gyakorlásban.

– Hangsorok megszólaltatása különböző játékmódokban, ritmusvariációkkal, fokról fokra menetekben is.
– Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Munia – Lénárd: 44 válogatott etűd (Eötvös József Könyvkiadó)
Hinke: Schule für die Oboe (skálaetűdök) (Peters 2418)
Sellner: Etűdök (EMB 12002)
Degen: 20 etűd
Beekum: 35 etűd
Pietsch: Schule für die Oboe (Hofmeister 1036)
Snieckowsky: Etűdök I-II. (PWM 6209, 5337)
Wiedemann: 45 etűd (Breitkopf 1717)
Pusecsnyikov: Válogatott etűdök
Kerényi: 55 előadási darab oboára vagy más dallamhangszerre
Corelli – Barbirolli: F-dúr concerto
Händel: B-dúr concerto no. 2
Telemann: c-moll szonáta (Breitkopf 4176)
Gárdonyi: Fantázia oboára és zongorára
Cimarosa: Oboaverseny III-IV. tétel
Pam Wedgewood:Really Easy Jazzin'about
Latin duets for oboe and piano

Követelmény
A megszerzett ismeretek, készségek önálló alkalmazása.
A hangok olvasása, fogásainak ismerete kromatikusan.
Hangsorok megszólaltatása, hármashangzatok, tercmenetek, fokról fokra oktávmenetek, különböző játékmódok variálásával is.
Lassú és gyors szonáta- vagy koncert-tételpár vagy más előadási darab igényes előadása lehetőleg kotta nélkül, kísérettel.
Kamarazene, vagy zenekari játék.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy hangsor,
– Egy nagyobb állóképességet igénylő etűd,
– Két előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele, vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

6. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
A hangterjedelem további bővítése

A tanuló megismertetése
– a tanult művek formai és harmóniai szerkezetével (hangnemi kitérés, moduláció fogalma)

– a barokk és klasszikus zenei stílusok jellemző sajátosságaival
– a különböző díszítések korhű és stílusos megoldásaival

A hangszerkezelés fejlesztése
– A megszerzett ismeretek és készségek karbantartása és továbbfejlesztése.
– A jó légzéstámasz tudatos alkalmazása és kontrollja.
– Tudatos hangképzés (dinamikai árnyaltság, jó kötés, kiegyenlített hangzás a különböző regiszterekben) a tiszta intonáció igényével.
– Dúr és moll hangsorok megszólaltatása hármashangzatok, hangközmenetekkel és egyéb skálafigurákkal.
– Megfelelő technikai-, és állóképességet igénylő, különböző karakterű etűdök biztonságos eljátszása megfelelő tempóban.
– Igényesebb előadási darabok (gyors és lassú tétel) értelmes, zeneileg kifejező megszólaltatása kotta nélkül, kísérettel.
– Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Munia – Lénárd: 44 válogatott etűd (Eötvös József Könyvkiadó)
Hinke: Schule für die Oboe (Peters 2418)
Sellner: Etűdök (EMB 12002)
Degen: 20 etűd
Beekum: 35 etűd
Pietsch: Schule für die Oboe (Hofmeister 1036)
Snieckowsky: Etűdök I-II. (PWM 6209, 5537)
Wiedemann: 45 etűd (Breitkopf 1717)
Pusecsnyikov: Válogatott etűdök
Kerényi: 55 előadási darab oboára vagy más dallamhangszerre
Albinoni: B-dúr concerto (Kunzelmann GM 341)
Telemann: c-moll szonáta
Vivaldi: C-dúr oboaverseny – (kis C-dúr) – P.V.44-F.VII.no.4.
Cimarosa: Oboaverseny
Gárdonyi: Fantázia oboára és zongorára
Pam Wedgewood:Really Easy Jazzin'about
Latin duets for oboe and piano

Követelmény
A megszerzett ismeretek, készségek önálló alkalmazása.
A hangok olvasása, fogásainak ismerete kromatikusan, e^3-ig.
Dúr és moll hangsorok megszólaltatása hármashangzatok, tercmenetek, fokról-fokra oktávmenetek, különböző játékmódok variálásával is.
Lassú és gyors szonáta, vagy koncert-tételpár vagy más előadási darab igényes előadása lehetőleg kotta nélkül, kísérettel.
Kamarazene, vagy zenekari játék.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy hangsor,
– Egy többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd,
– Egy barokk szonáta, vagy koncert-tételpár, vagy egy karakterdarab és egy kamarazenei mű. A kamaramű kivételével a darabokat lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

A „B” tagozatra irányítható tanulónak kiemelkedő zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal kell rendelkeznie, beleértve a gyors felfogóképességet és kitartó szorgalmat is, amely képessé teszi arra, hogy a „B” tagozat minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek megfeleljen.
A „B” tagozat feladatai az ismeretek és a hangszerkezelés fejlesztésében megegyeznek az „A” tagozat megfelelő évfolyamainál leírtakkal. Az etűdök és előadási darabok száma és nehézségi foka a tanuló felkészültségének megfelelően növelhető.
A „B” tagozat különböző évfolyamaiban a tanuló hangszeres játéka elsősorban hangminőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az „A” tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangkészlet folyamatos bővítése.
– A tanult művek formai elemzése.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzéstechnika és a befúvás állandó ellenőrzése, tökéletesítése.
– A hangindítás gyorsítása (repetíció, skálamenet) laza torokkal, kis nyelvmozgással.
– A kéztartás és az ujjak munkájának állandó javítása (laza, mozgékony ujj-játék elérése).
– Dúr és összhangzatos moll hangsorok megszólaltatása hármashangzat-felbontással, tercmenettel.
– Társas zenélés: előadási darabok zongorakísérettel, könnyű duók.

Ajánlott tananyag
Munia: Oboaiskola (Eötvös József Könyvkiadó)
Meszlényi – Szélpál: Oboa-ABC (EMB 14059)
Hinke: Schule für die Oboe (Peters 2418)
Doemens – Maiwald: Spielbuch I., II. (Schott ED 8163)
Pusecsnyikov: Könnyű etűdök
Czidra: Furulyamuzsika (EMB 7888)
Markovich: Gradus (előadási darabok furulyára)
Oboamuzsika kezdőknek (Szeszler) (EMB 6925)
Tanzbüchlein für Blockflöte
Kamarazene kezdőknek (EMB 6915, 8741)

Követelmény
Helyes légzés, befúvás, hangindítás.
A hangok ismerete, fogása a tanult hangtartományban.
dúr és összhangzatos moll a hangterjedelem teljes kihasználásával, hármashangzat-felbontással, tercmenettel.
Gyakorlatok az ismert hangterjedelem teljes igénybevételével, egész, fél, negyed, nyolcad ritmusértékekkel, éles és nyújtott ritmussal, szinkópával.

16-32 ütem terjedelmű előadási darabok kotta nélkül, egészséges, jó hangon, tiszta intonációra törekedve, zeneileg tagoltan, kísérettel.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy hangsor,
– Egy gyakorlat (a megkívánt hangterjedelem kihasználásával),
– Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangterjedelem folyamatos bővítése.
– A zenei anyagban szereplő előadási darabok formájának és stílusjegyeinek ismerete.
– Változó ütem, alla breve.
– A bővülő darab-repertoár újabb tempójelzései.
– Könnyebb ékesítések írásmódja, ritmusa.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés-támasztás, befúvás, hangindítás állandó ellenőrzése, javítása, törekvés a jó hangminőségre, a kiegyenlített hangzásra, és megfelelő egységes hangszínre, a regisztерváltásoknál megfelelő levegővezetéssel.
– Differenciált hangindítás és a hang szép befejezésének gyakorlása.
– A barokk és klasszikus táncok karakterének megfelelő elválasztott hangok.
– Dúr és-moll skálák, hármashangzatok, tercmenetek az artikulációs lehetőségek további bővítésével, staccato.
– Lapról játék, az előző év anyagának nehézségi fokán.
– Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Hinke: Schule für die Oboe (Peters 2418)
Munia: 33 etűd (Eötvös József könyvkiadó)
Sellner: Etűdök (EMB 12002)
Snieckowsky: Etűdök I-II. kötet (PWM 6209, 5537)
Pusecsnyikov: Válogatott etűdök
Pietsch: Schule für die Oboe (Hofmeister 1036)
Oboamuzsika kezdőknek (EMB 6925)
Kerényi: 55 előadási darab oboára vagy más dallamhangszerre
Classical album (oboára) Boosey and Hawkes UE 19817
Oboaduók kezdőknek (Szeszler) (EMB 8294)
Kamarazene kezdőknek (EMB 6915, 8741)
Kocsár Miklós: Saltus Hungaricus I-II. tétel (EMB 6744)
Corelli – Barbirolli: F-dúr concerto

Követelmény
Az eddig megszerzett többirányú ismeretek és készségek helyes alkalmazása, különös tekintettel az alapfunkciókra.
Önálló hangolás.

Jó kottaolvasási készség, a hangok fogásainak ismerete és használatuk C^3-ig.
Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármashangzat-felbontással, tercmenetek, az összes artikuláció felhasználásával.
Nagyobb állóképességet igénylő, különböző karakterű etűdök biztonságos eljátszása.
Barokk vagy más stílusú előadási darabok (gyors és lassú tételek) értelmes, zeneileg kifejező megszólaltatása kotta nélkül, kísérettel.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy hangsor,
– Egy gyakorlat
– Két különböző jellegű és tempójú előadási darab, vagy tétel kotta nélkül, kísérettel, vagy egy előadási darab és egy kamarazenei mű.

4. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Hangkészlet további bővítése.
– Ékesítések: paránytrilla, trilla előkével és utókával, mordent.
– A játszott anyag formai és harmóniai elemzése.
– A legfontosabb tempójelzések és zenei kifejezések ismerete.
– Az ütemfajták, aszimmetrikus ütemek, hangjegyértékek átfogó ismerete.
– A tanult anyagban szereplő zenei formák ismerete: rondó- és variációs forma, barokk és klasszikus táncok jellegzetességei

A hangszerkezelés fejlesztése
– A megszerzett technikai készségek folyamatos tökéletesítése (légzés-, nyelv- és manuális technika).
– A hangszer biztos megszólaltatása az alsó és a felső regiszterben is, törekedve a kiegyenlített hangzásra.
– A nyelv- és ujjtechnika összehangolása.
– A legato játék gyorsítása.
– A tenuto és staccato játék gyorsítása egy hangon és skálamenetben.
– Differenciált hangindítás.
– A dinamikai árnyalás fejlesztése: az egészséges hang és a tiszta intonáció megőrzése mellett.
– Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Munia: 33 etűd (Eörvös József Könyvkiadó)
Hinke: Schule für die Oboe (Peters 2418)
Sellner: Etűdök (EMB 12002)
Degen: 20 etűd
Beekum: 35 etűd
Pietsch: Schule für die Oboe (Hofneister 1036)
Wiedemann: 45 etűd (Breitkopf 171)
Snieckowsky: Etűdök I-II. (PWM 6205, 5537)
Pusecsnyikov: Válogatott etűdök
Kerényi: 55 előadási darab oboára vagy más dallamhangszerre
Corelli – Barbirolli: F-dúr concerto

Händel: Ária és Rondinella (EMB 6925)
Geminiani: e-moll szonáta I.-IV.
Sosztakovics: Románc

Követelmény
Legyen képes a tanuló a megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazására.
Hangterjedelem bővítése.
Dúr és moll hangsorok, hármashangzatok, tercmenet és egyéb skálafigurációk különböző ritmusvariációkkal és kombinált játékmódokkal is.
Különböző karakterű és tempójú, hosszabb lélegzetű és nagyobb technikai képzettséget kívánó etűdök eljátszása.
Barokk szonáta vagy concerto tételpárjának vagy más különböző karakterű előadási darabnak zeneileg igényes eljátszása kotta nélkül, zongorakísérettel.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy hangsor
– Egy hosszabb etűd
– Két különböző karakterű előadási darab vagy egy tételpár kotta nélkül, zongorakísérettel. Az egyik darabot vagy tételt kamaramű is helyettesítheti.

5. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Hangkészlet további bővítése.
– Ékesítések: paránytrilla, trilla előkével és utókával, mordent (írásmódjuk, ritmusuk).
– A játszott anyag formai és harmóniai elemzése, hangnemi kitérések értelmezése a moduláció. Bonyolultabb ritmusképletek eljátszása.
– Az ütemfajták, hangjegyértékek átfogó ismerete.
– A tanult anyagban szereplő zenei formák ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A jó légzéstámasz tudatos alkalmazása és kontrollja.
– A hangszer biztos megszólaltatása az alsó és a felső regiszterben is, törekedve a kiegyenlített hangzásra.
– Tudatos és igényes hangképzés.
– A dinamikai árnyalás továbbfejlesztése: p<f -ig, az egészséges hang és a tiszta intonáció megőrzése mellett.
– Hangsorok különböző ritmusvariációkkal,
– Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Munia – Lénárd: 44 válogatott etűd (Eötvös József Könyvkiadó)
Hinke: Schule für die Oboe (skálaetűdök) (Peters 2418)
Sellner: Etűdök (EMB 12002)
Degen: 20 etűd
Beekum: 35 etűd
Pietsch: Schule für die Oboe (Hofmeister 1036)
Snieckowsky: Etűdök I-II. (PWM 6209, 5537)
Wiedemann: 45 etűd (Breitkopf 1717)

Pusecsnyikov: Válogatott etűdök
Kerényi: 55 előadási darab oboára vagy más dallamhangszerre
Corelli – Barbirolli: F-dúr concerto
Händel: B-dúr concerto no.2
Telemann: c-moll szonáta (Breitkopf 4176)
Albinoni: B-dúr concerto (Kunzelmann GM341)
Gárdonyi: Fantázia oboára és zongorára

Követelmény
Hangterjedelem: b-e?-ig.
Kiegyenlített hangzás a szélső regiszterekben is.
Árnyalt dinamika (crescendo – decrescendo) a tiszta intonáció megtartása mellett.
Hangsorok: dúr és összhangzatos moll skálák hármashangzatok, tercmenet és egyéb skálafigurák különböző játékmódok variálásával is.
Szonáta, vagy koncert tételpár vagy más előadási darab biztos és zeneileg igényes előadása kotta nélkül, kísérettel.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy hangsor
– Egy nagyobb állóképességet igénylő etűd
– Egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
A hangterjedelem további bővítése
A tanuló megismertetése
– a legegyszerűbb hangszerjavítási módokkal
– a tanult művek formai és harmóniai szerkezetével (hangnemi kitérés, moduláció fogalma)
– a barokk és klasszikus zenei stílusok jellemző sajátosságaival
– a különböző díszítések korhű és stílusos megoldásaival

A hangszerkezelés fejlesztése
– A megszerzett ismeretek és készségek karbantartása és továbbfejlesztése.
– A jó légzés-támasz tudatos alkalmazása és kontrollja.
– Tudatos hangképzés (dinamikai árnyaltság, jó kötés, kiegyenlített hangzás a különböző regiszterekben) a tiszta intonáció igényével.
– Dúr és moll hangsorok, hármashangzatok, hangközmenetekkel és egyéb skálafigurákkal
– Igényesebb előadási darabok (gyors és lassú tétel) értelmes, zeneileg kifejező megszólaltatása kotta nélkül, kísérettel.
– Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Munia – Lénárd: 44 válogatott etűd (Eötvös József Könyvkiadó)
Hinke: Schule für die Oboe (Peters 2418)
Sellner: Etűdök (EMB 12002)
Beekum: 35 etűd

Pietsch: Schule für die Oboe (Hofmeister 1036)
Snieckowsky: Etűdök I-II. PWM 6209, 5537)
Wiedemann: 45 etűd (Breitkopf 1717)
Pusecsnyikov: Válogatott etűdök
Albinoni: B-dúr concerto (Kunzelmann GM341)
Telemann: c-moll szonáta (Breitkopf 4176)
Vivaldi: C-dúr oboaverseny – (kis C-dúr) – P.V.44-F.VII.no.4.
Cimarosa: Oboaverseny
Gárdonyi: Fantázia oboára és zongorára
Head: Gavotte, Presto, Elégikus tánc, vagy ennek megfelelő nehézségű előadási darabok
Követelmény
A hangok gyors olvasása, fogásainak ismerete és használata kromatikusan f^3-ig.
Hangsorok, hármashangzatok, hangközmenetek különböző játékmódok variálásával is.
Szonáta- vagy koncert (lassú és gyors) tételpár, vagy más karakterdarab igényes előadása kotta nélkül, kísérettel.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy hangsor
– Egy többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd
– Két előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
A tanuló legyen képes
– az oboázáshoz szükséges hasi légzést és rekeszizommal való támaszt alkalmazni,
– szabályos kéz-, hangszer- és testtartással játszani,
– jó hangindítással, közepes és nagy hangon hosszú hangokat fújni, lekerekített befejezéssel,
– megfelelő gyorsasággal egyenletes legato skálameneteket játszani,
– skálák eljátszására 4 #, 4 b előjegyzésig, b-e^3 hangterjedelemben (legato, tenuto és staccato, fokról fokra, tercmenet, hármashangzatok),

Ismerje
– a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes
– az oboázáshoz szükséges hasi légzést és a rekeszizommal történő támasztást megfelelően alkalmazni,
– hosszú (tenuto) és különböző staccato hangokat játszani egy hangot repetálva és skálamenetben b-e^3 hangterjedelemben,

Tudjon
– önállóan hangolni,
– a játékát kontrollálva, gazdaságosan gyakorolni.

A művészeti alapvizsga követelményei

Művészeti alapvizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama
Oboa főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
– Egy etűd; Sellner: Etűdök (EMB 12002), Pusecsnyikov (Musica Rara), Snieczkovsky: Etűdök I. (PWM 6209), Hinke: Skálaetűdök (Peters), Degen (Supraphon), Beekum (HU 3795), Munia: 33 etűd, Munia-Lénárd: 44 válogatott etűd, (Eötvös József Könyvkiadó), valamint a Wiedemann: 45 etűd (Breitkopf) nehézségi szintjén.
– Két előadási darab, amelyből az egyik lehet kamaramű is; Corelli-Barbirolli: F-dúr concerto (Boosey&Hawkes), Händel: Ária és Rondinella (EMB 6925), Geminiani: e-moll szonáta, Sosztakovics: Románc nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
– Egy etűd; Hinke: Skálaetűdök (Peters), Degen (Supraphon), Pusecsnyikov (Musica Rara), Snieczkowsky I-II .(PWM 6209), Beekum (HU 3795), Munia: 33 etűd, Munia-Lénárd: 44 válogatott etűd, (Eötvös József Könyvkiadó), a Wiedemann: 45 etűd (Breitkopf) nehézségi szintjén.
– Két előadási darab, amelyből az egyik lehet kamaramű is, pl. egy barokk mű lassú és gyors tétele, vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab; Corelli: Barbirolli: F-dúr concerto, Händel: Ária és Rondinella (EMB 6925), Telemann: c-moll szonáta, Albinoni: B-dúr concerto: II-III. t., Cimarosa: Oboaverseny, Head: Gavotte, Presto, Elégikus tánc, Vivaldi: C-dúr oboaverseny – kis C-dúr P.V. 44-F. VII. no. 4/1. t. (EMB 5659) nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.
A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ezért a továbbképző évfolyamok feladatai elsősorban a fejlesztés lehetséges irányait és célját tartalmazzák.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
A tanuló ismerje
– hangszerét,
– a tanult művek formai és harmóniai szerkezetét,
– a barokk, klasszikus, romantikus és XX. századi zenei stílusok jellemző sajátosságait,
– a tanult művekben alkalmazott különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazását.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A megszerzett ismeretek, készségek állandó karbantartása és továbbfejlesztése.
– A jó légzés-támasz tudatos alkalmazása és kontrollja.
– Tudatos és igényes hangképzés (dinamikai árnyaltság, jó kötés kiegyenlített hangzás és egységes hangszín a különböző regiszterekben) a tiszta intonáció igényével.
– A módszeres és gazdaságos gyakorlás fokozott igényének kialakítása.
– A tanuló legyen képes a játszott darabok levegővétellel való önálló tagolására.
– Önálló hangolás.
– A vibrato elsajátítása, lassítása, sűrítése.
– Legyen képes hangszere intonációs hibáinak tudatos módosítására.
– A lapról olvasási készség fejlesztése a kamarazenei és zenekari játékhoz.
– Egyszerűbb díszítések önálló alkalmazása.
– Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Kerényi: 22 etűd
Schmitt: Etűdök I-II. (Universal 7514)
Ferling: 48 etűd (Universal 17514)
Nazarov: 27 etűd
Lamotte: 18 etűd
Luft: 24 etűd (Peters 2963)
Ferling: 18 etűd (Universal 17518)
Braun: 18 caprice
Donizetti: Szonáta (Peters 5919)
Telemann: a-moll szonáta (Leduc 21044)
Telemann: g-moll szonáta (Breitkopf 4171)
Vivaldi: d-moll concerto
Vivaldi: a-moll concerto RV 461 (EMB 3769)
Marcello: d-moll concerto (Peters 9484)
Bartók: Három csíkmegyei népdal (EMB 2467)
Cimarosa: Oboaverseny
Schumann: 3 románc (EMB 1241)
Bellini: Concertino

Dubois: Középkori ballada (Leduc 21353)
Weber: Concertino (Kunzelmann GM910)
Haydn: C-dúr oboaverseny (Peters 8233)
Hummel: Bevezetés, Téma és variációk
Ránki: Don Quijote y Dulcinea (EMB 3490)
Händel: c-moll szonáta (Peters 3035)

Követelmény
Az alapfok évfolyamaiban elért színvonal megőrzése.
Dúr és összhangzatos moll hangsorok az ismert módokon.
Lassú-gyors szonáta, vagy koncert-tételpár, vagy más előadási darab igényes előadása lehetőleg kotta nélkül, kísérettel; kamaramű előadásában való aktív részvétel.

Az évvégi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy hangsor,
– Egy többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd,
– Két előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
A tanuló ismerje
– hangszerét,
– a tanult művek formai és harmóniai szerkezetét,
– a barokk, klasszikus, romantikus és XX. századi zenei stílusok jellemző sajátosságait,
– a tanult művekben alkalmazott különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazását.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A megszerzett ismeretek, készségek állandó karbantartása és továbbfejlesztése.
– A jó légzés-támasz tudatos alkalmazása és kontrollja.
– Tudatos és igényes hangképzés (dinamikai árnyaltság, jó kötés kiegyenlített hangzás és egységes hangszín a különböző regiszterekben) a tiszta intonáció igényével.
– A módszeres és gazdaságos gyakorlás fokozott igényének kialakítása.
– A tanuló legyen képes a játszott darabok levegővétellel való önálló tagolására.
– Önálló hangolás.
– A vibrato elsajátítása, lassítása, sűrítése.
– Legyen képes hangszere intonációs hibáinak tudatos módosítására.

– A lapról olvasási készség fejlesztése a kamarazenei és zenekari játékhoz.
– Egyszerűbb díszítések önálló alkalmazása.
– Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Kerényi: 22 etűd
Schmitt: Etűdök I-II.
Ferling: 48 etűd (Universal 17514)

Nazarov: 27 etűd
Lamotte: 18 etűd
Luft: 24 etűd (Peters 2963)
Ferling: 18 etűd (Universal 17518)
Braun: 18 caprice
Cimarosa: Oboaverseny
Schumann: 3 románc (EMB 12841)
Bellini: Concertino
Bozza: Conte pastorale (Leduc 21305)
Weber: Concertino (Kunzelmann 910)
Haydn: C-dúr oboaverseny (Peters 8233)
Hummel: Bevezetés, Téma és variációk
Ránki: Don Quijote y Dulcinea (EMB 34901)
Händel: c-moll szonáta (Peters 3035)
Händel: g-moll szonáta (Peters 3035)
Hindemith: Szonáta (Schott 3676)

Követelmény
Az alapfok évfolyamaiban elért színvonal fejlesztése.
Dúr és összhangzatos moll hangsorok az ismert módokon.
Lassú-gyors szonáta, vagy koncert-tételpár, vagy más előadási darab igényes előadása lehetőleg kotta nélkül, kísérettel; kamaramű előadásában való aktív részvétel.

Az évvégi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy hangsor,
– Egy többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd,
– Két előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Ütemfajták, ritmusértékek, ritmusképletek átfogó ismerete.
– Díszítések korhű alkalmazása.
– A nád kiválasztásának szempontjai.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés, ujj- és nyelvtechnika továbbfejlesztése.
– Skálázás a korábban megismert módokon; kromatikus skála.
– Rendszeres lapról olvasás.
– Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag:
Kerényi: 22 etűd
Schmitt: Etűdök I-II. (Universal 7514)
Ferling: 48 etűd (Universal 17514)
Nazarov: 27 etűd

Lamotte: 18 etűd
Luft: 24 etűd (Peters 2963)
Ferling: 18 etűd (Universal 17518)
Braun: 18 caprice
Paessler: 6 capriccio,
Donizetti: Szonáta (Peters 5919)
Nielsen: Románc és Humoreszk
Telemann: a-moll szonáta (Leduc 21044)
Telemann: g-moll szonáta (Breitkopf 4171)
Vivaldi: d-moll concerto
Vivaldi: a-moll concerto RV 461 (EMB 3769, RV536 (EMB 6364)
Marcello: d-moll concerto (Peters 9484)
Bartók: Három csíkmegyei népdal (EMB 2467)
Gaál: Szonatina
Rösler-Rosetti: F-dúr concerto I. (Kunzelmann 996)
Glinka: Ária és Rondó
Cimarosa: Oboaverseny
Schumann: 3 románc (EMB 12841)
Bellini: Concertino
Bozza: Conte pastorale (Leduc 21353)
Weber: Concertino (Kunzelmann 910)
Haydn: C-dúr oboaverseny (Peters 8233)
Hummel: Bevezetés, Téma és variációk
Ránki: Don Quijote y Dulcinea (EMB 3490)
Händel: c-moll szonáta (Peters 3035)
Händel: g-moll szonáta (Peters 3035)
Hindemith: Szonáta (Schott 3676)

Követelmény
A hangok olvasása és fogásainak ismerete e^3-ig.
Dúr és moll hangsorok a fent említett módokon
Egy teljes concerto vagy szonáta, két karakterdarab.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
- Egy hangsor,
- Egy többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd,
- Két előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- Ütemfajták, ritmusértékek, ritmusképletek átfogó ismerete.
- Díszítések korhű alkalmazása.
- A nád kiválasztásának szempontjai.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés, ujj- és nyelvtechnika továbbfejlesztése.
– Skálázás a korábban megismert módokon; kromatikus skála.
– Rendszeres lapról olvasás.
– Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag:
Kerényi: 22 etűd
Schmitt: Etűdök I-II.
Ferling: 48 etűd (Universal 17514)
Nazarov: 27 etűd
Lamotte: 18 etűd
Luft: 24 etűd (Peters 2963)
Ferling: 18 etűd (Universal 17518)
Braun: 18 caprice
Paessler: 6 capriccio,
Donizetti: Szonáta (Peters 5915)
Nielsen: Románc és Humoreszk
Telemann: a-moll szonáta (Leduc 21044)
Telemann: g-moll szonáta (Breitkopf 4171)
Vivaldi: d-moll concerto
Vivaldi: a-moll concerto RV 461 (EMB 3769), RV 531 (EMB 6364)
Marcello: d-moll concerto (Peters 9484)
Bartók: Három csíkmegyei népdal (EMB 2467)
Gaál: Szonatina
Rösler-Rosetti: F-dúr concerto I. (Kunzelmann 996)
Glinka: Ária és Rondó
Cimarosa: Oboaverseny
Schumann: 3 románc (EMB 12841)
Bellini: Concertino
Bozza: Conte pastorale (Leduc 21305)
Weber: Concertino (Kunzelmann 910)
Haydn: C-dúr oboaverseny (Peters 8233)
Hummel: Bevezetés, Téma és variációk
Ránki: Don Quijote y Dulcinea
Händel: c-moll szonáta (Peters 3035)
Händel: g-moll szonáta(Peters 3035)
Hindemith: Szonáta (Schott 3676)

Követelmény
A hangok olvasása és fogásainak ismerete e^3-ig.
Dúr és moll hangsorok a fent említett módokon
Egy teljes concerto vagy szonáta, két karakterdarab.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy hangsor,
– Egy többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd,
– Két előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

A továbbképző évfolyamok „B” tagozatos tanulói nem zenei jellegű közismereti tanulmányaik mellett is meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét.

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangterjedelem bővítése kromatikusan.
– Ütemfajták, ritmusértékek, ritmusképletek átfogó ismerete.
– Díszítések korhű alkalmazása.
– A nád kiválasztásának szempontjai.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés, ujj- és nyelvtechnika továbbfejlesztése.
– Dúr és összhangzatos moll hangsorok 5#, 5b előjegyzésig, hármashangzat felbontásokkal, – tercmenetekkel.
– Skálázás a korábban megismert módokon; kromatikus skála.
– Rendszeres lapról olvasás.
– Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag:
Kerényi: 22 etűd
Schmitt: Etűdök I-II.
Ferling: 48 etűd (Universal 17514)
Nazarov: 27 etűd
Lamotte: 18 etűd
Luft: 24 etűd (Peters 2963)
Ferling: 18 etűd (Universal 17514)
Braun: 18 caprice
Donizetti: Szonáta (Peters 5919)
Nielsen: Románc és Humoreszk
Telemann: a-moll szonáta (Leduc 21044)
Telemann: g-moll szonáta (Breitkopf 4171)
Vivaldi: d-moll concerto
Vivaldi: a-moll concerto (RV 461 (EMB 3769), RV 536 (EMB 6364)
Marcello: d-moll concerto (Peters 9484)
Bartók: Három csíkmegyei népdal (EMB 2467)
Gaál: Szonatina
Rösler-Rosetti: F-dúr concerto I. (Kunzelmann 996)
Glinka: Ária és Rondó
Cimarosa: Oboaverseny
Schumann: 3 románc (EMB 12741)
Bellini: Concertino
Dubois: Középkori ballada (Leduc 21353)
Weber: Concertino (Kunzelmann 910)
Haydn: C-dúr oboaverseny (Peters 8233)
Hummel: Bevezetés, Téma és variációk
Ránki: Don Quijote et Dulcinea (EMB 3490)

Händel: c-moll szonáta (Peters 3035)
Händel: g-moll szonáta (Peters 3035)
Hindemith: Szonáta (Schott 3676)

Követelmény
A hangok olvasása és fogásainak ismerete e^3-ig.
Dúr és moll hangsorok hármashangzat felbontásokkal, tercmenetekkel 5#, 5b-ig.
Egy teljes concerto vagy szonáta, két karakterdarab.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy hangsor,
– Egy többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd,
– Két előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres ismeretek átadása
– A hangterjedelem bővítése.
– A nádalakítás alapvető tudnivalói.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Dúr és moll hangsorok 6#, 6b előjegyzésig a már ismert menetekkel, ritmus- és artikulációs variációkkal.
– A skálázás tempójának növelése.
– Fokozott dinamikai kontrasztok elérése a kifejezőbb előadásmód érdekében.
– A hangerő és hangszín kiegyenlítése a szélső regiszterek között.
– Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Kerényi: 22 etűd
Schmitt: Etűdök I-II.
Ferling: 48 etűd (Universal 17514)
Nazarov: 27 etűd
Lamotte: 18 etűd
Luft: 24 etűd (Peters 2963)
Ferling: 18 etűd (Universal 17514)
Braun: 18 caprice
Donizetti: Szonáta (Peters 5919)
Nielsen: Románc és Humoreszk
Telemann: a-moll szonáta (Leduc 21044)
Telemann: g-moll szonáta (Breitkopf 4171)
Vivaldi: d-moll concerto
Vivaldi: a-moll concerto (RV 461 (EMB 3769), RV 536 (EMB 6364)
Marcello: d-moll concerto (Peters 9484)
Bartók: Három csíkmegyei népdal (EMB 2467)
Gaál: Szonatina

Rösler-Rosetti: F-dúr concerto I. (Kunzelmann 996)
Glinka: Ária és Rondó
Cimarosa: Oboaverseny
Schumann: 3 románc (EMB 12741)
Bellini: Concertino
Dubois: Középkori ballada (Leduc 21353)
Weber: Concertino (Kunzelmann 910)
Haydn: C-dúr oboaverseny (Peters 8233)
Hummel: Bevezetés, Téma és variációk
Ránki: Don Quijote et Dulcinea (EMB 3490)
Händel: c-moll szonáta (Peters 3035)
Händel: g-moll szonáta (Peters 3035)
Hindemith: Szonáta (Schott 3676)

Követelmény
Dúr és moll hangsorok 6#, 6b előjegyzésig a ritmus- és artikulációs variációkkal.
Etűdök 5#, 5b előjegyzésig.
Egy teljes szonáta, egy concerto, két egyéb mű.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy hangsor,
– Egy többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd,
– Két előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres ismeretek átadása
– A hangterjedelem további bővítése.
– A nádfaragási ismeretek bővítése.
– A hangszerjavítás alapvető tudnivalói.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A biztos és differenciált hangindítás gyakorlása.
– Tökéletes alapfunkciók kialakítása.
– Az összes skála 7#, 7b-ig.
– Újabb skálafigurációk szekvenciákkal.
– Differenciált dinamikai skála kifejlesztése.
– A zenei kifejezőkészségre való fokozott törekvés.
– A kottaolvasási készség állandó fejlesztése.
– Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag:
Kerényi: 22 etűd
Schmitt: Etűdök I-II.
Ferling: 48 etűd (Universal 17514)
Nazarov: 27 etűd

Lamotte: 18 etűd
Luft: 24 etűd (Peters 2963)
Ferling: 18 etűd (Universal 17514)
Braun: 18 caprice
Donizetti: Szonáta (Peters 5919)
Nielsen: Románc és Humoreszk
Telemann: a-moll szonáta (Leduc 21044)
Telemann: g-moll szonáta (Breitkopf 4171)
Vivaldi: d-moll concerto
Vivaldi: a-moll concerto (RV 461 (EMB 3769), RV 536 (EMB 6364)
Marcello: d-moll concerto (Peters 9484)
Bartók: Három csíkmegyei népdal (EMB 2467)
Gaál: Szonatina
Rösler-Rosetti: F-dúr concerto I. (Kunzelmann 996)
Glinka: Ária és Rondó
Cimarosa: Oboaverseny
Schumann: 3 románc (EMB 12741)
Bellini: Concertino
Dubois: Középkori ballada (Leduc 21353)
Weber: Concertino (Kunzelmann 910)
Haydn: C-dúr oboaverseny (Peters 8233)
Hummel: Bevezetés, Téma és variációk
Ránki: Don Quijote et Dulcinea (EMB 3490)
Händel: c-moll szonáta (Peters 3035)
Händel: g-moll szonáta (Peters 3035)
Hindemith: Szonáta (Schott 3676)

Követelmény:
Hangsorok 7#, 7b előjegyzésig.
Etűdök 5#, 5b-ig.
Egy teljes concerto vagy szonáta, két egyéb előadási darab.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy hangsor,
– Egy többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd,
– Két előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A nádfaragás gyakorlása.
– A vibrato elsajátítása.
– A duplanyelv.
– Tájékozódás az oboa szóló- és kamarairodalmában.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A tökéletes alapfunkciók automatikussá tétele.

– A vibrato gyakorlása a tudatos alkalmazásig.
– A dupla staccato elsajátítása.
– Az összes skála b-fisz[3] hangterjedelemben a már ismert módokon.
– A technikai és zenei megvalósítás összhangjának továbbfejlesztése.
– Kamarazene vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Ferling: 48 etűd (Universal 17514)
Ferling: 18 etűd (Universal 17514)
Nazarov: 27 etűd
Lamotte: 18 etűd
Luft: 24 etűd (Peters 2963)
Donizetti: Szonáta (Peters 5919)
Telemann: a-moll szonáta (Leduc 21044)
Telemann: g-moll szonáta (Breitkopf 4171)
Vivaldi: d-moll concerto
Vivaldi: a-moll concerto (RV 461 (EMB 3769), RV 536 (EMB 6364)
Marcello: d-moll concerto (Peters 9484)
Bartók: Három csíkmegyei népdal (EMB 2467)
Rösler-Rosetti: F-dúr concerto I. (Kunzelmann 996)
Glinka: Ária és Rondó
Schumann: 3 románc (EMB 12741)
Bellini: Concertino
Dubois: Középkori ballada (Leduc 21353)
Weber: Concertino (Kunzelmann 910)
Haydn: C-dúr oboaverseny (Peters 8233)
Hummel: Bevezetés, Téma és variációk
Ránki: Don Quijote et Dulcinea (EMB 3490)
Händel: c-moll szonáta (Peters 3035)
Händel: g-moll szonáta (Peters 3035)
Hindemith: Szonáta (Schott 3676)

Követelmény:
Az összes dúr és moll skála.
Két teljes szonáta vagy egy teljes versenyműés egy előadási darab.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy hangsor,
– Egy többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd,
– Két előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
A tanuló ismerje
– a hangszerét
Legyen képes
– helyes testtartásra, hangszertartásra, a jó légzéstechnika tudatos alkalmazására,

– oldott, természetes hangszerkezelésre,
– tudatos és kontrollált gyakorlásra,
– dinamikailag árnyalt hangképzésre,
– tiszta intonációval, jó kötéssel és dinamikailag árnyaltan játszani,
– a kéz- és nyelvtechnika összehangolására,
– a fürge szimplanyelv használatára,
– képességeinek megfelelő zenei anyag stílusos, zeneileg értelmes, kifejező előadására,
– kamara- és zenekari művek előadásában közreműködni,
– előadási darabokat korhű díszítéssel előadni,
– romantikus műveket vibrato alkalmazásával játszani.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
Legyen képes
– a sima kötés megvalósítására,
– az összehangolt kéz- és nyelvtechnika tudatos alkalmazására,
– fürge szimplanyelv és duplanyelv használatára
– technikájának önálló továbbfejlesztésére.

Tudjon
– a hangszerén b-f3 között egyenletes ujjtechnikával játszani,
– lassú tételeket stílusos variációkkal előadni.
– egy etűdöt, valamint egy barokk szonátát vagy koncert-tételpárt, vagy egy karakterdarabot, és egy kamarazenei művet előadni

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Oboa főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A" tagozat
– Egy etűd vagy szólódarab vagy technikai jellegű mű; Ferling: 48 etűd (Hofmeister, Universall), Nazarov: 27 etűd oboára, Lamotte: 18 etűd, Schmidt: I-II., Luft: 24 etűd oboára (Peters), Kerényi Sándor: 22 etűd (Flaccus) oboára nehézségi szintjén.
– Egy barokk szonáta, vagy koncert-tételpár, vagy egy karakterdarab és egy kamarazenei mű; Donizetti: Szonáta, Telemann: a-moll szonáta (Leduc), Telemann: g-moll szonáta (Breitkopf), Vivaldi: d-moll concerto, Vivaldi: a-moll concerto (EMB 7060), Marcello: d-moll concerto, Bartók: Három csíkmegyei népdal (EMB 2467), Gaál: Szonatina, Rösler-Rosetti: F-dúr concerto I., Nielsen: Románc és Humoreszk, Glinka: Ária és Rondo, Cimarosa: Oboaverseny (Boosey& Hawkes) nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat
– Egy etűd vagy szólódarab vagy technikai jellegű mű; Ferling: 48 etűd (Hofmeister, Universall), Nazarov: 27 etűd oboára, Lamotte: 18 etűd, Schmidt: I-II., Luft: 24 etűd

oboára (Peters), Kerényi Sándor: 22 etűd (Flaccus) Ferling: 18 gyakorlat, Paessler: 6 capricco,oboára nehézségi szintjén.
– Egy barokk szonáta, vagy koncert-tételpár, vagy egy karakterdarab és egy kamarazenei mű; Schumann: 3 románc (EMB 12841), Bellini: Concertino, Dubois: Középkori ballada (Leduc), Bozza: Conte pastorale (Leduc), Haydn: C-dúr oboaverseny (Breitkopf), Weber: Concertino, Hummel: Bevezetés, Téma és variációk, Ránki: Don Quijote et Dulcinea (EMB 3490), Händel: c-moll szonáta (Leduc), Händel: g-moll szonáta (Peters, Leduc), Hindemith: Szonáta nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
Jó minőségű és állapotú tanulóhangszerek.
Kész nád (havonta, tanulónként 1 db).
Jól hangolt zongora.
Legalább 2 db állítható magasságú kottaállvány.
Teljes alakot visszaadó tükör.
Metronóm.

KLARINÉT

A klarinéttanítás általános célja, feladatai
– a helyes légzés kialakítása,
– a kifejező klarinéthang elsajátíttatása,
– a kéz-, test-, fej-, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
– a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
– a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
– a belső hallás fejlesztése,
– a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
– rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Ismertesse meg a tanulókkal
– a klarinét történetét,
– a klarinét társhangszereit (fafúvós hangszercsalád),
– a hangszer irodalmát,
– a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát.

Tudatosítsa
– a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
– a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
– a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
– a klarinét hangképzésének fizikai törvényszerűségeit,
– a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
– a kottahű játék – mint legfontosabb alapelv – pontos betartását.

Fejlessze a tanuló zenei képességeit
– hangszeres technikáját,
– improvizációs tevékenységét (kreativitását),
– lapról játszási készségét.

Ösztönözze a tanulót
– a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

A hangszeres előkészítő elsősorban a képesség kibontakozását, a készségek felmérését szolgálja.

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A hangszer részei, összeállításuk helyes módja, tisztítás, karbantartás. Nád felhelyezése.
– A helyes légzéstechnika ismertetése.
– A törzshangok olvasása és fogásai.
– Egyszerű ütemsúlyok, ritmusértékek.
– Módosítójelek, ismétlőjel, korona, a levegővétel jele.
– A játékmód és artikuláció alapfogalmai, kivéve staccato.

– A helyes gyakorlás és memorizálás módszereinek tanítása.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes légzéstechnika gyakoroltatása.
– Helyes test-, hangszer- és kéztartás kialakítása.
– A helyes befúvás, hangindítás és befejezés begyakorlása, a nyelv helyzete és szerepe.
– A megadott hangterjedelmen belül lehetőleg tisztán intonált, egészséges hang elérése.
– A helyes gyakorlás és memorizálás, fejlesztése.

Ajánlott tananyag
Kovács: Klarinétozni tanulok I. (EMB Z 12282)
A szeretet dalai kl.-zg. „Alkotó Muzsikusok Társasága”
Gallai Attila: A klarinétzene alapjai (Editio Tatabánya PZ 001)

Követelmény
A légzés, befúvás, hangindítás állandó ellenőrzése.
A törzshangok biztonságos olvasása és fogásainak ismerete a tanult terjedelemben. Gyermekdalok, népdalok és egyéb dallamok megszólaltatása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Négy gyermekdal vagy népdal, illetve egyéb dallam kotta nélkül, a hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A hangszer részei, összeállításuk helyes módja, tisztítás, karbantartás.
– A nád szerepe és beállítása.
– A törzshangok ismeretének bővítése.
– A helyes légzéstechnika ismertetése.
– Egész, fél, negyed, nyolcad értékek és szünetjeleik. Nyújtópont, pontozott ritmusok.
– Módosítójelek, ismétlőjel, korona, a levegővétel jele.
– Alapvető játékmódok ismeretének bővítése, kivéve staccato

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes légzéstechnika állandó gyakoroltatása.
– Helyes test-, hangszer- és kéztartás rögzítése.
– A helyes befúvás, hangindítás és befejezés gyakorlása, a nyelv helyzetének állandó kontrollja, rögzítése és szerepe.
– A megadott hangterjedelmen belül lehetőleg tisztán intonált, egészséges hang elérése.
– A helyes gyakorlás és memorizálás módjai.

Ajánlott tananyag
Klarinét ABC (Arany – Bakos – Meizl) OPI 1982
Kovács: Klarinétozni tanulok I. (EMB Z 12282)
A szeretet dalai kl.-zg. „Alkotó Muzsikusok Társasága”
Gallai Attila: A klarinétzene alapjai (Editio Tatabánya PZ 001)

Követelmény
A légzés, befúvás, hangindítás állandó ellenőrzése.
A törzshangok biztonságos olvasása és fogásainak ismerete a tanult terjedelemben.
Gyermekdalok, népdalok és egyéb dallamok megszólaltatása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Négy gyermekdal vagy népdal, illetve egyéb dallam kotta nélkül, a hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével.

Alapfokú évfolyamok „A" tagozat

1. évfolyam"A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A fafúvós hangszerek ismertetése, külső megjelenés, hangszín, hangmagasság (kezdőknél).
– A klarinét részei, összeállításuk helyes módja, tisztítás, karbantartás. Nád helyes felhelyezése.
– A törzshangok olvasása és fogásai.
– Egyszerű ütemsúlyok, ritmusértékek.
– Ismétlőjel, korona, levegővétel jele, módosítójelek.
– A dúr és moll érzet kialakítása, a hangsorok tudatosítása abszolút hangnévvel.
– A játékmód és artikuláció alapfogalmai, jelei, kivéve staccato.
– A szerkezet, tagolás alapfogalmai.
– A helyes gyakorlás és memorizálás különböző módjainak megismertetése.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes légzéstechnika állandó megalapozása, gyakoroltatása.
– A helyes test-, hangszer- és kéztartás kialakítása és folyamatos ellenőrzése.
– A helyes befúvás, hangindítás és elválasztás.
– A megadott hangterjedelmen belül lehetőleg tisztán intonált, szép hang elérése, kitartott hangok mf dinamikával.
– Dúr hangsor kotta nélkül,
– Társas zenélés.

Ajánlott tananyag
Balassa: Klarinétiskola I. (EMB Z 5503)
Kovács: Klarinétozni tanulok I. (EMB Z 12282)
Dudás L.: Klarinétiskola I. (Music Trade M 06)
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I. (PWM 4550)

Követelmény
Jól beállított légzés, befúvás, hangindítás.
A törzshangok olvasása és fogásainak ismerete a tanult terjedelemben.
A hangsor ismerete és megszólaltatása kotta nélkül.
Rövid, előjegyzést nem tartalmazó gyakorlatok, népdalok, gyermekdalok fél, negyed, nyolcad értékekkel, Kovács B.: Klarinétozni tanulok I/58; 68., Balassa – Berkes: Klarinétiskola I/21, 48 stb. nehézségi fokán.

Előadási darabok (vagy népdalok), lehetőleg kísérettel. Pl. J. S. Bach: Parasztkantáta, W. A. Mozart: Francia gyermekdal (Klarinétalbum I.-Edition Music-Soft)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– Két gyakorlat a tanult hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével,
– Négy népdal, illetve egyéb dallam kotta nélkül, lehetőleg zongorakísérettel.

2. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A hangterjedelem bővítése.
– Éles és nyújtott ritmus, nyújtópont, szinkópa.
– Felütés, csonkaütem.
– A dúr és moll hangsor szerkezete, a természetes, összhangzatos és dallamos moll. A hármashangzat fogalma.
– Az enharmónia fogalma.
– A szerkezet, tagolás alapfogalmai; (pl. motívum, sor, ütemsúly).
– A tanult művek formai elemzése a periódus kérdés-felelet viszonya.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzéstechnika állandó ellenőrzése, tökéletesítése.
– Tartott hangok dinamikával.
– A hangindítás gyorsítása, repetíció a torok és nyelv lazaságának megőrzésével.
– A kéztartás és billentés állandó ellenőrzése, javítása.
– Dúr és összhangzatos moll hangsorok, valamint hármashangzat-felbontásaik kotta nélkül, a tanult hangterjedelem határáig.
– Hangsorok gyakorlása repetícióval.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
– Társas zenélés.

Ajánlott tananyag
Balassa: Klarinétiskola I. (EMB 5503)
Kovács: Klarinétozni tanulok I. (EMB 12282)
Dudás L.: Klarinétiskola I. (Music Trade M 06)
Perényi É: Klarinét-etűdök. (EMB 14300)
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I. (PWM 4550)
PPrier: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)

Követelmény
Helyes alapon nyugvó légzés, befúvás, hangindítás.
A hangok olvasása és fogásainak ismerete a tanult terjedelemben.
A tanult hangsorok, valamint hármashangzat-felbontásaik ismerete és megszólaltatása kotta nélkül.
Előjegyzés nélküli vagy 1 előjegyzésű gyakorlatok, népdalok, műzenei példák fél, negyed, nyolcad értékekkel, éles, nyújtott ritmussal vagy szinkópával, páros és páratlan lüktetéssel; a fenti hangterjedelem teljes igénybevételével; Perényi: Klarinét-etűdök: 17; 19. nehézségi fokán.

16-32 ütemes előadási darabok kulturált hangon, tagoltan, törekedve a tiszta intonációra, kísérettel. Pl. J. Brahms: Álommanó; M. Glinka: Air (Perényi: Repertoire 4., 5.)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– Két gyakorlat a hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével,
– Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

3. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A hangterjedelem bővítése a kisujj-billentyűknél mindkét fogásvariáció ismerete és alkalmazása.
– A tizenhatod érték és szünetjele, nyújtópont a nyolcad érték mellett, triola.
– A tanult művek formai elemzése: azonosság, hasonlóság, különbségek felismerése, a periódus kérdés-felelet viszonya.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzéstechnika állandó javítása, a megfelelő támasz kialakítása.
– A játékmód, artikuláció további differenciálása, finomítása (portato, staccato stb.).
– A dinamika határainak kiterjesztése a tiszta intonáció megtartása mellett.
– A regisztерváltások finomítása a levegő megfelelő vezetésével; az egységes hangszín kialakítása.
– Differenciált hangindítás és a hang szép befejezésének gyakorlása.
– Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig, hármashangzat-felbontások és tercmenetek, kotta nélkül.
– A skálázás tempójának fokozása különböző kötésekkel, repetíció. A belső hallás fejlesztése.
– Lapról játék az előző év anyagának nehézségi fokán.
– Társas zenélés.

Ajánlott tananyag
Balassa: Klarinétiskola I. (EMB 5503)
Dudás L.: Klarinétiskola II. (Music Trade M 07)
Kovács: Klarinétozni tanulok I. (EMB 12282)
Perényi É.: Klarinét-etűdök (EMB 14300)
Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 2124)
Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I. (PWM 4550)
Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)

Követelmény
A már megszerzett ismeretek és készségek helyes alkalmazása.
A hangok olvasása és fogásainak ismerete a tanult terjedelemben.
Dúr és összhangzatos moll hangsorok, valamint hármashangzat-felbontásaik ismerete és megszólaltatása, kotta nélkül.

Mérsékelt tempójú, egyszerű ritmusképletekből álló, különböző karakterű gyakorlatok, műzenei példák biztonságos eljátszása a fenti hangterjedelemben, Perényi É.: Klarinét-etűdök 26; 32. nehézségi fokán.
Több regisztert érintő előadási darabok stílusosan, tisztán intonálva, zongora- vagy egyéb hangszerkísérettel. Pl. Ch. W. Gluck: Boldog lelkek tánca (Klarinétalbum II.- Edition Music Soft), P. I. Csajkovszkij: Régi francia dal (Perényi: Repertoire 24)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– Két különböző karakterű etűd,
– Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

4. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A hangterjedelem bővítése
– A legegyszerűbb segédfogások.
– A klarinét szerepe a különböző zenei műfajokban.
– A harmincketted és szünetjele, tizenhatod triola, többütemes szünetek.
– A legegyszerűbb díszítések: rövid és hosszú előke, paránytrilla.
– Dalforma (ABA), triós forma.
– Tempo I, dal Segno, Vi-de.
– A játszott előadási darabok stílusjegyeinek megismerése (pl. tánctípusok).

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés-, nyelv- és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek elmélyítése, tökéletesítése.
– Minden regiszterben kiegyenlített, telt hang kialakítására való törekvés.
– Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.
– Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig, kotta nélkül; hármashangzat felbontásokkal, tercmenetekkel.
– Skálázás különböző variációkkal: éles, nyújtott ritmusok, különféle kötések, repetíció.
– Az eddig megszerzett formai és szerkezeti ismeretek alkalmazása a művek előadásában.
– A lapról játék formailag és zeneileg igényes megvalósítása.
– Rendszeres társas zenélés vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Balassa: Klarinétiskola II. (EMB 5727)
Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB 13291)
Perényi É.: Klarinét-etűdök (EMB 14300)
Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
Kratochvil: 66 etűd
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II.(PWM 4594)
Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)

Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)

Követelmény
Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.
A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
Dúr és összhangzatos moll hangsorok hármashangzat-felbontásaikkal, tercmeneteikkel együtt, kotta nélkül.
Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása; Kovács: Klarinétozni tanulok II/9; 15. Balassa: Klarinétiskola II/ 7; 13. nehézségi fokán.
Nagyobb terjedelmű előadási darabok, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, kísérettel. Pl. F. Schubert: Menuetto, G. Marie: Dal régi stílusban (Perényi: Repertoire 27., 19.)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– Két különböző karakterű és tempójú etűd,
– Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A klarinét kialakulása, fejlődése, sajátosságai (furata, átfúvása, transzponáló jellege stb.).
– A hangterjedelem bővítése a kisujj-billentyűknél mindkét fogásvariáció ismerete és alkalmazása.
– Bonyolultabb segédfogások, tisztítófogások.
– További díszítések: a trilla, utóka, kettős ékesítés (mordent) írásmódja.
– A négyeshangzatok fogalma, domináns- és szűkített szeptim-felbontások. A tanuló ismerje fel és játékában alkalmazza a különböző stílusjegyeket.
– Rondóforma, variációs forma, szonátaforma.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés-, nyelv- és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek további elmélyítése.
– Minden regiszterben kiegyenlített, telt hang kialakítása.
– Hangindítások és hangbefejezések gyakorlása.
– Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.
– Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig, kotta nélkül; hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, tercmenetekkel.
– Skálázás a korábban megismert módokon, különböző dinamikával, ritmikával és artikulációval.
– További díszítések: a trilla, utóka, kettős ékesítés (mordent) gyakorlása.
– A dinamikai árnyalás fejlesztése (crescendo, diminuendo).
– Az eddig megszerzett formai és szerkezeti ismeretek alkalmazása a művek előadásában.

– A lapról játék formailag és zeneileg igényes megvalósítása.
– Rendszeres társas zenélés vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Balassa: Klarinétiskola II. (EMB 5727)
Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB 13291)
Perényi É.: Klarinét etűdök (EMB 14300)
Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
Kratochvil: 66 etűd
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II.(PWM 4594)
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III. (PWM 4905)
Müller (I.): Etűdök (Ricordi 00132700)
Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)

Követelmény
Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.
A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
Dúr és összhangzatos moll hangsorok kotta nélkül; hármashangzat-felbontásokkal, tercmenetekkel.
Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása; Kovács: Klarinétozni tanulok II/13., 28., illetve Balassa: Klarinétiskola II/ 40., 56. nehézségi fokán.
Nagyobb terjedelmű előadási darabok, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, kísérettel. Pl. Beethoven: Sonatine; Ch.Dancla: Romance (Perényi É.: Repertoire 35., 39.)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– Két különböző karakterű és tempójú etűd,
– Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A klarinét kialakulása, fejlődése, sajátosságai (furata, átfúvása, transzponáló jellege stb.)
– A klarinét szerepe a különböző zenei műfajokban.
– A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan.
– Bonyolultabb segédfogások, tisztítófogások önálló alkalmazása.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés-, nyelv- és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek további elmélyítése, tökéletesítése.
– Minden regiszterben kiegyenlített telt hang kialakítása.

– Ismerje a tanuló hangszerének intonációs hibáit és törekedjen javításukra.
– A megfelelő nád kiválasztásának szempontjai.
– Különböző hangindítások és hangbefejezések tökéletesítése a nyelv differenciált alkalmazásával.
– Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.
– Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig, kotta nélkül; hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, tercmenetekkel.
– Kromatikus skálák.
– A lapról játék formailag és zeneileg további fejlesztése, igényes megvalósítása.
– Rendszeres társas zenélés és zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Balassa: Klarinétiskola II. (EMB 5727)
Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB 13291)
Perényi É.: Klarinét etűdök (EMB 14300)
Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
Kratochvil: 66 etűd
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II.(PWM 4594)
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III. (PWM 4905)
Müller (I.): Etűdök (Ricordi 00132700)
Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)
Gabucci: 60 Divertimenti (Ricordi E.R. 2541)

Követelmény
Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.
A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
Dúr és összhangzatos moll hangsorok hármashangzat-felbontásaikkal, tercmeneteikkel együtt, kotta nélkül.
Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása; Kovács: Klarinétozni tanulok II/36., 75., illetve Balassa: Klarinétiskola II/ 55., 71; 81. nehézségi fokán.
Nagyobb terjedelmű előadási darabok, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, kísérettel. Pl. Donizetti: Concertino (Edition Music-Soft); Weber: Szonatina; Bärmann: Romance (Perényi: Repertoire 42.)
Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– Két különböző karakterű és tempójú etűd,
– Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

Alapfokú évfolyam „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a minőségben és mennyiségben magasabb követelményeknek.
A „B” tagozatos tanuló hangszeres játéka elsősorban hangminőségben, a hangszerkezelés biztonságában, virtuozitásban és az előadás kifejezőerejében haladja meg az „A” tagozaton tanulók szintjét!

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A hangterjedelem bővítése kromatikusan. A kisujj-billentyűknél mindkét fogásvariáció ismerete és alkalmazása.
– Éles és nyújtott ritmus, nyújtópont, szinkópa.
– Felütés, csonkaütem.
– Az enharmónia fogalma.
– A játékmód, artikuláció további differenciálása (portato stb.).
– A legegyszerűbb díszítések; rövid és hosszú előke; a trilla fogalma.
– A tanult művek formai elemzése, azonosság, hasonlóság, különbségek felismerése, a periódus kérdés-felelet viszonya.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzéstechnika állandó tökéletesítése, megfelelő támasz kialakítása, állandó ellenőrzése.
– Tartott hangok különböző dinamikával: crescendo-decrescendo az intonáció változása nélkül.
– A hangindítás gyorsítása, repetíció, a torok és nyelv lazaságának megőrzésével.
– A kéztartás és billentés állandó ellenőrzése, javítása, az ujjmozgások lazítása trillák segítségével.
– Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármashangzat-felbontásaik kotta nélkül, a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
– Társas zenélés: kíséretes előadási darabok, duók, triók.

Ajánlott tananyag
Balassa: Klarinétiskola I. (EMB Z 5503)
Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)
Kovács: Klarinétozni tanulok I. (EMB Z 12282)
Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 13291)
Dudás L.: Klarinétiskola I. (Music Trade M 06)
Dudás L.: Klarinétiskola II. (Music Trade M 07)
Perényi É.: Klarinét-etűdök (EMB 14300)
Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I. (PWM 4550)
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)
Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)

Követelmény
Helyes alapon nyugvó légzés, befúvás, hangindítás.
A hangok olvasása és fogásainak ismerete.
Dúr és összhangzatos moll hangsorok, valamint hármashangzat-felbontásaik ismerete és megszólaltatása, kotta nélkül.
Gyakorlatok, műzenei példák fél, negyed, nyolcad, tizenhatod értékekkel, éles, nyújtott ritmussal és szinkópával, páros és páratlan lüktetéssel; a fenti hangterjedelem teljes igénybevételével; Kovács: Klarinétozni tanulok I/196; 221;, illetve Balassa: Klarinétiskola I/.97. nehézségi fokán.
Előadási darabok kotta nélkül, kulturált hangon, tagoltan, törekedve a tiszta intonációra – kísérettel. Pl. Mozart: Allegretto (Perényi: Repertoire 28.); Martini: Andantino (The Joy of Clarinet 14 -1967 Yorktown Music Press, Inc.)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– Két gyakorlat (a hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével),
– Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A klarinét kialakulása, fejlődése.
– A hangterjedelem bővítése kromatikusan. A tizenhatod érték és szünetjele, nyújtópont nyolcad érték mellett, triola.
– A legegyszerűbb segédfogások.
– A kromatikus skála fogalma, szekvenciák felépítése.
– Díszítések: paránytrilla, trilla és utóka.
– A játékmód, artikuláció finomítása, staccato.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzéstechnika állandó ellenőrzése, szükség esetén javítása, a támasz automatikussá tétele.
– A dinamika határainak kiterjesztése a tiszta intonáció megtartása mellett.
– Regisztерváltások finomítása a levegő megfelelő vezetésével, az egységes hangszín kialakítása.
– Differenciált hangindítás és a hang szép befejezésének gyakorlása.
– Repetíció gyorsítása a torok és nyelv lazaságának megőrzésével.
– Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok a hangterjedelem alsó és felső határáig.
– Hármashangzat-, és tercmenetek, kotta nélkül.
– A skálázás tempójának fokozása különböző variációkkal: éles, nyújtott ritmusok, különféle kötések, repetíció.
– Lapról játék az előző év anyagának nehézségi fokán.
– Társas zenélés.

Ajánlott tananyag
Iskolák, gyakorlatok
Balassa: Klarinétiskola II. (EMB 5727)
Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB 13291)

Dudás L.: Klarinétiskola II. (Music Trade M 07)
Perényi É.: Klarinét-etűdök (EMB 14300)
Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I. (PWM 4550)
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)
Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)

Követelmény
A már megszerzett ismeretek és készségek helyes alkalmazása.
A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
Dúr és összhangzatos moll hangsorok és hármashangzat-felbontásaik, valamint tercmeneteik ismerete és megszólaltatása kotta nélkül.
Különböző karakterű, nagyobb technikai képzettséget igénylő gyakorlatok, műzenei példák biztonságos eljátszása a fenti hangterjedelemben; bonyolultabb ütemfajták, ritmikai elemek, ritmusképletek alkalmazása; Kovács: Klarinétozni tanulok II/13., Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I/21. Perényi: Klarinét-etűdök: 38. nehézségi fokán.
Különböző regiszterekben mozgó előadási darabok stílusosan, tisztán intonálva, kotta nélkül, zongora- vagy egyéb hangszerkísérettel. Pl. Türk: Larghetto amoroso; Gluck: Ária (Perényi: Repertoire 29., 34.)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– Két különböző karakterű etűd,
– Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül,

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A klarinét szerepe különböző zenei műfajokban.
– A hangterjedelem bővítése kromatikusan.
– Bonyolultabb segédfogások, tisztítófogások.
– A harmincketted és szünetjele, tizenhatod triola, többütemes szünetek.
– A négyeshangzatok fogalma, domináns- és szűkített szeptim-felbontások
– Dalforma (ABA), triós forma, szonátaforma.
– Tempo I, dal Segno, Vi-de.
– A játszott előadási darabok stílusjegyeinek megismerése (tánctípusok).

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés-, nyelv- és ujjtechnika területén megszerzett készségek elmélyítése, tökéletesítése.
– Minden regiszterben kiegyenlített, telt hang kialakítása.
– Különböző hangindítások és hangbefejezések gyakorlása a nyelv differenciált alkalmazásával.
– A játékmód, artikuláció finomítása, staccato.
– Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.
– Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.

– Az eddig megszerzett formai és szerkezeti ismeretek alkalmazása a művek előadásában.
– Rendszeres társas zenélés vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Iskolák, gyakorlatok
Balassa: Klarinétiskola II. (EMB 5727)
Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB 13291)
Perényi É.: Klarinét-etűdök (EMB 14300)
Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc 17089)
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I. (PWM 4594)
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4905)

Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
Périer: 331 mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)
100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)

Követelmény
Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.
A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok hármas- és négyeshangzat-felbontásaikkal, tercmeneteikkel, kotta nélkül.
Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai problémát feldolgozó etűdök megszólaltatása, Perényi: Klarinét-etűdök: 60; 74. nehézségi fokán.
Lassú-gyors szonáta-, koncert- (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár, vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása kotta nélkül, kísérettel. Pl. K. Stamitz: Rondo (Klarinétmuzsika -EMB Z. 7919); W. A. Mozart: Larghetto (Perényi: Repertoire 33.)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– Két különböző karakterű és tempójú etűd,
– Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A hangterjedelem bővítése kromatikusan.
– További segédfogások és tisztítófogások.
– Kvintola, szextola, kettős nyújtópont.
– A szűkített szeptimek hangjainak enharmonikus átértékelése.
– A kettős ékesítés (mordent) írásmódja.
– Rondóforma, variációs forma.
– Különböző stílusjegyek megismerése.

A hangszerkezelés fejlesztése

– A légzés-, nyelv- és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek elmélyítése, tökéletesítése.
– Minden regiszterben kiegyenlített, telt hang kialakítására való törekvés.
– Különböző hangindítások és hangbefejezések gyakorlása a nyelv differenciált alkalmazásával.
– Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.
– Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig kotta nélkül; hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, tercmenetekkel.
– A kettős ékesítés (mordent) gyakorlati megvalósítása.
– Rendszeres társas zenélés vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)
Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 13291)
Perényi É.: Klarinét-etűdök (EMB Z 14300)
Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
Kratochvil: 66 etűd
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III. (PWM 4905)
Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
Perényi: Klarinét etűdök (EMB 14300)
100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)
Követelmény
Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.
A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
Dúr és összhangzatos moll hangsorok hármashangzat-felbontásaikkal, tercmeneteikkel együtt, kotta nélkül.
Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása; Kovács: Klarinétozni tanulok II/ 28; 59; 67. Perényi: Klarinét-etűdök: 70; 76. nehézségi fokán.
Nagyobb terjedelmű előadási darabok, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, kísérettel. Pl. Glinka: Vocalise; Barat: Szláv dal (Music-Soft)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– Két különböző karakterű és tempójú etűd,
– Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül (vagy egy előadási darab és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A hangterjedelem bővítése kromatikusan.
– A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendszerezett ismerete.
– Díszítések korhű, stílusos alkalmazása.
– A (kora)klasszikus versenyművek felépítése, jellegzetességei.
– A megfelelő nád kiválasztásának szempontjai.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés, ujj- és nyelvtechnika további tökéletesítése.
– Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok minél nagyobb hangterjedelemben, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.
– Kromatikus skála.
– Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)
Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 13291)
Perényi É.: Klarinét-etűdök (EMB Z 14300)
Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
Kratochvil: 66 etűd
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III. (PWM 4905)
Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)

Perényi: Klarinét etűdök (EMB 14300)
100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)
Gabucci: 60 Divertimenti (Ricordi 2541)

Követelmény
Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.
Kromatikus skála.
Etűdök Jean-Jean: Etűdök I. (Leduc 24740) Klose: Napi gyakorlatok (15 etűd:1.) (Leduc A.L.06400) nehézségi szintjén
Versenyművek tételek és előadási darabok. Pl. Stamitz: B-dúr klarinétverseny (EMB 8993), Donizetti: Concertino. (Peters 8206), Debussy: Kis néger (EMB 7933); Klose: Fantázia (a Perényi: Repertoire gyűjteményben 45. EMB 14406) nehézségi szintjén

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, (hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, tercmenetekkel.)
– Két különböző karakterű és tempójú etűd,

– Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül (vagy egy előadási darab és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
A tanuló ismerje
– a klarinét és a fafúvós hangszerek múltját, irodalmát,
– a hangszer teljes hangterjedelmét,
– a tudatos és helyes légzéstechnikát,
– a klarinét intonációs hibáit (és tudatosan korrigálja azokat),
– a dúr és moll hangnemeket 4 #, 4 b előjegyzésig,
– egyszerűbb ékesítések írásmódját és ritmusát,
– a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
– a jelentősebb klarinétos előadóművészeket.
Legyen képes
– a kiegyenlített és kifejező hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
– a különböző hangindítások és hangbefejezések megvalósítására,
– a különböző nyelvütések gyorsaságának fejlesztésére,
– az önálló hangolásra,
– a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
– a kottahű játékra és folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
– hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
– a különböző artikulációs előírások megszólaltatására (staccato, tenuto, legato, marcato stb.),
– egyenletes, pergő-technikához vezető ujjgyakorlatok fokozatos gyorsítására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes
– dúr és moll skálákat játszani 4 #, 4 b előjegyzésig, a 6. osztálynak megfelelő variációkkal
– szélsőséges dinamikák megvalósítására,
– készségfejlesztő gyakorlatok hibátlan eljátszására,
– nehezebb etűdök zenei és technikai megvalósítására,
– hosszabb terjedelmű művek memorizálására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A tantárgya és időtartama
Klarinét főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
– Két különböző karakterű etűd vagy technikai jellegű mű; Perényi Éva: Klarinétetűdök 60-tól (EMB14300), Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II: 13., 28. (EMB13291) nehézségi szintjén.
– Két különböző stílusú és műfajú előadási darab, melyek közül az egyik lehet kamaramű is; Dancla: Románc (Perényi Éva-Perényi Péter: Repertoár 39 EMB14406.), Weber: Sonatina Perényi Éva-Perényi Péter: Repertoár 44 (EMB14406), Haydn: Szent Antal korál (200 év klarinétmuzsikája – Barokk- EMB 13971) nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
– Két különböző karakterű etűd vagy technikai jellegű mű; Perényi Éva: Klarinétetűdök 86-tól, (EMB 14300) Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II.: 36., 46., 59., 75. (EMB 13291); Jean-Jean I: 2. nehézségi szintjén.
– Két különböző stílusú és műfajú előadási darab, melyek közül az egyik lehet kamaramű is; Bärmann: Románc, Debussy: Kis néger, Mozart: Sonatina (EMB 8291), Mendelssohn: Dal szöveg nélkül (Berkes: Előadási darabok klarinétra és zongorára II. kötetből a 9-es EMB 13972), Donizetti: Concertino II. tétel (Peters 8206), Kocsár Miklós: Ungaresca (EMB 5991) nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A hangterjedelem további bővítése.
– A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendszerezett ismerete.
– Ismerje a tanuló hangszerének intonációs hibáit és tudatosan javítsa azokat.
– A megfelelő nád kiválasztásának szempontjai és a nád alakításának legalapvetőbb módjai.
– Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság megszerzése a klarinét szóló- és kamarazene-irodalmában.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az alsó fokon megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
– Az önálló játék fejlesztése a megtanulandó etűdök, előadási darabok gyakorlásakor felmerülő problémák megoldására.
– Hangolás lehetőleg önállóan.
– A tanuló igényének felkeltése a tudatos hangképzésre.
– Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok hangzatfelbontásokkal, hangközmenetekkel, kotta nélkül.
– A technikai készségek állandó fejlesztése.
– Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel is; lehetőség szerint zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)
Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 1329)
Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
Gabucci: 20 studi di medio difficolta (Ricordi ER 2169)
Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)
Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök I.(Leduc A. L. 17348)
Klosé: 30 etűd (Leduc A. L. 7233)
Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc A. L. 6400)
Kratochvil: 66 etűd
Kröpsch: Etűdök I. (C. F. Sshmidt Musicverlag, Heilbronn 457-460)
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III. (PWM 4905)
Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
Périer: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 18845)
Périer: 331 mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)
100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)
Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)

Követelmény
Hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármas- és négyeshangzat-felbontásokkal, tercmenetekkel kotta nélkül.
Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban; Klosé: Napi gyakorlatok (15 etűd)/1., Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I/42. nehézségi szintjén.

Lassú-gyors szonáta-, koncert- (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása, kísérettel; kamaraműű klarinétszólamának biztonságos eljátszása. Pl. Telemann: Szonatina no. 3, Debussy: A lenhajú lány (Kocsis – Berkes: Későromantika), J. E. A. Koželuch: Esz-dúr klarinétverseny nehézségi szintjén.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy etűd,
– Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A hangterjedelem további bővítése.
– A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendszerezett ismerete.
– A megfelelő nád önálló kiválasztása és alakítása.
– Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság megteremtése a klarinét szóló- és kamarazene-irodalmában.
– Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok hangzatfelbontásokkal, hangközmenetekkel, kotta nélkül.
– Kromatikus skálák.
– A tanuló önállóságának fejlesztése a megtanulandó etűdök, előadási darabok gyakorlásakor.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A hangszeres készségek állandó karbantartása és tökéletesítése, valamint fejlesztése a megtanulandó etűdök, előadási darabok gyakorlásakor felmerülő problémák megoldására.
– Hangolás a tanár segítsége nélkül.
– Ismerje a tanuló hangszerének intonációs hibáit és tudatosan javítsa azokat.
– A tanuló igényének felkeltése a tudatos hangképzésre.
– A skálák és etűdök tempójának fokozása.
– Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel is; lehetőség szerint zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)
Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 13291)
Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
Gabucci: 20 studi di medio difficolta(Ricordi ER 2169)
Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)
Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök I.(Leduc A. L. 17348)
Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök II. (Leduc A. L. 17446)
Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc A. L. 5963)
Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc A. L. 6400)
Kratochvil: 66 etűd
Kröpsch: Etűdök I. (C. F. Sshmidt Musicverlag, Heilbronn. 457-460)

Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III. (PWM 4905)
Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
Périer: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 18845)
Périer: 331 mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)
Wiedemann: Gyakorlatok IV. (Breitkopf EB 4234)
Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)

Követelmény
Hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármas- és négyeshangzat-felbontásokkal, tercmenetekkel kotta nélkül.
Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban; Klosé: Napi gyakorlatok (15 etűd)/1., Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I/42. nehézségi szintjén.
Lassú-gyors szonáta-, koncert- (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása, kísérettel; kamaraműklarinétszólamának biztonságos eljátszása. Pl. Telemann: Szonatina no. 3, Debussy: A lenhajú lány (Kocsis – Berkes: Későromantika), J. E. A. Koželuch: Esz-dúr klarinétverseny nehézségi szintjén

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy etűd,
– Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A hangterjedelem további bővítése
– Különböző díszítések.
– Az eddig megszerzett ismeretek átfogó rendszerezése.
– A hangszer intonációs hibáinak ismerete.
– A klarinét irodalmának minél szélesebb körű ismerete, tájékozódás korunk zenéjében.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A már megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
– A tanuló hangszeres játékának önálló kontrollálása, javítása.
– Hangolás a tanár segítsége nélkül.
– Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.
– A hangképzés fejlesztése a zenei karakterek minél kifejezőbb megszólaltatásához.
– Állandó törekvés a tiszta intonációra.
– Önálló nádválasztás és alakítás.
– Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok hangzatfelbontásokkal, hangközmenetekkel, kotta nélkül.
– Kromatikus és egészhangú skálák.
– A skálák és etűdök tempójának fokozása.
– Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel is; lehetőség szerint zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)

Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 13291)
Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
Gabucci: 20 studi di medio difficolta (Ricordi ER 2169)
Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)
Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök II. (Leduc A. L. 17446)
Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc A. L. 5963)
Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc A. L. 6400)
Kratochvil: 66 etűd
Kröpsch: Etűdök I. (C. F. Schmidt Musicverlag Heilbronn 457-460)
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok IV. (PWM 4906)
Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
Périer: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 18845)
Périer: 331 mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)

Wiedemann: Gyakorlatok V. (Breitkopf EB 4235)
100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)
Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)

Követelmény
Hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármas- és négyeshangzat-felbontásokkal, tercmenetekkel kotta nélkül.
Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban; Klosé: Napi gyakorlatok (15 etűd)/1., Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I/42. nehézségi szintjén.
Lassú-gyors szonáta-, koncert- (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása, kísérettel; kamaraműű klarinétszólamának biztonságos eljátszása. Pl. Telemann: Szonatina no. 3, Debussy: A lenhajú lány (Kocsis – Berkes: Későromantika), J. E. A. Koželuch: Esz-dúr klarinétverseny nehézségi szintjén

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy etűd,
– Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Korunk zenéjében előforduló bonyolultabb ritmusképletek ismerete.
– A helyes vibrato fogalma.
– Kromatikus és egész hangú skála.
– Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.
– A különböző transzpozíciók ismertetése.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Tökéletes alapfunkciók megszerzése, automatizálása.
– A vibrato gyakorlása.
– Önálló hangolás.

– A tanuló igényének felkeltése a minél árnyaltabb, kifejezőbb hang megvalósítására.
– A hangszer intonációs hibáinak tudatos javítása.
– Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok hangzatfelbontásokkal, hangközmenetekkel, kotta nélkül, egyénileg kialakított figurációkkal, a technika további fejlesztése érdekében.
– Kromatikus és egészhangú skálák gyakorlása.
– Társas zenélés, zenekari gyakorlat.

Ajánlott tananyag
Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)
Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 13291)
Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
Gabucci: 20 studi di medio difficolta (Ricordi ER 2169)
Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)
Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök I. (Leduc A. L. 17348)
Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök II. (Leduc A. L. 17446)
Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc A. L. 5963)
Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc A. L. 6400)
Kratochvil: 66 etűd
Kröpsch: Etűdök I. (C. F. Schmidt Musicverlag Heilbronn 457-460)
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok IV. (PWM 4906)
Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
Périer: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 18845)
Périer: 331 mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)
Wiedemann: Gyakorlatok IV. (Breitkopf EB 4234)
Wiedemann: Gyakorlatok V. (Breitkopf EB 4235)
Wiedemann: Gyakorlatok VI.(Breitkopf EB 4236)
100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)
Kovács: Mindennapi skálagyakorlatok (EMB Z 8852)
Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)

Követelmény
Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármas- és négyeshangzat-felbontásokkal, tercmenetekkel, kromatikus skála kotta nélkül.
Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban; Klosé: Napi gyakorlatok (15 etűd)/1., Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I/42. nehézségi szintjén.
Lassú-gyors szonáta-, koncert- (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása, kísérettel; kamaraműklarinétszólamának biztonságos eljátszása. Pl. Telemann: Szonatina no. 3, Debussy: A lenhajú lány (Kocsis – Berkes: Későromantika), J. E. A. Koželuch: Esz-dúr klarinétverseny nehézségi szintjén

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy etűd,
– Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendszerezett ismerete.
– Díszítések korhű, stílusos alkalmazása.
– A (kora)klasszikus versenyművek felépítése, jellegzetességei.
– A megfelelő nád kiválasztása és a nád alakítás alapvető módjai.
– A hangszer intonációs problémáinak ismerete és tudatos javítása.
– A klarinét szóló-és kamarazene irodalmának minél átfogóbb ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Hangolás a tanár segítsége nélkül.
– Nád kiválasztás, nád igazítás.
– A hangterjedelem bővítése kromatikusan.
– A tanuló igényének fejlesztése a tudatos hangképzésre.
– A légzés, ujj- és nyelvtechnika további tökéletesítése.
– Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, minél nagyobb hangterjedelemben, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.
– Kromatikus skála.
– Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)
Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök I. (Leduc A. L. 17348)
Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc A. L. 6400)
Kröpsch: Etűdök I. (C. F. Schmidt Musicverlag, Heilbronn 457)
Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
Périer: 331 Mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)
Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)

Követelmény
A hangok olvasása és fogásainak ismerete a tanult hangterjedelem határain belül.
Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.
Etüdök – Jean-Jean: Etűdök I/1-13-ig. Kröpsch: Etűdök I/1-105-ig – nehézségi szintjén.
Versenymű tételek, szonáták, előadási darabok Stamitz: B-dúr klarinétverseny, Hoffmeister: Esz-dúr szonáta, Mozart: Larghetto nehézségi szintjén.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
– Két különböző karakterű és tempójú etűd,
– Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az eddig megszerzett ismeretek átfogó rendszerezése.
– A hangszer intonációs hibáinak tudatosítása.
– Akusztikus intonáció.
– A különböző transzpozíciók fogalma.
– A leggyakrabban használt díszítések, ékesítések önálló alkalmazása.
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság megszerzése a klarinét szóló- és kamarazene-irodalmában.
– A nád alakításának legalapvetőbb tudnivalói.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, minél nagyobb hangterjedelemben, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, terc- és kvartmenetekkel, kotta nélkül.
– Kromatikus skála.
– A skálázás tempójának növelése.
– Teljes etűdsorozatok elvégzése.
– Az előadás kifejezőerejének fokozása.
– Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Bach: 15 etűd (Hegedűszonáták) (Leduc A. L. 21245)
Bozza: 12 etűd (Leduc A. L. 21300)
Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)
Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök I. (Leduc A. L. 17348)
Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök II. (Leduc A. L. 17446)
Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc A. L. 6400)
Kröpsch: Etűdök I. (C. F. Schmidt Musicverlag, Heilbronn 457)
Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)
Périer: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 18845)
Périer: 331 Mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)
Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 3018)

Követelmény
Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.
Kromatikus skála.
Etűdök Jean-Jean: Etűdök I. Kröpsch: Etűdök I. nehézségi szintjén
Versenymű tételek, szonáták, előadási darabok Krommer: Esz-dúr klarinétverseny, Donizetti: Concertino, Honegger: Szonatina Bartók: Három csíkmegyei népdal nehézségi szintjén

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
– Két különböző karakterű és tempójú etűd,
– Egy tételpár, vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel kotta nélkül.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A hangterjedelem bővítése.
– Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, kiegészítve kvint hangközeikkel is.
– A nádfaragási ismeretek bővítése.
– A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendezett ismerete. Különböző ékesítések.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Tökéletes alapfunkciók kialakítása.
– Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, minél nagyobb hangterjedelemben, az előző évben megszokott módon, kiegészítve kvint hangközeikkel is; kotta nélkül.
– Skálázás egyénileg kialakított figurációkkal.
– A hangszer intonációs hibáinak tudatos javítása.
– Különböző ékesítések korhű és stílusos alkalmazása.
– A klarinét irodalmának minél szélesebb körű ismerete, tájékozódás korunk zenéjében.
– A zenei kifejezőkészség fejlesztése.
– Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Bach: 15 etűd (Hegedűszonáták) (Leduc A. L. 21245)
Bitsch: 12 etűd (Leduc A. L. 21842)
Bozza: 12 etűd (Leduc A. L. 21300)
Cavallini: Caprices I. (Leduc A. L. 20981)
Cavallini: Caprices II. (Leduc A. L. 20533)
Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)
Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök II. (Leduc A. L. 17446)
Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök III. (Leduc A. L. 17490)
Klosé: 30 etűd Leduc (A. L. 07233)

Kröpsch: Etűdök I-II. (C. F. Schmidt Musicverlag, Heilbronn. 458)
Périer: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 18845)
Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 3018)
Követelmény
Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, terc- és kvartmenetekkel, kotta nélkül.
Kromatikus skála.
Etűdök – Jean-Jean: Etűdök II. 21-33 Kröpsch: Etűdök II. 272 – nehézségi szintjén.
Versenyművek tételek, szonáták, előadási darabok – Stamitz: Esz-dúr klarinétverseny, Saint-Saëns: Szonáta, Kovács: Hommages – nehézségi szintjén.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
– Két különböző karakterű és tempójú etűd,
– Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Glissando.
– A vibrato helyes kivitelezése.
– Ismerkedés a klarinétcsalád egyéb tagjaival.
– Tájékozottság a klarinét szóló- és kamarairodalmában.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Tökéletes alapfunkciók rögzítése, automatizálása.
– A vibrato és glissando gyakorlása.
– Az összes dúr és moll skála az előző évben megszokott módon, kotta nélkül.
– Skálázás egyénileg kialakított figurációkkal.
– Egészhangú skálák.
– A technikai és zenei megvalósítás összhangjának fejlesztése.
– Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Bach: Csellószvitek (Leduc A. L. 23508)
Bach: 15 etűd (Hegedűszonáták) (Leduc A. L. 21245)
Bitsch: 12 etűd (Leduc A. L. 21842)
Cavallini: Caprices I. (Leduc A. L. 20981)
Cavallini: Caprices II. (Leduc A. L. 20533)
Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök II. (Leduc A. L. 17446)
Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök III. (Leduc A. L. 17490)
Klosé: 30 etűd (Leduc A. L. 7233)
Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc A. L. 5963)
Kröpsch: Etűdök IV. (C. F. Schmidt Musicverlag, Heilmronn 460)
Paganini: 17 Caprices (Leduc A. L. 21204)
Kovács: Mindennapi skálagyakorlatok (EMB Z 8852)
Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)

Követelmény
Az összes dúr és moll skála hármashangzat-, domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, terc-, kvart- és kvintmenetekkel.
Etűdök – Jean-Jean: Etűdök II. Kröpsch: Etűdök II. Klosé: Karakterisztikus etűdök – nehézségi szintjén
Versenyműtételek, szonáták, előadási darabok – Weber: Concertino, Poulenc: Szonáta – nehézségi szintjén

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
– Két különböző karakterű és tempójú etűd,
– Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
A tanuló legyen képes
– a szép, kifejező hang tudatos megteremtésére,
– a tiszta intonációra,
– a hangszerét könnyedén kezelni,
– a levegő tudatos beosztására,
– hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
– a nagyobb lélegzetű, összetett feladatokat tartalmazó etűdök eljátszására,
– a különböző zenei korok megkomponált, stílushű díszítéseinek kottából való lejátszására,
– a technikai és zenei szempontból tudatos, elemző gyakorlásra, a pontos ritmus feltétel nélküli megtartására,
– az értelmes, tagolt, árnyalt előadásra,
– a legfontosabb zenei karakterek megjelenítésére,
– egyszerűbb javítási műveletek elvégzésére (pl. csavar meghúzása, rugó visszatétele).
A tanuló rendelkezzék
– megfelelő hangszeres technikával,
– olyan lapról olvasási készséggel, amely a kamarazenei és zenekari játékhoz szükséges,
– olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befúvási érzetek rövid időn belül elérhetők,
– a tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.
A tanuló tudja alkalmazni
– a hang képzésének fizikai törvényszerűségeit (légzés, rekesz, felhangok stb.),
– a különböző artikulációs előírásokat (staccato, legato, tenuto, marcato stb.).

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló ismerje
– a modem zenei effektusokat,
– a társhangszereit, azok transzponálási módjait,
– korunk zenéjének intonációs sajátosságait.
Legyen képes
– biztos hangindításra és befejezésre,
– nehéz etűd virtuóz előadására,
– nehezebb előadási darab, kamaramű, zenekari szólam önálló zenei és technikai megoldására.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Klarinét főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat

– Két etűd, vagy technikai jellegű mű; Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc 05963), Jean-Jean: Etűdök I. (Leduc) nehézségi szintjén;
– Két különböző stílusú és műfajú zongorakíséretes előadási darab, vagy kamaramű; Wagner: Adagio, Barat: Szláv dal, Donizetti: Concertino I-II. tétel (Peters), Niels Gade: Fantáziadarab op. 43., Draskóczy: Korondi táncok (EMB 12064); kamaraművek: Pleyel: Duók: I-II., Devienne: Concertino 2 klarinétra és zongorára (EMB 8687) Stamitz: Kettősverseny(EMB 6046) nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
– Két etűd, vagy technikai jellegű mű; Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc), Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc), Jean-Jean: Etűdök I.(Leduc) nehézségi szintjén.
– Két különböző stílusú és műfajú zongorakíséretes előadási darab, vagy kamaramű; Danzi: Szonáta, Stamitz: Esz-dúr koncert (Leduc), Weiner: Csűrdöngölő (EMB 8292), Dimler: B-dúr klarinétverseny, Wasilenko: Keleti táncok, Weber: Variáció op. 33 (Peters); kamaraművek: Kreutzer: Duók, Pleyel: Duók I-II. nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
Megfelelő minőségű hangszerek, fúvókák.
Havonta és fejenként egy nád.
Megfelelően hangolt zongora vagy pianínó.
Teljes alakot visszaadó tükör. Metronóm.

SZAXOFON

A nemzeti köznevelésről szóló törvény alapján a szaxofon tanítás feladata a tanuló képességeinek, érdeklődésének, adottságainak megfelelő nevelés és oktatás biztosítása.

A szaxofontanítás feladatai
– a helyes légzés kialakítása,
– a kifejező szaxofonhang elsajátíttatása,
– a kéz-, test-, fej-, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
– a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
– a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
– a belső hallás fejlesztése,
– a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
– rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Ismertesse meg a tanulókkal
– a szaxofon történetét,
– a szaxofon társhangszereit (fafúvós hangszercsalád),
– a szaxofon irodalmát,
– a jelentősebb alkotó- és előadóművészeinek munkásságát.

Tudatosítsa
– a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
– a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
– a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
– a hangképzés fizikai törvényszerűségeit,
– a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
– a kottahű játék pontos betartását.

Fejlessze a tanuló zenei képességeit
– hangszeres technikáját,
– improvizációs tevékenységét (kreativitását),
– lapról játszási készségét.

Ösztönözze a tanulót
- a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.
- önálló gyakorlásra
- zenehallgatásra

Előképző évfolyamok

Előképző 1. évfolyam

A szaxofontanulást az életkorra, a fizikai és termeti adottságokra való tekintettel általában 10-12 éves kortól lehet megkezdeni a hangszercsalád kisebb méretű fajtáival.

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A szaxofon formájának és hangjának megismertetése.
– A hangszer összeállítása, tisztítása, karbantartása.

– A nyakló helyes beállítása.
– A fúvóka, a nád szerepe és beállítása.
– Zenei alapfogalmak: törzshangok, módosítójelek, alapvető ritmusképletek, levegővételi jel(ek), tempójelzések.
- Metrumismeret 2/4 4/4 ütembeosztás
A hangszerkezelés fejlesztése
– Helyes test- és hangszer-, fej- és kéztartás, az ujjak szerepe, a hangszer egyensúlyban tartása.
– A helyes légzéstechnika (mélylégzés) megtanítása játékos úton: bemutatása lehetőleg hangszerrel, illetve érzékelhetővé, érthetővé tétele a tanuló számára (légző gyakorlatok, levegővételi játékok).
– Befúvás, hangindítás, hangképzés, a szaktanár ellenőrzésével a megfelelő nád kiválasztása.
– A rekeszlégzés megalapozása és fejlesztése.
– A nyelv szerepének tisztázása a hangindításban és a hangképzésben. Az egyenes, lebegésmentes hang kialakítása.
– A kotta nélküli játék fejlesztése könnyű darabokkal.
– Népdalok, rövid zongorakíséretes darabok megtanulása.

Ajánlott tananyag
Perényi É.&P.: Szaxofon ABC1 (EMB 14289)

Követelmény
Helyes test- és hangszertartás.
Helyes légzés, hangképzés, hangindítás.
Tiszta intonálás d1-c2-ig, valamint fisz1.
Népdalok, gyermekdalok, könnyű darabok.

Az év végi beszámoló anyaga
– Két gyermekdal vagy népdal kottából vagy kotta nélkül.

Előképző 2. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A szaxofon hangjának megismertetése.
– A hangszer összeállítása, tisztítása, karbantartása.
– A nyakló helyes beállítása.
– A fúvóka, a nád szerepe és beállítása.
– Zenei alapfogalmak: törzshangok, módosítójelek, alapvető ritmusképletek, levegővételi jel(ek), tempójelzések.
- Metrumismeret 2/4 4/4 ütembeosztás
– Kottaolvasás
A hangszerkezelés fejlesztése
– Helyes test- és hangszer-, fej- és kéztartás, az ujjak szerepe, a hangszer egyensúlyban tartása.
– A helyes légzéstechnika (mélylégzés) megtanítása játékos úton: bemutatása lehetőleg hangszerrel, illetve érzékelhetővé, érthetővé tétele a tanuló számára (légző gyakorlatok, levegővételi játékok).
– A rekeszlégzés megalapozása és fejlesztése.
– Befúvás, hangindítás, hangképzés, a szaktanár ellenőrzésével a megfelelő nád kiválasztása.
– A nyelv szerepének tisztázása a hangindításban és a hangképzésben. Az egyenes,

lebegésmentes hang kialakítása.
Ajánlott tananyag
Perényi É.&P.: Szaxofon ABC1. (EMB 14289)
Követelmény
Helyes test- és hangszertartás.
Helyes légzés, hangképzés, hangindítás.
Tiszta intonálás d1-c2-ig valamint fisz1
Kottaolvasás, alapvető ritmusképletek biztos játéka
Népdalok, gyermekdalok, könnyű darabok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három gyermekdal vagy népdal kottából vagy kotta nélkül

Alapfokú évfolyamok „A" tagozat

1 évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A szaxofon formájának, hangjának és szerkezetének megismertetése.
– A hangszer összeállítása, tisztítása, karbantartása.
– A nyakló helyes beállítása.
– Zenei alapfogalmak: törzshangok d1-c3 módosított hangok: fisz, b alap ritmus értékek és szünetjeleik, nyújtott ritmus, ismétlőjelek, levegővételi jel(ek).
– A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten.
– A törzshangok olvasása és fogása d1-től c3-ig, valamint a végzett anyagban szereplő módosított hangok.
A hangszerkezelés fejlesztése
– A rekeszlégzés megalapozása és fejlesztése.
– A hangképzés és hangindítás napi gyakoroltatása kitartott hangokkal, helyes nyelvhasználattal.
– Törekvés a tiszta intonációra és a tömör, lebegésmentes hang elérésére.
– A szaktanár figyeljen arra, hogy a fúvóka optimális helyen legyen, hogy a hangszer önmagán belül a lehető legtisztább intonációban szólaljon meg.
– A helyes gyakorlási módszerek kialakítása.
– Skálák: dúr hangsorok 1#, 1b előjegyzésig
- Metrumismeret 2/4 4/4 ¾ ütembeosztás
– Könnyebb darabok, népdalok memorizálása.
– Duók és zongorakíséretes darabok játszása.

Ajánlott tananyag
Perényi É.&P.: Szaxofon ABC 1 (EMB 14289)

Követelmény
Helyes tartás, légzés, hangképzés.
A törzshangok ismerete, módosított hangok: fisz, b.
Hangterjedelem: d1-c3-ig.
Népdalok, kisebb előadási darabok.
Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Két gyakorlat, előadási darab vagy népdal (lehetőleg különböző karakterű) önálló előadása,
– Egy kamaramű játéka kottából pedagógus közreműködésével

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Dúr és moll hangnemek ismerete 2#, 2b előjegyzésig, abszolút hangnévvel is.
– A metrumismeret bővítése : 3/8, 4/8, 6/8 ütembeosztás.
– Ritmusképlet ismereteinek bővítése
– Szerkezet, tagolás: Da Capo, rondó, primo, szecondo
– A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten. (Azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbségek felismerése, a periódus kérdés-felelet viszonya).
A hangszerkezelés fejlesztése
– A legato és tenuto játék fejlesztése.
– A hangterjedelem c1-c3-ig
– A crescendo-decrescendo alkalmazása.
– A levegőbeosztás gyakorlása az intonáció megváltozása nélkül.
– A hangindítás fejlesztése, változatos lehetőségei.
– Dúr és moll skálák 2#, 2b előjegyzésig
- Kotta nélküli hangszeres játék, memória fejlesztése
– Blattolás az elért nehézségi fokon.
- Előadási darabok játszása zongora kísérettel, kamarazenélés a tanár vagy magasabb szinten játszó tanuló közreműködésével

Ajánlott tananyag
É.&P. Perényi: Szaxofon ABC 1. (EMB 14289)
É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB)
Kraszna L. Szaxofonmuzsika (in Es in B) (EMB)

Követelmény
Helyes tartás, légzés, hangindítás, befúvás.
Hangterjedelem c1-c3-ig, módosított hangok 2#, 2b előjegyzésig
A megadott dúr és moll hangsorok ismerete
Skálák felépítése, használata
Az évfolyamnak megfelelő ritmusképletek és ütemmutatók.
Dinamikai jelek ismerete az évfolyamnak megfelelően.
Tiszta intonáció, muzikális hang.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két gyakorlat, előadási darab vagy népdal (lehetőleg különböző karakterű) önálló előadása,
– Egy kamaramű játéka kottából pedagógus közreműködésével

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Kromatikus hangsor az elért hangterjedelemben.

– A segédfogások.
– Bonyolultabb ritmusképletek megismerése
– Dúr és moll hangnemek 3#, 3b előjegyzésig a megismert hangterjedelemben,
– Metrumjelzések 2/2 5/8
– Az alapvető formai ismertek bővítése.
– A memorizálás fejlesztése.
A hangszerkezelés fejlesztése
– A hangképzés és befúvás továbbfejlesztése, a hangindítások finomítása a légzés segítségével.
– A légzéstechnika továbbfejlesztése.
– A rekeszizom és a támasztás erősítése.
– Hangterjedelem: h-e3 (esetleg b-f3).
– A dinamika és az agogika további bővítése.
– A nyelvtechnika gyakoroltatása.
– Dúr és moll skálák 3#, 3b előjegyzésig
– A gyors játék fejlesztése.
– – Blattolás az elért nehézségi fokon.
- Előadási darabok játszása zongora kísérettel, kamarazenélés a tanár vagy magasabb szinten játszó tanuló közreműködésével
- zenekari gyakorlatot előkészítő feladatok

Ajánlott tananyag
É.&P. Perényi: Szaxofon ABC1 (EMB 14289)
É.&P. Perényi: Szaxofon ABC2 (EMB 14299)
É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB)
Kraszna L. Szaxofonmuzsika (in Es in B) (EMB)
Előadási darabok I szaxofonra és zongorára (Edit. Simonffy 053/A)
Előadási darabok II szaxofonra és zongorára (Edit. Simonffy 053/B)

Követelmény
Tiszta intonáció az adott hangterjedelmen belül.
Skálák 3#, 3b előjegyzésig.
Az alapvető dinamikai és agogikai jelek ismerete.
Kisebb előadási darabok előadása kotta nélkül.
Könnyű kamaradarabok és egyszerűbb zenekari szólamok eljátszása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két gyakorlat, előadási darab vagy népdal (lehetőleg különböző karakterű) önálló előadása,
– Egy kamaraműjátéka kottából pedagógus közreműködésével

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Az összes hang és fogásaik ismerete b-f3-ig.
– Az összes ütemmutató ismerete
– Dúr és moll hangnemek a hangszer teljes hangterjedelmében 4#, 4b előjegyzésig.
– Díszítések: előkék, mordentek, bonyolultabb trillák használata
– A stílusismeret elmélyítése.
– Az elméleti, hangnemi, formai ismeretek bővítése, pl. a moduláció, alteráció

megismertetése és bemutatása a gyakorlatban.
A hangszerkezelés fejlesztése
– A mechanikus légzés szerepének állandó kontrollja, átállítása a zenei igényekre
– A hangképzés állandó gyakoroltatása, a hangideál keresése.
– Hangindítás, a nyelvtechnika differenciált alkalmazása, fejlesztése, staccato, tenuto…
– Kromatikus skála
– Az ujjtechnika fejlesztése, az ujjak lazítása, a gyors játékmód gyakorlása
– A lapról olvasás állandó gyakorlása
– A formai ismeretek tudatos alkalmazása.
– Kamarazene, zenekari gyakorlat.

Ajánlott tananyag
É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB Z 14371)
É.&P. Perényi: Szaxofon ABC 2 (EMB Z 14299)
É.&P. Perényi: Répertoire zeneiskolásoknak – szaxofon szóló (EMB 14449)
Kraszna L.: Szaxofonmuzsika (in Es in B) (EMB Z 14251)
Kis előadási darabok (Berkes) (EMB Z 2101)

Követelmény
A hangterjedelmen belüli hangok és fogásaik ismerete.
Skálák 4#, 4b előjegyzésig
Előadási darabok megszólaltatása kotta nélkül.
Nehezebb etűdök eljátszása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két gyakorlat, előadási darab (lehetőleg különböző karakterű) önálló előadása,
– Egy kamaraműű játéka kottából

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– A vibrato kialakítása, használata
– Az összes hang és fogásaik ismerete b-f3-ig.
– Az összes ütemmutató ismerete
– Dúr és moll hangnemek a hangszer teljes hangterjedelmében 5#, 5b előjegyzésig
– Díszítések: előkék, mordentek, bonyolultabb trillák használata.
– A stílusismeret elmélyítése.
– Az elméleti, hangnemi, formai ismeretek bővítése, pl. a moduláció, alteráció, transzponálás megismertetése és bemutatása a gyakorlatban.
A hangszerkezelés fejlesztése
– Zeneileg indokolt légzés szerepének állandó kontrollja
– A hangképzés állandó gyakoroltatása, a hangideál keresése.
– Hangindítás, a nyelvtechnika differenciált alkalmazása, fejlesztése.
– A helyes torokvibrato kialakítása.
– Kromatikus skála, dúr és moll hangnemek 5# 5b-ig
– Az ujjtechnika fejlesztése, az ujjak lazítása, gyors játékmód fejlesztése
– A lapról olvasás állandó gyakorlása
– A formai ismeretek tudatos alkalmazása.
– Kamarazene, zenekari gyakorlat.

Ajánlott tananyag
É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB)
É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
Beekum: Studies (HU 37994)
Kraszna L.: Szaxofonmuzsika (in Es in B) (EMB)
Schuster Gy.: Szaxofoniskola IV.(in Es)(Edit. Simonffy 029)
Előadási darabok III szaxofonra és zongorára (Edit. Simonffy 053/C)

Követelmény.
A hangterjedelmen belüli hangok és fogásaik ismerete.
Skálák 5#, 5b előjegyzésig,
Előadási darabok megszólaltatása kotta nélkül.
Nehezebb etűdök eljátszása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két gyakorlat, előadási darab (lehetőleg különböző karakterű) önálló előadása,
– Egy kamaramű játéka kottából

6. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
– A vibrato használata
– Az összes hang és fogásaik ismerete b-f3-ig.
– Az összes ütemmutató ismerete
– Dúr és moll hangnemek a hangszer teljes hangterjedelmében 7#, 7b előjegyzésig, kromatika
– Díszítések: előkék, mordentek, bonyolultabb trillák használata.
– A stílusismeret elmélyítése.
– Az elméleti, hangnemi, formai ismeretek bővítése, pl. a moduláció, alteráció, transzponálás megismertetése és bemutatása a gyakorlatban.
A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés szerepének állandó kontrollja
– A hangképzés állandó gyakoroltatása, a hangideál keresése.
– Hangindítás, a nyelvtechnika differenciált alkalmazása, fejlesztése.
- vibrátó alkalmazása
– Az ujjtechnika fejlesztése, az ujjak lazítása.
– A segédfogások önálló használata
– A lapról olvasás állandó gyakorlása
– A formai ismeretek tudatos alkalmazása.
– Kamarazene, zenekari gyakorlat.

Ajánlott tananyag
J. Harle : Easy Classical Studies (Universal Edition UE 17770)
Bumcke: Etűdök szaxofonra IV. (Elite Edit. 350)
Mule: 24 könnyű etűd (Leduc AL 20455)
Mule: 53 etűd (Leduc 20 441)
Beekum: Studies (HU 37994)
Verroust 24 Études I (Billaudot G.2138 B)
Verroust: 24 Études II (Billaudot G.2057 B)

Perényi É&P: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)

Követelmény
A hangterjedelmen belüli hangok és fogásaik ismerete.
Skálák,
Előadási darabok megszólaltatása kotta nélkül.
Nehezebb etűdök eljátszása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két gyakorlat, előadási darab (lehetőleg különböző karakterű) önálló előadása,
– Egy kamaraműű játéka kottából

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

„B" tagozatra a kiemelkedő adottságokkal rendelkező tanulók irányíthatók. A „B" tagozatos oktatás elsődleges feladata, hogy a tanulókat felkészítse a zenei pályára.

2. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Dúr és moll hangnemek ismerete 3#, 3b előjegyzésig, abszolút hangnévvel is.
– A metrumismeret bővítése páros/páratlan ütembeosztás.
– Ritmusképlet ismereteinek bővítése
– Szerkezet, tagolás: Da Capo, rondó, primo, szecondo
– A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten. (Azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbségek felismerése, a periódus kérdés-felelet viszonya).
A hangszerkezelés fejlesztése
– A legato és tenuto játék fejlesztése.
– A hangterjedelem c1-c3-ig
– A crescendo-decrescendo alkalmazása.
– A levegőbeosztás gyakorlása az intonáció megváltozása nélkül.
– A hangindítás fejlesztése, változatos lehetőségei.
– Dúr és moll skálák 3#, 3b előjegyzésig
- magabiztos előadásmód kialakítása
- Kotta nélküli hangszeres játék, memória fejlesztése
– Blattolás az elért nehézségi fokon.
- Előadási darabok játszása zongora kísérettel, kamarazenélés a tanár vagy magasabb szinten játszó tanuló közreműködésével

Ajánlott tananyag
É.&P. Perényi: Szaxofon ABC 1. (EMB 14289)
É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB)
Kraszna L. Szaxofonmuzsika (in Es in B) (EMB)

Követelmény
Helyes tartás, légzés, hangindítás, befúvás.
Hangterjedelem c1-c3-ig, módosított hangok 3#, 3b előjegyzésig
A megadott dúr és moll hangsorok ismerete, önálló alkalmazása

Skálák felépítése, használata
Az évfolyamnak megfelelő ritmusképletek és ütemmutatók ismerete, önálló használata
Dinamikai jelek ismerete, önálló használata az évfolyamnak megfelelően.
Tiszta intonáció, muzikális hang.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két gyakorlat, előadási darab vagy népdal (lehetőleg különböző karakterű) önálló előadása,
– Két kamaramű játéka kottából pedagógus közreműködésével

3. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Kromatikus hangsor az elért hangterjedelemben.
– A segédfogások.
– Bonyolultabb ritmusképletek megismerése
– Dúr és moll hangnemek 4#, 4b előjegyzésig a megismert hangterjedelemben,
– Metrumjelzések helyes értelmezése
– Az alapvető formai ismertek bővítése.
– A memorizálás fejlesztése.
A gyors, dinamikus előadásmód fejlesztése
A hangszerkezelés fejlesztése
– A hangképzés és befúvás továbbfejlesztése, a hangindítások finomítása a légzés segítségével.
– A légzéstechnika továbbfejlesztése.
– A rekeszizom és a támasztás erősítése.
– Hangterjedelem: h-e3 (esetleg b-f3).
– A dinamika és az agogika további bővítése.
– A nyelvtechnika gyakoroltatása.
– Dúr és moll skálák 4#, 4b előjegyzésig
– A gyors játék, karakteres előadásmód fejlesztése.
– Blattolás az elért nehézségi fokon.
- Előadási darabok játszása zongora kísérettel, kamarazenélés a tanár vagy magasabb szinten játszó tanuló közreműködésével
- zenekari gyakorlatot előkészítő feladatok

Ajánlott tananyag
É.&P. Perényi: Szaxofon ABC1 (EMB 14289)
É.&P. Perényi: Szaxofon ABC2 (EMB 14299)
É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB)
Kraszna L. Szaxofonmuzsika (in Es in B) (EMB)
Előadási darabok I szaxofonra és zongorára (Edit. Simonffy 053/A)
Előadási darabok II szaxofonra és zongorára (Edit. Simonffy 053/B)

Követelmény
Tiszta intonáció az adott hangterjedelmen belül.
Skálák 3#, 3b előjegyzésig.
Az alapvető dinamikai és agogikai jelek ismerete.
Kisebb előadási darabok előadása kotta nélkül.

Könnyű kamaradarabok és egyszerűbb zenekari szólamok eljátszása.
Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két gyakorlat, előadási darab vagy népdal (lehetőleg különböző karakterű) önálló előadása,
– Két kamaramű játéka kottából pedagógus közreműködésével

4. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Az összes hang és fogásaik ismerete b-f3-ig.
– Az összes ütemmutató ismerete
– Dúr és moll hangnemek a hangszer teljes hangterjedelmében 7#, 7b előjegyzésig.
- Kromatika bevezetése
– Díszítések: előkék, mordentek, bonyolultabb trillák használata
– A stílusismeret elmélyítése.
– Az elméleti, hangnemi, formai ismeretek bővítése, pl. a moduláció, alteráció megismertetése és bemutatása a gyakorlatban.
A hangszerkezelés fejlesztése
– A mechanikus légzés szerepének állandó kontrollja, átállítása a zenei igényekre
– A hangképzés állandó gyakoroltatása, a hangideál keresése.
– Hangindítás, a nyelvtechnika differenciált alkalmazása, fejlesztése, staccato, tenuto…
– Kromatikus skála
– Az ujjtechnika fejlesztése, az ujjak lazítása, a gyors játékmód gyakorlása
– A lapról olvasás állandó gyakorlása
– A formai ismeretek tudatos alkalmazása.
– Kamarazene, zenekari gyakorlat.

Ajánlott tananyag
É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB Z 14371)
É.&P. Perényi: Szaxofon ABC 2 (EMB Z 14299)
É.&P. Perényi: Répertoire zeneiskolásoknak – szaxofon szóló (EMB 14449)
Kraszna L.: Szaxofonmuzsika (in Es in B) (EMB Z 14251)
Kis előadási darabok (Berkes) (EMB Z 2101)

Követelmény
A hangterjedelmen belüli hangok és fogásaik ismerete.
Skálák 4#, 4b előjegyzésig
Előadási darabok megszólaltatása kotta nélkül.
Nehezebb etűdök eljátszása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két gyakorlat, előadási darab (lehetőleg különböző karakterű) önálló előadása,
– Két kamaramű játéka kottából

5. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– A vibrato kialakítása, használata

– Az összes hang és fogásaik ismerete b-f3-ig.
– Az összes ütemmutató ismerete
– Dúr és moll hangnemek a hangszer teljes hangterjedelmében minden hangnemben
– Díszítések: előkék, mordentek, bonyolultabb trillák használata.
– A stílusismeret elmélyítése.
– Az elméleti, hangnemi, formai ismeretek bővítése, pl. a moduláció, alteráció, transzponálás megismertetése és bemutatása a gyakorlatban.
A hangszerkezelés fejlesztése
– Zeneileg indokolt légzés szerepének állandó kontrollja
- Tudatos előadásmód kialakítása
– A hangképzés állandó gyakoroltatása, a hangideál keresése.
– Hangindítás, a nyelvtechnika differenciált alkalmazása, fejlesztése.
– A helyes torokvibrato kialakítása.
– Kromatikus skála, dúr és moll hangnemek minden hangnemben
– Az ujjtechnika fejlesztése, az ujjak lazítása, gyors játékmód fejlesztése
– A lapról olvasás állandó gyakorlása
– A formai ismeretek tudatos alkalmazása.
– Kamarazene, zenekari gyakorlat.

Ajánlott tananyag
É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB)
É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
Beekum: Studies (HU 37994)
Kraszna L.: Szaxofonmuzsika (in Es in B) (EMB)
Schuster Gy.: Szaxofoniskola IV.(in Es)(Edit. Simonffy 029)
Előadási darabok III szaxofonra és zongorára (Edit. Simonffy 053/C)

Követelmény.
A hangterjedelmen belüli hangok és fogásaik ismerete.
Skálák 5#, 5b előjegyzésig,
Előadási darabok megszólaltatása kotta nélkül.
Nehezebb etűdök eljátszása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két gyakorlat, előadási darab (lehetőleg különböző karakterű) önálló előadása,
– Két kamaramű játéka kottából

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
– A vibrato használata
– Az összes hang és fogásaik ismerete b-f3-ig.
– Az összes ütemmutató ismerete
– Dúr és moll hangnemek a hangszer teljes hangterjedelmében az összes hangnemben, kromatika
– Díszítések: előkék, mordentek, bonyolultabb trillák használata.
– A stílusismeret elmélyítése.
– Az elméleti, hangnemi, formai ismeretek bővítése, pl. a moduláció, alteráció, transzponálás megismertetése és bemutatása a gyakorlatban.
A hangszerkezelés fejlesztése

– A légzés szerepének állandó kontrollja
– A hangképzés állandó gyakoroltatása, a hangideál keresése.
– Hangindítás, a nyelvtechnika differenciált alkalmazása, fejlesztése.
- vibrátó alkalmazása
– Az ujjtechnika fejlesztése, az ujjak lazítása.
– A segédfogások önálló használata
– A lapról olvasás állandó gyakorlása
– A formai ismeretek tudatos alkalmazása.
– Kamarazene, zenekari gyakorlat.

Ajánlott tananyag
J. Harle : Easy Classical Studies (Universal Edition UE 17770)
Bumcke: Etűdök szaxofonra IV. (Elite Edit. 350)
Mule: 24 könnyű etűd (Leduc AL 20455)
Mule: 53 etűd (Leduc 20 441)
Beekum: Studies (HU 37994)
Verroust 24 Études I (Billaudot G.2138 B)
Verroust: 24 Études II (Billaudot G.2057 B)
Perényi É&P: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)

Követelmény
A hangterjedelmen belüli hangok és fogásaik ismerete.
Skálák,
Előadási darabok megszólaltatása kotta nélkül.
Nehezebb etűdök eljátszása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két gyakorlat, előadási darab (lehetőleg különböző karakterű) önálló előadása,
– Két kamaramű játéka kottából
Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után
A tanuló ismerje
– a szaxofon és a fafúvós hangszerek múltját, irodalmát,
– a hangszer teljes hangterjedelmét,
– a tudatos és helyes légzéstechnikát,
– a szaxofon intonációs hibáit (és tudatosan korrigálja azokat),
– a dúr és moll hangnemeket az összes hangnemben
– a egyszerűbb díszítések írásmódját és ritmusát,
– a vibrátó szerepét a zenei megvalósításban,
– ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
A tanuló legyen képes
– a kiegyenlített és kifejező hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
– a különböző hangindítások és hangbefejezések megvalósítására,
– az önálló hangolásra,
– a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
– a kottahű játékra és folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
– hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
– a különböző artikulációs előírások megszólaltatására (staccato, tenuto, legato, marcato stb.),

– egyenletes, pergő-technikához vezető ujjgyakorlatok fokozatos gyorsítására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes
– dúr és moll skálákat játszani 7#, 7b előjegyzésig
– a játszott irodalom által megkövetelt dinamikák megvalósítására,
– készségfejlesztő gyakorlatok hibátlan eljátszására
– nehezebb etűdök zenei és technikai megvalósítására
– hosszabb terjedelmű művek memorizálására

Művészeti alapvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga gyakorlati részből áll
A vizsga tantárgya és időtartama
Szaxofon főtárgy
„A”tagozat minimum 10 perc
„B” tagozat minimum 15 perc
A vizsga tartalma
„A” tagozat
A vizsga bármilyen hangolású szaxofonon teljesíthető.
– Két etűd vagy etűd-jellegű egyéb mű;.
– Két különböző stílusú és karakterű előadási darab;
Az egyik előadási darab lehet szólómű, vagy kamaramű
Az előadási darabot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
A vizsga kötelező alaphangszere az altszaxofon, egy előadási darabnál azonban más hangolású hangszer is használható.
– Két különböző karakterű etűd vagy egyéb gyakorlat;
– Két különböző stílusú és karakterű, előadási darab,
Az egyik előadási darab lehet szólómű, vagy kamaramű
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.
A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat
7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek fejlesztése
– A hangterjedelem fokozatos bővítése a tanuló adottságai szerint
– Az eddig megismert ritmusképletek rendszerezése.
– A vibrato.
– A többi szaxofonfajta megismerése
– Transzponálás gyakorlása
– A zenei műveltség bővítése (pl. zenehallgatás, hangverseny-látogatások, szakmai beszélgetések stb.).
A hangszerkezelés fejlesztése
– Skálák,
– A helyes vibrato fejlesztése.
– Az önálló gondolkodás és kifejezésmód, valamint az igényes és tudatos gyakorlás továbbfejlesztése.
– Igényesebb előadási művek megszólaltatása.
– Kamarazene, zenekari munka.

Ajánlott tananyag
Klosé: Méthode Compléte 1. 2. (Leduc AL 3186/6023)
25 Exercices Journaliers (Leduc AL 6402)
15 Études Chantantes (Leduc AL 6404)
Mule: 24 Études Faciles (Leduc AL 20 455)
Mule: 53 Études 1. (Leduc AL 20 441)
Blémant: 20 Études Melodiques 1.2. (Leduc AL 15 801/802)
Bernhards: 24 Virtuosen Etüden (Zimmermann)
É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)

Követelmény
Az összes hang és fogási ismerete b-f3-ig.
Skálák
Tiszta intonáció, egészséges hang.
Az előadási darabok stílusos megszólaltatása.
Alapos zenei műszóismeret, megbízható kottaolvasás.
Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két ellentétes karakterű etűd,
– Két különböző tempójú darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül (valamelyik kamarazenei mű is lehet).

8. évfolyam „A” tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek fejlesztése
– A hangterjedelem fokozatos bővítése a tanuló adottságai szerint
– Az eddig megismert ritmusképletek rendszerezése.
– A vibrato.
– A többi szaxofonfajta megismerése
– Transzponálás gyakorlása
– A zenei műveltség bővítése (pl. zenehallgatás, hangverseny-látogatások, szakmai beszélgetések stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése
– Skálák,
– A helyes vibrato fejlesztése.
– Az önálló gondolkodás és kifejezésmód, valamint az igényes és tudatos gyakorlás továbbfejlesztése.
– Igényesebb előadási művek megszólaltatása.
– Kamarazene, zenekari munka.

Ajánlott tananyag
Klosé: Méthode Compléte 1. 2. (Leduc AL 3186/6023)
25 Exercices Journaliers (Leduc AL 6402)
15 Études Chantantes (Leduc AL 6404)
Mule: 24 Études Faciles (Leduc AL 20 455)
Mule: 53 Études 1. (Leduc AL 20 441)
Blémant: 20 Études Melodiques 1.2. (Leduc AL 15 801/802)
Bernhards: 24 Virtuosen Etüden (Zimmermann)
É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)

Követelmény
Az összes hang és fogási ismerete b-f3-ig.
Skálák
Tiszta intonáció, egészséges hang.
Az előadási darabok stílusos megszólaltatása.
Alapos zenei műszóismeret, megbízható kottaolvasás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két ellentétes karakterű etűd,
– Két különböző tempójú darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül (valamelyik kamarazenei mű is lehet).

9. évfolyam „A” tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek fejlesztése
– A hangterjedelem fokozatos bővítése a tanuló adottságai szerint
– Az eddig megismert ritmusképletek rendszerezése.
– A vibrato.
– A többi szaxofonfajta megismerése
– Transzponálás gyakorlása
– A zenei műveltség bővítése (pl. zenehallgatás, hangverseny-látogatások, szakmai beszélgetések stb.).
A hangszerkezelés fejlesztése
– Skálák,
– A helyes vibrato fejlesztése.
– Az önálló gondolkodás és kifejezésmód, valamint az igényes és tudatos gyakorlás továbbfejlesztése.
– Igényesebb előadási művek megszólaltatása.
– Kamarazene, zenekari munka.

Ajánlott tananyag
25 Exercices Journaliers (Leduc AL 6402)

15 Études Chantantes (Leduc AL 6404)
Mule: 24 Études Faciles (Leduc AL 20 455)
Mule: 53 Études 1. (Leduc AL 20 441)
Blémant: 20 Études Melodiques 1.2. (Leduc AL 15 801/802)
Bernhards: 24 Virtuosen Etüden (Zimmermann)
É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)

Követelmény
Az összes hang és fogási ismerete b-f3-ig.
Skálák
Tiszta intonáció, egészséges hang.
Az előadási darabok stílusos megszólaltatása.
Alapos zenei műszóismeret, megbízható kottaolvasás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két ellentétes karakterű etűd,
– Két különböző tempójú darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül (valamelyik kamarazenei mű is lehet).

10. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangterjedelem fokozatos bővítése a tanuló adottságai szerint.
– Az eddig ismeretlen ritmusképletek megismertetése.
– A vibrato.
– A többi szaxofonfajta megismerése és lehetőség szerint oktatása.
– Transzponálási alapismeretek.
– A zenei műveltség bővítése (pl. zenehallgatás, hangverseny-látogatások, szakmai beszélgetések stb.).
– Hangszerjavítási alapismeretek és nádfaragás.
– A jazz elemeinek megismertetése (ahol mód és lehetőség van rá), kizárólag hozzáértő tanár vezetésével, és ha lehetséges, a zeneelmélet tantárgy által szerzett ismeretekre támaszkodva.
A hangszerkezelés fejlesztése
Skálák teljes hangterjedelemben, kromatikus hangsor gyors tempóban.
A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.
Az önálló gondolkodás és kifejezésmód, valamint az igényes és tudatos gyakorlás továbbfejlesztése. Igényesebb előadási művek megszólaltatása. Kamarazene, zenekari munka.

Ajánlott tananyag
Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20455)
Beekum: 35 Studies (Harmónia HU 3794)
Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402)
Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A. Leduc AL 6403)
Klosé:15 dallamos gyakorlat (A. Leduc AL 6404)
Ferling: 48 etűd (A. Leduc AL 20402)

Követelmény
Az összes hang és fogási ismerete b-f3-ig.

Skálák
Tiszta intonáció, egészséges hang.
Az előadási darabok stílusos megszólaltatása.
Alapos zenei műszóismeret, megbízható kottaolvasás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két ellentétes karakterű etűd,
– Két különböző tempójú darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül (valamelyik kamarazenei mű is lehet).

Továbbképző évfolyam „B" tagozat
7. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása.
– A hangterjedelem bővítése:
– Az eddig nem tanult, összetettebb ritmusképletek és díszítőelemek alkalmazása.
– A stílusismeret elmélyítése a romantika és a XX. század témakörében.
A hangszerkezelés fejlesztése
– Dúr és moll skálák, kotta nélkül, hármas- és négyeshangzatok, tercmenet, kvint- és oktávskála, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
– A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.
– A virtuóz technika kifejlesztése.
– A hangszertechnikai és zenei feladatok önálló megoldása.
– Az egyéni hangszín megkeresése.
– A szuggesztív interpretáció megvalósítása a hangszeren.

Ajánlott tananyag
J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17 770)
Capelle: 20 Grandes Études 1. 2.(Leduc AL 20085/086)
Caillieret: 15 Études (Bach) (Leduc AL 23 918)
Mule: 53 Études 2. 3. (Leduc AL 20442/443)
Mule: 48 Études (Leduc AL 20 402)
É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)

Követelmény
Dúr és moll skálák 7#, 7b előjegyzésig,
Mindenfajta trilla és díszítőelem alkalmazása.
Komolyabb és nehezebb művek koncertszerű előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két ellentétes karakterű etűd,
– Két előadási mű kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.
8. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása.
– A hangterjedelem bővítése:
– Az eddig nem tanult, összetettebb ritmusképletek és díszítőelemek alkalmazása.

– A stílusismeret elmélyítése a romantika és a XX. század témakörében.
A hangszerkezelés fejlesztése
– Dúr és moll skálák, kotta nélkül, hármas- és négyeshangzatok, tercmenet, kvint- és oktávskála, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
– A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.
– A virtuóz technika kifejlesztése.
– A hangszertechnikai és zenei feladatok önálló megoldása.
– Az egyéni hangszín megkeresése.
– A szuggesztív interpretáció megvalósítása a hangszeren.

Ajánlott tananyag
J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17 770)
Capelle: 20 Grandes Études 1. 2.(Leduc AL 20085/086)
Caillieret: 15 Études (Bach) (Leduc AL 23 918)
Mule: 53 Études 2. 3. (Leduc AL 20442/443)
Mule: 48 Études (Leduc AL 20 402)
É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)

Követelmény
Dúr és moll skálák 7#, 7b előjegyzésig,
Mindenfajta trilla és díszítőelem alkalmazása.
Komolyabb és nehezebb művek koncertszerű előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két ellentétes karakterű etűd,
– Két előadási mű kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

9. Évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása.
– A hangterjedelem bővítése:
– Az eddig nem tanult, összetettebb ritmusképletek és díszítőelemek alkalmazása.
– A stílusismeret elmélyítése a romantika és a XX. század témakörében.
A hangszerkezelés fejlesztése
– Dúr és moll skálák, kotta nélkül, hármas- és négyeshangzatok, tercmenet, kvint- és oktávskála, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
– A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.
– A virtuóz technika kifejlesztése.
– A hangszertechnikai és zenei feladatok önálló megoldása.
– Az egyéni hangszín megkeresése.
– A szuggesztív interpretáció megvalósítása a hangszeren.

Ajánlott tananyag
J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17 770)
Capelle: 20 Grandes Études 1. 2.(Leduc AL 20085/086)
Caillieret: 15 Études (Bach) (Leduc AL 23 918)
Mule: 53 Études 2. 3. (Leduc AL 20442/443)

Mule: 48 Études (Leduc AL 20 402)
É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)

Követelmény
Dúr és moll skálák 7#, 7b előjegyzésig,
Mindenfajta trilla és díszítőelem alkalmazása.
Komolyabb és nehezebb művek koncertszerű előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két ellentétes karakterű etűd,
– Két előadási mű kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

10. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása.
– A hangterjedelem bővítése:
– Az eddig nem tanult, összetettebb ritmusképletek és díszítőelemek alkalmazása.
– A stílusismeret elmélyítése a romantika és a XX. század témakörében.
A hangszerkezelés fejlesztése
– Dúr és moll skálák, kotta nélkül, hármas- és négyeshangzatok, tercmenet, kvint- és oktávskála, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
– A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.
– A virtuóz technika kifejlesztése.
– A hangszertechnikai és zenei feladatok önálló megoldása.
– Az egyéni hangszín megkeresése.
– A szuggesztív interpretáció megvalósítása a hangszeren.

Ajánlott tananyag
J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17 770)
Capelle: 20 Grandes Études 1. 2.(Leduc AL 20085/086)
Caillieret: 15 Études (Bach) (Leduc AL 23 918)
Mule: 53 Études 2. 3. (Leduc AL 20442/443)
Mule: 48 Études (Leduc AL 20 402)
É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)

Követelmény
Dúr és moll skálák 7#, 7b előjegyzésig,
Mindenfajta trilla és díszítőelem alkalmazása.
Komolyabb és nehezebb művek koncertszerű előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két ellentétes karakterű etűd,
– Két előadási mű kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után
Az „A" tagozat végén
A tanuló legyen képes
– a szép, kifejező hang tudatos megteremtésére,
– a tiszta intonációra,

– a hangszerét könnyedén kezelni,
– a levegő tudatos beosztására,
– hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
– a nagyobb lélegzetű, összetett feladatokat tartalmazó etűdök eljátszására,
– a vibrátó sűrűségének fokozására, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazására,
– a különböző zenei korok megkomponált stílushű díszítéseinek kottából való lejátszására – a technikai és zenei szempontból tudatos, elemző gyakorlásra, a pontos ritmus feltétel nélküli megtartására,
– az értelmes, tagolt, árnyalt előadásra,
– a legfontosabb zenei karakterek megjelenítésére,
– egyszerűbb javítási műveletek elvégzésére (pl. csavar meghúzása, rugó visszatétele stb.).
A tanuló rendelkezzék
– megfelelő hangszeres technikával,
– olyan lapról olvasási készséggel, amely a kamarazenei és zenekari játékhoz szükséges,
– olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befúvási érzetek rövid időn belül elérhetők,
– a tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.
– hangszerének transzponáló jellegét,
– a hang képzésének fizikai törvényszerűségeit (légzés, rekesz, stb.),
– a különböző artikulációs előírásokat (staccato, legato, tenuto, marcato stb.).
A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló ismerje
– a modem zenei effektusokat,
– az újabb légzéstechnikákat,
– a szaxofon társhangszereit, azok transzponálási módjait,
– korunk zenéjének intonációs sajátosságait.
– biztos hangindításra és befejezésre,
– nehéz etűd virtuóz előadására
-nehezebb előadási darab, kamaramű, zenekari szólam önálló zenei és technikai megoldására

Művészeti záróvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga gyakorlati részből áll
A vizsga tantárgya és időtartama
Szaxofon főtárgy
„A” tagozat minimum 10 perc
„B” tagozat minimum 15 erc
A vizsga tartalma
„A” tagozat
A vizsga bármilyen hangolású szaxofonon teljesíthető.
– Egy szabadon választott skála minél teljesebb hangterjedelemben, kotta nélkül.
– Egy etűd vagy etűd-jellegű egyéb mű
– Két különböző stílusú és karakterű előadási darab. Az egyik előadási darab lehet szólómű, vagy kamaramű.
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.
„B” tagozat
A vizsga kötelező alaphangszere az altszaxofon, egy előadási darabnál azonban más hangolású hangszer is használható.
–Egy szabadon választott skála minél teljesebb hangterjedelemben, kotta nélkül.

– Két etűd vagy etűd-jellegű mű
– Két különböző stílusú és karakterű előadási darab. Az egyik előadási darab lehet szólómű, vagy kamaramű.
Két vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.
A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
Megfelelő mennyiségű és minőségű, többfajta hangolású hangszer és tartozékok (fúvóka, nyakló).
Fejenként és havonta 1 db nád.
Zongora, vagy pianínó.
Nagyméretű falitükör.
Kottaállvány.
Metronóm

FAGOTT

A kvintfagott, kvartfagott (fagottino) és a kisfagott, valamint a kiskezes fagottok megjelenésével mód nyílik arra, hogy a fagott tantárgyat – az eddigiekhez képest jóval korábban – ezekkel a hangszerekkel, kezdjük el oktatni.
A fagottal kezdődő oktatás esetében ajánlott megvárni, amíg a tanuló eléri azt a fizikai fejlettséget, amely a hangszer tanulásához szükséges.

A fagott-tanítás feladatai:
– a helyes légzés kialakítása,
– a kifejező fagott hang elsajátíttatása,
– a kéz-, test-, fej-, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
– a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
– a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
– a belső hallás fejlesztése,
– a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
– rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Ismertesse meg a tanulókkal
– a hangszer történetét,

– a fagott társhangszereit (fafúvós hangszercsalád),
– a hangszer irodalmát,
– a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát.

Tudatosítsa
– a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
– a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
– a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
– a fagott hangképzésének fizikai törvényszerűségeit,
– a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
– a kottahű játék – mint legfontosabb alapelv – pontos betartását.

Fejlessze a tanuló zenei képességeit
– hangszeres technikáját,
– improvizációs tevékenységét (kreativitását),
– lapról játszási készségét.

Ösztönözze a tanulót
– a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

Előképző évfolyamok

Előképző 1. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– A hangszer részei, össze- és szétszerelése, tisztántartása.
– A nád szerepe, helyes megszólaltatása.
– Az egyenletes tempó, illetve ritmusérzék kialakítása
– Alap hangértékek, valamint az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete
– A 2/4, 4/4-es ütemek
– A basszuskulcs olvasása a megismert hangterjedelemben.
- Memória fejlesztése

A hangszerkezelés fejlesztése
– A fagott helyes tartása álló helyzetben, elhelyezése a kézen.
– A kéztartás beállítása, a két kéz ujjainak laza használata, a gyűrűs ujj függetlenítése.
– A szájtartás kialakítása:
– A helyes légzés gyakoroltatása nyugodt tempóban
– A helyes befúvás, hangindítás kialakítása.
– A nyelv helyzete és használata alapvető játékmódban.
– A tenuto és legato játék alapjainak lerakása megalapozása.

Javasolt tananyag
Hara – Szántó: Gyermekdalok fagottra (transzponálva)
Weissenborn: Fagottiskola I. kötet I-V. fejezet
Követelmény
Folyamatos légvezetés néhány ütemen keresztül.

5-8 hangból álló hangsor játszása, tenuto és legato, valamint ezek biztonságos olvasása.
Gyermekdal nehézségű zenei motívum megformálása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 5-8 hangból álló hangsor játszása, tenuto és legato, valamint ezek biztonságos olvasása.
– Két gyermekdal nehézségű zenei motívum megformálása.

Előképző 2. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– A hangszer részei, össze- és szétszerelése, tisztántartása.
– A nád szerepe, helyes megszólaltatása.
– Az egyenletes tempó, illetve ritmusérzék kialakítása
– Alap hangértékek, valamint az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete
– A 2/4, 3/4, 4/4-es ütemek
– A basszuskulcs olvasása a megismert hangterjedelemben.
- Memória fejlesztése

A hangszerkezelés fejlesztése
– A kéztartás beállítása, a két kéz ujjainak laza használata, a gyűrűs ujj függetlenítése.
– A szájtartás kialakítása:
– A helyes légzés gyakoroltatása nyugodt tempóban
– A helyes befúvás, hangindítás begyakorlása, fejlesztése
– A nyelv helyzete és használata alapvető játékmódban.
– A tenuto és legato játék megalapozása.

Javasolt tananyag
Hara – Szántó: Gyermekdalok fagottra (transzponálva)
Weissenborn: Fagottiskola I. kötet I-V. fejezet

Követelmény
Folyamatos légvezetés néhány ütemen keresztül.
5-8 hangból álló hangsor játszása, tenuto és legato, valamint ezek biztonságos olvasása.
Gyermekdal nehézségű zenei motívum megformálása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 5-8 hangból álló hangsor játszása, tenuto és legato, valamint ezek biztonságos olvasása.
– Két gyermekdal nehézségű zenei motívum megformálása.

Alapfokú évfolyamok „A" tagozat

1. évfolyam A" tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– Olvasás basszuskulcsban, készségszintű játék a tanult ismert hangterjedelemben.
– A nád szerepe, megszólaltatása.
– Egyenletes tempó-, illetve ritmusérzék kialakítása
– Alap hangértékek, valamint az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete
– A 2/4, 3/4, 4/4 C – es ütemek
– A szinkópa, éles- és nyújtott ritmus ritmusképletek, és a felütés

– Az ismétlőjelek, Prima volta, seconda volta, levegővétel jele, kötőjel,
– A szerkezet, és tagolás alapfogalmai (motívum, zenei sor,)
– A játékmód és artikuláció alapfogalmai (tenuto, legato, staccato)
– Hangsorok 1#, 1b előjegyzésig
- memória fejlesztése

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés gyakoroltatása, a helyes test-, hangszer- és kéztartás folyamatos ellenőrzése, fejlesztése
– A szájtartás kialakítása, ill. továbbfejlesztése:
– A szájtartásban az artikuláció (a jól intonált hang érdekében) megkezdése már T5 távolság esetén is;
– A helyes befúvás, hangindítás begyakorlása; a nyelv helyzete és használata.
– A tenuto és legato játék alapjainak lerakása.
– A staccato játékot előkészítő gyakorlatok bevezetése.
– A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer kialakítása.

Ajánlott tananyag
Népdalok játszása (magyar, ill. más népek dalai)
Herpay Ágnes: Szeretek fagottozni
Julius Weissenborn: Fagottiskola

Követelmény
Folyamatos légvezetés: legalább 1/4 periódus terjedelmű zenei anyag megformálása 1 lélegzetvételre.
A hangkészletből adódó egyszerűbb hétfokú hangsor játszása tenuto és legato.
A törzshangok ismerete, olvasása, fogásai.
16 ütemnyi kis előadási darabok elsajátítása zongorakísérettel

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy technikai gyakorlat
– 8-16 ütemes előadási darab zongorakísérettel.

2. évfolyam „A” tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– Hangterjedelem: F – c1-ig.
– Készségszintű játék basszuskulcsban a tanult hangterjedelemben
– Ütemtípusok bővítése
– Ritmusértékek és szüneteik: az egésztől a tizenhatodig;
– Ritmusképletek: kis nyújtott, kis éles és a triola.
– Szerkezet, tagolás: Da Capo,
– Alapvető tempójelzések, és dinamikai jelzések (Allegro, Moderato, Andante, forte, piano)
– A dinamika és az intonáció összefüggésének megismertetése
– Hangindítás súlytalan helyen, átkötés.
– A dúr és moll hangsorok szerkezete és különbségének tudatosítása.
- memória fejlesztése

A hangszerkezelés fejlesztése

– A helyes test-, hangszer- és szájtartás, valamint a légzés készségszintre fejlesztése.
– A tíz ujj független használata, a bal kéz hüvelykujj helye, használatának újbóli ellenőrzése
– Ismerkedés a kitartott hangok befejezésének módjaival.
– Legalább T5 nagyságú kötések gyakorlása.
– Hangszeres állóképesség-fejlesztő gyakorlatok.
– Különböző artikulációk megjelenése.
– A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer folyamatos fejlesztése.
– Lapról olvasási gyakorlatok

Ajánlott tananyag
Népdalok játszása (magyar, ill. más népek dalai)
Herpay Ágnes: Szeretek fagottozni
Julius Weissenborn: Fagottiskola
Csáth E.: Előadási darabok gordonkára I. kötet

Követelmény
Hangsorok 2#, 2b előjegyzésig
A levegővétel tudatos használata a zenei tagolásra, legalább 4 ütem folyamatos eljátszása.
Készségfejlesztő gyakorlatok, etűdök.
Több periódus terjedelmű előadási darabok vagy tételek zongorakísérettel.
Nehezebb népdalcsokor vagy népdalfeldolgozás eljátszása.

Az év végi vizsga anyaga
– Egy készségfejlesztő gyakorlat,
– Két előadási darab, zongora kísérettel

3. évfolyam „A” tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– Zökkenőmentes játék basszuskulcsban C,, - C’ hangterjedelemben
- Kromatika
– Ütemtípusok bővítésa
– A játszott anyagban előforduló különböző fajtájú ütemtípusok és ritmusértékek.
– A zenei anyagban szereplő stílusjegyek meg- és felismerése.
– A különböző hangközmenetek felépítése.
– Alapvető formai ismeretek.
- memória fejlesztése

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az ujjak határozott, de laza billentése.
– A hangindítás minőségének differenciálása, kifejező eszközzé tétele.
– A folyamatban, csoportban álló staccato menetek technikájának megtanulása, a torok és a nyelv lazaságának megőrzésével.
– A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer folyamatos ellenőrzés melletti gyakoroltatása.
– További dinamikai fokozatok megtanítása (pp, mf, ff)
– A dinamika és az intonáció gyakorlati alkalmazása.
– Törekvés a regiszterek közti dinamikai különbségek kiegyenlítésére.
– A hangminőség fejlesztése, a hang szép befejezése.
– A skálázás tempójának növelése, ritmus- és kötésvariációk alkalmazása.
– A különböző testhelyzetű (álló, ülő) játékmódok ismertetése, gyakoroltatása.

Ajánlott tananyag
Herpay Ágnes: Szeretek fagottozni
Julius Weissenborn: FagottiskolaCsáth E.: Előadási darabok gordonkára I. kötet
First Book of Basoon Solos (Lindon Hilling and Walter Bergmann)

Követelmény
Hangsorok 3#, 3b előjegyzésig
Etűdök eljátszása – pihenő nélkül –, benne a tanult dinamikai fokozatok alkalmazása.
Biztos levegővezetés a tanult tananyag szintjén.
Lassú-gyors tételpár, vagy egy hosszabb előadási darab játszása fejből, zongorakísérettel.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy etűd,
– Két előadási darab

4. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– Hangsorok s tanult hangterjedelemben, 4#, 4b előjegyzésig.
– A kromatikus skála fogalma.
– Ütemtípusok fejlesztése
– A játszott anyaghoz kapcsolódó formai ismeretek.
– Könnyebb ékesítések írásmódja és ritmusa.
- memória fejlesztése

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés-támasz-artikuláció egységének fejlesztése.
– Különböző staccato játékmódok ismerete.
– Kvart- és kvintkötések gyakorlása artikulációval.
– Oktávkötések gyakoroltatása, a regiszterek kiegyenlítése.
– A hang szép befejezése.
– A skálázás tempójának növelése, ritmus- és törésvariációkkal is.
– A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer továbbfejlesztése.

Ajánlott tananyag
Herpay Ágnes: Szeretek fagottozni
Julius Weissenborn: Fagottiskola

Követelmény
Hangsorok 4#, 4b előjegyzésig, az ismert hangterjedelemben
Közepes terjedelmű, mérsékelt tempójú, többféle technikai feladatot tartalmazó etűdök megszólaltatása.
Egyszerűbb barokk tételek, vagy karakterdarabok eljátszása.
Társas zenélés az órán és amennyiben mód van rá, órán kívül különböző összetételű együttesekben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két különböző karakterű etűd,
– két előadási darab vagy tételpár kísérettel

5. évfolyam „A” tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
Alakuljon ki a tanulóban a tudatos törekvés az értelmes, tagolt előadásra, legyen zeneileg igényes, feleljen meg a követelményekben megfogalmazottaknak.

A hangszerkezelés fejlesztése
Hangsorok 5# 5b előjegyzésig, az ismert hangterjedelemben
Néhány fontosabb segédfogás megismerése, és alkalmazása.
A légzés-támasz-artikuláció egységének elérésére való igény elmélyítése.
Kiegyenlített, telt hang kialakítása minden regiszterben.
A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer továbbfejlesztése.
Az állóképesség növelése, a tempó emelése a tanuló technikai felkészültségének megfelelően.
A dinamikai változások állandó és karakterisztikus alkalmazása, egyre jobb intonációra való törekvés.
Lapról olvasás fejlesztése.
Memória fejlesztése

Ajánlott tananyag
Hara: Fagottmuzsika kezdőknek

Követelmény
Hangsorok 5#, 5b előjegyzésig
Rövidebb periódusnyi zenei anyag dinamikus megformálása egy lélegzetvételre.
Kamarazenei ismeretek gyakorlati alkalmazása.
A játszott művek, stílusos, hangulatos megszólaltatása.
Zenekari alapismeretek

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két különböző karakterű etűd,
– Egy előadási darab vagy két különböző karakterű tétel zongorakísérettel

6. évfolyam „A” tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– Hangsorok 7# 7 b előjegyzésig
– Készségszintű játék a tanult hangterjedelemben C„-F’
– A hangnemi kitérés és moduláció fogalma.
– A hangszer különböző regisztereiben egységes hangszín kialakítása.
– A segédfogások megismerése a tiszta intonáció érdekében.
– A légzés- és hangképzésbeli ismeretek automatizálása.
– Különböző hangindítások és hangbefejezések gyakorlása a nyelv és légvezetés kombinációjával.
– A skálázás egyenletes tempó melletti gyorsítása. Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű etűdök játszása.
– A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer továbbfejlesztése.
– Dinamikai színskála fejlesztése.
– Az önálló hangolás megtanulása.
– Memóriafejlesztés hosszabb terjedelmű művekkel is.

– A lapról olvasás gyakorlása
– Rendszeres társas zenélés.

Ajánlott tananyag
a tanult ismeretek szerint

Követelmény
Hangsorok 7#, 7b előjegyzésig
A kromatikus hangsor a hangszer teljes, megismert hangterjedelmében.
Nagyobb lélegzetű, összetettebb feladatokat tartalmazó etűdök játszása, a hangszer teljes terjedelmében.
Különböző stílusú előadási darabok tisztán intonált játéka.

Az év végi vizsga anyaga
– Két különböző karakterű etűd,
– Egy előadási darab vagy két különböző karakterű tétel

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat
A „B" tagozat feladata a tehetséggondozás. A tanuló játéka elsősorban az előadás kifejezőerejében, szuggesztivitásában kell, hogy meghaladja kortársaiét, de fontos szempont az előbbieken kívül a hangminőség igényessége és a hangszerkezelés biztonsága is.

2. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– Az egyenletes tempó, illetve ritmusérzék kialakítása
– Alap hangértékek valamint az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete, tudatos játékmódja
– A játszott anyagban előforduló különböző fajtájú ütemtípusok
– Felütés, átkötés.
– Hangsorok 2# 2b előjegyzésig
tanult művek formáinak érzékeltetése a tanuló tudásszintjének megfelelően.
– Az enharmónia fogalma

A hangszerkezelés fejlesztése
– A szájtartás kialakítása:
– A helyes légzés gyakoroltatása nyugodt tempóban
– A helyes befúvás, hangindítás begyakorlása, fejlesztése
– A nyelv helyzete és használata alapvető játékmódban.
A hangszerkezelésben mindent a zenei kifejezés, illetve az erre való határozott törekvés és árnyaltabb előadás határoz meg.

Ajánlott tananyag
Népdalok játszása (magyar, ill. más népek dalai)
Herpay Ágnes: Szeretek fagottozni
Julius Weissenborn: Fagottiskola
Csáth E.: Előadási darabok gordonkára I. kötet

Követelmény

Hangsorok 2#, 2b előjegyzésig
Két készségfejlesztő gyakorlat pontos és folyamatos eljátszása pihenő nélkül;

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két különböző karakterű etűd,
– Két előadási darab, zongora kísérettel kotta nélkül.
- Két kamaramű

3. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– Hangsorok 3# 3 b előjegyzésig
– Ütemtípusok: váltakozó ütemek.
– Ritmusértékek-ritmusképletek; bonyolultabbak, apróbbak is.
– Ismerkedés a darabban előforduló díszítésekkel

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az ujjak határozott, de laza billentése.
– A hangindítás minőségének differenciálása, kifejező eszközzé tétele.
– A folyamatban, csoportban álló staccato menetek technikájának megtanulása, a torok és a nyelv lazaságának megőrzésével.
– A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer folyamatos ellenőrzés melletti gyakoroltatása.
– További dinamikai fokozatok megtanítása (pp, mf, ff), illetve ezek átmenete egymásba (crescendo-decrescendo) egy lélegzetvételre.
– A dinamika és az intonáció gyakorlati alkalmazása.
– Törekvés a regiszterek közti dinamikai különbségek kiegyenlítésére.
– A hangminőség fejlesztése, a hang szép befejezése.
– A skálázás tempójának növelése, ritmus- és kötésvariációk alkalmazása.
– A különböző testhelyzetű (álló, ülő) játékmódok ismertetése, gyakoroltatása (kamarazenében, fúvószenekarban ülni, gyakorolni állva kell).
– Az ajánlott tananyagban szereplő előadási darabok sajátos stílusjegyeinek felismerése, és az ehhez szükséges technikai megoldások részben önálló megtalálása.
– Lapról játék kb. a 2. évfolyam nehézségi szintjén.
– Helyes trillázási technika kialakítása, a trillázás gyakorlásának módjai.
– A dinamikai határok kiterjesztése a tiszta intonáció megtartása mellett.
– Az oktávváltások finomítása, a levegővezetés differenciálása, játék a hangszínnel is.

Ajánlott tananyag
Herpay Ágnes: Szeretek fagottozni
Julius Weissenborn: FagottiskolaCsáth E.: Előadási darabok gordonkára I. kötet
First Book of Basoon Solos (Lindon Hilling and Walter Bergmann)

Követelmény
Hangterjedelem: D„-D'-ig.
Hangsorok 3#, 3b előjegyzésig, kromatikus skála az ismert hangterjedelemben
Az átlagosnál színvonalasabb megszólaltatással két készségfejlesztő gyakorlat pontos és folyamatos, igényes zenei előadása hosszabb pihenő nélkül.
Kamarazenei darab eljátszása tanórán kívül, vagy fúvós, illetve szimfonikus zenekari szereplés, ha az adott körülmények engedik.
Nagyobb technikai képzettséget igénylő etűdök biztonságos eljátszása a teljes ismert

hangterjedelemben, bonyolultabb ütemfajták, ritmusok alkalmazásával.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két különböző karakterű etűd,
– Két előadási darab vagy tételpár zongorakísérettel, kotta nélkül
- Két kamaramű

4. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– Hangsorok különböző dallam- és ritmusvariációkkal 4x 4b előjegyzésig
– A hangnemi kitérés, moduláció fogalma.
– A tanuló ismerje fel és játékában alkalmazza a különböző stílusjegyeket.
– A díszítés fejlesztése: hosszú- és rövid előke és utóka, mordent, stb.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés-támasz-artikuláció tudatos alkalmazása.
– A fontosabb segédfogások megismerése.
– Önálló hangolásra nevelés.
– A hangszer intonációs hibáinak korrigálására való törekvés.

Ajánlott tananyag
Herpay Ágnes: Szeretek fagottozni
Julius Weissenborn: Fagottiskola

Követelmény
Skálák, 4#, 4b előjegyzésig, az ismert hangterjedelemben
Közepes terjedelmű, mérsékelt tempójú, többféle technikai feladatot tartalmazó etűdök megszólaltatása.
Barokk tételek, karakterdarabok eljátszása.
Társas zenélés az órán és amennyiben mód van rá, órán kívül különböző összetételű együttesekben.
A tanuló törekedjék az önállóságra a darabok gyakorlása során felmerülő problémáknál.
Alkalmazza az eddig szerzett formai és szerkezeti ismereteket az előadás során.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két különböző karakterű etűd,
– Két előadási darab vagy tételpár kísérettel, kotta nélkül.
- Két kamaramű

5. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– Hangsorok különböző dallam- és ritmusvariációkkal 5# 5b előjegyzésig
– Bonyolultabb ékesítések (pl. trilla, kettős ékesítés) írásmódja, ritmusa, előadási módja
A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés-támasz-artikuláció egységének tudatos alkalmazása.
– Biztonságos hangindítás minden regiszterben.
– A laza, könnyed ujjtechnika továbbfejlesztése.
– Etűdök, skálák tempójának gyorsítása.

Ajánlott tananyag
A tanultak szerint válogatva

Követelmény
Hangsorok 5#, 5b előjegyzésig
A zenei anyag dinamikus megformálása.
Kamarazenei ismeretek gyakorlati alkalmazása.
A játszott művek, stílusos, hangulatos megszólaltatása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két különböző karakterű etűd,
- Két kamaramű
– Két előadási darab vagy tételpár kísérettel, kotta nélkül.

6. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– A tanuló a különböző stílusjegyeknek megfelelő módon játssza előadási darabjait.
– Tudatosítsa a játszott műben felmerülő valamennyi ismeretet. Ismerje meg a belső összefüggéseket is.
– Kapcsolódjon tanulmánya más művészeti ág megismeréséhez is.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Ismernie kell a főbb segédfogásokat.
– Ismerje meg a hangszer intonációs hibáit és tudja korrigálni azokat.
– Ismerje meg a nád legalapvetőbb tulajdonságait.
– A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer továbbfejlesztése.

Ajánlott tananyag
A megismert technikai tudás szerint válogatva

Követelmény
Hangsorok 7#, 7b előjegyzésig
A kromatikus hangsor a hangszer teljes, megismert hangterjedelmében.
Nagyobb lélegzetű, összetettebb feladatokat tartalmazó etűdök játszása, a hangszer teljes terjedelmében.
Különböző stílusú előadási darabok tisztán intonált játéka.

Az év végi vizsga ajánlotta anyaga
- Két kamaramű
– Két különböző karakterű etűd,
– Két előadási darab, vagy tételpár, zongorakísérettel, kotta nélkül.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után
Az „A" tagozat végén

A tanuló ismerje

– a fagott és a fafúvós hangszerek múltját, irodalmát,
– a tudatos és helyes légzéstechnikát,
– a fagott intonációs hibáit (és tudatosan korrigálja azokat),
– a dúr és moll hangnemeket 7#, 7b előjegyzésig,
– egyszerűbb ékesítések írásmódját és ritmusát,
– ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
– a jelentősebb fagottos előadóművészeket.

Legyen képes
– a kiegyenlített és kifejező hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
– a különböző hangindítások és hangbefejezések megvalósítására,
– az önálló hangolásra,
– a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
– a kottahű játékra és folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
– hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
– a különböző artikulációs előírások megszólaltatására (staccato, tenuto, legato, marcato stb.),
– egyenletes technikához vezető ujjgyakorlatok fokozatos gyorsítására.
A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes
– szélsőséges dinamikák megvalósítására,
– készségfejlesztő gyakorlatok hibátlan eljátszására
– nehezebb etűdök zenei és technikai megvalósítására
– egy barokk szonáta lassú és gyors tételének eljátszására egyszerűbb díszítésekkel,
– hosszabb terjedelmű művek memorizálására.

A művészeti alapvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama
Fagott főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 15 perc
A vizsga tartalma
„A” tagozat
– Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű;
– Két előadási darab, amelyből az egyik lehet kamaramű egyik tétele;
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.
„B” tagozat
– Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű;
– Két különböző karakterű darab vagy tétel-pár, az egyik lehet kamaramű tétel;
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,

– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat
A továbbképző évfolyamokon a tanulók esetében a tanuló szeretné fejleszteni a zeneiskolai évfolyamokban elért hangszeres játékának színvonalát, a zenei tevékenység iránti nyitottságát.

7. évfolyam „A” tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– Hangsorok legato, staccato, tenuto játékmóddal, a hangszer tanult terjedelmében.
– A ritmusértékek, ritmusképletek ismeretének elmélyítése.
– Korhű díszítések alkalmazása.
– Biztos játék basszuskulcsban, és a tenorkulcs bevezetése

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés-támasz-artikuláció tudatos alkalmazása.
– A hangszer különböző regisztereiben egységes hangszín megvalósítására való törekvés.
– A segédfogások alkalmazása.
– A skálázás egyenletes tempó melletti további gyorsítása.
– Memóriafejlesztés további, hosszabb terjedelmű művekkel.
– A lapról játék készségszintű alkalmazására való törekvés.
– Rendszeres társas zenélés.

Ajánlott tananyag
A tanult technikai feltételeknek megfelelően válogatva
Követelmény
Összes hangsor ismerete
A kromatikus hangsor a hangszer teljes, megismert hangterjedelmében.
Különböző karakterű etűdök megszólaltatása, a tempójelzéseknek megfelelő tempóban, és karakterrel.
Különböző stílusú előadási darabok tagolt, tisztán intonált játéka.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Két kamaramű
– Egy etűd,
– Egy előadási darab vagy két különböző karakterű tétel zongorakísérettel lehetőleg kotta nélkül.

8. évfolyam „A” tagozat
Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek
– Hangsorok legato, staccato, tenuto játékmóddal, a hangszer tanult terjedelmében.
– A ritmusértékek, ritmusképletek ismeretének elmélyítése.
– Korhű díszítések alkalmazása.
– Biztos játék basszuskulcsban, és a tenorkulcs ismeretének elmélyítése

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés-támasz-artikuláció tudatos alkalmazása.
– A hangszer különböző regisztereiben egységes hangszín megvalósítása
– A segédfogások alkalmazása.
– A skálázás egyenletes tempó melletti további gyorsítása.
– Memóriafejlesztés további, hosszabb terjedelmű művekkel.
– A lapról játék készségszintű alkalmazására való törekvés.
– Rendszeres társas zenélés.

Ajánlott tananyag
A tanult technikai feltételeknek megfelelően válogatva

Követelmény
Összes hangsor ismerete
A kromatikus hangsor a hangszer teljes, megismert hangterjedelmében.
Különböző karakterű etűdök megszólaltatása, a tempójelzéseknek megfelelő tempóban, és karakterrel.
Különböző stílusú előadási darabok tagolt, tisztán intonált játéka.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Két kamaramű
– Egy etűd,
– Egy előadási darab vagy két különböző karakterű tétel zongorakísérettel lehetőleg kotta nélkül.

9. évfolyam „A” tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– Hangsorok legato, staccato, tenuto játékmóddal, a hangszer tanult terjedelmében.
– A ritmusértékek, ritmusképletek ismeretének elmélyítése.
– Korhű díszítések alkalmazása.
– Biztos játék basszuskulcsban, és a tenorkulcs önálló használata

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés-támasz-artikuláció tudatos alkalmazása.
– A hangszer különböző regisztereiben egységes hangszín megvalósítása
– A segédfogások alkalmazása.
– A skálázás egyenletes tempó melletti további gyorsítása.
– Memóriafejlesztés további, hosszabb terjedelmű művekkel.
– A lapról játék készségszintű alkalmazása.
– Rendszeres társas zenélés.

Ajánlott tananyag
A tanult technikai feltételeknek megfelelően válogatva

Követelmény
Összes hangsor ismerete
A kromatikus hangsor a hangszer teljes, megismert hangterjedelmében.
Különböző karakterű etűdök megszólaltatása, a tempójelzéseknek megfelelő tempóban, és karakterrel.
Különböző stílusú előadási darabok tagolt, tisztán intonált játéka.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Két kamaramű
– Egy etűd,
– Egy előadási darab vagy két különböző karakterű tétel zongorakísérettel lehetőleg kotta nélkül.

10. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– Hangsorok legato, staccato, tenuto játékmóddal, a hangszer tanult terjedelmében.
– A ritmusértékek, ritmusképletek ismeretének elmélyítése.
– Korhű díszítések alkalmazása.
– Biztos játék basszuskulcsban, és a tenorkulcs ismeretének elmélyítése
A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés-támasz-artikuláció tudatos alkalmazása.
– A hangszer különböző regisztereiben egységes hangszín megvalósítása
– A segédfogások alkalmazása.
– A skálázás egyenletes gyors tempóban
– Memóriafejlesztés további, hosszabb terjedelmű művekkel.
– A lapról játék készségszintű alkalmazása
– Rendszeres társas zenélés.

Ajánlott tananyag
A tanult technikai feltételeknek megfelelően válogatva

Követelmény
Összes hangsor ismerete
A kromatikus hangsor a hangszer teljes, megismert hangterjedelmében.
Különböző karakterű etűdök megszólaltatása, a tempójelzéseknek megfelelő tempóban, és karakterrel.
Különböző stílusú előadási darabok tagolt, tisztán intonált játéka.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Két kamaramű
– Egy etűd,
– Egy előadási darab vagy két különböző karakterű tétel zongorakísérettel lehetőleg kotta nélkül.
Továbbképző évfolyamok „B" tagozat
A továbbképző évfolyamok „B" tagozatos tanulói nem zenei jellegű tanulmányaik mellett tanulják hangszerüket, egy magasabb szintű zenei képzéssel. meg kívánva őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét.

7. évfolyam „B” tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– Hangsorok legato, staccato, tenuto játékmóddal, a hangszer tanult terjedelmében.
– A ritmusértékek, ritmusképletek ismeretének elmélyítése.
– Korhű díszítések alkalmazása.
– Biztos játék basszuskulcsban, és a tenorkulcs ismeretének elmélyítése

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés-támasz-artikuláció tudatos alkalmazása.
– A hangszer különböző regisztereiben egységes hangszín megvalósítása
– A segédfogások alkalmazása.
– A skálázás egyenletes tempó melletti további gyorsítása.
– Memóriafejlesztés további, hosszabb terjedelmű művekkel.
– A lapról játék készségszintű alkalmazására való törekvés.
– Rendszeres társas zenélés.

Ajánlott tananyag
A tanult technikai feltételeknek megfelelően válogatva

Követelmény
Összes hangsor ismerete
A kromatikus hangsor a hangszer teljes, megismert hangterjedelmében.
Különböző karakterű etűdök megszólaltatása, a tempójelzéseknek megfelelő tempóban, és karakterrel.
Különböző stílusú előadási darabok tagolt, tisztán intonált játéka.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Két kamaramű
– Egy etűd,
– Egy előadási darab vagy két különböző karakterű tétel zongorakísérettel lehetőleg kotta nélkül.

8. évfolyam „B” tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– Hangsorok legato, staccato, tenuto játékmóddal, a hangszer tanult terjedelmében.
– A ritmusértékek, ritmusképletek ismeretének elmélyítése.
– Korhű díszítések alkalmazása.
– Biztos játék basszuskulcsban, és a tenorkulcs ismeretének elmélyítése

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés-támasz-artikuláció tudatos alkalmazása.
– A hangszer különböző regisztereiben egységes hangszín megvalósítása
– A segédfogások alkalmazása.
– A skálázás egyenletes tempó melletti további gyorsítása.
– Memóriafejlesztés további, hosszabb terjedelmű művekkel.
– A lapról játék készségszintű alkalmazására való törekvés.
– Rendszeres társas zenélés.

Ajánlott tananyag
A tanult technikai feltételeknek megfelelően válogatva

Követelmény
Összes hangsor ismerete
A kromatikus hangsor a hangszer teljes, megismert hangterjedelmében.
Különböző karakterű etűdök megszólaltatása, a tempójelzéseknek megfelelő tempóban, és karakterrel.
Különböző stílusú előadási darabok tagolt, tisztán intonált játéka.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Két kamaramű
– Egy etűd,
– Egy előadási darab vagy két különböző karakterű tétel zongorakísérettel lehetőleg kotta nélkül.

9. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– Hangsorok legato, staccato, tenuto játékmóddal, a hangszer tanult terjedelmében.
– A ritmusértékek, ritmusképletek ismeretének elmélyítése.
– Korhű díszítések alkalmazása.
– Biztos játék basszuskulcsban, és a tenorkulcs ismeretének elmélyítése

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés-támasz-artikuláció tudatos alkalmazása.
– A hangszer különböző regisztereiben egységes hangszín megvalósítása
– A segédfogások alkalmazása.
– A skálázás egyenletes tempó melletti további gyorsítása.
– Memóriafejlesztés további, hosszabb terjedelmű művekkel.
– A lapról játék készségszintű alkalmazására való törekvés.
– Rendszeres társas zenélés.

Ajánlott tananyag
A tanult technikai feltételeknek megfelelően válogatva

Követelmény
Összes hangsor ismerete
A kromatikus hangsor a hangszer teljes, megismert hangterjedelmében.
Különböző karakterű etűdök megszólaltatása, a tempójelzéseknek megfelelő tempóban, és karakterrel.
Különböző stílusú előadási darabok tagolt, tisztán intonált játéka.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Két kamaramű
– Egy etűd,

– Egy előadási darab vagy két különböző karakterű tétel zongorakísérettel lehetőleg kotta nélkül.

10. évfolyam „B” tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– Hangsorok legato, staccato, tenuto játékmóddal, a hangszer tanult terjedelmében.
– A ritmusértékek, ritmusképletek ismeretének elmélyítése.
– Korhű díszítések alkalmazása.
– Biztos játék basszuskulcsban, és a tenorkulcs ismeretének elmélyítése

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés-támasz-artikuláció tudatos alkalmazása.
– A hangszer különböző regisztereiben egységes hangszín megvalósítása
– A segédfogások alkalmazása.
– A skálázás egyenletes tempó melletti további gyorsítása.
– Memóriafejlesztés további, hosszabb terjedelmű művekkel.
– A lapról játék készségszintű alkalmazására való törekvés.
– Rendszeres társas zenélés.

Ajánlott tananyag
A tanult technikai feltételeknek megfelelően válogatva

Követelmény
Összes hangsor ismerete
A kromatikus hangsor a hangszer teljes, megismert hangterjedelmében.
Különböző karakterű etűdök megszólaltatása, a tempójelzéseknek megfelelő tempóban, és karakterrel.
Különböző stílusú előadási darabok tagolt, tisztán intonált játéka.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Két kamaramű
– Egy etűd,
– Egy előadási darab vagy két különböző karakterű tétel zongorakísérettel lehetőleg kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után
Az „A” tagozat végén
A tanuló legyen képes
– a szép, kifejező hang tudatos megteremtésére,
– a tiszta intonációra,
– a hangszerét könnyedén kezelni,
– a levegő tudatos beosztására,
– hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
– a nagyobb lélegzetű, összetett feladatokat tartalmazó etűdök eljátszására,
– a különböző zenei korok megkomponált, stílushű díszítéseinek kottából való lejátszására,
– a technikai és zenei szempontból tudatos, elemző gyakorlásra, a pontos ritmus feltétel nélküli megtartására,
– az értelmes, tagolt, árnyalt előadásra,
– a legfontosabb zenei karakterek megjelenítésére,

– egyszerűbb javítási műveletek elvégzésére (pl. csavar meghúzása, rugó visszatétele, a nád igazítása stb.).
A tanuló rendelkezzék
– megfelelő hangszeres technikával,
– olyan lapról olvasási készséggel, amely a kamarazenei és zenekari játékhoz szükséges,
– olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befúvási érzetek rövid időn belül elérhetők,
– a tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.
– a hang képzésének fizikai törvényszerűségeit (légzés, rekesz, stb.),
– a különböző artikulációs előírásokat (staccato, legato, tenuto, marcato stb.).

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló ismerje
– az újabb légzéstechnikákat,
– a fagott társhangszereit, azok transzponálási módjait,
– korunk zenéjének intonációs sajátosságait.

Legyen képes
– biztos hangindításra és befejezésre,
– nehéz etűd virtuóz előadására (pl. Neukirchner etűdök),
– nehezebb előadási darab, kamaramű, zenekari szólam önálló zenei és technikai megoldására.

A művészeti záróvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama
Fagott főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
– Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű;
– Két előadási darab vagy szonáta tétel-pár, amelyből lehet egy kamaramű;
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.
„B” tagozat
– Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű;
– Egy szonáta, vagy versenymű tétel-pár;
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.
A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,

– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
Megfelelő számú és minőségű hangszer (fagott / fagottino / kisfagott).
Havonta és fejenként egy nád.
Legalább két darab szabályozható magasságú kottaállvány.
Egészalakos tükör.
Zongora vagy pianino.

KAMARAZENE

Az alapfokú művészetoktatási intézményben folyó kamarazene / társasének–tanítás – különösen a nem zenei pályára készülő tanulók esetében – az oktató–nevelő munka egyik legfontosabb tevékenysége.
A kamarazenei attitűd elsajátításához szükséges, hogy a tanuló rendelkezzen olyan személyes (fizikai és érzelmi), hangszeres és vokális kompetenciákkal, melyek nélkül a közösségi zenélés hatékony elsajátítása nem képzelhető el.
A kamarazene tantárgy alá tartozik a 2 fő feletti, tetszőleges összeállítású hangszeres és/vagy vokális szólamokból álló együttes.

A kamarazene főtárgyként az alapfokú hangszeres vagy vokális évfolyamok elvégzése után, de kötelezően választható, vagy választható tantárgyként is tanulható.

A kamarazene tanítás célja feladatai
Adjon lehetőséget a zene aktív művelésére és a kamarazene–irodalom megismerésére.
Képezzen a közösségi együttmuzsikálásra érzékeny, önálló zenei elgondolással bíró, alkotó muzsikusokat.
A kamarazenéléshez nélkülözhetetlen figyelemmegosztó és alkalmazkodóképesség fejlesztésével járuljon hozzá a tanulók személyiségének, egyéniségének formálásához.
Használja ki az együttmuzsikálás közösségformáló erejét, növelje a tanulók egymás iránti felelősségérzetét, használja ki a társas muzsikálás által nyújtott biztonságérzetet a szorongó tanulók gátlásainak feloldására.
Fejlessze a zenei hallást, az intonációs készséget, alakítsa és tudatosítsa a kamarazenei hallás fontosságát.
Gyakoroltassa rendszeresen a laprólolvasást, törekedjék a zenei anyag folyamatos, kottahű, zeneileg igényes megszólaltatására.
Tanítsa meg a tanulókat tájékozódni a partitúrában.
A tananyag megválasztásával a lehetőségekhez mérten igyekezzék sokoldalú képet adni az eltérő létszámú és hangszerösszeállítású együttesekről. Törekedjen a művek által a kamarairodalomban fellelhető zenei stílusok, műfajok lehető legszélesebb spektrumából választani.
Készítse fel a tanulókat amatőr kamaraegyüttesben való közreműködésre, tegye képessé őket a kamarazene önálló művelésére, a szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására és megszólaltatására.

Fejlesztési feladatok
A kamarazene–oktatásban az évfolyamok fejlesztési követelményei a résztvevők egyéni tudásszintjétől, a hangszeres / vokális szólamok adott tanévre vonatkozó összeállításától függenek ezért minden kamaracsoportra érvényes, éves szintekre lebontott fejlesztési követelményeket nem lehet megadni.
Az alábbiakban a fejlesztési feladatokat a kamarazenélésre jellemző ismeretek és készségek szerint csoportosítva soroljuk fel, avval, hogy a képzés során ezek kialakítása és szintjének fejlesztése a képzés célja.

A társas muzsikálás gyakorlati ismeretei
– Beintés–leintés.

– Közös levegővétel és intés.
– Az „avizó” fogalma, sebességének tempó–meghatározó szerepe.
– Intés felütéssel való kezdésre.
– Lassítás, gyorsítás jelzése az intések sűrítésével, ritkításával, az alapegység megváltoztatásával.
– A kamaraegyüttes elhelyezkedésének szempontjai.
– A kottaállványok megfelelő magassága.

A kottaképre vonatkozó ismeretek
– Tájékozódási pontok: zifferek, ütemszámozás, betűjelzések.
– Generál szünet, tacet, több ütemes szünetek jelzése.
– Vi–de jel.
– A másik szólam apró kottával történő megjelenése.
– Játék partitúrából.

A hangolással, intonációval összefüggő ismeretek
– A hangolás módja az adott hangszer sajátosságaiból kiindulva.
– A saját hangszer és a kamarapartnerek hangszerének hangolása. (C–hangolású illetve transzponáló jellege.)
– Transzponálás, a transzpozíció fogalma.
– A saját hangszer és a kamarapartnerek hangszerének intonációs és egyéb jellemzői.
– A saját hangszer intonációs hibáinak javítási lehetőségei (levegőmennyiség, szájtartás, kéztartás, vonótartás–módosítás, segéd–, illetve tisztítófogások).
– A vokális intonációban a temperált hangszerekhez való alkalmazkodás elsajátítása,
– A vokális intonáció és az adott előadóterem akusztikai kapcsolata,
– Az akusztikus intonáció alapvető tudnivalói.
– A hangológép jelzései.

Ritmikai tudnivalók
– Izo és hetero ritmikus játék szólamon belül és a szólamok között A hemiola értelmezése, játékmódja.
– Ütemmutató nélküli kotta, bonyolult átkötött ritmusok, komplementer ritmusok.

A zenei stílusokra, műfajokra vonatkozó ismeretek
– A játszott művek formája, harmóniai világa,
– A játszott művek elhelyezése a zenetörténetben.
– A disszonancia–konszonancia fogalma, felismerése, megvalósítása.
– Homofon zene.
– Polifon zene.
– Izoritmikus zene.
– Kánon, imitáció, fúga.
– Cantus firmus.
– Consort–muzsika.
– A leggyakoribb reneszánsz, barokk és klasszikus tánctételek, táncpárok (pavane–gaillarde, gavotte, saltarello, intrada, rigaudon, sarabande, musette, bourrée, menüett stb.).
– Ellenszólam.
– Basso continuo.
– A kamarazene–irodalom leggyakoribb műfajai: triószonáta, fúvósötös, vonósnégyes stb.
– A kortárs zene által használt kottagrafikus jelek zenei jelentése

A kamarazenei játékkal összefüggő képességek, készségek fejlesztése
– Lapról olvasás.
– A belső hallás fejlesztése.
– intonációs készség.
– Az improvizációs készség fejlesztése (reneszánsz és barokk művekben, jazz–zenében).
– A figyelem megosztása a saját és a többi szólam, illetve az összhangzás közt.
– Alkalmazkodás a hangképzés, dinamika, karakter, stílus stb. terén.

1. évfolyam

Ajánlott tananyag
Homofon, izoritmikus táncok, korálok, egyszerű kánonok, kezdőknek szánt pedagógiai célú művek megszólaltatása.

Követelmények
A tanuló legyen képes
– megadott hangra önállóan hangolni,
– hangolni, intonálni a hangológép jelzéseinek megfelelően,
– be–, illetve leintésre játékát pontosan megkezdeni (felütésre is), és befejezni,
– be– és leinteni,
– az avizó, a beintés alapján a helyes tempót azonnal felvenni,
– biztosan tempót tartani,
– intonációs hibáit javítani a tanár jelzései alapján,
– a tanár jelzései alapján hangerőben alkalmazkodni,
– homofon műben tájékozódni, hiba esetén visszatalálni.

A tanuló legyen tisztában
– saját hangszere intonációs jellemzőivel,
– a különböző ütemfajták ütemsúlyaival,
– a disszonancia–konszonancia súlyviszonyaival,
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Legalább két, rövid, különböző tempójú, karakterű műből (tételből) álló 6–8 percnyi zenei anyag

2. évfolyam

Ajánlott tananyag
Homofon, izoritmikus táncok, korálok, egyszerű kánonok, kezdőknek szánt pedagógiai célú művek megszólaltatása.

Követelmények
A tanuló legyen képes
– játék közben új tempót felvenni a partner jelzése alapján,
– lassítani–gyorsítani a partner jelzése alapján,
– tempóváltozásokat ő maga is jelezni,
– szükség esetén lebegésmentesen hangot képezni,
– legalább a hosszan álló harmóniákban, záróakkordokban önállóan intonálni a basszushoz vagy a stabil hangolású hangszerhez,

– disszonanciákat kiemelni a tanár kérésére,
– a tanár jelzése alapján szólamát – szerepének megfelelően – kiemelni vagy háttérbe helyezni,
– eltolt ritmusokat, hemiolákat stb. helyesen hangsúlyozni.

A tanuló legyen tisztában
– az együttesben szereplő hangszerek hangolásával (C–hangolású vagy transzponáló jellegével),
– a saját hangszerére jellemző intonációs hibák javítási lehetőségeivel,
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Koncertszerű, 6–8 perces, különböző tempójú és karakterű művekből (tételekből) álló műsor.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló legyen képes
– megadott hangra önállóan hangolni,
– hangolni, intonálni a hangológép jelzéseinek megfelelően,
– be–, illetve leintésre játékát pontosan megkezdeni (felütésre is), és befejezni,
– be– és leinteni,
– az avizó, a beintés alapján a helyes tempót azonnal felvenni,
– biztosan tempót tartani,
– játék közben új tempót felvenni a partner jelzése alapján,
– lassítani–gyorsítani a partner jelzése alapján,
– tempóváltozásokat ő maga is jelezni,
– intonációs hibáit javítani a tanár jelzései alapján,
– homofon műben tájékozódni, hiba esetén visszatalálni.

A tanuló legyen tisztában
– saját hangszere intonációs jellemzőivel,
– a különböző ütemfajták ütemsúlyaival,
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.
Ismerje
– a játszott kamarazenei anyag szerzőinek nevét, a művek címét, valamint tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Kamarazene főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma
Két különböző stílusú és karakterű kamaramű vagy tétel koncertszerű bemutatása; Máriássy–Varasdy–Zilcz: Bevezetés a társas zenélés gyakorlatába I–II. (EMB), W. A. Mozart:

Kürtduók (EMB), Kratochvil, J. K. Triók (Supraphon), Máriássy I. R. Reneszánsz művek (EMB 6974) Németalföldi mesterek művei három vagy négy hangszerre (Czidra L.) (EMB 8367 EMB 8368), Táncok és kontratáncok (Bali János szerk.) EMB14160, Kamaraének– mesterei (EMB 14058/A) nehézségi szintjén.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangszerkezelés,
– technikai felkészültség,
– állóképesség,
– hangképzés,
– intonáció,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– speciális technikai elemek alkalmazása,
– árnyalt dinamikák alkalmazása,
– változó tempók önállóan és együttesben,
– a vibrato helyes alkalmazása,
– előadásmód,
– alkalmazkodóképesség,
– szép, érthető szövegmondás (vokális kamarazene)

Továbbképző évfolyamok

3. évfolyam

Ajánlott tananyag
Bonyolultabb ritmikájú táncok, többszólamú kánonok, egyszerű polifon művek, népdalfeldolgozások megszólaltatása.

Követelmények
A tanuló legyen képes
– bonyolultabb átkötött ritmusokat, komplementer ritmusokat gond nélkül eljátszani,
– partitúrából játszani,
– a helyes intonációt crescendo–decrescendo során is megőrizni,
– segéd– illetve tisztítófogásokat önállóan alkalmazni,
– figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama közt,
– saját szólamának szerepét önállóan felismerni, annak megfelelően szólamát kiemelni vagy háttérbe helyezni,
– figyelemmel kísérni az összhangzást is,
– a tanár útmutatásainak megfelelően hangképzésben, dinamikában, artikulációban stb. alkalmazkodni,
– a disszonanciákat önállóan felismerni, kiemelni és feloldani.

A tanuló legyen tisztában
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával,
– az együttjátszó hangszerek intonációs és egyéb jellemzőivel,

– az akusztikus intonáció alapvető tudnivalóival.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Koncertszerű, legalább 8 perces, változatos, lehetőleg ciklikus művet is tartalmazó műsor.

4. évfolyam

Ajánlott tananyag
Bonyolultabb ritmikájú táncok, többszólamú kánonok, egyszerű polifon művek, népdalfeldolgozások megszólaltatása.

Követelmények
A tanuló legyen képes
– együttesével önállóan elhelyezkedni a próba illetve a koncert színhelyén, az akusztikai és egyéb körülményeket is szem előtt tartva,
– folyamatosan, kottahűen lapról olvasni,
– ütemmutató nélküli szólamban ritmikailag tájékozódni,
– minimális mértékben díszítéseket improvizálni (reneszánsz, barokk művekben, jazzben),
– polifon műben „elúszás” esetén – partitúrából játszva – visszatalálni,
– saját szólamán belül és a partnerekhez is önállóan intonálni,
– saját hangszerén önállóan tisztítófogásokat keresni és alkalmazni,
– önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén,
– kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerűen végigjátszani.

A tanuló legyen tisztában
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Koncertszerű, különböző stílusú művekből vagy egy hosszabb előadási darabból álló legalább 8–10 perces műsor.

5. évfolyam

Ajánlott tananyag
Szonáták, divertimentók, nehezebb polifon művek megszólaltatása.

Követelmények
A tanuló legyen képes
– készségszinten használni az elmúlt négy évben tanult ismereteket
– irányítani a kamaracsoport játékát ill. alkalmazkodni az irányításhoz
– önállóan kijavítani ill. kijavíttatni a felmerülő intonációs problémákat
– meghallani, felismerni a tempóvétel következtében kialakuló pozitív és negatív zenei folyamatokat
– a lapról olvasott anyagban is elhelyezni a helyes artikulációt
– az adott zenemű stílusához igazodó artikuláció, hangképzés megvalósítására
– önállóan olvasni a XX.sz.–i kottaképet
– önállóan kialakítani a barokk díszítéseket
– önállóan improvizálni megadott zenei anyagra a társai szólamához alkalmazkodva

A tanuló legyen tisztában

– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Koncertszerű, különböző stílusú művekből vagy egy hosszabb előadási darabból álló legalább 8–10 perces műsor

6. évfolyam

Ajánlott tananyag
Szonáták, divertimentók, nehezebb polifon művek megszólaltatása.

Követelmények
A tanuló legyen képes
– teljesen önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén,
– teljesen önállóan kialakítani az adott zenemű stílushű előadásához illő hangképzést, dinamikát, artikulációt stb.,
– az előző évek ismeretanyagának teljesen önálló alkalmazására, „koncertszerű" lapróljátékra.
– kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerűen végigjátszani.

A tanuló legyen tisztában
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Koncertszerű, különböző stílusú művekből vagy egy hosszabb előadási darabból minimum 10 perces műsor.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló legyen képes
– bonyolultabb átkötött ritmusokat, komplementer ritmusokat gond nélkül eljátszani,
– partitúrából játszani,
– a helyes intonációt crescendo–decrescendo során is megőrizni,
– figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama közt,
– saját szólamának szerepét önállóan felismerni, annak megfelelően szólamát kiemelni vagy háttérbe helyezni,
– figyelemmel kísérni az összhangzást is,
– polifon műben „elúszás" esetén – partitúrából játszva – visszatalálni,
– saját szólamán belül és a partnerekhez is önállóan intonálni,
– önállóan kialakítani az adott zenemű stílushű előadásához illő hangképzést, dinamikát, artikulációt stb.

A tanuló legyen tisztában
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával,
– az együttjátszó hangszerek intonációs és egyéb jellemzőivel,
– az akusztikus intonáció alapvető tudnivalóival.

Ismerje
– az egyes tételtípusok jellegzetességeit.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Kamarazene főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma
Két különböző stílusú és karakterű kamaramű koncertszerű bemutatása. A játszott művek tükrözzék a 6. évfolyamon elvárható nehézségi szintet; Devienne, F. Triók Op.21, Buxtehude: Laude Sion – kantáta, Gabrielli: Five Ricercar, Mihály A.: Kis toronyzene, Scheidt, Brass quintets I–II, Locatelli Triószonáták Op.5, Haydn Divertimentók, Mozart Négykezes szonáták, Brahms: Waltzer, Kerényi: Társasének nehézségi szintjén.
A vizsgaanyagot lehet kottából játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangszerkezelés,
– technikai felkészültség,
– állóképesség,
– hangképzés,
– intonáció,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– speciális technikai elemek alkalmazása,
– árnyalt dinamikák alkalmazása,
– változó tempók önállóan és együttesben,
– a vibrato helyes alkalmazása,
– előadásmód,
– alkalmazkodóképesség,
– szép, érthető szövegmondás (vokális kamarazene).

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
A tanulandó művek stílusának, műfajának megfelelő, jól hangolt billentyűs hangszer (zongora, csembaló, spinét, esetleg elektromos hangszer).
Kottaállványok.
Hangológép.
Metronóm.

ZENEKAR

A zenekari foglalkozások célja, hogy sajátos eszközeivel teremtsen lehetőséget az alapfokú és a továbbképző évfolyamok tanulói számára, hogy – az egyéni foglalkozásokon elsajátított tudás felhasználásával – érzelmileg gazdag, harmonikus személyiséggé válhassanak.

Ösztönözze a tanulókat, hogy a zenekari játék közben megszerzett zenei kifejezőkészséget és technikai eszközöket használják fel az egyéni hangszeres játékban is.
Hozzon létre együttműködést a tanulók tudásának különbözőségéből.
Mutasson utat a közösség erejével a toleráns magatartásra.
Alakítsa ki a kultúra iránti nyitottságot.
Hangsúlyozza a művészetek aktív művelésének fontosságát.

A zenekari foglalkozások feladatai
A tanulók megismertetése az alapvető zenekari játékmódokkal.
A különböző zenei stílusokban használt előadói hagyományok bemutatása.
A „zenekari hallás” fontosságának alakítása, tudatosítása.
A figyelem időtartamának és elmélyítésének (vertikális–horizontális) fejlesztése.
Az egységes zenekari ritmusjáték kialakítása, tudatosítása.
Az arra alkalmas tanulók felkészítése professzionális együttesben való játékra.
A különböző hangszercsoportoknak megfelelő – a zenekari ülésmódból adódó – helyes hangszerkezelés kialakítása, egységesítése.

A zenekari munkában a fejlesztési cél és feladat az együttes fajtájától, az adott hangszer–összeállításra íródott/átírt repertoártól, valamint az együttesben résztvevők egyéni tudásszintjétől függ.
A játszandó művek kiválasztásánál fokozott figyelmet kíván az egyes részfeladatok (szólamok) megfelelő szintű megvalósítása, gondosan mérlegelve a befektetett időt, energiát, s a munka közben megőrzendő játékkedvet, mert ez alapvető feltétele az egész mű minőségi megszólaltatásának, a magasabb értékű esztétikai szint elérésének.
A „klasszikus” összeállítások (vonós–, fúvószenekar) mellett a helyi igényeknek, lehetőségeknek megfelelően számtalan hangszeres összeállítás működhet eredményesen, e miatt éves szintre lebontott egységes fejlesztési követelményeket nem lehet megadni.

A megjelölt fejlesztési követelményeket elsősorban a közös zenekari játék kialakítására és fejlesztésére jellemző ismeretek és készségek szerint három csoportra bontva (összevont évfolyamok) soroljuk fel.

Kezdő	1–2. évfolyam	(–14 éves korig)
Középhaladó	3–4. évfolyam	(12–18 éves kor)
Haladó	2–6. évfolyam	(16–22 éves kor)

Kezdő csoport

Fejlesztési feladatok
- A helyes zenekari ülés kialakítása.
- Egymásra figyelés, alkalmazkodás.
- Hosszú és rövid hangok.
- A szólamon belüli frazeálás betartása.

– Zenekari hallásfejlesztés, többszólamúság.
– Tempóvétel, tempótartás.
– Dinamikai folyamatok kialakítása.
– A zenekari kommunikáció kialakítása (a karnagy és a zenekar, illetve a zenekari szólamok között).

Ajánlott tananyag
Fúvószenekar
Apáthy: Fúvószenekari iskola I. (Baranya Megyei Művelődési Központ)
Barnes: Kis virtuóz
Csajkovszkij: Chanson triste (Népművelési Intézet, Budapest)
Csajkovszkij: Diótörő – részlet (Carl Fischer New York)
Czidra: XVII. századi magyar táncok
Gyermekdalok (Apáthy feld.)
Lijnshooten: Suit uit het Antwerpse Dansboek (Molenaar)
Orosz album: Első lépések (Pervie Sagi) (Moszkva)
Purcell: Air & Marsch (Bourne Co. New York, USA)
Susato: Pavane
Wagner: Das Blasorchester I. (Pro musica Verlag Leipzig – Berlin)
Watz: Acht Bläzersätze alter Meister (Rundel)
Watz: Premier (Rundel)

Vonószenekar
Decsényi: Kati dalai ((EMB Z. 8279)
Decsényi: Népdal (EMB 12362)
Zempléni: Zenés utazás (YFE 002)

Vivaldi: C–dúr csellóverseny (EMB Z. 12048, Z. 12049/szólamok)
Vivaldi: d–moll concerto (EMB Z. 6538, Z. 6539/szólamok)
Renaissance és barokk táncok, kórusok, korálok
Értékes könnyűzenei művek.

Gitáregyüttesek
Gitárduók kezdők számára (Mosóczi M.) „Kezdők muzsikája” (EMB 8805)
44 Könnyű duett két gitárra (Benkő D.) „Régi kamarazene” (EMB 8819)
Staak, P. van der: 9 Easy Guitar Quartets (Broekman und Peppel Amsterdam Nr. 873)

Követelmény
A különböző hangszercsoportoknak megfelelő hangszerkezelés egységesítése, a zenekari ülésmódból adódó helyes hangszertechnikai mozgások kialakítása.

Az év végi meghallgatás anyaga
– Év végi meghallgatás: 10–12 perces nyilvános bemutató.

Középhaladó csoport

Fejlesztési feladatok
– Az eddig tanult ismeretek, készségek fejlesztése, adott esetben önálló használata
– A zenekari hangzás iránti igényesség kialakítása, alkalmazása.
– Dinamikai és ritmikai folyamatok árnyalása, fejlesztése.

– A tempóvétel és –tartás differenciálódása.
– A zenekari kommunikációs lánc tudatosításának elkezdése.

Ajánlott tananyag
Fúvószenekar
Apáthy: Fúvószenekari iskola II–III. évfolyam (Baranya Megyei Művelődési Központ)
J. S. Bach: 6 Choral (Molenaar)
Balázs: Gyermekrajzok (EMB)
Balázs: Négy kép (EMB)
Bartók: Gyermekeknek (Népművelési Propaganda Iroda, illetve Boosey & Hawkes)
Bizet – Scsedrin: „Carmen”
Cser: Csongrádi dalok
Händel: Largo (Rundel)
Händel: Lascia ch'io piango
Haydn: Szent Antal Choral (Ph. Grosch Verlag München)
Lully: Balletto (Wilhelm Halter Verlag Karlsruhe)
Orosz album: Első lépések II. (Moszkva)
Susato: Renaissance suite (Rundel)
Purcell: Trombitaszó és ária (Boosey & Hawkes)
Purcell: Győzelmi ének az Arthur király című operából (Bourne Co. New York, USA)
Wagner: Das Blasorchester II. (Pro musica Leipzig – Berlin)

Vonószenekar
J. S. Bach: Bauern–Kantate (Parasztkantáta) (Peters 11693)
Bartók: Erdélyi táncok (Darvas feldolg.) (EMB Z. 4329)
Beethoven: 12 kontratánc (Breitkopf B. 253)
Csajkovszkij – Weiner: Chanson triste (EMB Z. 3202)
Farkas F.: Musica Serena (EMB Z. 12615)
Farkas F.: Négy tánc a Vietórisz–kódexből (EMB Z. 5834)
Händel – Maros: Kis szvit (EMB Z. 3105)
Mozart: Sinfonietta (EMB Z. 2409)
Rózsavölgyi: Első magyar társastánc (Doblinger D. 11316, 11317/szólamok)
Sugár: Rondó zongorára és ifjúsági zenekarra (EMB Z. 1784)
Értékes könnyűzenei művek.

Gitáregyüttesek
Hume,T: Két trió (EMB 13721)
Régi angol muzsika két gitárra (Mosóczi M) „Musica per chitarra” (EMB 8564)
Régi francia muzsika két gitárra (Mosóczi M.) „Musica per chitarra” (EMB 8900)

Követelmény
A közös alkalmazkodás képességének kialakítása.

Az év végi meghallgatás anyaga
– Év végi meghallgatás: 15–30 perces nyilvános hangverseny.

Haladó csoport

Fejlesztési feladatok
– Az eddig tanult ismeretek, készségek további fejlesztése.
– A zenekari rubato játékmód elsajátítása.
– A zenekari kommunikációs lánc tudatos alkalmazása.

Ajánlott tananyag
Fúvószenekar
Albinoni: Adagio (Molenaar)
J. S. Bach: Prelúdium és fúga, B–dúr (Warner Bros New York)
J. S. Bach: Fantázia (William Allen Music, USA)
J. S. Bach: Sinfonia (Molenaar)
Bartók: Este a székelyeknél (Kliment)
Bartók: Erdélyi táncok (Népművelési Intézet)
Bogár: Székely legényes (Népművelési Intézet)
Balázs: Musica piccola (EMB)
Balázs: Előjáték (EMB)
Corelli: Adagio (Studio P/R Indiana, USA)
Debussy: A kis néger
Debussy: Kis szvit
Eördögh J.: Kis nyitány (Népművelési Intézet)
Eördögh J.: Magyar nyitány (Népművelési Intézet)
Hidas: Capriccio (EMB)
Hidas: Vidám zene (EMB)
Hidas: Concertino
Hidas: Szvit (EMB)
Hidas: Fantázia és fúga (EMB)
Hidas: Népdal szvit III. (EMB)
Händel: Tűzijáték szvit (különféle tételek más–más feldolgozása)
Händel: Vízi zene (különféle tételek más–más feldolgozása)
Erkel: Fegyvertánc (Népművelési Intézet, Pécs)
Kodály: Intermezzo a Háry–szvitből (Népművelési Intézet)
Kodály: Toborzó (Népművelési Intézet)
Kodály: Kállai kettős (Népművelési Intézet)
Ujj Viktor G.: Két zenekari etűd (Népművelési Intézet)
Zempléni: Változatok egy Stravinsky–téma nyomán (kézirat)
Vonószenekar
Albinoni: Sonata ? Cinque (Boosey & Hawkes B&H 17393, 11663/szólamok)
J. S. Bach: Andante (Rózsavölgyi 6103, 6104)
Bartók: Két román tánc op. 5 (Rózsavölgyi 6376)
Corelli: Karácsonyi concerto grosso (Peters 11351)
Händel: Concerto grosso op. 6 no. 8 (Peters 938 HW 30)
Händel: Vízizene (Dvfm 4207)
Értékes könnyűzenei művek.
Gitáregyüttesek
Domeniceni, C.: 4 darab 4 gitárra (Edition margaux em. 4005)
Farkas F.: Musique de Ugrócz (Ed. musicali Ancona, Milano)
Joplin, S.: Ragtime – Két darab két gitárra (Fodor F.) „Musica per chitarra” (EMB 12496)

Követelmény
Önálló kamarazenekari játék kialakítása.

Az év végi meghallgatás anyaga
– Év végi meghallgatás: 25–40 perces nyilvános hangverseny

Követelmények a program elvégzése után

A tanuló ismerje meg
– a zenekar/együttes egyes részeinek különböző funkcióit,
– az alapvető zenekari játékmódokat,
– az egyes zenetörténeti stílusok és hangszerek előadói hagyományait.

Legyen képes
– szólamát helyes tempóban, dinamikában, stílusban, az adott műben a zenekar egészében betöltött funkciója szerint eljátszani,
– a szólamon belüli és a szólamok közötti harmonikus együtt–játékra irányítani figyelmét,
– a szólambeosztáshoz igazodó új zenei anyagot lapról játszva is megszólaltatni.

Tudja alkalmazni
– az alapvető egységes zenekari játékmódhoz tartozó hangszertechnikai ismereteket,
– a zenekari hallásfejlesztés közben kialakuló figyelmet, a többszólamúságra, a dinamikai és ritmikai folyamatok árnyalására, a tempóvétel és –tartás differenciálására,
– a zenekari kommunikációs lánc (karnagy–zenekar, zenekari szólamok között) folyamatát.

Továbbá
A tanuló legyen képes
– felnőtt amatőr zenekarban játszani,
– részt venni önálló kamarazenekari produkcióban.

Alkalmazza tudatosan
– a zenekari kommunikációs láncot,
– a zenekari rubato játékot.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
Az együttes működéséhez szükséges hangszerek
A létszámhoz igazodva kottapultok, karfa nélküli székek.
Felvételek készítéséhez (a produkció értékeléséhez) audio– és videofelvevő és –lejátszó.

RÉZFÚVÓS TANSZAK

TROMBITA

A trombitatanítás feladatai:
– a tanuló egyéni adottságához, képességéhez igazodó módszerek kialakítása, kiemelt figyelmet fordítva az egyéni hangszeroktatásban rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására,
– a helyes légzés, befúvás, testtartás, hangszertartás beállítása, kialakítása,
– a hangszeres játékhoz szükséges motorikus reflexek, motivációs bázis, a naponkénti gyakorlás szükségletének kialakítása,
– a hangszeres játék megvalósításában részt vevő izmok lazaságának, terhelhetőségének tartósabb igénybevétel teljesítéséhez szükséges készségek kialakítása,
– a zenei memória fejlesztése, gyakorlati alkalmazásához szükséges jártasságok kialakítása,
– az egyéni hangszeres tanórákra, kamarazenei, zenekari foglalkozásokra történő önálló felkészülés képességének kialakítása.

Ismertesse meg a tanulókkal
– a trombita történetét,
– a trombitának a rézfúvósok családjában és különféle együttesekben betöltött szerepét,
– a hangszer irodalmának, tananyagban megjelenő részét,
– a hangszer irodalmának, tananyagban megjelenő részét
– a tananyagon keresztül a főbb zenei stílusokat,
– a trombita hazai és külföldi művészeinek munkásságát.

Tudatosítsa
– a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzésének fontosságát,
– a helyes szájtartás, mint a jó befúvási mód (ansatz) alapfeltételének fontosságát,
– a mindennapi gyakorlás didaktikai és fiziológiai szempontok szerinti szükségességét,
– a könnyed, felszabadult hangszeres játékmód kialakításának fontosságát.

Fejlessze a tanuló
– hallását, belső hallását, „intonációs” képességét,
– hangszeres adottságait,
– hangszertechnikai tudását,
– megformáló- és előadói képességét.

Tegye képessé a tanulókat
– rendszeres, hatékony, igényes gyakorlásra,
– a gyakorlás során felmerülő hibák önálló kijavítására,
– a beállított alapfunkciók önellenőrzésére,
– a tiszta intonációra,
– folyamatos hangszerjátékra, árnyalt stílusos előadásra,
– a pontos kottaolvasásra, a ritmus, valamint a zenei kifejezések előadásmódjára, illetve a tempóra vonatkozó utasítások megvalósítására.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangszer felépítése, részeinek megismerése.
– A kottaolvasás alapfogalmainak megismerése.
– A helyes be- és kilégzés alapjainak elsajátítása.
– A helyes testtartás kialakítása. A helyes szájtartás gyakorlása. Fúvókázás, ajakrezgés.
– Hangterjedelem az egyvonalas C-től az egyvonalas G- ig.

Ajánlott tananyag
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. kötet
Colin: Trombitaiskola kezdőknek
Gyermekdalok, népdalok

Követelmény
A helyes be- és kilégzés ismerete. Hangterjedelem az C' – G'-ig.
Hangjegyek, ritmusértékek szünetjelek ismerete a tananyag által megkívánt szinten.
Egyszerű népdalok és gyermekdalok eljátszása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy gyakorlat
– Egy népdal vagy gyermekdal

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A helyes testtartás rögzítése.
– A helyes légzés további tudatosítása.
– Fúvókával végzett gyakorlatok a trombitaiskola alapján.
  A társas zenélés megismertetése duókon keresztül

Ajánlott tananyag
Varasdy – Nagyiván – Sztán Trombitaiskola I.
Colin: Trombitaiskola kezdőknek
Gyermekdalok, népdalok
Brodszky: Májusköszöntő
Régi francia dal

Követelmények
Az egészséges, szép trombitahang kialakítása.
Hangterjedelem a kis h-tól az egyvonalas a-ig.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- A hangszer felépítése, részei.
- Az egész, fél, negyed és nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek.
- Nyújtópont a fél érték mellett.
- Módosítójelek.
- A 4/4-es, 2/4-es, 3/4-es ütem.
- Az előforduló hangok fogásai.
- Memóriafejlesztés: gyermekdalok, népdalok és az előadási darabok megtanulása kotta nélkül.
- Motívumok, dallamok azonosságának, különbségének felismerése.
- A helyes testtartás, hangszertartás kialakítása.
- A rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a levegővezetés megalapozása.
- A helyes szájtartás kialakítása ajakrezgés és fúvókázás segítségével.
- A hangindítás megalapozása.
- A legato játékmód alapjainak elsajátítása, szekundkötések (ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel).
- A társas zenélés megismertetése duókon keresztül.

Ajánlott tananyag
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
Colin: Trombitaiskola kezdőknek
Susato: Rondo (Trombitamuzsika)
Gyermekdalok, népdalok

Követelmény
Legyen képes egy oktáv hangterjedelmen belül a tanult ritmusértékeket tartalmazó gyakorlat egészséges, szép hangon való eljátszására.
Hangterjedelem a kis a-tól a kétvonalas c-ig.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab.

- 2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- A dúr és a moll hangsor hangközei, hármashangzatai.
- A tizenhatod érték és szünetjele.
- Nyújtópont a negyed és a nyolcad érték mellett, valamint a szinkópa.
- A tanult művek formai elemzése.
- A periódus két felének kérdés-felelet viszonya.
- A magyar népdal jellemzői, formái, valamint a dalforma.

- A testtartásban és hangszertartásban előforduló hibák korrigálása.
- A rekeszlégzés gyakorlása.
- Az egészséges, szép hang létrehozása, a változó sebességű hangindítás megalapozása (nyolcad-, tizenhatodjáték).
- A természetes kötések megalapozása, kvint- és kvartkötések.
- A dinamikai árnyalás alapjai, visszhanghatás (f-p).

Ajánlott tananyag
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
Colin: Skálatanulmányok
Krumpfer: Trombitaiskola I.
Fischer: Induló
Cole: Granit
Barnes: A kis géniusz
Barnes: A kis művész

Követelmény
A tanuló legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, valamint kvint- és kvartkötéseket tartalmazó gyakorlat eljátszására.
Hangterjedelem a kis g-től a kétvonalas d-ig.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok a megadott hangterjedelmen belül (1#, 2b előjegyzésig).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy skála első képlete,
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- A dúr és a moll hangsor szerkezete.
- A 3/8-os, a 6/8-os és a változó ütem; különböző ritmusképletek, a triola.
- A zenei anyagban szereplő darabok, táncok főbb jellegzetességei.
- A társas zenélés megismertetése duókon keresztül.
- A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatok segítségével.
- A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés elsajátítása, a légoszlop megtámasztása, a levegővezetés gyakorlása, fokozott figyelemmel a szép hangra.
- Az ajaktechnika és a nyelvtechnika továbbfejlesztése a mindennapi, illetve a skálagyakorlatok segítségével.
- A dinamikai skála szélesítése fokozott figyelemmel a hangképzés minőségére (crescendo, diminuendo).
- A legato játékmód fejlesztése a természetes kvint- és kvartkötésekkel.

Ajánlott tananyag
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. II.
Charpentier: Prelűd
Kamprath: Három epizód

Scselokov: Mese
Scselokov: Tréfa
Scselokov: Ifjú gavallér

Követelmény
A tanuló legyen képes a tanult ritmusokra épülő, gyorsabb technikai gyakorlat eljátszására.
Hangterjedelem a kis g-től a kétvonalas e-ig.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 3#, 3b előjegyzésig.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy skála első képlete,
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab.

4. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- A dúr és a moll hangsor szerkezete és összehasonlításuk.
- A meglévő hangterjedelmen belül a teljes hangkészlet ismerete, az eddig tanult ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
- A zenei anyagban szereplő darabok stílusjegyeinek és tempójelzéseinek ismerete.
- A társas zenélés művelése különböző összeállítású együttesekben, vagy zenekarban.
- A teljes légzés elsajátítása, a kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, a könnyed fúvástechnika megalapozása.
- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása a technikai jellegű gyakorlatok segítségével.
- A legato játékmód gyakorlása a természetes kvint-, kvart- és nagy terc-kötésekkel.
- A dinamikai határok tágítása (p-mf-f).

Ajánlott tananyag
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II.
Albinoni: F-dúr concerto (FAM)

Hall Leonard - The Very Best of Bach – Instrumental Play Along

Hall Leonard – Disnep Greats – Instrumental Play Along

Tornyos: Scherzo
Tornyos: Változatok
Scselekov: Ballada
Scselekov: Gyermekkoncert

Követelmény
A tanuló legyen képes melodikus jellegű és igényes ritmikájú gyakorlatok eljátszására.
A hangterjedelem kibővítése a kis fisz-től a kétvonalas f-ig.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy skála első képlete,
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab.

5. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- Egyoktávos skála, tercskála, a hangnem fő hármashangzatai (I, IV, V), a dominánsszeptim-akkord ismerete.
- Az 5/8, 7/8, 9/8-os ütemfajták és különböző ritmusképletek ismerete.
- A zenei anyagban szereplő darabok formai elemzése, hangnemi kitérések felismerése.
- Az előforduló tempójelzések ismerete.
- A kamarazenélés előtérbe helyezése.
- A légzéstechnikában előforduló hibák korrigálása, a játék biztonságának fejlesztése.
- Az ujj- és nyelvtechnika tökéletesítése, különös tekintettel a művek zenei megoldására.
- Az ajaktechnika fejlesztése az eddig tanult természetes kötések gyakorlásával, a kvint-, kvart- és nagy terc-kötések összekapcsolásával.
- Törekvés a teljes dinamikai skála megvalósítására (pp-ff) különös figyelemmel a szép hangra.
Ajánlott tananyag
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola III.
Peters: Gyakorlatok kezdőknek
Colin: 100 Warm Ups
Arban: Skálatanulmányok
Clodomir: Petits exercises
Clodomir: Etűdök I.
Arban: Trombitaiskola
Baldassari: Szonáta
Barat: Orientálé
Händel: Hallei szonáta
Händel: B-dúr szonáta
Diabelli: Szonatina
Botti: Románc
Rangers: Velencei karnevál
Tornyos: Szonatina
Tornyos: 3 sárpilisi népdal
Clerisse: Téma és változatok
Telemann: B dúr szvit (FAM)

Követelmény
A tanuló legyen képes zeneileg és ritmikailag igényesebb, differenciáltabb technikát kívánó gyakorlat eljátszására.

A hangterjedelem kialakítása a kis fisz-től a kétvonalas g-ig.
Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül, 2#, 2b előjegyzésig, terclépések, hármashangzat-felbontások (I, IV, V) hangköztanulmányok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy skála első képlete,
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab.

6. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
Egy oktávos skála, tercskála, a főhármasok és a dominánsszeptim-akkord hangjainak ismerete és összehasonlításuk.
A tonika, szubdomináns, domináns funkciók ismerete.
A hangszeres és az elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.
A légzés és a levegővétel terén eddig tanultak következetes alkalmazása a gyakorlatban.
Az előírt hangterjedelmen belül szép, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb fordulatok megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.

Ajánlott tananyag
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola IV.
Peters: Gyakorlatok
Stamp: Warm Ups+Studies
Collin: Warm Ups, Lip flexibilites
Arban: Trombitaiskola
Clodomir: Petits exercises Etűdök I.
Arban: Trombitaiskola (ritmustanulmányok, trillák, díszítések)
Albinoni: Esz-dúr concerto III-IV. tétel
Albinoni: F-dúr concerto I. tétel
Händel: c-moll concerto I. tétel
Händel: B-dúr szonáta
Händel: Asz-dúr szonáta
Telemann: F-dúr szonáta
Telemann: d-moll szonáta
Balay: Adante et allegro
Scselokov: Koncert no. 3
Hanus: Impromtus
Thome: Fantázia
Bogár: Concertino I.
Bogár: Concertino II.
Desportes: Introductions
Hidas: Concerto no. 2, I. tétel
Cimarosa: F-dúr concerto (FAM)

Követelmény
A tanuló legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.
Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása a természetes kis terc-kötésig, fokozott figyelemmel a helyes funkciókra, szép hangra.
A hangterjedelem kibővítése a kétvonalas a-ig.
Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy skála első képlete,
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab.

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

2. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- A dúr és a moll hangsor hangközei, hármashangzatai.
- A tizenhatod érték és szünetjele.
- Nyújtópont a negyed és a nyolcad érték mellett, valamint a szinkópa.
- A tanult művek formai elemzése.
- A periódus két felének kérdés-felelet viszonya.
- A magyar népdal jellemzői, formái, valamint a dalforma.
- A testtartásban és hangszertartásban előforduló hibák korrigálása.
- A rekeszlégzés gyakorlása.
- Az egészséges, szép hang létrehozása, a változó sebességű hangindítás megalapozása (nyolcad-, tizenhatodjáték).
- A természetes kötések megalapozása, kvint- és kvartkötések.
- A dinamikai árnyalás alapjai, visszhanghatás (f-p).

Ajánlott tananyag
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
Colin: Skálatanulmányok
Krumpfer: Trombitaiskola I.
Fischer: Induló

Cole: Granit
Barnes: A kis géniusz
Barnes: A kis művész

Követelmény
A tanuló legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, valamint kvint- és kvartkötéseket tartalmazó gyakorlat eljátszására.
Hangterjedelem a kis g-től a kétvonalas e-ig.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok a megadott hangterjedelmen belül (2#, 2b előjegyzésig).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy skála első három képlete
- Egy gyakorlat,
- Két különböző karakterű előadási darab.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A dúr és a moll hangsor szerkezete.
- A 3/8-os, a 6/8-os és a változó ütem; különböző ritmusképletek, a triola.
- A zenei anyagban szereplő darabok, táncok főbb jellegzetességei.
- A társas zenélés megismertetése duókon keresztül.
- A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatok segítségével.
- A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés elsajátítása, a légoszlop megtámasztása, a levegővezetés gyakorlása, fokozott figyelemmel a szép hangra.
- Az ajaktechnika és a nyelvtechnika továbbfejlesztése a mindennapi, illetve a skálagyakorlatok segítségével.
- A dinamikai skála szélesítése fokozott figyelemmel a hangképzés minőségére (crescendo, diminuendo).
- A legato játékmód fejlesztése a természetes kvint- és kvartkötésekkel.

Ajánlott tananyag
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. II.
Davidson: Befújási gyakorlatok
Krumpfer: Trombitaiskola I.
Krumpfer: Téma és variációk egy Ph. E. Bach-témára
Hammerschmied: Csókdal
Susato: Rondo és saltarello
Bogár: Régi magyar táncok
Barnes: A kis virtuóz
Barnes: kis mester
Charpentier: Prelűd
Kamprath: Három epizód
Scselokov: Mese
Scselokov: Tréfa
Scselokov: Ifjú gavallér

Hall Leonard - The Very Best of Bach – Instrumental Play Along

Hall Leonard – Disnep Greats – Instrumental Play Along

Követelmény
A tanuló legyen képes a tanult ritmusokra épülő, gyorsabb technikai gyakorlat eljátszására.
Hangterjedelem a kis g-től a kétvonalas f-ig.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig.
Kvint- és kvartkötések, valamint összekapcsolásuk, illetve nagy terc-kötések.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy skála első képlete,
- Egy gyakorlat,
- Két előadási darab.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A dúr és a moll hangsor szerkezete és összehasonlításuk.
- A meglévő hangterjedelmen belül a teljes hangkészlet ismerete, az eddig tanult ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
- A zenei anyagban szereplő darabok stílusjegyeinek és tempójelzéseinek ismerete.
- A társas zenélés művelése különböző összeállítású együttesekben, vagy zenekarban.
- A teljes légzés elsajátítása, a kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, a könnyed fúvástechnika megalapozása.
- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása a technikai jellegű gyakorlatok segítségével.
- A legato játékmód gyakorlása a természetes kvint-, kvart- és nagy terc-kötésekkel.
- A dinamikai határok tágítása (p-mf-f).

Ajánlott tananyag
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II.
Davidson: Befújási gyakorlatok
Arban: Díszítés- és trillaelőkészítő gyakorlatok
Bach: Ária
Fitzgerald: Angol szvit
Telemann: Szvit (1. és 2.)
Albinoni: F-dúr concerto (FAM)
Tornyos: Scherzo
Tornyos: Változatok
Scselekov: Ballada
Scselekov: Gyermekkoncert

Követelmény
- Melodikus jellegű és igényes ritmikájú gyakorlatok eljátszása.
Újjgyakorlatok, a díszítés és a trilla megalapozása.
A természetes kvint-, kvart- és nagy terc-kötések.
A hangterjedelem kibővítése a kis fisz-től a kétvonalas g-ig.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy skála első három képlete,
- Egy gyakorlat,
- Két előadási darab.

5. évfolyam „B” tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- A dúr és a moll hangsor szerkezete és összehasonlításuk.
- A meglévő hangterjedelmen belül a teljes hangkészlet ismerete, az eddig tanult ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
- A zenei anyagban szereplő darabok stílusjegyeinek és tempójelzéseinek ismerete.
- A társas zenélés művelése különböző összeállítású együttesekben, vagy zenekarban.
- A teljes légzés elsajátítása, a kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, a könnyed fúvástechnika megalapozása.
- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása a technikai jellegű gyakorlatok segítségével.
- A legato játékmód gyakorlása a természetes kvint-, kvart- és nagy terc-kötésekkel.
A dinamikai határok tágítása (p-mf-f).

Ajánlott tananyag
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II.
Davidson: Befújási gyakorlatok
Arban: Díszítés- és trillaelőkészítő gyakorlatok
Bach: Ária
Fitzgerald: Angol szvit
Telemann: Szvit (1. és 2.)
Albinoni: F-dúr concerto (FAM)
Tornyos: Scherzo
Tornyos: Változatok
Scselekov: Ballada
Scselekov: Gyermekkoncert

Követelmény
A tanuló legyen képes melodikus jellegű és igényes ritmikájú gyakorlatok eljátszására.
A hangterjedelem kibővítése a kis fisz-től a kétvonalas f-ig.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig.
A tanuló legyen képes egy barokk szonáta-tételpár (lassú-gyors) és két különböző karakterű előadási darab stílusos eljátszására.
Egyszerű díszítések és trillák.
Kvint-, kvart- és terckötések összekapcsolása, oktávkötések.
A hangterjedelem kialakítása a kis fisz-től a kétvonalas a-ig.
Ismerkedés a pedálhangokkal.
Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül.
Terclépések, hármashangzat-felbontások (I, IV, V), hangköztanulmányok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy skála négy képlete,
- Egy gyakorlat,
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele,
- Egy más stílusú előadási darab.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- Egy oktávos skála, tercskála, a főhármasok és a dominánsszeptim-akkord hangjainak ismerete és összehasonlításuk.
- A tonika, szubdomináns, domináns funkciók ismerete.
- A hangszeres és az elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.
- A légzés és a levegővétel terén eddig tanultak következetes alkalmazása a gyakorlatban.
- Az előírt hangterjedelmen belül szép, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb fordulatok megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.

Ajánlott tananyag
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola IV.
Peters: Gyakorlatok)
Stamp: Warm Ups+Studies
Collin: Warm Ups, Lip flexibilites
Arban: Trombitaiskola
Clodomir: Petits exercises Etűdök I.
Albinoni: Esz-dúr concerto III-IV. tétel
Albinoni: F-dúr concerto I. tétel
Händel: c-moll concerto I. tétel
Händel: B-dúr szonáta
Händel: Asz-dúr szonáta
Telemann: F-dúr szonáta
Telemann: d-moll szonáta
Balay: Adante et allegro
Scselokov: Koncert no. 3
Hanus: Impromtus
Thome: Fantázia
Bogár: Concertino I.
Bogár: Concertino II.
Desportes: Introductions
Hidas: Concerto no. 2, I. tétel
Cimarosa: F-dúr concerto (FAM)

Követelmény
A tanuló legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.
Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása a természetes kis terc-kötésig, fokozott figyelemmel a helyes funkciókra, szép hangra.
A hangterjedelem kibővítése a kétvonalas a-ig.
Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig.
Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása a pedálhangoktól a természetes kis terc-kötésekig, fokozott figyelemmel a helyes funkciókra, szép hangra.
A hangterjedelem kibővítése a kétvonalas b-ig.
Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül.

A másféloktávos, ötképletes skálatanulmányokból egy dúr és egy moll hangsor.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy skála négy képlete
- Egy gyakorlat,
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele,
- Egy más stílusú előadási darab.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén
Ismerje a tanuló
– a helyes test- és hangszertartást,
– a helyes légzéstechnikát,
– a hangszere irodalmát a tanult anyag alapján
– a dúr és moll hangnemeket 4 #, 4 b előjegyzésig,
– a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes
– a helyes légzéstechnika alkalmazására, fejlesztésére,
– az alapvető funkciók helyes alkalmazására, a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével: fúvóka nélkül, csupán ajakrezgéssel, csak fúvókával, hangszerrel,
– az előírt hangterjedelmen belül g^2-ig kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
– a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
– a tanult darabok stílushű megszólaltatására,
– folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
– a különböző artikulációs előírások (staccato, tenuto, legato, marcato) megszólaltatására,
– skálázni egy oktávon keresztül 4# 4 b -ig.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
Ismerje a tanuló
– a dúr és moll hangnemeket 7 #, 7 b előjegyzésig.
Legyen képes
– az előírt hangterjedelemben belül (b^2-ig) kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
– az állóképesség növelésére,
– árnyaltabb zenei megformálásokra.

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Trombita főtárgy
„A” tagozat: minimum 8 perc
„B” tagozat: minimum 10 perc
A vizsga tartalma
„A” tagozat
– Egy másfél oktávos skála első képlete.
– Egy etűd; Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III./1-65. (EMB13492), Clodomir: Petits exercices 1-21. (Leduc), nehézségi szintjén.
– Egy előadási darab; Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III./66-74. (EMB13492), Baldassari: Szonáta, Händel: Hallei szonáta, Rangers: Velencei karnevál, Tornyos: Szonatina nehézségi szintjén.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
– Egy másfél oktávos skála öt képlettel.
– Egy etűd; Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III./1-65., IV./1-53. (EMB13492), Clodomir: Petits exercices 1-29. Leduc, nehézségi szintjén.
– Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele; Albinoni: Esz-dúr concerto III-IV. tétel, Albinoni: F-dúr concerto I. tétel, Händel: B-dúr szonáta, Telemann: F-dúr szonáta nehézségi szintjén.
– Egy, az előbbitől eltérő stílusú előadási darab; Balay: Andante et allegro, Bogár: I. és II. Concertino nehézségi szintjén.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangterjedelem további bővítése fokozott figyelemmel a szép hangra, és a tiszta intonációra.
– A játszott művek alaposabb ismerete, a zenei műveltség elmélyítése.

– A ritmusértékek, ütemfajták átfogó, ismerete.
– A kamarazene és a zenekari játék előtérbe helyezése.

Ajánlott tananyag
Stamp: Warm-ups+studies
Colin: Lip Flexibilities
Clarke: Technical Studies
Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
Fekvéstágító skálák
Arban: Trombitaiskola
Előkészítő gyakorlatok a trillához
Tripla nyelv előtanulmányok.
Kromatikus skálák
Clodomir: Petits exercises Etűdök I.
Keller: Szonáta
Albinoni: F-dúr Concerto
Esz-dúr Concerto
Barat: Fantázia
Haendel: c-moll Concerto
Vivaldi: d-moll Concerto I.-II. tétel
Richter: Concerto I. tétel
Cimarosa: Concerto

Követelmény
A tanuló legyen képes zeneileg és ritmikailag igényesebb darabok eljátszására.
Dúr és összhangzatos moll skálák tercmenetben és hármashangzat felbontással.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála három képletben
– Egy gyakorlat
– Egy előadási darab zongorakísérettel, vagy kamaramű, lehetőleg tanuló részvételével.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A hangterjedelem bővítése a – lehetőségek szerint, figyelemmel a szép hangra és a tiszta intonációra.
– A játszott darabok alapos ismerete.
– A tanuló önállóságának fejlesztése a gyakorlás során felmerülő nehézségek megoldására.
– A könnyed játékmód megőrzése, fejlesztése.
– Nagyobb terjedelmű etűdök tanulása – állóképesség javítás

Ajánlott tananyag
Stamp: Warm-ups + studies
Colin: Lip Flexibilities
Clarke: Technical Studies
Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
Davidson: Napi Gyakorlatok Fekvéstágító skálák

Arban: Trombitaiskola
Clodomir: Petits exercises Etűdök I.
Purcell: B-dúr szonáta
Neruda: Esz-dúr trombitaverseny I.
Albinoni: g-moll trombitaverseny
Sahov: Scherzo
Bach: Passacaglia
Tartini: Largo és Allegro
Veracini: Concerto

Követelmény
Skálák három képletben, kromatikus skála biztos játéka, nagyobb terjedelmű etűdök eljátszása.
Koncert, vagy szonáta gyors és lassú tételének ízléses és karakteres eljátszása kísérettel.
Kamaramű szólamának előadása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála 3 képletben
– Egy etűd
– Egy előadási darab zongorakísérettel, vagy kamaramű, lehetőleg tanuló részvételével

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
hangszeres és zenei ismeretek átadása
– a hangterjedelem bővítése a lehetőségek szerint, az ajánlott napi gyakorlatok közül válogatva.
– a technikai készség megőrzése, továbbfejlesztése (előke és duplanyelv)
– a zenei kifejezőkészség fejlesztése.
– skálák öt képletben.

Ajánlott tananyag
Stamp: Warm-ups + studies
Clarke: Technical Studies
Colin: Lip Flexibilities
Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
Davidson: Napi gyakorlatok
Arban: Trombitaiskola
Varasdy – Nagyiván – Sztán Trombitaiskola IV.
Corelli: e-moll Szonáta
Albinoni: C-dúr Concerto
Hidas: Concerto no.2
Bozza: Capriccio
Gedike: Koncertetűd
Manfredini: B-dúr Concerto két trombitára

Követelmények
Skálák öt képlettel.

Tripla és dupla nyelv ismerete, és egyszerűbb esetekben használata.
Szonáta, vagy koncert gyors és lassú tételének ízléses és karakteres eljátszása kísérettel, kamaramű szólamának előadása.
A játszott művek zenei és zenetörténeti összefüggéseinek vázlatos ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála öt képlettel
– Egy etűd
– Egy előadási darab, vagy kamaramű, lehetőleg tanuló közreműködésével

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A megszerzett hangterjedelem és állóképesség megőrzése, a megtanult technikai elemek összefüggő alkalmazása.
– A zenei kifejezés fejlesztése.
– A tanult darabok zenei és zenetörténeti összefüggéseinek vázlatos ismerete.
– Az önállóan ismerje fel a hangszer problémáit és tudja ezeket kezelni.
– A tripla és a dupla nyelv ismerete, a díszítések, trillák ízléses használata.

Ajánlott tananyag
Stamp: Warm-ups + Studies
Clarke: Technical Studies
Colin: Lip Flexibilities
Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
Davidson: Napi gyakorlatok
Skálák a Varasdy – Nagyiván – Sztán Trombitaiskola IV. kötete alapján.
Arban: Trombitaiskola
Hummel: Trombitaverseny I. tétel
Haydn: Trombitaverseny II.-III. tétel
Arutjunjan: Trombitaverseny
Hindemith: Szonáta I.
Valentino: Szonáta
Vivaldi: B-dúr Concerto két trombitára
Händel: Szonáta két trombitára

Követelmények
A tanuló legyen képes egy versenyműű vagy szonáta gyors és lassú tételének ízléses előadására, a tanult technikai és zenei elemek önálló alkalmazására.
Egy kamaramű szólamának eljátszására.
Legyen képes önállóan megtanulni és eljátszani egy előadási darabot.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála öt képlettel
– Egy etűd
– Egy előadási darab, vagy kamaramű, lehetőleg tanuló részvételével

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
A hangterjedelem bővítése, figyelemmel a szép hangra, a tiszta intonációra. Kiegyenlített hangzásra törekvés a teljes hangterjedelmen keresztül. Skálák öt képlettel másfél oktávos rendszerben. Díszítés előtanulmányok, tripla nyelv tanulmányok. A játszott művek alapos ismerete, a zenei műveltség elmélyítése. A ritmusértékek, ütemfajták átfogó ismerete. A kamarazene és a zenekari játék előtérbe helyezése.

Ajánlott tananyag
Stamp: Warm Ups
Colin: Lip Flexibilities
Clarke: Techical Studies
Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
Arban: Skálagyakorlatok
Arban: Trombitaiskola
Clodomir: Petits exercises Etűdök I.
Keller: Szonáta
Albinoni: F-dúr Concerto
Esz-dúr Concerto
Barat: Fantázia
Haendel: c-moll Concerto
Vivaldi: d-moll Concerto I.-II. tétel
Richter: Concerto I. tétel
Cimarosa: Concerto

Követelmények
A tanuló legyen képes technikailag és zeneileg igényesebb darabok előadására.
Dúr és összhangzatos moll skálák másfél oktávos rendszerben őt képlettel.
Nagyobb terjedelmű etűdök eljátszására.
A kromatikus skála biztos ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála öt képlettel
– Egy etűd
– Egy barokk szonáta vagy versenymű két tétele
– Egy más stílusú előadási darab

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangterjedelem további bővítése, a hangminőség fejlesztése, a dinamikai tartomány tágítása.

– Skálák öt képletben, másfél oktávos rendszerben.
– Díszítés tanulmányok, tripla és dupla nyelv tanulmányok.
– A játszott művek alapos ismerete, a zenei műveltség elmélyítése.
– A ritmusértékek ütemfajták átfogó ismerete.
– A kamarazene, és a zenekari játék előtérbe helyezése.

Ajánlott tananyag
Stamp: Warm Ups
Clarke: Technical Studies
Colin: Lip Flexibilities
Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
Arban: Skálagyakorlatok
Arban: Trombitaiskola
Clodomir: Petits exercises Etűdök I.
Purcell: B-dúr szonáta
Neruda: Esz-dúr trombitaverseny I.
Albinoni: g-moll trombitaverseny
Sahov: Scherzo
Bach: Passacaglia
Tartini: Largo és Allegro
Veracini: Concerto

Követelmények
A tanuló legyen képes technikailag és zeneileg igényesebb darabok előadására.
Dúr és összhangzatos moll skálák másfél oktávos rendszerben öt képlettel.
Nagyobb terjedelmű etűdök eljátszása.
A trillák, díszítések biztos és helyes alkalmazására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála öt képlettel
– Egy etűd
– Egy barokk szonáta vagy koncert két tétele
– Egy más stílusú előadási darab

9. évfolyam „B” Tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangterjedelem növelése, a hangminőség fejlesztése, a dinamikai tartomány szélesítése.
– Az állóképesség fejlesztése a mindennapi gyakorlatok segítségével.
– Skálák öt képletben, a másfél oktávos rendszer szerint.
– Az eddig tanult technikai elemek biztos alkalmazása.
– A zenei formálás tudatos alakítása.
– A dupla nyelv technika elsajátítása alapszinten.

Ajánlott tananyag
Stamp: Warm-Ups
Clarke: Technical Studies
Colin: Lip Flexibilties

Advanced Daily Studies
Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
Arban: Hármashangzat és négyeshangzat tanulmányok
Varasdy – Nagyiván – Sztán Trombitaiskola IV.
Corelli: e-moll Szonáta
Albinoni: C-dúr Concerto
Hidas: Concerto no.2
Bozza: Capriccio
Gedike: Koncertetűd
Manfredini: B-dúr Concerto két trombitára
Charlier: Solo de Concours
Haydn: Trombitaverseny I.-II.-III.
Hummel: Trombitaverseny I.-II.
Telemann: Asz-dúr Concerto

Követelmények
A tanuló legyen képes technikailag és zeneileg igényes darabok ízléses előadására.
Skálák öt képletben.
Nagyobb terjedelmű etűdök eljátszása.
A tripla és a dupla nyelv alkalmazása.
A játszott előadási darabok alapos ismerete.
Az előadási darabok által megkívánt állóképesség elérése.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála öt képlettel
– Egy etűd
– Egy barokk vagy klasszikus szonáta vagy versenymű két tétele
– Egy más stílusú előadási darab

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A tökéletes alapfunkciók rögzítése, automatizálása.
– Az összes dúr és moll skála öt képlettel, az előző években megszokott módon.

– Az önállóság fejlesztése a hangszeres játék minden területén: funkcionális, technikai és zenei szempontok szerint.
– A kamarazene és a zenekari játék előtérbe kerülése.
– A trombita szóló, kamara és zenekari irodalmának megismertetése.

Ajánlott tananyag
Stamp: Warm Ups
Clarke: Techical Studies
Colin: Lip Flexibilties
Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
Arban: Etüdök

Tartini: B-dúr Concerto
Enescu: Legenda
Torelli: D-dúr Concerto
Purcell. D-dúr szonáta
Hummel: Trombitaverseny I. tétel
Haydn: Trombitaverseny II.-III. tétel
Arutjunjan: Trombitaverseny
Hindemith: Szonáta I.
Valentino: Szonáta
Vivaldi: B-dúr Concerto két trombitára
Händel: Szonáta két trombitára

Követelmények
A tanuló legyen képes önállóan megtanulni és előadni a szintjén lévő előadási darabokat.
Ismerje a hangszerkezelés problémáit, és megoldási módjait.
Szép hangon és zeneileg megoldottan adjon elő etűdöket, szóló és kamarazene darabokat.
Biztosan tudja a skálákat, a kromatikus skálát, alapszinten tudja a tripla és a dupla nyelv technikát.
Rendelkezzen a szintjének megfelelő állóképességgel.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála öt képlettel
– Egy etűd
– Egy barokk vagy klasszikus szonáta, vagy versenymű két tétele
– Egy más stílusú előadási darab

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
Ismerje a tanuló
– a hangszere múltját, a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát,
– a rézfúvós hangszerek közötti azonosságot, különbséget.
Legyen képes a tanuló
– az előforduló légzéstechnikai és funkcionális problémák korrigálására a mindennapi gyakorlatok segítségével,
– a játszott művek hangterjedelmén belül kiegyenlített és kifejező hang elérésére,
– a különböző hangindítások, hangbefejezések megvalósítására,
– a különböző nyelvütések (szimpla, dupla, tripla) gyorsaságának fejlesztésére,
– önálló hangolásra,
– a hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
– skálázni másfél oktávon keresztül valamennyi hangnemben,
– az adott zenei anyagot egyéni képességei, illetve készségei szintjének megfelelően, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezéssel megszólaltatni.
A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló rendelkezzék megfelelő állóképességgel.
Ismerje a hangképzés folyamatát.
Legyen képes a tudatos légzéstechnika alkalmazására.
Ismerje a tanuló
– az ajak-, a nyelv- és a manuális technika alapjait,

– az összes dúr és moll skálát a kétoktávos rendszerben, 6 képletben.

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Trombita főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
– Egy másfél oktávos skála öt képlettel.
– Egy etűd; Clodomir: Petits exercices (Leduc) 22-70., Clodomir: Etűdök (Leduc) II., III., IV., VI., és Arban: Trombitaiskola (Hofmeister) etűdjeinek nehézségi szintjén.
– Két különböző karakterű előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is; Albinoni: Esz- dúr, g-moll, C-dúr concerto, Barat: Fantázia (Leduc), Gedicke: Koncertetűd ; kamaraművek: Borst: Trombitaduók (EMB 6870), Mező Imre: Variációk (EMB 4687), Clodomir: Six petits duo és Six duo faciles, Reschofsky: Trió (EMB 6819), Farkas Ferenc: Régi magyar táncok nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
– Egy skála másfél oktávon, öt képlettel.
– Egy etűd; Clodomir: Petits exercices (Leduc) 22-70., Clodomir: Etűdök (Leduc) II., III., IV., VI., és Arban: Trombitaiskola (Hofmeister) etűdjeinek nehézségi szintjén; kamaraművek: Clodomir: Six duo Faciles, Scheidt: Brass: Quintets I-II., nehézségi szintjén.
– Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele; Albinoni: Esz-dúr, g-moll, C-dúr concerto, Corelli: e-moll szonáta, Purcell: B-dúr szonáta, Vivaldi: d-moll concerto nehézségi szintjén.
– Egy más stílusú előadási darab Bozza: Capricco (Leduc) nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,

– memória,

– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
Megfelelő minőségű, trombiták, tartozékokkal (tok, fúvóka).
Jól felhangolt zongora (pianínó).
Legalább 2 db, állítható magasságú kottaállvány
Metronóm
Lehetőleg a teljes alakot visszaadó tükör.

KÜRT

A kürttanítás célja feladatai
Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)
– a hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait,
– a kürtirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
– a kürtcsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.

Alakítson ki
– megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
– dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező kürthangot,
– differenciált hangindítást, elválasztást és hanglezárást,
– megfelelő tempójú repetíciót,
– laza, egyenletes ujjtechnikát,
– pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást,
– könnyed hangszerkezelést.

Gyakoroltasson rendszeresen
– tartott hangokat állandó és változó dinamikával (pl. mf, ff, pp), az intonáció megtartásával,
– hangsorokat fokozatosan táguló hangterjedelemben,
– a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet
– a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
– a lapról olvasási készség fejlesztésére,
– a tudatos zenei memorizálásra,
– a művek zeneileg igényes kidolgozására,
– a rendszeres társas muzsikálásra.
Tanítsa meg a tanulókat a hangszer karbantartására.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A gyakorlatban felmérni a tanuló hangszeres készségét, zenei érzékét.
– Könnyen játszható anyagon keresztül megalapozni a hangszeres továbbtanulást.

Ajánlott tananyag
Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I. (EMB Z.13369)
Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)
Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1 (Hresztomatyja Muzgisz, Muzika Moszkva)
Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

Követelmény
A fúvóka helyes felhelyezése az ajakra.
Helyes test- és hangszertartás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy gyermekdal,
– Egy szemelvény, vagy előadási darab eljátszása.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
Könnyen játszható anyagon keresztül megalapozni a hangszeres továbbtanulást.
Helyesen működő funkciók kialakítása:
– helyes légzés, szájtartás,
– a fúvóka helye az ajkakon,
– testtartás,
– hangszertartás.

Ajánlott tananyag
Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I. (EMB Z.13369)
Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)
Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1 (Hresztomatyja Muzgisz, Muzika Moszkva)
Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

Követelmény
A fúvóka helyes felhelyezése az ajakra.
Helyes test- és hangszertartás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy gyermekdal,
– Egy szemelvény, vagy előadási darab eljátszása.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
Az előképzőben megalapozott funkciók továbbfejlesztése:
– helyes test- és hangszertartás,
– szájtartás, a fúvóka helyének kialakítása,
– a helyes légvezetés megalapozása,

– a nyelvtechnika megalapozása,
– a manuális technika megalapozása.
Az intonációs készség fejlesztése.

Ajánlott tananyag
Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I. (EMB Z.13369)
Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)

Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1 (Hresztomatyja Muzgisz, Muzika Moszkva)
Sollár – Uszov: Kürtiskola (válogatva) (Hresztomatyja Muzgisz, Zimmermann Frankfurt)
Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre (I. (EB 53002)

Követelmény
Játék szép kürthangon.
Portato hangindítás.
Az ujj-, nyelv- és légzésvezetés-technika összehangolása

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy hangsor – a meglévő hangterjedelem eljátszása negyed és nyolcad értékekben, nyelvvel és legato,
– Egy kantiléna,
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Helyes test- és hangszertartás.
– A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika fejlesztése, összehangolása, különböző hangindítások elsajátítása más-más tempóban.
– Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
– Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
– A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése a kantilénákon keresztül.
– Skálák játszása a meglévő hangterjedelmen belül Dúr és összhangzatos moll
– Az intonációs készség fejlesztése.
– Zenei stílusismeret kialakítása szemelvényeken keresztül.

Felhasználható irodalom
Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I. (EMB)
Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)
Sollár – Uszov: Kürtiskola (válogatva) Hresztomatyja Muzgisz, Zimmermann Frankfurt)
Kling: Kürtiskola (válogatva) (IMC New York),
Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1, 2 (Hresztomatyja Muzgisz, (Muzika Moszkva)
Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

Követelmény
Játék kifejező, szép kürthangon.
Különböző hangindítások.
Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
Széles dinamikai skála alkalmazása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála
– Egy kantiléna kotta nélkül
– Egy gyakorlat
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül, zongorakísérettel.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A funkciók ellenőrzése, a hibák javítása a mindennapi gyakorlatok segítségével.
– A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika fejlesztése, összehangolása, különböző hangindítások elsajátítása más-más tempóban.
– Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
– Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
– A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése a kantilénákon keresztül.
– Dúr és összhangzatos moll
– Skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
– Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
– Társas zenélés: kánonok, egyszerűbb duók, triók.

Ajánlott tananyag
Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola II. (EMB)
Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)
Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1, 2, 3 (Muzika Moszkva)
Sollár – Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
Kling: Kürtiskola (IMC New York)
O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

Követelmény
Játék kifejező, szép kürthangon.
Különböző hangindítások.
Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
Széles dinamikai skála alkalmazása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála, különböző skálaképletekkel,
– Egy kantiléna kotta nélkül,
– Két gyakorlat (különböző karakterű szemelvények,
– Egy előadási darab vagy tétel lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A teljes légzés alkalmazása a hangszeres játék minden helyzetében.
– A könnyed fúvástechnika megalapozása.
– A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
– Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
– Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
– A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
– Dúr, és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.

– Az intonációs készség fejlesztése.
– Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
– Társas zenélés.

Ajánlott tananyag
Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I (EMB)
Szilágyi: Hangpalota
Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1, 2, 3, 4 (Muzika Moszkva)
Sollár – Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
H.Kling: Kürtiskola (IMC New York)
O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

Követelmény
Játék szép kürthangon
Különböző hangindítások.
Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála, különböző skálaképletekkel
– Egy kantiléna
– Két különböző karakterű gyakorlat,
– Egy darab vagy tétel lehetőleg kotta nélkül, zongorakísérettel.

5. évfolyam „A” tagozat

A hangszerkezelés fejlesztése
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A teljes légzés alkalmazás a hangszeres játék minden helyzetében.
– A könnyed fúvástechnika megalapozása
– A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés gyakorlása hangszer nélkül és hangszerrel: a levegőoszlop megtámasztása.
– A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
– Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
– Kötés-és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
– A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
– Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
– Az intonációs készség fejlesztése.
– Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
– Transzponálás esz és d kürtben
– Társas zenélés

Ajánlott tananyag
Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II
Szilágyi: Hangpalota
Poleh: Dal -,darab- ,etűdgyűjtemény no. 1,2,3,4 (Muzika Moszkva)

Sollar-Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
H. Kling: Kürtiskola (IMC New York)
O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Maxim-Alphonse: Etűdök (A.Leduc Paris)
Bordogni-Gabler: Vokalisen (Doblinger)
Szilágyi-Beleznay: Előadási darabok kürtre II

Követelmény
Különböző hangindítások.
Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
Transzponálás esz-kürtben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála skálaképletekkel
– Egy kantiléna
– Két különböző karakterű gyakorlat
– Egy darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül (kivéve kortárszene(zongorakísérettel

6. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A teljes légzés alkalmazás a hangszeres játék minden helyzetében.
– A könnyed fúvástechnika megalapozása
– A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés gyakorlása hangszer nélkül és hangszerrel: a levegőoszlop megtámasztása.
– A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
– Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
– Kötés-és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
– A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
– Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
– Az intonációs készség fejlesztése.
– Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
– Transzponálás esz, d, és c kürtben
– Társas zenélés

Ajánlott tananyag
Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II
Szilágyi:Hangpalota
Poleh: Dal-,darab-, etűdgyűjtemény no. 1,2,3,4, ((Muzika Moszkva)
Sollar-Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
H. Kling: Kürtiskola (IMC New York)
O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Maxim-Alphonse: Etűdök I (A.Leduc Paris)
Bordogni-Gabler: Vokalisen (Doblinger)

Szilágyi-Beleznay: Előadási darabok kürtre II

Követelmény
Játék szép kürt hangon.
Különböző hangindítások.
Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
Transzponálás esz-és d kürtben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála skálaképletekkel,
– Egy kantiléna,
– Két különböző karakterű gyakorlat,
– Egy darab vagy versenyműtétel lehetőleg kotta nélkül (kivéve kortárszene) zongorakísérettel.

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

„B" tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.

2. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Helyes test- és hangszertartás.
– A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika fejlesztése, összehangolása, különböző hangindítások elsajátítása más-más tempóban.
– Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
– A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése a kantilénákon keresztül.
– Dúr, és összhangzatos moll skálák, különböző skálaképletekkel.
– Az intonációs készség fejlesztése.
– Zenei stílusismeret kialakítása szemelvényeken keresztül.

Ajánlott tananyag
Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I. (EMB)
Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)
Sollár – Uszov: Kürtiskola Hresztomatyja Muzgisz, Zimmermann Frankfurt)
Kling: Kürtiskola (IMC New York),
Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1, 2 (Hresztomatyja Muzgisz, Muzika Moszkva)
Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

Követelmény
Játék szép kürthangon.
Portato, tenuto hangindítás.
Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kantiléna kotta nélkül,
– Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat,
– Egy lassú és egy gyors előadási darab, melyeket kotta nélkül (kivéve kortárs zene), zongorakísérettel kell előadni.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A funkciók ellenőrzése, a hibák javítása a mindennapi gyakorlatok segítségével.
– A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika fejlesztése, összehangolása, különböző hangindítások elsajátítása más-más tempóban.
– Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
– Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
– A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése a kantilénákon keresztül.
– Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
– Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
– Társas zenélés: kánonok, egyszerűbb duók, triók.

Ajánlott tananyag
Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola II. (EMB)
Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)
Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1, 2, 3 (Muzika Moszkva)
Sollár – Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
Kling: Kürtiskola (IMC New York)
O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

Követelmény
Játék kifejező, szép kürthangon Különböző hangindítások.
Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
Széles dinamikai skála alkalmazása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kantiléna kotta nélkül,
– Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat,
– Egy lassú és egy gyors előadási darab, melyeket kotta nélkül (kivéve kortárs zene), zongorakísérettel kell előadni.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A teljes légzés alkalmazása a hangszeres játék minden helyzetében.
– A könnyed fúvástechnika megalapozása.
– A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.

– Kifejező, szép kürthang kialakítása
– Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
– A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
– Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
– Az intonációs készség fejlesztése.
– Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
– Társas zenélés.

Ajánlott tananyag
Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I (EMB)
Szilágyi: Hangpalota
Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1, 2, 3, 4 (Muzika Moszkva)
Sollár – Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
H.Kling: Kürtiskola IMC New York)
O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre (I. (EB 53002)

Követelmény
Játék szép kürthangon.
Különböző hangindítások.
Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kantiléna kotta nélkül,
– Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat,
– Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel (az egyik kortárszene legyen), melyeket kotta nélkül (kivéve kortárszene), zongorakísérettel kell előadni.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A teljes légzés alkalmazás a hangszeres játék minden helyzetében.
– A könnyed fúvástechnika megalapozása
– A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés gyakorlása hangszer nélkül és hangszerrel: a levegőoszlop megtámasztása.
– A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
– Kifejező szép kürthang kialakítása
– Kötés-és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
– A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
– Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
– Az intonációs készség fejlesztése.
– Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
– Transzponálás esz és d kürtben
– Társas zenélés

Ajánlott tananyag
Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II
Szilágyi: Hangpalota
Poleh: Dal -,darab- ,etűdgyűjtemény no. 1,2,3,4, (Muzika Moszkva)
Sollar-Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
H. Kling: Kürtiskola (IMC New York)
O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Maxim-Alphonse: Etűdök I (A.Leduc Paris)
Bordogni-Gabler: Vokalisen (Doblinger)
Szilágyi-Beleznay: Előadási darabok kürtre II

Követelmény
Játék szép kürt hangon.
Különböző hangindítások.
Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
Transzponálás esz-kürtben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kantiléna kotta nélkül,
– Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat,
– Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel kotta nélkül (kivéve kortárszene) zongorakísérettel előadni.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A teljes légzés alkalmazás a hangszeres játék minden helyzetében.
– A könnyed fúvástechnika megalapozása
– A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés gyakorlása hangszer nélkül és hangszerrel: a levegőoszlop megtámasztása.
– A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
– Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
– Kötés-és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
– A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
– Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
– Az intonációs készség fejlesztése.
– Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
– Transzponálás esz, d, és c kürtben
– Társas zenélés

Ajánlott tananyag
Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II
Szilágyi: Hangpalota
Poleh: Dal-,darab-,etűdgyűjtemény no. 1,2,3,4 (Muzika Moszkva)

Sollar-Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
H.Kling: Kürtiskola (IMC New York)
O.Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Maxim-Alphonse: Etűdök I (A.Leduc Paris)
Bordogni-Gabler: Vokalisen (Doblinger)
Szilágyi-Beleznay: Előadási darabok kürtre II

Követelmény
Játék szép kürt hangon.
Különböző hangindítások.
Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
Transzponálás esz-és d kürtben.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kantiléna kotta nélkül,
– Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat,
– Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel kotta nélkül (kivéve kortárszene) zongorakísérettel előadni.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
A tanuló
– a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
– rendelkezzék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképességgel,
– legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot, billentést stb.,
– legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a klasszikus hangterjedelemben,
– tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező kürthangot képezni,
– alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait,
– törekedjék játékában a tiszta intonációra,
– rendelkezzék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges technikával,
– tudjon önállóan hangolni,
– ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
– ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.),
– ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
– ismerje a kürt történetét, rokon hangszereit,
– ismerje a kürt szerepét különböző zenei korszakokban.

Legyen képes
– Egy kantiléna,
– Egy gyakorlat,
– Egy darab, vagy tétel előadására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak:
– egy skála a tanuló meglévő hangterjedelmében (alap, terc és I. fokú hármashangzat, nyelvvel és kötve, negyed és nyolcad értékekben),
– egy kantiléna,
– két etűd,
– egy előadási darab – ajánlott: J.Skroup: B-dúr koncert (rövid kadenciával), L.v.Beethoven: Románc, J.Concone: Téma és variáció, vagy ehhez hasonló nehézségű darab – előadására kotta nélkül

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Kürt főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
– Egy kantiléna; Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/31., II/47., II/52., II/73. (EMB13370) nehézségi szintjén.
– Két különböző karakterű etűd; Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/9., II/15., II/16., II/37., II/42., II/68., II/90. (EMB13370) nehézségi szintjén. Az egyik etűd helyett lehet kamaramű is Tarjáni Ferenc: Muzsikáljunk c. gyűjteményéből G.F Händel: Sándor-ünnep nehézségi szintjén.
– Egy előadási darab; J. Mattheson: Ária, A.J.Varlamov: Orosz népdal, J.A.Hasse: Két tánc, G.F.Händel: Bourrée (Z6902), Mező I: Tánc, F.Schubert: A tavaszhoz nehézségi szintjén.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
– Egy skála különböző képletekkel, a meglévő hangterjedelemben.
– Egy kantiléna; Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/110., II/116., II/142., II/155. (EMB13370). nehézségi szintjén.
– Két etűd; Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/119., II/150., II/167., II/209. (EMB13370). nehézségi szintjén; az egyik etűd helyett lehet kamaramű is.
– Egy előadási darab; L.v.Beethoven: Románc, J.Loeillet: Szonáta, J.S.kroup: B-dúr koncert, A.Frehse: Andante, Székely: Szonatina II-III. tétel (EMB5990) nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,

– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A" tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig az egyes tanulók tudásszintje között jelentős különbség alakulhat ki képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján, ezért elsősorban a fejlesztés lehetséges irányait és céljait fogalmazzuk meg.
A továbbképző évfolyamok fő célja a zenei műveltség elmélyítése és a zenélési kedv ébrentartása.

7. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A zeneiskolai osztályokban elért színvonal eredményes megőrzése.
– A zenei műveltség megőrzése, bővítése, a zenélési kedv ébrentartása.
– Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
– A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
– A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
– Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
– Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
– Könnyű transzpozíciók (e, esz, d, c)
– Társas zenélés.
– Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f-kürt fogások)

Ajánlott tananyag
Kling: Etűdök (IMC New York)
Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II.
Maxim-Alphonse: Etűdök I. (A. Leduc)
Kofron: Etűdök
Ónozó: Kürtiskola I-II.
Bujanovszkij: Válogatott etűdök
Szilágyi- Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.
Macello: a-moll szonáta
Grieg: Tavasz
Mozart: Larghetto
Schubert: Ave Maria
Franz Danzi: Esz-dúr szonáta
Bach: Air
Vivaldi: Concerto 2 kürtre

Követelmény
Játék szép kürthangon.
Különböző hangindítások.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
Transzponálás (esz, d, c).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kantiléna,
– Egy gyakorlat,
– Egy lassú és 1 gyors előadási darab vagy versenymű tétel.

8. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
– A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
– A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
– Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
– Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
– Nyilvános szereplés félévente egy alkalommal.
– Könnyű transzpozíciók (e, esz, d, c, g, fisz)
– Társas zenélés.
– Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f-kürt fogások)

Ajánlott tananyag
Kling: Etűdök (IMC New York)
Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II.
Panseron: 20 cantilena
O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Maxim-Alphonse: Etűdök I. (A. Leduc)
Geisler: Kürtiskola (Hofmeister)
Kofron: Etűdök
Bujanovszkij: Válogatott etűdök
Szilágyi- Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.
Loeillet: Szonáta
Wagner: Walter dala
Vlaszov: Melódia
Händel: Larghetto
Franz Danzi: Esz-dúr szonáta
C. Saint-Saens: A hattyú
Saint- Saens : Koncert
Matis: Koncert
Maxim Alfonz: Eüdök II.
Franz Strauss: Notturno
Dvoral: X. szláv tánc

Rachmaninoff: Vocalise

Követelmény
Játék szép kürthangon.
Különböző hangindítások.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
Transzponálás (e, esz, d, c, g).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kantiléna,
– Egy gyakorlat,
– Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül.

9. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
Kifejező szép kürthang Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
Könnyű transzpozíciók (összes transzpozícióban)
Társas zenélés.
Zenekari szólamismeret.
Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f-kürt fogások)

Ajánlott tananyag
Kling: Etűdök (IMC New York)
Panseron: 20 cantilena
O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Kopprasch: Etűdök I. (Hofmeister)
Maxim-Alphonse: Etűdök II. (A. Leduc)
Thevet: 60 Etűd I. (A. Leduc)
Geisler: Kürtiskola (Hofmeister)
Kofron: Etűdök
Bujanovszkij: Válogatott etüdök
Szilágyi- Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.
Bozza: En Irlande
Mendelssohn: Tavaszi dal
Mozart: D-dúr kürtverseny (Breitkopf & Hartel)
Mozart: Esz-dúr kürtverseny no. 3. (Breitkopf & Hartel)
Franz Danzi: Esz-dúr szonáta
C. Saint-Saens: A hattyú
O. Franz: Dal szöveg nélkül
Kofron: Sonatina
Saint- Saens : Koncert
Matis: Koncert
Hidas: Concerto per corno

Bordogni-Gabler: Canilenák
Franz Strauss: Koncert
B.Kroll: Laudatio
Lorenz: Elegia
J. Haydn: D-dúr kürtverseny II.

Követelmény
Játék szép kürthangon.
Különböző hangindítások.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
Transzponálás (e, esz, d, c, g, fisz).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kantiléna,
– Egy gyakorlat,
– Egy lassú és 1 gyors előadási darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül.

10. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
– A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
– A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
– Kifejező szép kürthang Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
– Könnyű transzpozíciók (összes transzpozícióban)
– Társas zenélés.
– Zenekari szólamismeret.
– Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f-kürt fogások)

Ajánlott tananyag
Kling: Etűdök (IMC New York)
Panseron: 20 cantilena
O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Kopprasch: Etűdök I. (Hofmeister)
Maxim-Alphonse: Etűdök II. (A. Leduc)
Thevet: 60 Etűd I. (A. Leduc)
Kofron: Etűdök
Bujanovszkij: Válogatott etüdök
Glazunov: Álom
Pergolesi: Siciliana
Mozart: D-dúr kürtverseny (Breitkopf & Hartel)
Mozart: Esz-dúr kürtverseny no. 3. (Breitkopf & Hartel)
Jan Vaclav Stich: Concerto No.7.
S. R. Mercadante: Concerto
O. Franz: Dal szöveg nélkül
Kofron: Sonatina

Koetsier. Ramance
Saint- Saens : Koncert
Mozart: Esz-dúr kürtverseny no. 2
Mozart: Esz-dúr kürtverseny no. 4
Mozart: Kürtkvintett
Hidas: Concerto per corno
Bordogni-Gabler: Cantilenák
R. Strauss: Kürtverseny op. 11.
R. Strauss: Andante
F. Strauss: Téma és variációk
Ravel: Pavane

Követelmény
Játék szép kürthangon.
Különböző hangindítások.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
Transzponálás (minden transzpozíció).

Az év végi vizsgaajánlott anyaga
– Egy kantiléna,
– Egy gyakorlat,
– Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül.

Továbbképző évfolyamok „B" tagozat

A továbbképző évfolyamok „B" tagozatos tanulói nem zenei jellegű közismereti tanulmányaik mellett is meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét, hogy elkerüljék a korai pályaválasztást.

7. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Természetes, oldott hangszerkezelés, tudatos légzéstechnika elsajátítása
– Kiegyenlített, dinamikailag árnyalt hang képzése
– Tudatos nyelv-technikák alkalmazása
– Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
– A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
– A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
– Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
– Könnyű transzpozíciók (e, esz, d, c)
– Társas zenélés.
– A különböző zenei stílusok jellemző vonásai ismeretében a művek stílushű előadása

– A művek harmóniai és formai elemzése
– A zenei memória, hallás, és képzelőerő, valamint az előadói készség fejlesztése
– A kortárs zene értő befogadása és művelése.

Ajánlott tananyag
Kling: Etűdök (IMC New York)
Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II.
Maxim-Alphonse: Etűdök I. (A. Leduc)
Kofron: Etűdök
Ónozó: Kürtiskola I-II.
Bujanovszkij: Válogatott etüdök
Szilágyi- Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.
Macello: a-moll szonáta
Grieg: Tavasz
Mozart: Larghetto
Schubert: Ave Maria
Franz Danzi: Esz-dúr szonáta
Bach: Air
Vivaldi: Concerto 2 kürtre

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kantiléna,
– Egy gyakorlat,
– Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel előadása kotta nélkül.

8. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Természetes, oldott hangszerkezelés, tudatos légzéstechnika elsajátítása
– Tudatos nyelv-technikák alkalmazása
– Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
– A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
– A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
– Kifejező szép kürthang
– Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
– Könnyű transzpozíciók (e, esz, d, c, g, fisz)
– Társas zenélés.
– Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f-kürt fogások)

Zenei ismeretek
– a különböző zenei stílusok jellemző vonásai ismeretében a művek stílushű előadása
– a művek harmóniai és formai elemzése
– a zenei memória, hallás, és képzelőerő, valamint az előadói készség fejlesztése.
– a tanulót a kortárs zene befogadására és művelésére.

Ajánlott tananyag
Kling: Etűdök (IMC New York)
Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II.
Panseron: 20 cantilena

O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Maxim-Alphonse: Etűdök I. (A. Leduc)
Geisler: Kürtiskola (Hofmeister)
Kofron: Etűdök
Bujanovszkij: Válogatott etűdök
Szilágyi- Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.
Loeillet: Szonáta
Wagner: Walter dala
Vlaszov: Melódia
Händel: Larghetto
Franz Danzi: Esz-dúr szonáta
C. Saint-Saens: A hattyú
Saint- Saens : Koncert
Matis: Koncert
Maxim Alfonz: Etűdök II.
Franz Strauss: Notturno
Dvoral: X. szláv tánc
Rachmaninoff: Vocalise

Követelmény
Játék szép kürthangon.
Különböző hangindítások.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
Transzponálás (e, esz, d, c, g).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kantiléna,
– Egy gyakorlat,
– Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel előadása kotta nélkül.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Természetes, oldott hangszerkezelés, tudatos légzéstechnika elsajátítása
– Tudatos nyelv-technikák alkalmazása
– Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
– A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
– A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
– Kiegyenlített, dinamikailag árnyalt hang képzése
– Kifejező szép kürthang Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
– Könnyű transzpozíciók (összes transzpozícióban)
– Társas zenélés.
– Zenekari szólamismeret.
– Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f-kürt fogások)

Zenei ismeretek
– A különböző zenei stílusok jellemző vonásai ismeretében a művek stílushű előadása
– A művek harmóniai és formai elemzése
– A zenei memória, hallás, és képzelőerő, valamint az előadói készség fejlesztése.
– A tanulót a kortárs zene befogadására és művelésére.

Ajánlott tananyag
Kling: Etűdök (IMC New York)
Panseron: 20 cantilena
O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Kopprasch: Etűdök I. (Hofmeister)
Maxim-Alphonse: Etűdök II. (A. Leduc)
Thevet: 60 Etűd I. (A. Leduc)
Geisler: Kürtiskola (Hofmeister)
Kofron: Etűdök
Bujanovszkij: Válogatott etűdök
Szilágyi- Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.
Bozza: En Irlande
Mendelssohn: Tavaszi dal
Mozart: D-dúr kürtverseny (Breitkopf & Hartel)
Mozart: Esz-dúr kürtverseny no. 3. (Breitkopf & Hartel)
Franz Danzi: Esz-dúr szonáta
C. Saint-Saens: A hattyú
O. Franz: Dal szöveg nélkül
Kofron: Sonatina
Saint- Saens : Koncert
Matis: Koncert
Hidas: Concerto per corno
Bordogni-Gabler: Canilenák
Franz Strauss: Koncert
B.Kroll: Laudatio
Lorenz: Elegia
J. Haydn: D-dúr kürtverseny II.

Követelmény
Játék szép kürthangon.
Különböző hangindítások.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
Transzponálás (e, esz, d, c, g, fisz).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kantiléna,
– Egy gyakorlat,
– Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel előadása kotta nélkül.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- Természetes, oldott hangszerkezelés, tudatos légzéstechnika elsajátítása
- Tudatos nyelv-technikák alkalmazása
- Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
- A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
- A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
- Kiegyenlített, dinamikailag árnyalt hang képzése
- Kifejező szép kürthang
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
- Könnyű transzpozíciók (összes transzpozícióban)
- Társas zenélés.
- Zenekari szólamismeret.
- Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f-kürt fogások)
- A különböző zenei stílusok jellemző vonásai ismeretében a művek stílushű előadása
- A művek harmóniai és formai elemzése
- A zenei memória, hallás, és képzelőerő, valamint az előadói készség fejlesztése.
- A kortárs zene értő befogadása és művelése.

Ajánlott tananyag
Kling: Etűdök (IMC New York)
Panseron: 20 cantilena
O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Kopprasch: Etűdök I. (Hofmeister)
Maxim-Alphonse: Etűdök II. (A. Leduc)
Thevet: 60 Etűd I. (A. Leduc)
Kofron: Etűdök
Bujanovszkij: Válogatott etűdök
Glazunov: Álom
Pergolesi: Siciliana
Mozart: D-dúr kürtverseny (Breitkopf & Hartel)
Mozart: Esz-dúr kürtverseny no. 3. (Breitkopf & Hartel)
Jan Vaclav Stich: Concerto No.7.
S. R. Mercadante: Concerto
O. Franz: Dal szöveg nélkül
Kofron: Sonatina
Koetsier. Ramance
Saint- Saens : Koncert
Mozart: Esz-dúr kürtverseny no. 2
Mozart: Esz-dúr kürtverseny no. 4
Mozart: Kürtkvintett
Hidas: Concerto per corno
Bordogni-Gabler: Cantilenák
R. Strauss: Kürtverseny op. 11.
R. Strauss: Andante
F.,Strauss: Téma és variációk

Ravel: Pavane

Követelmény
Játék szép kürthangon.
Különböző hangindítások.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
Transzponálás (e, esz, d, c, g, fisz).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Egy kantiléna,
Egy gyakorlat,
Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel előadása kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
A tanuló ismerje hangszere múltját, irodalmát, a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát.
Legyen képes
– természetes, oldott hangszerkezelésre, helyes testtartásra, hangszertartásra, a tudatos légzéstechnika alkalmazására,
– C-g^2 hangterjedelemben kiegyenlítetten, különböző dinamikai árnyalattal, tiszta intonációval játszani, a nyelvtechnika tudatos alkalmazásával,
– életkorának és képességeinek megfelelő zenei anyag kottahű, stílusos, a zenei összefüggéseket visszaadó, értelmesen tagolt, árnyalt előadására, szép kifejező kürthangon,
– az előadási darabokat fejből játszani,
– technikai szempontból tudatos, elemző gyakorlásra,
– igényesebb kamarazenei művek előadásában közreműködni.
Rendelkezzék
– a zenei kifejezést lehetővé tevő képzelőerővel, technikával, formálókészséggel,
– koncentrálóképességgel,
– lapról olvasási készséggel, amely a mindenkori darab megszólaltatásához, illetve a kamarazenéléshez szükséges.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes
– F-c^3 között kiegyenlítetten, tiszta intonációval, a nyelvtechnika tudatos alkalmazásával játszani,
– az ajaktrilla megvalósítására.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Kürt főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
– Egy kantiléna transzponálása Esz-kürtben; Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II (EMB 13370) II/110., II/161., II/203. nehézségi szintjén.
– Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, ill. versenymű, vagy szonáta lassú és gyors tétele; az egyik előadási darab helyett kamaramű játszható; Schubert: Szerenád, Telemann: Allegretto, Mozart: D-dúr kürtverseny (Breitkopf), Händel: Ária, Skroup: B-dúr koncert, Csajkovszkij: Édes álom, Glinka: Északi fény, Martini: Gavotte, Székely: Szonatina (EMB 5990 kötetben), Szervánszky: Kis szvit (EMB 5990 kötetben) nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
– Transzponálás Esz-, vagy D-kürtben; Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II (EMB 13370) II/136., II/187. nehézségi szintjén.
– Egy etűd; Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II (EMB 13370) II/182., II/193., II/210. nehézségi szintjén.
– Egy kamaramű; Mozart-kürtduók (Hofmeister), Haydn: Divertimento, Farkas F.: Régi magyar táncok – fúvósötös (EMB 14056) – nehézségi szintjén.
– Egy előadási darab, vagy 2 különböző karakterű tétel zongorakísérettel; Bogár: Változó felhők, Zempléni: Rapszódia nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.
A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
Megfelelő számú, jó minőségű hangszer és tartozék.
Jól felhangolt zongora (pianínó). Legalább 2 db kottatartó. Metronóm.

HARSONA-TENORKÜRT-BARITONKÜRT

A harsona és rokon hangszerei, a tenorkürt- és a baritonkürt-tanítás szakirányú feladatai
A képzés legeredményesebb módjának az tekinthető, ha a tanuló 8-9 éves korában tenoron vagy baritonon kezdi a mélyrézfúvós hangszerek tanulását és csak a tanulmányok során amikor erre alkalmassá válik, tér át a harsona tanulására. A tenoron vagy baritonon megszerzett készségek birtokában a továbbtanulást megelőző két évben elegendő a harsonatanulást megkezdeni a zeneművészeti szakközépiskolai felvételi követelmény eléréséhez.

A harsonatanítás szakirányú feladatai:
– ismertesse meg a tanulóval (életkoruknak megfelelő szinten) a hangszerek lehetőségeit, irodalmát; történetét, akusztikai sajátosságait, az irodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
– megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, száj-, hangszer- és kéztartást, tolókezelést és tudatosítsa ezeket,
– dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező zenei hangot,
– differenciált hangindítást és hanglezárást,
– megfelelő tempójú repetíciót,
– laza, egyenletes kartechnikát,
– pontosan összehangolt nyelv- és karmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
– tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,
– hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,
– a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet
– a helyes légzés kialakítására, gyakorlására, fejlesztésére intenzív légzésfejlesztési gyakorlatokkal,
– a helyes szájtartás kialakítására, a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével:
– fúvóka és hangszer nélkül csupán ajakkal,
– csak fúvókával,
– hangszerrel,
– mindezek ellenőrzése fúvóka karikával,
– a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
– a lapról olvasási készség fejlesztésére,
– a tudatos zenei memorizálásra,
– a művek zeneileg igényes kidolgozására,
– a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulót a hangszer karbantartására.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A hangszer felépítése, részei.
– A kottaolvasás alapfogalmai, illetve kulcs.
– Az egész, fél, negyed, nyolcad hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek.
– A 4/4-es, 2/4-es és 3/4-es ütemek.
– Az előforduló hangok fogásai.
– A helyes test- és hangszertartás kialakítása.
– A rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a levegővezetés megalapozása.
– A helyes szájtartás kialakítása ajakrezgés és fúvókázás segítségével.
– A hangindítás megalapozása.

Ajánlott tananyag
Steiner: Harsona ABC (ajak- és fúvókagyakorlatok)
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
Steiner-Völgyi-Zilcz: Harsonaiskola I.
Steiner: Bariton ABC
Steiner: Harsona ABC
Colin: Trombitaiskola kezdőknek
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
Sztán: Repertoire Trombita-
Előadási darabok gordonkára I,
Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1.
Gyerekdalok, népdalok

Követelmény
Az egészséges, szép hang kialakítása.
Hangterjedelem: maximum B-g-ig (hangzó).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két gyakorlat,
– Egy előadási darab.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A hangszer felépítése, részei.
– A kottaolvasás alapfogalmai, illetve kulcs.
– Az egész, fél, negyed, nyolcad hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek.
– A 4/4-es, 2/4-es és 3/4-es ütemek.
– Az előforduló hangok fogásai.
– A helyes test- és hangszertartás kialakítása.

– A rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a levegővezetés megalapozása.
– A helyes szájtartás kialakítása ajakrezgés és fúvókázás segítségével.
– A hangindítás megalapozása.
– A legato játék alapjainak elsajátítása ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel.

Ajánlott tananyag
Steiner: Harsona ABC
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. vagy a tanuló képességeinek ismeretében a tanár belátása és tapasztalata szerinti gyakorlatok
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
Steiner-Völgyi-Zilcz: Harsonaiskola I.
Steiner: Bariton ABC
Steiner: Harsona ABC
Colin: Trombitaiskola kezdőknek
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
Sztán: Repertoire Trombita-
Előadási darabok gordonkára I,
Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1.

Követelmény
Az egészséges, szép hang kialakítása.
Hangterjedelem: maximum G-b-ig (hangzó).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két gyakorlat,
– Egy előadási darab.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A hangszer felépítése, részei.
– Az egész, fél, negyed és nyolcad hangérték és a megfelelő szünetjelek.
– Nyújtópont a félkotta mellett.
– A módosítójelek.
– A 4/4-es, 2/4-es, 3/4-es ütem.
– Az előforduló hangok fogásai.
– Memóriafejlesztés: gyermekdalok, népdalok, és az előadási darabok kotta nélkül.
– Motívumok, dallamok azonosságának, különbözőségének megismerése.
– A helyes test- és hangszertartás kialakítása.
– A rekeszlégzés alapjainak gyakorlása, a levegővezetés megalapozása.
– A helyes szájtartás fejlesztése ajakrezgés és fúvókázás segítségével.
– A hangindítás megalapozása.
– A legato játék alapjainak elsajátítása ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel.

Ajánlott tananyag
Steiner: Bariton ABC
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
Steiner: Bariton ABC-ből válogatva
Perényi Péter: 347 etűd-ből válogatva
Krumpfer: Trompeten schule für anfanger-ből válogatva
Colin: Trombitaiskola kezdőknek
Colin: Modern Method for Trombon
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. (zongorakíséretes darabok)
Steiner: Harsonaiskola (a zongorakíséretes darabokból)
Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
Sztán: Repertoire Trombita
Manfred Schmitz Trompeten spiele 1.
Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika I.
Csáth: Előadási darabok gordonkára I.

Követelmény
A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen belül a tanult ritmusértékeket tartalmazó gyakorlat előadására egészséges, szép hangon.
Hangterjedelem: G-b-ig (hangzó).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A kottaolvasás továbbfejlesztése: szinkópa, nagy és kis nyújtott és éles ritmusok ismertetése, a tizenhatod érték és szünetjele.
– A 3/8-os, 6/8-os, ütem és alla breve.
– Ritmusképlet: a triola és a 6/8-os ütem különböző képletei.
– A játékmód további differenciálása (staccato nyolcad mozgásban).
– Dinamika: a pianótól a fortéig.
– Memóriafejlesztés: hangsorok és előadási darabok (3-4) kotta nélkül.
– Hangterjedelem: G- d'-ig.
– Hangképzés: tiszta szép intonáció kialakítása fúvóka- és hangképző gyakorlatokon keresztül.
– A légvezetés, nyelvtechnika továbbfejlesztése.
– Hangsorok a tanuló hangterjedelmi képességeinek függvényében

Ajánlott tananyag
Steiner: Harsonaiskola ABC (ajak- és fúvókagyakorlatok)
Steiner: Mindennapi gyakorlatok (felhangkötések)
Colin: Kötésgyakorlatok
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.

Steiner: Bariton ABC
Perényi Péter: 347 etűd
Steiner: Harsona ABC
Lubik: Kantilénák
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
Steiner: Harsona ABC (a zongorakíséretes darabokból)
Ujfalusy-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra
Sztán: Repertoire – Trombita,
Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1 -2.
Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika I.
Csáth: Előadási darabok gordonkára I.
Steiner: Repertoire – Rézfúvók
Charpentier: Te Deum (Edition Simonffy)
Négy régi olasz dal (Edition Simonffy)
Borst – Bogár: Trombitamuzsika kezdők számára
Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára

Követelmény
A tanuló legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, tartalmazó darabok lejátszására.
Egy dúr skála és párhuzamos mollja kotta nélkül.
Különböző karakterű és ritmikájú gyakorlatok.
Évfolyamának megfelelő hangterjedelmű előadási darab előadása kotta nélkül

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála kotta nélkül,
– Két gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A dúr és moll hangsor szerkezete.
– A 9/8-os, 12/8-os ütem.
– Ritmusképletek: az eddig elsajátított ritmusképletek kombinációi.
– A zenei anyagban szereplő előadási darabok stílusjegyeinek ismerete.
– A társas zenélés alapjai, két-háromszólamú gyakorlatok eljátszása.
– A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatokon keresztül.
– Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása.
– A manuális készség továbbfejlesztése.
– A legato játék kifejlesztése, kvart- és kvintkötések lefelé és felfelé.

Ajánlott tananyag
Steiner: Harsonaiskola ABC (ajak- és fúvókagyakorlatok)
Steiner: Mindennapi gyakorlatok (felhangkötések)
Colin: Kötésgyakorlatok
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola (63-118)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.

Steiner: Bariton ABC
Perényi Péter: 347 etűd
Steiner: Harsona ABC
Lubik: Kantilénák
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
Steiner: Harsona ABC (a zongorakíséretes darabokból)
Ujfalusy-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra
Sztán: Repertoire – Trombita,
Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1 -2.
Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika I.
Csáth: Előadási darabok gordonkára I.
Steiner: Repertoire – Rézfúvók
Charpentier: Te Deum (Edition Simonffy)
Négy régi olasz dal (Edition Simonffy)
Borst – Bogár: Trombitamuzsika kezdők számára
Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára

Követelmény
A tanuló legyen képes a tanult ritmusokra épülő gyorsabb technikai gyakorlat eljátszására.
Felhangkötéseket tartalmazó gyakorlatok.
Barokk vagy klasszikus szonátatétel előadása.

Az év végi beszámoló ajánlott anyaga
– Egy skála,
– Két gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Ütemfajták: váltakozó ütemek.
– Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
– Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat.
– Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
– A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
– A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
– Kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvart- le és felfelé.

Ajánlott tananyag
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Steiner: Harsona ABC (mindennapi gyakorlatok)
Lubik: Kantiléna
Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet
Colin: Kötésgyakorlatok

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II. (skálatanulmányok)
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II. (1-51)
Clodomier: Petits Exercices.
Robert Müller: Technische studien I.
Steiner: Harsona ABC
Perényi Péter: 347 etűd
Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
Arban: gyakorlatok válogatva a hangterjedelemnek megfelelően
Steiner: Harsona ABC
Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
Sztán: Repertoire Trombita
Előadási darabok gordonkára I
Manfred Schmitz Trompeten spiele 1-2.
Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika I-II
Csáth: Előadási darabok gordonkára I-II
Steiner: Repertoire Rézfúvók
Magyar szerzők előadási darabjai trombitára és zongorára
Sugár: Dal és tánc
Hasse: Két tánc
Purcell: Szvit

Követelmény
Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála,
– Két gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Ütemfajták: váltakozó ütemek.
– Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
– Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat.
– Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
– A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
– A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
– Kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvart- le és felfelé.

Ajánlott tananyag
Steiner: Mindennapi gyakorlatok

Lubik: Kantiléna
Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II. (skálatanulmányok)
Arban: Skálagyakorlatok
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II. (52-116)
Clodomir: Petits Exercices.
Robert Müller: Technische studien I.
Steiner: Harsona ABC
Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
Arban: gyakorlatok válogatva
Steiner: Harsona ABC
Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
Sztán: Repertoire Trombita
Előadási darabok gordonkára I
Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1-2.
Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika I-II
Csáth: Előadási darabok gordonkára I-II
Steiner: Repertoire Rézfúvók
Magyar szerzők előadási darabjai trombitára és zongorára
Sugár: Dal és tánc
Hasse: Két tánc
Purcell: Szvit
Diabelli: Sonatina

Követelmény
Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála,
– Két gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Ütemfajták: váltakozó ütemek.
– Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
– Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat. Sajátítsa el a tenorkulcs olvasását és használatát.
– Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
– A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
– A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.

– Kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvart- oktáv kötések le és felfelé.

Ajánlott tananyag
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Steiner: Harsona ABC
Arban: Vollstandige schule für trompete – válogatott gyakorlatok
Lubik: Kantiléna
Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet
Borst: Skálagyakorlatok trombitára
Arban: Technikai gyakorlatok – skálagyakorlatok (violin és basszuskulcsban, szükség szerint)
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola III.
Clodomir: Petits Exercices.
Robert Müller: Technische studien I-II
Kopprasch: Technikai etűdök I.
Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
Makovecz: Válogatott etűdök I.
Arban: gyakorlatok válogatva
Steiner: Harsona ABC
Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
Sztán: Repertoire Trombita-
Előadási darabok gordonkára I,
Manfred Schmitz Trompeten spiele 1-2.
Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika I-II
Csáth: Előadási darabok gordonkára I-II
Steiner: Repertoire Rézfúvók
Magyar szerzők előadási darabjai trombitára és zongorára
Sugár: Dal és tánc
Hasse: Két tánc
Diabelli: Szonatina
Händel: B-dúr sonata
Vivaldi: Sechs violoncello sonaten – válogatva
Purcell: Szvit
Telemann: F-dúr sonata
Fitzgerald: Angol szvit
Marcello: Hat szonáta csellóra

Követelmény
Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.

Az év végi beszámoló ajánlott anyaga
– Egy skála
– Két gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

2. évfolyam „B” tagozat

„B” tagozatos oktatásra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a „B” tagozatos oktatás minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.
A tanulók legkorábban az „A” tagozat 2. évfolyam elvégzése után kerülhetnek „B” tagozatra.

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A kottaolvasás továbbfejlesztése: szinkópa, nagy és kis nyújtott és éles ritmusok ismertetése, a tizenhatod érték és szünetjele.
– A 3/8-os, 6/8-os, ütem és alla breve.
– Ritmusképlet: a triola és a 6/8-os ütem különböző képletei.
– A játékmód további differenciálása (staccato nyolcad mozgásban).
– Dinamika: a pianótól a fortéig.
– Memóriafejlesztés: hangsorok és előadási darabok kotta nélkül.
– Hangterjedelem: G- d'-ig.

– Hangképzés: tiszta szép intonáció kialakítása fúvóka- és hangképző gyakorlatokon keresztül.
– A légvezetés, nyelvtechnika továbbfejlesztése.
– Hangsorok a tanuló hangterjedelmi képességeinek függvényében.

Ajánlott tananyag
Steiner: Harsonaiskola ABC
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Colin: Kötésgyakorlatok
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
Steiner: Bariton ABC
Perényi Péter: 347 etűd
Steiner: Harsona ABC
Lubik: Kantilénák
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
Steiner: Harsona ABC (a zongorakíséretes darabokból)
Ujfalusy-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra
Sztán: Repertoire – Trombita,
Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1 -2.
Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika I.
Csáth: Előadási darabok gordonkára I.
Steiner: Repertoire – Rézfúvók
Charpentier: Te Deum (Edition Simonffy)
Négy régi olasz dal (Edition Simonffy)
Borst – Bogár: Trombitamuzsika kezdők számára
Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára

Követelmény
A tanuló legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, tartalmazó darabok lejátszására.
Egy dúr skála és párhuzamos mollja kotta nélkül.
Különböző karakterű és ritmikájú gyakorlatok.
Évfolyamának megfelelő hangterjedelmű előadási darab előadása kotta nélkül
Hangsorok hármashangzat-felbontással a megadott hangterjedelmen belül.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála kotta nélkül,
– Egy gyakorlat,
– Két előadási darab kotta nélkül.

3. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A dúr és moll hangsor szerkezete.
– A 9/8-os, 12/8-os ütem.
– Ritmusképletek: Az eddig elsajátított ritmusképletek kombinációi.
– A zenei anyagban szereplő előadási darabok stílusjegyeinek ismerete.
– A társas zenélés alapjai, két-háromszólamú gyakorlatok eljátszása.
– A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatokon keresztül.

– Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása.
– A manuális készség továbbfejlesztése.
– A legato játék kifejlesztése, kvart- és kvintkötések lefelé és felfelé.

Ajánlott tananyag
Steiner: Harsonaiskola ABC
Steiner: Mindennapi gyakorlatok (felhangkötések)
Colin: Kötésgyakorlatok
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
Steiner: Bariton ABC
Perényi Péter: 347 etűd
Steiner: Harsona ABC
Lubik: Kantilénák
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
Steiner: Harsona ABC (a zongorakíséretes darabokból)
Ujfalusy-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra
Sztán: Repertoire – Trombita,
Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1 -2.
Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika I.
Csáth: Előadási darabok gordonkára I.
Steiner: Repertoire – Rézfúvók
Charpentier: Te Deum (Edition Simonffy)
Négy régi olasz dal (Edition Simonffy)

Borst – Bogár: Trombitamuzsika kezdők számára
Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára

Követelmény
A tanuló legyen képes a tanult ritmusokra épülő gyorsabb technikai gyakorlat eljátszására.
Felhangkötéseket tartalmazó gyakorlatok.
Barokk vagy klasszikus szonátatétel előadása.
Kvint- és kvartkötések és összekapcsolásuk nagy és kis terckötésekkel;
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 2#, 2b előjegyzésig.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála,
– Egy gyakorlat,
– Két előadási darab kotta nélkül.

4. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Ütemfajták: váltakozó ütemek.
– Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
– Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni.
– Hangképzés: a használt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
– A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
– A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
– Kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvart- le és felfelé.
Ajánlott tananyag
Steiner: Harsonaiskola ABC
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Colin: Kötésgyakorlatok
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
Steiner: Bariton ABC
Perényi Péter: 347 etűd
Steiner: Harsona ABC
Lubik: Kantilénák
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
Steiner: Harsona ABC
Ujfalusy-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra
Sztán: Repertoire – Trombita,
Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1 -2.
Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika I.
Csáth: Előadási darabok gordonkára I.
Steiner: Repertoire – Rézfúvók
Charpentier: Te Deum (Edition Simonffy)
Négy régi olasz dal (Edition Simonffy)

Borst – Bogár: Trombitamuzsika kezdők számára
Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára

Követelmény
Ujjgyakorlatok, a díszítések megalapozása.
A természetes kvint-, kvart-, nagy és kis terckötések.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok másfél oktávon keresztül 4#, 4b előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála,
– Egy gyakorlat,
– Két előadási darab kotta nélkül.

5. évfolyam „B”tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Ütemfajták: váltakozó ütemek.
– Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
– Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat.
– Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
– A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
– A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
– Kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvart- le és felfelé.

Ajánlott tananyag
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Lubik: Kantiléna
Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II.
Arban: Skálagyakorlatok
Clodomir: Petits Exercices.
Robert Müller: Technische studien I.
Steiner: Harsona ABC
Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
Arban: gyakorlatok válogatva
Steiner: Harsona ABC
Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
Sztán: Repertoire Trombita
Előadási darabok gordonkára I
Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1-2.
Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika I-II
Csáth: Előadási darabok gordonkára I-II
Steiner: Repertoire Rézfúvók

Sugár: Dal és tánc
Hasse: Két tánc
Purcell: Szvit
Diabelli: Sonatina

Követelmény
Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.
Ujjgyakorlatok, a díszítések megalapozása.
A természetes kvint-, kvart-, nagy és kis terckötések.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok másfél oktávon keresztül 4#, 4b előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála,
– Egy gyakorlat,
– Két előadási darab kotta nélkül.

6. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Ütemfajták: váltakozó ütemek.
– Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
– Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat. Sajátítsa el a tenorkulcs olvasását és használatát.
– Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
– A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
– A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
– Kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvart- oktáv kötések le és felfelé.

Ajánlott tananyag
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Steiner: Harsona ABC (mindennapi gyakorlatok)
Lubik: Kantiléna
Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet
Borst: Skálagyakorlatok trombitára
Arban: Technikai gyakorlatok – skálagyakorlatok (violin és basszuskulcsban, szükség szerint)
Clodomir: Petits Exercices.
Robert Müller: Technische studien I-II
Kopprasch: Technikai etűdök I.
Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
Makovecz: Válogatott etűdök I.
Arban: gyakorlatok válogatva

Steiner: Harsona ABC
Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
Sztán: Repertoire Trombita-
Előadási darabok gordonkára I,
Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika I-II
Steiner: Repertoire Rézfúvók
Magyar szerzők előadási darabjai trombitára és zongorára
Sugár: Dal és tánc
Diabelli: Szonatina
Vivaldi: Sechs violoncello sonaten – válogatva
Telemann: F-dúr sonata
Marcello: Hat szonáta csellóra

Követelmény
Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.
Ujjgyakorlatok, a díszítések megalapozása.
A természetes kvint-, kvart-, nagy és kis terckötések.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok másfél oktávon keresztül 4#, 4b előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála,
– Egy gyakorlat,
– Két előadási darab kotta nélkül.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
A tanuló
– a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
– rendelkezzék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképességgel,
– legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot,
– sajátítsa el az ajak és a kéz összehangolt munkáját; harsonánál a helyes tolókakezelést,
– legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására az előírt hangterjedelemben,
– tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező hangot képezni,
– alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait,
– törekedjék játékában a tiszta intonációra,
– rendelkezzék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges technikával,
– tudjon önállóan hangolni,
– ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
– ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.),
– a tanár útmutatásai alapján legyen képes az új darabok egyszerűbb dallami díszítésére,

– ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
– ismerje a használt hangszer történetét, rokon hangszereit,
– ismerje az adott hangszer szerepét különböző zenei korszakokban.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
– egy szabadon választott skála és hármashangzat-felbontás két oktávon keresztül,
– két, lehetőleg különböző jellegű gyakorlat
– egy előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül (minimum Pergolesi: Ária című mű nehézségi szintjén).
Legyen képes
– a használt hangterjedelmen belül kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
– az állóképesség növelésére
– árnyaltabb zenei megformálásra.

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Harsona-tenorkürt-baritonkürt főtárgy
„A” tagozat: minimum 8 perc
„B” tagozat: minimum 10 perc

Harsona
„A” tagozat
– Egy dúr hangsor másfél oktávon keresztül, a hozzá tartozó hármashangzat-felbontással.
– Egy etűd; Steiner: Harsona-ABC 16/2. Andante, 17/1. Andantino, 18/2. Allegretto, 19/2. Allegretto (EMB Z 14144) nehézségi szintjén.
– Egy előadási darab; Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB Z 13114) F. Schubert: Bölcsődal 20., L. Mozart: Trombitaszó 22., Anonymus: Hornpipe 24., H. Purcell: Induló 26., Corelli: Gavotta 28., Rimsky-Korsakov: Mazurka 35., vagy hasonló nehézségű előadási darabok.
Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
– Egy dúr hangsor és párhuzamos mollja másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel (pl.: hármashangzat-felbontás, tercmenet).
– Egy etűd; Makovecz: Válogatott etűdök harsonára (EMB Z 14143) I./4. Poco Allegro, 6. Allegro, 12. Allegretto nehézségi szintjén.
– Egy előadási darab; Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB Z 13114) J. S. Bach: Menüett 27., Nagy Olivér: Chorea Hungarica 31., G. Giordani: Arietta 33., G. B. Pergolesi: Ária 34., Bogár István: 4 bagatell 36.; Hasse: Két tánc a Repertoire album gordonkára és zongorára c. gyűjteményből (EMB Z 5958), Marcello szonátatételek a 6 szonáta gordonkára és basso continuóra c. kötetből (EMB Z 13547), vagy hasonló nehézségű előadási darabok.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Tenorkürt
„A” tagozat
– Egy másfél oktávos skála első képlete.
– Egy etűd; Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola II. 51-116. (EMB12657) nehézségi szintjén.
– Egy előadási darab; Ujfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB13114). Schubert: Bölcsődal 20., L. Mozart: Trombitaszó 22., Anonymus: Hornpipe 24., H. Purcell: Induló 26., Corelli: Gavotta 28., Rimsky-Korsakov: Mazurka 35., vagy hasonló nehézségű előadási darabok.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
– Egy másfél oktávos skála három képlettel.
– Egy etűd; Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola II. 51-116. (EMB12657) Clodomir: Etűdök I-II. nehézségi szintjén.
– Egy előadási darab; Ujfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB13114), J.S.Bach: Menüett 27., Nagy Olivér: Chorea Hungarica 31. G.Giordani: Arietta 33., G.B.Pergolesi: Aria 34., Bogár István: 4 bagatell 36.; Hasse: Két tánc, Marcello szonátatételek, vagy hasonló nehézségű előadási darabok.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Baritonkürt
„A” tagozat
– Egy másfél oktávos skála első képlete.
– Egy etűd; Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola II. 51-116. (EMB12657) nehézségi szintjén.
– Egy előadási darab; Ujfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c, gyűjteményből (EMB13114) F. Schubert: Bölcsődal 20., L. Mozart: Trombitaszó 22., Anonymus: Hornpipe 24., H. Purcell: Induló 26., Corelli: Gavotta 28., Rimsky-Korsakov: Mazurka 35., vagy hasonló nehézségű előadási darabok.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
– Egy másfél oktávos skála három képlettel.
– Egy etűd; Steiner: Bariton-ABC (EMB14284) 70-86; Perényi: 347 etűd harsonára (EMB 14452) 130-137. nehézségi szintjén.
– Egy előadási darab;Ujfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB13114) J.S.Bach: Menüett 27., Nagy Olivér: Chorea Hungarica 31., G. Giordani: Arietta 33., G. B. Pergolesi: Aria 34., Bogár István: 4 bagatell 36.; Hasse: Két tánc, Marcello szonátatételek, vagy hasonló nehézségű előadási darabok.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,

– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Kottaolvasás: baritonkürtön a tenorkulcs használatának megismerése, elsajátítása és gyakorlása.
– Díszítések és trillák.
– Az előadott művek levegővel való önálló tagolása.
– Gyors tánctételek karakterisztikus megoldása.
– Közepesen nehéz etűdök és előadási darabok lapról játszása.
– Az ajkak rugalmasságának és erejének fejlesztése, különböző kötés- és intervallumgyakorlatokkal.
– A zenei anyagban szereplő művek formai elemzése, hangnemi kitérések felismerése.
– Az előforduló tempójelzések ismerete.
– A kamara- és zenekari játék előtérbe helyezése.
– Törekvés a teljes dinamikai skála megvalósítására (pp-ff-ig), különös figyelemmel a szép hangra.

Ajánlott tananyag
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Rolf Quinque: ASA method
Colin: Kötésgyakorlatok
Arban: Gyakorlatok
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola III.
Arban: Skálatanulmányok
Clodomir: Etűdök I-II.
Arban: Ritmustanulmányok, díszítés- és trilla-előkészítő tanulmányok, intervallumgyakorlatok
Kopprasch: Technikai etűdök I.
Makovecz: Válogatott etűdök I
Müller: Technikai gyakorlatok II-III.
Couillaud: 20 etűd
Marcello: Szonáták
Paudert: Berühmte Arien
Kurpiński: Kavatina
Baldassari: Szonáta
Barat: Orientale
Händel: Hallei szonáta

Teleman: B-dúr szonáta
Rouger: Velencei karnevál

Követelmény
A díszítések stílusos alkalmazása a gyakorlatokban és előadási darabokban.
Dúr és moll hangsorok másfél oktávon keresztül, hármashangzat-felbontásokkal.
Intervallumgyakorlatok másfél oktávon keresztül.
Barokk, klasszikus vagy romantikus darab stílusos előadása díszítésekkel.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála,
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

8. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Két oktávos skála, tercskála; a főhármasok, a dominánsszeptim hangjainak ismerete és összehasonlításuk.
– Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó és rendszerezett ismerete.
– A teljes hangterjedelem birtoklása, kiegyenlített hangerővel és hangszínnel.
– Az ajkak rugalmasságának és erejének fokozása.

Ajánlott tananyag
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Rolf Quinque: ASA method
Colin: Lip flexibilites (válogatva)
Slokar: Hangképző gyakorlatok
Arban: Skálatanulmányok, kromatikus gyakorlatok, hármashangzat-felbontások
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola IV.
Clodomir: Etűdök II.
Arban: Ritmustanulmányok, trillák, díszítések
Kopprasch: Technikai etűdök I.
Makovecz: Válogatott etűdök
Bordogni: Vocalises
Müller: Technikai etűdök III
Blazevich: Etűdök harsonára
Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok
Marcello: Szonáták
Vivaldi: Szonáták

Követelmény
A tanuló legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.
Tudja megvalósítani az előírt dinamikát (pp-ff-ig) az egész hangterjedelemben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála,
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
Az eddig elsajátított készségek megőrzése, fejlesztése.
A légzés és levegővezetés terén eddig tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.
A további hangszeres fejlődés mellett a zenei műveltség elmélyítése, a zenélési kedv ébrentartása.
A kamarazenélés és a zenekarban való játék előtérbe helyezése.

Ajánlott tananyag
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Slokar: Hangképző gyakorlatok
Rolf Quinque: ASA method
Stamp: Warm Ups
Colin: Warm Ups
Maggio: Befúvási gyakorlatok
Colin: Skálatanulmányok
Arban: Skálatanulmányok
Arban: Famous Method for Trombone
Colin: Modern Method for Trombone
Müller: Technikai etűdök III
Kopprasch: Technikai etűdök I-II
Bordogni: Vocalises
Lafosse: Complete Method III
Couillaud: 20 etűd
Vobaron: Etűdök I-II.
Clodomier: Etűdök II-III.
Makovecz: Válogatott etűdök I-II.
Corelli: Szonáták
Marcello: Szonáták
Vivaldi: Szonáták
A trombita- és harsonairodalom szólóművei

Követelmény
Díszítések.
Tripla- és/vagy duplanyelv előkészítés.
Rövid előke, dupla előke.
Trilla előkével, utókával.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála,
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

10. évfolyam”A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Az eddig elsajátított készségek megőrzése, fejlesztése.
– A légzés és levegővezetés terén eddig tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.
– A további hangszeres fejlődés mellett a zenei műveltség elmélyítése, a zenélési kedv ébrentartása.
– A kamarazenélés és a zenekarban való játék előtérbe helyezése.
– A záróvizsga sikeres letétele érdekében a lehető legtöbb egyéni szereplési lehetőség kihasználása.

Ajánlott tananyag
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Slokar: Hangképző gyakorlatok
Rolf Quinque: ASA method
Stamp: Warm Ups
Colin: Warm Ups
Maggio: Befúvási gyakorlatok
Colin: Skálatanulmányok
Arban: Skálatanulmányok
Arban: Famous Method for Trombone
Colin: Modern Method for Trombone
Müller: Technikai etűdök III
Kopprasch: Technikai etűdök I-II
Bordogni: Vocalises
Lafosse: Complete Method III
Couillaud: 20 etűd
Vobaron: Etűdök I-II.
Clodomier: Etűdök II-III.
Makovecz: Válogatott etűdök I-II.
Corelli: Szonáták
Marcello: Szonáták
Vivaldi: Szonáták

Követelmény
Díszítések.
Ttripla és duplanyelv gyakorlatok.
Rövid előke, dupla előke.
Trilla előkével, utókával.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Kottaolvasás: baritonkürtön a tenorkulcs használatának megismerése, elsajátítása és gyakorlása.
– Díszítések és trillák.
– Az előadott művek levegővel való önálló tagolása.
– Gyors tánctételek karakterisztikus megoldása.
– Közepesen nehéz etűdök és előadási darabok lapról játszása.
– Az ajkak rugalmasságának és erejének fejlesztése, különböző kötés- és intervallumgyakorlatokkal.
– A zenei anyagban szereplő művek formai elemzése, hangnemi kitérések felismerése.
– Az előforduló tempójelzések ismerete.
– A kamara- és zenekari játék előtérbe helyezése.
– Törekvés a teljes dinamikai skála megvalósítására (pp-ff-ig), különös figyelemmel a szép hangra.

Ajánlott tananyag
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Rolf Quinque: ASA method
Colin: Kötésgyakorlatok
Arban: Gyakorlatok
Arban: Skálatanulmányok
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola III.
Clodomir: Etűdök I-II.
Arban: Ritmustanulmányok, díszítés- és trilla-előkészítő tanulmányok, intervallumgyakorlatok
Kopprasch: Technikai etűdök I.
Makovecz: Válogatott etűdök I
Müller: Technikai gyakorlatok II-III.
Couillaud: 20 etűd
Marcello: Szonáták
Paudert: Berühmte Arien
Kurpiński: Kavatina
Baldassari: Szonáta
Barat: Orientale
Händel: Hallei szonáta
Teleman: B-dúr szonáta
Rouger: Velencei karnevál

Követelmény
A díszítések stílusos alkalmazása a gyakorlatokban és előadási darabokban.
Dúr és moll hangsorok másfél oktávon keresztül, hármashangzat-felbontásokkal.
Intervallumgyakorlatok másfél oktávon keresztül.
Barokk, klasszikus vagy romantikus darab stílusos előadása díszítésekkel.
Egyszerű díszítések és trillák.
Kvint-, kvart- és terckötések összekapcsolása, oktávkötések.
Dúr és moll hangsorok másfél oktávon keresztül, terclépések, hármashangzat-felbontások (I-IV-V), hangköztanulmányok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála,
– Egy gyakorlat,
– Egy barokk szonáta lassú és gyors tétel kotta nélkül,
– Egy más stílusú előadási darab kotta nélkül.

8. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Kétoktávos skála, tercskála; a főhármasok, a dominánsszeptim hangjainak ismerete és összehasonlításuk.
– Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó és rendszerezett ismerete.
– A teljes hangterjedelem birtoklása, kiegyenlített hangerővel és hangszínnel.
– Az ajkak rugalmasságának és erejének fokozása.

Ajánlott tananyag
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Rolf Quinque: ASA method
Colin: Lip flexibilites (válogatva)
Slokar: Hangképző gyakorlatok
Arban: Skálatanulmányok, kromatikus gyakorlatok, hármashangzat-felbontások
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola IV.
Clodomir: Etűdök II.
Arban: Ritmustanulmányok, trillák, díszítések
Kopprasch: Technikai etűdök I.
Makovecz: Válogatottt Etűdök
Bordogni: Vocalises
Müller: Technikai etűdök III
Blazevich: Etűdök harsonára
Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok
Marcello: Szonáták
Vivaldi: Szonáták

Követelmény
A tanuló legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.
Tudja megvalósítani az előírt dinamikát (pp-ff-ig) az egész hangterjedelemben.

Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása, a pedálhangoktól a magas regiszterig fokozott figyelemmel a helyes funkciókra és a szép hangra.
A kétoktávos ötképletes skálatanulmányokból egy dúr és egy moll hangsor.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála
– Egy gyakorlat,
– Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
– Egy más stílusú előadási darab kotta nélkül.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A hangterjedelem bővítése, figyelemmel a szép hangra, a tiszta intonációra.
– Kiegyenlített hangzásra törekvés a teljes hangterjedelmen keresztül.
– Skálák két oktávos hangterjedelemben.
– Díszítés előtanulmányok, tripla nyelv tanulmányok.
– A játszott művek alapos ismerete, a zenei műveltség elmélyítése.
– A ritmusértékek, ütemfajták átfogó ismerete.
– A kamarazene és a zenekari játék előtérbe helyezése.
– Technikai virtuozitás és a tenorkulcsban való tájékozódás fejlesztése
– A tanuló eddig megszerzett tudását elsősorban a társas zenélés különböző formációiban (kamara, zenekar) tudja kamatoztatni

Ajánlott tananyag
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Slokar: Hangképző gyakorlatok
Rolf Quinque: ASA method
Stamp: Warm Ups
Colin: Warm Ups
Maggio: Befúvási gyakorlatok
Colin: Skálatanulmányok
Arban: Skálatanulmányok
Arban: Famous Method for Trombone
Colin: Modern Method for Trombone
Müller: Technikai etűdök III
Kopprasch: Technikai etűdök I-II
Bordogni: Vocalises
Lafosse: Complete Method III
Couillaud: 20 etűd
Vobaron: Etűdök I-II.
Clodomir: Etűdök II-III.
Makovecz: Válogatott etűdök I-II.
Clodomir: Etűdök II-III-IV.

Bhöme: Etűdök
Brandt: Etűdök
Corelli: Szonáták
Marcello: Szonáták
Vivaldi: Szonáták

Követelmény
Díszítések.
Tripla- és/vagy duplanyelv előkészítés.
Rövid előke, dupla előke.
Fejlessze a színpadi biztonságot egyéni és társas zenei produkciókban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála,
– Egy gyakorlat,
– Két előadási darab kotta nélkül.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Technikai virtuozitás
– A tenor- és altkulcsban való tájékozódás

Ajánlott tananyag
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Slokar: Hangképző gyakorlatok
Rolf Quinque: ASA method
Stamp: Warm Ups
Colin: Warm Ups
Maggio: Befúvási gyakorlatok
Colin: Skálatanulmányok
Arban: Skálatanulmányok
Arban: Famous Method for Trombone
Colin: Modern Method for Trombone
Müller: Technikai etűdök III
Kopprasch: Technikai etűdök I-II
Bordogni: Vocalises
Lafosse: Complete Method III
Couillaud: 20 etűd
Vobaron: Etűdök I-II.
Clodomir: Etűdök II-III.
Makovecz: Válogatott etűdök I-II.
Clodomir: Etűdök II-III-IV.
Bhöme: Etűdök
Brandt: Etűdök
Corelli: Szonáták
Marcello: Szonáták
Vivaldi: Szonáták

Követelmény
Díszítések.
Tripla és duplanyelv gyakorlatok.
Rövid előke, dupla előke.
Trilla előkével, utókával.
Fejlessze a színpadi biztonságot egyéni és társas zenei produkciókban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála
– Egy gyakorlat,
– Két előadási darab kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
A légzés, levegővezetés terén tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.
A hangterjedelem további bővítése, fokozott figyelemmel a szép hangra és a tiszta intonációra.
A kamarazenélés és a zenekari játék előtérbe helyezése.
A tanuló ismerjen különböző
– díszítéseket,
– trillákat,
– előkéket, tripla- és duplanyelves megoldásokat.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló ismerje
– hangszere múltját, irodalmát,
– a kiművelt hangszeres technika alapjait.
Legyen képes
– minden regiszterben kiművelt hang megszólaltatására,
  – biztonságos, pontos, hibátlan hangindításra,
  – jó legato-technikára,
  – dupla- és triplanyelv alkalmazására

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Harsona-Tenorkürt-Baritonkürt főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 10 perc

Harsona
A vizsga tartalma

„A” tagozat
– Egy etűd; Makovecz: Válogatott etűdök harsonára I.: (EMB14143) 20. Andante con moto, 27. Allegretto, 28. Mazurka, 30. Allegro moderato, 31. Allegretto, 32. Allegro moderato nehézségi szintjén.
– Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is (barokk szonáta, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
– Két etűd (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható); Makovecz: Válogatott etűdök harsonára I. EMB14143: 33-35., 37., 38., 44., 46-50. gyakorlatok nehézségi szintjén.
– Egy barokk szonáta két tétele (lassú-gyors).
– Egy más stílusú előadási darab zongorakísérettel.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Tenorkürt

A vizsga tartalma

„A” tagozat
– Egy skála másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel
– Egy etűd; Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola IV. (EMB13493)1-30. nehézségi szintjén.
– Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is: barokk szonáta, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab; Corelli: Szonáták, Marcello: Szonáták, Vivaldi: Szonáták nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
– Egy skála másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel
– Egy etűd Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola IV. (EMB13493) 30-53. nehézségi szintjén.
– Egy barokk szonáta két tétele (lassú-gyors).
– Egy más stílusú előadási darab.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Baritonkürt

A vizsga tartalma

„A” tagozat
– Egy skála másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel
– Egy etűd; Kopprasch: Technikai etűdök I füzet (Hofmeister) nehézségi szintjén.
– Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is: barokk szonáta, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab; Corelli: Szonáták, Marcello: Szonáták, Vivaldi: Szonáták nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
– Egy skála másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel.
– Két etűd; (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható) Kopprasch: Technikai etűdök 7-22. I füzet (Hofmeister), Perényi: 347 etűd harsonára 250-270 (EMB14452); Bordogni: Vocalises nehézségi szintjén.
– Egy barokk szonáta két tétele (lassú-gyors).
– Egy más stílusú előadási darab zongorakísérettel.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
Megfelelő mennyiségű és minőségű hangszer.
Jó minőségű zongora, vagy pianínó.
Lehetőleg teljes alakot visszaadó tükör.
Metronóm.
Legalább 2 darab állítható magasságú kottatartó.

TUBA

A tubatanítás célja feladatai:
– a tanuló egyéni adottságához, képességéhez igazodó módszerek kialakítása – kiemelt figyelmet fordítva az egyéni hangszeroktatásban rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására,
– a helyes légzés, befúvás, testtartás, hangszertartás beállítása, kialakítása,
– a hangszeres játékhoz szükséges motorikus reflexek, motivációs bázis, a naponkénti gyakorlás szükségletének kialakítása,
– a hangszeres játék megvalósításában részt vevő izmok lazaságának, terhelhetőségének tartósabb igénybevétel teljesítéséhez szükséges készségek kialakítása,
– a zenei elképzelések fejlesztése, a zenei előrelátás, a folyamatos kottaolvasás kialakítása,
– a zenei hallás átfogó fejlesztése,
– zenei memória fejlesztése, gyakorlati alkalmazásához szükséges jártasságok kialakítása,
– az egyéni hangszeres tanórákra, kamarazenei, zenekari foglalkozásokra történő önálló felkészülés képességének kialakítása.

Ismertesse meg a tanulókkal
– a tuba történetét, legalább elméletben a különböző hangolású hangszereket
– a tuba a mélyrézfúvósok családjában és különféle együttesekben betöltött szerepét, szakmai lehetőségeit,
– a hangszer irodalmát, a hangszer zenekari-, kamarazenei- és szóló-irodalmának legalább a tananyagban megjelenő részét,
– a tananyagon keresztül a főbb zenei stílusokat,
– a segédfogásokat, alkalmazásuk lehetőségeit a tiszta intonáció és az előforduló díszítések könnyebb megvalósítása érdekében,
– a tuba hazai és külföldi művészeinek munkásságát.

Tudatosítsa
– a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzésének fontosságát,
– a helyes szájtartás, mint a jó befúvási mód (ansatz) alapfeltételének fontosságát,
– a mindennapi gyakorlás – didaktikai és fiziológiai szempontok szerinti – szükségességét,
– a könnyed, felszabadult hangszeres játékmód kialakításának fontosságát.

Fejlessze a tanuló
– hallását, belső hallását, intonációs képességét,
– hangszertechnikai tudását,
– megformáló- és előadói képességét.

Tegye képessé a tanulókat
– a gyakorlás során felmerülő hibák önálló kijavítására,
– a beállított alapfunkciók önellenőrzésére, szinten tartására és javítására
– a tiszta intonációra,
– folyamatos hangszerjátékra, árnyalt és stílusos előadásra,
– a pontos kottaolvasásra, a ritmus, valamint a zenei kifejezések előadásmódjára, illetve a tempóra vonatkozó utasításainak megvalósítására.
– társas muzsikálásra.

Fejlessze és ellenőrizze a különböző funkcionális készségek kialakítását
– a helyes légzést intenzív légzésfejlesztő gyakorlatokkal (hangszerrel és hangszer nélkül);
– a szájizomzatot

Előképző évfolyamok

A tuba oktatásának megkezdésekor kiemelt figyelmet kell fordítani a tanulók fizikai, alkati fejlettségére, alkalmasságára. Általában 9-10 éves korban éri el testi fejlődésük a hangszeroktatás elkezdéséhez kívánatos szintet.
A hangszeres Előképző évfolyamok az általános zenei érzék és a hangszeres készségek felmérését, a képességek kibontakoztatását szolgálják.

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A törzshangok olvasása basszuskulcsban.
– Az egész, fél, negyed hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete.
– Az ismétlőjel, záróvonal, korona, a dinamikai jelek, módosítójelek ismerete.
– A helyes test- és hangszertartás kialakítása.
– A helyes szájtartás beállítása, a fúvóka helyének kialakítása.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Sára J.: Tubaiskola

Követelmény
Az ideális tubahang igényének kialakítása.
Hangterjedelem: E-f-ig a hangok fogásai.
A kottaolvasás basszuskulcsban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A törzshangok olvasása violin- és basszuskulcsban.
– Az egész, fél, negyed, nyolcad, tizenhatod hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete.
– Az ismétlőjel, záróvonal, korona, a dinamikai jelek, módosítójelek ismerete.
– A rézfúvós hangszerek – ezen belül a tuba – felépítésének, megszólaltatási módjának ismerete.
– A helyes test- és hangszertartás kialakítása.
– A helyes szájtartás beállítása, a fúvóka helyének kialakítása.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Sára J.: Tubaiskola

Követelmény
Az ideális tubahang igényének kialakítása.
Hangterjedelem: E-f-ig a hangok fogásai.
A biztos, folyamatos kottaolvasás basszuskulcsban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab.

Alapfokú évfolyamok „A" tagozat

1. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A 4/4-es, 2/4-es és 3/4es ütem
– Az előjegyzések ismerete.
– Az egész, fél, negyed, nyolcad értékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek.
– A tananyagban előforduló tempójelek, zenei műszavak ismerete.
– A jó gyakorlási módszer és emlékezőkészség megalapozása.
– Memóriafejlesztés: népdalok és előadási darabok kotta nélkül játszása.
– A hangszer felépítése, részei, a megszólaltatás módja.
– A helyes test- és hangszertartás kialakítása.
– A helyes légzés beállítása, a rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a légvezetés megalapozása.
– A helyes szájtartás beállítása, a fúvóka helyének kialakítása, fúvóka-gyakorlatokkal.
– A hangindítás megalapozása.
– A nyelvtechnika megalapozása.
– A legato játékmód alapjainak elsajátítása ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel.
– A nyújtópont alkalmazásának ismerete.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
Sára József: Tubaiskola
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára (EMB Z 6312)
Brodszky: Régi zene gordonkára (előadásai darabok) (EMB Z 2452)

Követelmény
A megadott hangterjedelmen belül tanult hangszeres gyakorlatok, előadási darabok egyenletes, folyamatos előadása, helyesen kialakított légzés és szájtartás mellett.
A tananyagban előforduló tempójelzések, zenei műszavak ismerete.

A jó gyakorlási módszer és emlékezőkészség megalapozása.
Hangterjedelem: D-a-ig.
Skála: 2#, 2b előjegyzésig, két variációval.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála,
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A folyamatos, pontos kottaolvasás kialakítása.
– A dúr és moll hangsor szerkezete, kromatika.
– A helyes test és hangszertartás önellenőrzésének kialakítása.
– A helyes légzés folyamatos ellenőrzése.
– A befúvás, hangindítás mindennapi feladatainak kialakítása.
– A legato játékmód igényes kialakításának elősegítése: ajakrezegtetés fúvóka nélkül, fúvókával, valamint zongorával közösen.
– Nyújtópont az egész, fél, negyed értékek mellett.
– A zenei memória fejlesztése, a tananyagból kiválasztott darabok kotta nélküli játéka.
– A tananyagban előforduló tempójelzések, dinamikai előírások, zenei műszavak ismerete.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
Sára József: Tubaiskola (10)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára (EMB Z 6312)
Brodszky: Régi zene gordonkára (előadásai darabok) (EMB Z 2452)

Követelmény
Skálák 2#, 2b előjegyzésig dúrban és mollban, legalább 2 variációval.
Hangterjedelem C-b-ig.
A tanuló legyen képes a tanult etűdöket és előadási darabokat jó szájtartással, jó légzéstechnikával, egyenletes és folyamatos játékkal előadni, elvárható alapvető dinamikai árnyalással.
A végzett tananyagban előforduló tempó,- dinamikai jelzések, zenei műszavak ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála,
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kottaolvasás továbbfejlesztése.

– Újabb ütemfajták és tempójelzések
– A ritmikai ismeretek bővítése (szinkópa, éles és nyújtott ritmus).
– A hangérték tagolásának szélesítése (tizenhatod értékű hangjegyek és szünetjelek).
– A játékmód további differenciálása.
– A szerkezeti tagolás, da capo, triós forma, a magyar népdal jellemző formái.
– A hangterjedelem bővítése: kontra B-b-ig.
– Memóriafejlesztés: skálák, népdalok, előadási darabok kotta nélküli játszása.
– A dinamikai árnyalások továbbfejlesztése.
– A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten (azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbség felismerése; a periódus).
– A hangképzés, hangindítás, légvezetési technika továbbfejlesztése.
– A manuális technika továbbfejlesztése.
– Az intonáció fejlesztése.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
Sára J.:Tubaiskola
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola I. (EMB Z 2550)
Előadási darabok gordonkára .1. kötet (EMB Z 2417), 2. kötet (EMB Z 4480
Kis kezek nagy mesterek (Hofmeister F-Tuba: FH2091, B-Tuba: FH2092)

Követelmény
Skálák 3#, 2b előjegyzésig, 4 variációval.
Különböző karakterű és ritmikájú etűdök.
Hangterjedelem: kontra B-b-ig.
Előadási darabok.
Különböző játékmódok megvalósítása.
A tanuló legyen képes nyolcadokat és tizenhatodokat, különféle kötéseket tartalmazó gyakorlatok tiszta interpretálására, előadására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála kotta nélkül,
– Két különböző karakterű gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kottaolvasás továbbfejlesztése, a hangértékek egyéb tagolásának további szélesítése (triola, kvintola, duola).
– A dúr és moll hangsorok 5 variációval.
– Az előadási darabok legfőbb stílusjegyeinek ismerete.
– Újabb ütem fajták és tempójelzések (5/4,7/8, marcia, meno, mosso, largo,alla breve, stb.)
– Dinamikai differenciálás (pp-ff-ig).
– A zeneművek szerkezeti tagolása (Da capo, triós forma).
– A hangterjedelem bővítése kontra B-től 1vonalas d -ig.
– A tanult zeneművek elemzése (azonosság, hasonlóság, szekvencia, periódus, különbség felismerése.)

– A társas zenélés megalapozása, két-háromszólamú gyakorlatok játszása.
– Memóriafejlesztés: előadási darabok kotta nélküli játszása.
– Hangképzés, az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül a magabiztos, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása.
– A kialakított intonáció állandó ellenőrzése, a hibák korrigálása.
– Alapvető hangszer karbantartási ismeretek elsajátítása, kisebb hibák kijavítására történő felkészítés.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Sára J.:Tubaiskola
Kis kezek, nagy mesterek (Hofmeister, F-Tuba: FH2091, B-Tuba: FH2092)

Követelmény
A kialakított hangterjedelmen belül a tanult ritmusok kottahű előadása az előírt tempóban, tiszta intonációval és árnyalt dinamikával.
Dúr és moll skálák 3#, 3b előjegyzésig 5 variációval.
Előadási darabok kotta nélküli játéka.
A társas zenélés követelményeinek ismerete.
A minimális, legalapvetőbb hangszerápolási, karbantartási ismeretek.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála legalább öt képlettel,
– Két különböző karakterű gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kottaolvasás továbbfejlesztése, változó ütemek, a hangértékek továbbtagolása (kvartola, szextola).
– A dinamikai árnyalás továbbfejlesztése.
– Az előadási darabok formai elemzése.
– A lapról olvasási készség fejlesztése.
– A memória továbbfejlesztése (előadási darabok, egyes koncert etűdök kotta nélküli játékával).
– A társas zenélés (kamara, illetve zenekari) elmélyítése.
– Belső igény kialakítása a folyamatos, hibátlan hangszerjáték iránt.
– A hangterjedelem továbbfejlesztése.
– A telt, kiegyensúlyozott, plasztikus hangszerhang kialakítása, a tiszta intonáció állandósítása, valamint könnyed hangszeres játékmód és fúvóstechnika birtoklása.
– A manuális készség továbbfejlesztése (virtuóz etűdök, ujjgyakorlatok segítségével).
– A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével.
– A zenei megformáló, kifejező készség fejlesztése,
– Alapvető megjelenési, viselkedési ismeretek, szólista szerepkörben, színpadi körülmények között.

– A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás fejlesztése széles dallamívek, kitartott hangok játékával.
– A zenei megformálás igényének fejlesztése, az előadási módok, utasítások kottahű betartása.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
Kis kezek, nagy mesterek (Hofmeister, F-Tuba: FH2091, B-Tuba: FH2092)

Követelmény
A kialakított hangterjedelemhez igazodó nagyobb terjedelmű, többféle technikai és zenei feladatot tartalmazó etűdök előadása.
Dúr és moll skálák 4#, 4b előjegyzésig.
Folyamatos, egyenletes tempójú skálázás dúrban és mollban.
Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.
Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála,
– Két különböző karakterű gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kottaolvasási készség továbbfejlesztése, változó ütemek, a hangértékek továbbtagolása (tizenhatod triolák).
– A lapról olvasási készség továbbfejlesztése.
– A dinamikai árnyalás kiszélesítése.
– A hangnemi kitérés, moduláció felismerése.
– A zenei memória továbbfejlesztése.
– A szólista feladatok, ismeretek elmélyítése, a színpadi magatartás tökéletesítése.
– A társas zenélés (kamara, zenekar) fejlesztése, gyakoroltatása.
– Belső igény kialakítása az igényes, pontos hangszerjátékra.
– Hangterjedelem bővítése.
– A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével.
– A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás továbbfejlesztése széles dallamívek, kitartott hangok játékával.
– A zenei megformálás igényének állandó fejlesztése, az előadási módok, utasítások kottahű betartása.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola I.(Ed.Simonffy)
Ujfalusi-Pehl-Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
D.Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
Kis kezek nagy mesterek (Hofmeister, F-Tuba: FH2091, B-Tuba: FH2092)

Követelmény
Színvonalas „művészi” megformálást igénylő nagyobb terjedelmű, sokféle zenei feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok játszása.
Egyenletes tempójú skálázás dúrban, mollban 4#, 4b-ig dúrban, mollban, hat variációval.
Magabiztos színpadi fellépés.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy skála,
– Két különböző karakterű gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A folyamatos, pontos kottaolvasás kialakítása.
– A dúr és moll hangsor szerkezete, kromatika.
– A 3/8, 6/8,-os ütemek.
– A tananyagban előforduló tempójelzések, dinamikai előírások, zenei műszavak ismerete.
– A helyes test és hangszertartás önellenőrzésének kialakítása.
– Nyújtópont az egész, fél, negyed értékek mellett.
– A helyes légzés folyamatos ellenőrzése.
– A befúvás, hangindítás mindennapi feladatainak kialakítása.
– A legato játékmód igényes kialakításának elősegítése: ajakrezegtetés fúvóka nélkül, fúvókával, valamint zongorával közösen.
– A zenei memória fejlesztése, a tananyagból kiválasztott darabok kotta nélküli játéka.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
Sára József: Tubaiskola
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára (EMB Z 6312)

Követelmény
Színvonalas „művészi” megformálást igénylő nagyobb terjedelmű, sokféle zenei feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok játszása.
Egyenletes tempójú skálázás dúrban, mollban.
Magabiztos színpadi fellépés Az „A” tagozat anyagán túl a skálaformációk, skálatanulmányok kibővített alkalmazása, valamint a gyakorlatok könnyített változata helyett a nehezebb megoldás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála kibővített képletekkel, variációkkal,
– Két gyakorlat,
– Két előadási darab kotta nélkül.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kottaolvasás továbbfejlesztése.
– Újabb ütemfajták és tempójelzések
– A ritmikai ismeretek bővítése (szinkópa, éles és nyújtott ritmus).
– A hangérték tagolásának szélesítése (tizenhatod értékű hangjegyek és szünetjelek).
– A játékmód további differenciálása.
– A szerkezeti tagolás, da capo, triós forma, a magyar népdal jellemző formái.
– A hangterjedelem bővítése: kontra B-b-ig.
– Memóriafejlesztés: skálák, népdalok, előadási darabok kotta nélküli játszása.
– A dinamikai árnyalások továbbfejlesztése.
– A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten (azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbség felismerése; a periódus).
– A hangképzés, hangindítás, légvezetési technika továbbfejlesztése.
– A manuális technika továbbfejlesztése.
– Az intonáció fejlesztése.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
Sára J.: Tubaiskola
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola I. (EMB Z 2550)
Lebegyev: Tubaiskola (Muzika Moszkva)
Előadási darabok gordonkára 1. kötet (EMB Z 2417), 2. kötet (EMB Z 4480
Kis kezek nagy mesterek (Hofmeister F-Tuba: FH2091, B-Tuba: FH2092)

Követelmény
Skálák 2#, 2b előjegyzésig, 4 variációval.
Különböző karakterű és ritmikájú etűdök.
Hangterjedelem: kontra B-b-ig.
Előadási darabok.
Különböző játékmódok megvalósítása.
A tanuló legyen képes nyolcadokat és tizenhatodokat, különféle kötéseket tartalmazó gyakorlatok tiszta interpretálására, előadására.
Skálaformációk, skálatanulmányok kibővített alkalmazása, valamint a gyakorlatok könnyített változata helyett a nehezebb megoldás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála kibővített képletekkel, variációkkal,
– Két gyakorlat,
– Két előadási darab kotta nélkül.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kottaolvasás továbbfejlesztése, a hangértékek egyéb tagolásának további szélesítése (triola, kvintola, duola).
– A dúr és moll hangsorok 5 variációval.
– Az előadási darabok legfőbb stílusjegyeinek ismerete.
– Újabb ütem fajták és tempójelzések (5/4,7/8, marcia, meno, mosso, largo,alla breve, stb.)
– Dinamikai differenciálás (pp-ff-ig).

A hangterjedelem bővítése.
– A tanult zeneművek elemzése (azonosság, hasonlóság, szekvencia, periódus, különbség felismerése.)
– A társas zenélés megalapozása, két-háromszólamú gyakorlatok játszása.
– Memóriafejlesztés: előadási darabok kotta nélküli játszása.
– Hangképzés, az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül a magabiztos, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása.
– A kialakított intonáció állandó ellenőrzése, a hibák korrigálása.
– Alapvető hangszer karbantartási ismeretek elsajátítása, kisebb hibák kijavítására történő felkészítés.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Sára J.:Tubaiskola
Kis kezek, nagy mesterek (Hofmeister, F-Tuba: FH2091, B-Tuba: FH2092)

Követelmény
A kialakított hangterjedelmen belül a tanult ritmusok kottahű előadása az előírt tempóban, tiszta intonációval és árnyalt dinamikával.
Dúr és moll skálák 3#, 3b előjegyzésig 5 variációval,
Előadási darabok kotta nélküli játéka.
A társas zenélés követelményeinek ismerete.
A minimális, legalapvetőbb hangszerápolási, karbantartási ismeretek.
A legato, staccato, játékmód telt, folyamatos, szép tónusú előadása, kottahű tolmácsolása, valamint tercmenetes variáció.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy skála három képlettel,
– Két különböző karakterű gyakorlat,
– Két előadási darab különböző zenei korszakból, kotta nélkül.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kottaolvasás továbbfejlesztése, változó ütemek, a hangértékek továbbtagolása (kvartola, szextola).
– A dinamikai árnyalás továbbfejlesztése.
– Az előadási darabok formai elemzése.

– A lapról olvasási készség fejlesztése.
– A memória továbbfejlesztése (előadási darabok, egyes koncert etűdök kotta nélküli játékával).
– A társas zenélés (kamara, illetve zenekari) elmélyítése.
– Belső igény kialakítása a folyamatos, hibátlan hangszerjáték iránt.
– A hangterjedelem továbbfejlesztése.
– A telt, kiegyensúlyozott, plasztikus hangszerhang kialakítása, a tiszta intonáció állandósítása, valamint könnyed hangszeres játékmód és fúvóstechnika birtoklása.
– A manuális készség továbbfejlesztése (virtuóz etűdök, ujjgyakorlatok segítségével).
– A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével.
– A zenei megformáló, kifejező készség fejlesztése,
– Alapvető megjelenési, viselkedési ismeretek, szólista szerepkörben, színpadi körülmények között.
– A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás fejlesztése széles dallamívek, kitartott hangok játékával.
– A zenei megformálás igényének fejlesztése, az előadási módok, utasítások kottahű betartása.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
Kis kezek, nagy mesterek (Hofmeister F-Tuba: FH2091, B-Tuba: FH2092)

Követelmény
A kialakított hangterjedelemhez igazodó nagyobb terjedelmű, többféle technikai és zenei feladatot tartalmazó etűdök előadása.
Folyamatos, egyenletes tempójú skálázás dúrban és mollban.
Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.
A díszítés és a trilla megalapozása, a skálák tempójának fokozása.
A tanuló tudja korrigálni hangszerének intonációs hibáit, valamint hangszerét önállóan behangolni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála három képlettel,
– Két különböző karakterű gyakorlat,
– Két előadási darab különböző zenei korszakból, kotta nélkül.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kottaolvasási készség továbbfejlesztése, változó ütemek, a hangértékek továbbtagolása (tizenhatod triolák).
– A lapról olvasási készség továbbfejlesztése.
– A dinamikai árnyalás kiszélesítése.
– A hangnemi kitérés, moduláció felismerése.
– A zenei memória továbbfejlesztése.
– A szólista feladatok, ismeretek elmélyítése, a színpadi magatartás tökéletesítése.
– A társas zenélés (kamara, zenekar) fejlesztése, gyakoroltatása.

– Belső igény kialakítása az igényes, pontos hangszerjátékra.
– Hangterjedelem bővítése kontra.
– A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével.
– A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás továbbfejlesztése széles dallamívek, kitartott hangok játékával.
– A zenei megformálás igényének állandó fejlesztése, az előadási módok, utasítások kottahű betartása.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola I.(Ed.Simonffy)
Ujfalusi-Pehl-Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
D.Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
Kis kezek nagy mesterek (Hofmeister F-Tuba: FH2091, B-Tuba: FH2092)

Követelmény
Színvonalas „művészi" megformálást igénylő nagyobb terjedelmű, sokféle zenei feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok játszása.
Magabiztos színpadi fellépés.
A díszítés és a trilla játékának ismerete.
Fokozott tempójú skálázás.
A tanuló ismerje saját hangszerének technikai és intonációs hiányosságait, és azt legyen képes korrigálni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy skála három képlettel,
– Két különböző karakterű gyakorlat,
– Két előadási darab különböző zenei korszakból, kotta nélkül.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén
Ismerje a tanuló
– a helyes szájtartást, légzéstechnikát, befúvást, hangszertartást, a könnyed hangszeres játékmódot,
– a rokon rézfúvós hangszereket,
– a tuba szerkezeti felépítését, és felhangrendszerét a tanult hangterjedelemben (lehetőleg a 10. felhangig), alkalmazási területeit,
– a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes a tanuló
– ideális tubahang kialakítására, megszólaltatására,
– különböző artikulációs előírások (tenuto, staccato, legato, marcato) és játékmódok megvalósítására,
– a zenei mondanivaló megformálására
– az ajak és a kéz összehangolt munkájának kialakítására,
– a helyes befúvás és légzéstechnika alkalmazására,
– a zenei gyakorlatok, előadási darabok pontos, kottahű előadására,

– az előadási darabok kotta nélküli játszására,
– a gyakorlás során előforduló hibák felismerésére, azok önálló kijavítására,
– a hangszer építéséből fakadó intonációs problémák korrigálására,
– a hangszer önálló behangolására,
– a hangszer szakszerű karbantartására.
– skálázni 4# – 4b előjegyzésig

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
Legyen képes
– az tanult anyagban előforduló hangterjedelemen belül kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
– az állóképesség növelésére,
– árnyaltabb zenei megformálásokra.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Tuba főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
– Egy skála legalább három variációval.
– Egy gyakorlat; Kietzer: I. kötet (Zimmermann), Sára: Tubaiskola, Jakab Gedeon: Tubaiskola I. kötet 172., 183., 187., 192., gyakorlatainak nehézségi szintjén.
– Egy előadási darab; F. Schubert: Bölcsődal (EMB13114) (169), H. Purcell: Rigaudon (166) nehézségi szintjén.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
– Egy skála dúr és moll változata, legalább három variációval.
– Egy gyakorlat; Kietzer: I. kötet, Sára: Tubaiskola, Jakab G.: Tubaiskola 1 kötet 161., 163., 179., 186. gyakorlatainak nehézségi szintjén.
– Egy előadási darab; Vivaldi: Tél, Händel: Bourrée, Corelli: Sarabande és Gavotte nehézségi szintjén.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,

– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig az egyes tanulók tudásszintje között jelentős különbség alakulhat ki képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján ezért elsősorban a fejlesztés lehetséges irányait és céljait fogalmazzuk meg.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A dinamikai szélsőségek (pp-ff), valamint a köztes árnyalások tudatos alkalmazása.
– A zenei díszítések, trillák tökéletesítése.
– A zenei formák elemzése, modulációk, hangnemi kitérések felismerése, tudatosítása.
– Az előforduló zenei műszavak ismerete, tudatos alkalmazása.
– A zenei memória továbbfejlesztése.
– Különböző karakterek megformálása, stílusos előadása.
– A lapról olvasás fejlesztése.
– Hangszeres játék megvalósításában résztvevő izmok lazaságának, terhelhetőségének, a tartós igénybevétel képességének kialakítása.
– Csoportos együttmuzsikálás (kamara, zenekar) szükségességének elmélyítése.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
Pejstik – Lengyel: Gordonkamuzsika II. (EMB Z 6748).

Követelmény
A tanuló zenei, technikai felkészültségének megfelelő etűdök, előadási darabok pontos, stílusos előadása.
Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig.
Barokk, klasszikus, vagy romantikus darabok, stílusok előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy skála variációkkal,
– Két gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kottaolvasás továbbfejlesztése, a hangértékek tagolása és a ritmusformulák átfogó, rendszerezett ismerete.
– A hangterjedelem fokozása egyenletes hangerővel és változatlan hangszínnel.
– A skálatanulmányok bővítése, az alapfunkciók (T-S-D, I-IV-V) beépítésével, alkalmazásával.
– Kromatikus skálagyakorlatok mérsékelt tempóban.
– A formáló- és kifejezőkészség továbbfejlesztése.
– A dinamikai árnyalási képesség fejlesztése.
– A lapról olvasási készség továbbfejlesztése.
– A kamarazenei és zenekari feladatok bővítése.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola II. (EMB Z 2550)
Kietzer: Tubaiskola I. (Zimmermann)
D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
Barokk szonáták (Marcello, Vivaldi).

Követelmény
Nagyobb terjedelmű, igényes zenedarabok stílusos, színvonalas eljátszása (kotta nélkül is).
Skálatanulmányok 6#, 6b előjegyzésig.
Igényes kamarazenei, zenekari közreműködésre való alkalmasság.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy skála variációkkal,
– Két gyakorlat,
– Egy előadási darab kotta nélkül.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kialakult készségek, képességek továbbfejlesztése.
– A kialakult hangszeres intonációk továbbfejlesztése.
– Skálatanulmányok tovább bővítve nehezebb kötésgyakorlatokkal.
– A zeneelméleti, zeneirodalmi ismeretek elmélyítése a tananyaghoz kapcsolódóan.
– A hangszerhang minőségi továbbfejlesztése.
– A formálóképesség, zenei kifejezőkészség továbbfejlesztése.
– A társas zenélési feladatok növelése, minőségi fejlesztése.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
Lachman: 10 etűd (Hofmeister)

Gordon Jacob: Szvit tubára (Boosey & Hawke
Marcello: Szonáták
Vivaldi: szonáták

Követelmény
Skálatanulmányok 7#, 7b előjegyzésig.
A zenei díszítések, előkék, trillák ismerete.
Szólisztikus feladat ellátása kamaracsoportban zenekarban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála variációkkal,
– Két gyakorlat,
– Egy előadási darab.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Az eddig tanult ismeretek összegzése és elmélyítése.
– A mindennapi zenélés életszükségletté válásának kialakítása, az értelmi, érzelmi kapcsolat elmélyítésével.
– A lapról játék továbbfejlesztése, a zenemű első látásra történő eljátszása megfelelő zenei és technikai szinten, folyamatos tempóban.

Az intonáció tökéletesítése a társas zenélés alkalmával, más hangszerekkel való játszás során.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy))
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
Lachman: Etüdök (Hofmeister)
J. Ringleben: „The Storm King” (Carl Fischer Music)
Allan Street: Rondino (Boosey & Hawkes)
Don Haddad: Szvit tubára (Shawnee Press Inc.)
Marcello: Szonáták
Vivaldi: Szonáták
Gordon Jacob: Hat rövid darab (Emerson Edition Ltd)

Követelmény
A tanuló a zenei anyagot életkorának, évfolyamának, egyéni készségeinek, képességeinek megfelelő szinten, kottahűen és stílusosan, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála variációkkal,
– Két gyakorlat,
– Egy előadási darab.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A dinamikai szélsőségek (pp-ff), valamint a köztes árnyalások tudatos alkalmazása.
– A zenei díszítések, trillák tökéletesítése.
– A zenei formák elemzése, modulációk, hangnemi kitérések felismerése, tudatosítása.
– Az előforduló zenei műszavak ismerete, tudatos alkalmazása.
– A zenei memória továbbfejlesztése.
– Különböző karakterek megformálása, stílusos előadása.
– A lapról olvasás fejlesztése.
– Hangszeres játék megvalósításában résztvevő izmok lazaságának, terhelhetőségének, a tartós igénybevétel képességének kialakítása.
– Csoportos együttmuzsikálás (kamara, zenekar) szükségességének elmélyítése.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
Pejstik – Lengyel: Gordonkamuzsika II. (EMB Z 6748).

Követelmény
A tanuló zenei, technikai felkészültségének megfelelő etűdök, előadási darabok pontos, stílusos előadása.
Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig.
Barokk, klasszikus, vagy romantikus darabok, stílusok előadása.
A tanuló egyéni képességéhez igazodva kiválasztott különböző zenei stílusú, technikailag és zeneileg igényesebb, nehezebb előadási darabok stílusos, karakterisztikus előadása.
A skálagyakorlatok variációkkal bővített előadása.
Művészileg igényesebb kamarazenei, vagy zenekari feladat ellátása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála variációkkal,
– Két gyakorlat,
– Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
– Egy előadási darab kotta nélkül.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kottaolvasás továbbfejlesztése, a hangértékek tagolása és a ritmusformulák átfogó, rendszerezett ismerete.
– Az ismert hangterjedelem egyenletes hangerővel és változatlan hangszínnel.
– A skálatanulmányok bővítése, az alapfunkciók (T-S-D, I-IV-V) beépítésével, alkalmazásával.

– Kromatikus skálagyakorlatok mérsékelt tempóban.
– A formáló- és kifejezőkészség továbbfejlesztése.
– A dinamikai árnyalási képesség fejlesztése.
– A lapról olvasási készség továbbfejlesztése.
– A kamarazenei és zenekari feladatok bővítése.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola II. (EMB Z 2550)
Kietzer: Tubaiskola I. (Zimmermann)
D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
Barokk szonáták (Marcello, Vivaldi).

Követelmény
Nagyobb terjedelmű, igényes zenedarabok stílusos, színvonalas eljátszása (kotta nélkül is).
Skálatanulmányok 6#, 6b előjegyzésig.
Igényes kamarazenei, zenekari közreműködésre való alkalmasság.
Szólisztikus feladatok ellátása kamara-, szimfonikus-, illetve fúvós zenekarban.
Skálatanulmányok játszása fokozottabb tempóban.
A hang megszólaltatásában résztvevő izmok lazaságának, terhelhetőségének fokozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála variációkkal,
– Két gyakorlat,
– Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
– Egy előadási darab kotta nélkül.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kialakult készségek, képességek továbbfejlesztése.
– A kialakult hangszeres intonációk továbbfejlesztése.
– Skálatanulmányok tovább bővítve nehezebb kötésgyakorlatokkal.
– A zeneelméleti, zeneirodalmi ismeretek elmélyítése a tananyaghoz kapcsolódóan.
– A hangszerhang minőségi továbbfejlesztése.
– A formálóképesség, zenei kifejezőkészség továbbfejlesztése.
– A társas zenélési feladatok növelése, minőségi fejlesztése.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
Lachman: 10 etűd (Hofmeister)
Gordon Jacob: Szvit tubára
Marcello: Szonáták
Vivaldi: szonáták

Követelmény
Skálatanulmányok 7#, 7b előjegyzésig.

A zenei díszítések, előkék, trillák ismerete.
Szólisztikus feladat ellátása kamaracsoportban zenekarban.
A zenei díszítések eszköztárának bővítése;
A dupla- és triplanyelv megalapozása;
A nehezebb, bonyolultabb ritmusképletek ismerete, elsajátítása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy skála variációkkal,
– Két gyakorlat,
– Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
– Egy előadási darab kotta nélkül.

10. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Az eddig tanult ismeretek összegzése és elmélyítése.
– A mindennapi zenélés életszükségletté válásának kialakítása, az értelmi, érzelmi kapcsolat elmélyítésével.
– A lapról játék továbbfejlesztése, a zenemű első látásra történő eljátszása megfelelő zenei és technikai szinten, folyamatos tempóban.
– Az intonáció tökéletesítése a társas zenélés alkalmával, más hangszerekkel való játszás során.
– A zenei előadásmódok, tempójelzések, zenei műszavak bővebb ismerete;
– A zeneirodalom néhány híres tubaszólójának megismertetése

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
Lachman: 10 etűd (Hofmeister)
J. Ringleben: „The Storm King" (Carl Fischer Music)
Allan Street: Rondino (Boosey & Hawkes)
Don Haddad: Szvit tubára Shawnee Press Inc.)
Marcello: Szonáták
Vivaldi: Szonáták
Gordon Jacob: Hat rövid darab (Emerson Edition Ltd)

Követelmény
A tanuló a zenei anyagot életkorának, évfolyamának, egyéni készségeinek, képességeinek megfelelő szinten, kottahűen és stílusosan, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.
Skálatanulmányok 7#, 7b előjegyzésig.
Szólisztikus feladat ellátása kamaracsoportban zenekarban.
A zenei díszítések eszköztárának bővítése.
A dupla- és triplanyelv használata.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy dúr vagy moll skála minimum 4 képlettel (kotta nélkül),
– Két különböző karakterű etűd,
– Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
– Egy előadási darab kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
Ismerje meg a tanuló
– a tuba és a rézfúvós hangszerek rokon vonásait
– a tuba irodalmát,
– a zeneirodalom híres tubaszólóit.
Legyen képes a tanuló
– a technikailag és művészileg igényesebb előadási darabok, kamarazenei és zenekari művek interpretálására,
– a skálaformációkat élénk tempóban, kiegyenlítetten, különböző dinamikai árnyalatokkal 7 #, 7 b előjegyzésig játszani dúrban és mollban egyaránt,
– az általa képzett hangszerhang szépségét, teltségét, plasztikusságát folyamatosan fejleszteni,
– a megtanult előadási darabok közönség előtti színvonalas bemutatására,
– tiszta intonációra, tiszta hangszeres játékra,
– az önálló munkára.
Tudja alkalmazni a tanuló
– a hangszerhang képzésének fizikai sajátosságait,
– a különböző zenei utasításokat az előadás módjára, tempójára, dinamikájára vonatkozóan.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes
– természetes, oldott hangszerkezelésre,
– helyes test- és hangszertartásra,
– a tudatos légzéstechnika alkalmazására.
– a tanár útmutatásai alapján a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.)
– játékában a hangindítás, hangelválasztás és hangbefejezés a stílus és a zenei karakter megkívánta különböző módjait,
– árnyaltabb artikulációra (portato, sfz, martellato),
– a tananyagban szereplő és előadott művekhez szükséges mértékű virtuozitásra.
Tudjon kontra F és f^1 között
– kiegyenlítetten,
– különböző dinamikai árnyalatokkal,
– tiszta intonációval,
– megfelelő nyelvtechnikával játszani.
– ismerje az alapvető díszítéseket (trilla, mordent, előke),
– alapszinten a dupla- és tripla nyelv-technikát,
– ismerje fel alkalmazásának lehetőségét a zenekari, a kamarazenei és a szóló művekben.

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Tuba főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
– Egy skála, legalább 3 képlettel,
– Egy etűd; Kietzer: Tubaiskola I-II. kötet, Jakab G.: Tubaiskola II. kötet (Ed. Simonffy) 291., 297. gyakorlatok nehézségi szintjén.
– Két előadási darab; G. F. Händel: Siciliana, W. A. Mozart: Menuet nehézségi szintjén vagy egy könnyebb barokk szonáta két tétele és egy, az előbbitől eltérő stílusú előadási darab.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
– Egy skála, legalább 4 képlettel, mely szekvenciát is tartalmaz
– Egy gyakorlat; Kietzer: Tubaiskola I-II. kötet, Jakab G.: Tubaiskola II. kötet (Ed. Simonffy) 291, 297 Kopprasch: I. kötet: (Hofmeister FH6045) 3., 8., gyakorlatok nehézségi szintjén.
– Egy barokk szonáta két tétele; B. Marcello: F-dúr szonáta, C-dúr szonáta nehézségi szintjén.
– Egy, az előbbitől eltérő stílusú darab; Hidas F.: Három kis tétel tubára nehézségi szintjén.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
A tanulók létszámának megfelelő, jó minőségű hangszer.
Jól hangolt zongora.
Egész alakot visszaadó tükör
Minimum 2 darab kottaállvány.
Metronóm

VONÓS TANSZAK

HEGEDŰ

A hangszerjátéknál a zenei elképzelés és az azt megvalósító technika elválaszthatatlanok. Különösen áll ez a tanulás kezdeti éveire, amikor a zenei appercepció és a hangszeres mozgásérzetek még fejletlenek, s a tanuló valóban csak azt tudja helyesen megszólaltatni hangszerén, amiről intenzív hallási élménye van.

A hegedűtanítás feladatai
Ismertesse meg a tanulókkal
– hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
– a hegedű akusztikai sajátosságait,
– a hangszer hangolását,
– a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
– a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
– a hangképzés főbb fizikai törvényszerűségeit,
– a különböző ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
– a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
– a hegedűirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
– a vonós hangszercsalád többi tagját.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
– megfelelő vonóvezetést, balkéz-technikát,
– helyes, test-, hangszer- és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
– dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező hegedűhangot,
– differenciált hangindítást és hanglezárást,
– laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
– a kezek pontosan összehangolt mozgását.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
– hangsorokat és hangzatokat különböző vonásnemekkel valamennyi húron és fekvésben,
– a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj- és vonógyakorlatokat.

Fordítson figyelmet
– a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
– a különböző vonásnemek elsajátítására,
– a pizzicato-technikára, a pergő-technikára,
– az üveghangok megszólaltatására,
– a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések alkalmazására,
– a hangköz és akkordjáték sajátosságaira,
– a lapról olvasási készség fejlesztésére,
– a tudatos zenei memorizálásra,
– a művek zeneileg igényes kidolgozására,
– a rendszeres társas muzsikálásra.
Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer-karbantartási feladatokra

Előképző évfolyamok

1. évfolyam
Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
– A foglalkozások anyaga: gyermekdalok, versek, mondókák; a hangszeres játékot előkészítő mozgásgyakorlatok.
Készségfejlesztés
– A hangszerjátékra való felkészítés fázisai, valamint a hangszerre irányuló mozgások gyakorlása
– a helyes testtartás kialakítása, tájékozódás a test és végtagok térbeli helyzetéről;
– a helyes légzés felismerése, illetve alkalmazása
– a kar és kéz alapmozgásainak kialakítása, függetlenítése;
– a hangszertartással kapcsolatos érzetek megfigyelése, gyakorlása.

Hangszer nélkül
– emelés – ejtés (fej, kar, kéz, ujjak);
– közelítés – távolítás;
– súlyérzet;
– rotálás, tengelyfogás érzete;
– a hegedű „fészek” megismerése.
A hegedűtartás, vonótartás kialakítása:
– a hangszer pengetéssel való megszólaltatása;
– a vonóval való megszólaltatás elemi formái;
– a billentés, húrváltás, fekvésváltás játékos megalapozása.

Ajánlott tananyag:
Gyermekdalok eljátszása, egyszerűbb népdalok és a Hegedűiskola I. kötetében található egyszerűbb etűdök tanulása.
Kodály: 333 olvasógyakorlat
Forrai: Óvódás énekeskönyv
Dénes – Kállai – Lányi – Mező: Hegedűiskola I.
Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola I.
Dénes – Szászné Réger J.: Hegedű ABC
Szilvay: Színes húrok I.

Követelmény
A hangszerre irányuló mozgások természetes és jó irányú mozgása
A tanulók figyelme irányuljon a hangszer szép hangon való megszólaltatására, és a tiszta intonációra való törekvésre.

Az előképző 1. évfolyamán félévkor és év végén is két szabadon választott anyagot kell játszani.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek
– Kottaolvasási ismeretek fejlesztése

– Egész, fél, negyed, nyolcad,és szünetei ismerete
– Módosítójelek
– Dallamsorok felismerése

Hangszerkezelés fejlesztése, készségfejlesztés
– Helyes testhelyzet, hegedűtartás kialakítása
– Billentő mozgás fejlesztése
– A két kéz helyezkedő műveleteinek fejlesztése
– Koncentrált figyelem a tiszta intonáció kialakítására
– Vonókezelési feladatok, vonóbeosztások tudatosítása

Ajánlott tananyag:
30-40 gyakorlat
Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola I.
Dénes – Szászné Réger J.: Hegedű ABC
Dénes-Lányi: Hegedűiskola I. füzet

Követelmény
Tudja a tanuló önállóan elhelyezni a hangszerét és vonóját
Törekedjen a tiszta intonációra
Tudjon kottát olvasni az egyszerűbb gyakorlatoknál

Az előképző 2. évfolyamán félévkor és év végén is két szabadon választott anyagot kell játszani.

Alapfokú évfolyamok „A" tagozat
Minden évfolyamon a gyermek egyéni tudásához, a fejlődési szintjéhez alkalmazkodva, a terhelhetőség figyelembevételével (differenciálás).

1. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
– A helyes testhelyzet és a hegedűtartás kialakítása.
– A bal kar és bal kéz helyezkedő műveletei (súlyérzet, húrváltó és fekvésváltó mozgások, alkar-rotáció).
– A billentő mozgások kialakítása. Tenyérérzet.
– Intonáció a tanult hangkészletben
A helyes vonótartás (húron és húr fölött), a vonóvezetés érzetének kialakítása. Húrsík-érzet, – vonóvezetés üres húrokon és húrpárokon. Húrváltás külön vonóval és kötve.
– Vonókezelési feladatok: játék egész vonóval. A legato és détaché játékmód kialakítása. Vonóbeosztási formák a különböző ritmusképletek megszólaltatásakor.
– A szép hang iránti igény felkeltése – már a pengetés és az első vonóhúzási feladatok során.
– Hangsorok egyszerű vonásnemekkel.

Zenei ismeretek
– Kottaolvasás a tananyag hangkészletén belül.
– Metrum, mérőütés, tempó.
– Ütem: 2/4, 4/4, 3/4.

– Hangjegyértékek: az egész, fél, negyed, nyolcad és szüneteik.
– Nyújtópont a fél és a negyed érték mellett.
– Módosítójelek, előjegyzés.
– Hangközök: szekundok, tercek, tiszta kvart, kvint, oktáv ismerete.
– A hármashangzat fogalma.
– Dallamsorok formai tagolódása. Zenei összefüggések.
– Memóriafejlesztés.

Ajánlott tananyag
Dénes – Lányi – Kállay – Mező: Hegedűiskola I.
Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola I.
Dénes – Szászné Réger J.: Hegedű ABC

Követelmény
Sajátítsa el a természetes mozgásműveleteket, ha kell, a tanár segítségével korrigáljon.
Alakuljon ki a tanuló játékkészsége az évfolyamban megjelölt hangkészleten belül egyszerű ritmusok alkalmazásával, mérsékelt tempóban.
Olvasson folyamatosan abszolút hangnevekkel, törekedjen a tiszta intonációra.
A zeneművek nehézségi szintje pl. Haydn: Dalocska, Lully: Dal.

A félévi beszámoló anyaga:
- két különböző technikai tanulmány
Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két különböző karakterű zongorakíséretes darab

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
A hegedűtartás és vonótartás fejlesztése.
Ujjgyakorlatok a bal kéz ügyesítésére:
– ejtő – emelő billentés;
– a húrváltó-készség fejlesztése;
– az ujjak nyújtása, csúsztatása;
– a kettősfogások egyszerű formái (terc, szext);
– a fekvésjáték és a vibrato előkészítése;
– vonókezelési feladatok:
– a détaché játékmód fejlesztése különböző vonórészeken,
– legato (2, 4, 8 hang kötésével is), portato, a martelé játékmód előkészítése nyugodt tempóban, éneklő jelleggel; barokk „non legato”.
A magyar népdalok játékával kapcsolatos nehezebb vonóbeosztási formák, nagy és kis „nyújtott” és „éles” ritmus, legato.

Zenei ismeretek
– A kottaolvasás továbbfejlesztése.
– A tempó- és dinamikai jelzések ismerete.
– Egyszerű és változó ütemek.
– Hangjegyértékek: nyolcad, triola, tizenhatod
– Hangközök: szekund, terc, kvint.

Ajánlott tananyag
Dénes – Lányi – Kállay – Mező: Hegedűiskola II.
Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola II.
Dénes – Szászné Réger J.: Hegedű ABC
Kodály: Biciniumok

Követelmény
Alakuljon ki a tanuló játékkészsége a 4#, 4b előjegyzésű skálák hangkészletén belül.
Ismerje az új ritmusokat.
Legyen képes a détachét, legatót (2, 4, 8 hang kötését) a tanult hangkészleten belül alkalmazni.
Ismerje a dinamikára és a tempóra vonatkozó zenei kifejezéseket.
A zeneművek nehézségi szintje pl. Bartók: Betyárnóta, Rameau: Rigaudon, Schubert: Német tánc.
Legyen képes az évfolyam anyagánál könnyebb műveket lapról eljátszani.

A félévi beszámoló anyaga:
- két különböző technikai tanulmány
Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két különböző karakterű zongorakíséretes darab (az egyik mű lehet kis koncert-tétel /concertino)

3. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
– Ujjgyakorlatok a bal kéz ügyesítésére és a helyezkedő-készség fejlesztésére az I. fekvésben
– Játékkészség a II. és III. fekvésben (a közvetítőhang szerepe).
– Kettősfogás-játék: tercek, szextek.
– Dúr és moll hangsorok, akkordfelbontások két oktávon.
– Nagy és kis détaché.
– Martelé a vonó különböző részein.
– A legato fejlesztése, vonáskombinációk.
– Akkordjáték és emelt vonás, a staccato vonások előkészítése.
– A vibrato fejlesztése.
– A hangszer önálló felhangolása.

Zenei ismeretek
– szinkópák nehezebb formái.
– Szűkített és bővített hangközök.
– A hármashangzat és fordításai.
– Tonika, szubdomináns, domináns – hangzatfűzésben, nem tudatosítva: bemutatás, említés szinten.
– Kvintkör 4#-4b-ig, klasszikus periódus.
– Két- és háromtagú kis formák elemzése.
– Ékesítések: előke, utóka, trilla, paránytrilla és mordent.
– Memóriafejlesztés.

Ajánlott tananyag
Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedőiskola III-IV.
Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola III.
Wohlfahrt: 40 etűd op. 54 (válogatva)
Konyusz: Kettősfogások az első fekvésben
Az ajánlott irodalom jegyzékében található előadási művek.
Kodály: Biciniumok
Pejtsik: Régi kamarazene sorozat: Duók, Triók
Szervánszky: Duók Z. 3083
Mozart: 12 duó K. 487 (válogatva)
Bartók: Duók

Követelmény
A tanuló legyen képes az eddig tanult mozgásformák, vonástípusok folyamatos alkalmazására.
Ismerje a zenei ékesítések egyszerűbb módozatait: előke, utóka, mordent, trilla.
Törekedjen a tiszta intonációra az első fekvésben (szűkített és bővített hangközök).
A tanuló ismerje az egyszerű fekvésváltásokat (azonos ujjak, üres húr alatti fekvésváltások).
A zeneművek nehézségi szintje pl. Járdányi: Magyar tánc, Stanley: Allegro grazioso, Händel: Gavotte.
Legyen képes az évfolyam anyagánál könnyebb műveket lapról eljátszani.

A félévi beszámoló anyaga:
- két különböző technikai tanulmány
Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két különböző karakterű zongorakíséretes darab (az egyik mű lehet koncert-tétel)

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
– Az előző években jobb és bal kézzel elsajátított elemek összekapcsolása és fejlesztése.
– 1/2 fekvés, II-III. fekvés, fekvésérzet.
– A vibrato fejlesztése
– Dúr és moll skálák két oktávon, fekvésekben, fekvésváltással is.
– A kromatikus játéktechnika fejlesztése.
– Az eddig tanult vonásnemek gyorsítása, alkalmazása összetettebb feladatokban.
– A staccato játékmód, az emelt vonás fejlesztése.
– A dobott vonás (spiccato) előkészítése.
– Az akkordjáték és a kettősfogás-játék fejlesztése első fekvésben.
– A hangindítás, a vonós artikuláció fejlesztése, a fontosabb zenei karakterek megszólaltatásának megalapozása (dolce, risoluto, espressivo).

Zenei ismeretek
– A tempó- és a dinamikai jelzések bővebb ismerete.
– Ütem: 5/4, 5/8, változó ütemek.
- Harminckettedek játéka.
- Dominánsszeptim hangzat.

– kvintkör 5#-5b-ig.
– A játszott anyag zenei – formai és harmóniai – elemzése a tanár segítségével.

Ajánlott tananyag
Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűsiskola III-IV.
Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűsiskola IV/A, B.
Kayser: 36 gyakorlat hegedűre op. 20, I.
Dancla: Etűdök Op. 68. (válogatva)
Wohlfahrt: 60 etűd op. 45, és
Wohlfahrt: 40 etűd op. 54 (válogatva)
Konyusz: Kettősfogások az első fekvésben
Pleyel: Duók
Szervánszky: Duók Z. 3083
Mozart: Duók K. 487
Bartók: Duók
Hegedűduók kezdőknek (Vígh)
Kamarazene kezdők számára (Máriássy)
Régi kamarazene (sorozat): Duók, Triók

Követelmény
Ismerje a tanuló a 1/2 fekvést, a II. és III. fekvést, az egyszerűbb kettősfogásokat és akkordokat.
Legyen képes a fekvésekben közlekedni (közvetítőhang).
Tudja az eddig tanult vonásnemeket alkalmazni gyorsabb tempóban is.
Legyen képes az emelt vonós és staccato játékmód alkalmazására.
Ismerje a játszott zenei anyagban előforduló szakkifejezéseket.
Legyen képes az évfolyam anyagánál könnyebb műveket lapról eljátszani.
A zeneművek nehézségi szintje pl. Zathureczky: Gyermekeknek, Farkas: Régi magyar táncok, Steibelt: Uno ballo, Mozart: Andantino.

A félévi beszámoló anyaga:
- két, különböző technikai követelményt tartalmazó etüd, (az egyik helyett lehet vonós kamaramű egy tétele)
Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két különböző jellegű zongorakíséretes mű (az egyik mű lehet koncert-tétel)

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
– Az eddig tanult fekvésekben való jártasság elmélyítése.
– A IV. és V. fekvés elsajátítása, a páros és páratlan számú fekvések egyenrangú fejlesztése.
– Kettősfogás-játék a fekvések alkalmazásával.
– A vibrato fejlesztése (egyenletesség, gyorsaság, folyamatosság).
– Az akkordjáték fejlesztése – játéka könnyebb fekvésváltásokkal is.
– Folyamatos játék dobott vonóval, könnyebb etűdanyagon.
– Az eddig tanult vonásnemek összetettebb alkalmazása, zeneileg árnyaltabbá tétele, a vonós artikuláció fejlesztése.

– Dúr és moll hangsorok, akkordfelbontások két oktávon az V. fekvésig, a könnyebbek három oktávon át.

Zenei ismeretek
- Kvintkör 6#-6b-ig
- Barokk művek felépítése (szonáta)
– A hangnemkapcsolatok fokozott ismerete.
– Szűkített és bővített hármashangzat, szűkített szeptimakkord.
– A legalapvetőbb zenei karakterek: dolce, espressivo, risoluto.
– A szonátaforma tematikus és hangnemi elemzése, a barokk szvit felépítése.
– Klasszikus táncok.
– Romantikus karakterdarabok.
– Variációs forma.

Ajánlott tananyag
Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűiskola V-VI.
Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola V.
Kayser: 36 gyakorlat hegedűre op. 20, I-II.
Dont: Gradus ad Parnassum op. 38, I.
Dancla: Etűdök op. 68
Bloch: Hangsoriskola II-III.
Bartók: Duók
Mozart: Duók K. 487
XX. századi kamarazene-művek
A vonós kamarazene iskolája (Pejtsik): I. II.
Négy évszázad könnyű triói Z. 13548
A barokk triószonáta Z. 13549
Mazas: Études speciales Op. 36. I. (válogatva)

Követelmény
Ismerje és játssza a dúr és moll hangsorokat (5#, 5b előjegyzésig) két oktávon keresztül az V. fekvésig.
Ismerje a IV. és V. fekvést.
Legyen képes az eddig tanult vonásnemek összetettebb alkalmazására (emelt vonó, dobott vonó, staccato), zeneileg árnyaltabbá tételére, a vonós artikuláció használatára.
Gyorsabb mozgású darabokat is szép hangon, értelmes frazeálással játsszon (bal kéz pergőtechnika).
Alkalmazzon folyamatos vibratot az éneklő jellegű műveknél.
Legyen képes az évfolyam anyagánál könnyebb műveket lapról eljátszani.
A játszandó művek nehézségi szintje pl. Bartók: Gyermekeknek, Pergolesi: Siciliano, Beethoven: Menüett

A félévi beszámoló anyaga:
- két, különböző technikai követelményt tartalmazó etüd, (az egyik helyett lehet vonós kamaramű egy tétele)
Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két különböző jellegű zongorakíséretes mű (az egyik mű koncert-tétel, vagy barokk szonáta lassú és gyors tétele)

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
– Tájékozódás és játékkészség a VI., VII. fekvésben és félfekvésben.
– Háromoktávos hangsorok akkordfelbontásokkal.

A bal kéz mozgékonyságának sokoldalú fejlesztése:
– trilla, pergőtechnika, fekvésváltás (kettősfogásokkal is);
– természetes üveghangok.
A vibrato fejlesztése minden fekvésben.

Zenei ismeretek
-Teljes kvintkör
– Barokk művek felépítése (szonáta, koncert).
– Szekvenciális szerkesztésmód a barokk művekben.
– Kifejező és stílusos artikuláció.
– A portamento fogalma.
– A XX. századi zene hangzásvilágának ismerete: melodikai, harmóniai sajátosságok, szerkesztési elvek ismerete a játszott művek alapján.

Ajánlott tananyag
Mazas: Études speciales op. 36 I. füzetből válogatva,
Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűiskola V-VI.
Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola V.
Kayser: 36 gyakorlat hegedűre op. 20, I-II.
Dont: Gradus ad Parnassum op. 38, I.
Dancla: Etűdök op. 68
Bloch: Hangsoriskola II-III.
Bartók: Duók
Mozart: Duók K. 487
XX. századi kamarazene-művek
A vonós kamarazene iskolája (Pejtsik): I. II.
Négy évszázad könnyű triói Z. 13548
A barokk triószonáta Z. 13549

Követelmény
Legyen képes az évfolyam anyagánál könnyebb műveket lapról eljátszani.
Rendelkezzék stílustapasztalattal a barokk művek játékában és szerezzen jártasságot a bécsi klasszikus és romantikus művek terén.
Legyen kedve az önálló társas muzsikáláshoz, ambíciója új művek felkutatásához, terjessze ki érdeklődését korunk zenéje iránt.

A félévi beszámoló anyaga:
- két, különböző technikai követelményt tartalmazó etüd, (az egyik helyett lehet vonós kamaramű egy tétele)
Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

– Két különböző jellegű zongorakíséretes mű (az egyik mű koncert-tétel, vagy barokk szonáta lassú és gyors tétele)

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, zenei ismeretek
A vibrato kialakítása, árnyaltabb dinamika,
A martelé játékmód fejlettebb, differenciáltabb formái.
Természetes üveghangok, tempótartás, tempó fokozása.

A hegedűtartás és vonótartás fejlesztése.
Ujjgyakorlatok a bal kéz ügyesítésére:
– ejtő – emelő billentés;
– a húrváltó-készség fejlesztése;
– az ujjak nyújtása, csúsztatása;
– a kettősfogások egyszerű formái (terc, szext);
– a fekvésjáték és a vibrato előkészítése;
Vonókezelési feladatok:
– a détaché játékmód fejlesztése különböző vonórészeken, legato (2, 4, 8 hang kötésével is), portato,
– a martelé játékmód előkészítése nyugodt tempóban, éneklő jelleggel; barokk „non legato”.
A magyar népdalok játékával kapcsolatos nehezebb vonóbeosztási formák. Nagy és kis „nyújtott” és „éles” ritmus, legato is, valamint a szinkópa.
Az akkordjáték és az emelt vonás előkészítése, majd alkalmazása.

Zenei ismeretek
– A kottaolvasás továbbfejlesztése.
– A tempó- és dinamikai jelzések ismerete.
– Egyszerű és változó ütemek.
– Hangjegyértékek: nyolcad, triola, tizenhatod
– Hangközök: szekund, terc, kvint.

Ajánlott tananyag
Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűiskola II.; III-IV. II. fejezet: Fekvéstanulmányok
Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola II.
Schradieck: Ujjgyakorlatok
Wohlfahrt: 40 etűd op. 54 (válogatva), vagy
Wohlfahrt: 60 etűd op. 45 (válogatva)

Követelmény
A II. és III. fekvés használata könnyebb hangnemekben. Egyszerűbb fekvésváltások, tanult zenei anyag játéka ujjrendváltozattal.
Önálló hangolás.
Hangsorok, népdalok, klasszikus etűdök és összetettebb zenei anyagok kotta nélküli előadása.

A félévi beszámoló anyaga:
- két különböző technikai tanulmány
Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két különböző karakterű zongorakíséretes darab
A beszámolókon túl évente két előjátszás, az egyik történhet nyilvános tanszaki hangverseny keretében. Minden esetben kotta nélkül játsszon a növendék, kivéve ha kamaraművet ad(nak) elő.
3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
– A fekvésérzet differenciálása, a fekvésváltás készségének fejlesztése, a II. és III. fekvés elsajátítása.
– A vibrato kialakítása, fejlesztése.
– Trilla, a kromatika intonálása, ujjfüggetlenítés.
– A kettősfogás fejlesztése a II. és III. fekvésben (fekvésváltás nélkül).
– Ismerkedés a IV. fekvéssel és a félfekvéssel.
– Hangsorok, akkordfelbontások két oktávon, a tanult fekvésekben, fekvésváltással is.
– Az eddig tanult vonások fejlesztése a vonó különböző részein, vonáskombinációk.
– Lassú, tartott hangok.
– A staccato játékmód fokozatos fejlesztése.

– Az akkordjáték és az emelt vonás előkészítése, alkalmazása.
- Természetes üveghangok további gyakorlása.
– Tempótartás, a tempó fokozása továbbfejlesztése.

Zenei ismeretek
– A harmincketted és a szinkópák nehezebb formái.
– Szűkített és bővített hangközök.
– A hármashangzat és fordításai.
– A dominánsszeptim hangzat.
– Tonika, szubdomináns, domináns – hangzatfűzésben.
– Kvintkör, klasszikus periódus.
– Két- és háromtagú kis formák elemzése.
– Ékesítések: előke, utóka, trilla, parántytrilla és mordent.
Memóriafejlesztés.
– alteráció, hangnemi kitérés, moduláció;
– a főtéma, melléktéma fogalma (koncert vagy szonáta játéka kapcsán);
– a klasszikus periódus;
XX. századi stílusjelenségek.

Ajánlott tananyag
Schradieck: Ujjgyakorlatok
Dancla: Etűdök Op. 68. (válogatva)

Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűiskola III-IV.
Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola IV/A, B (válogatva)
Sándor: Hegedűiskola III.
Wohlfahrt: 60 etűd op. 45, illetve 40 etűd op. 54 (válogatva)
Kayser: 36 gyakorlat op. 20 I. (a technikailag könnyebb etűdök: 1, 3, 5, 8)
Konyusz: Kettősfogások az első fekvésben
Az ajánlott irodalom jegyzékében található művek.
Bartók: Duók
Régi kamarazene (Pejtsik – Szász): Duók, Triók
Pleyel: Duók
Szervánszky: Duók (Z. 3083)

Követelmény
Játsszon a tanuló szép és kifejező hangon.
Billentése legyen mozgékony, rendelkezzen tapintási érzékenységgel.
Rendelkezzen intonációs biztonsággal a tanult fekvésekben.
Törekedjen a fekvésváltás vonóvezetéssel való ritmikai összehangoltságára.
Alkalmazza helyesen a közvetítőhangokat a gyakorlásban, a vibratot a zene kifejező megformálása során.

A félévi beszámoló anyaga:
- két különböző technikai tanulmány
Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két különböző karakterű zongorakíséretes darab
A beszámolókon túl évente két előjátszás, az egyik történhet nyilvános tanszaki hangverseny keretében. Minden esetben kotta nélkül játsszon a növendék, kivéve ha kamaraművet ad(nak) elő.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
– A tanult fekvésekben való játék elmélyítése, a IV-V. fekvés elsajátítása.
– Ismerkedés a VI-VII. fekvéssel (hangsorok, szekvenciális fekvésváltás-gyakorlatok).
– A páros és páratlan számú fekvések egyenrangú fejlesztése.
– A fekvések összekötése I-V. fekvésig.
– Az akkordjáték fejlesztése: egyszerre megszólaltatott háromszólamú akkordok és egyszerű négyszólamú tört akkordok tanulása.
- Háromoktávos hangsorok, hangzatfelbontások (egyszerűbbek).
– Hangsorok 5#-5b előjegyzésig, akkordfelbontásokkal, két oktávon.
– A pergőtechnika, trilla, zenei díszítések alkalmazása.
– A vibrato fejlesztése, kifejezésbeli gazdagítása éneklő művek előadásánál.
– Az eddig tanult vonások gyorsítása, karakterbeli gazdagítása.
– A kettősfogás-játék fejlesztése (fekvésváltással kombinálva is).

Zenei ismeretek
– A tempójelzések bővebb ismerete.
– Ütem: 5/4, 5/8, változó ütem.
– A hangnemkapcsolatok fokozott ismerete.
– Szűkített és bővített hármashangzatok, szűkített szeptimakkord.
– A rondó- és a szonátaforma főbb jellemzői.
– Alapvető zenei karakterek: dolce, espressivo, risoluto, grazioso, marcato.
– Az egészhangú skála.
– A portamento fogalma.

Ajánlott tananyag
Schradieck: Ujjgyakorlatok
Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűsiskola III-IV.
Dénes- Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűsiskola V-VI.
Sándor -Járdányi-Szervánszky: Hegedűiskola IV/A, B
Bloch: Hangsoriskola II. Z. 1767
Kayser: 36 etűd op. 20 I-II.
Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 I.
Dancla: Etűdök op. 68 (válogatva, pl. 2, 4, 6, 1, 9.)
Az ajánlott irodalom jegyzékében található művek.

Követelmény
Játsszon a tanuló felszabadult hangszerkezeléssel, rendelkezzen karakterérzékeny vonótechnikával.
Zenei igénnyel váltson fekvést, igazodjon a játszott mű tempójához és karakteréhez.
Vibratoja legyen folyamatos, alkalmazza mozgalmasabb zenei anyagon is.
Tudjon könnyebb műveket önállóan megtanulni.
Könnyebb darabokat, valamint zenekari és kamaraművek egyszerűbb szólamait tudja lapról játszani.

A félévi beszámoló anyaga:
- két, különböző technikai követelményt tartalmazó etüd, (az egyik helyett lehet vonós kamaramű egy tétele)
Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két különböző jellegű zongorakíséretes mű
A beszámolókon túl évente két előjátszás, az egyik történhet nyilvános tanszaki hangverseny keretében. Minden esetben kotta nélkül játsszon a növendék, kivéve ha kamaraművet ad(nak) elő.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
– A játékkészség fejlesztése I-VII. fekvésig.
– Hangsorok és akkordfelbontások három oktávon.
– A bal kéz biztonságának és minden irányú mozgékonyságának fejlesztése.
– Pergőtechnika.
– A fekvésváltás, trilla, vibrato fejlesztése, kettősfogás, természetes és mesterséges üveghang.
– A tanult vonásnemek, vonáskombinációk fejlesztése, a gyorsasági készség fokozása.

– Spiccato játék középtempóban.
– Célszerű ujjrend megválasztása a zenei kifejezés szolgálatában.

Zenei ismeretek
– A ciklikus művek felépítése, a barokk szonáta és koncert tematikus és hangnemi elemzése.
– Szekvenciális szerkesztés a barokk művekben.
– A bécsi klasszikusok játékához vezető könnyedebb játékmód kialakítása.
– Romantikus hangszeres dalok, karakterdarabok.
– Ismerkedés korunk zenéjével.

Ajánlott tananyag
Schradieck: Ujjgyakorlatok
Polo: Etűdök (válogatva)
Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűsiskola V-VI.
Kayser: 36 etűd op. 20 II.
Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II.
Dancla: Etűdök op. 68
Ševeík: Fekvésváltások op. 8
Bloch: Hangsoriskola II-III. Z. 1767-68
Feigerl: 24 gyakorlat I. (a könnyebbek közül válogatva)
Mazas: Études speciales op. 36, I.
Régi kamarazene (Pejtsik-Szász): Duók, Triók
Bartók: Duók
Lendvay: Duók (Z. 13224)
Szokolay: Magyar gyermekdalok (két és három hegedűre) (Z. 7254)
Kiss Zs.: Duók Z. 12565
Reményi: Duók Z. 13247, (Z. 12567)

Követelmény
Memóriafejlesztés: hosszabb terjedelmű művek megtanulása fejből (etűdök is).
Az eddig tanult technikai elemeket alkalmazza a tanuló érzékeny, kifejező, a mű karakteréhez igazodó egyéni hangvételben.
Legyen képes virtuóz jellegű művek előadására
Az év folyamán több alkalommal szerepeljen hangversenyen.

A félévi beszámoló anyaga:
- két, különböző technikai követelményt tartalmazó etüd, (az egyik helyett lehet vonós kamaramű egy tétele)
Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két különböző jellegű zongorakíséretes mű (az egyik mű koncert-tétel, vagy barokk szonáta lassú és gyors tétele)
A beszámolókon túl évente két előjátszás, az egyik történhet nyilvános tanszaki hangverseny keretében. Minden esetben kotta nélkül játsszon a növendék, kivéve ha kamaraművet ad(nak) elő.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
– A játékkészség fejlesztése I-VII. fekvésig.

– Hangsorok és akkordfelbontások három oktávon, terc-, szext és oktávskálák két oktávon; az ujjrendi formák bővítése a zenei kifejezés szolgálatában („kúszó ujjrend”, ujjazatos kromatika).
– A bal kéz biztonságának és minden irányú mozgékonyságának fejlesztése.
– Pergőtechnika.
– A fekvésváltás, trilla, vibrato fejlesztése, kettősfogás, természetes és mesterséges üveghang.
– A tanult vonásnemek, vonáskombinációk fejlesztése, a gyorsasági készség fokozása.
– Spiccato játék középtempóban.
– Célszerű ujjrend megválasztása a zenei kifejezés szolgálatában.

Zenei ismeretek
– A ciklikus művek felépítése, a barokk szonáta és koncert tematikus és hangnemi elemzése, szekvenciális szerkesztés a barokk művekben.
– A bécsi klasszikusok játékához vezető könnyedebb játékmód kialakítása.
– Romantikus hangszeres dalok, karakterdarabok.
– Ismerkedés korunk zenéjével.
– Az elérendő készségszintet az évfolyam technikai és zenei anyaga jelöli meg.
– Az értőbb, önálló előadáshoz szükséges zenei összefüggések, stílusjegyek, szakkifejezések ismeretének kibővítése.

Ajánlott tananyag
Schradieck: Ujjgyakorlatok
Polo: Etűdök (válogatva)
Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűiskola V-VI., II. rész
Bloch: Hangsoriskola II-III. Z. 1767-68
Mazas: Études speciales op. 36, I. Études brillantes op. 36 II. (a lehetőségek szerint)
Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37 (a könnyebbek közül)
Kayser: 36 etűd op. 20, III.
Ševčík: Fekvésváltás op. 8
Ševčík: Trillagyakorlatok op. 7
Követelmény
A tanuló hangszerkezelése legyen perspektivikusan megalapozott.
Legyen képes tudatos helyezkedő-műveletekre a tiszta intonáció érdekében.
A fekvésváltásokat és a vibratot a zenei folyamatokba illesztve, zavartalanul tudja megoldani.
Az alapvonásokat tudja hajlékony, szép hangon játszani.
Tudjon önállóan megtanulni technikai felkészültségének megfelelő műveket, megfelelő zenei karakterekkel és Dinamikai árnyalásokkal.
Alakuljon ki jártassága a technikai és zenei szempontból célszerű ujjrendek megválasztásában.

A félévi beszámoló anyaga:
- két, különböző technikai követelményt tartalmazó etüd, (az egyik helyett lehet vonós kamaramű egy tétele)
Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két különböző jellegű zongorakíséretes mű (az egyik mű koncert-tétel, vagy barokk szonáta lassú és gyors tétele)
A beszámolókon túl évente két előjátszás, az egyik történhet nyilvános tanszaki hangverseny keretében. Minden esetben kotta nélkül játsszon a növendék, kivéve ha kamaraművet ad(nak) elő.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
A tanuló ismerje
– a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
– a fontosabb tempó- és karakterjelzéseket, valamint a dinamikára vonatkozó jeleket,
– a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
– a hangsorok előjegyzését és ujjrendjét,
– a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének, nyomásának és a lábtól való távolságának összefüggése),
– a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
– a zenei alapkarakterekhez (dolce, grazioso, espressivo, risoluto) tartozó vonókezelést,
– a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes
– a zenei anyagot életkora és egyéni képességei, illetve készsége szintjén kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni,
– ujjrenddel és vonásjelzéssel gondosan ellátott, könnyebb zenei anyagot mérsékelt tempóban lapról eljátszani,
– szokatlan nehézséget nem támasztó könnyebb művet ujjrenddel és vonásjelzéssel ellátni,
– technikai eszközeit a stílusos és kifejező játék szolgálatába állítani,
– tájékozódni, szabad fekvésváltással közlekedni a fogólapon, törekedve az igényes intonációra,

– az alapvonások, valamint a dallamnak, a ritmusnak, a dinamikának megfelelő vonóbeosztás alkalmazására,
– szép hangon való, karakteres előadásra,
– a megismert mozgások, izomérzetek felidézésére, tudatos alkalmazására.

Kottaolvasási készsége legyen olyan szintű, hogy belső elképzelés vezesse játékát.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak koncertszerű bemutatásával:
– Háromoktávos skála, akkordfelbontásokkal,
– Két szabadon választott etűd,
– Egy versenymű saroktétele,
– Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele, vagy egy lassú és egy élénk tempójú előadási darab. A választott etűdök tartalmazzanak egymástól eltérő technikai feladatokat.

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Hegedű főtárgy
„A” tagozat minimum 10 perc

„B” tagozat minimum 10 perc

A vizsga tartalma
A” tagozat
– egy kamarazenei anyag
– Két különböző karakterű előadási darab, koncert-tétel, vagy szonáta-tétel; Beethoven: Menuett (PWM) és Trió (Peters), Rameau: Gavotte (EMB 4535 kötetben), Dancla: Variációk-sorozat, Vivaldi: G-dúr koncert (EMB, Ricordi, Peters, PWM) I. tétel, Seitz: D-dúr koncert (Peters) I. tétel, Corelli: e-moll, A-dúr szonáta (EMB 12050 kötetben, EMB 12051 kötetben, EMB 12265 kötetben) nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
  – egy kamarazenei anyag
  – Karakteretűd a zenei kifejezés felmérésére; Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37 (EMB 2604), a könnyebbek szintjén.
– Egy előadási darab vagy barokk szonáta tételpár (lassú-gyors); Boyce: Matelotte (EMB 2751 kötetben), Járdányi: Magyar tánc (EMB 3236). Wieniawski: Kuyawiak (EMB 8001) nehézségi szintjén.
– Egy koncert- vagy szonáta-tétel; Komarovszkij: A-dúr koncert (Peters) I. tétel, Vivaldi: a-moll Koncert (EMB, Ricordi, Peters, PWM) I. tétel Accolay: a-moll koncert (PWM), Seitz: g-moll koncert op. 12 no. 3 (PWM, Music Sales) I. tétel, Dancla: Concert-solo op. 77 no. 2, 3 Telemann: A-dúr szonáta, Händel: E-dúr Szonáta (EMB 12309) nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– a vibrato helyes alkalmazása,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok fő célja a zenei műveltség elmélyítése és a zenélési kedv ébrentartása.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
– A hajlékony hang kialakítása,

– Alapvonások (legato, martele, detache) kidolgozása,
– A fekvésváltás könnye alkalmazása,
– A húrváltó mozgások fejlesztése.

Ajánlott tananyag
Mazas: Études speciales op. 36, I.
Mazas: Études brillantes op. 36, II.
Feigerl: 24 Etüd
Kayser: Etüdök III.
Block: Hangsoriskola
Vivaldi: G-dúr Koncert
Haydn: D-dúr Koncert no.2.
Komarovszkij: A-dúr Koncert
Händel: E-dúr Szonáta
Corelli: e-moll Szonáta
Haydn: Menüett D-dúr, F-dúr
Vivaldi: Siciliano
Rubinstein: Polka

Követelmény
Legyen képes a tanuló a zenei karakterek alkalmazására, a dinamikai váltásokra, a tempók helyes megválasztására

Félévi beszámoló anyaga:
- egy etüd
- egy vonós kamaramű egy tétele

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két, különböző jellegű zongorakíséretes anyag (az egyik koncert-tétel, vagy barokk szonáta lassú és gyors tétele)

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
– Jobbkéz mozgásainak fejlesztése (különösen a vonóbeosztással kombinált vonásoknál)
– A tanuló legyen jártas a barokk zene hangzásvilágában

Követelmény
Legyen képes oldott és rugalmas billentésre a magasabb fekvésben is.
A fekvésváltás legyen könnyed és folyamatos
A tanuló tudjon tisztán intonálni a magasabb fekvésben is

Ajánlott tananyag
Mazas: Études speciales op. 36, I.
Mazas: Études brillantes op. 36, II.
Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37
Kayser: 36 etűd op. 20, III.
Vivaldi: e-moll, E-dúr Koncert
Vivaldi: d-moll Kettősverseny
Stamitz: B-dúr Koncert
Händel: g-moll Szonáta

Corelli: A-dúr Szonáta
Mozart: Albumok (Dobszay)
Veracini: Largo (Remekművek sorozat)
Járdányi: Magyar tánc
Bartók: Duók

Félévi beszámoló anyaga:
- egy etüd
- egy vonós kamaramű egy tétele

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két, különböző jellegű zongorakíséretes anyag (az egyik koncert-tétel, vagy barokk szonáta lassú és gyors tétele)

9. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladat
– A korábbiakban elsajátított zenei és technikai eszközök alkalmazási készségének további finomítása
– A bécsi klasszika jellegzetes formáinak megismerése

Ajánlott tananyag
Mazas: Études speciales op. 36, II.
Feigerl: II. Füzet
Block: Skálák
Schradieck: Ujjgyakorlatok
Bach: a-moll Koncert
Mozart: D-dúr (Adelaide) Koncert
Stamik: B-dúr Koncert
Beriot: a-moll Koncert
Tartini: F-dúr Szonáta
Händel: A-dúr Szonáta
Schubert: A méh
Gluck: Melódia (Remekművek sorozat)
Wieniawsky: Legenda
Beethoven: Romanc (F dúr)
Bartók: Szonatina
Vivaldi: d-moll Kettősverseny
Stamitz: B-dúr Koncert
Händel: g-moll Szonáta
Corelli: A-dúr Szonáta
Mozart: Albumok (Dobszay)

Veracini: Largo (Remekművek sorozat)
Járdányi: Magyar tánc
Bartók: Duók

Követelmény
Legyen a tanuló intonációs biztonsága fejlett a magasabb fekvésekben is.
Tudjon hangszerén folyamatosan pergő trillát játszani.

Félévi beszámoló anyaga:
- egy etüd
- egy vonós kamaramű egy tétele

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két, különböző jellegű zongorakíséretes anyag (az egyik koncert-tétel, vagy barokk szonáta lassú és gyors tétele)

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
– Zenei karakterek és a hozzá tartozó virtuózabb vonásfajták játéka,
– Gyorsabb tempójú futamok fejlesztése,
– Hangképzése a zenei kifejezést szolgálja.

Ajánlott tananyag
Mazas: Études brillante II.
Feigerl: Etüdök
Block: Skálák
Schradieck: Ujjgyakorlatok
Bach: E-dúr Koncert
Mozart: G-dúr Koncert
Spohr: d-moll Koncert
Kabalevszkij: C-dúr Koncert
Tartini: 12 fantázia szólóhegedűre
Locatelli: g-moll Szonáta
Bach: E-dúr Partita
Bruck: Air
Rachmanyivov: Vocalise
Bartók: Szonatina
Bartók: Román népi táncok

Követelmény
Legyen képes hangszertechnikájának önálló fejlesztésére.
Tudjon önállóan ujjazatot és vonásnemet változtatni a zenei kifejezés szolgálatában.

Félévi beszámoló anyaga:
- egy etüd
- egy vonós kamaramű egy tétele

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két, különböző jellegű zongorakíséretes anyag (az egyik koncert-tétel, vagy barokk szonáta lassú és gyors tétele)

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
– Billentés alapformáinak tudatos alkalmazása

– Húr és vonóváltás műveleteinek előkészítése, fejlesztése
Ajánlott tananyaga
Mazas: Études speciales op. 36, I. II.
Feigerl: 24 Etüd
Kayser: Etüdök III.
Dont: Etüdök op. 37
Block: Skálaiskola
Vivaldi: a-moll, d-moll Koncert
Haydn: G-dúr Koncert
Viotti: G-dúr Koncert
Händel: g-moll, F-dúr Szonáta
Corelli: e-moll Szonáta
Dancla: Solo I., II
Vivaldi: Siciliano
Farkas: Szonatina
Bartók: Duók

Követelmény
Legyen képes a tiszta intonáció érdekében a balkéz tudatos helyezkedő műveleteire.
Tudjon alapvonásokat hajlékony, szép hangon játszani.
Legyen képes a megfelelő dinamikai váltásokra.

Félévi beszámoló anyaga:
- egy etüd
- egy vonós kamaramű egy tétele

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két, különböző jellegű zongorakíséretes anyag (az egyik koncert-tétel, vagy barokk szonáta lassú és gyors tétele)

A beszámolókon túl évente két előjátszás, az egyik történhet nyilvános tanszaki hangverseny keretében. Minden esetben kotta nélkül játsszon a növendék, kivéve ha kamaraművet ad(nak) elő.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
– Oldott és rugalmas billentés kialakítása,
– Könnyed és folyamatos fekvésváltás,
– Ritmikus pergőjáték.

Ajánlott tananyaga
Mazas: Études speciales op. 36, I.
Mazas: Études brillantes op. 36, II.
Feigerl: 24 Etüd
Kayser: Etüdök III.
Dont: Etüdök op. 37
Sevčik: Trilla és fekvésváltás gyakorlat
Flesch: Hangsoriskola
Bach: a-moll E-dúr Koncert
Haydn: G-dúr Koncert
Stamic: B-dúr Koncert

Händel: Szonáták
Tartini: Szonáták
Veracini: Szonáták
Brahms: A-dúr Keringő
Smetana: Hazámról
Gluck: Melódia (Remekművek)
Franceour: Sicilien és Rigaudon
Bartók: Duók

Követelmény
Legyen képes hangszerén az alsó 5 fekvésben oldott és rugalmas billentésre.
Könnyed és folyamatos fekvésváltás.
Ritmikus pergőjáték.

Félévi beszámoló anyaga:
- egy etüd
- egy vonós kamaramű egy tétele

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két, különböző jellegű zongorakíséretes anyag (az egyik koncert-tétel, vagy barokk szonáta lassú és gyors tétele)

A beszámolókon túl évente két előjátszás, az egyik történhet nyilvános tanszaki hangverseny keretében. Minden esetben kotta nélkül játsszon a növendék, kivéve ha kamaraművet ad(nak) elő.
9. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
– Kombinált vonások gyorsabb alkalmazása
– Különböző fajta dobott és emelt vonások játéka

Ajánlott tananyag
Kreutzer: 42 Etüd
Roda: 24 Caprices
Dancla: Etüdök op. 73
Sevčik: Trilla és fekvésváltás gyakorlat
Sevčik: Vonótechnika 40 variáció
Flesch: Hangsoriskola
Bach: E-dúr Koncert
Mozart: G-dúr Koncert
Spohr: d-moll Koncert
Bruch: g-moll Koncert
Tartini: g-moll Szonáta
Veracini: e-moll Szonáta
Bach: Partita
Smetana: Hazámról
Beethoven: Romanc
Kreisler: Schön Rosmaria
Bartók: Duók

Követelmény
A tanuló intonációs biztonsága terjedjen ki a fogólap egész területére.
Tudjon folyamatos pergő trillát játszani.

Legyen képes hangszerén átélni a játszott művek érzelmi tartalmát.

Félévi beszámoló anyaga:
- egy etüd
- egy vonós kamaramű egy tétele

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két, különböző jellegű zongorakíséretes anyag (az egyik koncert-tétel, vagy barokk szonáta lassú és gyors tétele)

A beszámolókon túl évente két előjátszás, az egyik történhet nyilvános tanszaki hangverseny keretében. Minden esetben kotta nélkül játsszon a növendék, kivéve ha kamaraművet ad(nak) elő.

10. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
– Gyors tempójú futamok,
– Kettősfogás-játékok fejlesztése (terc, szext, oktáv),
– Kromatikus skálák.

Ajánlott tananyag
Kreutzer: 42 Etüd
Roda: 24 Caprices
Hubay: Etudes de Violin
Sevčik: Trilla és fekvésváltás gyakorlat
Schradieck: Fekvésváltásgyakorlat op.8
Vivaldi: Négy évszak-ból
Mozart: D-dúr, A-dúr koncert
Telemann: 12 Szólófantázia
Bach: E-dúr Hegedűverseny
Mozart: G-dúr Hegedűverseny
Spohr: d-moll Hegedűverseny
Bruch: g-moll Hegedűverseny
Tartini: g-moll Szonáta
Veracini: e-moll Szonáta
Bach: Partita
Smetana: Hazámról
Beethoven: Romanc (F-dúr)
Kreisler: Preludium és Allegro
De Falla: Spanyol Tánc

Követelmény
Legyen képes egyéni adottságainak megfelelően művészi szándékú kifejezésre, a gazdagabb hangszínek és karakterek megvalósítására.
Hangképzése legyen kifejező és árnyalt a zenei megformálás és hangvétel szuggesztivitásának természetes kialakítására

Félévi beszámoló anyaga:
- egy etüd
- egy vonós kamaramű egy tétele

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

– Két, különböző jellegű zongorakíséretes anyag (az egyik koncert-tétel, vagy barokk szonáta lassú és gyors tétele)

A beszámolókon túl évente két előjátszás, az egyik történhet nyilvános tanszaki hangverseny keretében. Minden esetben kotta nélkül játsszon a növendék, kivéve ha kamaraművet ad(nak) elő.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
Ismerje a tanuló és tudja alkalmazni a virtuózabb vonásfajtákat.
Legyen képes:
– a zenei kifejezés szolgálatába állítva a játék folyamata alatt is tudatosan irányítani, szabályozni hangszeres műveleteit,
– kettősfogás-meneteket kötött formában és külön vonással, détachéval is megoldani,
– egyenletes futamokat megszólaltatni,
– mindenkor kifejező és dinamikailag gazdagon árnyalt hangképzéssel játszani,
– egyéni adottságai szintjén olyan művészi szándékú kifejezésmódra, amely összefüggő egységben tükrözi zenei tudása és képzelőereje fejlettségét, hangszeres felkészültségét, valamint előadókészségének érettségét.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes
– természetes, oldott hangszerkezelésre,
– a különböző hangsorokat 3 oktávon keresztül akkordfelbontásokkal, tisztán, ritmikusan, élénk tempóban játszani,
– különböző módon vibrálni,
– a jobb és bal kéz játékának összehangolására,
– a legfontosabb zenei alapkarakterek megjelenítésére és a hozzájuk kapcsolódó alapvonások alkalmazására,
– dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre.

Rendelkezzék
– képzett hallással,
– biztos memóriával,
– koncentrálóképességgel,
– megfelelő lapról olvasási készséggel.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Hegedű főtárgy
„A” tagozat minimum 10 perc
„B” tagozat minimum 10 perc

„A” tagozat

– Két különböző karakterű zongorakíséretes mű (barokk szonáta két tétele, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab), az egyik lehet kamaramű is (pl. Bartók: Hegedűduók).

A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta lehetőleg nélkül kell játszani.

„B" tagozat

– Két etűd; Mazas: Études brillantes op. 36. II., (EMB 2245) Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37 (EMB 2604), Kreutzer: 42 gyakorlat (EMB 2560), Rode: 24 Caprices (EMB 2453) /2., 7., 10. nehézségi szintjén.
– Barokk szonáta két tétele; Händel: g-moll (EMB 12309 kötetben), D-dúr (EMB 12309 kötetben), A-dúr szonáta (EMB 12309 kötetben) nehézségi szintjén.
– Egy koncert-tétel, vagy előadási darab; Bach: a-moll (EMB 1600), E-dúr (EMB 1601), Haydn: C-dúr (Peters), Mozart: D-dúr – Adelaide, Beriot: a-moll op. 104 (Peters) koncertek 1. tétele, Raff: Cavatine (EMB 13745), Fiocco: Allegro (EMB 3558 kötetben), Beethoven: F-dúr románc (EMB 13494), Weiner: Rókatánc (EMB) nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– a vibrato helyes alkalmazása,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő számú, méretű és minőségű hegedű tartozékokkal (vonó, tok, gyanta)
Hangszerenként évente legalább két garnitúra húr.
Megfelelő minőségű zongora vagy pianínó

– Lehetőleg a teljes alakot visszaadó tükör
– Legalább 2 darab kottatartó
– Metronóm

BRÁCSA-MÉLYHEGEDŰ

A képzés különböző fokozatain nyújt lehetőséget a tanulónak a hegedűről brácsára való áttérésre, de – a korábbi gyakorlattól eltérően – az abszolút kezdőnek is biztosítja a brácsatanulás lehetőségét.

A brácsatanítás feladatai
Ismertesse meg a tanulókkal
– a hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
– a brácsa akusztikai sajátosságait,
– a hangszer hangolását,
– a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
– a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
– a hangképzés főbb fizikai törvényszerűségeit,
– a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
– a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
– a brácsairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
– a vonós hangszercsalád többi tagját.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést
– megfelelő vonóvezetést, balkéz-technikát,
– helyes, test-, hangszer- és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
– dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező brácsahangot,
– differenciált hangindítást és hanglezárást,
– laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
– a kezek pontosan összehangolt mozgását.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
– hangsorokat és hangzatokat különböző figurációkkal és szólamszámmal valamennyi húron és fekvésben,
– a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj- és vonógyakorlatokat.

Fordítson figyelmet
– a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
– a különböző vonásnemek elsajátítására,
– a pizzicato-technikára,
– az üveghangok megszólaltatására,
– a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések beosztására,
– a hangköz- és akkordjáték sajátosságaira,
– a lapról olvasási készség fejlesztésére,
– a brácsa- és violinkulcsok folyamatos olvasásának kialakítására,
– a tudatos zenei memorizálásra,
– a művek zeneileg igényes kidolgozására,
– a rendszeres társas muzsikálásra.
Tanítsa meg a tanulókat a hangolásra és a legalapvetőbb hangszer-karbantartásra.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés kialakítása
– A foglalkozások anyaga: gyermekdalok, mondókák; a hangszeres játékot előkészítő mozgásgyakorlatok.

Készségfejlesztés
A hangszerjátékra való felkészítés fázisai
Előkészítő mozgások:
– a helyes testtartás kialakítása, tájékozódás a test és a végtagok térbeli helyzetéről;
– a helyes légzés felismerése, illetve kialakítása;
– a kar és kéz alapmozgásainak kialakítása, függetlenítése;
– a hangszertartással kapcsolatos érzetek megfigyelése, gyakorlása.

A hangszerre irányuló mozgások gyakorlása (hangszer nélkül):
– emelés – ejtés (fej, kar, kéz, ujjak);
– közelítés – távolítás;
– súlyérzet;
– rotálás, tengelyfogás érzete;
– a brácsa elhelyezése.

A brácsatartás, vonófogás kialakítása:
– a hangszer pengetéssel való megszólaltatása;
– a vonóval való megszólaltatás elemi formái;
– a billentés, húrváltás, fekvésváltás játékos megalapozása.

Ajánlott tananyag
Paksa Katalin: Magyar népzene történet (Balassi Kiadó, 1999.)
Dobszay László: A magyar dal könyve
Dénes – Szászné Réger J.: Hegedű ABC
Szilvay: Színes húrok I.
Garlej-Gonzales: Méthode d'Alto Vol. 1.(Editions Henry Lemoine, Paris)
Alberto Curci: Tecnica fondamentale della viola, Parte Prima (Editoni Curci, Milano)
Dénes-Kállay-Lányi-Mező: Hegedűiskola I. (alt-kulcsban, kvinttel lejjebb)
Sándor-Járdányi-Szervánszky: Hegedűiskola I.

Követelmény
Alakuljon ki jártasság a tanult hangszeres mozgások megítélésében.
A megismert mozgások alkalmazása, szükség esetén tanári segítséggel.
Gyermekdalok: g-a-h-c-d (g-húr); d-e-fisz-g-a (d-húr) hangkészletben.
Játékos ismerkedés az alt-kulccsal.
Törekedjen a szép hangra és a tiszta intonációra. Ezek az első évfolyamba lépés feltételei.

Az előképző 1. évfolyamán félévkor és év végén is két szabadon választott anyagot kell játszani.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
– A helyes testhelyzet és hangszertartás kialakítása, a bal kéz helyezkedő műveletei (súlyérzet, húrváltó mozgások, alkar-rotáció), a billentő mozgások kialakítása (lágy tenyérérzet).
– A fekvésjáték és vibrato előkészítése, ismerkedés a III. fekvéssel.

Intonáció a következő hangkészletekben:
– a-húr: a-h-cisz (c)-d-e
– d-húr: d-e-fisz (f)-g-a
– g-húr: g-a-h (b) c-d
– c-húr: c-d-e (esz)-f-g

– A helyes vonótartás (húron és húr fölött), a vonóvezetés érzetének kialakítása. Húrsík-érzet, vonóvezetés üres húrokon és húrpárokon. Húrváltás külön vonóval és kötve.
– Az ütemsúly és a vonókezelés összefüggései.
– Vonóbeosztási formák a különböző ritmusképletek megszólaltatásakor.
A szép hang iránti igény felkeltése már a pengetés és az első vonóhúzási feladatok során.

Zenei ismeretek
– Kottaolvasás továbbfejlesztése a tananyag hangkészletén belül alt-kulcsban.
– Metrum, mérőütés, tempó.
– Ütem: 2/4, 4/4, 3/4.
– Hangjegyértékek: az egész, fél, pontozott fél, negyed, nyolcad, triola, tizenhatod és szüneteik.
– Felütés.
– Nyújtópont a fél, a negyed és a nyolcad érték mellett.
– Módosítójelek.
– Előjegyzés.
– Hangközök: szekundok, tercek, tiszta kvart, kvint, szextek, szeptimek, oktáv ismerete.
– A hármashangzat fogalma.
– Dallamsorok formai tagolódása. Zenei összefüggések.
– Memóriafejlesztés.
– Társas zene: egyszerű kétszólamú tanulmányok a tananyagból.
– Dúr és moll tonalitás, a párhuzamos hangnem fogalma.
– Kromatika, kánon.
– Memóriafejlesztés.

Ajánlott tananyag
Paksa Katalin: Magyar népzene történet (Balassi Kiadó, 1999.)
Dobszay László: A magyar dal könyve
Garlej-Gonzales: Méthode d'Alto Vol. 1. (Editions Henry Lemoine, Paris)
Alberto Curci: Tecnica fondamentale della viola, Parte Prima (Editioni Curci, Milano)
Dénes – Szászné Réger J.: Hegedű ABC (alt-kulcsban, kvinttel lejjebb)
Dénes-Kállay-Lányi-Mező: Hegedűiskola I. (alt-kulcsban, kvinttel lejjebb)
Sándor-Járdányi-Szervánszky: Hegedűiskola I. (alt-kulcsban, kvinttel lejjebb)

Követelmény
Sajátítsa el a természetes mozgásműveleteket, ha kell, a tanár segítségével korrigáljon.
Alakuljon ki a tanuló játékkészsége az évfolyamban megjelölt hangkészleten belül – egyszerű ritmusok alkalmazásával, mérsékelt tempóban.
Olvasson folyamatosan abszolút hangnevekkel alt-kulcsban, törekedjen a tiszta intonációra.
Ismerje a dinamikára és tempóra vonatkozó zenei szakkifejezéseket.
Zeneművek nehézségi szintje: Schubert: Altató, Haydn: Dalocska, Rebikov: Dal szöveg nélkül, Mozart: Májusi dal.

A félévi beszámoló anyaga:
- két különböző technikai tanulmány
Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két különböző karakterű zongorakíséretes darab

2. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása.
– A brácsatartás és vonótartás fejlesztése,
– Ujjgyakorlatok a bal kéz ügyesítésére,
– Játékkészség a III. fekvésben,
– A II. fekvés és a félfekvés.

Vonókezelési feladatok:
– a détaché játékmód fejlesztése különböző vonórészeken,
– legato (2, 4, 8 hang kötésével is), portato,
– a martelé játékmód előkészítése nyugodt tempóban, éneklő jelleggel.
– A magyar népdalok játékával kapcsolatos nehezebb vonóbeosztási formák.
– Nagy és kis „nyújtott" és „éles" ritmus, legato is, valamint a szinkópa.

Zenei ismeretek
– Új ritmikai elem:
– A harmincketted és a szinkópák nehezebb formái.
– A hármashangzat és fordításai.
– A dominánsszeptim hangzat.
– Tonika, szubdomináns, domináns – hangzatfűzésben.
– Kvintkör, klasszikus periódus.
– Két- és háromtagú kis formák elemzése.
– Ékesítések: előke, utóka, trilla,
– Memóriafejlesztés.

Ajánlott tananyag
Garlej-Gonzales: Méthode d'Alto Vol. 1-2. (Editions Henry Lemoine, Paris)
Alberto Curci: Tecnica fondamentale della viola, Parte Prima – Parte Seconda (Editioni Curci, Milano)
Bezrukov-Oznobisev: Alapfokú technika a brácsajátékban
Wohlfahrt: 60 etűd (Hofmeister)
Kayser: 36 etűd op. 20 I. kötet (Hofmeister)
Delphin Alard: Etűdök brácsára I. (Real Musical, Madrid)

Bruni: 25 gyakorlat

Követelmény
A tanulónak legyen önálló elképzelése, a tanult fekvésekben.
Legyen biztonságos, tiszta intonációja.
Vibratoja legyen szép hangú és tudja azt helyesen alkalmazni a zenei kifejezésekben.
Rendelkezzék biztos helyezkedő képességgel, billentéssel.
A zeneművek nehézségi szintje:
Sosztakovics: Gavott,

Bartók: Kánon,
Farkas Ferenc: Arioso,
Hasse: Két tánc.

A félévi beszámoló anyaga:
- két különböző technikai tanulmány
Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két különböző karakterű zongorakíséretes darab

3. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
– Ujjgyakorlatok a bal kéz ügyesítésére és a helyezkedő készség kialakítására.
– Jártasság a IV-V. fekvésben.
– Egyszerűbb fekvésváltások,
– A vibrato fejlesztése,
– Trilla, és ékesítések előkészítése,
– Dúr és moll skálák fekvésekben, fekvésváltással.

Zenei ismeretek
– A hangnemkapcsolatok fokozott ismerete.
– A legalapvetőbb zenei karakterek: dolce, espressivo, risoluto.
– Klasszikus táncok.
– Romantikus karakterdarabok.
– A rondo, a szonátaforma és a barokk szvit felépítése.
– Alapvető zenei karakterek: grazioso, marcato.

Ajánlott tananyag
Wohlfahrt: 60 etűd (Hofmeister)
Kayser: 36 etűd op. 20 I. kötet (Hofmeister)
Országh: Brácsaiskola
Sitt: Brácsaiskola
Delphin Alard: Etűdök brácsára II.(Real Musical, Madrid)
Dancla: Etűdök op. 68
Palashko: 24 melodikus etűd op. 77
Bruni: Etűdök
Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 I. kötet
Bartók-Zathureczky: Gyermekeknek
Csajkovszkij: ChansonTriste
Rubinstein: Melodia

Követelmény
A tanuló legyen képes az eddig tanult vonástípusok használatára.
Rendelkezzen intonációs biztonsággal a tanult fekvésekben.
Ismerje az egyszerűbb fekvésváltásokat (azonos ujj, üres húr).
Alkalmazza a vibratot a zene kifejező megformálása során.

A félévi beszámoló anyaga:
- két, különböző technikai követelményt tartalmazó etüd, (az egyik helyett lehet vonós kamaramű egy tétele)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két különböző jellegű zongorakíséretes mű

4. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
– Ismerje a VI-VII. fekvést is.
– A tanuló billentése legyen rugalmas izomzatú, fekvésváltása legyen olyan könnyed és folyamatos, amely képessé teszi őt az egyenletes, ritmikus játékra.
– Legyen biztos helyezkedő képessége, megfelelő billentése a magasabb fekvésekben is.
– Legyen képes az alapvonásokat gyors tempóban is alkalmazni.
– Legyen képes a kombinált vonások játékára.
– Tudjon háromoktávos skálákat és akkordfelbontásokat futamban tisztán, szép hangon játszani.

Zenei ismeretek
– Ismerje a játszott művek harmóniai és formai szerkezetét, ismerje a művek stílusjegyeit.
– Ismerkedjen meg a XX. századi és a kortárs irodalom hangzásvilágával.
– Legyen képes elmélyedni a művek zenei, tartalmi elemzésében.
– Keresse a zenei mondanivaló kifejezésének lehetőségeit; hangszeres mozgásait az adott zenei tartalom színes, érzelem gazdag megszólaltatásának igénye irányítsa.
– Legyen képes tudatos, aprólékos és elemző gyakorlásra a tanár útmutatásainak megfelelően.

Ajánlott tananyag
Kayser: 36 etűd op. 20 II. kötet (Hofmeister)
Országh: Brácsaiskola
Sitt: Brácsaiskola
Delphin Alard: Etűdök brácsára II-III. (Real Musical, Madrid)
Dancla: Etűdök op. 68
Palashko: 24 melodikus etűd op. 77
Bruni: Etűdök
Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 I. kötet
Bartók: Este a székelyeknél
Weiner: Rókatánc
Mendelssohn: Dal szöveg nélkül
Zelter: Esz-dúr koncert
Leopold Mozart: D-dúr koncert
Wagenseil: Esz-dúr koncert

Romberg: Rondo
Breval: Concertino in A
Barokk és preklasszikus szonáták
Bartha: 25 előadási darab

Követelmény
Rendelkezzen intonációs biztonsággal a tanult fekvésekben.
Ismerje a közvetítőhangok szerepét.
Alkalmazza a vibratot a zene kifejező megformálása során.
Legyen képes az eddig tanult vonásnemek összetett alkalmazására.

A félévi beszámoló anyaga:
- két, különböző technikai követelményt tartalmazó etüd, (az egyik helyett lehet vonós kamaramű egy tétele)
Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két különböző jellegű zongorakíséretes mű (az egyik mű koncert-tétel, vagy barokk szonáta lassú és gyors tétele)

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

2. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Az „A" tagozat követelményein felül:
– Az alt- és violinkulcs használata.
– A vibrato kialakítása.
– Jártasság a III.- II.- és félfekvésben.
– Egyszerűbb fekvésváltások.
– Kettősfogások fekvésváltás nélkül.
– Hangsorok és hármashangzataik két vagy három oktávon.
– Vonás gyakorlatok: kombinált vonások, martelé, staccato játékmód
– Hangsorok, etűdök és zenei anyagok kotta nélküli előadása.

Ajánlott tananyag
Garlej-Gonzales: Méthode d'Alto Vol. 2. (Editions Henry Lemoine, Paris)
Alberto Curci: Tecnica fondamentale della viola, Parte Seconda (Editioni Curci, Milano)
Bezrukov-Oznobisev: Alapfokú technika a brácsajátékban
Wohlfahrt: 60 etűd (Hofmeister)
Kayser: 36 etűd op. 20 I. kötet (Hofmeister)
Delphin Alard: Etűdök brácsára I. (Real Musical, Madrid)
Bruni: 25 gyakorlat

Követelmény:
A művek jellegéből adódó helyes tempóvétel.
Törekedjen szép hangú, dinamikailag árnyalt előadásra.

A félévi beszámoló anyaga:
- két különböző technikai tanulmány
Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két különböző karakterű zongorakíséretes darab

A beszámolókon túl évente két előjátszás, az egyik történhet nyilvános tanszaki hangverseny keretében. Minden esetben kotta nélkül játsszon a növendék, kivéve ha kamaraművet ad(nak) elő.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Az „A” tagozat követelményein felül
– Háromoktávos skálák hangzat felbontásokkal
– Kettősjáték fejlesztése fekvésváltással is
– Lassú tartott hangok játéka
– Vibrato fejlesztése éneklő művek előadásánál
– Staccato, „vetett” vonás, arpeggio

Zenei ismeretek
– Szűkített és bővített hármashangzat, domináns szeptimakkord.
– A rondo, a szonátaforma és a barokk szvit felépítése.
– Alapvető zenei karakterek: grazioso, marcato

Ajánlott tananyag
Bloch: Hangsoriskola
Bloch: Ujjgyakorlatok
Mazas: Etudes speciales op. 36 I. kötet
Dont: Gradus ad Parnassum I-II.
Kayser: Etűdök I-II.
Delphin Alard: Etűdök II.
Handoskin: Koncert
Hubay: Gyermekjelenetek
Klengel: G-dúr Concertino (cselló-zongora átirat)
Martini: Concerto D (cselló-zongora átirat)
Barokk szonáták
Bartha: 25 előadási darab brácsára

Követelmény
A tanuló szép hangon, törésmentesen váltson fekvést.
Játsszon gyorsabb mozgású darabokat szép hangon, helyes értelmezéssel.

A félévi beszámoló anyaga:
- két, különböző technikai követelményt tartalmazó etüd, (az egyik helyett lehet vonós kamaramű egy tétele)
Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két különböző jellegű zongorakíséretes mű
A beszámolókon túl évente két előjátszás, az egyik történhet nyilvános tanszaki hangverseny keretében. Minden esetben kotta nélkül játsszon a növendék, kivéve ha kamaraművet ad(nak) elő.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
– Ismerje a VI-VII. fekvést is.
– A tanuló billentése legyen rugalmas izomzatú, fekvésváltása legyen olyan könnyed és folyamatos, amely képessé teszi őt az egyenletes, ritmikus játékra.
– Legyen biztos helyezkedő képessége, megfelelő billentése a magasabb fekvésekben is.
– Legyen képes az alapvonásokat gyors tempóban is alkalmazni.
– Legyen képes a kombinált vonások játékára.
– Tudjon háromoktávos skálákat és akkordfelbontásokat futamban tisztán, szép hangon játszani.
– Ismerje a fekvésváltás különböző módozatait, törekedjen a fekvésváltás vonóvezetéssel való ritmikai összehangoltságára, helyesen alkalmazza a közvetítő hangokat a gyakorlás folyamán.
– Legyen képes felbontott terc, szext és oktáv meneteket játszani.

Zenei ismeretek
– A klasszikus formák szerkezete játékához vezető játékmód kialakítása
– A barokk formák szerkezete, előadásmódja
– A kortárs pedagógiai művek elemzése tanári segédlettel
– Romantikus karakterdarabok értelmezése
– Ismerje a játszott művek harmóniai és formai szerkezetét, ismerje a művek stílusjegyeit.
– Ismerkedjen meg a XX. századi és a kortárs irodalom hangzásvilágával.
– Legyen képes elmélyedni a művek zenei, tartalmi elemzésében.
– Keresse a zenei mondanivaló kifejezésének lehetőségeit; hangszeres mozgásait az adott zenei tartalom színes, érzelem gazdag megszólaltatásának igénye irányítsa.
– Legyen képes tudatos, aprólékos és elemző gyakorlásra a tanár útmutatásainak megfelelően.

Ajánlott tananyag
Dancla: Etűdök op. 68
Mazas: Etűdök op. 3
Bruni: 25 gyakorlat
Országh: Brácsaiskola (a 45-nél magasabb sorszámúak közül)
Mazas: Etűdök op. 36
Dont: Gradus ad Parnassum op. 38, II-III. kötet
Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37
Campagnoli: 41 gyakorlat
Bezrukov-Oznobisev: Alapfokú technika a brácsajátékban (Muzika, Moszkva)
Kayser: 36 etűd op. 20 II-III. kötet (Hofmeister)
Országh: Brácsaiskola
Sitt: Brácsaiskola
Delphin Alard: Etűdök brácsára II-III. (Real Musical, Madrid)
Dancla: Etűdök op. 68
Palashko: 24 melodikus etűd op. 77
Bruni: Etűdök
Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II-III. kötet
Mazas: Etűdök Op. 36 I-II. kötet
Campagnoli: 41 gyakorlat
Ševčik: Gyakorlatok op. 1-8.
Schradieck: Ujjgyakorlatok
Bloch: Hangsoriskola
Bartók: Este a székelyeknél

Weiner: Rókatánc
Mendelssohn: Dal szöveg nélkül
Zelter: Esz-dúr koncert
Leopold Mozart: D-dúr koncert
Wagenseil: Esz-dúr koncert
Romberg: Rondo
Breval: Concertino in A
Barokk és preklasszikus szonáták
Telemann: G-dúr koncert
Vivaldi: G-dúr koncert
Chr. Bach: c-moll koncert
Maros: Balkán szvit
Hubay: Mese
Hubay: A kép előtt

Követelmény
A tanuló hangszerkezelése legyen perspektivikusan megalapozott.
Tudjon önállóan könnyebb kamara, zenekari és szóló műveket megfelelő zenei karakterekkel és dinamikával elsajátítani.
Képes legyen az önálló gyakorlásra.

A félévi beszámoló anyaga:
- két, különböző technikai követelményt tartalmazó etüd, (az egyik helyett lehet vonós kamaramű egy tétele)
Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két különböző jellegű zongorakíséretes mű (az egyik mű koncert-tétel, vagy barokk szonáta lassú és gyors tétele)
A beszámolókon túl évente két előjátszás, az egyik történhet nyilvános tanszaki hangverseny keretében. Minden esetben kotta nélkül játsszon a növendék, kivéve ha kamaraművet ad(nak) elő.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
A tanuló ismerje
– a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
– a fontosabb tempó és karakterjelzéseket, valamint a dinamikára vonatkozó jeleket,
– a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
– a hangsorok előjegyzését és ujjrendjét,
– a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének, nyomásának és a hídtól való távolságának összefüggése),
– a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
– a zenei alapkarakterekhez (dolce, grazioso, espressivo, risoluto) tartozó vonókezelést,
– a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, születési dátumát, a korszakot, amelyben élt és alkotott, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
– a tanulandó darab vagy mű formáját.
Legyen képes

– a zenei anyagot életkora és egyéni képességei, illetve készsége szintjén kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni,
– ujjrenddel és vonásjelzéssel gondosan ellátott könnyebb zenei anyagot mérsékelt tempóban lapról eljátszani,
– szokatlan nehézséget nem támasztó könnyebb művet ujjrenddel és vonásjelzéssel ellátni,
– technikai eszközeit a stílusos és kifejező játék szolgálatába állítani,
– tájékozódni, szabad fekvésváltással közlekedni a fogólapon, törekedve az igényes intonációra,
– az alapvonások, valamint a dallamnak, ritmusnak, dinamikának megfelelő vonóbeosztás alkalmazására,
– szép hangon való, karakteres előadásra,
– a megismert mozgások, izomérzetek felidézésére, tudatos alkalmazására.

Kottaolvasási készsége legyen olyan szintű, hogy belső elképzelés vezesse játékát.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
– Két különböző jellegű gyakorlat,
– Egy versenyműű saroktétele,
– Egy lassú és egy gyors tétel egy barokk szonátából.

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Brácsa főtárgy
„A” tagozat minimum 10 perc
„B” tagozat minimum 10 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
Két különböző stílusú zongorakíséretes előadási darab.
– Egy versenyműű és egy szonáta saroktétele (barokk szonáta esetén két tétel); versenyművek: Händel: h-moll brácsaverseny I. tétel, Telemann: G-dúr brácsaverseny I-II. tétel, vagy III-IV. tétel, Chr. Bach: c- moll brácsaverseny I. vagy III. tétel; szonáták: Bonporti: Due invenzioni; nehézségi szintjén.
– Egy előadási darab és 1 kamaraműű; előadási darabok: Brácsamuzsika I-III. (EMB); Frescobaldi: Toccata, Wieniawski: Álmodozás; kamaraművek: M. Haydn: Szonáták, Bartók: 44 duó (W. Primrose) nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
– Egy háromoktávos (mélyebb fekvésekből induló) hangsor, akkordfelbontásokkal.
– Két különböző technikai jellegű etűd; Dancla: Etűdök op. 68; Mazas: Etűdök op. 36 I-II. kötet; Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II-III. kötet; Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37; Kaiser: 36 etűd op. 20 III. kötet nehézségi szintjén.
– Egy brácsaverseny-saroktétel; Händel: h-moll brácsaverseny III. tétel, Vanhal: C-dúr brácsaverseny, Zelter: Esz-dúr brácsaverseny nehézségi szintjén.

– Egy zongorakíséretes darab vagy egy szonátatétel, vagy két barokk szonátatétel; Brácsamuzsika I-III. (EMB), Csajkovszkij: Melódia, Marcello: F-dúr szonáta, Corelli: Szonáták (Nagy S.) nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– a vibrato helyes alkalmazása,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

5. évfolyam „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok fő célja, az alapfokon megszerzett felkészültség megtartása mellett, a zenei műveltség elmélyítése és a zenélési kedv ébrentartása.

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
– A tanuló billentése legyen rugalmas izomzatú, fekvésváltása legyen olyan könnyed és folyamatos, amely képessé teszi őt az egyenletes, ritmikus játékra.
– Legyen biztos helyezkedő képessége, megfelelő billentése a magasabb fekvésekben is.
– Legyen képes az alapvonásokat gyors tempóban is alkalmazni.
– Tudjon háromoktávos skálákat és akkordfelbontásokat futamban tisztán, szép hangon játszani.

Zenei ismeretek
– Ismerje a játszott művek harmóniai és formai szerkezetét, ismerje a művek stílusjegyeit.
– Keresse a zenei mondanivaló kifejezésének lehetőségeit; hangszeres mozgásait az adott zenei tartalom színes, érzelem gazdag megszólaltatásának igénye irányítsa.

Ajánlott tananyag
Kayser: 36 etűd op. 20 II-III. kötet (Hofmeister)
Országh: Brácsaiskola
Sitt: Brácsaiskola
Delphin Alard: Etűdök brácsára II-III.(Real Musical, Madrid)
Dancla: Etűdök op. 68
Palashko: 24 melodikus etűd op. 77

Bruni: Etűdök
Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II-III. kötet
Mazas: Etűdök Op. 36 I-II. kötet
Campagnoli: 41 gyakorlat
Ševčik: Gyakorlatok op. 1-8.
Schradieck: Ujjgyakorlatok
Bloch: Hangsoriskola
Bartók: Este a székelyeknél
Weiner: Rókatánc
Mendelssohn: Dal szöveg nélkül
Zelter: Esz-dúr koncert
Leopold Mozart: D-dúr koncert
Wagenseil: Esz-dúr koncert
Romberg: Rondo
Breval: Concertino in A
Barokk és preklasszikus szonáták
Telemann: G-dúr koncert
Vivaldi: G-dúr koncert
Chr. Bach: c-moll koncert
Maros: Balkán szvit
Hubay: Mese
Hubay: A kép előtt

Követelmény:
Őrizze meg játékkészségét és intonációs biztonságát az eddig elsajátított technikai szinten, és fejlessze tovább hangszeres technikáját a megtanulandó zeneművek, illetve zenei stílusok elvárásai szerint.

Félévi beszámoló anyaga:
- egy etüd
- egy vonós kamaramű egy tétele

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két, különböző jellegű zongorakíséretes anyag (az egyik koncert-tétel, vagy barokk szonáta lassú és gyors tétele)

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
– A tanuló billentése legyen rugalmas izomzatú, fekvésváltása legyen olyan könnyed és folyamatos, amely képessé teszi őt az egyenletes, ritmikus játékra.
– Legyen biztos helyezkedő képessége, megfelelő billentése a magasabb fekvésekben is.
– Tudjon háromoktávos skálákat és akkordfelbontásokat futamban tisztán, szép hangon játszani.

Zenei ismeretek
– Ismerje a játszott művek harmóniai és formai szerkezetét, ismerje a művek stílusjegyeit.
– Keresse a zenei mondanivaló kifejezésének lehetőségeit; hangszeres mozgásait az adott zenei tartalom színes, érzelem gazdag megszólaltatásának igénye irányítsa.

– Legyen képes tudatos, aprólékos és elemző gyakorlásra a tanár útmutatásainak megfelelően.

Ajánlott tananyag
Kayser: 36 etűd op. 20 II-III. kötet (Hofmeister)
Országh: Brácsaiskola
Sitt: Brácsaiskola
Delphin Alard: Etűdök brácsára II-III.(Real Musical, Madrid)
Dancla: Etűdök op. 68
Palashko: 24 melodikus etűd op. 77
Bruni: Etűdök
Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II-III. kötet
Mazas: Etűdök op. 36 I-II. kötet
Campagnoli: 41 gyakorlat
Ševčik: Gyakorlatok op. 1-8.
Schradieck: Ujjgyakorlatok
Bloch: Hangsoriskola
Bartók: Este a székelyeknél
Weiner: Rókatánc
Mendelssohn: Dal szöveg nélkül
Zelter: Esz-dúr koncert
Leopold Mozart: D-dúr koncert
Wagenseil: Esz-dúr koncert
Romberg: Rondo
Breval: Concertino in A
Barokk és preklasszikus szonáták
Telemann: G-dúr koncert
Vivaldi: G-dúr koncert
Chr. Bach: c-moll koncert
Maros: Balkán szvit
Hubay: Mese
Hubay: A kép előtt

Követelmény:
Őrizze meg játékkészségét és intonációs biztonságát az eddig elsajátított technikai szinten, és fejlessze tovább hangszeres technikáját a megtanulandó zeneművek, illetve zenei stílusok elvárásai szerint.

Félévi beszámoló anyaga:
- egy etüd
- egy vonós kamaramű egy tétele

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két, különböző jellegű zongorakíséretes anyag (az egyik koncert-tétel, vagy barokk szonáta lassú és gyors tétele)

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása.

– A tanuló billentése legyen rugalmas izomzatú, fekvésváltása legyen olyan könnyed és folyamatos, amely képessé teszi őt az egyenletes, ritmikus játékra.
– Legyen biztos helyezkedő képessége, megfelelő billentése a magasabb fekvésekben is.
– Tudjon háromoktávos skálákat és akkordfelbontásokat futamban tisztán, szép hangon játszani.

Zenei ismeretek
– Ismerje a játszott művek harmóniai és formai szerkezetét, ismerje a művek stílusjegyeit.
– Legyen képes tudatos, aprólékos és elemző gyakorlásra a tanár útmutatásainak megfelelően.
– Ismerkedjen meg a társas zenélés különböző formáiban alkalmazandó technikákkal.

Ajánlott tananyag
Kayser: 36 etűd op. 20 II-III. kötet (Hofmeister)
Országh: Brácsaiskola
Sitt: Brácsaiskola
Delphin Alard: Etűdök brácsára II-III.(Real Musical, Madrid)
Dancla: Etűdök op. 68
Palashko: 24 melodikus etűd op. 77
Bruni: Etűdök
Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II-III. kötet
Mazas: Etűdök Op. 36 I-II. kötet
Campagnoli: 41 gyakorlat
Ševčik: Gyakorlatok op. 1-8.
Schradieck: Ujjgyakorlatok
Bloch: Hangsoriskola
Bartók: Este a székelyeknél
Weiner: Rókatánc
Mendelssohn: Dal szöveg nélkül
Zelter: Esz-dúr koncert
Leopold Mozart: D-dúr koncert
Wagenseil: Esz-dúr koncert
Romberg: Rondo
Breval: Concertino in A
Barokk és preklasszikus szonáták
Telemann: G-dúr koncert
Vivaldi: G-dúr koncert
Chr. Bach: c-moll koncert
Maros: Balkán szvit
Hubay: Mese
Hubay: A kép előtt

Követelmény:
Őrizze meg játékkészségét és intonációs biztonságát az eddig elsajátított technikai szinten, és fejlessze tovább hangszeres technikáját a megtanulandó zeneművek, illetve zenei stílusok elvárásai szerint.

Félévi beszámoló anyaga:
- egy etüd
- egy vonós kamaramű egy tétele

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

– Két, különböző jellegű zongorakíséretes anyag (az egyik koncert-tétel, vagy barokk szonáta lassú és gyors tétele)

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása.
– A tanuló billentése legyen rugalmas izomzatú, fekvésváltása legyen olyan könnyed és folyamatos, amely képessé teszi őt az egyenletes, ritmikus játékra.
– Legyen biztos helyezkedő képessége, megfelelő billentése a magasabb fekvésekben is.

Zenei ismeretek
– Ismerje a játszott művek harmóniai és formai szerkezetét, ismerje a művek stílusjegyeit.
– Ismerkedjen meg a XX. századi és a kortárs irodalom hangzásvilágával.

Ajánlott tananyag
Kayser: 36 etűd op. 20 II-III. kötet (Hofmeister)
Országh: Brácsaiskola
Sitt: Brácsaiskola
Delphin Alard: Etűdök brácsára II-III.(Real Musical, Madrid)
Dancla: Etűdök op. 68
Palashko: 24 melodikus etűd op. 77
Bruni: Etűdök
Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II-III. kötet
Mazas: Etűdök Op. 36 I-II. kötet
Campagnoli: 41 gyakorlat
Ševčik: Gyakorlatok op. 1-8.
Schradieck: Ujjgyakorlatok
Bloch: Hangsoriskola
Bartók: Este a székelyeknél
Weiner: Rókatánc
Mendelssohn: Dal szöveg nélkül
Zelter: Esz-dúr koncert
Leopold Mozart: D-dúr koncert
Wagenseil: Esz-dúr koncert
Romberg: Rondo
Breval: Concertino in A
Barokk és preklasszikus szonáták
Telemann: G-dúr koncert
Vivaldi: G-dúr koncert
Chr. Bach: c-moll koncert
Maros: Balkán szvit
Hubay: Mese
Hubay: A kép előtt

Követelmény:
Őrizze meg játékkészségét és intonációs biztonságát az eddig elsajátított technikai szinten, és fejlessze tovább hangszeres technikáját a megtanulandó zeneművek, illetve zenei stílusok elvárásai szerint.

Félévi beszámoló anyaga:
- egy etüd
- egy vonós kamaramű egy tétele

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két, különböző jellegű zongorakíséretes anyag (az egyik koncert-tétel, vagy barokk szonáta lassú és gyors tétele)

Továbbképző évfolyamok „B" tagozat"

5. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
– A tanuló billentése legyen rugalmas izomzatú, fekvésváltása legyen olyan könnyed és folyamatos, amely képessé teszi őt az egyenletes, ritmikus játékra.
– Legyen biztos helyezkedő képessége, megfelelő billentése a magasabb fekvésekben is.
– Legyen képes az alapvonásokat gyors tempóban is alkalmazni.
– Tudjon háromoktávos skálákat és akkordfelbontásokat futamban tisztán, szép hangon játszani.

Zenei ismeretek
– Ismerje a játszott művek harmóniai és formai szerkezetét, ismerje a művek stílusjegyeit.
– Keresse a zenei mondanivaló kifejezésének lehetőségeit; hangszeres mozgásait az adott zenei tartalom színes, érzelem gazdag megszólaltatásának igénye irányítsa.

Ajánlott tananyag:
Mazas: Etudes speciales op. 36. I. II.
Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37.
Kayser: 36 etűd op. 20. (Hofmeister)
Kreutzer: 42 etűd (alt-kulcsban)
Rode: 24 caprices (alt-kulcsban)
Bruni 25 gyakorlat
Alard: Etűdök brácsára (Real Musical)
Országh: Brácsaiskola
Ševčik: Fekvésváltó gyakorlatok op. 8.
Flesch: Hangsoriskola
Hoffmeister: 12 etűd
Zelter: Esz-dúr koncert
Telemann: G-dúr koncert
Telemann: G-dúr kettősverseny
Vanhal: C-dúr koncert
Hofmeister: B-dúr és D-dúr koncert
Vivaldi: G-dúr koncert (in C)
Haydn: C-dúr gordonkaverseny
Mozart: Klarinétverseny
Leopold Mozart: D-dúr koncert
Wagenseil: Concerto
Stamitz: F-dúr, A-dúr és D-dúr koncertek
Forsith: Brácsaverseny
Rolla: Brácsaversenyek

Chr. Bach: c-moll koncert
Ph. E. Bach: Brácsaverseny
J. S. Bach: Csellószvitek, Hegedű szólószonáták és Partiták
Telemann: 12 szólófantázia
Brácsamuzsika I-II-III.
Hummel: Fantázia
Csajkovszkij: Évszakok
Kayser: 36 etűd op. 20 II-III. kötet (Hofmeister)
Delphin Alard: Etűdök brácsára II-III.(Real Musical, Madrid)
Dancla: Etűdök op. 68

Követelmény
Őrizze meg játékkészségét és intonációs biztonságát az eddig elsajátított technikai szinten, és fejlessze tovább hangszeres technikáját a megtanulandó zeneművek, illetve zenei stílusok elvárásai szerint.

Félévi beszámoló anyaga:
- egy etüd
- egy vonós kamaramű egy tétele

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két, különböző jellegű zongorakíséretes anyag (az egyik koncert-tétel, vagy barokk szonáta lassú és gyors tétele)

A beszámolókon túl évente két előjátszás, az egyik történhet nyilvános tanszaki hangverseny keretében. Minden esetben kotta nélkül játsszon a növendék, kivéve ha kamaraművet ad(nak) elő.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
– A tanuló billentése legyen rugalmas izomzatú, fekvésváltása legyen olyan könnyed és folyamatos, amely képessé teszi őt az egyenletes, ritmikus játékra.
– Legyen biztos helyezkedő képessége, megfelelő billentése a magasabb fekvésekben is.

Tudjon háromoktávos skálákat és akkordfelbontásokat futamban tisztán, szép hangon játszani.

Zenei ismeretek
– Ismerje a játszott művek harmóniai és formai szerkezetét, ismerje a művek stílusjegyeit.
– Keresse a zenei mondanivaló kifejezésének lehetőségeit; hangszeres mozgásait az adott zenei tartalom színes, érzelem gazdag megszólaltatásának igénye irányítsa.
– Legyen képes tudatos, aprólékos és elemző gyakorlásra a tanár útmutatásainak megfelelően.

Ajánlott tananyag
Kayser: 36 etűd op. 20 II-III. kötet (Hofmeister)
Országh: Brácsaiskola
Sitt: Brácsaiskola
Delphin Alard: Etűdök brácsára II-III. (Real Musical, Madrid)
Dancla: Etűdök op. 68
Palashko: 24 melodikus etűd op. 77
Bruni: Etűdök
Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II-III. kötet

Mazas: Etűdök Op. 36 I-II. kötet
Campagnoli: 41 gyakorlat
Ševčik: Gyakorlatok op. 1-8.
Schradieck: Ujjgyakorlatok
Bloch: Hangsoriskola
Bartók: Este a székelyeknél
Weiner: Rókatánc
Mendelssohn: Dal szöveg nélkül
Zelter: Esz-dúr koncert
Leopold Mozart: D-dúr koncert
Wagenseil: Esz-dúr koncert
Romberg: Rondo
Breval: Concertino in A
Telemann: G-dúr koncert
Vivaldi: G-dúr koncert
Chr. Bach: c-moll koncert
Maros: Balkán szvit
Hubay: Mese
Hubay: A kép előtt

Követelmény:
Őrizze meg játékkészségét és intonációs biztonságát az eddig elsajátított technikai szinten, és fejlessze tovább hangszeres technikáját a megtanulandó zeneművek, illetve zenei stílusok elvárásai szerint.

Félévi beszámoló anyaga:
- egy etüd
- egy vonós kamaramű egy tétele

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két, különböző jellegű zongorakíséretes anyag (az egyik koncert-tétel, vagy barokk szonáta lassú és gyors tétele)

A beszámolókon túl évente két előjátszás, az egyik történhet nyilvános tanszaki hangverseny keretében. Minden esetben kotta nélkül játsszon a növendék, kivéve ha kamaraművet ad(nak) elő.

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
– A tanuló billentése legyen rugalmas izomzatú, fekvésváltása legyen olyan könnyed és folyamatos, amely képessé teszi őt az egyenletes, ritmikus játékra.
– Legyen biztos helyezkedő képessége, megfelelő billentése a magasabb fekvésekben is.
– Tudjon háromoktávos skálákat és akkordfelbontásokat futamban tisztán, szép hangon játszani.

Zenei ismeretek
– Ismerje a játszott művek harmóniai és formai szerkezetét, ismerje a művek stílusjegyeit.
– Legyen képes tudatos, aprólékos és elemző gyakorlásra a tanár útmutatásainak megfelelően.
– Ismerkedjen meg a társas zenélés különböző formáiban alkalmazandó technikákkal.

Ajánlott tananyag
Kayser: 36 etűd op. 20 II-III. kötet (Hofmeister)
Országh: Brácsaiskola
Sitt: Brácsaiskola
Delphin Alard: Etűdök brácsára II-III.(Real Musical, Madrid)
Dancla: Etűdök op. 68
Palashko: 24 melodikus etűd op. 77
Bruni: Etűdök
Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II-III. kötet
Mazas: Etűdök Op. 36 I-II. kötet
Campagnoli: 41 gyakorlat
Ševčik: Gyakorlatok op. 1-8.
Schradieck: Ujjgyakorlatok
Bloch: Hangsoriskola
Bartók: Este a székelyeknél
Weiner: Rókatánc
Mendelssohn: Dal szöveg nélkül
Zelter: Esz-dúr koncert
Leopold Mozart: D-dúr koncert
Wagenseil: Esz-dúr koncert
Romberg: Rondo
Breval: Concertino in A
Telemann: G-dúr koncert
Vivaldi: G-dúr koncert
Chr. Bach: c-moll koncert
Maros: Balkán szvit
Hubay: Mese
Hubay: A kép előtt

Követelmény:
Őrizze meg játékkészségét és intonációs biztonságát az eddig elsajátított technikai szinten, és fejlessze tovább hangszeres technikáját a megtanulandó zeneművek, illetve zenei stílusok elvárásai szerint.

Félévi beszámoló anyaga:
- egy etüd
- egy vonós kamaramű egy tétele

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két, különböző jellegű zongorakíséretes anyag (az egyik koncert-tétel, vagy barokk szonáta lassú és gyors tétele)

A beszámolókon túl évente két előjátszás, az egyik történhet nyilvános tanszaki hangverseny keretében. Minden esetben kotta nélkül játsszon a növendék, kivéve ha kamaraművet ad(nak) elő.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

– A tanuló billentése legyen rugalmas izomzatú, fekvésváltása legyen olyan könnyed és folyamatos, amely képessé teszi őt az egyenletes, ritmikus játékra.
– Legyen biztos helyezkedő képessége, megfelelő billentése a magasabb fekvésekben is.

Zenei ismeretek
– Ismerje a játszott művek harmóniai és formai szerkezetét, ismerje a művek stílusjegyeit.
– Ismerkedjen meg a XX. századi és a kortárs irodalom hangzásvilágával.

Ajánlott tananyag
Kayser: 36 etűd op. 20 II-III. kötet (Hofmeister)
Sitt: Brácsaiskola
Delphin Alard: Etűdök brácsára II-III.(Real Musical, Madrid)
Dancla: Etűdök op. 68
Palashko: 24 melodikus etűd op. 77
Bruni: Etűdök
Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II-III. kötet
Mazas: Etűdök Op. 36 I-II. kötet
Campagnoli: 41 gyakorlat
Ševčik: Gyakorlatok op. 1-8.
Schradieck: Ujjgyakorlatok
Bloch: Hangsoriskola
Bartók: Este a székelyeknél
Weiner: Rókatánc
Mendelssohn: Dal szöveg nélkül
Zelter: Esz-dúr koncert
Leopold Mozart: D-dúr koncert
Wagenseil: Esz-dúr koncert
Romberg: Rondo
Breval: Concertino in A
Telemann: G-dúr koncert
Vivaldi: G-dúr koncert
Chr. Bach: c-moll koncert
Maros: Balkán szvit
Hubay: Mese
Hubay: A kép előtt

Követelmény:
Őrizze meg játékkészségét és intonációs biztonságát az eddig elsajátított technikai szinten, és fejlessze tovább hangszeres technikáját a megtanulandó zeneművek, illetve zenei stílusok elvárásai szerint.

Félévi beszámoló anyaga:
- egy etüd
- egy vonós kamaramű egy tétele

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két, különböző jellegű zongorakíséretes anyag (az egyik koncert-tétel, vagy barokk szonáta lassú és gyors tétele)

A beszámolókon túl évente két előjátszás, az egyik történhet nyilvános tanszaki hangverseny keretében. Minden esetben kotta nélkül játsszon a növendék, kivéve ha kamaraművet ad(nak) elő.

Követelmény a továbbképző évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat végén
Ismerje a tanuló és tudja alkalmazni a virtuózabb vonásfajtákat.
Legyen képes a tanuló
– a zenei kifejezés szolgálatába állítva a játék folyamata alatt is tudatosan irányítani, szabályozni hangszeres műveleteit,
– kettősfogás-meneteket kötött formában és külön vonással, détachéval is megoldani,
– egyenletes futamokat megszólaltatni,
– mindenkor kifejező és dinamikailag gazdagon árnyalt hangképzéssel játszani,
– egyéni adottságai szintjén olyan művészi szándékú kifejezésmódra, amely összefüggő egységben tükrözi zenei tudása és képzelőereje fejlettségét, hangszeres felkészültségét, valamint előadókészségének érettségét.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes
– természetes, oldott hangszerkezelésre,
– a különböző hangsorokat 3 oktávon keresztül akkordfelbontásokkal, tisztán, ritmikusan, élénk tempóban játszani,
– különböző módon vibrálni,
– a jobb és bal kéz játékának összehangolására,
– a legfontosabb zenei alapkarakterek megjelenítésére és a hozzájuk kapcsolódó alapvonások alkalmazására,
– dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre.
Rendelkezzék
– képzett hallással,
– biztos memóriával,
– koncentrálóképességgel,
– megfelelő lapról olvasási készséggel.

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Brácsa főtárgy
„A” tagozat minimum 10 perc
„B” tagozat minimum 10 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
Két különböző stílusú zongorakíséretes előadási darab.
– Egy versenymű és egy szonáta saroktétele (barokk szonáta esetén két tétel); versenyművek: Händel: h-moll brácsaverseny I. tétel, Telemann: G-dúr brácsaverseny I-II. tétel, vagy III-IV. tétel, Chr. Bach: c- moll brácsaverseny I. vagy III. tétel; szonáták: Bonporti: Due invenzioni; nehézségi szintjén.

– Egy előadási darab és egy kamaramű; előadási darabok: Brácsamuzsika I-III. (EMB); Frescobaldi: Toccata, Wieniawski: Álmodozás; kamaraművek: M. Haydn: Szonáták, Bartók: 44 duó (W. Primrose) nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat
– Egy háromoktávos (mélyebb fekvésekből induló) hangsor, akkordfelbontásokkal.
– Két különböző technikai jellegű etűd; Dancla: Etűdök op. 68; Mazas: Etűdök op. 36 I-II. kötet; Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II-III. kötet; Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37; Kayser: 36 etűd op. 20 III. kötet nehézségi szintjén.
– Egy brácsaverseny-saroktétel; Händel: h-moll brácsaverseny III. tétel, Vanhal: C-dúr brácsaverseny, Zelter: Esz-dúr brácsaverseny nehézségi szintjén.
– Egy zongorakíséretes darab, vagy egy szonátatétel, vagy két barokk szonátatétel; Brácsamuzsika I-III. (EMB), Csajkovszkij: Melódia, Marcello: F-dúr szonáta, Corelli: Szonáták (Nagy S.) nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– a vibrato helyes alkalmazása,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,

– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
Megfelelő mennyiségű, méretű és minőségű hangszer tartozékokkal (tok, vonó, gyanta).
Hangszerenként évente legalább két garnitúra húrkészlet.
Zongora, vagy pianínó.
Legalább 2 db kottatartó.
Metronóm.

GORDONKA-CSELLÓ

A gordonkatanítás célja, feladatai
Ismertesse meg a tanulókkal
– a hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
– a gordonka akusztikai sajátosságait,
– a hangszer hangolását,
– a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
– a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
– a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit,
– a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
– a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
– a gordonkairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
– a vonós hangszercsalád többi tagját.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
– megfelelő vonóvezetést, balkéz-technikát,
– helyes, test-, hangszer- és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
– dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező gordonkahangot,
– differenciált hangindítást és hanglezárást,
– laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
– a kezek pontosan összehangolt mozgását.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
– hangsorokat és hangzatokat különböző figurációkkal és szólamszámmal valamennyi húron és fekvésben,
– a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj- és vonógyakorlatokat.

Fordítson figyelmet
– a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
– a különböző vonásnemek elsajátítására,
– a pizzicato-technikára,
– az üveghangok megszólaltatására,
– a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések beosztására,
– a hangköz- és akkordjáték sajátosságaira,
– a lapról olvasási készség fejlesztésére,
– a basszus-, tenor- és violinkulcs folyamatos olvasásának kialakítására,
– a tudatos zenei memorizálásra,
– a művek zeneileg igényes kidolgozására,
– a rendszeres társas muzsikálásra.
Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer-karbantartási feladatokra.
Általános követelmény
A tanuló a zenei anyagot életkora, évfolyama és egyéni képességei, illetve készségei szintjének megfelelően, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.

A képességek kibontakoztatása és a készségek fejlesztése
A hallás és a ritmusérzék fejlesztése, érzékenység a dinamikai és a hangszínbeli különbségekre.
A kottaolvasás és a lapról játszás fejlesztése.
A tudatos zenei memorizálás fejlesztése.

A zenei ízlés, a stílusérzék és a karakterek iránti érzékenység fejlesztése, a zenei fantázia kibontakoztatása.
A céltudatos és gazdaságos gyakorlási módszer kialakítása.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangszer és a vonó felépítése, részei. A hangszer és a vonó kezelésére vonatkozó jelek.
– Az A-, D-, G- és C-húr hangkészlete az első fekvés szűk fogásmódjában.
– A módosítójelek.
– A 2/4-es, 3/4-es és 4/4-es ütem.
– A fél, negyed és nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes testtartás, hangszertartás és vonófogás kialakítása.
– A bal kéz játéka szűkfogásban egy húron.
– Pizzicato, Détaché vonás. Egyenletes sebességű vonás.
– Vonóbeosztás kétféle ritmusértéken (fél és negyed vagy negyed és nyolcad érték). Két hang kötése.

Ajánlott tananyag
Pejtsik: Gordonka ABC
Gárdián: Gordonkaiskola
Friss: Gordonkaiskola I.
Előadási darabok gordonkára I. (Csáth – Brodszky EMB 2417)
Gordonkamuzsika kezdőknek I.(EMB 6312)

Követelmény
Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyakorlat, gyermekdal, vagy népdalfeldolgozás eljátszása egy húron.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyakorlat, gyermekdal, vagy népdalfeldolgozás eljátszása egy húron.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Az egész, fél, negyed és nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek.
– Nyújtópont a fél- és a negyedérték mellett.
– Húrváltás két szomszédos húron, két hang kötése.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Egy oktáv terjedelemben két húron való játék kvintváltó népdalokon.
– Később hangsorok és hármashangzatok segítségével egyéb dallamokon.
– Bal kéz legato fejlesztése terclépésekkel.
– Egész- és részvonó használata, a vonóbeosztás alapjainak elsajátítása.

Ajánlott tananyag
Pejtsik: Gordonka ABC
Gárdián: Gordonkaiskola
Friss: Gordonkaiskola I.
Előadási darabok gordonkára I. (Csáth – Brodszky EMB 2417)
Gordonkamuzsika kezdőknek I.(EMB 6312)

Követelmény
Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyakorlat, gyermekdal, vagy népdalfeldolgozás eljátszása két húron.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyermekdal, vagy népdalfeldolgozás eljátszása.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangszer és a vonó felépítése, részei. A hangszer és a vonó kezelésére vonatkozó jelek.
– Az első fekvés szűk fogásmódjának hangkészlete.
– A módosítójelek.
– A dúr hangsor szerkezete, hangközei.
– A 2/4-es, 3/4-es és 4/4-es ütem.
– Az egész, fél, negyed, nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek. Nyújtópont a fél és negyed érték mellett.
– Dallamsorok, motívumok azonosságának felismerése. A hasonló részletek különbségeinek felismerése. Indítás, befejezés.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes testtartás, hangszertartás és vonófogás kialakítása.
– A bal kéz játéka szűkfogásban egy húron. A bal kéz húrváltása.
– Pizzicato. A détaché vonásmód.
– Egész- és részvonások és ezek egyenletes sebességű összekapcsolása. 2-3-4 hang kötése.
– Egyszerű húrváltás szomszéd húrok között.
– Nyújtópontos ritmus kötve.
– C-dúr hangsor két oktávon, G-dúr, D-dúr és F-dúr hangsor egy oktávon keresztül. A hangsorok – hármashangzat-felbontásai.

Ajánlott tananyag
Pejtsik: Gordonka ABC
Gárdián: Gordonkaiskola
Friss: Gordonkaiskola I.

Lee: 40 könnyű gyakorlat op. 70 (EMB 12195)
Wojciechowska – Wilkomirski: Gamy i pasaze na wiolonczele (PWM)
Előadási darabok gordonkára I. (Csáth – BrodszkyEMB 2417)
Régi zene gordonkára (Brodszky) (EMB 2452)
Gordonkamuzsika kezdőknek I. (EMB 6312)
Régi zene 2 és 3 gordonkára (EMB 7222)
Hajdu: Magyar gyermekdalok (EMB 7014)

Követelmény
Kétféle ritmusértéket tartalmazó népdal, népdalfeldolgozás, vagy előadási darab eljátszása szomszédos húrokon, egy oktáv hangterjedelemben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Kétféle ritmusértéket tartalmazó népdal, vagy népdalfeldolgozás
– Egy előadási darab zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül

2. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangkészlet bővítése a tágfogásban tanult hangokkal.
– A dúr és a moll hangsor szerkezete, hangközei és összehasonlításuk.
– A 2/2-es, 3/8-os és a 6/8-os ütem. A tizenhatod érték és szünetjele. A triola. Nyújtópont nyolcad érték mellett. Kettős nyújtópont. A szinkópa.
– A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten. Azonosság, hasonlóság és a különbség felismerése. A periódus két felének kérdés-felelet viszonya.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A bal kéz játéka tágfogásban, az előző év anyagának ritmikai, vonókezelési és terjedelmi szintjén. (A kétfajta tágfogás tanításának sorrendjét a tanár dönti el.)
– A vonókezelés fejlesztése szűkfogásos anyagon. 6-8 hang kötése. A portato vonásmód. Az egyszerű húrváltások fejlesztése. Az összetett húrváltás (arpeggio) alapjai. A barokk és a klasszikus táncok karakterének megfelelő, elválasztott hangok játéka.
– A változó sebességű vonás megalapozása (nyújtópontos fél érték és negyed érték, illetve nyújtópontos negyed érték és nyolcad érték külön vonóval). Nyújtópontos nyolcad és tizenhatod kötve.
– A dinamikai árnyalás alapjai (visszhanghatás, záróhangok diminuendója).
– Hangsorok tágfogásban az első fekvésben. Hármashangzat-felbontások és terclépések.

Ajánlott tananyag
Friss: Gordonkaiskola I-II.
Gárdián: Gordonkaiskola
Pejtsik: Gordonkaiskola II.
Lee: 40 könnyű gyakorlat op. 70 (EMB 12195)
Popper: 15 könnyű gyakorlat op. 76/I. (EMB 13409)
Sevcík – Wilkomirski: Cwiczenia na prawa reke (PWM)
Sevcík – Feuillard: Schule der Bogentechnik op. 2 (Bosworth)
Előadási darabok gordonkára II. (Csáth – Brodszky) (EMB 4480)
Repertoire Album (a Friss-iskola II. darabjai) (EMB 5958)
Gordonkamuzsika kezdőknek II. (EMB 6748)

Könnyű előadási darabok (magyar szerzők művei) (EMB 8295)
Hajdu: Magyar gyermekdalok (EMB 7015)
Klassische Stücke für den Aufang I-II. (Schott 4918-9)
Alte Meisterweisen für junge Cellisten I. (Schott 2384)
Sugár: Téma variációkkal (EMB 1540)
Gordonkaduók kezdőknek (EMB 8158)
Papp: 15 kis gordonkaduó (EMB 6722)
Bartók: 18 duo (Universal 12850)
Bréval: Leichte Stücke I-II. (Schott 6158-9)
Leichte Cello-Duette I-II. (Schott 5276-7)

Követelmény
Egy adott technikai feladatot feldolgozó 8-24 ütemes, szűkfogásos etűd (pl. Lee: 40 könnyű gyakorlat op. 70 kötetből) eljátszása.
Tágfogás (és összekapcsolása szűkfogással) népdal vagy gyermekdal keretében. 16-32 ütemes előadási darab eljátszása az évfolyamnak megfelelő szintű hangszerkezeléssel.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy etűd,
– Egy gyermekdal vagy népdal,
– Egy előadási darab zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Az első fekvés teljes hangkészlete, kibővítve a fekvésjátékban megismert hangokkal.
– A változó ütem.
– A könnyebb ékesítések (előke, paránytrilla, mordent) írásmódja és ritmusa.
– A triós forma és a rondóforma.
– A tanult anyagban szereplő barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az előző évben jobb és bal kézzel külön-külön elsajátított technikai elemek összekapcsolása és fejlesztése.
– A tágfogás fejlesztése. A fekvésjáték alapjai. (Az egyes fekvések tanítási sorrendjét a tanár dönti el.) – Gyakorlatok az egyes fekvésekben. A tanult fekvések összekapcsolása az első fekvéssel, az előző évek anyagának ritmikai, vonókezelési és terjedelmi szintjén. Ujjgyakorlatok a trilla és a pergőjáték megalapozására. A könnyebb ékesítések játéka. A vibrato alapjai. Könnyű kettősfogások első fekvésben.
– Akkordpizzicato. A húrváltás és az arpeggio fejlesztése. Az akkordjáték alapjai. Martelé vonásmód. Összetett ritmusok és a velük kapcsolatos vonóbeosztás.
– Dinamikai árnyalás, crescendo és diminuendo.
– Az első fekvésben játszható valamennyi hangsor, kibővítve a tanult fekvésekben játszható hangsorokkal. Hármashangzat-felbontások és terclépések.

Ajánlott tananyag
Friss: Gordonkaiskola II-III
Gárdián: Gordonkaiskola
Pejtsik: Gordonkaiskola II.
Somló: Tanulmányok (EMB 2138)
Popper: 15 könnyű gyakorlat op. 76/I.
Grützmacher: 12 Etudes op. 72 (EMB 13872)
Dotzauer: 113 gyakorlat I. (EMB 13486)
Baklanova: Dallamos fekvésváltó gyakorlatok (EMB 4606)
Wilkomirski: Cwiczenia na prawa reke(PWM)
Klengel: Tägliche Übungen I. (Breitkopf)
Klengel: Tägliche Übungen II. (Breitkopf)
Klengel: Technische Studien I. (Breitkopf)
Bartók: Gyermekeknek (Liebner – Halász) (EMB 2325)
Gordonkamuzsika kezdőknek III. (EMB 14037)
Alte Meisterweisen für junge Spieler (Schott 983)
Gárdonyi: Két kis rapszódia EMB 2205
Offenbach: Sechs Duos op. 49 I-II. (Schott 4646-7)
Kummer: Sechs Duos op. 156 I. (Hofmeister 30231)
Vivaldi: Concerto in Do maggiore (EMB 8941)

Követelmény
Egy adott technikai feladatot feldolgozó tágfogásos etűd (pl. Lee: 40 könnyű gyakorlat op. 70, vagy Popper: 15 könnyű gyakorlat op. 76/I. kötetből) eljátszása.
Az első fekvés összekapcsolása valamely másik fekvéssel mérsékelt tempójú, könnyű ritmusú gyakorlatokban.
Nagyobb terjedelmű (triós forma, vagy rondó) barokk, vagy klasszikus tánctétel első fekvésben, szűk- és tágfogásban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két etűd,
– Egy barokk, vagy klasszikus tánctétel zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Az első négy fekvés hangkészlete. Az üres húrok oktávja üveghanggal.
– A tenorkulcs.
– A bonyolultabb ékesítések (trilla utóka nélkül és utókával, kettős ékesítés stb.) írásmódja és ritmusa.
– A játszott anyag zenei formáinak elemzése.
– Egyszerű, egyszólamú művek harmóniavázának felismerése és elemzése a tanár irányításával.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az előző évben jobb és bal kézzel külön-külön elsajátított elemek összekapcsolása és fejlesztése.
– Nagyobb terjedelmű művek az előző év technikai szintjén.

– Játék az első négy fekvésben. A trilla és a pergőjáték fejlesztése. A bonyolultabb ékesítések játéka. A vibrato fejlesztése. A kettősfogás-játék fejlesztése.
– Az arpeggio fejlesztése a bal kéz számára nehézséget nem tartalmazó anyagon. Akkordjáték az első fekvésben. A martelé vonásmód fejlesztése. Összetett vonásnemek.
– A hangindítás és a vonós artikuláció fejlesztése, a legfontosabb zenei karakterek (dolce, espressivo, grazioso és risoluto) megszólaltatásának megalapozása.
– A dinamikai árnyalás fejlesztése.
– Hangsorok egy, illetve két oktávon az első négy fekvésben 3#, 3 b előjegyzésig (a fisz-moll kivételével). Hármashangzat-felbontások és terclépések.

Ajánlott tananyag
Friss: Gordonkaiskola II-III
Gárdián: Gordonkaiskola
Pejtsik: Gordonkaiskola II.
Somló: Tanulmányok (EMB 2138)
Popper: 15 könnyű gyakorlat op. 76/I.
Grützmacher: 12 Etudes op. 72 (EMB 13872)
Dotzauer: 113 gyakorlat I. (EMB 13486)
Baklanova: Dallamos fekvésváltó gyakorlatok (EMB 4606)
Wilkomirski: Cwiczenia na prawa reke(PWM)
Klengel: Tägliche Übungen I. (Breitkopf)
Klengel: Tägliche Übungen II. (Breitkopf)
Klengel: Technische Studien I. (Breitkopf)
Bartók: Gyermekeknek (Liebner – Halász) (EMB 2325)
Gordonkamuzsika kezdőknek III. (EMB 14037)
Alte Meisterweisen für junge Spieler (Schott 983)
Gárdonyi: Két kis rapszódia (EMB 2205)
Offenbach: Sechs Duos op. 49 I-II. (Schott 4646-7)
Kummer: Sechs Duos op. 156 I. (Hofmeister 30231)
Vivaldi: Concerto in Do maggiore (EMB 8941)

Követelmény
Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú és fejlettebb vonókezelést igénylő etűd az első fekvésben (pl. Popper: 15 könnyű gyakorlat op. 76/I., Dotzauer – Klingenberg: 113 gyakorlat I.).
Egyszerű ritmikájú, mérsékelt tempójú etűd az első négy fekvésben (pl. a Lee-iskola, vagy a Kummer-iskola kantilénás etűdjei).
Barokk vagy klasszikus tánctétel, vagy romantikus darab stílusos előadása az első négy fekvésben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két etűd,
– Egy barokk, vagy klasszikus tánctétel zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Az első négy fekvés hangkészletének tudatos rendszerezése húronként, illetve fekvésenként. Az átmeneti fekvések (V.,.VI., és VII.) hangkészlete az A- és a D- húron.
– A természetes üveghangok fogáshelye az első öt fekvésben, elemi tudnivalók a felhangsorról.
– Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
– Az ujjrendkészítés alapelvei. A jellegzetes figurációk harmóniai elemzése, a harmóniahangok, átmenőhangok és váltóhangok megkülönböztetése, a hangnemi kitérések felismerése, az alterált hangok.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A tájékozódás és a játék biztonságának fejlesztése az első négy fekvésben.
– A klasszikus zene jellegzetes vonós hangszeres figurációt tartalmazó fekvésváltó szekvenciáinak igényes kidolgozása. Az átmeneti fekvések játékának alapjai. A vibrato mozgás az átmeneti fekvésekben. A kettősfogás-játék fejlesztése.
– Az akkordjáték és az arpeggio fejlesztése. A vonós artikuláció fejlesztése, a legfontosabb zenei karakterek kifejező megszólaltatása. A könnyebb barokk szonáták stílusos megszólaltatásához szükséges vonókezelés kialakítása. A hangszín árnyalása vibratoval és vonókezeléssel.
– Dúr és moll hangsorok két oktávon keresztül 3#,3b előjegyzésig. Hármashangzat-felbontások és terclépések.

Ajánlott tananyag
Pejtsik: Gordonkaiskola II.
Lee: 40 melodische Etüden op. 31 I. (Schott 966)
Lee: Melodische und progressive
Lee: Übungen op. 131 (Schott 979)
Battanchon: 50 Studien I. (Hofmeister 7198)
Schulz: Lagenwechsel-Studien (Hofmeister)
Sevcík-Boyd: Lagenwechsel und Tonleiter-Vorstudien op. 8 (Bosworth)
Becker: Finger- und Bogen-Übungen (Schott)
7 Sonatinen (Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert) (EMB 13310)
Alte Meisterweisen für junge Cellisten II. (Schott 5533)
Cello & Piano I. (EMB 14636)
Cello & Piano II. (EMB 14637)
Farkas: Apor Lázár tánca (EMB 2424)
9 sonate facili del barocco italiano (EMB 14110)
Breval: C-dúr szonáta (Schott Cello Bibliothek 21)
Lanzetti: G-dúr szonáta (Schott CB 103)
Baretti: 6 divertimentó (Dallam Kiadó)
9 sonate facili del barocco italiano (EMB 14110)
FiorP Három cselló szonáta (EMB 1466)2
Lee: Sechs Duos op. 60 I. (Hofmeister 30116)
Dotzauer: 3 Sonaten op. 103 (Peters 7439)
Offenbach: Sechs Duos op. 50 I-II. (Schott 6105-6)
Bréval: 3 leichte Sonaten op. 40 (Peters 13054)
Hook: Hat szonáta (EMB 14405)
Martini: Concerto in Re maggiore (EMB 13182)

Követelmény
Közepes terjedelmű és mérsékelt tempójú etűd az első négy fekvésben (pl. Lee op. 31 és op. 131, Dotzauer – Klingenberg I.).
A mélyebb fekvések és az átmeneti fekvések összekapcsolása rövid, könnyű gyakorlatokon.
Az első négy fekvés folyamatos használatát igénylő előadási darab, vagy szonáta-tétel eljátszása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két etűd,
– Egy barokk, vagy klasszikus tételpár zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Az átmeneti fekvések (V.,.VI., és VII.) teljes hangkészlete.
– Az üres húrok oktávján alapuló hüvelykujjas fekvés hangkészlete.
– Az üres húr nélkül játszott hangsorok általános ujjrendje.
– A kromatikus hangsor ujjrendje.
– A hangszeres és az elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.
– A gyakorlás célravezető és gazdaságos módszerei.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A tájékozódás és a biztonság fejlesztése az első hét fekvésben. Hüvelykujjas játék az üres húrok oktávján alapuló fekvésben.
– A barokk kamarazene stílusos megszólaltatásához szükséges vonások továbbfejlesztése.
– A klasszikus kamarazene stílusos megszólaltatásához szükséges vonások alapjai, könnyű etűdökön és gordonkaduók megfelelő részletein gyakorolva.
– A tónus és a zenei kifejezés fejlesztése romantikus darabokon.
– Az önállóság fejlesztése az ujjrendek meghatározásában és a gyakorlás módszerességében.
– Egy-két hangsor a több előjegyzést tartalmazó hangsorok általános ujjrendjével. A kromatikus hangsor.

Ajánlott tananyag
Friss: Gordonkaiskola IV – V
Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB 13487)
Jákó: Hüvelykujjgyakorlatok (EMB 5963)
Kummer: 10 études mélodiques op. 57 (EMB 13873)
Battanchon: 50 Studien II-III. (Hofmeister)
Popper: Népszerű előadási darabok I. (EMB 12943)
Farkas: Magyar tánc (EMB 2424)
Marcello: 6 sonate (EMB Urtext 13547)
De Fesch: 6 sonate Peters 12078 (egyenként a Schott CB-ban is megjelent)
Boismortier: g-moll szonáta (Schott CB 98)
Mező: Kilenc kis duett (EMB 5499)
Hajdu: 4 duó (EMB 13380)
Kummer: Sechs Duos op. 126 I. (Hofmeister 7365)
Romberg: 3 Sonaten (Peters 6741)
Offenbach: 3 Duos (Schott CB 116)
Marcello: 6 sonate per 2 violoncellie basso continuo I-II. (EMB 13490-1)

Vivaldi: Concerto in Re maggiore (EMB 13524)

Követelmény
Nagyobb terjedelmű, differenciált vonókezelést kívánó etűd (pl. Lee op. 31, op. 131, Dotzauer I-II., Kummer op. 57) eljátszása.
Barokk szonáta-tételpár (lassú-gyors), vagy két különböző karakterű előadási darab eljátszása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két etűd,
– Egy barokk, illetve klasszikus tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

2. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Az első fekvés teljes hangkészlete.
– A dúr és moll hangsor szerkezete, hangközei és összehasonlításuk.
– A 2/2-es, 3/8-os, 6/8-os ütem. A tizenhatod érték és szünetjele. A triola. Nyújtópont a nyolcad érték mellett. Kettős nyújtópont. A szinkópa.
– A könnyebb ékesítések (előke, paránytrilla, mordent) írásmódja és ritmusa.
– A triós forma és a rondóforma.
– A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten. Azonosság, hasonlóság és a különbség felismerése. A periódus két felének kérdés-felelet viszonya.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Mozgékony, folyamatos játék az első fekvésben, a szűk- és a kétféle tágfogásban. Gördülékeny hangsorjáték. Ujjgyakorlatok, a trilla és a pergőjáték megalapozására. A könnyebb ékesítések játéka. A vibrato alapjai. Könnyű kettősfogások első fekvésben.
– A vonókezelés fejlesztése. 6-8 hang kötése. A portato vonás. Az egyszerű húrváltások fejlesztése. Az összetett húrváltás (arpeggio) alapjai. A barokk és a klasszikus táncok karakterének megfelelő elválasztott hangok játéka. Változó sebességű vonások (nyújtott ritmus külön vonóval) kiegyenlített hangon, igényes vonóbeosztással.
– Az előadási darabok igényes, dinamikailag is árnyalt megszólaltatása.
– Az első fekvésben játszható valamennyi hangsor. Hármashangzat-felbontások és terclépések.

Ajánlott tananyag
Friss: Gordonkaiskola I-II.
Gárdián: Gordonkaiskola
Pejtsik: Gordonkaiskola II.
Popper: 15 könnyű gyakorlat op. 76/I. (EMB 13409)
Sevcík – Wilkomirski: Cwiczenia na prawa reke (PWM)
Sevcík – Feuillard: Schule der Bogentechnik op. 2 (Bosworth)
Előadási darabok gordonkára II. (Csáth – Brodszky) EMB 4480
Repertoire Album (a Friss-iskola II. darabjai) (EMB 5958)
Gordonkamuzsika kezdőknek II. (EMB 6748)
Könnyű előadási darabok (magyar szerzők művei) (EMB 8295)

Hajdu: Magyar gyermekdalok (EMB 7015)
Klassische Stücke für den Aufang I-II. (Schott 4918-9)
Alte Meisterweisen für junge Cellisten I. (Schott 2384)
Sugár: Téma variációkkal (EMB 1540)
Gordonkaduók kezdőknek (EMB 8158)
Papp: 15 kis gordonkaduó (EMB 6722)
Bartók: 18 duo (Universal 12850)
Bréval: Leichte Stücke I-II. (Schott 6158-9)
Leichte Cello-Duette I-II. (Schott 5276-7)

Követelmény
Egy adott technikai feladatot feldolgozó tágfogásos etűd (pl. Lee op. 70, vagy Popper op. 76/I. kötetéből) eljátszása.
Nagyobb terjedelmű (triós forma, vagy rondó) barokk vagy klasszikus tánc szűk- és tágfogásban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két etűd,
– Egy barokk, vagy klasszikus tánctétel zongorakísérettel, kotta nélkül.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Az első négy fekvés hangkészlete. Az üres húrok oktávja üveghanggal.
– A változó ütem.
– A bonyolultabb ékesítések (trilla utóka nélkül és utókával, kettős ékesítés stb.) írásmódja és ritmusa.
– A játszott anyagban szereplő barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Fokozódó terjedelmi követelmények az előző év technikai szintjén.
– A tájékozódás és folyamatos játék fejlesztése az első négy fekvésben. A trilla és a pergőjáték fejlesztése. A bonyolultabb ékesítések játéka. A vibrato fejlesztése. Kettősfogások első fekvésben, tágfogásban is.
– Akkordpizzicato. A húrváltás és az arpeggio fejlesztése a bal kéz számára nehézséget nem tartalmazó anyagon. A martelé vonásmód. Összetett ritmusok és a velük kapcsolatos vonóbeosztás. Összetett vonásnemek.
– A hangindítás és a vonós artikuláció fejlesztése, a legfontosabb zenei karakterek (dolce, espressivo, grazioso és risoluto) megszólaltatásának megalapozása.
– A dinamikai árnyalás fejlesztése.
– Hangsorok egy illetve két oktáv hangterjedelemben, az első négy fekvésben 3#, 3b előjegyzésig (a fisz-moll kivételével). Hármashangzat-felbontások és terclépések.

Ajánlott tananyag
Friss: Gordonkaiskola II-III
Gárdián: Gordonkaiskola
Pejtsik: Gordonkaiskola II.
Somló: Tanulmányok (EMB 2138)
Grützmacher: 12 Etudes op. 72 (EMB 13872)
Dotzauer: 113 gyakorlat I. (EMB 13486)
Baklanova: Dallamos fekvésváltó gyakorlatok (EMB 4606)
Wilkomirski: Cwiczenia na prawa reke(PWM)
Klengel: Tägliche Übungen I. (Breitkopf)
Klengel: Tägliche Übungen II. (Breitkopf)
Klengel: Technische Studien I. (Breitkopf)
Bartók: Gyermekeknek (Liebner – Halász) (EMB 2325)
Gordonkamuzsika kezdőknek III. (EMB 14037)
Alte Meisterweisen für junge Spieler (Schott 983)
Gárdonyi: Két kis rapszódia (EMB 2205)
Offenbach: Sechs Duos op. 49 I-II. (Schott 4646-7)
Kummer: Sechs Duos op. 156 I. (Hofmeister 30231)
Vivaldi: Concerto in Do maggiore (EMB 8941)

Követelmény
Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú és fejlettebb vonókezelést igénylő etűd az első fekvésben (pl. Popper op. 76/I., Dotzauer – Klingenberg I.).
Egyszerű ritmikájú, mérsékelt tempójú etűd az első négy fekvésben (pl. a Lee-iskola, vagy a Kummer-iskola kantilénás etűdjei).
Barokk vagy klasszikus tánctétel, vagy romantikus darab stílusos előadása az első négy fekvésben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két etűd,
– Egy barokk, illetve klasszikus tánctétel vagy egy romantikus darab zongorakísérettel, kotta nélkül.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az első négy fekvés hangkészletének tudatos rendszerezése húronként, illetve fekvésenként. Az átmeneti fekvések (V., VI. és VII.) hangkészlete az A- és a D-húron. A természetes üveghangok fogáshelye az első öt fekvésben, elemi tudnivalók a felhangsorról.
– A tenorkulcs.
– Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
– Az ujjrendkészítés alapelvei.
– A kromatikus hangsor ujjrendje.
– Egyszerű, egyszólamú művek harmóniavázának felismerése és elemzése a tanár irányításával.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A tájékozódás és a játék biztonságának fejlesztése az első négy fekvésben.
– A klasszikus zene jellegzetes vonós hangszeres figurációt tartalmazó fekvésváltó szekvenciáinak igényes kidolgozása. Az átmeneti fekvések játékának alapjai. Az átmeneti fekvések vibrato mozgása. – A kettősfogás-játék fejlesztése.
– Akkordjáték és egyszerű arpeggiók fekvésváltást is tartalmazó tanulmányokban és darabokban. A vonós artikuláció fejlesztése, a legfontosabb zenei karakterek (dolce, espressivo, grazioso és risoluto) kifejező megszólaltatása. A könnyebb barokk szonáták stílusos megszólaltatásához szükséges vonókezelés kialakítása.
– A hangszín árnyalása vibratoval és vonókezeléssel.
– Dúr és moll hangsorok két oktávon, 3#, 3b előjegyzésig.
– Hármashangzat-felbontások és terclépések.

Ajánlott tananyag
Pejtsik: Gordonkaiskola II.
Lee: 40 melodische Etüden op. 31 I. (Schott 966)
Lee: Melodische und progressive
Lee: Übungen op. 131 (Schott 979)
Battanchon: 50 Studien I. (Hofmeister 7198)
Schulz: Lagenwechsel-Studien (Hofmeister)
Sevcík-Boyd: Lagenwechsel und Tonleiter-Vorstudien op. 8 (Bosworth)
Becker: Finger- und Bogen-Übungen (Schott)
7 Sonatinen (Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert) (EMB 13310)
Alte Meisterweisen für junge Cellisten II. (Schott 5533)
Cello & Piano I. (EMB 14636)
Cello & Piano II. (EMB 14637)
Farkas: Apor Lázár tánca (EMB 2424)
9 sonate facili del barocco italiano (EMB 14110)
Breval: C-dúr szonáta (Schott Cello Bibliothek 21)
Lanzetti: G-dúr szonáta (Schott CB 103)
Baretti: 6 divertimentó (Dallam Kiadó)
9 sonate facili del barocco italiano (EMB 14110)
Fior: Három cselló szonáta (EMB 14662)
Lee: Sechs Duos op. 60 I. (Hofmeister 30116)
Dotzauer: 3 Sonaten op. 103 (Peters 7439)
Offenbach: Sechs Duos op. 50 I-II. (Schott 6105-6)
Bréval: 3 leichte Sonaten op. 40 (Peters 13054)
Hook: Hat szonáta (EMB 14405)
Martini: Concerto in Re maggiore (EMB 13182)

Követelmény
Közepes terjedelmű, mérsékelt tempójú etűd az első négy fekvésben (pl. Lee op. 31, op. 131, Dotzauer – Klingenberg I.).
A mélyebb fekvések és az átmeneti fekvések összekapcsolása rövid, könnyű gyakorlatokon.
Az első négy fekvés folyamatos használatát igénylő előadási darab, vagy szonátatétel eljátszása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két etűd,
– Egy barokk, vagy klasszikus szonátatétel zongorakísérettel, kotta nélkül.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Az átmeneti fekvések (V., VI. és VII.) teljes hangkészlete. Az üres húrok oktávján alapuló hüvelykujjas fekvés hangkészlete.
– A hegedűkulcs.
– Az üres húr nélkül játszott hangsorok általános ujjrendje.
– Az üres húrt is tartalmazó kromatikus hangsor ujjrendje.
– A jellegzetes hangszeres figurációk harmóniai elemzése, a harmóniahangok, átmenőhangok és váltóhangok megkülönböztetése, a hangnemi kitérések felismerése az alterált hangokról, a tanár irányításával.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A tájékozódás és a játék biztonságának fejlesztése az első hét fekvésben. Hüvelykujjas játék az üres húrok oktávján alapuló fekvésben.
– A barokk kamarazene stílusos megszólaltatásához szükséges vonások továbbfejlesztése.
– A klasszikus kamarazene stílusos megszólaltatásához szükséges vonások alapjai, könnyű etűdökön és gordonkaduók megfelelő részletein gyakorolva.
– A tónus és a zenei kifejezés fejlesztése romantikus darabokon.
– Az önállóság fejlesztése az ujjrendek meghatározásában és a gyakorlás módszerességében.
– Dúr és moll hangsorok 4#, 4b előjegyzésig, két oktávon, a mélyebb fekvésű hangsorok három oktávon keresztül. Hármashangzat-felbontások és terclépések. A terc- és a szextskála alapjai (megfelelő fejlettségű kézalkat esetén). A kromatikus hangsor üres húrral.

Ajánlott tananyag
Friss: Gordonkaiskola IV – V
Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB 13487)
Jákó: Hüvelykujjgyakorlatok (EMB 5963)
Kummer: 10 études mélodiques op. 57 (EMB 13873)
Battanchon: 50 Studien II-III. (Hofmeister)
Popper: Népszerű előadási darabok I. (EMB 12943)
Farkas: Magyar tánc (EMB 2424)
Marcello: 6 sonate (EMB Urtext 13547)
De Fesch: 6 sonate (Peters 12078)
Boismortier: g-moll szonáta (Schott CB 98)
Mező: Kilenc kis duett (EMB 5499)
Hajdu: 4 duó (EMB 13380)
Kummer: Sechs Duos op. 126 I. (Hofmeister 7365)
Romberg: 3 Sonaten (Peters 6741)
Offenbach: 3 Duos (Schott CB 116)
Marcello: 6 sonate per 2 violoncellie basso continuo I-II. (EMB 13490-1)
Vivaldi: Concerto in Re maggiore (EMB 13524)

Követelmény
Nagyobb terjedelmű, differenciált vonókezelést kívánó etűd (pl. Lee op. 31, op. 131, Dotzauer – Klingenberg I-II., Kummer: 10 melodikus etűd) eljátszása.
Barokk szonáta-tételpár (lassú-gyors), vagy két különböző karakterű előadási darab eljátszása.
Vagy: egy koncert illetve concertino-tétel.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két etűd,
– Egy barokk tételpár, vagy két különböző karakterű előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül.

6. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
A legfontosabb hüvelykujjas fekvések hangkészlete.
Az üres húr nélkül játszható hangsorok általános ujjrendje.
A hangszeres és az elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.
A gyakorlás célravezető és gazdaságos módszerei.

A hangszerkezelés fejlesztése
A játék biztonságának és mozgékonyságának fejlesztése az első hét fekvésben. A hüvelykujjas játék fejlesztése. A hüvelykujjas fekvés összekapcsolása a mélyebb fekvésekkel. Igényes kettősfogás játék.
Az előző évben elsajátított vonásmódok továbbfejlesztése. A spiccato vonás alapjai.
Barokk és klasszikus művek stílusos előadása.
A tónus és a zenei kifejezés fejlesztése romantikus darabokon.
Az önállóság fejlesztése az ujjrend megválasztásában és a gyakorlás módszerességében.
Nagyobb terjedelmű művek gyors, megbízható elsajátítása.
Dúr és moll hangsorok 4#, 4b előjegyzésig három oktávon keresztül. A terc- és a szextskála fejlesztése (megfelelő kézalkat esetén). A kromatikus hangsor üres húr nélkül.

Ajánlott tananyag
Friss: Gordonkaiskola IV – V
Lee: 40 melodische Etüden op. 31 II. (Schott 967)
Franchomme: 12 Etudes op. 35 (EMB 13871)
Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)
Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB13487)
Merk: 20 etűd op. 11
Popper: 10 mittelschwere grosse Etüden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)
Cossmann: Violoncello-Studien (Schott)
Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)
Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)
Klengel: Tägliche Übungen III. (Breitkopf)
Kodály: Epigrammák (EMB 1814)
Járdányi: Szonatina (EMB 6528)
Farkas: Népdalszonatina (EMB 2458)
Papp: Négy kis darab (EMB 6111)
Hajdu: Szonatina (EMB 5489)
Vivaldi: 9 sonate (EMB Urtext 13439)

Porpora: F-dúr szonáta (EMB 12052)
Caldara: D-dúr szonáta (EMB 12043)
Kodály – Jákó: 15 duó (és 10 trió) (EMB 7426 és 7710)
Kummer: Sechs Duos op. 156 II. (Hofmeister 30232)
Lee: Sechs Duos op. 60 II. (Hofmeister 30117)
Giordani: Six Duos op. 4 (Schott CB 119)
Vivaldi: Concerto in la minore (EMB 6253)
Porpora: Concerto in la minore (EMB 12802)

Követelmény
Nagyobb technikai felkészültséget kívánó etűd (pl. Lee op. 31, op. 131, Dotzauer – Klingenberg I-II., Kummer op. 57, valamint Franchomme op. 35-ből és Merk op. 11-ből a könnyebbek) eljátszása.
Komolyabb követelményeket támasztó barokk szonáta-tételpár (lassú-gyors) eljátszása (pl. Marcello, Vivaldi).
Egy koncert- illetve concertino-tétel, vagy két különböző karakterű előadási darab eljátszása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két etűd,
– Egy barokk, vagy preklasszikus tételpár zongorakísérettel, kotta nélkül,
– Egy előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
A tanuló ismerje
– a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
– a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
– a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
– a hangsorok előjegyzését és ujjrendjét,
– az egyes húrok és az egyes fekvések hangkészletét,
– a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének, nyomásának és a hídtól való távolságának összefüggése),
– a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
– a zenei alapkarakterekhez (dolce, grazioso, espressivo, risoluto) tartozó vonókezelést.
Legyen képes
– a zenei anyagot életkora és egyéni képességei, illetve készsége szintjén kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni,
– ujjrenddel és vonásjelzéssel gondosan ellátott könnyebb zenei anyagot mérsékelt tempóban lapról eljátszani,
– szokatlan nehézséget nem támasztó könnyebb művet ujjrenddel és vonásjelzéssel ellátni.
Tudjon kottát olvasni basszus-, tenor- és violinkulcsban.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak koncertszerű bemutatásával:
– dúr és moll skálák, hármashangzatok 3 oktávon keresztül, 3 #, 3 b előjegyzésig, tercek és szextek, az alsó fekvésekben kettes kötéssel is,
– két etűd (pl. Dotzauer: Etűdök II.),
– egy preklasszikus szonáta lassú és gyors tétele,
– egy előadási darab.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Gordonka főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
– Egy etűd, Somló: Tanulmányok gordonkára (EMB 2138), Lee: 40 melodikus etűd op. 31 (Peters)/I. – /1., 2., 3., 4., 11.; Lee: 40 melodikus etűd op. 31 (Peters), op. 131 – /1., 5., 13. nehézségi szintjén.
– Két különböző karakterű előadási darab; Mező: 4 magyar népdal, Beethoven: Menüett (EMB 14636 kötetben), Mattheson: Ária, G. Marie: La Cinquantain (EMB 13598), Beethoven: Szonatina (EMB 13310 kötetben), Dvořak: Melódia nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
– Két különböző technikai követelményt támasztó etűd; a játék mozgékonyságának, és egy kantilenás etűd a zenei kifejezés felmérésére; Dotzauer: Etűdök I (EMB 13486)-II (EMB 13487). – Klingenberg, Lee: 40 melodikus etűd op. 31 (Peters) I-II. –, Lee: 40 etűd op. 31 (Peters) és op. 131-ből – , Kummer Melodikus etűdök op. 57 (Peters) nehézségi szintjén.
– Két különböző karakterű előadási darab; Popper: Gavotte (EMB 12943 kötetben és EMB 12944 kötetben), Mazurka (EMB 13634, vagy EMB 12944 kötetben), Saint-Saëns: A hattyú (EMB 13585), vagy barokk szonáta-tételpár (lassú, gyors): Marcello: e-moll szonáta (EMB 13547 kötetben) I-II. tétel, Marcello: G-dúr szonáta (EMB 13547 kötetben) III-IV. tétel, de Fesch: C-dúr szonáta, d-moll szonáta, Vivaldi: e-moll szonáta (EMB 13439 kötetben) I-II. tétel, Vivaldi: a-moll szonáta (EMB 13439 kötetben) I-II. tétel vagy egy koncerttétel Klengel: C-dúr Concertino nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– a vibrato helyes alkalmazása,
– hangszerkezelés,

– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok célja az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság megszerzése a hangszer szóló- és kamarazene-irodalmában. Olyan művek, kiadványok és kiadványsorozatok ismerete, amelyek megfelelnek a tanuló képességeinek és hangszertudásának.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hat zeneiskolai évfolyamban elsajátított készségek fejlesztése.
– A fogásmódok, a bal kéz legato játékmód és a fekvésváltás fejlesztése.
– Nagyobb intervallumú fekvésváltások.
– A legato, détaché és martelé vonás fejlesztése.
– A vonós artikuláció, a helyes hangindítás és a hangképzés fejlesztése.

Ajánlott tananyag
Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB13487)
Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)
Merk: 20 etűd op. 11
Popper: 10 mittelschwere grosse Etüden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)
Cossmann: Violoncello-Studien (Schott)
Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)
Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)
Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)
Popper: Népszerű előadási darabok II. (EMB 12944)
Bartók: Este a székelyeknél (Mező) (EMB 8319)
Kodály: Adagio (EMB 768)
Lisznyai: Ősz (EMB 2525)
Liszt: La lugubre gondola (EMB 6652)
Járdányi: Melódia (EMB 2840)
Bach: 6 solosuite (Banda) (EMB 13965)
Pericoli: 6 sonate I-II. (EMB 13434, 13435)
Geminiani: 6 sonate (Peters 12216)
Eccles: g-moll szonáta (Schott CB 66)
Grazioli: F-dúr szonáta (Schott CB 31)
Vandini: 2 szonáta (Schott CB 48)
Corelli: d-moll szonáta
Sammartini: G-dúr szonáta (Schott CB 55)
Vivaldi: Concerto in Sol maggiore (EMB 642)

Monn: Concerto in sol minore (EMB 7176)
Anfossi: Concerto in Sol maggiore (EMB 13471)
Breval Concertino
Romberg Divertimento
Romberg Variációk
Klengel d-moll concertino
Goltermatt G-dúr koncert
J. Chr. Bach c-moll koncert
Követelmény
A zeneiskolai évfolyamokban elért színvonal fejlesztése.
Memóriafejlesztés, hosszabb terjedelmű művek megtanulása fejből.
Az eddig tanult technikai elemeket alkalmazza a tanuló érzékeny, kifejező, a mű karakteréhez igazodó egyéni hangvételben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab (az egyik lehet kamaramű is), vagy barokk szonáta tételpár.

A vizsgaanyagot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

8. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Az átmeneti fekvések (V., VI., VII.) fejlesztése.
– A legfontosabb zenei karakterek (dolce, espressivo, grazioso és risoluto) igényes, kifejező megszólaltatása.
– A barokk szonáták stílusos megszólaltatásához szükséges vonásmódok fejlesztése.

Ajánlott tananyag
Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB13487)
Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)
Merk: 20 etűd op. 11
Popper: 10 mittelschwere grosse Etüden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)
Cossmann: Violoncello-Studien (Schott)
Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)
Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)
Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)
Popper: Népszerű előadási darabok II. (EMB 12944)
Bartók: Este a székelyeknél (Mező) (EMB 8319)
Kodály: Adagio (EMB 768)
Lisznyai: Ősz (EMB 2525)
Liszt: La lugubre gondola (EMB 6652)
Járdányi: Melódia (EMB 2840)
Bach: 6 solosuite (Banda) (EMB 13965)
Pericoli: 6 sonate I-II. (EMB 13434, 13435)
Geminiani: 6 sonate (Peters 12216)
Eccles: g-moll szonáta (Schott CB 66)
Grazioli: F-dúr szonáta (Schott CB 31)
Vandini: 2 szonáta 8Schott CB 48)
Corelli: d-moll szonáta

Sammartini: G-dúr szonáta (Schott CB 55)
Vivaldi: Concerto in Sol maggiore (EMB 6425)
Monn: Concerto in sol minore (EMB 7176)
Anfossi: Concerto in Sol maggiore (EMB 13471)
Breval Concertino
Romberg Divertimento
Romberg Variációk
Klengel d-moll concertino
Goltermatt G-dúr koncert
J. Chr. Bach c-moll koncert

Követelmény
Tudjon önállóan megtanulni technikai felkészültségének megfelelő műveket, megfelelő zenei karakterekkel és dinamikai árnyalásokkal.
A tanult művek stílusos és kifejező eljátszása, amely tükrözi, hogy a tanuló ismeri a játszott mű formai felépítését és harmóniai szerkezetét.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab (az egyik lehet kamaramű is), vagy barokk szonáta tételpár.

A vizsgaanyagot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hüvelykujjas játék fejlesztése.
– A játék mozgékonyságának fejlesztése ujjgyakorlatokkal.
– Összetett vonások.
– A bécsi klasszikus kamarazene basszus szólamainak megszólaltatásához szükséges vonásmódok fejlesztése, könnyű anyagon.
– A hangsorjáték gördülékenységének fejlesztése.

Ajánlott tananyag
Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB13487)
Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)
Merk: 20 etűd op. 11.
Popper: 10 mittelschwere grosse Etüden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)
Cossmann: Violoncello-Studien (Schott)
Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)
Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)
Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)
Popper: Népszerű előadási darabok II. (EMB 12944)
Bartók: Este a székelyeknél (Mező) (EMB 8319)
Kodály: Adagio (EMB 768)
Lisznyai: Ősz (EMB 2525)
Liszt: La lugubre gondola (EMB 6652)
Járdányi: Melódia (EMB 2840)
Bach: 6 solosuite (Banda) (EMB 13965)
Pericoli: 6 sonate I-II. (EMB 13434, 13435)

Geminiani: 6 sonate (Peters 12216)
Eccles: g-moll szonáta (Schott CB 669
Grazioli: F-dúr szonáta (Schott CB 31)
Vandini: 2 szonáta (Schott CB 48)
Corelli: d-moll szonáta
Sammartini: G-dúr szonáta (Schott CB 55)
Vivaldi: Concerto in Sol maggiore (EMB 6425)
Monn: Concerto in sol minore (EMB 7176)
Anfossi: Concerto in Sol maggiore (EMB 13471)
Breval Concertino
Romberg Divertimento
Romberg Variációk
Klengel d-moll concertino
Goltermatt G-dúr koncert
J. Chr. Bach c-moll koncert

Követelmény
A hangszeren való biztos tájékozódás, topográfia ismerete mind az átmeneti, mind a hüvelykfekvésben. Alakuljon ki jártassága a technikai és zenei szempontból célszerű ujjrendek megválasztásában.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab (az egyik lehet kamaramű is), vagy barokk szonáta tételpár.

A vizsgaanyagot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hüvelykujjas fekvések összekapcsolása mélyebb fekvésekkel.
– A vibrato fejlesztése dolce és espressivo karakterű darabokon.
– A kettősfogásjáték tisztaságának és szép hangzásának fejlesztése.
– A tónus árnyalása, a zenei kifejezés fokozása romantikus műveken.
– Nagyobb önállóság az ujjrendek meghatározásában és a gyakorlás megtervezésében, módszereinek kiválasztásában.

Ajánlott tananyag
Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB13487)
Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)
Merk: 20 etűd op. 11 (többféle kiadás)
Popper: 10 mittelschwere grosse Etüden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)
Cossmann: Violoncello-Studien (Schott)
Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)
Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)
Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)
Popper: Népszerű előadási darabok II. (EMB 12944)
Bartók: Este a székelyeknél (Mező) (EMB 8319)
Kodály: Adagio (EMB 768)
Lisznyai: Ősz (EMB 2525)

Liszt: La lugubre gondola (EMB 6652)
Járdányi: Melódia (EMB 2840)
Bach: 6 solosuite (Banda) (EMB 13965)
Pericoli: 6 sonate I-II. (EMB 13434, 13435)
Geminiani: 6 sonate (Peters 12216)
Eccles: g-moll szonáta (Schott CB 66)
Grazioli: F-dúr szonáta (Schott CB 31)
Vandini: 2 szonáta (Schott CB 48)
Corelli: d-moll szonáta
Sammartini: G-dúr szonáta (Schott CB 55)
Vivaldi: Concerto in Sol maggiore (EMB 6425)
Monn: Concerto in sol minore (EMB 7176)
Anfossi: Concerto in Sol maggiore (EMB 13471)
Breval Concertino
Romberg Divertimento
Romberg Variációk
Klengel: d-moll concertino
Goltermatt G-dúr koncert
J. Chr. Bach c-moll koncert

Követelmény
Legyen képes a tanuló, a zenei karakterek alkalmazására, a dinamikai váltásokra, a tempók helyes megválasztására.
A hangszeres fejlődés mellett a zenei műveltség elmélyítése, a zenélési kedv ébrentartása, a kortárs zene befogadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab (az egyik lehet kamaramű is), vagy barokk szonáta tételpár.

A vizsgaanyagot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

A továbbképző évfolyamok „B” tagozatos tanulóinak egy része nem zenei jellegű közismereti tanulmányaik mellett is meg akarja őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét.

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hat zeneiskolai évfolyamban elsajátított technikai ismeretek átismétlése és továbbfejlesztése.
– A szűk- és a tágfekvés, valamint az átmeneti fekvések kivitelezésének ellenőrzése, a helyes kéztartás és intonációs szempontok figyelembe vételével.

– A legato játékmód továbbfejlesztése, húrváltás 2, 3, 4 húron is.
– Az egyes vonásnemek tökéletesítése, és könnyebb kombinált vonásnemek.
– Vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságának változtatása és helyes alkalmazása.

Zenei készségfejlesztés:
– Legyen képes a tanuló egészséges, salaktalan alaphangon, tudatos hangképzéssel a vonó teljes hosszán játszani.
– Tudja a vonóváltásait zökkenőmentesen megoldani.
– Legyen képes világosan megkülönböztethető forte és piano játékmódra.
– Tudjon kantilénában minden ujjal vibrálni.
– Ismerje és tudja játszani a legato, détaché és martelé vonásokat, és azok kombinációit.

Ajánlott tananyag
Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB13487)
Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)
Merk: 20 etűd op. 11
Popper: 10 mittelschwere grosse Etüden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)
Cossmann: Violoncello-Studien (Schott)
Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)
Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)
Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)
Popper: Népszerű előadási darabok II.(MB 12944)
Bartók: Este a székelyeknél (Mező) (EMB 8319)
Kodály: Adagio (EMB 768)
Lisznyai: Ősz (EMB 2525)
Liszt: La lugubre gondola (EMB 6652)
Járdányi: Melódia (EMB 2840)
Bach: 6 solosuite (Banda) (EMB 13965)
Pericoli: 6 sonate I-II. (EMB 13434, 13435)
Geminiani: 6 sonate (Peters 12216)
Eccles: g-moll szonáta (Schott CB 66)
Grazioli: F-dúr szonáta (Schott CB 31)
Vandini: 2 szonáta (Schott CB 48)
Corelli: d-moll szonáta
Sammartini: G-dúr szonáta (Schott CB 55)
Vivaldi: Concerto in Sol maggiore (EMB 6425)
Monn: Concerto in sol minore (EMB 7176)
Anfossi: Concerto in Sol maggiore (EMB 13471)
Breval: Concertino
Romberg: Divertimento
Romberg: Variációk
Klengel: d-moll concertino
Goltermatt: G-dúr koncert
J. Chr. Bach: c-moll koncert

Követelmény
Memóriafejlesztés, hosszabb terjedelmű művek megtanulása fejből.
Az eddig tanult technikai elemeket alkalmazza a tanuló érzékeny, kifejező, a mű karakteréhez igazodó egyéni hangvételben.
Legyen képes virtuóz jellegű művek előadására

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy etűd
– Egy szonáta tételpár

– Egy előadási darab

A vizsgaanyagot az etűd kivételével kotta nélkül kell játszani.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

Technikai készségfejlesztés:

– A fekvésváltások topográfiai biztonságának fejlesztése, segédhangok felhasználásával és tudatosításával.
– Akkordjáték 3 és 4 húron, a vonóbeosztás, vonónyomás tanítása a helyes arányok betartásával, a húrsíkok figyelembe vételével, és a jobb kar ívmozgására való törekvéssel.
– Ujjgyakorlatok: az egyenletes pergőtechnikához vezető gyakorlatok, fokozatos gyorsítással.

Zenei készségfejlesztés:

– Tudjon mindkét irányban mérsékelt hosszúságú kitartott hangon egyenletes cresendot és decresendot játszani.
– Ismerje fel, és tudja alkalmazni a négy zenei alapkaraktert: dolce, espressivo, risoluto, grazioso.
– Tudja alkalmazni egy zenei frázison belül a súlyos és súlytalan hangok arányait, ami később a helyes zenei deklamációhoz vezet.

Ajánlott tananyaga

Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB13487)
Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)
Merk: 20 etűd op. 11
Popper: 10 mittelschwere grosse Etüden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)
Cossmann: Violoncello-Studien (Schott)
Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)
Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)
Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)
Popper: Népszerű előadási darabok II. (EMB 12944)
Bartók: Este a székelyeknél (Mező) (EMB 8319)
Kodály: Adagio (EMB 768)
Lisznyai: Ősz (EMB 2525)
Liszt: La lugubre gondola (EMB 6652)
Járdányi: Melódia (EMB 2840)
Bach: 6 solosuite (Banda) (EMB 13965)
Pericoli: 6 sonate I-II. (EMB 13434, 13435)
Geminiani: 6 sonate (Peters 12216)
Eccles: g-moll szonáta (Schott CB 66)
Grazioli: F-dúr szonáta (Schott CB 31)
Vandini: 2 szonáta (Schott CB 48)
Corelli: d-moll szonáta
Sammartini: G-dúr szonáta (Schott CB 55)
Vivaldi: Concerto in Sol maggiore (EMB 6425)
Monn: Concerto in sol minore (EMB 7176)
Anfossi: Concerto in Sol maggiore (EMB 13471)
Breval Concertino

Romberg Divertimento

Romberg Variációk
Klengel d-moll concertino
Goltermatt G-dúr koncert
J. Chr. Bach c-moll koncert

Követelmény
Tudjon önállóan megtanulni technikai felkészültségének megfelelő műveket, megfelelő zenei karakterekkel és dinamikai árnyalásokkal.
Alakuljon ki jártassága a technikai és zenei szempontból célszerű ujjrendek megválasztásában.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy etűd,
– Egy szonáta tételpár vagy 1 előadási darab,
– Egy koncert-tétel, vagy egy előadási darab.

A vizsgaanyagot etűd kivételével kotta nélkül kell játszani.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
Technikai készségfejlesztés:
– A hüvelykujjas játék fejlesztése két szomszédos húrátmenettel.
– A bal kéz játékterületének kiterjesztése az összes fekvésbe.
– Skálák és hármashangzatok 3 oktáv terjedelemben a G húron kezdődő, 4 oktáv terjedelemben a C húron kezdődő hangsorokkal, különböző vonásokkal (detaché, 2, 3, 4, 8 hang legato kötéssel, martelé).
– Trilla gyakorlatok, az ujjak billentési, és különösen felemelési sebességének fokozása, szükség szerinti fekve tartásának tudatosítása.
– A vibrato továbbfejlesztése.
– Arpeggio (akkordfelbontás) 3 és 4 húron legato és detaché vonásokkal.

Zenei készségfejlesztés:
– Tudjon 3 ill. 4 oktáv terjedelemben mérsékelten gyors tempóban tisztán, egyenletesen skálákat és hármashangzatokat játszani.
– Tudjon kifejezően minden ujjal vibrálni tartalmas hangon, piano és forte dinamikában kantiléna íveket játszani.
– Legyen képes gördülékeny fekvésváltások végrehajtására.
– Ismerje a barokk zene díszítéseinek kivitelezését.
– Tudja alkalmazni a barokk zenében előforduló különböző vonásnemeket.

Ajánlott tananyaga
Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB13487)
Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)
Merk: 20 etűd op. 11
Popper: 10 mittelschwere grosse Etüden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)
Cossmann: Violoncello-Studien (Schott)

Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)
Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)
Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)
Popper: Népszerű előadási darabok II. (EMB 12944)
Bartók: Este a székelyeknél (Mező) (EMB 8319)
Kodály: Adagio (EMB 768)
Lisznyai: Ősz (EMB 2525)
Liszt: La lugubre gondola (EMB 6652)
Járdányi: Melódia (EMB 2840)
Bach: 6 solosuite (Banda) (EMB 13965)
Pericoli: 6 sonate I-II. (EMB 13434, 13435)
Geminiani: 6 sonate (Peters 12216)
Eccles: g-moll szonáta (Schott CB 66)
Grazioli: F-dúr szonáta (Schott CB 31)
Vandini: 2 szonáta (Schott CB 48)
Corelli: d-moll szonáta
Sammartini: G-dúr szonáta (Schott CB 55)
Vivaldi: Concerto in Sol maggiore(EMB 6425)
Monn: Concerto in sol minore (EMB 7176)
Anfossi: Concerto in Sol maggiore (EMB 13471)
Breval: Concertino
Romberg: Divertimento
Romberg: Variációk
Klengel: d-moll concertino
Goltermann: G-dúr koncert
J. Chr. Bach: c-moll koncert

Követelmény
Legyen képes a tiszta intonáció érdekében a balkéz tudatos helyezkedő műveleteire.
Tudjon alapvonásokat hajlékony, szép hangon játszani.
Legyen képes a megfelelő dinamikai váltásokra.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy etűd,
– Egy tétel Bach szólószvitjeiből,
– Egy koncert-tétel, vagy egy szonáta tételpár.
A vizsgaanyagot etűd kivételével kotta nélkül kell játszani.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
Technikai készségfejlesztés:
A staccato vonás alapjainak ismertetése és gyakoroltatása.
A legato és staccato vonás kombinációi egy vonóhosszon belül.
Fekvésváltás gyakorlatok nagy intervallumokban.
A hüvelykujj használatának kiterjesztése alsóbb fekvésekbe és alsóbb húrokra is.

Zenei készségfejlesztés:
Tudjon a tanuló magasabb fekvésekben is tartalmas hangot képezni. A tanult vonásnemeket a zenei kívánalmaknak megfelelően alkalmazni.
Legyen képes a jobb és bal kar játszómechanizmusának egybehangolására, a ritmikus zenei problémák megoldása érdekében.
Tudja a dinamikai árnyalatokat kiterjeszteni az intenzív pianissimo felé, valamint szükség esetén a risoluto fortissimo hangzásig.
Legyen képes mérsékelten gyors tempóban egyenletes pergő játékra, és a zenei agogikák helyes kivitelezésére.

Ajánlott tananyag
Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB13487)
Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)
Merk: 20 etűd op. 11
Popper: 10 mittelschwere grosse Etüden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)
Cossmann: Violoncello-Studien (Schott)
Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)
Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)
Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)
Popper: Népszerű előadási darabok II. (EMB 12944)
Bartók: Este a székelyeknél (Mező) (EMB 8319)
Kodály: Adagio (EMB 768)
Lisznyai: Ősz (EMB 2525)
Liszt: La lugubre gondola (EMB 6652)
Járdányi: Melódia (EMB 2840)
J.S.Bach: 6 solosuite (Banda) (EMB 13965)
Pericoli: 6 sonate I-II. (EMB 13434, 13435)
Geminiani: 6 sonate (Peters 12216)
Eccles: g-moll szonáta (Schott CB 66)
Grazioli: F-dúr szonáta (Schott CB 31)
Vandini: 2 szonáta (Schott CB 48)
Corelli: d-moll szonáta
Sammartini: G-dúr szonáta (Schott CB 55)
Vivaldi: Concerto in Sol maggiore (EMB 6425)
Monn: Concerto in sol minore (EMB 7176)
Anfossi: Concerto in Sol maggiore (EMB 13471)
Breval: Concertino
Romberg: Divertimento
Romberg: Variációk
Klengel: d-moll concertino
Goltermann: G-dúr koncert
J.Chr.Bach: c-moll koncert

Követelmény
Legyen képes a tanuló, a zenei karakterek alkalmazására, a dinamikai váltásokra, a tempók helyes megválasztására.
Könnyed és folyamatos fekvésváltásra.
Ritmikus pergőjátékra.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy tétel Bach szólószvitjeiből,
– Egy koncert-tétel vagy szonáta tételpár,
– Egy előadási darab.
A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén
Tudjon a tanuló szép hangon, kifejezően koncertet, szonátákat, előadási darabokat eljátszani. Legyen képes gazdagabb hangszínek és karakterek megvalósítására, virtuózabb darabok eljátszására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes tisztán
– 4 oktáv terjedelemben gyors tempóban egyenletesen skálázni,
– hármashangzatokat, terceket és szexteket játszani,
– p és f dinamikában kantilénaíveket megszólaltatni.
Tudjon
– a magasabb fekvésekben is tartalmas hangot képezni,
– kifejezően, minden ujjal vibrálni.
Legyen képes
– gördülékeny fekvésváltások végrehajtására,
– mérsékelten gyors tempóban egyenletes pergő-játékra,
– zenei agogikák helyes kivitelezésére,
– a jobb és bal kéz könnyed mozgásainak összehangolására,
– a dinamikai árnyalatok megvalósítására,
– a zenei alapkarakterek (dolce, espressivo, risoluto, grazioso) megjelenítésére.
Ismerje
– az abszolút intonáció fogalmát szemben a temperálttal,
– a különböző vonásnemeket és azok kombinációit.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Gordonka főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
– Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab (az egyik lehet kamaraműis), vagy barokk szonáta tételpár (lassú, gyors), vagy egy versenyműtétel; Vivaldi: a-moll-szonáta (EMB 13439 kötetben) I-II., Csajkovszkij: Szentimentális keringő, Vivaldi: G-dúr koncert (EMB 6425) I. tétel) nehézségi szintjén.
A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
– Egy tétel Bach szólószvitjeiből; (EMB 13965), a G-dúr szólószvit nehézségi szintjén.
– Preklasszikus szonáta 2 tétele, vagy 1 előadási darab; Eccles: g-moll szonáta (Schott), Sammartini: G-dúr szonáta (Schott), Lisznyai: Ősz (EMB 2525), Járdányi: Melódia (EMB 2840) nehézségi szintjén.
– Egy koncert-tétel; Goltermann: G-dúr koncert (Schott), J. Chr. Bach: c-moll koncert (Peters) nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– a vibrato helyes alkalmazása,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
Megfelelő mennyiségű, minőségű és méretű gordonka, tartozékokkal (finomhangoló, vonó, tok, gyanta).
Évente hangszerenként egy garnitúra húr és egy vonószőrözés.
Jól hangolt zongora (pianínó)
Legalább két darab kottatartó
Különböző magasságú székek, a tanulók testalkatának megfelelően.
Metronóm.

NAGYBŐGŐ-GORDON

A nagybőgőtanítás célja, feladatai
Ismertesse meg a tanulókkal
– a hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
– a nagybőgő akusztikai sajátosságait,
– a hangszer hangolását (külön tekintettel a 4-, illetve az 5-húros nagybőgőkre),
– a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
– a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
– a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit,
– a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
– a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
– a nagybőgő-irodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
– a vonós hangszercsalád többi tagját.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
– megfelelő vonóvezetést, balkéz-technikát,
– helyes, test-, hangszer- és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
– dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező nagybőgőhangot,
– differenciált hangindítást és hanglezárást,
– laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
– a kezek pontosan összehangolt mozgását.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
– hangsorokat és hangzatokat különböző vonásnemekkel valamennyi húron és fekvésben,
– a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj- és vonógyakorlatokat.

Fordítson figyelmet
– a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
– a különböző vonásnemek elsajátítására,
– a pizzicato-technikára,
– az üveghangok megszólaltatására,
– a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések beosztására,
– a hangköz- és akkordjáték sajátosságaira,
– a lapról olvasási készség fejlesztésére,
– a basszus-, tenor- és violinkulcs folyamatos olvasásának kialakítására,
– a tudatos zenei memorizálásra,
– a művek zeneileg igényes kidolgozására,
– a rendszeres társas muzsikálásra.
Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer-karbantartási feladatokra.

Előképző évfolyam

1. évfolyam
A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes testtartás, hangszertartás és vonófogás kialakítása.
– A karok és kezek alapmozdulatai, a helyes súlyérzet megalapozása.
– A bal kéz játéka fél– vagy I. fekvésben.
– Pizzicato, détaché vonás, egyenletes sebességű vonás,.

– Vonóbeosztás kétféle ritmusértéken (fél és negyed vagy negyed és nyolcad érték), két hang legatoja.

Ajánlott tananyag
Népdalok átirata többszöri üres hűr pengetéssel
Montag: Nagybőgőiskola I. (EMB Z 1811)
Simandl: Nagybőgőiskola I. New Methode I (Carl Fischer) (CF0492)
Streicher: Nagybőgőiskola I.
Pejtsik Á.: Gordonka ABC (1–4. lecke) EMB Z 14177)
Kovács M.: Hat kis darab

Követelmény
Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyakorlat, gyermekdal, vagy népdalfeldolgozás eljátszása. Kottaolvasás mérsékelt tempóban, abszolút hangnevekkel.

Félévi vizsga: egy - két gyermekdal eljátszása pizzicatoval

Az év végi vizsga ajánlott anyaga (tartalmazzon minél több üres húrt):
– Két - három - gyermek– vagy népdal, illetve egyéb dallam a tanult hangkészlet minél teljesebb igénybevételével, kotta nélkül.

Előképző 2. évfolyam:
Anyaga megegyezik az új tantervben foglaltakkal (ami most mint előképző szerepel)

Fejlesztési feladatok:
- A hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A helyes testhelyzet és a hangszertartás kialakítása.
– A hangszer és a vonó felépítése, részei.
– A hangszer és a vonó kezelésére vonatkozó jelek.
– A módosítójelek.
– A félfekvés és az I. fekvés hangjai.
– A 2/4–es és 4/4–es ütem, metrum, mérőütés,
– Az egész, fél, negyed és nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek.
– Memória, az azonosságok és különbözőségek felismerése és megjegyzése.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes testtartás, hangszertartás és vonófogás kialakítása.
– A karok és kezek alapmozdulatai, a helyes súlyérzet megalapozása.
– A bal kéz játéka fél– vagy I. fekvésben.
– Pizzicato, détaché vonás, egyenletes sebességű vonás,.
– Vonóbeosztás kétféle ritmusértéken (fél és negyed vagy negyed és nyolcad érték), két hang legatoja.

Ajánlott tananyag
Népdalok átirata többszöri üres hűr pengetéssel
Montag: Nagybőgőiskola I. (EMB Z 1811)
Simandl: Nagybőgőiskola I. New Methode I (Carl Fischer) (CF0492)
Streicher: Nagybőgőiskola I.
Pejtsik Á.: Gordonka ABC (1–4. lecke) EMB Z 14177)
Kovács M.: Hat kis darab

Követelmény
Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyakorlat, gyermekdal, vagy népdalfeldolgozás eljátszása. Kottaolvasás mérsékelt tempóban, abszolút hangnevekkel.

Félévi vizsga: egy - két gyermekdal eljátszása pizzicatoval

Az év végi vizsga ajánlott anyaga (tartalmazzon minél több üres húrt):
– Két - három - gyermek– vagy népdal, illetve egyéb dallam a tanult hangkészlet minél teljesebb igénybevételével, kotta nélkül.

2. évfolyam

– Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A helyes testhelyzet és a hangszertartás kialakítása.
– A hangszer és a vonó felépítése, részei.
– A hangszer és a vonó kezelésére vonatkozó jelek.
– A módosítójelek.
– A félfekvés és az I. fekvés hangjai.
– A 2/4-es, 3/4-es és 4/4-es ütem, metrum, mérőütés,
– Az egész, fél, negyed és nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek.
– Memória, az azonosságok és különbözőségek felismerése és megjegyzése.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes testtartás, hangszertartás és vonófogás kialakítása.
– A karok és kezek alapmozdulatai, a helyes súlyérzet megalapozása.
– A bal kéz játéka fél- vagy I. fekvésben.
– Pizzicato, détaché vonás, egyenletes sebességű vonás,.
– Vonóbeosztás kétféle ritmusértéken (fél és negyed vagy negyed és nyolcad érték), két hang legatoja.

Ajánlott tananyag
Montag: Nagybőgőiskola I. (EMB Z 1811)
Simandl: Nagybőgőiskola I. New Methode I (Carl Fischer) (CF0492)
Streicher: Nagybőgőiskola I.
Pejtsik Á.: Gordonka ABC (1-4. lecke) EMB Z 14177)
Kovács M.: Hat kis darab

Követelmény
Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyakorlat, gyermekdal, vagy népdalfeldolgozás eljátszása. Kottaolvasás mérsékelt tempóban, abszolút hangnevekkel.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Négy gyermek- vagy népdal, illetve egyéb dallam a tanult hangkészlet minél teljesebb igénybevételével, kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangszer és a vonó felépítése, részei.
– A hangszer- és vonókezelés, ezek jelrendszerének megismerése.
– A módosítójelek.
– A félfekvés és az I. fekvés hangjai.
– A fekvésváltás.
– Legato játék
– Egyszerűbb ütemsúlyok, ritmusértékek.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes testtartás, hangszertartás és vonófogás kialakítása.
– A bal kéz játéka a húrokon, húrváltás bal kézzel, haránt-gyakorlatok.
– A pizzicato.
– Vonóvezetés, vonóbeosztás kétféle ritmusértékben, húrváltás.
– Fekvésváltás

Ajánlott tananyag
Montag: Nagybőgőiskola I. (EMB Z 1811)
Simandl: Nagybőgőiskola I. New Methode I (Carl Fischer CF0492)
Streicher: Nagybőgőiskola I.
Pejtsik Á.: Gordonka ABC (1-4. lecke) EMB Z 14177)
Kovács M.: Hat kis darab

Követelmény
Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyakorlatok, gyermekdalok vagy népdalfeldolgozások eljátszása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy skála különböző vonásokkal,
– Két etűd,
– Egy zongorakíséretes előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Hangsorok, hármashangzatok, hangközök,
– A nyújtott és éles ritmus.
– A II., II/III., III. és III/IV. fekvés hangjai.
– Dúr skálák, hármashangzatok, hangközök.
– Dallamsorok, motívumok azonosságának felismerése.
– Indítás, befejezés.
– Természetes dinamika.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Vonóbeosztás: egész- és részvonások, ezek egyenletes sebességű összekapcsolása.
– A bal kézzel történő húrváltás
– A fekvésváltás
– A vibrato alapelveinek kialakítása, gyakorlása

Ajánlott tananyag
Montag: Nagybőgőiskola I. (EMB Z 1811)
Simandl: Nagybőgőiskola I. New Methode I (Carl Fischer CF0492)
Streicher: Nagybőgőiskola I.
Pejtsik Á.: Gordonka ABC (1-4. lecke) (EMB Z 14177)
Kovács M.: Hat kis darab
Montag: Magyar szerzők művei I. (EMB Z 2130)
Követelmény
Nagyobb terjedelmű, nehezebb ritmusú etűdök eljátszása.
Többféle ritmusértéket tartalmazó dalok vagy előadási darabok eljátszása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy skála különböző vonásokkal,
– Két etűd,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Dúr és moll skálák, hármashangzatok két oktávon.
– IV., V., V/VI. fekvés hangjai.
– A triola, a szinkópa és a kettős nyújtópont.
– A váltakozó ütem.
– A tanult művek formai elemzése.
– Azonosságok, különbségek felismerése.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A vonókezelés fejlesztése, különféle vonásnemek.
– Nyújtott és éles ritmus külön vonóval és kötve (változó sebességű vonás).
– A martelé vonás.
– A bal és jobb kéz eddig tanult készségeinek fejlesztése, összehangolása, gyakorlása.
– Dinamikai különbségek árnyalt, igényes megoldása.
– A fekvésváltás- és a vibrato-technika állandó gyakorlása, fejlesztése.

Ajánlott tananyag
Montag: Nagybőgőiskola II. (EMB Z 1884)
Simandl: Nagybőgőiskola I.
Streicher: Nagybőgőiskola III.
52 válogatott etűd nagybőgőre
Simandl: 30 etűd
Slama: 66 etűd (30-ig)
Rakov: Gyűjtemény
Montag: Magyar szerzők művei I-II. (EMB Z 2130, 2721)
Scarlatti: 3 szonáta (Schirmer)
Purcell: Ária
Trumpf: Leichte Spielstücke I-II. .(Deutscher Verlag für Musik DV32088, 32089)
Gouffé: Concertino III. tétel
Klasszikus darabok gyűjteménye

Követelmény
Etűdök és előadási darabok eljátszása szép formálással, dinamikai különbségekkel.
Preklasszikus vagy klasszikus szonáta tételpár, illetve előadási darab eljátszása az adott stílusban.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy skála különböző vonásokkal,
– Két etűd,
– Egy szonáta tételpár, vagy egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Az eddigi fekvések hangkészleteinek ismétlése.
– Dúr két oktávon, hármashangzatok. A tenorkulcs.
– VI., VI/VII., VII. fekvés hangjai.

– Könnyebb ékesítések (előke, paránytrilla, mordent) írásmódja és ritmusa.
– Barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete.
– Triós forma, rondóforma.
– A játszott anyag zenei formáinak elemzése.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az előző években a jobb és bal kézzel külön-külön elsajátított elemek összekapcsolása, állandó csiszolása, fejlesztése.
– A fekvésváltás- és a vibrato-technika fejlesztése.
– A martelé vonás fejlesztése.
– Összetett vonásnemek.
– Egyujjas skálák egy húron.
– A hangindítás és a vonás-artikuláció fejlesztése.
– Fontosabb zenei karakterek (dolce, espressivo, grazioso, risoluto) kifejezésének megalapozása.
– A dinamikai árnyalás fejlesztése.
– Könnyebb zenekari szólamok gyakorlása.

Ajánlott tananyag
Montag: Nagybőgőiskola II. (EMB Z 1884)
Simandl: Nagybőgőiskola I-II. (Carl Fischer CF-O2941)
Streicher: Nagybőgőiskola III.
52 válogatott etűd nagybőgőre
Bottesini: 125 kis gyakorlat nagybőgőre
Bille-Battioni: 12 válogatott etűd
Simandl: 30 etűd
Rakov: Gyűjtemény
Montag: Etude (EMB Z 4500)
Montag:Magyar szerzők művei I-II. (EMB Z 2130 I)
Scarlatti: 3 szonáta (Schirmer)
Trumpf: Leichte Spielstücke I-II. (Deutscher Verlag für Musik DV32088, 32089)
Capuzzi: Concerto I. tétel (Boosey and Hawkes BHI1300002)
Olasz barokk szonáták (Pejtsik Á.) (EMB Z 14110)

Követelmény
Nagyobb terjedelmű, nehezebb ritmikájú, fejlettebb vonókezelést kívánó, virtuóz etűdök eljátszása.
Különféle tempójú előadási darabok vagy szonátatétel-párok igényes előadása.
Dinamika, formálás.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy skála különböző vonásokkal,
– Két etűd,
– Egy szonáta tételpár vagy egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Dúr és moll skálák, hármashangzatok, kromatikus menetek.
– Triola, szinkópa, értékhosszabbító pont, kettős nyújtópont.
– Indítás, befejezés.
– Dinamikai különbségek alkalmazása.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A vonókezelés, vonóbeosztás fejlesztése, különféle vonásnemek.
– A bal kéz húrváltásának gyakorlása
– A fekvésváltás gyakorlása
– A martelé vonás.
– Nagyobb intervallumú fekvésváltások gyakorlása
– A vibrato-technika fogalma, alapelvei, értelme.
Ajánlott tananyag
Montag: Nagybőgőiskola II. (EMB Z 1884)
Simandl: Nagybőgőiskola I.
Streicher: Nagybőgőiskola I-II.
Rakov: Gyűjtemény
Kolasinski: 3 darab
Montag: Magyar szerzők művei I. (EMB Z 2130)
Trumpf: Leichte Spielstücke I. (Deutscher Verlag für Musik DV32088)
Klasszikus darabok gyűjteménye

Követelmény
Nagyobb terjedelmű, nehezebb ritmikájú etűdök eljátszása.
Többféle ritmusértéket tartalmazó dal, illetve előadási darab eljátszása kotta nélkül.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy skála és hármashangzatok,
– Két etűd,
– Egy előadási darab vagy koncert-tétel, kotta nélkül.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Skálák két oktávon, hármashangzatok, kromatikus menetek.
– Hangközök, dupla fogás.
– Dúr és moll skálák, hármashangzatok, kromatikus menetek A tenorkulcs.
– Formai elemzések.
– Kamarazenélés

A hangszerkezelés fejlesztése
A vonókezelés fejlesztése.
Nyújtott és éles ritmus megszólaltatása kötve, illetve külön vonóval.

A fekvésváltás- és a vibrato-technika állandó kontrollja, gyakorlása, fejlesztése.
Egyujjas skála (skála egy húron).
Különféle hangsúlyok, zenei kiemelések ismerete, elsajátítása (pl. sf, fz, fp stb.).

Ajánlott tananyag
Montag: Nagybőgőiskola II. (EMB Z 1884)
Simandl: Nagybőgőiskola I-II.
Streicher: Nagybőgőiskola III.
52 válogatott etűd nagybőgőre
Bille-Battioni: 12 válogatott etűd
Slama: 66 etűd (30-ig)
Bottesini: 125 kis gyakorlat nagybőgőre
Simandl: 30 etűd (Carl Fischer CF-O2941)
Rakov: Gyűjtemény
Montag: Etude(EMB Z 4500)
Trumpf: Leichte Spielstücke II. (Deutscher Verlag für Musik DV32089)
Gouffé: Concertino III. tétel
Dragonetti: Solo in D (Corelli témára)
Vivaldi: C-dúr koncert (EMB Z 8941)
Vivaldi: g-moll kettősverseny II. tétel
Scarlatti: 3 szonáta (Schirmer)
Saint-Saens: Elefánt

Követelmény
Különféle ritmusú és tempójú etűdök eljátszása Preklasszikus vagy klasszikus szonátákból tételpárok.
Előadási darabok és egyszerűbb koncertek eljátszása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy skála és hármashangzatok,
– Két etűd,
– Egy szonáta tételpár, vagy egy előadási darab kotta nélkül.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Skálák, hármashangzatok, A váltakozó ütem.
– A hüvelykujjfogás alapismeretei
– Átmenet az alapfekvésből a hüvelykujjfekvésbe.
– Az I. hüvelykujjfekvés.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A vonókezelés fejlesztése, az eddig tanult ismeretek gyakorlása, fejlesztése.
– Különféle speciális vonások elsajátítása
– A bal és a jobb kéz eddig tanult ismereteinek fejlesztése, összehangolása.
– A fekvésváltás- és a vibrato-technika állandó gyakorlása, fejlesztése.
– Átmenet az alapfekvésből a hüvelykujjfekvésbe.

Ajánlott tananyag
Montag: Nagybőgőiskola II-III. a, b, c és IV.
Simandl: Nagybőgőiskola I-II.
Streicher: Nagybőgőiskola III.
52 válogatott etűd nagybőgőre
Bille-Battioni: 12 válogatott etűd
Bottesini: 125 kis gyakorlat nagybőgőre
Simandl: 30 etűd
Trumpf: Leichte Spielstücke II.
Scarlatti: 3 szonáta
Eszláry: Duó I.
Capuzzi: Concert I. tétel
Dragonetti: Andante
Galliarde: Szonáta
Marcello: e-moll és a-moll szonáták

Követelmény
Nehezebb ritmikájú és hosszabb terjedelmű etűdök eljátszása Klasszikus szonáták, előadási darabok
Az eddig tanult zenekari szólamrészletek ismétlése, gyakorlása, a repertoár bővítése.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy skála és hármashangzatok,
– Két etűd,
– Egy szonáta tételpár, vagy egy előadási darab kotta nélkül.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
A tanuló ismerje
– a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
– a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
– a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
– a hangsorok előjegyzését és ujjrendjét,
– az egyes húrok és az egyes fekvések hangkészletét,
– a tanult fekvéseket,
– a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének, nyomásának és a hídtól való távolságának összefüggése),
– a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
– a zenei alapkarakterekhez (dolce, grazioso, espressivo, risoluto) tartozó vonókezelést.

Legyen képes
– a hangszert és a vonót helyesen tartani,
– tisztán és pontosan játszani, helyesen fekvést váltani,
– szép hangon, különféle vonásokkal skálázni,
– különféle stílusú és tempójú darabokat eljátszani,
– a zenei anyagot életkora és egyéni képességei, illetve készsége szintjén kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni,
– ujjrenddel és vonásjelzéssel gondosan ellátott könnyebb zenei anyagot mérsékelt tempóban lapról eljátszani,
– szokatlan nehézséget nem támasztó könnyebb művet ujjrenddel és vonásjelzéssel ellátni.
Tudjon kottát olvasni basszus-, tenor- kulcsban.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
Tudja a tanuló a skálákat hüvelykujjfekvésig bezárólag különféle vonásokkal játszani.
Legyen képes
– megfelelően vonót vezetni és váltani,
– helyesen fekvést váltani,
– többféle artikulációt alkalmazni,
– sokféle dinamikával nagybőgőzni,
– egyszerűbb zenekari szólamrészleteket eljátszani.
A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak bemutatásával:
– skála 2 oktávon,
– szabadon választott etűd,
– két zongorakíséretes darab/ tétel.
A választott gyakorlatok egymástól eltérő technikai feladatokat tartalmazzanak, a darabok különböző stílusúak legyenek. A darabokat kotta nélkül kell előadni.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Nagybőgő főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
– Egy skála, hármashangzat-felbontással, 2 oktávon.
– Egy etűd; Montag L.: Nagybőgőiskola II. (EMB 1884) kötetből 47. old. 21. d-moll etűd, 76. old. 20. G-dúr etűd; Fr. Simandl: 30 etűd (Hofmeister, Music Minus One CD-vel) 3. B-dúr etűd, 8. g-moll etűd, 17. e-moll etűd nehézségi szintjén.
– Preklasszikus szonáta két (lassú és gyors) tétele; B. Marcello: e-moll, a-moll szonáta, Galliar: e-moll szonáta, W. de Fesch: F-dúr szonáta nehézségi szintjén.
A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
– Egy skála, hármashangzat-felbontással, 2 oktávon.

– Két különböző technikai követelményt támasztó etűd; Montag L.: Nagybőgőiskola II. kötetből (EMB 1884)129. old. 2. e-moll etűd, III/B kötetből (EMB 4430) 32. old. 29. B-dúr etűd; E. Stokch: 32 etűdből 3. e-moll etűd, 7. a-moll etűd; Fr. Simandl: 10 etűd (Hofmeister, Music Minus One CD-vel) 4. b-moll etűd, 10. d-moll etűd nehézségi szintjén.
– Preklasszikus szonáta két tétele, vagy klasszikus versenymű egy tétele; W. de Fesch: d-moll szonáta, B. Marcello: 6 szonáta, Ariosti: Szonáta; W. Pichl: Koncert (Hofmeister), Capuzzi: Koncert (Hofmeister), A. Vivaldi: a-moll koncert nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– a vibrato helyes alkalmazása,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig az egyes tanulók tudásszintje között jelentős különbség alakulhat ki képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján. Ezért a továbbképző évfolyamokban elsősorban a fejlesztés lehetséges irányait és céljait fogalmazzuk meg.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság a hangszer szóló- és kamarazene-irodalmában.
A zenekari basszus szólamok ismerete a barokk és a bécsi klasszikus zene egyszerűbb műveiben

A hangszerkezelés fejlesztése, iránya
Az eddig elsajátított készségek fejlesztése:
– a fekvésváltás, a bal kéz legato játékának fejlesztése;
– a játék mozgékonyságának fejlesztése ujjgyakorlatokkal;
– a legato, détaché és martelé vonás fejlesztése;
– a húrváltás ellenőrzése, fejlesztése;
– a jobb kéz csuklómozgásának fejlesztése;

Ajánlott tananyag
Montag: Nagybőgőiskola III. a, b, c és IV. (EMB Z 2411, 4430, 4469, 7071)
Simandl: Nagybőgőiskola III-IV.
Streicher: Nagybőgőiskola III-IV.
Simandl: 30 etűd (Carl Fischer) (CF-02941)
Slama: 66 etűd (Hofmeister FH3031)
Verrimst: 25 etűd
Bottesini: Nagybőgőiskola (Ricordi ER00247900)
Hrabe: Etűdök I.
Storch: Etűdök I. 32 Etuden (Hofmeister FH6003)
Storch: 25 Etuden (Hofmeister FH6004)
Gárdonyi Z.: Szvit
Beethoven: Kontratánc
Händel: Adagio és Allegro
Trumpf: Leichte Spielstücke II. füzet (Deutscher Verlag für Musik DV32089)
Galliarde: Szonáta

Követelmény
A hangszer szólóirodalmának tanulmányozása során a különféle karakterű darabok, szonáták, koncertek közül válogatva törekedjen a tanuló repertoárja bővítésére.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
– Két etűd,
– Egy szonáta tételpár, vagy koncerttétel, vagy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság a hangszer szóló- és kamarazene-irodalmában.
– A zenekari basszus szólamok ismerete a barokk és a bécsi klasszikus zene egyszerűbb műveiben

A hangszerkezelés fejlesztése, iránya
Az eddig elsajátított készségek fejlesztése:
– a nehezebb fekvések gyakorlása (nagyobb intervallum): II/III. fekvés, valamint az V/VI., VI/VII., és a VII. fekvés;
– összetett vonások;
– a húrváltásokat segítő „csuklólazítás”;
– a fekvésváltás, a bal kéz legato játékának fejlesztése;
– a játék mozgékonyságának fejlesztése ujjgyakorlatokkal;

Ajánlott tananyag
Montag: Nagybőgőiskola III. a, b, c és IV. (EMB Z 2411, 4430, 4469, 7071)
Simandl: Nagybőgőiskola III-IV.
Streicher: Nagybőgőiskola III-IV.
Simandl: 30 etűd (Carl Fischer) (CF-02941)
Slama: 66 etűd (Hofmeister FH3031)

Verrimst: 25 etűd
Bottesini: Nagybőgőiskola (Ricordi ER00247900)
Hrabe: Etűdök I. (HofmeisterFH6086)
Storch: 32 Etuden (Hofmeister FH6003)
Marcello és Vivaldi szonáták
Gárdonyi Z.: Szvit
Beethoven: Kontratánc
Vas L.: Szólószonáta
Vas L.: Mikrokoncert (Hommage ? Montag)
Trumpf: Leichte Spielstücke II. füzet (Deutscher Verlag für Musik DV32089)
Fesch: F-dúr szonáta

Követelmény
A hangszer szólóirodalmának tanulmányozása során a különféle karakterű darabok, szonáták, koncertek közül válogatva törekedjen a tanuló repertoárja bővítésére.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
– Két etűd,
– Egy szonáta tételpár, vagy koncerttétel, vagy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság a hangszer szóló- és kamarazene-irodalmában.
A zenekari basszus szólamok ismerete a barokk és a bécsi klasszikus zene egyszerűbb műveiben

A hangszerkezelés fejlesztése, iránya
Az eddig elsajátított készségek fejlesztése:
– összetett vonások;
– a vonás artikuláció, a helyes hangindítás és hangképzés fejlesztése;
– a húrváltásokat segítő „csuklólazítás”;
– összetett vonásnemek elsajátítása,
– trillák és ritmikailag bonyolultabb díszítések helyes kivitelezése,
– átmenet az alapfekvésből a hüvelykujjfekvésbe,
– a hüvelykujjfekvés ismerete;

Ajánlott tananyag
Montag: Nagybőgőiskola III. a, b, c, IV. (EMB Z 2411, 4430, 4469, 7071)
Simandl: Nagybőgőiskola IV., V.
Streicher: Nagybőgőiskola III., IV.
Bottesini: Nagybőgőiskola (Ricordi ER00247900)
Simandl: 30 etűd (Carl Fischer) (CF-02941)
Slama: 66 etűd(Hofmeister FH3031)
Hrabe: Etűdök I. (Hofmeister FH6086)
Storch: 32 Etuden (Hofmeister FH6003)
Storch: 25 Etuden (Hofmeister FH6004)
Trumpf: Kompendium der Kontrabass Bogentechnik
Flesch: Skalensystem

Scarlatti: 3 szonáta
Fesch: F-dúr és d-moll szonáta (Hofmeister FH2881, FH2003)
Ariosti: Szonáta
Farkas: Népdalszonatina
Eszláry: Szonatina
Eszláry: Rapszódia
Vas L.: Szólószonáta
Trumpf: Leichte Spielstücke II. (Deutscher Verlag für Musik DV32089)
Beethoven: Kontratánc
Händel: Adagio és Allegro
Csajkovszki: Arioso
Capuzzi: Koncert (Hoflmeister FH7520)

Követelmény
A hangszer szólóirodalmának tanulmányozása során a különféle karakterű darabok, szonáták, koncertek közül válogatva törekedjen a tanuló repertoárja bővítésére.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
– Két etűd,
– Egy szonáta tételpár, vagy koncerttétel, vagy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

8. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság a hangszer szóló- és kamara-irodalmában.
– A zenekari basszus szólamok ismerete a barokk és a bécsi klasszikus zene egyszerűbb műveiben

A hangszerkezelés fejlesztése, iránya
Az eddig elsajátított készségek fejlesztése:
– a vonás artikuláció, a helyes hangindítás és hangképzés fejlesztése;
– a fekvésváltás-technika fejlesztése,
– a bal kéz legato játékának továbbfejlesztése,
– a biztos vonóbeosztás elsajátítása és önálló vonások készítése,
– trillák és ritmikailag bonyolultabb díszítések helyes kivitelezése,
– a hüvelykujjfekvés ismerete,
– átmenet az alapfekvésből a hüvelykujjfekvésbe,

Ajánlott tananyag
Montag: Nagybőgőiskola III. a, b, c, IV. (EMB Z 2411, 4430, 4469, 7071)
Simandl: Nagybőgőiskola IV., V.
Streicher: Nagybőgőiskola III., IV.
Bottesini: Nagybőgőiskola (Ricordi ER00247900)
Simandl: 30 etűd (Carl Fischer) (CF-02941)
Slama: 66 etűd (Hofmeister FH3031)
Hrabe: Etűdök I. (Hofmeister FH6086)
Storch: 32 Etuden (Hofmeister FH6003)

Storch: 25 Etuden (Hofmeister FH6004)
Trumpf: Kompendium der Kontrabass Bogentechnik
Flesch: Skalensystem
Scarlatti: 3 szonáta
Fesch: F-dúr és d-moll szonáta (Hofmeister FH2881, FH2003)
Ariosti: Szonáta
Farkas: Népdalszonatina
Eszláry: Szonatina
Eszláry: Rapszódia
Vas L.: Szólószonáta
Trumpf: Leichte Spielstücke II. (Deutscher Verlag für Musik DV32089)
Beethoven: Kontratánc
Händel: Adagio és Allegro
Csajkovszki: Arioso
Capuzzi: Koncert (Hoflmeister FH7520)
Pichl: Koncert (Hofmeister FH2013)
Vivaldi: a-moll koncert
Bach: Air és Arioso
Pergolesi: F-dúr szonáta

Követelmény
A hangszer szólóirodalmának tanulmányozása során a különféle karakterű darabok, szonáták, koncertek közül válogatva törekedjen a tanuló repertoárja bővítésére.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
– Két etűd,
– Egy szonáta tételpár, vagy koncerttétel, vagy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A nagybőgő szóló- és kamarazene-irodalmának magasabb szintű elsajátítása.
– Virtuózabb előadási darabok, kamaraművek zenekari szólamrészletek megismerése (pl. Bottesini, Rossini, Beethoven, Brahms, Verdi és mások művei).

A hangszerkezelés fejlesztése, iránya
Az eddig elsajátított készségek megőrzése és fejlesztése:
– a bal kéz legato játékának továbbfejlesztése,
– a biztos vonóbeosztás elsajátítása és önálló vonások készítése,
– a bal és jobb kéz-technika fejlesztését szolgáló diszpozíció gyakorlatok kiválasztása,

Ajánlott tananyag
Montag: Nagybőgőiskola III. a, b, c, IV. (EMB Z 2411, 4430, 4469, 7071)
Simandl: Nagybőgőiskola IV., V.
Streicher: Nagybőgőiskola III., IV.
Bottesini: Nagybőgőiskola (RicordiER00247900)
Simandl: 30 etűd (Carl Fischer) (CF-02941)
Slama: 66 etűd (Hofmeister FH3031)
Hrabe: Etűdök I. (Hofmeister FH6086)
Storch: 32 Etuden (Hofmeister FH6003)
Storch: 25 Etuden (Hofmeister FH6004)
Trumpf: Kompendium der Kontrabass Bogentechnik
Flesch: Skalensystem
Scarlatti: 3 szonáta (Schirmer)
Fesch: F-dúr és d-moll szonáta (Hofmeister FH2881, FH2003)
Ariost: G-dúr, F-dúr szonáta
Händel: Adagio, Allegro
Beethoven: Kontratáncok
Capuzzi: Koncert (Hoflmeister FH7520)
Pichl: Koncert (Hofmeister FH2013)

Követelmény
Többféle karakterű, ritmikájú és hosszabb etűdök eljátszása.
A tanuló legyen képes klasszikus szonáták, különböző stílusú és karakterű előadási darabok, koncertek és zenekari szólamrészletek igényes, magas színvonalú eljátszására.
Legyen hasznos tagja kamaracsoportnak vagy zenekarnak.
Ismerje az együttjátszás és az alkalmazkodás követelményeit.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
– Két etűd,
– Egy szonáta tételpár, vagy koncerttétel kotta nélkül,
– Egy előadási darab, kotta nélkül.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A nagybőgő szóló- és kamarazene-irodalmának magasabb szintű elsajátítása.
– Virtuózabb előadási darabok, kamaraművek zenekari szólamrészletek megismerése

A hangszerkezelés fejlesztése, iránya
Az eddig tanult elsajátított készségek megőrzése és fejlesztése:
– összetettebb vonásnemek elsajátítása,
– trillák és ritmikailag bonyolultabb díszítések helyes kivitelezése,
– a bal és jobb kéz-technika fejlesztését szolgáló diszpozíció gyakorlatok kiválasztása,
– átmenet az alapfekvésből a hüvelykujjfekvésbe,

Ajánlott tananyag
Montag: Nagybőgőiskola III. a, b, c, IV. (EMB Z 2411, 4430, 4469, 7071)
Simandl: Nagybőgőiskola IV., V.

Streicher: Nagybőgőiskola III., IV.
Bottesini: Nagybőgőiskola (Ricordi ER00247900)
Libon: Etűdök
Simandl: 30 etűd (Carl Fischer) (CF-02941)
Simandl: Koncertetűdök
Slama: 66 etűd (Hofmeister FH3031)
Hrabe: Etűdök I. (Hofmeister FH6086)
Storch: 32 Etuden (Hofmeister FH6003)
Storch: 25 Etuden (Hofmeister FH6004)
Gregora: Etűdök
Trumpf: Kompendium der Kontrabass Bogentechnik
Flesch: Skalensystem
Scarlatti: 3 szonáta
Fesch: F-dúr és d-moll szonáta (Hofmeister FH2881, FH2003)
Gárdonyi: Magyar tánc-fantázia
Pichl: Koncert (HofmeisterFH2013)
Dragonetti: Koncert
Cimador: Concerto
Vas L.: Mikrokoncert

Követelmény
Többféle karakterű, ritmikájú és hosszabb etűdök eljátszása.
A tanuló legyen képes klasszikus szonáták, különböző stílusú és karakterű előadási darabok, koncertek és zenekari szólamrészletek igényes, magas színvonalú eljátszására.
Ismerje az együttjátszás és az alkalmazkodás követelményeit.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
– Két etűd,
– Egy szonáta tételpár, vagy koncerttétel kotta nélkül,
– Egy előadási darab, kotta nélkül.

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
A nagybőgő szóló- és kamarazene-irodalmának magasabb szintű elsajátítása.
Virtuózabb előadási darabok, kamaraművek zenekari szólamrészletek megismerése

A hangszerkezelés fejlesztése, iránya
Az eddig elsajátított készségek megőrzése és fejlesztése:
– gazdagabb hangszínek és karakterek elsajátítása,
– a hüvelykujjfekvés ismerete,
– átmenet az alapfekvésből a hüvelykujjfekvésbe,
– a főbb természetes üveghangok (flageolettek) ismerete,
– a biztos vonóbeosztás elsajátítása és önálló vonások készítése,
– arpeggió játék

Ajánlott tananyag
Montag: Nagybőgőiskola III. a, b, c, IV., V. (EMB Z 2411, 4430, 4469, 7071)

Simandl: Nagybőgőiskola IV., V., VI.
Streicher: Nagybőgőiskola III., IV., V.
Bottesini: Nagybőgőiskola (Ricordi ER00247900)
Simandl: 30 etűd (Carl Fischer) (CF-02941)
Simandl: Koncertetűdök
Slama: 66 etűd (Hofmeister) (FH3031)
Hrabe: Etűdök I. (Hofmeister) (FH6086)
Storch: 32 Etuden (Hofmeister) (FH6003)
Storch: 25 Etuden (Hofmeister) (FH6004)
Gregora: Etűdök
Scarlatti: 3 szonáta
Fesch: F-dúr és d-moll szonáta (Hofmeister FH2881, FH2003)
Ariosti: Szonáta
Farkas: Népdalszonatina
Eszláry: Szonatina
Eszláry: Rapszódia
Trumpf: Leichte Spielstücke II. (Deutscher Verlag für Musik DV32089)
Csajkovszkij: Szomorú dal
Gárdonyi: Magyar tánc-fantázia
Bottesini: Old Robin Gray
Bottesini: Elégia
Capuzzi: Koncert (Hofmeister FH7520)
Pichl: Koncert (Hofmeister FH2013)

Követelmény
Többféle karakterű, ritmikájú és hosszabb etűdök eljátszása.
A tanuló legyen képes klasszikus szonáták, különböző stílusú és karakterű előadási darabok, koncertek és zenekari szólamrészletek igényes, magas színvonalú eljátszására.
Ismerje az együttjátszás és az alkalmazkodás követelményeit.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
– Két nehezebb, hosszabb etűd,
– Egy szonáta tételpár, vagy koncerttétel kotta nélkül,
– Egy előadási darab, kotta nélkül.
8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A nagybőgő szóló- és kamarazene-irodalmának magasabb szintű elsajátítása.
– Virtuózabb előadási darabok, kamaraművek zenekari szólamrészletek megismerése

A hangszerkezelés fejlesztése, iránya
Az eddig elsajátított készségek megőrzése és fejlesztése:
– a fekvésváltás-technika fejlesztése,
– a bal kéz legato játékának továbbfejlesztése,
– összetettebb vonásnemek elsajátítása,
– a biztos vonóbeosztás elsajátítása és önálló vonások készítése,
– trillák és ritmikailag bonyolultabb díszítések helyes kivitelezése,
– a bal és jobb kéz-technika fejlesztését szolgáló diszpozíció gyakorlatok kiválasztása,
– a hüvelykujjfekvés ismerete,

– átmenet az alapfekvésből a hüvelykujjfekvésbe,
– a főbb természetes üveghangok (flageolettek) ismerete,
– gazdagabb hangszínek és karakterek elsajátítása,
– virtuóz vonások, pl. spiccato, saltato stb. elsajátítása,
– a vonókezelés speciális módjai a zenekari játékban: col legno, sul tasto, sul ponticello, Bartók-pizzicato stb.

Ajánlott tananyag
Montag: Nagybőgőiskola III. a, b, c, IV., V. (EMB Z 2411, 4430, 4469, 7071)
Simandl: Nagybőgőiskola IV., V., VI.
Streicher: Nagybőgőiskola III., IV., V.
Hrabe: Etűdök I. (Hofmeister FH6086)
Storch: 32 Etuden (Hofmeister FH6003)
Storch: 25 Etuden (Hofmeister FH6004)
Gregora: Etűdök
Farkas: Népdalszonatina
Sperger: Szonáta
Vas L.: Szólószonáta
Trumpf: Leichte Spielstücke II.
Csajkovszkij: Szomorú dal
Dvořák: Melódia
Dragonetti: Andante és rondó
Dragonetti: 12 keringő
Saint-Saëns: A hattyú
Rubinstein: Melódia
Bottesini: Elégia
Koussevitzky: Szomorú dal
Fauré: Álom után
Rachmaninov: Vocalise
Dragonetti: Koncert
Cimador: Concerto
Hoffmeister: Koncert
Dittersdorf: Koncert
Vas L.: Mikrokoncert

Követelmény
Többféle karakterű, ritmikájú és hosszabb etűdök eljátszása.
A tanuló legyen képes klasszikus szonáták, különböző stílusú és karakterű előadási darabok, koncertek és zenekari szólamrészletek igényes, magas színvonalú eljátszására.
Ismerje az együttjátszás és az alkalmazkodás követelményeit.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
– Két nehezebb, hosszabb etűd,
– Egy szonáta tételpár, vagy koncerttétel kotta nélkül,
– Egy előadási darab, kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje a tanuló a VII. alapfekvés mellett a hüvelykujjfekvéseket.
Tudjon szép hangon, kifejezően koncertet, szonátákat, előadási darabokat eljátszani.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes
– tisztán és pontosan játszani,
– az alapvonások sokrétű alkalmazására,
– dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre,
– természetes, oldott hangszerkezelésre,
– folyamatosan, szép hangon vibrálni,
– a jobb és bal kéz játszómechanizmusának összehangolására,
– gazdagabb hangszínek és karakterek megvalósítására,
– virtuóz darabok eljátszására.
Rendelkezzék
– igényes és fejlett hallással,
– precíz ritmusérzékkel,
– koncentrálóképességgel,
– biztos memóriával, jó lapról olvasási készséggel.
Ismerje a nagybőgő múltját, irodalmát.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Nagybőgő főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
– Egy hosszabb terjedelmű, nehezebb technikai feladatot tartalmazó etűd; Montag L.: Nagybőgőiskola III.a kötet (EMB 2411) 16. oldal 12. etűd, Fr. Simandl: Nagybőgőiskola IV., V., VI., Fr. Simandl: 10 etűd / 3. D-dúr, 4. b-moll etűd, E. Storch: 32 etűd (Hofmeister) /2. Asz-dúr, 7. a-moll etűd nehézségi szintjén.
– Preklasszikus szonáta, vagy klasszikus versenyű egy tétele zongorakísérettel; B. Marcello: 6 szonáta/a-moll, e-moll; W. de Fesch: d-moll, F-dúr szonáta; Ariosti: G-dúr, F-dúr szonáta, illetve Capuzzi: Koncert (Hofmeister), W. Pichl: Koncert, A. Vivaldi: a-moll koncert nehézségi szintjén.
– Egy előadási darab; Magyar szerzők művei gordonra és zongorára II. kötet (EMB 2721) /Bach: Air, Arioso, A. Rubinstein: Melódia nehézségi szintjén.
Az etűd és a kamaraű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
– Egy hosszabb terjedelmű, nehezebb technikai feladatot és változatos ritmikát tartalmazó etűd; Montag L.: Nagybőgőiskola III.a kötet (EMB 2411) 23. oldal 16. etűd, III.b kötet (EMB 4430) 68. oldal 9. etűd, Fr. Simandl: 9 etűd (Hofmeister) 1., 2. etűd, Fr. Simandl: Koncert-etűd, E. Storch: 32 etűd (Hofmeister) 8. G-dúr, 13. F-dúr etűd, J. Hrábe: Etűdök (Hofmeister) nehézségi szintjén.
– Preklasszikus szonáta, vagy klasszikus versenymű két tétele; Eccles: g-moll szonáta, Corelli: d-moll szonáta, W. de Fesch: F-dúr (Hofmeister), d-moll szonáta, illetve Hoffmeister: Koncert, (Hofmeister) W. Pichl: Koncert (Hofmeister), K. Dittersdorf: E-dúr koncert (Schott) nehézségi szintjén.
– Egy előadás darab; Bottesini: Elégia, Saint-Saëns: A hattyú, Koussevitzky: Szomorú dal, Miniatűr keringő nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– a vibrato helyes alkalmazása,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
Megfelelő számú, méretű, minőségű, jól beállított hangszer, tartozékokkal együtt (vonó, tok).
Évente, hangszerenként egy garnitúra húr és egy vonószőrözés.
Jól hangolt zongora vagy pianínó.
Legalább két darab kottatartó.
Metronóm.

Fejlesztési feladatok:
- A hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A helyes testhelyzet és a hangszertartás kialakítása.
– A hangszer és a vonó felépítése, részei.
– A hangszer és a vonó kezelésére vonatkozó jelek.
– A módosítójelek.
– A félfekvés és az I. fekvés hangjai.
– A 2/4–es és 4/4–es ütem, metrum, mérőütés,
– Az egész, fél, negyed és nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek.
– Memória, az azonosságok és különbözőségek felismerése és megjegyzése.

VOKÁLIS TANSZAK

MAGÁNÉNEK

A magánének-tanítás legfőbb sajátossága, hogy a technikai, zenei képzés mellett alapfeladata az énekhang (minthangszer) kiépítése, képzése. Erre csak a mutálás befejezése után kialakult hangképző szervek (felnőtt gége, illetvehangszalagok) alkalmasak, így a magánének-tanulást 15-18 éves korban lehet elkezdeni (ez nemtől és hangfajtólfüggően változik).

A magánének tantárgy tanításának a célja, feladata

- adjon helyes alapot a tanulók hangi adottságai és zenei képességei optimális kifejlesztéséhez,
- felkészítse a tanulókat a vokális társas muzsikálásra,
- nyújtson segítséget az énekhang és beszédhang karbantartásában.

A magánének tantárgy tanításának szakirányú feladataiIsmertesse a tanulókkal

- az emberi hang anatómiai, működésbeli, hangfaji sajátosságait, technikai lehetőségeit,
- a vokális irodalmat, annak jeles alkotó- és előadóművészeit,
- a különböző éneklési technikák (legato, staccato, portato, leggiero, tenuto) alkalmazását.Alakítson ki
- helyes légzési módot,
- tiszta intonációs képességet,
- a tanuló saját hangterjedelmében egységes hangszínt,
- árnyalt dinamikai megoldásokat,
- igényt és képességet a rezonáns üregek és a rekesz minél szakszerűbb alkalmazására,
- érthető és szép szövegmondást,
- helyes hangeszményt.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- beéneklő-, hangképző-, hangterjedelem-növelő gyakorlatokat,
- rezonancia- és rekesz-gyakorlatokat,
- szövegmondó feladatokat,
- koloratúra-, trilla- és díszítő gyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a tanuló saját hangjának helyes hangfaji megítélésére,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról éneklési készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg és énektechnikailag igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas éneklésre.

Tanítsa meg a tanulókat hangképző szervük egészségi állapotának felmérésére, és a szükséges egészségügyitennivalókra.

Előképző évfolyam

1. évfolyam

Fejlesztési feladatokKészségfejlesztés

Könnyed, természetes testtartás, lazítógyakorlatok.

Összetett, azaz mélylégzés.

A továbbiakban megegyezik az első évfolyam anyagával, de a tanuló életkori sajátosságait figyelembe véve, a nekimegfelelő szűkebb hangterjedelemben.

Követelmény

A magyar népdalok stílusos éneklése.

4-5 kíséret nélküli, vagy kis hangterjedelmű, kísérettel ellátott népdal.Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két kíséret nélküli, vagy kis hangterjedelmű, kísérettel ellátott népdal.

Alapfokú évfolyamok "A" tagozat

1. évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatokKészségfejlesztés

- Könnyed, természetes testtartás, lazító gyakorlatok.
- Összetett, azaz mélylégzés. (Az élettani légzés, beszédlégzés, énekes légzés fogalmai).
- A mélylégzés gyakorlása, fekvő, ülő és álló helyzetben.
- A levegő egyenletes, folyamatos áramoltatása. (Kilégzés sz, s hangzókkal).
- A helyes artikuláció.
- A nyelv elhelyezkedése különböző hangzóknál.
- Magán- és mássalhangzók.
- A helyes állejtés gyakorlása.
- Beszédtechnikai gyakorlatok.
- A helyes artikuláció gyakorlása egyszerű szöveggyakorlatokkal.
- Tiszta intonáció.
- A rezonancia fejlesztésének megkezdése m, n, ny, ng hangzókkal: csukott és nyitott szájas zöngegyakorlatok,magánhangzókkal, illetve mássalhangzókkal kapcsoltan is.
- A skálák hangterjedelme ne haladja meg az oktávot. A skálákban szomszédos hangok, illetve maximum terclépésekszerepeljenek. A szöveges skálák használata ajánlatos (pl. mondókák).

Ajánlott tananyag

Bárdos: Érik a szőlő (Zeneműkiadó)

Molnár - Kern: Daloskert (Zeneműkiadó)

Járdányi: Röpülj páva (Zeneműkiadó)

Ránki: Fekete szőlő (EMB)

Ádám J.: Virágim, virágim (EMB)

Bartók - Kodály: Magyar népdalok (EMB)

Szép a páva (EMB)

Bodza K.: Énekiskola I. (Tankönyvkiadó)Kerényi: Százszínű csokor (EMB)Magyar népzene (lemezantológia)Schola cantorum I-XI.

Régi magyar dalok gitárkísérettel I-III. (EMB)

Ádám J.: A dal mesterei I-III. (EMB)

Kerényi: Énekiskola I-II. (EMB)

Váginé: Dalgyűjtemény I-II. (Tankönyvkiadó)

Molnár J.: Eufonetika

Montágh: A tiszta beszéd (Calibra)

Adorján I.: Hangképzés, énektanítás (Eötvös József)

Kerényi: Az éneklés művészete (EMB)Fischer: A beszéd művészete (Gondolat)Jelinek G.: Út a természetes énekléshez (Akkord)

KövetelményKönnyed, laza testtartás.A mélylégzés alapjainak elsajátítása.A helyes beszédtechnika alapjainak elsajátítása.A tiszta intonáció igényének elsajátítása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két népdal (az egyik esetleg kíséret nélkül),
- Egy műdal.

A dalokat kotta nélkül kell előadni, a műdalokat zongorakísérettel.

2. évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatokKészségfejlesztés

- Lágy és pontos hangindítás.
- A laza szájnyitás, állejtés begyakorlása.
- A rezonancia fejlesztésének folytatása, a középfekvés erősítése.
- A nyelv elhelyezkedése különböző vokálisokkal: zöngítés csukott és nyitott szájas zöngegyakorlatokkal.
- A legato éneklés megalapozása sziszegőkkel. A levegő egyenletes, folyamatos áramoltatása.
- Kis hangterjedelmű (szekund, terc, kvint) skálagyakorlatok minden vokálissal. Szöveges skálagyakorlatok.
- Beszédtechnikai gyakorlatok a hangerő és a rezonancia fejlesztésére.
- A beszédhibák javítása.

Ajánlott tananyag

Az első évfolyamnál felsorolt kötetek, valamint:

Ádám J.: A dal mesterei (további kötetek) (EMB)

Kodály: Magyar népzene (a sorozat könnyebb darabjai) (EMB)

Sík - Szabados: Műdalok (Rozsnyai Kiadó)

Kerényi: Énekiskola III. (EMB)

Követelmény

Helyes légzéstechnika továbbfejlesztése.Laza állejtés, lágy hangindítás.Helyes szövegkiejtés énekelt szövegben.Barokk és klasszikus stílus ismerete.Zenei előírások ismerete, értelmezése.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy népdal,
- Két különböző stílusú dal.

A műveket kotta nélkül kell előadni, a műdalokat zongorakísérettel.

Fejlesztési feladatokKészségfejlesztés

- A hangterjedelem (ambitus) bővítése. Skálák egyre nagyobb hangterjedelemben és váltakozva: alulról, illet
- Technikai gyakorlatok (a staccato, tenuto és legato éneklés tökéletesítése).
- A rezonancia tudatos alkalmazása.
- A vokálisok teljes kiegyenlítésének megkezdése színben, rezonanciában.
- A dinamikai előírások egyre pontosabb megoldása.
- Hosszabb frázisok éneklése.

Ajánlott tananyag

Haydn, Mozart, Beethoven dalkötetei

Mendelssohn, Schumann, Schubert dalkötetei
Kerényi: Énekiskola III. (EMB)
Bartók: Nyolc magyar népdal (Boosey & Hawkes)
Farkas, Sugár, Kósa dalai (EMB)
Vaccai: Metodo prattico (Peters)
Lütgen: Kehlfertigkeiten (Peters)
Parisotti: Arie antiche I-III. (Ricordi)
Követelmény
A levegő egyenletes áramoltatása.Legato éneklés.
Szövegkiejtés továbbfejlesztése.Zenei és szöveghangsúlyok.Rezonancia fejlesztése.Hangterjedelem növelése
Év végi vizsga ajánlott anyaga
- Két népdal, illetve népdalfeldolgozás,
- Egy barokk vagy klasszikus dal,
- Egy XX. századi magyar mű vagy romantikus dal.
A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.
4. évfolyam "A" tagozat
Fejlesztési feladatokKészségfejlesztés
- A hang befejezésének gyakorlása.
- Egyenletes, gyorsabb futamok éneklése.
- Díszítések, trilla-előkészítő gyakorlatok.
- A művekben előforduló koloratúrák tiszta, könnyed megoldása.
- Az éneklésben előforduló technikai hibák önálló javítása.
Ajánlott tananyag
Kodály: Magyar népzene I-XI. (középnehézségű darabok) (EMB)Kodály: Énekszó (EMB)
Bartók: 20 magyar népdal (Boosey & Hawkes)
Bach: Geistliche Lieder (Breitkopf)Brahms, Csajkovszkij, Muszorgszkij dalkötetei
Követelmény
Az ajánlott anyag elvégzéseHangterjedelem dinamikai és színbeli kiegyenlítéseA vokálisok színbeli kiegyenlítéseStaccato éneklés
A posztromantikus és a XX. századi zenei stílusok ismereteMemóriafejlesztés
Év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy magyar népdalfeldolgozás,
- Egy barokk vagy klasszikus dal,
- Egy romantikus dal,
- Egy XX. századi magyar mű.
A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.
5. évfolyam "A" tagozat
Fejlesztési feladatokKészségfejlesztés
- A rezonancia tökéletesítése.
- A hangszín és hangerő egysége.
- Díszítések, trilla.
- A recitativo éneklés készségének továbbfejlesztése. Barokk és klasszikus recitativo (Bach,

Handel; Haydn, Mozart).
Ajánlott tananyag
Az eddigi kötetek, továbbá:
Handel-áriák
Kodály: Négy dal (EMB)
Brahms, Wolf, Mahler dalkötetei
Különféle kiadásban megjelent áriaalbumok
Követelmény
Az ajánlott anyag elvégzéseA rezonanciák továbbfejlesztéseAz önálló gyakorlás kialakításaA színpadi viselkedés, megjelenés kialakításaA recitativo éneklés
A különböző műfajok (opera, oratórium, kantáta) ismerete
Év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy XX. századi magyar mű,
- Egy romantikus dal,
- Egy szabadon választott dal,
- Egy ária (kantátából, oratóriumból, operából).
A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.
Fejlesztési feladatokKészségfejlesztés
- Tiszta intonálás, lágy éneklés, a rezonancia jó alkalmazása, tiszta érthető szövegmondás.
- Az éneklés teljes önkontrollja.
- A teljes zenei (éves) anyag fölényes technikájú éneklése.Ajánlott tananyag
R. Strauss, Ravel, Dvorák, Britten, Debussy, Honegger, De Falla műveiTovábbi opera- és oratórium-albumok
Követelmény
Az ajánlott anyag elvégzése.
Hangszeres és énekes partnerekkel való együttműködés.Az éneklés teljes önkontrollja.Dinamikai és hangszín
Év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy nehezebb magyar népdalfeldolgozás,
- Egy romantikus vagy későromantikus dal,
- Egy szabadon választott ária (kantátából, oratóriumból vagy operából),
- Egy XX. századi mű.
A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.

Alapfokú évfolyamok "B" tagozat
2. évfolyam "B" tagozat
Fejlesztési feladatokKészségfejlesztés
- Lágy és pontos hangindítás.
- A laza szájnyitás, állejtés begyakorlása.
- A rezonancia fejlesztésének folytatása, a középfekvés erősítése.
- A nyelv elhelyezkedése különböző vokálisokkal: zöngítés csukott és nyitott szájas zöngegyakorlatokkal.
- A legato éneklés megalapozása sziszegőkkel. A levegő egyenletes, folyamatos áramoltatása.
- Kis hangterjedelmű (szekund, terc, kvint) skálagyakorlatok minden vokálissal. Szöveges skálagyakorlatok.
- Beszédtechnikai gyakorlatok a hangerő és a rezonancia fejlesztésére.

- A beszédhibák javítása.
- A zenei és a szöveghangsúly megvalósításának technikai eszközei.
- A zenei memória fejlesztése.
Követelmény
A zenei memória fejlesztése.A rezonancia fejlesztésének alapjai.Helyes légzéstechnika továbbfejlesztése.Laz
Ajánlott tananyag
Az első évfolyamnál felsorolt kötetek, valamint:
Ádám J.: A dal mesterei (további kötetek) (EMB)
Kodály: Magyar népzene (a sorozat könnyebb darabjai) (EMB)
Sík - Szabados: Műdalok (Rozsnyai Kiadó)
Kerényi: Énekiskola III. (EMB)
Év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy népdal,
- Két különböző stílusú műdal,
- Egy duett, tercett vagy hangszeres (nem zongora-) kísérettel ellátott mű.A műveket kotta nélkül, a műdalok
3. évfolyam "B" tagozat
Fejlesztési feladatokKészségfejlesztés
- A légzéskapacitás növelésére irányuló gyakorlatok.
- Egyszerűbb díszítő elemek, trilla-előkészítő gyakorlatok.
- A hangterjedelem (ambitus) bővítése. Skálák egyre nagyobb hangterjedelemben és váltakozva: alulról, illet
- Technikai gyakorlatok (a staccato, tenuto és legato éneklés tökéletesítése).
- A rezonancia tudatos alkalmazása.
- A vokálisok teljes kiegyenlítésének megkezdése színben, rezonanciában.
- A dinamikai előírások egyre pontosabb megoldása.
- Hosszabb frázisok éneklése.
- Technikai gyakorlatok az "A" tagozatnál nagyobb mennyiségben és biztonságosabb technikai megoldással.
Haydn, Mozart, Beethoven dalkötetei
Mendelssohn, Schumann, Schubert dalkötetei
Kerényi: Énekiskola III. (EMB)
Bartók: Nyolc magyar népdal (Boosey & Hawkes)
Farkas, Sugár, Kósa dalai (EMB)
Vaccai: Metodo prattico (Peters)
Lütgen: Kehlfertigkeiten (Peters)
Parisotti: Arie antiche I-III. (Ricordi)
Gluck: Lieder
Bach: Geistliche Lieder (Breitkopf)Váginé: Dalgyűjtemény II-III. (Tankönyvkiadó)Kodály: Énekszó
Huzella, Váry, Szokolay, Hajdu, Reinitz és mások dalai.Követelmény
A hangterjedelem növelése.A rezonancia tudatos alkalmazása.A levegő egyenletes áramoltatása.Legato ének
Szövegkiejtés továbbfejlesztése.Zenei és szöveghangsúlyok.
Rezonancia fejlesztése.Hangterjedelem növelése.Romantikus stílus ismerete.
Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy igényesebb népdalfeldolgozás vagy XX. századi magyar mű,
- Egy könnyű barokk, illetve klasszikus ária vagy romantikus dal,
- Egy szabadon választott mű,
- Egy kamaramű.

A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.

4. évfolyam "B" tagozat

Fejlesztési feladatokKészségfejlesztés

- A hang befejezésének gyakorlása.
- Egyenletes, gyorsabb futamok éneklése.
- A művekben előforduló koloratúrák tiszta, könnyed megoldása.
- Az éneklésben előforduló technikai hibák önálló javítása.
- A hangterjedelem bővítése.
- Nehezebb díszítési gyakorlatok.
- A skálagyakorlatok tudatos és önálló alkalmazása.
- A levegővezetés és támasz fogalmának tudatosítása.
- Az eddigi megszerzett készségek alkalmazása a zenei előírások megvalósításában.
- Az olasz bel canto kezdetei, a recitarcantando egyszerűbb darabjai (Monteverdi és kortársai).
- A német bel canto iskola (Schütz, Telemann).

Ajánlott tananyag

Kodály: Magyar népzene I-XI. (középnehézségű darabok) (EMB)Kodály: Énekszó (EMB)

Bartók: 20 magyar népdal (Boosey & Hawkes)Bach: Geistliche Lieder (Breitkopf)Brahms, Csajkovszkij, Mu

Hindemith, Mahler, Wolf, Debussy, Fauré, Kabalevszkij, Prokofjev, Grieg, Dvorák, Britten dalköteteiHande

Követelmény

A levegővezetés és támasz fogalmának tudatosítása.

Az eddig megszerzett készségek alkalmazása a zenei előírások megvalósításában.

Az ajánlott anyag elvégzése.

Hangterjedelem dinamikai és színbeli kiegyenlítése.

A vokálisok színbeli kiegyenlítése.

Staccato éneklés.

A posztromantikus és a XX. századi zenei stílusok ismerete.Memóriafejlesztés.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy XX. századi mű,
- Egy barokk vagy klasszikus dal,
- Egy romantikus vagy későromantikus dal,
- Egy szabadon választott opera- vagy oratórium-ária,
- Egy kamaramű.

A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni. A vizsga anyagából legalább két művet magyarul kel

5.évfolyam "B" tagozat

Fejlesztési feladatokKészségfejlesztés

- A rezonancia tökéletesítése.
- A hangszín és hangerő egysége.

- Díszítések, trilla.
- Bonyolultabb dinamikai gyakorlatok.
- Az állóképesség, fizikai terhelhetőség fokozása.
- A recitativo éneklés készségének továbbfejlesztése.
- Barokk és klasszikus recitativo (Bach, Handel; Haydn, Mozart)

Ajánlott tananyag

Kodály: A magyar népzene I-XI. (nehezebb darabok) (EMB)Bartók: 20 magyar népdal (Boosey & Hawkes)
Sztravinszkij, Milhaud, Poulenc, Respighi, Honegger műveiKövetelmény

Díszítések, trillák, könnyebb futamok.Az állóképesség fokozása.A rezonanciák továbbfejlesztése.Az önálló g
A különböző műfajok (opera, oratórium, kantáta) ismerete.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy XX. századi mű,
- Egy oratórium- vagy kantátaária,
- Egy romantikus vagy későromantikus dal,
- Egy klasszikus, vagy romantikus ária,
- Egy kamaramű.

A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni. A vizsgaanyagból legalább két művet magyarul kell e

6.évfolyam "B" tagozat

Fejlesztési feladatokKészségfejlesztés

- Tiszta intonálás, lágy éneklés, a rezonancia jó alkalmazása, tiszta érthető szövegmondás.
- Az éneklés teljes önkontrollja.
- A teljes zenei (éves) anyag fölényes technikájú éneklése.
- Bonyolultabb koloratúra-gyakorlatok, trilla és nehezebb díszítő elemek.
- A legato, staccato, portato, leggiero, tenuto éneklés biztonságos alkalmazása.
- A hangterjedelem teljes kiépítése.

Ajánlott tananyagAz eddigi kötetek, továbbá:Kodály: Öt dal (EMB)Kodály: Megkésett melódiákBartók: Öt d
Rachmanyinov, Berg, Webern, Schönberg dalai
Kósa, Kadosa, Petrovics, Balassa, Kurtág, Farkas Ferenc és mások dalai
Oratórium- és kantáta-kötetek
Kortárs magyar, fiatal szerzők (esetleg még kiadatlan) műveiKövetelmény
A teljes zenei anyag fölényes technikájú éneklése.
A hangterjedelem teljes kiépítése.
Hangszeres és énekes partnerekkel való együttműködés.
Az éneklés teljes önkontrollja.
Dinamikai és hangszínbeli árnyalás tökéletesítése.
A könnyű műfajok/sanzon, kuplé, operett, musical ismerete.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Négy különböző stílusú mű,
- Egy ária,
- Egy kamaramű.

A műveket kotta nélkül (kivéve oratóriumária és kamaramű), zongorakísérettel kell előadni.A vizsgaanyagbó

Követelmények a program elvégzése után
Az "A" tagozat végénA tanuló ismerje
- az emberi hang anatómiai, működésbeli, hangfaji sajátosságait, technikai lehetőségeit,
- a vokális irodalmat, annak jeles alkotó- és előadóművészeit,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek
- a tanult művek zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.Tudjon
- az énekléshez szükséges módon helyesen lélegezni,
- könnyed izomérzet mellett az előadandó mű kívánalmai szerinti hangot adni,
- tisztán intonálni,
- hangfajának hangterjedelemén belül színben egyöntetűen, dinamikailag pedig árnyaltan énekelni,
- bánni rezonáns üregeivel, illetve rekeszével, és azokat maximálisan kihasználni,
- érthető és szép szövegmondással énekelni és beszélni,
- összhangot teremteni a szöveg és a zenei anyag között,
- értelmezni és megvalósítani tempóbeli és dinamikai előírásokat a tanult darabokban,
- zeneműveket az évfolyamának és egyéni képességeinek megfelelően stílushűen, művészi kifejezésselmegsz
Legyen képes
- rendszeres gyakorlásra, a saját hangképző szerv feletti ellenőrzésre,
- helyes hangeszmény kialakítására, elsősorban saját hangjának helyes hangfaji megítélésére, ezen belül az es
Rendelkezzék
- megfelelő zenei memóriával, koncentráló- és állóképességgel,
- jó előadói készséggel, művészi fantáziával, a közönséggel való kapcsolatteremtési készséggel.
A "B" tagozat végén (az "A" tagozat követelményein felül)
- koloratúra-gyakorlatok, és díszítő elemek,
- a legato, staccato, portato, leggiero, tenuto éneklés biztonságos alkalmazása,
- a hangterjedelem teljes kiépítése.
Nagyobb anyag igényesebb feldolgozásával magasabb szint elérése.A tanuló legyen képes tudásáról számot a
- Egy népdal vagy népdalfeldolgozás
- Egy preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal,
- Egy romantikus dal.
A művészeti alapvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
A vizsga tantárgya és időtartama
Magánének főtárgy
"A" tagozat: minimum 10 perc
"B" tagozat: minimum 15 perc
A vizsga tartalma
"A" tagozat
- Egy népdalfeldolgozás; Farkas Ferenc: Béres legény... (EMB 1502 kötetben), Molnár-Kern: Szól a kakas m
- Egy preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal, esetleg ária; A dal mesterei I. II.((EMB 1751, 2110) kötet:
Szeretlek (EMB 2110 kötetben)nehézségi szintjé).
- Egy romantikus dal; Schubert: A vadrózsa (EMB 2110 kötetben), Jókedv (EMB 2110 kötetben), Könnyzáp

Szívek, ha végül válnak (EMB2110 kötetben), Viszontlátásra (EMB 2110 kötetben), Aratódal (EMB 2110 kö

A műveket lehetőleg kotta nélkül kell énekelni.

"B" tagozat

- Egy dal Kodály: A magyar népzene (Universal) sorozatból; (Kocsi szekér, kocsi szán..., Ludaim, ludaim, B

- Egy preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal, vagy ária; Caldara: Szívem szép álma (EMB 2909 kötetben) 4470 kötetben); Mozart: Barbarinaáriája a Figaro házassága c. operából, illetve A dal mesterei: IV (EMB 290

- Egy romantikus dal; Csajkovszkij: Csak az, ki vágyban ég (EMB 5378 kötetben); Egy szót sem, ó, kérlek (I mesterei VII/c (EMB 4472),Énekiskola III (EMB 12288)., Csajkovszkij: Dalok (Peters)és románcok (EMB 5

- Egy XX. századi szerző dala; Farkas: Gitárdalok (EMB 12897), Kósa: Veronika dala; Gyermekdalok (EMB

A műveket kotta nélkül kell énekelni.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes légzés, testtartás,
- intonáció,
- helyes ritmus és tempó,
- zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- állóképesség,
- előadásmód, tartalmi érzékenység,
- technikai és művészi megvalósítás,
- hangszínek iránti differenciáló képesség,
- szép, érthető szövegmondás.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Jól felhangolt zongora vagy pianínó.

Metronóm.

Teljes alakot visszaadó tükör.

ZENEISMERET TANSZAK

tantárgy	évfolyamok											
szolfézs	előképző		alapfok						továbbképző			
évfolyam	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
főtárgy heti óraszám	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
szolfézs kötelező heti óraszám	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
							alapfok		továbbképző			
évfolyam							1.	2.	3.	4.	5.	6.
kötelezően választható: zeneismeret, zenetörténet, zeneelmélet heti óraszám							2	2	2	2	2	2

alapvizsga **záróvizsga**

SZOLFÉZS FŐTANSZAK és SZOLFÉZS KÖTELEZŐ

A szolfézsnak, mint kötelező tantárgynak két előképző és négy alapfokú évfolyama van, követelményei megegyeznek a szolfézs tantárgy azonos évfolyamainak követelményeivel. Az Előképző évfolyamok elvégzése nem kötelező. A 4. évfolyam végén alapvizsga tehető.

A szolfézstanítás – a hangszertanítással szerves egységben – a zene megszerettetését, megértését, valamint a későbbi öntevékeny muzsikálás és zenehallgatás iránti igény kialakulását kívánja megalapozni.
A zeneművek élményt nyújtó megismerésén és megértésén túl a tantárgy sajátosságából adódóan a hangsúly a tanítás folyamatában a zenei ismeretek elsajátíttatására, a képesség- és készségfejlesztésre, a kreativitás és a tudás alkalmazásának kimunkálására kerül.
A végső cél a globális zenei látásmód és gondolkozás alapjainak kialakítása, elindítása az alapfokú szolfézstanításban is: „A tanuló, hallja, amit lát és lássa, amit hall!” (Kodály Zoltán)
A tantervi program e cél elérését kívánja segíteni azzal, hogy az általános zenei képességek fejlesztését és a zenei alapismeretek elsajátítását pedagógiai folyamattá szervezi.
Külön figyelmet fordít arra, hogy e tevékenység gazdagítsa a tanulót a zene megszólaltatásának és befogadásának örömével.

A szolfézstanítás célja, feladata:
A tanulók zenei készségeinek kiművelése, képességeik fejlesztése és ismereteik bővítése az alábbi területeken:
– belső hallás

– ritmus-metrum,
– tiszta intonáció,
– tájékozódás a magassági viszonyokban (relációk, hangközök),
– dallamhallás,
– többszólamúság
– harmóniaazonosítás
– zenei olvasás – írás,
– zenei szerkezet (forma),
– zenei memória,
– zenehallgatás (zeneértés)
– a kreativitás fejlesztése, – rögtönzés,
– a megszerzett tudás alkalmazása,
– a hangszertanulás segítése,
– a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseinek megismertetése,
– a zenei műveltség igényének kialakítása,
– a társművészetek iránti nyitottság megalapozása
– a zenei pályára készülő tanulók felkészítése a továbbtanulásra
– a tanulók személyiségének erkölcsi és szellemi formálása; nemzeti identitástudatuk megerősítése, érzelemviláguk kibontakoztatása

Rendelkezzék a tanuló
– olyan késztetéssel, mely a választott – eddig tanult – muzsikálási formát élete szerves részévé teszi,
– a tanulmányai során elsajátított készség-, jártasság-, ismeret-repertoárral, melyek eszközt biztosítanak a zene belső elképzeléséhez, értelmezéséhez, stílusos megszólaltatásához,
– olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség-készség szintjének megfelelő zenei feladatokat
– biztos zenei ízléssel és ítélő képességgel és
– a zene iránti elkötelezettséggel.

Előképző évfolyamok

előképző 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel és játékkal.
– A zene megszerettetése, örömteli művelése.
– A figyelmes zenehallgatás kezdeti lépéseinek kimunkálása.

Az éneklési készség fejlesztése
– Helyes testtartás, levegővétel.
– Kezdőhang átvétele.
– Megfelelő tempóválasztás és tempótartás.
– Éneklés játékkal.
– Éneklés szöveggel emlékezetből.
– Ismert dallami fordulatok éneklése kézjelekkel.
– Önálló dalkezdés.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
– Egyenletes járással ritmusmotívumok megszólaltatása.

– A ritmusértékek neveinek, jeleinek és gyakorlóneveinek elsajátítása: negyed, nyolcad és negyed szünet értékekkel.
– 2/4-es ütem.
– Ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel.
– A „belső mérés” kialakítása.
– Ritmusmotívumok hangoztatása, visszatapsolása, olvasása, ütemekbe helyezése.
– Dalfelismerés ritmusról, ritmusfelismerés dallamról.
– A különböző tempók közötti különbségek érzékelése.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– Daltanulás játékkal együtt.
– A belső hallás kialakításának kezdeti lépései.
– Hangmagasság-megfigyelés, magas és mély képzet kialakítása.
– A relatív szolmizáció bevezetése (pentaton, pentachord hangkészletben).
– A dallami jelrendszerek: kéz-, betűjel, hangjegy.
– Hanglépcső, vonalrendszer.
– Az elsajátított hangkészleteken belüli rövid dallamfordulatok kiemelése, gyakorlása.
– Dalfelismerés, dallambújtatás.

A kétszólamúság előkészítése
– Felelgetős játékok, dal és mérő (ritmusosztinátók, ritmuskíséretek, egyszerű dallamosztinátók).

Rögtönzés
– Ritmussorok kiegészítése.
– Kérdés, felelet.
– Mondókák, versek, ritmusok megszólaltatása énekléssel.
– Mozgás és játék rögtönzése.

Zenehallgatás
– A zeneértő és -érző képesség fejlesztése.
– Aktív (előkészített) zenehallgatás.
– Alapvető tempó különbségek megfigyelése (gyors-lassú).
– Zajok- zörejek, zenei hang.
– Hangszínek (hangerő) megfigyelése és megkülönböztetése, hangszerek hangjainak felismerése.
– Zenei hangulatok – karakterek hallás utáni megfigyelése.
– A többször hallgatott zeneművek felismerése.

Ajánlott szakirodalom:
Magyar népi mondókák, gyermekversek, gyermekjátékok, gyermekdalok
Zeneszerzők kicsinyeknek írt dalai
Rokon népek dalai
Járdányi Pál: Terefere Tercsi
Horváth Istvánné – Smid Anna: Csicsergő 1.(tankönyv, munkafüzet és útmutató)
Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, tanmenet)
József Andrásné – Szmrecsányi Magda: Zenei előképző (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)
P. Vesztróczy Judit: Zenei előképző (Ifjúsági Lapkiadó: Muzsikáljunk együtt I.)
P. Vesztróczy Judit: Zenei ABC kicsinyeknek
Kodály Zoltán: Kis emberek dalai
Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat

Forrai Katalin: Ének az óvodában
Forrai Katalin: Jár a baba
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában
Rimóczy Gáborné: Fecske mese (Debrecen, Művelődési Központ kiadványa)
Dobszay László: A magyar dal könyve
Weöres Sándor: Magyar etűdök
Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne
Cini-cini muzsika (Óvodások verseskönyve)
Szabó Helga – Réber László: Te is tudsz énekelni
Szabó Helga: Irány a zene birodalma (MR kiadványa)
Lajtha László: Játékország (a Lajtha László Zeneiskola reprint kiadványa)
Horváth Istvánné Smid Anna: Csicsergő – zenei írásgyakorló Eelőképző)
Borsai I. – Haider E.: Magyar népi gyermekjátékok
Kiss Áron: Gyermekjáték gyűjtemény
Dimény Judit: Hang-játék

Ajánlott zenehallgatási anyag:
Magyar gyermekdalok és népdalok, népdalfeldolgozások, más népek gyermekdalai szóló-, kíséretes- vagy kórusfeldolgozásban.
Hangszeres szemelvények (karakter-, mesedarabok) lehetőleg élő előadásban.

Követelmények
A „belső" lüktetés fejlesztése.
Az egyenletes lüktetés és a dalritmus különbségeinek megéreztetése.

A negyed, páros nyolcad és a negyed szünet ritmusjeleinek folyamatos olvasása gyakorlónevekkel.
A törzshangok szolmizációs nevének, kézjeleinek ismerete.
A zenére figyelés valamint együttműködési képesség a játékban, éneklésben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

előképző 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel, játékkal.
– A magyar gyermekjátékok, dalok és népdalok – mint zenei anyanyelvünk és néphagyományunk – megismerése.
– A zenei készségek megalapozása a 7-9 éves korú gyermekek hangszertanulásához.
– Felkészítés a hangszerválasztásra, a zenére figyelés, a zenehallgatási élmény megteremtése.

Az éneklési készség fejlesztése
– A tiszta intonáció, a helyes zenei hangsúlyok kialakítása.
– A kifejező éneklés igényének felkeltése.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

– Az egyenletes lüktetés és az ütempárok megéreztetése mozgással (ütemezéssel).
– A negyed, nyolcad, fél, egész, pontozott negyed és fél és egész értékek, szünetjeleik, a szinkópa, éles és nyújtott ritmus elsajátítása gyakorló és zenei nevekkel, jelekkel.
– 2/4-es, 4/4-es ütem.
– a 3/4-es lüktetés megéreztetése.
– Szövegek ritmusának megfejtése.
– Ritmusmotívumok olvasása, felismerése.
– Az ütemhangsúlyok érzékeltetése.
– Metrum és ritmus egyidejű megfigyelése.
– Osztinátó, majd ritmuskíséret ismert dalokhoz.
– Ritmusgyakorlatok.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– Daltanulás játékkal együtt, illetve hallás után.
– A magas és mély képzet kialakítása.
– A szolmizációs relációk elsajátítása (hétfokúság).
– A dallami jelrendszerek ismerete.
– A szolmizációs hangok kézjele, betűjele és helye a vonalrendszeren.
– Dallamfordulatok gyakorlása a pentaton és hétfokú hangkészletekben.
– Éneklés kézjel után, olvasás betűkottáról és ötvonalas rendszerben kulcs nélkül.
– Dallamfordulatok visszaéneklése.
– Memorizálás hallás után.
– A belső hallás fejlesztése.A kétszólamúság előkészítése
– Dal és mérő.
– Felelgetős játékok.
– Ritmusosztinátók, ritmuskíséretek.
– Egyszerű dallamosztinátók (dudakíséret).
– Kétszólamú (igen könnyű) gyakorlatok kézjelekről.
– Igen könnyű kánonok – a csoport képességei szerint.
– Kétszólamú ritmusok, ének-kopogós „játékok”.
– Ének, járás, taps, ütőhangszerek kíséretével, változatos csoportosításban.

Zenei ismeretek:
– Hangközök fogalmának bevezetése, kis- és nagy szekund, tiszta oktáv, tiszta kvint.

Formai ismeretek:
– Motívum
– Azonosság, hasonlóság, különbözőség.

Zenei olvasás, írás
– Az íráskészség kialakítása (írástechnika, zenei helyesírás).
– Rövid ritmusmotívumok, könnyű dalok ritmusának lejegyzése ritmusjelekkel (2-4-8 ütem).
– A dó helyének változtatása.
– Tájékozódás a vonalrendszeren.
– Kulcsok, ábécés nevek bevezetése.
– Dallamok, olvasógyakorlatok éneklése szolmizálva, alkalmi hangzókkal betűkottáról és hangjegyekről.
– Memorizálás.
– Könnyű dalok, dalrészletek, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással vagy emlékezetből, betűkottával, majd hangjegyekkel (2-4-8 ütem).

Rögtönzés
– Zárások megkeresése ritmusokban, dallamokban.
– Hiányos dallamok kiegészítése egy-két hanggal.
– Ritmusfelelgetős, dallamfelelgetős.
– Ütempárhoz ütempár rögtönzése.
– Mondókák, versek megszólaltatása énekléssel.
– Mozgás és játék rögtönzése.

Zenehallgatás
– Hangszínek megfigyelése, megkülönböztetése.
– Emberi hangfajták (gyermek-, női-, férfi).
– Zenei együttesek: énekkar, zenekar.
– Dinamika, előadási módok.
– Különböző karakterek megfigyelése.
– Hangszerek hangja: zongora, hegedű, cselló, furulya (réz- és fafúvósok).
– A dallami azonosság, különbözőség felismerése a zenehallgatási anyagban is.

Zenei kifejezések:
– Ritmus, dallam.
– Ütem, ütemmutató, ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel.
– A megismert ritmusértékek nevei.
– Tempó, mérőütés.
– Osztinátó.
– Hangmagasság, hangköz, hangkészlet, hangsor.
– Pentaton, pentachord.
– A G-kulcs, F-kulcs.
– A törzshangsor.
– A megismert hangközök nevei, jelentésük.
– Motívum, dallamsor.
– Kánon.
– Piano-forte.

Ajánlott szakirodalom:
Magyar népi mondókák, gyermekjátékok, népszokások
Magyar gyermekdalok, népdalok
Gyermekversek.
Rokon népek dalai
Magyar zeneszerzők gyermekeknek komponált dalai
Más népek dallamai
Horváth Istvánné Smid Anna: Csicsergő tankönyvek
és munkafüzetek
Bartl Erzsébet: Zenebarát 1. tankönyv
Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, Útmutató)
József Andrásné – Szmrecsányi Magda: Zenei előképző (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)
P. Vesztróczy Judit: Zenei előképző (Ifjúsági Lapkiadó: Muzsikáljunk együtt I.)
P. Vesztróczy Judit: Zenei ABC kicsinyeknek
Kodály Zoltán: Kis emberek dalai
Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
Forrai Katalin: Ének az óvodában
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában

J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok I. kötet
Rimóczy Gáborné: Fecske mese (Debrecen, Művelődési Központ kiadványa)
Dobszay László: A magyar dal könyve
Bárdos Lajos: 70 kánon
Weöres Sándor: Magyar etűdök
Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne
Cini-cini muzsika (Óvodások verseskönyve)
Szabó Helga – Réber László: Te is tudsz énekelni
Szabó Helga: Irány a zene birodalma (MR kiadványa)
Lajtha László: Játékország (a Lajtha László Zeneiskola reprint kiadványa)
Borsai Ilona – Haider Edit: Magyar népi gyermekjátékok
Kiss Áron: Gyermekjáték gyűjtemény
Dimény Judit: Hang-játék

Ajánlott zenehallgatási anyag
Válogatás a néphagyomány zenei anyagából. Gyermekdal feldolgozások.
A hangszeres műzene karakterdarabjai. Mesedarabok.
Rövid darabok a hangszeres iskolákból (különböző hangszereken).

Követelmények az Előképző évfolyamok elvégzése után
Rendelkezzék a tanuló a zenetanuláshoz szükséges alapvető magatartásformákkal: tudjon zenére figyelni, tudjon együttműködni társaival, tanárával a csoportos éneklésben, játékban.
Tudjon az egyenletes lüktetéshez járni, énekelni. Tudjon önállóan dalt kezdeni.
Ismerje fel kottáról a negyed, nyolcad, fél, egész, pontozott negyed értékű hangokat, a megfelelő szüneteket, valamint a szinkópa, éles és nyújtott ritmust.
Legyen képes 4-8 ütemes ritmust folyamatosan olvasni és hangoztatni.
Tudja alkalmazni a ritmuselemeket 2/4-es ütemekben.
Tudjon lejegyezni rövid ritmusmotívumokat.
Ismerje a szolmizációs neveket, kézjeleket és a hangok viszonyított helyét a vonalrendszeren.
Tudja a dalokat szöveggel és szolmizálva – a zenei tartalomnak megfelelő tempóban, pontos ritmusban, helyes frazeálással – emlékezetből énekelni.
Tudjon rövid zenei egységet (a tanult dallami fordulatok köréből) visszaénekelni.
Ismerje a G-kulcs hangjait, legyen tájékozott a vonalrendszeren.
Ismerje a kis és nagy szekund, tiszta kvint, tiszta oktáv hangközöket.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

Alapfokú évfolyamok

Az első évfolyam tanítási anyagának összeállítása az Előképző évfolyamok követelményeinek ismeretét feltételezi.

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
– A zenei élményanyag bővítése.
– A magyar népzene régi stílusú dallamainak megismerése.
– Betekintés a műzene kis formáiba. A zenei értelmezés kezdeti lépéseinek kimunkálása.

– Az előképzőben tanult zenei ismeretanyag ismétlése.
– A készségek megalapozása, fejlesztése a tananyaghoz kapcsolódóan.
– Az abszolút rendszer további gyakorlása.
– A szolfézs és a hangszerjáték kapcsolatának kialakítása.
– A zenehallgatási élmény elmélyítése.

Az éneklési készség fejlesztése
– Helyes testtartás, levegővétel, tiszta intonáció, tempótartás.
– Artikuláció, szövegmondás.
– A tanulók hangterjedelmének fokozatos bővítése.
– Az igényes, szép éneklés kialakítása.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
– Az előképzőben tanult ritmikai elemek alapos ismétlése.
– A korona, az átkötés, az értéknyújtó pont ismerete.
– A legegyszerűbb ütemek: 2/4, 4/4, 3/4.
– Ütemsúlyok. (ütemezés).
– A szinkópa, az éles és a nyújtott ritmus ismétlése, elmélyítése.
– A tizenhatodok páros formációi.
Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– Daltanulás hallás után, kézjelről, betűkottáról.
– Az új szolmizációs hangok (relációk) elsajátítása.
– A régi stílusú magyar népdalok jellemzői.
– A tonalitásérzék fejlesztése. a dallamzáró alaphang: lá, és dó.

– A hétfokúság dallamfordulatainak gyakorlása.
– Periodizáló műzenei szemelvények éneklése, memorizálása.
– A belső hallás további kimunkálása: memorizálás belső hallás alapján kézjelről, kottaképről.

A kétszólamúság előkészítő gyakorlatai
– Dallamhoz ritmusosztinátó vagy önálló ritmusszólam megszólaltatása.
– Könnyű kétszólamú művek éneklése (a csoport képességeinek megfelelően válogatott könnyű kánonok, biciniumok).

Hangközök:
– Tiszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint, tiszta oktáv.
– Éneklés szolmizálva, építés megadott hangokra.
– Felismerés kottakép és hallás után (hallás után: szekundok, tercek, kvint, oktáv).

Hangzatok:
– Az alaphelyzetű dúr és moll hármashangzatok szerkezete.
– Éneklés szolmizálva mindkét irányban.
– Felismerés hallás után együtthangzásban vagy felbontásban.
– Építés megadott ábécés hangokra a tanult hangnemek alapján.

Hangkészlet, hangsorok, hangnemek
– Alaphang fogalma.
– Tiszta- és pien hangos pentatónia.
– Pienhangok (fá, ti, fi), díszítőhangok.
– Módosító jelek, előjegyzések.

– A módosított hangok nevei
– A tanult hangnemek előjegyzéseinek sorrendje írásban is.
– Hétfokúság: dúrok és mollok (eol) 2#, 1b előjegyzésig.
– A párhuzamos hangsorok fogalma.
– A zeneművek hangnemének megállapítása kottakép alapján az eddigi ismeretek felhasználásával.

A formaérzék fejlesztése:
– Részletek, egységek megfigyeltetése: hasonlóság, azonosság, különbözőség, variáns, sorszerkezet.
– A kvintváltás megfigyeltetése.
– $A^5A^{5v}A$, Av illetve A^5 B^5 A B sorszerkezetek.
– A helyes frazeálás.

Zenei olvasás – írás
– A helyes kottaírás.
– Ritmusgyakorlatok olvasása.
– Ritmusfordulatok lejegyzése hallás és memorizálás alapján.
– Éneklés betűkottáról, majd ötvonalas rendszerben hangjegyekről, G-kulcsban, abszolút magasságban ábécés nevekkel 3#, 3b előjegyzéssel.
– Dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre, illetve G-kulcsból F-kulcsba (és fordítva).
– Igen könnyű diktálási feladatok.
– Könnyű dalok, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással, betűkottával G- és F-kulcsban (2-4-8 ütem).
– Transzponálás írásban.

Rögtönzés
– Ritmussorok rögtönzése.
– Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása (szaporítás – ritkítás stb.).
– Megadott több ritmussorból, dallamsorból teljes zenei forma kialakítása.
– Ritmus kiegészítések megadott ütemmutatók alapján.
– Párbeszéd, kérdés-felelet.
– Adott dallamhoz ritmuskíséret.
– Hiányos dallam kiegészítése.

Zenehallgatás
– Különféle kórushangzások.
– Dallam és kíséret, szólamok megfigyelése.
– A hangszerek hangszínének felismerése.
– Dinamikai különbségek megismerése.
– A népzene és műzene.
– A különféle hangulatok, előadásmódok (pl. parlando) megfigyelése.

Zenei szakkifejezések ismerete
– A szolfézs előképzőben tanultakhoz.
– Ütemmutató, ütemsúly, ütempár.
– Alkalmazkodó ritmus.
– Kulcsok. előjegyzések, módosító jelek.
– Pentatónia. díszítőhang, vendéghang (pienhang).
– Hangkészlet, hangsor, hangnem.
– Pentachord, Dúr és moll (eol).

– A párhuzamos hangsor fogalma.
– Dallamsorok, alaphang, kvintváltás, szolmizációváltás.
– Ereszkedő dallamvonal.
– Azonosság, variáns, sorszerkezet.
– Szekvencia.
– Periódus.
– Transzponálás.
– Prima volta, seconda volta.
– Solo, tutti.
– Parlando, rubato, tempo giusto.
– Staccato, legato.

Ajánlott szakirodalom:
Régi stílusú magyar népdalok, énekelhető műzenei szemelvények a hangszeres iskolák anyagából is (könnyű barokk és klasszikus táncok).
Könnyű kánonok, biciniumok.
Horváth Istvánné Smid Anna: Csicsergő tankönyvek és munkafüzetek
Horváth Istvánné – Lázárné Nagy Andrea: Margaréta zeneismeret 1. tankönyv
Lázárné Nagy Andrea: Margaréta I. feladatgyűjtemény
Dobszay László: A hangok világa I. és Útmutató
Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába I. II. (könyv és munkafüzet, tanmenet)
J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok I.
Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I.
Bárdos Lajos: 70 kánon
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Péter József: 165 kánon
Kocsárné Herboly Ildikó: Többszólamúság, harmónia és forma tanítása az általános iskolában
Szabó Helga: Énekes improvizáció az iskolában
Brukner Adrienn: Énekelni jó!
Laczó Zoltán: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában
Balázs Oszkár – Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
Lázárné Nagy Andrea: Margaréta (Gyakorló feladatok)
Dalkíséretek I. Szőlő érik (Tankönyvkiadó)
Bartl Erzsébet: Zenebarát 2. tankönyv

Ajánlott zenehallgatási anyag:
Eredeti népzenei felvételek gyermekdalok, népdalok.
Gyermekeknek komponált művek Bartók Béla, Kodály Zoltán Bárdos Lajos kórusműveiből.
Szemelvények a tanulók hangszeres anyagából: barokk, klasszikus táncok (különböző hangszereken).
Mese- és karakterdarabok.

Követelmény
Tudja a tanuló a dalokat zeneileg igényesen énekelni.
Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G- és F-kulcsban ábécés névvel olvasni.

Ismerje a módosítójeleket, az előjegyzések sorrendjét írásban is mindkét kulcsban 2#, 1b előjegyzésig.
Ismerje a dúr és moll hangsorokat 3#, 3b előjegyzésig.
Ismerje fel és tudja ritmusolvasásban folyamatosan hangoztatni a szinkópát, az éles és nyújtott ritmust, valamint a tizenhatodok páros formációit.
Legyen képes egyszerű, rövid (a tanult zenei anyagnál könnyebb) dallamfordulatokat hallás után szolmizálva visszaénekelni, memorizálni, lejegyezni.
Ismerje a tiszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközök fogalmát, tudja ezeket kottakép alapján azonosítani.
Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, a kis és nagy terc, a tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben.
Ismerje az alaphelyzetű dúr és moll hármashangzatok felépítését.
Ismerje a régi stílusú népdalok jellemző vonásait.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
– A zenei ismeret- és élményanyag bővítése.
– A zenei képességek, készségek fejlesztése a szolfézs illetve hangszeres anyaghoz kapcsolódóan.
– Az új stílusú magyar népdalok jellemzőinek elsajátítása.
– A műzene kis formáinak megismerése: elsősorban barokk tánctételek megszólaltatásával.
– Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben.
– Az aktív, a figyelmes zenehallgatás további kimunkálása, fejlesztése.
– A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.

Az éneklési és intonációs készség fejlesztése
– A népdalok kifejező megszólaltatása.
– A tanulók hangterjedelmének fokozatos bővítése.
– A kétszólamú éneklés kimunkálása.
– Intonációs gyakorlatok.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
– Az előző évfolyamokban elsajátított ritmusok ismétlése, további gyakorlása, alkalmazása.
– A „kis nyújtott” és „kis éles” ritmus, a negyed értékű triola.
– Negyed felütés.
– 3/8-os ütem.
– Váltakozó ütem.
– A 4/4 – 2/4 és a 3/4 – 2/4 váltás megéreztetése.
– Alla breve.
– Az új stílusú magyar népdalok néhány ritmikai jellegzetessége: alkalmazkodó ritmus, erős és gyenge zárás.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– Daltanulás hallás után, valamint kottaképről.
– A fi, szi és ta hang, valamint dallamfordulataik.
– A népdalanyagon belül: dó, lá, ré (mi) és szó alaphangú dalok éneklése.

– A tanult zenei anyag jellegzetes dallamfordulatainak gyakorlása, olvasása és hallás utáni felismerése.
– Az alap és kvint szerepe, kvintváltás felfelé.
– Régi és új stílusú népdalok stílusjegyeinek rendszerezése, összefoglalása az eddigi ismeretek alapján.
– A dúr és moll tonalitás megfigyelése műzenei anyagon.
– A műzene dallamfordulatainak megfigyelése, éneklése, gyakorlása (hármashangzat felbontások, skálamenetek, terclépések, szekvenciák).

A többszólamúság fejlesztése
– Hangközök megszólaltatása két szólamban.
– Intonációs gyakorlatok.
– Kánonok, biciniumok éneklése.
– A többszólamú művek szólammozgásainak énekes megszólaltatása (párhuzamos mozgás, ellenmozgás).
Hangközök:
– Az előző években tanult hangközök további gyakorlása.
– Éneklés szolmizálva, ábécés-s nevekkel mindkét irányban.
– Felismerés hallás után és kottaképről.
– A szext hangköz és a szűkített – bővített kvint elsajátítása.
– A bővített szekund megfigyelése.
– Hangközláncok építése, éneklése.

Hangzatok:
– Az előző évben tanult hármashangzatok további gyakorlása, elsősorban hallási elmélyítése.
– A tanult hangnemek alap-hármashangzatai.

Hangsorok:
– A háromféle moll hangsor elsajátítása, a vezetőhang.
– Dúrok és mollok 3#, 3b előjegyzésig.

A formaérzék fejlesztése
– $AA^{5}A^{5v}A$, $AA^{5}BA$, ABBvA, AABA formaszerkezetek.
– A periódus felépítése (előtag, utótag, nyitás, zárás).
– Formai elemzések az elsajátított ismeretek alapján.

Zenei olvasás, írás
– Ritmusgyakorlatok olvasása.
– Ritmusírás énekelt népdalok alapján.
– Hangszeren megszólaltatott egyszerű ritmusú barokk tánctételek ritmusának lejegyzése.
– Könnyű dallamok olvasása (mérővel), memorizálás, lejegyzés.
– Egyszerű periodizáló dallamok memorizálása, lejegyzése.
– Hangközök, hangközláncok lejegyzése betűvel és számmal.
– Hármashangzatok lejegyzése együtthangzás vagy felbontás alapján.
– Új stílusú népdalok lapról éneklése szolmizálva, szöveggel.
– Műzenei szemelvények éneklése szolmizálva és ábécés nevekkel, alkalmi hangzókkal, szöveggel

Rögtönzés
– Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása.
– Hiányos dallam kiegészítése.

– Megadott dallamsorokból a tanult népdalformák kialakítása.
– Adott dallamhoz ritmuskíséret.
– A tanult népdalokhoz hasonló dallamok rögtönzése.
– $AA^5A^{5v}A$, A^5BA, ABBvA formákban, megadott egy vagy több sor alapján.
– Rögtönzés szövegre is.
– Megadott periodizáló dallamrészletek kiegészítése.
– Előtagra utótag rögtönzése ($a\text{-}a_v$).

Zenehallgatás
– A tanult népdalok felismerése népdalfeldolgozásokban.
– Mozgás, gesztus a zenében.
– Népdalok, népi táncdallamok feldolgozásai, régi magyar táncok.
– Műzenei táncok (elsősorban menüett) megismerése.
– A barokk tánctételek jellemzőinek megfigyelése hallás alapján is.– A zenekari hangzás megfigyelése, hangszerek hangszínének felismerése.
– A többszólamú művek szólammozgásainak követése: párhuzamos mozgás, ellenmozgás, „pont”, „vonal” stb.

Zenei szakkifejezések ismerete
– Triola. „kis” nyújtott, „kis” éles ritmus.
– Felütés.
– Váltakozó ütem.
– Eol, összhangzatos, dallamos moll, vezetőhang fogalma.
– Az eddigi hangközökön kívül a kis és nagy szext, bővített szekund.
– Parlando, rubato, tempo giusto.
– A régi és új stílusú népdalok.
– Motívum, periódus, szekvencia.
– Kvintoszlop.
– Párhuzamos és ellenmozgás.
– A metronómjelzés.
– A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések valamint a megismert zeneszerzők nevének helyes kiejtése, leírása.

Ajánlott tananyag:
A magyar népdalok újabb rétege: pentaton, dúr, háromféle moll, valamint dór (fríg) és mixolid hangkészletű dallamok.
Néhány tánctétel a barokk korból – elsősorban a tanulók hangszeres anyagából (menüett, bourrée, sarabande, rigaudon, gavotte).
Válogatás Bartók Béla Mikrokozmosz c. művéből énekes megszólaltatáshoz (a népdalanyagban megismert zenei jelenségek valamint a többszólamú komponálási technikák megfigyelésére)
Könnyű kétszólamúság: kánonok, biciniumok.

Ajánlott szakirodalom:
Bartl Erzsébet: Zenebarát 3. kötet
Horváth Istvánné Smid Anna – Lázárné Nagy Andrea: Margaréta zeneismeret 2. osztály
Lázárné Nagy Andrea: Margaréta I. feladatgyűjtemény
Dobszay László: A hangok világa II. kötet és Útmutatók
Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába I. II. (könyv és munkafüzet, tanmenet)
J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok II.
Kodály Zoltán: Ötfokú zene I-II.

Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I-II.
Bárdos Lajos: 70 kánon
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
Péter József: 165 kánon
Sulyok Gizella: Pilletánc I. és II. kötet.
Kocsárné Herboly Ildikó: Többszólamúság, harmónia és forma tanítása az általános iskolában
Szabó Helga: Énekes improvizáció az iskolában
Brukner Adrienn: Énekelni jó!
Kezdők zongoramuzsikája sorozat (Purcell, J. S. Bach, Händel stb.)
Kezdők hangszeres kottagyűjteményei, előadási darabjai
Komjáthyné: Zongoraiskola II.
Fantóné – Komjáthyné – Hernádiné: Régi táncok gyermekeknek
Balázs Oszkár – Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdőknekAjánlott zenehallgatási anyag
Népdalfeldolgozások (elsősorban a tanult dalokhoz kapcsolódóan).
Szemelvények Bartók Béla Gyermekeknek és Mikrokozmosz című műveiből.
Válogatás Bartók Béla és Kodály Zoltán kórusműveiből.
Barokk táncok. (hangszeres táncok, zenekari tételek).
Mesealakok a zenében.

Követelmény
Tudja a tanuló a dalokat – ezen belül műzenei szemelvényeket – szöveggel, zeneileg igényesen előadni.
Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G- és F- kulcsban folyamatosan ábécés névvel olvasni.
Ismerje fel kottaképről a tanult ritmusképleteket, tudja folyamatosan olvasni, hangoztatni mérőütéssel vagy belső méréssel.
Legyen képes a tanult anyagnál könnyebb, rövid dallamokat szolmizálva visszaénekelni, hallás után lejegyezni, memorizálni.
Ismerje fel a népdalok jellegzetességeit, stílusát (sorszerkezet, hangnem).
Ismerje a dúr és moll hangsorokat 3#, 3b előjegyzésig, tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.
Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja ezeket felépíteni, illetve kottaképről azonosítani.
Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben.
Ismerje a dúr, moll alaphelyzetű hármashangzatok felépítését. Ismerje fel hallás után a dúr és moll hármashangzatokat felbontásban vagy együtthangzásban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag, a ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
– A zenei élményanyag bővítése.

– Bevezetés a bécsi klasszikus zene forma- és harmóniavilágába európai többszólamú népdalok és műzenei szemelvények alapján.
– Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben – elsősorban a dúr és moll tonalitáson belül.
– A többszólamúság, társas zenélés készségének fejlesztése funkciós művek alapján.
– A magyar népdalok élményszerű előadása.
– A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
– Tudatos zenehallgatásra nevelés.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
– Kis éles, kis nyújtott ritmusok, a nyolcad triola további gyakorlása, alkalmazása.
– A nyújtott és szinkópa ritmusok variánsai.
– Nyolcad és páros tizenhatod felütés.
– 3/8, 6/8. Pontozás, átkötés 6/8-ban.
– A siciliano és a mazurka ritmus jellegzetessége.
– Ritmusgyakorlatok egy és két szólamban.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– Daltanulás elsősorban kottaképről.
– Módosított hangok: fi, szi, di, ri és ta gyakorlása népzenei és műzenei olvasási anyagon (szolmizálva és ábécés névvel).

A többszólamú éneklés készségfejlesztése
– Más népek zenéjének többszólamú megszólaltatása.
– Hangszerkíséretes dalok.
– Kánonok.
– Kürtmenetek, hangközmenetek, kétszólamú funkciós részletek megszólaltatása énekléssel és egyéni hangszerjátékkal is.
– T-D-T kapcsolatok megfigyelése.
– Funkciós főhangok éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkel.
– A belső hallás és memória fejlesztése.

Hangközök:
– Az előző évben tanult hangközök gyakorlása: felismerés hallás után és kottaképről.
– A szűkített, bővített kvint (oldással) ismertetése.
– Új hangközök: a kis és nagy szeptim, (oldással).

Hangzatok:
– Az alaphelyzetű hármashangzatok felismerése hallás után felbontásban vagy együtthangzásban, építésük, felismerésük kottaképről.
– A hármashangzatok megfordításainak elve.
– Hallásgyakorlatok felbontásban, együtthangzásban.

Hangsorok:
– Dúrok és mollok 4#, 4b előjegyzésig.
– Azonos alapú dúr és moll.
– A hangnemi kitérés és moduláció megfigyeltetése.

A formaérzék fejlesztése
– A periódus felépítése. Nyitás-zárás.
– Kis kéttagú-, háromtagú forma. Rondo forma.

Zenei olvasás, írás
– Olvasógyakorlatok szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.
– Igen könnyű magyar népdalok lejegyzése.
– Hangközök, hármashangzatok felismerése, lejegyzése együtthangzásban vagy felbontásban.

– Hangközmenetek éneklése felbontással is, lejegyzése memorizálás, hallás után.
– Könnyű periódusok olvasása, memorizálása kottaképről.
– Lejegyzés memorizálás vagy hallás után egy szólamban.
– Igen könnyű funkciós kísérőszólamok megfigyelése, éneklése, lejegyzése betűkottával a dallamhangok alá.

Rögtönzés
– Adott dallamhoz tercmenet, kürtmenet szerkesztése.
– Periódusok kiegészítése: adott előtaghoz utótag (A-Av).

– Periodizáló dallamokhoz egy-egy kísérőhang éneklése.

Zenehallgatás
– Magyar és más népek táncai a műzenében.
– Barokk, klasszikus táncok – elsősorban a tanulók hangszeres darabjaiból.
– A hangszerelés, a dinamika – mint a zenei kifejezés eszközei.
– Dinamika a barokk korban.
– A barokk és bécsi klasszikus zenekar hangszerei.
– A tanult formák, dallami elemek megfigyelése hallás után.

Zenei szakkifejezések ismerete
– Siciliano és mazurka ritmus.
– Azonos alapú dúr és moll hangsor.
– Kvintoszlop.
– Kürtmenet.
– Funkciók.
– Hangnemi kitérés, moduláció.
– Periódus.
– Kéttagú-, háromtagú forma. Triós forma. Da Capo forma.
– Duett, duó, tercett, trió.
– Partitúra.
– A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

Ajánlott tananyag
Más népek funkciós népzenéje: egyszerű tercelő, kürtmenetes dalok kísérőszólammal vagy hangszerkísérettel (lengyel, francia, német, olasz népdalok).
Könnyű szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből, darabok a tanulók hangszeres anyagából is.
Két-három-négyszólamú könnyű kánonok.

Ajánlott szakirodalom:
Bartl Erzsébet: Zenebarát 4. kötet
Horváth Istvánné Smid Anna – Lázárné Nagy Andrea: Margaréta zeneismeret 3. tankönyv
Lázárné Nagy Andrea: Margaréta II. feladatgyűjtemény
Dobszay László: A hangok világa III. kötet, Útmutatók
Szigetiné Horváth Zsuzsa – Simonné Sármási Ágnes: Készségfejlesztő gyakorlatok
J. Irsai Vera: Szolfézs példatár II.
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
Péter József: 165 kánon
Bárdos Lajos: 70 kánon
Bárdos Lajos: Európa peremén
Bárdos Lajos: Írások népzenénkről
Kerényi M. György: Százszínű csokor
Sulyok Gizella: Pilletánc II.-III.
Laczó Zoltán: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában
Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)
Győrffi István: Dallamírási feladatok

Kezdők zongoramuzsikája (J. S. Bach, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Weber)
Szemelvények a tanulók hangszeres darabjaiból Dalkíséretek II. Érik a szőlő (Tankönyvkiadó)
Ajánlott zenehallgatási anyag:
Magyar és más népek táncai a műzenében (pl. bécsi klasszikus táncok, valamint F. Chopin, A. Dvořák, B. Smetana, P. I. Csajkovszkij, J. Brahms, M. Ravel művei).
Balett részletek (nemzeti karakter-táncok: mazurka, csárdás stb.).
Szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből: dalok, opera- és szimfónia részletek.

Követelmény
Tudja a tanuló a dalokat, illetve a bécsi klasszikus korból a műveket, részleteket stílusosan előadni.
Tudjon folyamatosan 6/8-os ütemben ritmust olvasni.
Egyszerű 4-8 ütemnyi dallamot lejegyezni, memorizálni.
A tanult anyagnál könnyebb dallamfordulatokat kottából szolmizálva, alkalmi hangzókkal, szöveggel megszólaltatni.
Tudja a dúr és moll hangsorokat, vezetőhangokat 4#, 4b előjegyzésig.
Tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.
Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja kottaképről azonosítani és felépíteni.
Ismerje fel hallás után a kis és nagy szext hangközt.
Ismerje fel hallás után az alaphelyzetű dúr, moll, szűkített és bővített hármashangzatokat.
Tudja kottaképről azonosítani és adott hangra szerkeszteni (a tanult hangnemek körében).
Ismerje a dúr és moll hármashangzatok fordításainak nevét, felépítését, a funkciókat.
Ismerje a periódus és a kisformák felépítését.
Ismerje az alapvető tempo és előadási jeleket.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag, a ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
– Zenei élményanyag gyűjtése a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből.
– A periodizáló és funkciós zenei ismeretek elmélyítése.
– Betekintés a romantika és a XX. század zenéjébe.
– A tanult magyar népzenei anyag bővítése aszimmetrikus dalokkal.
– Az eddig tanultak rendszerező ismétlése.
– A zenei elemzési képesség fejlesztése.

Hallásfejlesztés és zenei ismeretek
– Átkötés, pontozás gyakorlása.
– Harminckettedek.
– Alla breve további gyakorlása.
– A népzenei anyagban arányok, szimmetriák, aszimmetriák megfigyelése.
– 5/8, 8/8 (3+3+2) gyakorlása ritmusfeladatokkal.
– A módosított szolmizációs hangok további gyakorlása.
– A bővített kvart oldással.
– Alterált hangok, mint a díszítés, és mint a hangnemváltás eszközei.
– A kromatika megfigyelése, kromatikus fordulatok éneklése.
– Késleltetés.

– A hangközök rendszerezése.
– A hangközfordítás elve.
– A tiszta, kis- és nagy hangközök éneklése, felismerése és megnevezése ábécés nevekkel is.
– Hangközmenetek éneklése, szolmizálva, ábécés nevekkel; a hangközök megnevezésével, zenei szerepük megfigyelésével.
– A dúr és moll hármashangzatok fordításai illetve az alaphelyzetű szűkített, bővített hármashangzat gyakorlása oldással.
– Felismerésük hallás és kottakép alapján, építés.
– A dominánsszeptim dúrban és mollban.
– Éneklése oldással szolmizálva.
– A nyolcütemes bécsi klasszikus periódusforma ritmus- és dallamfordulatainak megfigyelése, kiemelése, gyakorlása.
– Dallami variánsok, figuráció.
– A bécsi klasszikus zene funkciós rendjének gyakorlása.
– T-D-T; T-S-D-T kapcsolatok, funkciós jelző basszus hangok.
– Funkciós kísérőszólam éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkel.
– Műdalok olvasása zongorakísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).
– Kétszólamú vagy hangszerkíséretes klasszikus művek éneklése a tanult zenei ismeretek megfigyeltetésével.
– Két- és többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesek előadásában.
– Kánonok éneklése.
– Hangsorok 6#, 6b előjegyzésig, vezetőhanggal.

A formaérzék fejlesztése
– Zárlatok: fél- és egész-zárlat, álzárlat.
– A klasszikus (és romantikus) dal.
– Két- és háromtagú kisformák, visszatéréses típusok megfigyelése.
– Egy rondó, egy variáció és egy szonátaforma formai megismerése.

Zenei olvasás, írás
– Könnyű periódusok lapról éneklése.
– Periódus terjedelmű bécsi klasszikus anyag lejegyzése a tanult hangnemekben.
– Könnyű hangközmenetek éneklése, írása.
– A kétszólamú írás bevezetése: a kísérő szólamban funkciós főhangok.
– Könnyű népdalok lejegyzése (szöveggel is).

Zenehallgatás
– A zenei kifejezés eszközei a bécsi klasszikus korban (stílusjegyek összegyűjtése).
– Hangszín – hangszerelés.
– A ritmikai, dallami és harmóniai elemek szerepének hallás utáni megfigyelése: (alteráció, kromatika, késleltetés, hangzatfelbontások, funkciók, zárlatok, feszültség – oldás, hangnemi kitérés, moduláció).
– Két- és háromtagú kisformák, visszatéréses típusok, egy rondó, egy variáció és egy szonátaforma megismerése zenehallgatás alapján is.
– A bécsi klasszikus zene stílusjegyeinek, jellegzetes műfajainak, előadói apparátusainak megfigyelése a meghallgatott művekben.
– A romantika kifejezési eszközeinek és a XX. század új hangzásvilágának megfigyelése.
– A homofon és polifon szerkesztési mód felismerése hallás után is.
Rögtönzés
– Ritmuskíséretek rögtönzése aszimmetrikus népdalokhoz. Osztinátók.
– Periódus kiegészítése: megadott előtaghoz utótag rögtönzése.

– Periódusok zenei anyagának variálása a megismert ritmikai és dallami elemekkel (hangzatfelbontás, kromatika, késleltetés stb.).
– Funkciójelző basszus szólam rögtönzése ismert periódushoz dúrban, mollban.

Zenei elemzési képesség
– A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
– A stílusjegyek és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).

Zenei szakkifejezések ismerete
– Bécsi klasszikusok, Köchel-jegyzék, opusz.
– Kvintkör.
– Hangnemi rokonságok, maggiore-minore, a hangnemi kitérés, moduláció.
– A hangközfordítás elve.
– Tritonusz.
– Alteráció, kromatika.
– Funkciók, funkciós vonzás.
– Késleltetés.
– Kadencia, álzárlat, fél- és egész-zárlat.
– Előjáték, utójáték, visszatérés, Coda.
– Imitáció.
– Orgonapont.
– Hangszeres és vokális zene.
– Dal, ária, opera.
– Szimfónia.
– Kamarazene, duó, duett, trió, tercett, kvartett, kvintett.
– Kisformák.
– Triós forma, szonátaforma, rondóforma, variáció.
– A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.
– Az eddig megismert zenei korok rövid áttekintő ismétlése, kronológiai rendezése, a legfontosabb stílusjegyek kiemelése.

Ajánlott tananyag
Elsősorban bécsi klasszikus (romantikus) hangszerkíséretes dalok, duettek
Szimfónia tételek, hangszeres szonáta, variáció, rondó
Néhány könnyű XX. századi dal, kórusmű vagy énekelhető hangszeres darab

Ajánlott szakirodalom:
Lázárné Nagy Andrea: Margaréta II. feladatgyűjtemény
Dobszay László: A hangok világa IV. kötet, Útmutatók
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatás a kötetekből)
Kodály Zoltán: Biciniumok
Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás-olvasás gyakorlófüzetei
Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján
Virágos sorozat népdalfüzetei
Péter József: 165 kánon
W. A. Mozart: 30 kánon
Bárdos Lajos: 70 kánon
Molnár Antal: Klasszikus kánonok
Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében

Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I.
Győrffy István: Dallamírási feladatok

Ajánlott zenehallgatási anyag:
Szemelvények a bécsi klasszikusok műveiből a szonátaforma, a szimfónia (Menüett tétel), az opera megismeréséhez.
Romantikus dalok, karakterdarabok.
A XX. század zenéjéből néhány vokális és hangszeres mű.
Néhány darab Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából (aszimmetria).

Követelmény
Tudjon a tanuló emlékezetből bécsi klasszikus, romantikus műveket, szemelvényeket (dal, kánon, műrészlet) zeneileg igényesen előadni.
Tudjon leolvasni, lejegyezni egyszerű, könnyű klasszikus periódust.
Ismerje a dúr és moll hangsorokat 6#, 6b előjegyzésig.
Ismerje az oktávon belüli hangközöket.
Ismerje a négy alaphelyzetű hármashangzatot, a dúr és moll hangzatok fordításait, valamint a dominánsszeptim akkordot.
Tudja ezeket szolmizálva énekelni, felismerni hallás után, ábécés hangokkal megnevezni a könnyebb hangnemekben (3#, 3b.).
Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.
Ismerje a klasszikus zene alapvető stílusjegyeit, a tanult formáit és
műfajait. Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással,
– A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával,
– Klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).

Követelmények az alapfokú évfolyamok (4. évfolyam) elvégzése után

Ismerje a tanuló a ritmuselemeket a harminckettedektől az egész értékű kottáig.
Ismerje fel hallás után és kottaképről a szinkópa-, éles- és nyújtott ritmust, valamint az egyszerűbb ritmikai átkötéseket.
Legyen áttekintőképessége a 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8, 2/2-es ütemekben.
Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben (könnyebb alterációkban is) 4#, 4b előjegyzésig.
Ismerje a
– pentaton hangsorokat.
– tudja a dúr és moll hangsorokat 6#, 6b előjegyzésig,
– ismerje a háromféle moll hangsort.
– tudja azonosítani – hangszeres tanulmányaihoz kapcsolódóan is – az oktávon belüli tiszta, kis és nagy hangközöket,
– ismerje fel ezeket kottaképről és hallás után.
Ismerje a bővített szekund, bővített kvart, szűkített és bővített kvint hangközöket; tudja ezeket kottaképről azonosítani.

Ismerje a négyféle alaphelyzetű hármashangzat, a dúr és moll fordítások elvét, valamint a dominánsszeptim-hangzat felépítését.
Legyen képes ezeket hallás után felismerni, és kottaképről azonosítani.
Ismerje a funkciós főhangokat 3#, 3b előjegyzésig.
Ismerje a funkciós vonzást.
Ismerje a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát.
Tudjon lejegyezni:
– rövid szótagszámú, tempo giusto magyar népdalt szöveggel,
– két szólamú, igen könnyű műzenei periódust, illetve szólamait hallás után kiegészíteni.
Legyen képes a fentieknek megfelelő nehézségi fokú dallamot lapról olvasni.
Ismerje és tudja kottaképről is azonosítani (hangszeres tanulmányaiban is alkalmazni):
– a magyar népzene stílusjegyeit,
– a periódus fogalmát,
– a kis formákat,
– a triós formát,
– a klasszikus szonátaformát,
– a rondót.
Rendelkezzék a tanulmányai során érintett zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (elsősorban a bécsi klasszikus zenében). Ismerje a leggyakrabban előforduló zenei kifejezéseket.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A bécsi klasszikus zene periodizáló és funkciós gondolkodásának elmélyítése nagyobb lélegzetű zenei formákban.
- A romantikus zeneirodalom alaposabb megismerése.
- Ismerkedés a XX. századi zene néhány alkotásával.
- A tanult magyar népdalkincs bővítése.
- A többszólamú éneklés hangsúlyosabb megjelenése.

Ismeretanyag és hallásfejlesztés

- Az előző évfolyamban tanult ritmusok további gyakorlása, alkalmazása.
- Nyolcad szinkópa és tizenhatod triola és változataik.
- Augmentálás-diminuálás.
- Klasszikus és romantikus dalok, duettek megszólaltatása kottakép alapján.
- Az alterált fordulatok megfigyelése.
- Az alterációk díszítő vagy hangnemi szerepe.
- Könnyű klasszikus, romantikus és XX. századi dalok, énekelhető szemelvények, kórusművek megszólaltatása.
- A dó váltás alkalmazásának elmélyítése.
- A tonalitás felbomlásának megfigyelése.

Hangközök:

- Az előző évfolyamokban tanult hangközök ismétlése, gyakorlása, hallási elmélyítése.
- A belső hangközhallás intenzív fejlesztése, törekvés a szolmizáció lassú, fokozatos elhagyására.
- A szűkített szeptim hangköz, a nóna és decima hangköz fogalma.
- Hangközmenetek éneklése, szolmizálva, ábécés névvel.
- A hangközök zenei szerepének megfigyelése (alterációk és funkciók).

Hangzatok:

- Az alaphelyzetű hármashangzatok, a dúr és moll fordítások, valamint az alaphelyzetű dominánsszeptim hangzat (oldással dúrban, mollban) további gyakorlása, hallási elmélyítése.
- A szűkített hármashangzat megfordításainak felépítése, éneklése oldással dúrban.
- A szűkített szeptimhangzat felépítése, éneklése oldással.
- A dúr és moll hangsor fokaira épített hármashangzatok.
- A funkciós alaphangokra építhető hármashangzatok.

Hangsorok:

- Dúrok, mollok, vezetőhangok 6#, 6b előjegyzésig.
- A modális hangsorok elnevezésének, alaphangjainak ismerete.

A formaérzék fejlesztése:

- Rendhagyó periódusok.
- Álzárlat.
- Egyszerű, két- és háromtagú klasszikus formák éneklése, elemzése.
- A hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése (domináns vagy párhuzamos hangnemek).
- A szonáta-, a variációs és a rondóforma ismétlése, további megfigyelése nagyobb lélegzetű zeneművek tételeként.
- A formai ismeretek mélyítése.

Zenei olvasás, írás

- Klasszikus periódusok, egyszerű modulációs zenei részletek éneklése szolmizálva, dó váltással, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.
- Alterált fordulatok gyakorlása: lapról olvasással, lejegyzéssel.
- Könnyű romantikus és XX. századi dallamok éneklése, memorizálása, (pl. témák a zenehallgatással feldolgozott művekből).
- Műdalok olvasása hangszerkísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).
- Két- vagy többszólamú vokális művek különféle hangszeres együttesekkel is.
- Könnyű periódusok lejegyzése funkciós alsó szólammal, a felső szólamban egy-egy alterált hanggal.
- Egyszerű, rövid XX. századi tonális dallamok, dallamrészletek írása emlékezetből.
- Hangzatok lejegyzése hallás után, felépítés, felismerés kottaképről.
- Kánonok éneklése a klasszikus és romantikus korból.

Rögtönzés

- Dallamokhoz funkciójelző alsó szólam éneklése.
- Egyszerű periódusok zenei anyagának variálása a klasszikus művekben előforduló zenei elemekkel (késleltetés, figuráció, kromatika stb.).
- Periódusok rögtönzése megadott támpontok alapján.

Zenehallgatás

- A zenei kifejezőeszközök megfigyelése a romantikus zenében.
- Új hangnemi rokonságok, harmóniakapcsolatok, formai bővítések.
- A programzene eszközeinek felismerése: a hangulati elemek előtérbe kerülése, a zenekari hangzás bővülése.
- Új hangszerek, hangszínek megjelenése.
- A programzene és a társművészetek kapcsolata.
- A tonalitás felbomlása.
- A XX. századi zene hangzásvilágának megfigyelése (pl. impresszionizmus).
- A zenei formák változásainak megfigyelése.

- Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.

A zenei elemzési képesség fejlesztése
- A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése a bécsi klasszikus zenében.
- Az alapvető zenei összefüggések felismertetése (ritmika, dallam, harmónia, funkció, forma).
- A kisformák és a triós forma önálló elemzése kottakép (és hallás) alapján.
- Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából megismert fordulatok megfigyelése (pl. növekedés, fogyás, pont, vonal, moll és dúr bitonalitása stb.).

Zenei szakkifejezések ismerete
- Komplementer, osztinátó ritmus.
- Modális hangsorok.
- A hangnemek rokonsága, tercrokonság, enharmónia.
- Tonalitás, atonalitás, bitonalitás.
- Főhang, váltóhang, átmenőhang, figuráció, körülírás, késleltetés, előlegezés.
- A bővült periódusok: külső és belső bővülés.
- Zárlatok (gyenge, erős, stb.), álzárlat.
- A szonáta- és a variációs forma.
- A klasszikus szimfónia tételrendje.
- Az opera dramaturgiai felépítése, zenei részei.
- A szimfonikus költemény.
- Tempó- és előadási jelzések: az elsajátított zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag
Dobszay László: A hangok világa V. kötet és Útmutató
Agócsy László: Zenei olvasókönyv
Molnár Antal: Klasszikus kánonok
Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
Péter József: 165 kánon
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás-olvasás gyakorló füzetei
Németh Rudolf-Nógrádi László-Puster János: Szolfézs antológia
Forrai Miklós: Duettek I-II.
Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
Szabolcsi Bence: Zenetörténet
L. Bernstein: Hangverseny fiataloknak
A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai
Frank Oszkár: Alapfokú zeneelmélet
Frank Oszkár: Hangzó zeneelmélet
Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
Frank Oszkár: Schubert dalok

Ajánlott zenehallgatási anyag:
Klasszikus szonáták, szimfóniák, versenyművek tételeinek elemző feldolgozása zenehallgatással.
A zenei kifejező eszközök megfigyelése a programzene alkotásaiban: válogatás a romantikus dalokból, kis formákból (F. Schubert: dalok, táncok, Moments musicaux darabjai, részletek R. Schumann: Jugendalbum című művéből)

Egy dalciklus (pl. Schubert: Die schöne Müllerin) vagy egy szimfonikus költemény meghallgatása, feldolgozása (pl.

Muszorgszkij: Egy kiállítás képei)

Romantikus opera részletek.

A XX. századi művek hangzásvilágának bemutatása (pl. Bartók Béla kórusművei, válogatott szemelvények a Mikrokozmosz-ból, Kodály Zoltán: Epigrammák c. művéből, B. Britten népdalfeldolgozásai) alapján.

Követelmény

Tudja a tanuló a bécsi klasszikus és romantikus dallamokat kotta nélkül stílusosan énekelni, szöveggel előadni (a tanár, a csoporttárs vagy saját zongorakíséretével).

Tudja a hangnemeket 6#, 6b előjegyzésig.

Ismerje az oktávon belüli hangközöket.

Tudja a hármashangzatokat és fordításaikat (a bővített hármashangzatot alaphelyzetben), valamint a dominánsszeptim-akkordokat 3#, 3b hangnemekben elhelyezni.

Ismerje fel hallás után a dúr és moll hármashangzatok megfordításait, valamint a dominánsszeptim-akkordot.

Ismerje a szűkített szeptim-hangzat felépítését.

Tudjon - a tanultaknál jóval könnyebb dallamot - lapról olvasni.

Legyen képes a tanult anyagnál könnyebb periódus terjedelmű dallamot szólam kiegészítésekkel lejegyezni funkciót jelző basszussal együtt.

Tudjon megadott könnyű, periódusterjedelmű dallamot befejezni.

Ismerje a klasszikus, romantikus kor fontosabb zenei stílusjegyeit.

Tudjon felsorolni a megismert zenei korokból zeneszerzőket, műveket.

Ismerje a megtanult zenei formák jellemzőit.

Tudja ismereteit a hangszeres repertoárja elemzésére is alkalmazni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.
- Egy klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).
- Stílusfelismerés hangzó anyag alapján.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A zenei élményanyag bővítése.
- Betekintés a reneszánsz zene művészetébe.
- A barokk zene stílusjegyeinek, főbb műfajainak, zeneszerzőinek alaposabb megismerése.
- További ismerkedés a XX. századi zene hangzás- és formavilágával, elsősorban a folklórizmus és a neoklasszicizmus törekvéseivel (valamint a dodekafónia és más irányzatokkal a csoport képességeitől függően).
- A hat évfolyam műzenei és népzenei ismeretanyagának ismétlése, rendszerezése.
- Az önálló elemzői munka készségének fejlesztése.

Ismeretanyag és hallásfejlesztés

- Reneszánsz vokális és hangszeres művek, barokk áriák, táncformák, színpadi betétdalok, vokális és énekelhető hangszeres művek, szemelvények, énekes megszólaltatása kottakép alapján.

- A jellegzetes barokk fordulatok (komplementer ritmika, hemiola - imitáció, szekvencia, ellenmozgás) megfigyeltetése, felismerése.
- A művek harmóniai vázának megszólaltatása hangközmenetek, hangzatmenetek éneklésével.
- Homofon és könnyű polifon többszólamúság éneklése és kamarazene-szerű megszólaltatása (a tanulók hangszeres előadásában).
- Kánonok éneklése, megszólaltatása hangszerekkel is.
- A XX. századi művek éneklése, hangszeres megszólaltatása, feldolgozása során a pentatónia, a modális hangsorok, egészhangú skála, akusztikus skála, kvartépítkezés, bitonalitás, tizenkétfokúság, cluster megfigyelése, felfedezése.

Hangközök:
- A hangközök további gyakorlása, hallási elmélyítése, a hangközök rendszerezése.
- A szűkített kvart fogalma.
- Az enharmónia.

Hangzatok:
- Az eddigiek gyakorlása, elsősorban hallási elmélyítése.

Zenei olvasás, írás
- Reneszánsz zenei szemelvények, moduláló barokk és bécsi klasszikus dallamok olvasása.
- Könnyű XX. századi szemelvények éneklése.
- A zenei íráskészség segítése hallás utáni elemzésekkel.
- Könnyű barokk és klasszikus kétszólamúság lejegyzése hallás után.
- Memorizálás kottakép, valamint hallás után.

Rögtönzés
- Dallam- és ritmus kiegészítés.
- Adott dallamhoz funkciós basszus éneklése.
- Dodekafon dallamok szerkesztése, komponálása hangszeren.
- XX. századi effektusok kipróbálása hangszeren.

Zenehallgatás
- A reneszánsz zene harmóniáinak, szerkesztésmódjának megfigyelése, hangszereinek bemutatása, felismerése a hallgatott művekben.
- A régi barokk hangszerek jellegzetes hangzásának megismerése.
- A barokk zenekar hangszerei. Continuo.
- A zenekar concertáló szólamcsoportjainak megfigyelése hallás után.
- A zenei dramaturgia az oratórikus művekben.
- A barokk táncok a szvitekben.
- A barokk variáció megfigyelése zenehallgatással.
- A XX. század néhány kiemelkedő magyar alkotásának elemző megismerése, a magyar népzenei elemek megfigyelése e művekben.
- A zeneművészet korszakainak összefoglaló rendszerezése.
- Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.

Zenei szakkifejezések ismerete
- Hemiola, komplementer ritmus.
- Számozott basszus, continuo.
- Imitáció, tonális és reális válasz. Fuga.
- Motetta, madrigál, mise.

- Tonalitás, bitonalitás, politonalitás.
- Akusztikus skála, egészhangú skála, tizenkétfokúság, cluster.
- Szvit, opera, kantáta, oratórium, korál, recitativo, ária.
- A barokk versenymű, concerto grosso, concertálás.
- A szvit és a barokk táncok (allemande, courante, sarabande, gigue, menüett, gavotte).
- Barokkvariáció (passacaglia, chaconne, folia).
- Tempó- és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Zenei elemzési képesség

- Az alapvető zenei összefüggések felismerése, (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), a zenei gondolkodás és elemzési képesség alakítása hallás és kottaképi megfigyelés alapján.
- Önálló elemzés (pl. klasszikus kis formák elemzése lehetőleg hallás után, nagyobb lélegzetű formák elemzése kottakép alapján, tanári irányítással).

Ajánlott tananyag

Magyar népdalok.
Reneszánsz kórusművek, hangszeres táncok énekelhető szemelvényei.
Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató
Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
Németh Rudolf-Nógrádi László-Puster János: Szolfézs antológia
Kodály Zoltán: 15 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán-Vargyas Lajos: Magyar népzene
Dobszay László: A magyar dal könyve
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I-II.
Forrai Miklós: Duettek I-II.
Bartók Béla: Mikrokozmosz
Bartók Béla: Gyermekeknek
Bartók Béla: 27 egyneműkar
Kodály Zoltán: Gyermek- és nőikarok
Máriássi István: Bevezetés a barokk zene világába
Agócsy László: Bach olvasókönyv
Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
Frank Oszkár: A funkciós zene harmónia- és formavilága
Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
Frank Oszkár: Bevezetés a Mikrokozmosz világába
Kortárs zeneszerzők hangszeres darabjai a tanulók repertoárjából
Párkai István: Modern kórusetűdök (Népművelési Intézet)
Nógrádi László-Papp Károlyné-Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I-II.
Nógrádi László-P. Vesztróczi Judit-Szatmári Judit: Muzsikáljunk együtt, Szolfézs 8 (kazetta és munkafüzet)
Győrffy István: Dallamírási feladatok
Barokk hangszeres és oratórikus művek, áriák, színpadi betétdalok, opera részletek. (Válogatva J. S. Bach, H. Purcell,
G. F. Händel, A. Vivaldi műveiből)

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Barokk zene régi hangszereken.
XX. századi nagyobb lélegzetű mű, illetve műrészlet feldolgozása.
(Pl. C. Debussy: A tenger, Bartók Béla: Concerto, Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus, I. Sztravinszkij: Petruska)

Követelmény

Tudjon a tanuló kotta nélkül öt magyar népdalt, öt reneszánsz, barokk vagy klasszikus dallamot és egy művet a XX. század könnyen énekelhető szemelvényeiből, a megismert művek témáiból (elsősorban Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből).

A megszólaltatás legyen zeneileg pontos, stílusos, muzikális.

Ismerje a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7b előjegyzésig.

Tudjon olvasni, írni, tájékozódni 5#, 5b előjegyzésig.

Tudjon egyszerű barokk vagy klasszikus periódust lapról énekelni, kottakép, vagy hallás után memorizálni és lejegyezni.

Ismerje a hangközöket, hármashangzatokat és fordításaikat.

Legyen alapvető stílusismerete a zenetörténeti korokról.

Legyen képes önállóan gyakorolni és tanulni.

Megszerzett tudását tudja alkalmazni a hangszertanulásban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.
- Klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).
- Stílusfelismerés hangzó anyag alapján.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat

Ismerje fel hallás után is kottaképről a tanult ritmusképleteket, metrumokat.

Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben (könnyebb alterációkban is) 4#, 4b előjegyzésig.

Ismerje a

– pentaton hangsorokat.
– a dúr és moll hangsorokat 5#, 5b előjegyzésig,
– a háromféle moll hangsort,
– a kvintkört.

Ismerje fel a művek hangnemeit hangszeres anyagához kapcsolódóan is.

Legyen tájékozott a hangmagassági viszonyokban:

Tudja azonosítani a hangszeres tanulmányaihoz kapcsolódóan a tanult hangközöket, hármashangzatokat és a domináns szeptim hangzatot, ismerje fel ezeket kottakép és hallás alapján.

Ismerje a funkciós főakkordokat 4#, 4b előjegyzésig.

Tudja ezeket kottaképről azonosítani hangszeres anyagához kapcsolódóan is.

Ismerje a funkciós vonzást, a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát.

Tudjon lejegyezni:

– rövid szótagszámú, tempo giusto magyar népdalt szöveggel,
– igen könnyű műzenei periódust funkciót jelző basszussal.

Legyen képes a fentieknek megfelelő nehézségi fokú dallamot lapról olvasni.

Ismerje és tudja kottaképről is azonosítani (hangszeres tanulmányaiban is alkalmazni):

– a magyar népzene stílusjegyeit,
– a periódus fogalmát,
– a kis formákat,

– a triós formát,
– a klasszikus szonátaformát,
– a rondót.
Rendelkezzék alapvető zenetörténeti tájékozottsággal: a tanulmányai során érintett zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (elsősorban a barokk és a bécsi klasszikus zenében).
Ismerje a leggyakrabban előforduló zenei kifejezéseket.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
Írásbeli, és/vagy szóbeli vizsga
A vizsga feladatait az iskola választja ki az A) és B) feladatsor közül vagy a helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

A vizsga tantárgya és időtartama
Szolfézs
Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma: „A" tagozat

Írásbeli vizsga
A) Feladatsor
1. Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből; 4–5 kérdés a megismert, hangsorokra, hangközökre, hangzatokra, formai ismeretekre, stílusokra vonatkozóan

2. Könnyű klasszikus periódus mindkét szólamának lejegyzése „keretes" diktálás alapján.
Az idézet 3/4 vagy 4/4–es lüktetésű, nem moduláló, nehezebb hangközlépéseket nem tartalmaz, a felső szólamban könnyebb alteráció előfordulhat.
A tanulók számára adott: a kulcsok, az előjegyzés, a metrum, a kezdőhangok értékkel és néhány „támpont"–hang.
Az idézet zongorán tízszer hangozhat el.

3. Klasszikus zenei szemelvény elemzése hallás– és kottakép alapján. A tanuló számára adott a mű kottaképe. A szemelvény (vagy mű) kis kéttagú, vagy háromtagú forma legyen. Az elemzés szempontjai: hangnem, forma megállapítása, dallami, ritmikai, funkciós zenei történések jelölése illetve felsorolása. A művet a tanár zongorán bemutathatja.

B) feladatsor
1. Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből; 4–5 kérdés a megismert, hangsorokra, hangközökre, hangzatokra, formai ismeretekre, stílusokra vonatkozóan

2. Egy magyar népdal dallamának lejegyzése. A népdal új stílusú, négysoros, legfeljebb 8–10–es szótagszámú, tempo giusto, izometrikus.
A tanulók számára adott a violinkulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel. A népdal tízszer hangozhat el a megadott abszolút magasságban, énekes előadásban.

3. Könnyű klasszikus zenei szemelvény elemzése hallás– és kottakép alapján. A tanuló számára adott a mű kottaképe. A szemelvény vagy teljes mű: kis kéttagú, vagy háromtagú

forma. Az elemzés szempontjai: hangnem, forma megállapítása, dallami, ritmikai, funkciós zenei történések jelölése illetve felsorolása. A művet a tanár zongorán bemutathatja.
Mindkét feladatsorhoz ajánlott feladatlap készítése.

Szóbeli vizsga
1. Memoriter anyag:
A vizsgázó
– tudjon előadni öt népdalt,
– ismerje a dalok legfontosabb stílusjegyeit;
– tudjon megszólaltatni öt műzenei szemelvényt szóló énekléssel vagy hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező),
– ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

2. A vizsgán a tanuló elemezzen egy választott hangszeres darabot, amellyel kapcsolatban a vizsgabizottság kérdéseket tehet fel a hatodik évfolyam követelményei alapján. Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

Továbbképző évfolyamok „A" tagozat

7. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
– A zenei élményanyag bővítése, a zenei készségek további fejlesztése.
– A régi európai műzene megismerése a gregoriántól a XVI. század vokális művészetén keresztül a kora barokkig.
– A középkor világi zenéje.
– A reneszánsz zene fénykora.
– Az opera keletkezése.
– A két– (és több) szólamú éneklés zenei élményének megteremtése. Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.
Ismeretanyag, hallásfejlesztés.
– A gregorián és reneszánsz kottakép (kulcsok, ütemjelzők).
– Gregorián dallamok éneklése szolmizálás nélkül, hangzókkal.
– Trubadur, Minnesänger dalok, chansonok.
– Könnyű két– és háromszólamú reneszánsz kórusművek éneklése, szólamainak memorizálása.
– A homofon és polifon szerkesztésmód megfigyelése.
– Az imitáció, a reális és tonális válasz.
– Kodály Zoltán reneszánsz stílusban komponált pedagógiai műveinek megszólaltatása.
– A reneszánsz stílusjegyek megfigyelése.
– Kvintpárhuzamok, alaphármashangzat sorozatok éneklése.
– Modális dallamok transzformálása.
– A hangközök ismétlése, hallási elmélyítése.
– Új hangközök elsajátítása: duo– és tredecima.
– A modális hangsorok megismerése, a jellegzetes hangközök kiemelése.
– Modális fordulatok megfigyelése, éneklése.
– Plagális zárlatok megszólaltatása.
– Memóriafejlesztés: témák, rövidebb zenei egységek éneklése, memorizálása, írása emlékezetből.
– Jellemző hangzások, szólammozgások követése hallás után is.

– Reneszánsz kórusművek szerkesztésmódjának megfigyelése.
– Stílusjegyek összegyűjtése.

Zenei szakkifejezések
– Melizma.
– Motetta, mise, carol, anthem.
– Madrigál, korál, zsoltár.
– A gregorián mise állandó részei.
– Recitatívó, ária, continuo.
– Plagális zárlat.
– Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag
Zenei szemelvények énekléshez a középkor egyszólamú egyházi és világi zeneműveiből.
Gregorián ének, trubadúr dallam, valamint régi modális zenei szemelvények.
Válogatás az európai többszólamúság XV–XVI. századi műveiből.
Reneszánsz kórusművek, hangszeres művek.
(Clemens non Papa, Josquin des Prés, A. Willaert, O. Lassus, G. P.Palestrina, G. Gastoldi, L. Marenzio és más szerzők művei).
Néhány mű Kodály Zoltán reneszánsz kétszólamú énekgyakorlataiból.
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve
Szendrey Janka – Dobszay László – Rajeczky Benjamin: Magyar gregoriánum
Lassus: 24 kétszólamú motetta
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret
Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat
Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Fodor Ákos: Schola cantorum I–XIII.
Rajeczky Benjamin: Mi a gregorián?
Rajeczky Benjamin: Magyarország zenetörténete
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
Szabolcsi Bence: Zenetörténet
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
Várnai Péter: Oratóriumok könyve
A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
A zenehallgatási anyag partitúrái.

Ajánlott zenehallgatási anyag
A gregorián és reneszánsz műfajok megismerése zenehallgatással.
A középkor világi zenéje.
A mise állandó részeinek megfigyelése.
A korabarokk opera, C. Monteverdi (pl. operarészlet), H. Schütz (motetta), H. Purcell, és más szerzők művei.
Reneszánsz hangszerek hangzásának megismerése.

Követelmény

Tudjon a tanuló három gregorián dallamot önállóan, két reneszánsz kórusművet és két művet Kodály Zoltán pedagógiai műveiből éneklőtársakkal zeneileg igényesen előadni.
Ismerje a kvintkört.
Tudjon könnyű egy– vagy kétszólamú modális részletet hallás után leírni.
Tudjon harmóniai fordulatokat elemezni.
Ismerje a feldolgozott zenei korszak legfontosabb stílusjegyeit, műfajait és zeneszerzőit.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított stílusjegyek alapján.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
– Zenei élményanyaggyűjtés a barokk kor zenéjéből.
– A stílus alapos megismerése, elsősorban J. S. Bach és G. F. Händel alkotásai alapján.
– A zenei készségek elmélyítése.
– A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
– Nevelés az értékes zene szeretetére.

Ismeretanyag, hallásfejlesztés
– A barokk hangszeres műfajok áttekintése.
– A barokk variáció (folia, chaconne, passacaglia).
– Az oratórium.
– Barokk áriák, dalok hangszerkísérettel, duettek, kórusrészletek, korálok megszólaltatása énekléssel, memorizálással.
– A barokk harmóniafordulatok ismerete, elemzése, felismerése kottáról.
– A barokk műfajok jellegzetes stílusjegyeinek megismerése, kiemelése, megszólaltatása (komplementer ritmika és dallam; szekvencia, motorizmus, dinamika stb.).
– Az invenció és a fúga felépítésének megfigyelése, elemzése.
– Téma, szólambelépések, ellentéma. Hangnemváltások.
– Imitáció, reális, tonális válasz.
– Zenei részletek éneklése, memorizálása, megszólaltatása hangszerekkel is.
– Kánonok.
– Többszólamú énekgyakorlatok.
– Könnyű barokk dallamok lapról olvasása alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.
– Zenei írás (hallás vagy kottakép memorizálása alapján) igen könnyű kétszólamú barokk homofon és polifon műrészletek lejegyzése.

Rögtönzés
– Imitáció, reális, tonális válasz szerkesztése, rögtönzése.

Zenehallgatás
– Válogatás az ajánlott zenehallgatási anyagból a jellegzetes ritmikai, dallami, harmóniai fordulatok– műfajok, stílusjegyek hallási megfigyeléséhez.
– A barokk billentyűs hangszerek hangszínének megismerése.
– Barokk zene meghallgatása eredeti hangszerek megszólaltatásával is.
– A fúga témák belépésének megfigyelése.

– Oratórikus művekben a szereplők dramaturgiai megfigyelése.

Zenei szakkifejezések ismerete
– Barokk táncok, a szvit tételei.
– Variációk: chaconne, folia, passacaglia.
– Concertálás, concerto grosso, continuo.
– Korál.
– Mise, oratórium, kantáta, opera.
– Fúga.
– Ellentéma.
– Dux, comes.
– Modulációs irányok.
– Rokon hangnemek.
– Számozott basszus.
– Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
Máriássi István: Bevezetés a barokk zene világába
Rajeczky Benjamin: Magyarország zenetörténete
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
Várnai Péter: Oratóriumok könyve
C. V. Palisca: Barokk zene.
A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
Szabolcsi Bence: Zenetörténet
Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Bartha Dénes: A zenetörténet antológiája
Nagy Olivér: Partitúraolvasás
Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
Bertalotti: 56 solfeggio
Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár II.
J. S. Bach: Négyszólamú korálfeldolgozások
Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató
Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret I–II.
Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanítás Kodály Zoltán művei alapján
Győrffy István: Korál elemzések
Nógrádi László–Papp Károlyné–Spiegel Marianna: Dallamírás III. kötet A zenehallgatási anyag partitúrái

Ajánlott zenehallgatási anyag
Válogatás C. Monteverdi (pl. operarészlet), H. Schütz (motetta), H. Purcell, F. Couperin, J. Ph. Rameau (hangszeres művek), A. Corelli (pl. La folia), A. Vivaldi (Négy évszak), A. Scarlatti, (dalok), D. Scarlatti (hangszeres) műveiből énekes megszólaltatáshoz.
G. F. Händel: áriák, recitatívók, duettek, kórusrészletek vallásos és történelmi oratóriumokból (pl. Júdás Makkabeus, Messiás), zenekari művek témái : Vízizene)

J. S. Bach: motetta–, kantáta részletek, énekelhető hangszeres művek szemelvényei, versenyművek invenciók, fúga, szvittételek témái. (Jesu meine Freude, Parasztkantáta, Brandenburgi versenyek, d–moll zongoraverseny, a–moll hegedűverseny, egy kétszólamú invenció, Preludium és fuga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból, d–moll preludium és fúga, h–moll szvit).
Néhány mű Kodály Zoltán barokk kétszólamú énekgyakorlataiból.

Követelmény
Tudjon a tanuló öt barokk dallamot (témát) énekelni zeneileg igényes megszólaltatással.
Tudjon két kétszólamú barokk művet, vagy barokk jellegű énekgyakorlatot éneklőtársakkal előadni (pl. Kodály: 15 kétszólamú énekgyakorlataiból).
Tudja a barokk concertálás, imitáció, fúga, tonális és reális válasz fogalmát.
Tudjon egyszerű barokk dallamot lapról énekelni, memorizálni.
Tudjon egyszerű harmóniamenetet kottaképről elemezni.
Tudja helyesen írni és kiejteni a zeneszerzők nevét, műveik címét.
Legyen képes elmélyíteni, alkalmazni új ismereteit a zenei összefüggések, formák, stílusjegyek felismeréséhez.
Legyen képes ismereteit hangszeres tanulmányaiban is alkalmazni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított stílusjegyek alapján.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
– A bécsi klasszikus zene ismereteinek áttekintő ismétlése, elmélyítése.
– Élményanyaggyűjtés a romantikus zene alkotásaiból a jellegzetes stílusjegyek és műfajok, kiemelkedő zeneszerzők munkásságának megismerésével.
– A zenei készségek elmélyítése.
– A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
– Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.

Ismeretanyag és készségfejlesztés
– A klasszikus zene stílusjegyeiről, műfajairól, a zeneszerzők munkásságáról tanultak összefoglaló ismétlése.
– Klasszikus dalok, operarészletek, romantikus dalok, duettek, hangszeres darabok részleteinek éneklése kottaképről.
– A hangnemi kitérés, moduláció hallási elmélyítése: éneklése, gyakorlása szolmizálva dó–váltással.
– A hármashangzatok és a dominánsszeptim fordításainak éneklése és a hallás utáni felismerés gyakorlása.
– A szeptimhangzatok éneklése ábécés nevekkel, hangnemekben.
– A zárlattípusok éneklése felbontva memorizálása, hallás utáni felismerése.
– Az összetett autentikus zárlat megfigyelése.
– A váltóhangok, kromatika. Késleltetés, előlegezés.
– Jellegzetes alterált akkordok hangzási megfigyelése (a csoport képességei szerint).
– Jellegzetes hangközök a harmóniákban (pl. bővített szext).
– A dallam és harmónia szerves összefüggéseinek megfigyeltetése.

– Klasszikus (főként moduláló) periódusok lapról olvasása, ábécés nevekkel is.
– Könnyű hangközmenetek, hangzatmenetek éneklése, lejegyzése.
– Romantikusfordulatok, oldások hangközmenet–, illetve hangzatmenetszerű megszólaltatása – énekléssel, elsősorban ábécés nevekkel, alkalmi hangzókkal és lehetőség szerint zongorával is.
– Romantikus műdalok, duettek, tercettek, könnyű kórusművek szimfóniarészletek megszólaltatása hangszeres és énekes előadásban. (tanári közreműködéssel).
– A tercrokon fordulatok, az enharmonikus moduláció, a lebegő tonalitás hallási és kottaképi megfigyelése, éneklése, megszólaltatása kottakép alapján (hangszeren is).
– A belső hallás fejlesztése, törekvés a szolmizáció fokozatos elhagyására.
– Könnyű egy– és kétszólamú dallamok lejegyzése – mindkét stílusból – a dallamírás különböző lehetőségeivel (pl. keretes írás).
– Periódus (bővült, esetleg moduláló) lejegyzése könnyű funkciójelző basszussal (a csoport képességétől függően).
– A romantikus műfajok jellemzői.
– Zenei formák ismerete: a kiválasztott, hallgatott, feldolgozott zeneművek alapján (szimfonikus költemény, rapszódia, versenymű, nyitány, karakterdarabok jellegzetességei)

Rögtönzés:
– Periódus–előtagra utótag, esetleg moduláló utótag rögtönzése.
– Moduláló periódusok alsószólamának szerkesztése, rögtönzése.
– Hiányos dallamok kiegészítése.
– Dallamhoz kíséret szerkesztése.

Zenehallgatás
– Egy bécsi klasszikus szimfónia és egy opera (vagy oratórikus mű) feldolgozása.
– A funkciós forma– és harmóniavilág fokozatos fellazulásának megfigyelése hallás után is.
– A nemzeti romantikus zene sajátos zenei kifejezőeszközeinek megfigyelése hallás után.
– Hangszerelés, új hangszerek. A romantikus zenekar.
– Hangulatok, érzelmek kifejezése a hangszeres művekben.
– Az új zenei formák megfigyelése hallás után.
Zenei szakkifejezések ismerete
– Zárlattípusok.
– Előlegezés, késleltetés.
– Álzárlatok.
– Lebegő tonalitás.
– Dalciklus.
– Szimfonikus költemény.
– Rapszódia.
– Programzene.
– Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag:
Bécsi klasszikus vokális, hangszeres, szimfonikus művek, drámai műfajok, dalok, változatos feldolgozása.
Válogatás romantikus vokális, hangszeres és szimfonikus művekből (dalok, duettek, hangszerszólók, kamaraművek, versenyművek, szimfónia, szimfonikus költemény, opera és oratorikus művek).
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat
Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret III.
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
Forrai Miklós: Duettek I–II.
Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
Frank Oszkár: Schubert–dalok elemzése
Frank Oszkár: Chopin
Frank Oszkár: Liszt
Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
Nógrádi László – Németh Rudolf – Puster János: Szolfézs antológia
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
Nógrádi László– Papp Károlyné– Spiegel Marianna: Dallamírás III. kötet
Agócsy László: Szállj szép énekszó – 16 egyneműkar
Póczonyi Mária: Romantikus harmóniák
Győrffy István: Dallamírási feladatok
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
A zenehallgatási anyag partitúrái.

Ajánlott zenehallgatási anyag
L. Beethoven (zongoraszonáták, versenyművek),
F. Schubert (dalok, szimfóniák),
F. Mendelssohn (dalok, duettek, Lieder ohne Worte), R. Schumann (dalok, duettek, zongoraverseny),
J. Brahms (dalok, versenyművek),
F. Chopin (zongoraművek), H. Berlioz (Fantasztikus szimfónia), Liszt Ferenc (zongoraversenyek, rapszódiák, szimfonikus költemények), R. Wagner, G. Verdi, Erkel Ferenc (operarészletek),
M. Muszorgszkij (Egy kiállítás képei), P. I. Csajkovszkij (1812 nyitány), B. Smetana (Moldva),
A. Dvořák (Új világ szimfónia), G. Mahler (egy szimfónia tétel), R. Strauss (Till Eulenspiegel).

Követelmény
Tudjon a tanuló öt bécsi klasszikus és romantikus dallamot stílusosan, zeneileg igényesen előadni.
Tudjon két romantikus duettet vagy kórusrészletet éneklőtársakkal megszólaltatni.
Ismerje a romantikus stílus főbb műfajait és azok jellemzőit
Ismerje fel kottakép alapján a modulációs irányokat.
Ismerje a szeptimakkordokat alaphelyzetben, valamint a dominánsszeptim fordításait.
Tudjon igen könnyű romantikus dallamot lapról olvasni, memorizálni és lejegyezni.
Ismerje és tudja helyesen írni és kiejteni a romantikus zeneszerzők nevét és főbb műveik címét.
Legyen képes elmélyíteni, alkalmazni új ismereteit a zenei összefüggések, formák, stílusjegyek felismeréséhez.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított stílusjegyek alapján.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
– Élményanyaggyűjtés a XX. század zenéjéből.
– Ismerkedés a XX. század zenéjének főbb irányzataival, stílusjegyeivel, néhány kiemelkedő zeneszerző alkotásával.
– A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
– Az „értő” zenehallgatás kialakítása.

Ismeretanyag és készségfejlesztés
– Énekelhető egy és többszólamú szemelvények feldolgozása kottakép alapján énekléssel, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel (különös figyelemmel Kodály Zoltán többszólamú énekgyakorlataira és Bartók Béla Mikrokozmosz füzeteiből néhány darab (részlet) megszólaltatására).
– Dallamvariánsok, dallamfordítások megfigyelése, éneklése.
– A tonalitás fogalmának változásai.
– A kitüntetett szerepű funkciók elhalványulása és megszűnése.
– Bitonalitás, politonalitás.
– Néhány XX. századi skála és akkordformáció megfigyelése, éneklése, ismerete a csoport képességei szerint).
– Az egészhangúság, az akusztikus skála, a dodekafónia, a skálamodellek fogalmának elsajátítása.
– Az aleatória, a hangfürt (cluster) fogalma.
– Clusterek megszólaltatása énekléssel, hangszerekkel.
– Az aranymetszés megfigyelése.
– Könnyű Bartók– és Kodály–dallamok lejegyzése keretes vagy folyóírással (vagy memorizálás alapján).
– A belső hallás folyamatos továbbfejlesztése: a hangköz és hangzathallás erősítése a XX. századi művek megszólaltatásához.

Rögtönzés
– A XX. századi komponálási technikák kipróbálása énekléssel és hangszerek bevonásával.
– Reihe, hangfürtök komponálása.
– Skála modellek szerkesztése.

Zenehallgatás
– A különböző irányzatok főbb zenei jegyeinek megfigyelése.
– A XX. századi zene partitúráinak megismerése.

Zenei szakkifejezések ismerete
– Tonalitás, atonalitás, bitonalitás, politonalitás,
– Akusztikus és egészhangú skála. Dodekafónia. Reihe.
– Skálamodellek.
– Téma. Fordítások: tükör, rák, ráktükör.
– Tengely, polaritás, értelmezés a kvintkörön.

– Aranymetszés.
– Komplementer technika.
– Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag
Énekes megszólaltatásra, elemzésre alkalmas szemelvények válogatása a XX. század különféle irányzatainak zenéjéből;
az impresszionizmus : C. Debussy, M. Ravel, O. Respighi,
a folkloristák: Bartók Béla, Kodály Zoltán, M. de Falla, I. Sztravinszkij,
az expresszionizmus és a dodekafónia: A. Schönberg és iskolája, I. Sztravinszkij,
a neoklasszicizmus: A. Honegger, P. Hindemith, Sz. Prokofjev, I. Sztravinszkij, B. Britten, valamint más irányzatok (C. Orff, D. Sosztakovics stb.) képviselőinek műveiből.
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
Bartók Béla: Mikrokozmosz I–VI.
Bartók Béla: Kórusművek
Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán: Kórusművek
Frank Oszkár: Mikrokozmosz elemzések
Párkai István: Modern kórusetűdök
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
Nógrádi László–Papp Károlyné–Spiegel Marianna: Dallamírás III. kötet
Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
Frank Oszkár: Debussy harmóniák
Lendvai Ernő: Szimmetria a zenében
Lendvai Ernő: Bartók stílusa
Kroó György: Miért szép századunk zenéje?
Kroó György: Miért szép századunk operája?
Kókai Rezső – Fábián Imre: Századunk zenéje
A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai
Szabó Csaba: Hogyan tanítsuk századunk zenéjét
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
Várnai Péter: Oratóriumok könyve
A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
Szabolcsi Bence: Magyar zenetörténet
A zenehallgatási anyag partitúrái.

Ajánlott zenehallgatási anyag
Debussy: Gyermekkuckó, Noktürnök,
M. de Falla: Háromszögletű kalap,
Kodály Zoltán: Galántai táncok, Páva variációk,
Bartók Béla: Cantata profana, Zene húros–, ütős hangszerekre és cselesztára Kórusművek (pl. Tavasz), Mikrokozmosz,
A. Honegger: Pacific 236, vagy Johanna a máglyán,
C. Orff: Carmina Burana,
Sz. Prokofjev: Klasszikus szimfónia,
I. Sztravinszkij: Le Sacre du Printemps, A tűzmadár, A katona története

B. Britten: Ceremony of Carols, Népdalfeldolgozások,
A. Schönberg: Egy varsói menekült.
Gershwin, Bernstein, Kurtág, Ligeti stb. művei.

Követelmény
Tudjon a tanuló tíz művet Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből (önálló énekléssel), kórusműveiből, énekgyakorlatiból (éneklő társsal, társakkal) zeneileg igényesen előadni.
Tudjon három zenei részletet más XX. századi vagy kortárs zeneszerzők műveiből.
Ismerje az impresszionizmus, a folklorizmus, a dodekafónia és a neoklasszicizmus irányzatát, képviselőit és jelentősebb alkotásaikat.
Tudjon könnyű XX. századi dallamot lejegyezni.
Zenei ismereteit tudja alkalmazni zenehallgatáshoz, hangszeres darabjainak megfogalmazásához.
Ismerje a legfontosabb tempó és előadási jeleket.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

„A” tagozat
Ismerje és tudja alkalmazni – az alapfokon tanultakon túl – a zenehallgatási anyagban, hangszeres darabjaiban és a tanult készségfejlesztési anyagban előforduló ritmuselemeket és –képleteket.
Ismerje a dallamhangok szerepét, tudja ezeket zeneileg értelmezni (melizma, főhang, váltóhang, átmenőhang– késleltetés stb.)
Rendelkezzék biztos tájékozódó képességgel a relatív és abszolút rendszerben 7#, 7b– előjegyzésig.
Tudja a művek hangnemét megállapítani.
Ismerje
– a kvintkört,
– a hétfokú hangsorokat.
Ismerje
– az egészhangú skálát,
– az akusztikus hangsort,
– a modellskálákat.
– a hármashangzatok és fordításaik valamint a négyeshangzatok felépítését
– a dominánsszeptim hangzat fordításait (oldásokkal).

– a hangnemi kitérést és modulációt – kottakép alapján.
– a romantika hangzásvilágának jellegzetességeit: alterációk, tercrokonság.
Ismerje
– a tonalitás felbomlásának elvét,
– a bi– és a politonalitást,
– a Reihe–t.

– a dodekafónia,
– az aranymetszés,

– a cluster fogalmát.
Legyen ismerete a legfontosabb zenei szerkesztésmódokról.

Rendelkezzék zenetörténeti áttekintő képességgel.
Ismerje a zenei korokhoz kapcsolódó legfontosabb zenei formákat és műfajokat.
Ismerje fel a főbb zenetörténeti korok stílusjegyeit, jellemző műfajait, formáit.
Tudja ezeket néhány társművészeti alkotással összekapcsolni.

Tudjon hallás után lejegyezni
– könnyű klasszikus periódust, funkciót jelző basszussal,
– könnyű romantikus dallamot, vagy szemelvényt.
– lapról olvasni a fentiek nehézségi fokának megfelelő dallamot.
Ismerje a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseit.
Az általános követelményeken
túl Rendelkezzék a tanuló
– olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség–készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,
– kialakult zenei ízléssel és ítélő képességgel.
Tudja a tanuló a megszerzett tudását mind a zeneművek elemzésében, mind hangszeres előadásában önállóan, tudatosan alkalmazni.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
– A zenei élményanyag bővítése.
– Bevezetés a klasszikus zene forma– és harmóniavilágába európai többszólamú népdalok, majd műzenei szemelvények megismerése.
– Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben – főképpen a dúr és moll tonalitáson belül.
– A többszólamúság, társas zenélés készségének fejlesztése funkciós művek alapján.
– A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
– A zenei pályára készülő tanulók intenzív felkészítése.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
– Kis éles, kis nyújtott ritmusok és a nyolcad triola további gyakorlása.
– Nyolcad és tizenhatod felütés.
– 3/8, 6/8. Pontozás, átkötés 6/8–ban is.
– Ritmusmotívumok írása emlékezetből, hallás után 6/8–ban is.
– A mazurka és siciliano ritmus jellemzőinek megfigyelése.
– Ritmusgyakorlatok egy és két szólamban.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– A módosított hangok: fi, szi, di, ri és ta gyakorlása népzenei és műzenei olvasási (vagy memoriter) anyagon.
– Az alterált hangokkal dallamfordulatok visszaéneklése hallás után.
– Más népek népzenéjének többszólamú megszólaltatása.

– Hangszerkíséretes dalok (tanári kísérettel).
– Kánonok éneklése.
– Kürtmenetek, hangközmenetek, kétszólamú funkciós részletek megszólaltatása énekléssel és egyéni hangszerjátékkal is.
– T–D–T, T–S–D–T kapcsolatok.
– Funkciós főhangok éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkel.

Hangközök:
– Az előző évben tanult hangközök gyakorlása, felismerés hallás után és kottaképről. Építés.
– Új ismeretek: a kis és nagy szeptim, oldással.
– Bővített kvart, szűkített, bővített kvint, oldással.
– A hangközök megfordításai.
– Könnyű hangközmenetek feldolgozása énekléssel.

Hangzatok:
– Az alaphelyzetű hármashangzatok felismerése hallás után felbontásban vagy együtthangzásban.
– Építésük, felismerésük kottaképről.
– A hármashangzatok megfordításának elve, a dúr és moll hangzat fordításai.
– Hallásgyakorlatok felbontásban, együtthangzásban.
– A dominánsszeptim hangzat megfigyelése.

Hangsorok:
– Dúrok, mollok, vezetőhangok 4#, 4b előjegyzésig.
– Azonos alapú dúr és moll.
– A hangnemi kitérés és moduláció megfigyeltetése.

A formaérzék fejlesztése:
– A periódus részeinek, zenei anyagának értelmezése, nyitás – zárás.
– Kis kéttagú–, háromtagú forma, triós forma.
– A kisformák hallás utáni felismerése.

Zenei olvasás, írás
– Olvasógyakorlatok szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.
– Könnyű régi stílusú és új stílusú magyar népdalok lejegyzése.
– Hangközök, hármashangzatok felismerése, lejegyzése együtthangzásban vagy felbontásban.

– Hangközmenetek éneklése felbontással is, lejegyzése hallás után.
– Könnyű periódusok olvasása, memorizálása kottaképről, – írás emlékezetből vagy hallás után.
– A helyes kétszólamú kottaírás.

Rögtönzés
– Adott dallamhoz tercmenet, kürtmenet szerkesztése.
– Periódusok kiegészítése: zárások, adott előtaghoz utótag (A–Av, A–B).
– Periodizáló dallamokhoz egy–egy kísérőhang éneklése.

Zenehallgatás
– Magyar és más népek táncai a műzenében.
– Barokk, klasszikus táncok – elsősorban a tanulók hangszeres darabjaiból.
– A hangszerelés, a dinamika – mint a zenei kifejezés eszközei.

– A kamarazenekar, a szimfonikus zenekar a bécsi klasszikus korban.

Zenei szakkifejezések
– Augmentálás, diminuálás.
– Mazurka és siciliano ritmus.
– Azonos alapú dúr és moll hangsor.
– Kvintoszlop.
– Kürtmenet.
– Funkciók.
– Hangnemi kitérés, moduláció, orgonapont.
– Periódus, kéttagú–, háromtagú forma, triós forma, Da Capo.
– Duett, duó, tercett, trió.
– Partitúra.
– A régi stílusú és új stílusú népdalok.
– A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

Ajánlott tananyag
Más népek funkciós népzenéje: egyszerű tercelő, kürtmenetes stb. kísérőszólammal vagy hangszerkísérettel.
Könnyű szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből, darabok a tanulók hangszeres anyagából is.
Két–három–négyszólamú könnyű kánonok.
Dobszay László: A hangok világa III. és IV. kötet, ÚtmutatóK
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. II.
Bárdos Lajos: Írások népzenénkről
J. Irsai Vera: Szolfézs példatár II.
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
Szőnyi Erzsébet: A zenei– olvasás írás gyakorlófüzetei
Péter József: 165 kánon
Bárdos Lajos: 70 kánon
Bárdos Lajos: Európa peremén
Németh– Nógrádi– Puster: Szolfézs antológia
Kerényi M. György: Százszínű csokor
Sulyok Gizella: Pilletánc II.–III.
Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)
Györffy István: Dallamdiktálás
Kezdők zongoramuzsikája (J. S. Bach, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Weber)

Ajánlott zenehallgatási anyag:
Magyar és más népek táncai a műzenében (elsősorban a bécsi klasszikusok hangszeres táncai, valamint F. Chopin, A. Dvořák, B. Smetana, P. I. Csajkovszkij, J. Brahms, M. Ravel művei).
Szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből: dalok, opera és szimfónia részletek.

Követelmény

Tudjon a tanuló tíz dallamot, kánont, dalokat más népek zenéjéből, illetve a bécsi klasszikus korból előadni. A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.
Tudjon folyamatosan 6/8–os ütemben ritmust olvasni, egyszerű 4–8 ütem terjedelmű dallamot lejegyezni, könnyű 4–8 ütem terjedelmű dallamot memorizálni.
Dalokat, dallamfordulatokat kottából énekelni szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel a tanult hangnemekben.
Tudjon magyar népdalokat szöveggel lejegyezni.
Tudja a dúr, moll hangsorokat (vezetőhangokat) 4#, 4b előjegyzésig, tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.
Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint, kis és nagy szext, kis és nagy szeptim és tiszta oktáv hangközöket.
Tudja kottaképről azonosítani és felépíteni a kis és nagy szeptim, a bővített kvart, a szűkített és bővített kvint hangközöket.
Ismerje fel hallás után az alaphelyzetű dúr, moll, szűkített és bővített hármashangzatokat; tudja kottaképről azonosítani és adott hangra szerkeszteni. Ismerje a funkciókat, a periódus és a kisformák felépítését.
Ismerje a bécsi klasszikus zeneszerzőket.
Tudja ismereteit alkalmazni hangszertanulása során is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A tanult zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
– Zenei élményanyag bővítése.
– A periodizáló és funkciós zenei gondolkodás megismertetése a bécsi klasszikusok művei alapján.
– A többszólamú éneklési készség fejlesztése.
– A tanult magyar népzenei anyag bővítése modális és a dunántúli pentaton hangkészletű dalokkal.

– A zenei elemző képesség fejlesztése.
– A zenei pályára készülők emeltszintű felkészítése.

Zenei ismeretek és hallásfejlesztés
– Az előző évek készségfejlesztési eredményeinek átfogó (globális) alkalmazása.
– A belső hallás és a zenei memória további intenzív fejlesztése.
– Átkötés, pontozás, harminckettedek elsajátítása, gyakorlása.
– Az alla breve további gyakorlása.
– A népzenei anyagban arányok, szimmetriák, aszimmetriák megfigyelése.
– 5/8, 8/8 (3+3+2) gyakorlása ritmusfeladatokkal.
– Műdalok éneklése zongorakísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).
– Kétszólamú vagy hangszerkíséretes klasszikus művek éneklése, megfigyeltetése, elemzése.
– A módosított szolmizációs hangok gyakorlása (di, ri, fi, szi, ta, ma) hangok énekléssel, különböző fordulatokban.
– Alterált hangok, mint a díszítés, és mint a hangnemváltás eszközei.
– A kromatika megfigyelése.
– Kromatikus fordulatok gyakorlása énekléssel: lapról olvasási anyagban és hallás után.

– A késleltetés megismertetése.
– A nyolcütemes klasszikus periódusforma dallam– és ritmusfordulatai.
– Dallami variánsok, figuráció.
– Könnyű hangközmenetek éneklése szolmizálva és ábécés névvel.
– Hangközmenetek megszólaltatása egyéni éneklés és zongora együtthangzásával is. Transzponálás a tanult hangnemekbe.
– A klasszikus dúr és moll zene funkciós rendjének gyakorlása.
– T–D–T; T–S–D–T kapcsolatok.
– T–D funkcióváltás felismerése hallás után.
– Funkciós kisérőszólam éneklése a dallamhoz, szolmizálva és ábécés nevekkel.
– A funkciójelző basszus árnyaltabb használata.
– Maggiore– minore kapcsolatok, dallamok transzformálása.
– Kitérés, moduláció a domináns hangnembe.
– Két– és többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.

– A hangközök rendszerezése.
– A tiszta, kis és nagy hangközök éneklése, felismerése és megnevezése ábécés nevekkel az eddigi hangnemekben.
– A bővített kvart és szűkített kvint éneklése oldással a tanult hangnemekben.
– Könnyű hangközmenetek éneklése szolmizálva, megnevezése ábécés nevekkel, lapról olvasása, írása hallás után.
– A dúr és moll hármashangzatok alaphelyzetben és fordításokban.
– A szűkített és bővített hármashangzatok alaphelyzetben, oldással.
– A dominánsszeptim oldással dúrban és mollban; éneklés szolmizálva és ábécés nevekkel, felismerés felbontásban vagy együtthangzásban, felismerés kottakép alapján is, építés.
– A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
– Dúr és moll hangsorok 5#, 5b előjegyzésig.
– Modális hangsorok elsajátítása, felismerése kottakép alapján.

A formaérzék fejlesztése:
– Zárlatok: fél– és egész–zárlat, álzárlat.
– A klasszikus (és romantikus) dal, a két– és háromtagú kis formák, visszatéréses típusok megfigyelése.
– Triós forma, rondó–, szonátaforma megismerése (könnyű szonatinákon keresztül).

Zenei olvasás, írás
– Könnyű periódusok lapról éneklése.
– Könnyű hangközmenetek lejegyzése hallás után.
– A kétszólamú írás bevezetése (a kísérő szólamban funkciós főhangokkal).

– Könnyű periódusok lejegyzése (funkciót jelző basszussal).
– Népdalok lejegyzése szöveggel, énekes diktálás után.
– A kétszólamú művek megszólaltatása ének–hangszer előadásban is.

Zenehallgatás
– A ritmikai, dallami és harmóniai elemek szerepe a zenei kifejezésben (alteráció, késleltetés, hangzatfelbontások, kromatika, funkciók, zárlatok: feszültség – oldás, hangnemi kitérés, moduláció).
– A bécsi klasszikus zene előadói gyakorlatának megfigyelése.
– A szonátaforma megismerése, elemzése zenehallgatással is.

– A kis formák felismerése hallás után.

Rögtönzés
– Ritmuskíséret rögtönzése aszimmetrikus népdalokhoz.
– Osztinátók.
– Periódus kiegészítése: megadott előtaghoz utótag rögtönzése (A–Av, A–B).
– Periódusok zenei anyagának variálása a megismert ritmikai és dallami elemekkel (hangzatfelbontás, kromatika, késleltetés stb.).
– Funkciójelző basszus szólam rögtönzése ismert periódushoz dúrban, mollban.

A zenei elemző képesség fejlesztése:
– A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
– A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
– A stílusjegyek és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).

Zenei szakkifejezések ismerete
– Hangnemi rokonságok, maggiore– minore, a hangnemi kitérés, moduláció.
– Hangközfordítások, hangzatfordítások.
– Tritonusz.
– Figuráció.
– Alteráció, kromatika.
– Funkciók, funkciós vonzás, funkciós főhangok.
– Késleltetés.
– Kadencia, fél– és egész–zárlat, álzárlat.
– Előjáték, utójáték, visszatérés, coda.
– Homofon, polifon szerkesztési mód.
– Imitáció.
– Orgonapont.
– Hangszeres és vokális zene.
– Dal, opera, ária, szimfónia.
– Kamarazene, duó, duett, trió, tercett, kvartett, kvintett.
– Kisformák.
– Triós forma, szonátaforma, rondóforma, variáció.
– Bécsi klasszikusok, Köchel–jegyzék, opus.
– A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

Ajánlott tananyag
Bécsi klasszikus hangszerkíséretes dalok, duettek.
Jól énekelhető szemelvények (témák) a szonátaforma, a szimfónia menüett tételének (triós forma) és az opera és a kamarazene megismeréséhez.
Könnyű XX. századi dal, kórusmű vagy éneklésre alkalmas hangszeres darab. Kodály Zoltán: Biciniumok
Darabok Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából.
Dobszay László: A hangok világa IV. és V. kötet, Útmutatók
J. Irsai Vera: Énekeljünk, muzsikáljunk
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)

Kodály Zoltán: Biciniumok
Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
Szőnyi Erzsébet: A zenei olvasás írás gyakorlófüzetei
Német–Nógrádi–Puster: Szolfézs antológia
Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján
Molnár Antal: Klasszikus kánonok
Péter József: 165 kánon
W. A. Mozart: 30 kánon
Bárdos Lajos: 70 kánon
Molnár Antal: Klasszikus kánonok
Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
Győrffy István: Dallamírási feladatok
Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I.

Ajánlott zenehallgatási anyag:
J. Haydn, W. A. Mozart, L. Beethoven dalok, hangszeres táncok. Kamaraművek. Opera részletek.
Hangszeres szonáta és rondó megfigyelése hallás után is.

Követelmény
Tudjon a tanuló tíz bécsi klasszikus dallamot, öt magyar népdalt és két Kodály biciniumot énekelni.
A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.
Ismerje a kvintoszlopot 5#, 5b előjegyzésig.
Ismerje fel hallás után a tanult hangközöket, tudja azokat felépíteni a tanult hangnemekben.
Tudjon lejegyezni egyszerű hangközmenetet.
Ismerje fel hallás után a négyféle hármashangzatot, a dúr és moll hármashangzatok fordításait valamint a dominánsszeptim hangzatot.
Tudja megadott hangnemben énekelni ábécés nevekkel és felismerni kottaképről is.
Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.
Tudja az ezekre építhető hármashangzatokat.
Ismerje fel a T–D funkcióváltozást hallás után.
Tudjon könnyű, funkciós főhangokkal kísért kétszólamú dallamot lejegyezni,
Tudjon könnyű dallamot lapról olvasni szolmizálva és ábécés nevekkel,
Tudjon könnyű periódusnyi dallamot memorizálni kottakép vagy hallás alapján.
Tudja használni a zenei szakkifejezéseket.
Ismereteit tudja alkalmazni hangszeres tanulmányai során is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A memoriter anyag egyéni bemutatással.
– A műzenei szemelvények, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
– A bécsi klasszikus zene periodizáló és funkciós gondolkodásának elmélyítése nagyobb lélegzetű formákkal.
– Betekintés a romantikus zeneirodalomba.

– Ismerkedés a XX. századi zene hangzásvilágával.
– Az eddig elsajátított magyar népdalkincs bővítése.
– Tudatos zenehallgatásra nevelés.

Ismeretanyag, hallásfejlesztés
– Az előző évfolyamban tanult ritmusok további gyakorlása, alkalmazása.
– Nyolcad szinkópa, tizenhatod triola és változataik, szinkópaláncok, ritmusgyakorlatok.
– Augmentálás, diminuálás.
– Aszimmetrikus ritmusok megfigyelése, gyakorlása, elsajátítása.
– Klasszikus és romantikus dalok, duettek, megszólaltatása.
– Klasszikus kánonok éneklése.
– Alterált fordulatok gyakorlása lapról olvasással, memorizálással.
– Az alterációk szerepének megfigyelése, enharmónia.
– Könnyű klasszikus, romantikus és XX. századi dalok, énekelhető szemelvények, kórusművek elsajátítása olvasással, énekléssel, memorizálással.
– Két– vagy többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.

Hangközök:
– A szűkített szeptim, a nóna és decima hangköz fogalma, gyakorlása.
– A belső hangközhallás intenzív fejlesztése, törekvés a szolmizáció, fokozatos elhagyására.
– Hangközmenetek (hangnemi kitéréses is) éneklése, szolmizálva, ábécés névvel.
– A hangközök zenei szerepének megfigyelése (alterációk és funkciók).
– A dallam és funkciós kíséret megfigyeltetése, éneklése.

Hangzatok:
– Az eddig tanultak hallási elmélyítése.
– A szűkített hármashangzat megfordításai. Oldás dúrban és mollban.
– A szűkített szeptimhangzat felépítése, oldása.
– A dúr és moll hangsor minden fokára (kiemelten a funkciós főhangokra épített hármashangzatok).
– A fá mint domináns basszushang (az V^2 – I^6 kapcsolat megfigyeltetése a fokszám tudatosítása nélkül).
– Egyszerű hangzatmenetek éneklése, lejegyzése.
– A hangközök és hangzatok funkciós jelentőségének megfigyelése.

Hangsorok:
– Dúrok, mollok, vezetőhangok 7#, 7b előjegyzésig, a kvintkör.
– A modális hangsorok jellemzőinek elsajátítása, éneklés, felismerés, gyakorlása 5#, 5b előjegyzésig.
– Hangnemi rokonságok.

A formaérzék fejlesztése
– Rendhagyó periódusok egyszerű két– és háromtagú klasszikus formák éneklése, elemzése.
– Az álzárlat, mint a bővítés eszköze.
– A szonátaforma alaposabb ismerete.

Zenei olvasás, írás
– Könnyű, klasszikus, alterációs fordulatokat tartalmazó, moduláló periódusok lapról éneklése szolmizálva, alkalmi hangzóval (szöveggel) és ábécés névvel.

– Hangköz–, hangzatmenetek éneklése, lejegyzése.
– Műdalok olvasása hangszerkísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).
– Részletek éneklése, elemzése Bartók Béla Mikrokozmosz c. művéből.
– Könnyű alterációs fordulatokat tartalmazó nyolcütemes klasszikus periódusok lejegyzése (funkciós basszussal).
– Memorizálás kottakép, valamint hallás után.
– Hangközmenetek, hangzatmenetek, könnyű kétszólamú szemelvények ének–zongorás megszólaltatása egyénileg is.
– Könnyű XX. századi kórusművek, énekelhető szemelvények megszólaltatása.

Rögtönzés
– Teljes periódusok rögtönzése megadott támpontok alapján.
– Változatosabb funkciójelző basszus–szólam éneklése dallamhoz.
– Egyszerű, megadott periódusok zenei anyagának variálása a megismert klasszikus zenei elemekkel.

A zenei elemző képesség fejlesztése:
– Hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése a domináns és párhuzamos hangnembe.
– A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
– A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
– A stílusjegyek felismerése és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).
– Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert fordulatok megfigyelése (pl. növekedés, fogyás, pont, vonal, dúr, moll bitonalitása).

Zenehallgatás
– A klasszikus szonáták, szimfóniák versenyművek tételeinek formai megfigyelése hallás után is.
– Variációk, variációs tételek – későbbi korokból is.
– Kamarazenei együttesek megismerése: duó, trió, kvartett, kvintett.
– Romantikus dalok és kis formák zenei (hangszeres karakterdarabok) kifejezőeszközeinek megfigyelése.
– Válogatás XX. századi művekből (pl. Bartók Béla: Concerto).
– Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.

Zenei szakkifejezések
– A hangnemi rokonság.
– Főhang, váltóhang, átmenőhang, figuráció, körülírás, késleltetés, előlegezés.
– Bővült periódusok, külső és belső bővülés, nagy– és kisütemes írásmód.
– Zárlatok (gyenge, erős, stb. álzárlat).
– Klasszikus táncok.
– A szonáta– és a variációs forma.
– A klasszikus szimfónia, versenymű.
– Az opera, nyitány, ária, recitativo.
– Prozódia.
– Tempó– és előadási jelzések: az elsajátított zenei anyag szerint.

Ajánlott tananyag
Klasszikus dalok, duettek, tercettek, kórusrészletek válogatása énekes megszólaltatáshoz.
A klasszikus stílushoz közelálló romantikus műdalok és szemelvények.

Könnyű, első sorban vokális XX. századi művek.
Aszimmetrikus metrumú magyar népdalok.
Dobszay László: A hangok világa V. kötet és Útmutató
Agócsy László: Zenei olvasókönyv
J. Irsai Vera: Énekeljünk, muzsikáljunk
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat
Molnár Antal: Klasszikus kánonok
Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
Péter József: 165 kánon
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár–képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján
Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia
Forrai Miklós: Duettek I–II.
Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai
Frank Oszkár: Alapfokú zeneelmélet
Frank Oszkár: Hangzó zeneelmélet
Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében.
Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
Frank Oszkár: Schubert dalok
Győrffy István: Dallamírási feladatok
Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. II. kötet.

Követelmény
Tudjon a tanuló tíz bécsi klasszikus és romantikus dallamot énekelni és szöveggel előadni, a megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.
Ismerje a kvintkört.
Ismerje fel a hangközöket a tiszta prímtől a nagy decimáig, hallás után, együtthangzásban és kottaképről.
Tudja a hármashangzatokat, fordításaikat és a tanult négyeshangzatokat 5#, 5b előjegyzésig a dúr és moll hangsorokban.
Ismerje fel hallás után a dúr, moll és szűkített hármashangzatokat és megfordításaikat; az alaphelyzetű bővített hármashangzatot, valamint a dominánsszeptim– és a szűkített szeptimhangzatot együtthangzásban vagy felbontásban. Tudjon hallás után lejegyezni:

– alterációt tartalmazó hangközmenetet,
– egyszerű hangzatmenetet,
– bécsi klasszikus periódus funkciót jelző, változatos alsó szólammal.

Tudjon
– lapról énekelni (stílusosan, muzikálisan) a tanult anyagnál könnyebb dallamot (4#, 4b előjegyzésig) szolmizálva, vagy alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkel,
– a tanult anyagnál könnyebb periódusnyi dallamot kottaképről vagy hallás után memorizálni,

– adott periódus előtagjához utótagot rögtönözni,
– ismerje fel hallás után a funkcióváltozásokat,
– ismerjen fel hallás után egyszerű műzenei formákat (kis két– és háromtagúság, da capo stb.),

– legyen képes önálló elemzésre hallás után a tanult formákban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással,
– A memoriter anyagból egyéni bemutatás,
– A műzenei szemelvények, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

6. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
– A zenei élményanyag bővítése.
– A barokk zene alapvető stílusjegyeinek megismerése.
– A zenei pályára készülő tanulók zenei készségeinek fejlesztése.
– A továbbtanuláshoz szükséges ismeretek rendszerezése.
– Az önálló gyakorlás – tanulás, elemzés képességének kialakítása.

Ismeretanyag, készségfejlesztés
– A hallás utáni megfigyelőképesség fejlesztése.
– Klasszikus és barokk áriák, színpadi betétdalok, vokális és énekelhető hangszeres művek, szemelvények megszólaltatása kottakép alapján.
– A hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése.
– A klasszikus zárlatok megfigyelése, éneklése.
– Rendhagyó klasszikus periódusok elemzése.
– Kisütemes és nagyütemes periódusok, „fordított" periódusok.
– Imitáció, tonális és reális válasz.
– Jellegzetes barokk fordulatok (szekvencia, ellenmozgás, komplementer ritmus) megfigyelése, hangoztatása, éneklése.
– Betekintés a XX. századi zene formavilágába: dalok, művek témáinak, memorizálása.
– A XX. századi művek feldolgozása: egészhangú skála, akusztikus skála, kvartépítkezés, tizenkétfokúság, cluster fogalmainak megismerése.
– Az eddig tanult hangközök rendszerezése, gyakorlása.
– Hangköz– és hangzatmenetek további gyakorlása.
– Könnyű Reihe megszólaltatása hangszeren.
– Intenzív hangközhallás fejlesztés a szolmizáció fokozatos elhagyása érdekében.
– A hármashangzatok és fordításaik gyakorlása, abszolút rendszerbe helyezése.
– A bővített hármashangzat fordításai (oldással).
– A dominánsszeptim– és szűkített szeptimhangzat gyakorlása oldással.
– A fentiek éneklése szolmizálva, ábécés nevekkel tonalitásban, tonalitáson kívül, azonos alsó hangokra is.

Zenei olvasás, írás
– Alterációt, hangnemi kitérést, modulációt tartalmazó klasszikus periódusok, barokk dallamok lapról olvasása, éneklése szolmizálva, alkalmi hangzókkal (szöveggel) és ábécés nevekkel.
– Könnyű XX. századi szemelvények éneklése, lehetőleg ábécés nevekkel.
– Hangköz– és hangzatmenetek éneklése szolmizálva, ábécés nevekkel, lejegyzése hallás után.
– Kétszólamú, bővülést, hangnemi kitérést, esetleg modulációt tartalmazó klasszikus periódusok lejegyzése.

– Népdalok lejegyzése énekes diktálás után szöveggel.
– Memorizálási feladatok kottakép, valamint hallás után.
– Funkciójelzéses dallamok, egyenletes ritmusú – hangnemi kitérést tartalmazó – kétszólamú menetek ének–zongorás megszólaltatása egyénileg is.
– Homofon és könnyű polifon többszólamúság énekelve és hangszereken előadva is.
– Hangszerkíséretes műdalok, áriák két– vagy többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.
– Könnyű XX. századi kórusművek, énekelhető szemelvények megszólaltatása, memorizálása.

Rögtönzés
– Periódus előtagjához moduláló utótag rögtönzése.
– Dallamhoz basszus rögtönzés.
– Egyszerű, megadott periódusok zenei anyagának variálása a megfigyelt, elsajátított klasszikus fordulatokkal.
– Improvizáció Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert zenei elemekkel.

A zenei elemző képesség fejlesztése:
– A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
– A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
– A stílusjegyek felismerése és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).
– Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert fordulatok megfigyelése (pl. növekedés, fogyás, pont, vonal, dúr, moll bitonalitása).

Zenei szakkifejezések
– Aautentikus, összetett zárlat.
– Poliritmika, hemiola.
– Számozott basszus.
– Tonalitás, bitonalitás, politonalitás.
– Akusztikus skála, egészhangú skála, tizenkétfokúság.
– Cluster.
– Szvit, opera, kantáta, oratórium, korál, recitativo, ária.
– A szvit jellegzetes tánctételei.
– A barokk versenymű, concertálás.
– Fuga, reális és tonális válasz.
– Opera, recitativo, ária, betétdal.
– Szonátaforma, rondóforma, variációs forma.
– A klasszikus versenymű, kadencia.
– Tempó– és előadási jelek a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag
Klasszikus zenei szemelvények. Dalok, áriák, duettek, kánonok.
Barokk dalok, könnyű áriák, két– és háromszólamú vokális művek.
Reneszánsz kórusművek, táncok. Kodály Zoltán könnyebb kórusművei.
Néhány XX. századi énekes és hangszeres mű.
Magyar népdalok.
Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató
Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia
Kodály Zoltán: 15 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár I.
Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret II.
Kodály Zoltán – Vargyas Lajos: Magyar népzene
Dobszay László: A magyar dal könyve
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II.
Forrai Miklós: Duettek I–II.
Bartók Béla: Mikrokozmosz
Bartók Béla: Gyermekeknek
Bartók Béla: 27 egyneműkar
Kodály Zoltán: Gyermek– és nőikarok
Máriássi István: Bevezetés a barokk zene világába
Agócsy László: Bach olvasókönyv
Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
Frank Oszkár: A funkciós zene harmónia– és formavilága
Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
Frank Oszkár: Bevezetés a Mikrokozmosz világába
Kortárs zeneszerzők hangszeres darabjai a tanulók
repertoárjából Párkai István: Modern kórusetűdök (Népművelési
Intézet) Győrffy István: Dallamírási feladatok
Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok II– III. kötet.
Nógrádi László – P. Vesztróczi Judit – Szatmári Judit: Muzsikáljunk együtt, Szolfézs 8 (kazetta és munkafüzet)

Ajánlott zenehallgatási anyag
– Reneszánsz kórusművek
– Szvit, korál, kantáta–, passió–, oratórium–, versenymű–, operarészletek, hangszeres darabok (H. Purcell, G. F. Händel és J. S. Bach művei)
– Válogatás Bartók Béla, Kodály Zoltán kórusműveiből, hangszeres darabjaiból, I. Sztravinszkij, C. Orff műveiből, valamint magyar kortárs zeneszerzők (pl. Kurtág György) darabjaiból.

Követelmény
Tudjon a tanuló tíz periódus terjedelmű barokk és klasszikus dallamot, tíz népdalt szöveggel emlékezetből, öt művet a XX. századi könnyen énekelhető szemelvényekből (elsősorban Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből).
A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.
Ismerje
– a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7b előjegyzésig,
– a modális hangsorokat, tudja énekelni azokat ábécés nevekkel 4#, 4b előjegyzésig.
Tudja énekelni ábécés nevekkel a hangközöket, hármashangzatokat és fordításaikat, valamint a tanult négyeshangzatokat dúr és moll hangsorokban. Ismerje fel együtthangzásban hallás után.
Tudjon lejegyezni

– alterációt, hangnemi kitérést tartalmazó hangközmenetet,
– kétszólamú klasszikus vagy barokk dallamot.
Tudjon lapról énekelni hasonló nehézségi fokú dallamot szolmizálva, alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkel.
Tudjon memorizálni a tanult anyagnál könnyebb, periódusnyi dallamot kottaképről vagy hallás után.
Tudjon rögtönözni
– periódus előtaghoz utótagot,
– funkciós dallamhoz funkciójelző második szólamot.
Ismerje fel hallás után az egyszerű műzenei formákat.
Ismerje a magyar népdalok stílusköreit és stílusjegyeit.
Ismerje a szonáta–, rondó– és variációs formák felépítését.
Legyen képes az alapvető zenei összefüggések felismerésére (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), önálló elemzésre.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A memoriter anyagból egyéni bemutatás.
– A műzenei szemelvények, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat
Ismerje fel hallás után is kottaképről a tanult ritmusképleteket, metrumokat.
Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben (könnyebb alterációkban is) 4#, 4b előjegyzésig.
Ismerje a
– pentaton hangsorokat.
– a dúr és moll hangsorokat 5#, 5b előjegyzésig,
– a háromféle moll hangsort,
– a kvintkört.
Ismerje fel a művek hangnemeit hangszeres anyagához kapcsolódóan is.
Legyen tájékozott a hangmagassági viszonyokban:
Tudja azonosítani a hangszeres tanulmányaihoz kapcsolódóan a tanult hangközöket, hármashangzatokat és a domináns szeptim hangzatot, ismerje fel ezeket kottakép és hallás alapján.
Ismerje a funkciós főakkordokat 4#, 4b előjegyzésig.

Tudja ezeket kottaképről azonosítani hangszeres anyagához kapcsolódóan is.
Ismerje a funkciós vonzást, a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát.
Tudjon lejegyezni:
– rövid szótagszámú, tempo giusto magyar népdalt szöveggel,
– igen könnyű műzenei periódust funkciót jelző basszussal.
Legyen képes a fentieknek megfelelő nehézségi fokú dallamot lapról olvasni.
Ismerje és tudja kottaképről is azonosítani (hangszeres tanulmányaiban is alkalmazni):
– a magyar népzene stílusjegyeit,
– a periódus fogalmát,
– a kis formákat,
– a triós formát,

– a klasszikus szonátaformát,
– a rondót.
Rendelkezzék alapvető zenetörténeti tájékozottsággal: a tanulmányai során érintett zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (elsősorban a barokk és a bécsi klasszikus zenében).
Ismerje a leggyakrabban előforduló zenei kifejezéseket.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló ismerje
– a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7b előjegyzésig;
– a modális hangsorokat, tudja énekelni azokat ábécés nevekkel 4#, 4b előjegyzésig.
Tudja énekelni
– ábécés nevekkel a hangközöket, hármashangzatokat és fordításaikat, valamint a tanult négyeshangzatokat dúr és moll hangsorokban.

– hangközmenetet, kétszólamú klasszikus vagy barokk dallamot
Tudjon lapról énekelni könnyebb dallamot
Tudjon memorizálni a tanult anyagnál könnyebb, periódusnyi dallamot kottaképről vagy hallás után.
Ismerje fel hallás után az egyszerű műzenei formákat.
Ismerje a magyar népdalok stílusköreit és stílusjegyeit.
Ismerje a szonáta–, rondó– és variációs formák felépítését.
Legyen képes az alapvető zenei összefüggések felismerésére (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), önálló elemzésre.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
Írásbeli, és/vagy szóbeli vizsga
A vizsga feladatait az iskola választja ki az A) és B) feladatsor közül vagy a helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

A vizsga tantárgya és időtartama
Szolfézs
Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma „B” tagozat („B” tagozaton a vizsga mindkét része kötelező)

Írásbeli vizsga
1. Hangközmenet: 11 hangközből álló tonális hangközmenet lejegyzése, a hangközök megnevezésével. A tanuló számára adott a violinkulcs, előjegyzés és a kezdő hangköz, elnevezéssel együtt. A hangközmenet zongorán hatszor hangozhat el.

2. Hangzatlejegyzés
10 akkord felismerése és lejegyzése adott hang(ok)ra, oldással együtt
A tanuló számára adott a violinkulcs és a hangzatok alsó hangja. A feladat zongorán hatszor hangozhat el.

3. Kétszólamú klasszikus periódus lejegyzése funkciós basszussal
Az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 – változatos ritmikai, dallami fordulatokat tartalmazhat.
A tanuló számára adott: a kulcsok, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel.
Az idézet zongorán tízszer hangozhat el.
A feladatsorhoz ajánlott feladatlapot készíteni.

Szóbeli vizsga
1. Egyszólamú klasszikus dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva és hangnévvel.
Az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 – változatos ritmikai, dallami fordulatokat tartalmazhat.

2. Memoriter anyag:

– tudjon élményszerűen előadni tíz népdalt,
– ismerje azok legfontosabb jellemzőit,
– tudjon megszólaltatni öt műzenei szemelvényt szóló énekléssel vagy éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező),
– ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

3. A tanuló elemezzen egy választott hangszeres darabot, amellyel kapcsolatban a vizsgabizottság kérdéseket tehet fel a hatodik évfolyam elvégzése utáni követelmények alapján. Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése
– A feladat helyes megoldása, a válaszok pontos, világos jelölése.
– Dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.
– Az elemzési szempontokra adott válaszok teljessége, helytállósága, a jelölések pontossága.

A szóbeli vizsga értékelése
– a választott zenei anyag élményszerű megszólaltatása.
– általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
– zenetörténeti tájékozottság,
– stílusismeret,
– formai ismeretek,
– tájékozódás a zenei műfajok között.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
– A zenei élményanyag bővítése.
– A régi európai műzene megismerése a gregoriántól a XVI. század vokális művészetéig.
– A reneszánsz zene fénykora.
– A zenei készségek további fejlesztése, automatizálása.

– A két– (és több) szólamú éneklés zenei élményének megteremtése.
– Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.
– Felkészítés zenei pályára.
Ismeretanyag, készségfejlesztés
– Gregorián dallamok éneklése szolmizálás nélkül, hangzókkal (zsoltárok, himnuszok, alleluja–dallamok).
– A gregorián mise állandó részeinek megismerése.
– Könnyű két– és háromszólamú reneszánsz kórusművek éneklése, szólamainak memorizálása belső hallás alapján.
– A modális hangsorok fogalmának, jellemzőinek ismétlése. Gyakorlás: énekléssel, hallás utáni megfigyeléssel, felismeréssel. Felépítés 4#, 4b előjegyzésig.
– A gregorián és reneszánsz kottakép (kulcsok, ütemjelzők, brevis)
– A szopránkulcs bevezetése.
– Modális többszólamúság. Kvintpárhuzam. Alaphármas párhuzamok éneklése.
– A homofon és polifon szerkesztésmód megfigyelése.
– Az imitáció, a reális és tonális válasz fogalmainak elsajátítása.
– Kodály Zoltán reneszánsz stílusban komponált pedagógiai műveinek megszólaltatása, elsajátítása.
– A reneszánsz (modális) stílusjegyek megfigyelése Kodály műveiben is: modális hangsorok alkalmazása, harmóniai jellegzetességek, formaépítkezés, a reneszánsz és a népzenei elemek összekapcsolása.
– Dallamok transzformálása különböző móduszokba.
– A hangközök hallási elmélyítése. A belső hallás további fejlesztése.
– A hangközök ismeretének bővítése az oktávon túli hangközökkel.
– Építés megadott hangokra.
– Új hangzatok: a szeptimhangzatok elsajátítása. Gyakorlása: éneklés különféle hangnemekben ábécés nevekkel, építés, felismerése kottakép alapján
– Plagális zárlatok megfigyelése, éneklése, megszólaltatása több hangnemben.

Zenei olvasás, írás
– Modális dallamok lapról olvasása, memorizálása.
– Olvasás szoprán kulcsban. Egyszerű dallamok átírása szoprán kulcsba.
– Kvintpárhuzamok, alaphármashangzat sorozatok éneklése (lejegyzése hallás után).
– Barokk idézetek lejegyzése egy– és két szólamban.
– Két– és háromszólamú reneszánsz műrészletek leírása.
– Intenzív memóriafejlesztés: témák, rövidebb zenei egységek éneklése emlékezetből.
– Jellemző hangközmenetek (oktávon túli hangközökkel is) és harmóniasorok éneklése ábécével, lejegyzés és transzponálás.
– Szeptimhangzatok és fordításaik éneklése és lejegyzése az alsó hang vagy az alaphang megadásával.

Zenehallgatás
– A gregorián és reneszánsz műfajok megismerése zenehallgatással.
– Partitúra használata.
– Gregorián mise meghallgatása, a mise állandó részeinek megfigyelése.
– Jellemző hangzások, szólammozgások követése hallás után is.
– Reneszánsz kórusművek szerkesztésmódjának megfigyelése.
– Stílusjegyek összegyűjtése.

Zenei szakkifejezések ismerete

– C–kulcsok.
– Módusz. Modális hangsorok.
– Modális harmóniai fordulatok.
– Melizma.
– Motetta, mise, carol, anthem.
– Madrigál. Korál. Zsoltár.
– A gregorián mise állandó részei: Kyrie eleison, Gloria, Credo, Sanctus és Agnus Dei.
– Plagális zárlat.
– Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag
Zenei szemelvények válogatása énekléshez a középkor egyszólamú egyházi és világi zeneműveiből.
Gregorián ének és trubadúr dallam, valamint régi modális zenei szemelvények.
Válogatás az európai többszólamúság XV–XVI. századi műveiből.
Reneszánsz kórusművek, hangszeres művek.
(Válogatás Clemens non Papa, Josquin des Prés, A. Willaert, O. Lassus, G. P.Palestrina, G. Gastoldi, L. Marenzio és más szerzők műveiből).
Néhány mű Kodály Zoltán reneszánsz kétszólamú énekgyakorlataiból.
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat
Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Fodor Ákos: Schola cantorum I–XIII.
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve
Rajeczky Benjamin: Mi a gregorián?
Rajeczky Benjamin: Magyarország zenetörténete
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
Szendrey Janka – Dobszay László – Rajeczky Benjamin: Magyar gregoriánum
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
Várnai Péter: Oratóriumok könyve
A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
A zenehallgatási anyag partitúrái.

Követelmény
Tudjon a tanuló két gregorián dallamot, öt művet a XIV – XVI. századi vokális polifónia különböző műfajaiból, egy Bertalotti solfeggiot ének – zongora előadással, valamint két művet Kodály Zoltán zenepedagógiai műveiből előadni. Az előadás legyen stílusos, muzikális, zeneileg pontos.
Ismerje a kvintkört. Ismerje a modális hangsorokat (éneklés, felépítés, hallás utáni felismerés).
Ismerje a szeptimhangzatok felépítését, tudja ábécés névvel énekelni azokat hangnemekben.
Tudjon könnyű egyszólamú modális dallamot, hangköz–, könnyű harmóniamenetet lejegyezni.
Tudjon szopránkulcsban olvasni.
Ismerje a feldolgozott zenei korszakok legfontosabb stílusjegyeit és műfajait.
Tudjon önállóan (kevés tanári irányítással) elemezni az eddig elsajátított zenei formákban.

Alkalmazza tudását hangszeres tanulmányaiban is.
Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.
– A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
– A barokk zene mélyebb megismerése. A korszak legfontosabb stílusjegyei, műfajai a korszak kiemelkedő zeneszerzőinek alkotásaiban.
– A zenei áttekintőképesség fejlesztése. A készségek automatizálása.
– Felkészítés zenei pályára.

Ismeretanyag, hallásfejlesztés
– Barokk vokális és hangszeres szemelvények éneklése szolmizálva, ábécés névvel, chiavetta használatával. Mezzo– és tenorkulcs bevezetése, elsajátítása.
– Barokk dalok, áriák, megszólaltatása hangszerkísérettel is.
– A jellegzetes barokk ritmusok kiemelése, hangoztatása, feldolgozása.
– Dominánsszeptim–fordítások, szeptimhangzatok megfordításinak elsajátítása.
– Nápolyi szext, mollból kölcsönzött akkordok megfigyelése, éneklése.
– A barokk harmóniafordulatok ismerete, elemzése, felismerése kottáról és hallás után.
– Egyszerűbb Bach–korálok harmóniai elemzése, megszólaltatása énekléssel és zongorával.
– Számozott basszus.
– A barokk műfajok jellegzetes stílusjegyeinek megismerése, kiemelése, megszólaltatása (komplementer ritmika és dallam; szekvencia, motorizmus, dinamika stb.).
– Duettek, kórusok, kánonok éneklése, memorizálása. Kétszólamú énekgyakorlatok.
– Jellegzetes barokk ritmikai és dallami fordulatok, harmóniák, formák felismerése hallás és kottakép alapján.
– A barokk szvit–tételek: allemande, courante, sarabande, gigue, menüett, polonaise, gavotte, bourrée jellegzetességei.
– Barokk variációs formák: chaconne, passacaglia, folia elemzése, témák éneklése.
– Az invenció és a fúga felépítésének megfigyelése, megismerése (elemzése).
– Téma, szólambelépések, ellentéma. Hangnemváltások.
– Imitáció, reális, tonális válasz, dux, comes fogalmai, felismerés kottaképről.
– Barokk díszítés.

Zenei olvasás, írás
– Barokk dallamok lapról olvasása alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel is.
– Zenei írás hallás után vagy memorizálás alapján: könnyű kétszólamú barokk homofon és polifon műrészletek lejegyzése.
– Barokk hangköz– és harmóniasor éneklése, írása, transzponálása.

Zenehallgatás
– Válogatás az ajánlott zenehallgatási anyagból a jellegzetes ritmikai, dallami, harmóniai fordulatok– műfajok, stílusjegyek hallási megfigyeléséhez.
– A barokk billentyűs hangszerek hangszínének megismerése.
– Barokk zene meghallgatása eredeti hangszerek megszólaltatásával is.

– A fúga témák belépésének megfigyelése zenehallgatással is.
– Oratorikus művekben a szereplők, a dramaturgia megfigyelése.
– Egy Bach–szvit feldolgozása
– Invenció elemzése hallás után.
– Prelúdium és fúga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból.
– A barokk concertáló stílus megismerése (válogatás G. F. Händel vagy A. Corelli concerto grosso sorozataiból).
– Egy barokk versenymű (J. S. Bach: a–moll hegedűverseny) feldolgozása.

Zenei szakkifejezések
– Barokk variációk: Chaconne, Folia, Passacaglia.
– Concertálás. Concerto grosso. Continuo.
– Korál.
– Mise. Oratórium. Kantáta. Opera.
– Fúga.
– Ellentéma.
– Dux, comes.
– Modulációs irányok.
– Rokon hangnemek.
– Számozott basszus.
– Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.
Ajánlott tananyag
Válogatás J. S. Bach, G. F. Händel és más barokk szerzők vokális és hangszeres műveiből énekes megszólaltatáshoz és zenehallgatáshoz.
G. F. Händel: áriák, recitatívók, duettek, kórusrészletek vallásos és történelmi oratóriumokból (pl. Júdás Makkabeus, Messiás), zenekari művek témái (Vízizene).
J. S. Bach: motetta–, kantáta részletek, énekelhető hangszeres művek szemelvényei, versenyművek invenciók, fúgák, szvittételek témái.
(Jesu meine Freude, Parasztkantáta, Brandenburgi versenyek, d–moll zongoraverseny, a–moll hegedűverseny, egy kétszólamú invenció, Preludium és fuga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból, d–moll preludium és fúga, h–moll szvit).
Néhány mű Kodály Zoltán barokk kétszólamú énekgyakorlataiból.
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat
Győrffy István: Korál elemzések
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
Máriássi István: Bevezetés a barokk zene világába
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
Várnai Péter: Oratóriumok könyve
A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
C. V. Palisca: Barokk zene.
Szabolcsi Bence: Zenetörténet
Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Bartha Dénes: A zenetörténet antológiája
Nagy Olivér: Partitúraolvasás
Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
Bertalotti: 56 solfeggio
Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár I–II.

J. S Bach: Négyszólamú korálfeldolgozások
Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató
Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret I–II.
Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanítás Kodály Zoltán művei alapján
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
A zenehallgatási anyag partitúrái.

Ajánlott zenehallgatási anyag
Prelúdium és fúga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból.
A barokk concertáló stílus megismerése (válogatás G. F. Händel vagy A. Corelli concerto grosso sorozataiból).
Egy barokk versenymű (J. S. Bach: a–moll hegedűverseny) feldolgozása.

Követelmény
Tudjon a tanuló tíz barokk dallamot, két művet Kodály Zoltán pedagógiai műveiből – zeneileg stílusosan, pontosan, muzikálisan megszólaltatni. Tudjon egy Bach–korált zongorázni, elemezni.
Ismerje fel a legfontosabb barokk műfajokat hallás és kottakép alapján is.
Tudjon lejegyezni barokk dallamot funkciós basszussal, illetve imitációs kétszólamú barokk idézetet.
Tudjon egyszerű harmóniamenetet lejegyezni, memorizálni, transzponálni, elemezni.
Legyen gyakorlata a szopránkulcs olvasásában.
Legyen képes ismereteit, készségeit alkalmazni zenei olvasásban, írásban, elemzésben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.
– A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
– A bécsi klasszikus zene ismereteinek áttekintő ismétlése, elmélyítése.
– Élményanyaggyűjtés a romantikus zene alkotásaiból a jellegzetes stílusjegyek és műfajok, kiemelkedő zeneszerzők munkásságának megismerésével.
– A zenei készségek elmélyítése, automatizmusa.
– A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
– Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.

Ismeretanyag, készségfejlesztés
– A klasszicizmus legfontosabb ritmikai, dallami, harmóniai és formai sajátosságai.
– Klasszikus dalok, operarészletek, romantikus dalok, duettek, hangszeres darabok részleteinek éneklése kottaképről.
– A hangnemi kitérés, moduláció hallási elmélyítése: éneklése, gyakorlása szolmizálva dó–váltással, majd ábécés nevekkel.
– A hármashangzatok és a dominánsszeptim fordításainak éneklése (hangnemekbe helyezve) és a hallás utáni felismerés gyakorlása.
– A szeptimhangzatok éneklése ábécés nevekkel, hangnemekben.

– A szabályoktól eltérő felépítésű periódusok elemzése.
– A klasszikus zenére jellemző hangköz–, hangzatmenetek éneklése és lejegyzése.
– Két– és háromtagúság, da capo forma, rondóforma, variációs forma, szonátaforma ismétlése, az ismeretek elmélyítése.
– Könnyebb Bartók– és Sztravinszkij–dallamok és egyéb XX. századi műrészletek éneklése, írása.
– Tájékozódás 7#, 7b előjegyzésig, hangnemek, hangnemi rokonságok.
– Moduláció a domináns, szubdomináns és párhuzamos hangnembe, éneklése megfelelő dó–váltással és ábécés névvel.
– Az összetett autentikus zárlat megfigyelése.
– Kadenciák éneklése ábécés névvel, zongorázása, transzponálása.
– Funkciós kísérőszólam improvizálása.
– Hármashangzatok, szeptimhangzatok, dominánsszeptim, szűkített szeptim – ezek fordításai, éneklése, hangnembe helyezése.
– Fentiek megfigyelése, használata a funkciós akkordok, harmóniai menetek árnyaltabbá tételében.
– A klasszikus zene funkciós rendje.
– Klasszikus periódusok (a szabályostól eltérő felépítésű, moduláló) éneklése, lejegyzése funkciós basszussal.
– A klasszikus zene harmónia–, funkció– és formarendjének fellazulása.
– Az alteráció, kromatika, enharmónia, távolabbi modulációk megfigyelése éneklése, értelmezése.
– Lebegő tonalitás, atonalitás.
– Tercrokon hangnemek.
– Mellékdominánsok, nónakkordok.
– Az alt és baritonkulcs bevezetése.
– Az új, jellegzetes romantikus dallami, harmóniai fordulatok megfigyelése, éneklése, felismerése.
– Szemelvények a romantikus zeneszerzők vokális és hangszeres darabjaiból, éneklés szolmizálva, ábécével, alkalmi hangzóval, megszólaltatás zongorán is.
– Dalok éneklése saját zongorakísérettel.
– Duettek, kórusművek.
– Romantikus dallamok lejegyzése.
– A romantikus zene műfajainak megismerése (szimfonikus költemény, ballada, fantázia, impromtu, scherzo, capriccio, romantikus szonáta, versenymű, dalciklus).

Zenei szakkifejezések
Zárlattípusok.
Mellékdomináns. Nónakkord.
Előlegezés, késleltetés.
Álzárlatok.
Lebegő tonalitás.
Dalciklus.
Szimfonikus költemény.
Ballada, fantázia, impromtu,
scherzo, capriccio, rapszódia.
Programzene.
Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.
Ajánlott tananyag
Válogatás a romantika mestereinek vokális, hangszeres és szimfonikus műveiből.

Válogatás Schubert dalaiból, kamaraműveiből.
A nemzeti romantika képviselőinek zenéje, műfajainak gazdag változatossága (Liszt Ferenc, G. Verdi, R. Wagner, J. Brahms, R. Schumann, F. Chopin, A. Dvořák, M. Muszorgszkij és mások).
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat
Forrai Miklós: Duettek II.
Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
Nógrádi László – Németh Rudolf – Puster János: Szolfézs antológia
Agócsy László: Szállj szép énekszó – 16 egyneműkar
Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret III.
Frank Oszkár: Schubert–dalok elemzése
Frank Oszkár: Chopin
Frank Oszkár: Liszt
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
Várnai Péter: Oratóriumok könyve
A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
Szabolcsi Bence: Zenetörténet
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat
Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret III.
Forrai Miklós: Duettek I–II.
Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
Nógrádi László – Németh Rudolf – Puster János: Szolfézs antológia
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
Agócsy László: Szállj szép énekszó – 16 egyneműkar
Póczonyi Mária: Romantikus harmóniák

Ajánlott zenehallgatási anyag
L. Beethoven (zongoraszonáták, versenyművek),
F. Schubert (dalok, szimfóniák),
F. Mendelssohn (dalok, duettek, Lieder ohne Worte), R. Schumann (dalok, duettek, zongoraverseny),
J. Brahms (dalok, versenyművek),
F. Chopin (zongoraművek), H. Berlioz (Fantasztikus szimfónia), Liszt Ferenc (zongoraversenyek, rapszódiák, szimfonikus költemények), R. Wagner, G. Verdi, Erkel Ferenc (operarészletek),
M. Muszorgszkij (Egy kiállítás képei), P. I. Csajkovszkij (1812 nyitány),
B. Smetana (Moldva), A. Dvořák (Új világ szimfónia), G. Mahler (egy szimfónia tétel), R. Strauss (Till Eulenspiegel).

Követelmény
Tudjon a tanuló öt romantikus és XX. századi dallamot (téma, idézet), két–két romantikus és XX. századi többszólamú művet stílusosan, muzikálisan megszólaltatni.
Tudjon két–három Bertalotti solfeggiot ének–zongorás előadással megszólaltatni.
Két–három Bach–korált zongorázni, elemezni.
Ismerje a romantikus zene legfontosabb stílusjegyeit, műfajait, irányzatait.
Legyen képes ismereteit, készségeit alkalmazni zenei olvasásban, írásban, elemzésben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.
– A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

10. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
– Élményanyaggyűjtés a XX. Század zenéjéből.
– Ismerkedés a XX. Század zenéjének főbb irányzataival (impresszionizmus, expresszionizmus, – folklorizmus, neoklasszicizmus), stílusjegyeivel, néhány kiemelkedő zeneszerző alkotásaival.
– A zenei áttekintési képesség fejlesztése
– Emeltszintű felkészítés zenei pályára.

Ismeretanyag, készségfejlesztés
– Énekelhető egy– és többszólamú szemelvények feldolgozása kottakép alapján énekléssel, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel (különös figyelemmel Kodály Zoltán többszólamú énekgyakorlataira és Bartók Béla Mikrokozmosz füzeteiből néhány darab (részlet) megszólaltatására).
– Dallamvariánsok, dallamfordítások megfigyelése, éneklése. Tükör, rák és ráktükör fordítások.
– Énekelhető szemelvények a XX. Század többszólamú műveiből. (A könnyebb művek éneklése alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.)
– Dalok éneklése saját zongorakísérettel.
– Könnyű kórusművek megszólaltatása.
– XX. Századi művekből ritmusok megszólaltatása memorizálása, leírása
– A tenorkulcs bevezetése.
– Alteráció, kromatika, enharmónia megfigyelése a művekben.
– Moduláció távolabbi hangnemekbe.
– Lebegő tonalitás, atonalitás.
– Egészhangú skála. Akusztikus hangsor.
– Modellskálák és egyéb skálaformációk.
– Modális sorok, pentaton és egészhangú hangsorok, akusztikus skála,
– 1:2, 1:3, 1:5 modellskála éneklése.
– Polimodális alterációk.
– Dodekafónia.

– Szeptimakkordok fordításai, alterált akkordok: mellékdominánsok, szűkített szeptim– és bővített szextes akkordok, nónakkordok megfigyelése kottakép alapján művekben, hangzatfűzésekben. Gyakorlása különböző hangnemekben.
– Alfa–akkordok.
– Tengelyrendszer, polaritás, aranymetszés megfigyelése, fogalmai.
– Jellegzetes dallami, harmóniai fordulatok felismerése a XIX. és a XX. századi zeneszerzők alkotásaiban.
– Romantikus, valamint XX. századi dallamrészletek olvasása, memorizálása.
– Reihe sorok megszólaltatása. Lejegyzése hallás után.
– Romantikus és XX. századi dallamok lejegyzése.

Zenei szakkifejezések ismerete
– Tonalitás, atonalitás, bitonalitás, politonalitás.
– Akusztikus hangsor, egészhangú skála. Dodekafónia. Reihe.
– Skálamodellek.
– Témafordítások: tükör, rák, ráktükör.
– Tengely, polaritás.
– Aranymetszés.
– Komplementer technika.
– Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag
Énekes megszólaltatásra, elemzésre alkalmas szemelvények válogatása a XX. század különféle irányzatainak zenéjéből
az impresszionizmus : C. Debussy, M. Ravel, O. Respighi,
a folkloristák: Bartók Béla, Kodály Zoltán, M. de Falla, I. Sztravinszkij,
az expresszionizmus és a dodekafónia: A. Schönberg és iskolája, I. Sztravinszkij,
a neoklasszicizmus: A. Honegger, P. Hindemith, Sz. Prokofjev, I. Sztravinszkij, B. Britten valamint más irányzatok (C. Orff, D. Sosztakovics stb.) képviselőinek műveiből.
Kiegészítőanyag: J.S.Bach korálok, Bertalotti solfeggiok, Kodály Zoltán pedagógiai művei. Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei Bartók Béla: Mikrokozmosz I–VI.
Bartók Béla: Kórusművek
Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán: Kórusművek
Párkai István: Modern kórusetűdök
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat
Kroó György: Miért szép századunk zenéje?
Kroó György: Miért szép századunk operája?
Kókai Rezső – Fábián Imre: Századunk zenéje
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
Várnai Péter: Oratóriumok könyve
A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
Lendvai Ernő: Szimmetria a zenében
Lendvai Ernő: Bartók stílusa
Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat

Frank Oszkár: Debussy harmóniák
Frank Oszkár: Mikrokozmosz elemzések
A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai
Szabó Csaba: Hogyan tanítsuk századunk zenéjét
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
Szabolcsi Bence: Magyar zenetörténet
A zenehallgatási anyag partitúrái.

Ajánlott zenehallgatási anyag
C. Debussy: Gyermekkuckó, Noktürnök,
Kodály Zoltán: Galántai táncok,
Bartók Béla: Cantata profana, Zene húros–, ütős hangszerekre és cselesztára, Kórusművek, Mikrokozmosz,
A. Honegger: Pacific 236, Johanna a máglyán,
C. Orff: Carmina Burana,
Sz. Prokofjev: Klasszikus szimfónia,
I. Sztravinszkij: Le Sacre du Printemps,
B. Britten: Ceremony of Carols, Népdalfeldolgozások.

Követelmény
Tudjon a tanuló öt művet Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből önállóan – kórusműveiből, énekgyakorlataiból éneklőtársakkal zeneileg igényesen előadni.
Tudjon két zenei részletet a XX. század vagy kortárs zeneszerzők műveiből.
Ismerje az impresszionizmus, a folklorizmus, a dodekafónia és a neoklasszicizmus irányzatát, képviselőit és jelentősebb alkotásaikat.
Tudjon könnyű XX. századi dallamot lejegyezni.
Legyen gyakorlata a C–kulcsok olvasásában.
Ismerje a könnyebb XX. századi skála– és akkordformációkat.
Ismerje a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseit.
Legyen igényes, nyitott az értékes zene befogadására.
Legyen képes ismereteit, készségeit alkalmazni zenei olvasásban, írásban, elemzésben. Zenei ismereteit tudja alkalmazni zenehallgatáshoz, hangszeres darabjainak megfogalmazásához is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.
– A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

„B” – tagozat
Rendelkezzék a tanuló az általános követelményeken túl:
– a zenei tanulmányok folytatásához szükséges kiművelt hallással, zenei ismeretekkel és biztos zenei memóriával,
– olyan szintű tudással, mely zenei képességeivel együtt alkalmassá teszi szakirányú továbbtanulásra,

– a zenei tanulmányok folytatásához zenei elkötelezettséggel, megfelelő igényes, elmélyült, aktív tanulási, gyakorlási képességgel.

Legyen képes a tanuló
– a tanult különböző stílusok ritmikai, dallami, harmóniai és formai jelenségeiben tájékozódni,
– a megszerzett tudását mind a zeneművek elemzésében, mind hangszeres előadásában önállóan, tudatosan alkalmazni.

Zenei anyag:
Tudjon a tanuló harminc népdalt stílusosan énekelni és elemezni, öt műdalt – különböző zenetörténeti stíluskorszakokból – saját zongorakíséretével előadni. A zenei anyag megszólaltatása, előadása legyen muzikális, igényes és stílusos.
Ismerjen minden zenetörténeti korszakból két–két jelentős művet, tudja azokat formailag és harmóniailag elemezni; tudjon ezekből zenei idézetet előadni.
Tudjon éneklőtársakkal többszólamú énekgyakorlatokat, műveket előadni.
Tudjon zongora–ének előadásban C–kulcsos műveket megszólaltatni.
Tudjon biztosan tájékozódni az alap– és középfokon megismert ütemfajtákban.
Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben.
Ismerje az ötfokú, a hétfokú hangsorokat, tudja ezeket az abszolút rendszerben elhelyezni és énekelni.
Tudja a hármas– és négyeshangzatokat felépíteni és adott hangnemekben elhelyezni.
Ismerje fel ezek fordításait, tudja megnevezni ábécés nevekkel.
Tudjon lejegyezni
– barokk kétszólamú idézetet,
– bécsi klasszikus zenei szemelvényt,
– könnyű XX. századi dallamot.
Rendelkezzék zenetörténeti áttekintőképességgel.
Tudja a zenetörténeti, a történelmi korokat időben összekapcsolni, és társművészeti alkotásokhoz kötni.
Ismerje a zenei szaknyelv legfontosabb zenei kifejezéseit.

A művészeti záróvizsga követelményei (A és B tagozat)

A vizsga részei
Írásbeli, és/vagy szóbeli vizsga
A vizsgán az iskola az alábbi feladatsort használja, vagy helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

A vizsga tantárgya és időtartama
Szolfézs
Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

Írásbeli vizsga:
„A” tagozat

1. Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam lejegyzése. Az idézet átlagos zenei mondat/periódus hosszúságú, egyszerűbb hangnemi kitérést tartalmazhat. A tanuló számára adott a kulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang. Az idézet nyolcszor hangozhat el.
2 Egy rövid terjedelmű barokk vagy romantikus mű elemzése.
A tanuló számára adott a mű kottaképe. Az elemzés szempontjai: a formai felépítés és a stílusra jellemző jegyek ismertetése.

„B" tagozat
1. Imitációs szerkesztésű kétszólamú barokk vagy egyszólamú romantikus dallam lejegyzése. A tanuló számára adott a kulcs, az előjegyzés, a metrum, és a kezdőhang értékkel. Az idézet nyolcszor hangozhat el.
2. Egy rövid terjedelmű barokk vagy romantikus mű elemzése.
A tanuló számára adott a mű kottaképe. Az elemzés szempontjai: a formai felépítés és a stílusra jellemző jegyek ismertetése.

Szóbeli vizsga
„A" tagozat
1. Periódus terjedelmű dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet tartalmazzon változatos ritmikai és dallami fordulatokat, hangnemi kitérést, esetleg modulációt.

2. A vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül tizenöt népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni öt műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező), ebből hármat kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit. Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

„B" tagozat
1. Periódusnyi dallam lapról éneklése – rövid átnézés után – szolmizálva vagy hangnévvel; a dallamban legyenek változatos dallami és ritmikai fordulatok, hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne.
2. A vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül tizenöt népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni hat műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező), ebből hármat kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit. Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése
– A feladat helyes megoldása, a válaszok pontos, világos jelölése
– dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.
– Az elemzési szempontokra adott válaszok teljessége, helytállósága, a jelölések pontossága.

A szóbeli vizsga értékelése
– a választott zenei anyag élményszerű megszólaltatása.
– általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
– zenetörténeti tájékozottság,
– stílusismeret,

– formai ismeretek,
– tájékozódás a zenei műfajok között.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
Jó minőségű és felhangolt zongora vagy pianínó. Hangjegytábla, szemléltető anyagok, ritmushangszerek.
Megfelelő minőségű audio–vizuális berendezés
A stíluskorszakokat megfelelően bemutató, kellő számú és minőségű hangfelvétel, kotta, zenei szakkönyv

ZENETÖRTÉNET-ZENEIRODALOM

A zenetörténet-zeneirodalom tanításának a célja, hogy a zene iránt érdeklődő, művelt embereket neveljen, akik zenei tanulmányaik során képessé válnak a további önművelésre, valamint a zene aktív művelésére, és sajátos eszközeivel, minél szélesebb körű zenei műveltséget biztosítson.

A zenetörténet-zeneirodalom tanításának szakirányú feladatai
- a zene iránti fogékonyság elmélyítése, a zenei ismeretek bővítése, az eddig megszerzett készségekre építve,
- hosszú távon a teljes zenetörténet átfogó megismertetése.
Az egyes zenetörténeti stíluskorszakok mestereinek, műfajainak, alkotásainak részletesebb megismertetése, elemzése, széles körű kitekintéssel az adott kor főbb tendenciáira, stílusjegyeire, társművészeteire, mestereire, alkotásaira.

Neveljen az értékes zene szeretetére, ösztönözze a tanulókat
- rendszeres hangverseny- és operalátogatásra,
- a rádió és a televízió zenei műsorainak meghallgatására,
- a zenei élet eseményei iránti érdeklődésre,
- értékes hangfelvételek és videofelvételek gyűjtésére és meghallgatására,
- aktív társas muzsikálásra.

Alakítson ki szilárd értékrendet a tanulóban, melynek segítségével a későbbiekben a zene bármely műfajában és korszakában biztosan tájékozódni tud.
Tegye nyitottá és érdeklődővé a tanulót minden újdonság iránt, a kortárs zenében (és társművészetekben).
Fejlessze a tanulók esztétikai érzékét és érzelmi fogékonyságát.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Tájékozódás a zene eredetétől a reneszánsz végéig (korai barokk kezdetéig).

Zenei ismeretek átadása - Tananyag Bevezetés a zenetörténetbe
1. A zene eredete a fizikai, a biológiai és az emberi lét szintjén:
- a rezgő anyag zenei tulajdonsága, a felhangok fogalma;
- fizikai környezetünk és a természet zeneszerű jelenségei;

- a biológiai zeneiség szerepe a társas élőlények kommunikációjában;
- a madarak lassított mikro-dallamainak sajátos „zeneisége"", a zene alapelemeinek megfigyelése (hangköz, ritmus, motívum, motívumlánc, pentaton hangkészlet, transzpozíciós technika, népdalszerű, „tengelyváltós" mikro-dallamok);
- az emberi zene eredethipotézisei, esztétikai-művészeti funkciója.
2. A természeti népek zenéje:
- a zene szerepe az ősi társadalmak életében és kultúrájában; zenélési alkalmak (mágia, munka stb.);
- az ősi dallamosság (gyermekdalokra, ősi siratókra), a legegyszerűbb zenei formák;
- a többszólamúság legősibb formái (párhuzamos éneklésmód, heterofónia, dallam + osztinátó stb.);
- az ősi hangszerek.
Szakkifejezések, fogalmak definiálása, tudatosítása, összekapcsolása az élőzenével.
3. A hangrendszerek kialakulása:
- a pentatónia és diatónia jellemzői, önálló stíluskörei, élőzenei megnyilvánulásai.

Az ókori és ókori eredetű zenekultúrák:
- a mezopotámiai, egyiptomi, kínai, japán, indiai, indonéziai, zsidó és görög zenekultúra.

Az európai középkor zenekultúrája:
- a gregorián ének kialakulása, elnevezése, jellemzői, lejegyzése, énekfajtái, liturgiában betöltött szerepe;
- a szolmizáció keletkezése;
- a világi műzenestílus megszületése: trubadúrok, trouvérek;
- a többszólamúság kezdeti formái (az organum típusai);
- ars antiqua (13. század).

A reneszánsz zenéje:
- a reneszánsz kezdetei: az ars nova művészete (Machaut, Landini - 14. század);
- a homofónia és polifónia fogalma;
- egyházi műfajok: mise, motetta;
- Németalföld művészete (Dufay, Ockeghem, Josquin és kortársaik - 15. század);
- a klasszikus vokálpolifónia (Palestrina és Lassus - 16. század);
- világi vokális műfajok: frottola, villanella, madrigál, chanson, históriás ének;
- hangszeres zene: táncok, táncpárok, vokális művek hangszeres átiratai, az önálló hangszeres műfajok kialakulása (prelúdium, fantázia, toccata);
- a kor magyar műzenéje (Tinódi és Bakfark - 16. század).

Ajánlott tananyag
Szabolcsi Bence: A zene története. Az őskortól a 19. század végéig. Budapest: Zeneműkiadó, 1974.
Kelemen Imre: A zene története 1750-ig. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995.
Darvas Gábor: A totemzenétől a hegedűversenyig. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.
Régi muzsika kertje. Kétezer év irodalmából összeválogatta Szabolcsi Bence. Budapest: Zeneműkiadó, 1957.
Szőke Péter: A zene eredete és három világa. Budapest: Magvető, 1982.
Művészetismeret - Zenetörténet. Őskor, ókor. A szöveggyűjteményt szerkesztette: Kovács Brigitta. Az Alternatív
Közgazdasági Gimnázium tankönyve. Budapest, 1991.
Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve. Budapest: Editio Musica, 1993.
Rajeczky Benjamin: Mi a gregorián? Budapest: Zeneműkiadó, 1981.

Escigno, E.-Garavaglia, R.: A keresztény és világi ének a középkorban. Budapest: Zeneműkiadó, 1987.
Orselli, Cesare: A madrigál és a velencei iskola. Budapest: Zeneműkiadó, 1986.

Követelmény
- Az ókori, középkori, és reneszánsz zenéhez kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

Év végi vizsga ajánlott anyaga
- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Tájékozódás a barokk kor művészetében, főbb műfajaiban.

Zenei ismeretek átadása - Tananyag
A barokk stílus kialakulása, jellemzői:
- a monódia; a firenzei Camerata; az opera születése; a görög és római mitológia szerepe a barokk operákban és más világi műfajokban;
- Monteverdi-opera és madrigál;
- Schütz - német egyházi zene a 17. században;
- Lully, Couperin, Rameau: a francia opera és billentyűs zene a felvilágosodás korában;
- Purcell - az angol opera (Dido és Aeneas);
- Corelli, Vivaldi, - concerto és concerto grosso Itáliában, illusztratív jelenségek a hangszeres zenében: a programzene a barokkban (pl. Vivaldi program-versenyművei: Négy évszak stb.);
- Domenico Scarlatti szonátái - a „virtuóz" billentyűs zene a barokk korszakban;
- Telemann - „Tafelmusik" - szórakoztató zene a 18. század első évtizedeiben.
A főbb vokális és hangszeres műfajok bemutatása a korszak zeneszerzőinél: opera, oratórium, kantáta, passió, szonáta-típusok (sonata da camera, sonata da chiesa), concerto grosso, concerto, fúga, rondó, variáció (passacaglia, chaconne), szvit stb.

Bach és Händel művészete
1. Bach életútja, az életének főbb állomásaihoz kapcsolódó műfajok:
- vokális művek: egyházi és világi kantáták, passiók, a különböző vokális formatípusok részletes megismerése (recitativo secco és accompagnato, ária, arioso, korál, turba stb.);
- a korál szerepe Bach műveiben;
- hangszeres művek: billentyűs hangszerre írt polifon műformák (prelúdium, toccata, fantázia és fúga, korálelőjáték, passacaglia), zenekari szvitek (táncformák), versenyművek, ciklikus alkotások.

2. Händel művészete, életútja, főbb műfajai:
- operák, oratóriumok (egyik kompozíciójának részletes megismerése),
- szvitek, concerto grossók, orgonaversenyek.
A korszak általános stílusjegyeinek, főbb tendenciáinak tudatosítása a két nagy mester művészetében.

Ajánlott tananyag
Szabolcsi Bence: A zene története. Az őskortól a 19. század végéig. Budapest: Zeneműkiadó, 1974.
Kelemen Imre: A zene története 1750-ig. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995.

Darvas Gábor: A totemzenétől a hegedűversenyig. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.
Régi muzsika kertje. Kétezer év irodalmából összeválogatta Szabolcsi Bence. Budapest: Zeneműkiadó, 1957.
Palisca, Claude V: Barokk zene. Budapest: Zeneműkiadó, 1976.
Lise, G.-E. Rescigno: A 18. századi opera Scarlattitól Mozartig. Budapest: Zeneműkiadó, 1986.
Barna István: Georg Friedrich Händel életének krónikája. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.
Wolff, Christoph: A Bach-család. (Grove monográfiák) Budapest: Zeneműkiadó, 1989.

Követelmény
A barokk korszakhoz kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

Év végi vizsga ajánlott anyaga
- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanulók mutassanak kellő tájékozottságot a feldolgozott zenetörténet stíluskorszakok időrendjében.
Ismerjék fel az adott zenei korszak jellemző zenei példáit, a feldolgozott művek jellegzetes tematikus részleteit.
Tudják definiálni és konkrét példákkal megvilágítani az adott stíluskorszakokhoz, műfajokhoz, művekhez, formaegységekhez szorosan kapcsolódó szakkifejezéseket.
Tudjanak eligazodni a megismert korszakok szerteágazó zenei sajátosságaiban, a társművészetek idevonatkozó legfőbb stiláris jelenségeiben.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
Írásbeli, vagy szóbeli vizsga

A vizsga tantárgya és időtartama
Zenetörténet-zeneirodalom
Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma
1. Írásbeli vizsga
A vizsga feladatait (A, vagy *B)* az iskola választhatja ki, illetve a helyi pedagógiai programja alapján hasonló
követelményszintű feladatsort állít össze.
A) Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből a feldolgozott tematika / korstílus / zenetörténeti korszak főbb tendenciáinak, stiláris jelenségeinek, mestereinek, műfajainak, alkotásainak ismeretére, elemzésére vonatkozó témában.
Felsorolás elsősorban a reneszánsz és a barokk zene és a korszak társművészeti alkotásainak köréből választódjon.
Az írásbeli vizsgához ajánlott feladatlap készítése.

B) A barokk zeneszerzők felsorolása, a korszak vokális és hangszeres műfajai. Néhány hangszeres műfaj bemutatása részletesebben (pl. concerto, concerto grosso, szvit (táncok, táncpárok), fúga). Domenico Scarlatti és a barokk szonáta jellemzése.
- Egy - a tanuló által ismert, meghallgatott - mű bemutatása (pl. Händel: Vízizene, Vivaldi: Négy évszak, Bach: hangszeres vagy vokális mű elemzése).

Szóbeli vizsga
A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban, vagy az aktuális tanév feldolgozott zenetörténet-zeneirodalom anyagából a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel, gyakorlati feladatokat ad.
A tanuló által játszott zenemű kottájáról maga gondoskodik, a további célfeladatok megoldásához szükséges szemelvényanyagot (kottát, hangfelvételt, audiovizuális eszközt) a vizsgát szervező intézmény biztosítja.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése
- teszt: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;
- fogalmazás (műelemzés): információtartalom, a műről, illetve a szerzőről és a korról szóló információk megfelelő aránya, felhasznált irodalom színvonala, mennyisége, eredetiség, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya, felépítés, fogalmazás, helyesírás,
- dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.

A szóbeli vizsga értékelése
- általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
- zenetörténeti tájékozottság,
- stílusismeret,
- formai ismeretek,
- tájékozódás a zenei műfajok között.

<u>továbbképző 3. évfolyam</u>

Fejlesztési feladatok
A bécsi klasszika, valamint a korai romantika művészetének megismerése.
Tájékozódás a bécsi klasszikus zene legfontosabb műfajaiban, a kis- és nagyformák világában, valamint a korai romantika főbb stílusjegyei, élményanyaga, mestereinek művészete.
(Elsősorban Gluck, Haydn, Mozart, Beethoven és Schubert művei).

Zenei ismeretek átadása - Tananyag

Átmenet a barokk és klasszika között:
- az „érzelmes” (C. Ph. E. Bach), a „gáláns” (J. Chr. Bach) stílus;
- a mannheimi-iskola (Johann Stamitz) - a zenekari hangzás átalakulása.
A műfajok, a formák és a zenei nyelv átalakulása a barokk és klasszika határán.

A bécsi klasszika főbb stiláris, formai, szerkezeti, hangnemi, harmóniai sajátosságai, a korszak legnagyobb mestereinek művészetét elsőrendűen reprezentáló műfajok alapján:

- Gluck (a barokk opera műfaji tradícióinak továbbélése és átalakulása a 18. század második felében, a gluck-i „operareform”);
- Haydn (szimfónia, vonósnégyes, oratórium);
- Mozart (szimfónia, zongoraverseny, divertimento, szerenád, opera);
- Beethoven (szimfónia, nyitány, versenymű, vonósnégyes, zongoraszonáta); életmű két korszak határán, a „klasszikus” és a „romantikus” Beethoven.

Formatani összegzés:
- periódus, bővített periódus, kéttagú forma, háromtagú forma, triós forma, rondó, variáció, szonáta, szonátarondó;
- vokális tételtípusok: recitativo (secco, accompagnato), ária, együttesek, kórus stb.
A klasszikus zene stiláris egységén belül az egyes mesterek műveinek stiláris vonásai.

A korai romantika főbb stíluselemei
Schubert művei alapján: dal, dalciklus, szimfónia, zongoraművek, kamarazene.

Ajánlott tananyag
Szabolcsi Bence: A zene története. Az őskortól a 19. század végéig. Budapest: Zeneműkiadó, 1974.
Kelemen Imre: A zene története 1750-ig. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995.
Darvas Gábor: A totemzenétől a hegedűversenyig. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.
Régi muzsika kertje. Kétezer év irodalmából összeválogatta Szabolcsi Bence. Budapest: Zeneműkiadó, 1957.
Rosen, Charles: A klasszikus stílus. Haydn, Mozart, Beethoven. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.
Somfai László: Joseph Haydn zongoraszonátái. Budapest: Zeneműkiadó, 1979.
Sadie, Stanley: Mozart. (Grove monográfiák) Budapest: Zeneműkiadó, 1987.
Parouty, Michel: Mozart, az Isten kegyeltje. Budapest: Park Könyvkiadó, 1991.
Kerman, Joseph-Alan Tyson: Beethoven. (Grove monográfiák) Budapest: Zeneműkiadó, 1986.
Szabolcsi Bence: Beethoven. Művész és műalkotás két korszak határán. Budapest: Gondolat, 1960
Bartha Dénes: Beethoven és kilenc szimfóniája. Budapest: Zeneműkiadó, 1975.

Követelmény
A bécsi klasszikához, valamint a korai romantikához kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

Év végi vizsga ajánlott anyaga
- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

<u>továbbképző 4. évfolyam</u>

Fejlesztési feladatok A romantika zenéje:
- a klasszicizmus formavilágának továbbélése, átalakulása, felbomlása;
- stiláris és esztétikai változások, új műfajok a 19. század zenéjében;
- a zeneszerzők egyéni hangja, egyes műfajok megkülönböztetett szerepe a különböző mesterek életművében.

Zenei ismeretek átadása - Tananyag

A romantika élményanyaga: új témák (történelem, mítosz, irracionalitás, népiesség stb.) a 19. században;
- természeti élmények a romantikus zenében;
- az irodalom, a képzőművészet, a filozófia és zene kapcsolódási pontjai a romantika korában (Goethe, Schiller, Heine, E. T. A. Hoffmann, Hugo stb. művei a dal-, az opera- és a hangszeres zenében);
Új műfajok:
- a romantikus „karakterdarab”,
- a dal 19. századi virágzása,
- a programszimfónia, szimfonikus költemény;
A történeti szemlélet kialakulása (Schumann, Mendelssohn, Liszt - a barokk korszak zenéjének újrafelfedezése);
Nemzeti stílusok kialakulása:
- Chopin, Liszt, Grieg, Smetana, Dvořak, Csajkovszkij művészetének nemzeti vonásai,
- a német és francia romantika;
- a magyar nemzeti stílus: a verbunkos;
- a hangszerek fejlődése, a zenekar létszámának megnövekedése, a hangzásigény átalakulása;
A zongorairodalom átalakulásának főbb vonásai:
- a virtuozitás,
- rövid lélegzetű karakterdarabok és nagyformák (a „romantikus” szonáta) Schubert, Schumann, Liszt, Chopin és Brahms műveiben;
A klasszikus formavilág fokozatos felbomlása, új formai alapelvek kialakulása, a szonátaforma romantikus felfogása, improvizatív jellegű formálás;
Az egyes formák, műfajok szerepe az egyes mesterek életművében, stílusában.

Zeneszerzői életművek:
Schumann fiatalkori zongoradarab-sorozatok, 1840 után: a dal, szimfonikus művek, és kamarazene;
Weber: a romantikus német opera kezdetei: A bűvös vadász;
Mendelssohn: klasszikus formatisztelet és romantikus zenei nyelv: Hegedűverseny, szimfóniák, mesevilág a zenében: Szentiványéji álom;
Berlioza: programzene megteremtője: Fantasztikus szimfónia;
Chopin: a kisformák mestere (etűdök, nocturne-ök, prelűdök, balladák, polonézek, mazurkák);
Liszt: zongoradarabok, szimfonikus költemények, egyházi művek;
Brahms: dalok, zongoradarabok, szimfóniák;
Csajkovszkij: szimfóniák, színpadi művek;
Dvořak: szláv táncok, szimfóniák;
Grieg: zongoradarabok, zongoraverseny, Peer Gynt-szvit.

Ajánlott tananyag
Szabolcsi Bence: A zene története. Az őskortól a 19. század végéig. Budapest: Zeneműkiadó, 1974.
Kelemen Imre: A zene története 1750-ig. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995.
Darvas Gábor: A totemzenétől a hegedűversenyig. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.
Dobák Pál: A romantikus zene története. Budapest: Tankönyvkiadó, 1983.
Erdélyi Miklós: Schubert. Budapest: Gondolat, 1979.
Schubert kalauz. (Szerkesztette Gádor Ágnes) Budapest: Zeneműkiadó, 1981.
Fischer-Dieskau, Dietrich: A Schubert-dalok nyomában. Budapest: Gondolat, 1975.
Frank Oszkár: A romantikus zene műhelytitkai. Schubert-dalok. Budapest: Akkord Kiadó, 1994.

Walker, Alan: Liszt Ferenc 1. A virtuóz évek. 1811-1847. Budapest: Zeneműkiadó, 1986.
Walker, Alan: Liszt Ferenc 2. A weimari évek. 1848-1861. Editio Musica, Budapest 1994.
Hamburger Klára: Liszt kalauz. Budapest: Zeneműkiadó, 1986.
Deathridge, John-Carl Dahlhaus: Wagner (Grove monográfiák) Budapest: Zeneműkiadó, 1988.
Rappl, Erich: Wagner operakalauz. Budapest: Zeneműkiadó, 1976.

Követelmény
A romantika zenéjéhez és zeneszerzői életutakhoz kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott zeneművek és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

Év végi vizsga ajánlott anyaga
- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

<u>továbbképző 5. évfolyam</u>

Fejlesztési feladatok
A 19. századi olasz, német, magyar és orosz opera.
Stílusirányzatok és alkotók a századfordulón Európában.

Zenei ismeretek átadása - Tananyag
Operatörténet a 19. században és a 19-20. század fordulóján:
- a 19. századi olasz opera;
- jelenetszerkesztés, ária- és egyéb zártszám-típusok, irodalmi témaválasztás, műfaji jellegzetességek a 19. századi olasz operában; a verizmus;
- Verdi és Puccini művészete;
- Wagner művészetének jelentősége a 19. század zenéjében; az új zenedráma-koncepció: harmóniai és formai újítások, a vezérmotívum-technika, történelem és mitológia egy-egy opera tükrében;
- Muszorgszkij operái: az orosz történelem az operaszínpadon, népzenei hatások és zenedráma;
- a 19. századi magyar opera: Erkel.

Ismerkedés a századforduló és a 20. század első felének főbb zenei stílusirányzataival, jelentősebb mestereivel:
- A különböző stílusirányzatok (impresszionizmus neoklasszicizmus, expresszionizmus, szerializmus) sajátosságai, zenei eszközei, az ezeket képviselő mesterek alkotókorszakai, orientációinak fő vonásai a következő mesterek életművében:
- Debussy, Ravel, Satie,
- Mahler, Schönberg, Webern, Berg,
- Stravinsky, Prokofjev, Sosztakovics,
- Janáček;
- a népzene mint stíluselem a 20. század első felében;
- a jazz mint stíluselem a 20. század első felében (a jazz történelmi és stiláris gyökerei);
- a hagyományos tonalitás felbomlása (pentatónia, modális hangsorok, egészhangú skála, modell-skálák, bitonalitás, politonalitás, dodekafónia);
- az egyes zenei stílusirányzatok jellemző sajátosságait komplexen reprezentáló művek részletesebb elemzése, megismerése.

Ajánlott tananyag

Szabolcsi Bence: A zene története. Az őskortól a 19. század végéig. Budapest: Zeneműkiadó, 1974.
Walter, Bruno: Mahler. Budapest: Gondolat, 1981.
Batta András: Richard Strauss. Budapest: Gondolat, 1984.
Debussy, Claude: Croche úr, a műkedvelők réme. Budapest: Zeneműkiadó, 1959.
Petrovics Emil: Ravel. Budapest: Gondolat, 1982.

Követelmény
A 19. századi olasz, német, magyar és orosz operához kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

Év végi vizsga ajánlott anyaga
- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

<u>továbbképző 6. évfolyam</u>

Fejlesztési feladatok
Bartók és Kodály életművének megismerése.
Kortárs zene főbb irányzatainak megismerése

Zenei ismeretek átadása - tananyag

Bartók és Kodály művészete:
- életpályáik ismertetése;
- a népzene Bartók és Kodály életművében; a népzenekutatás; a népdalfeldolgozások különböző formái;
- legkiemelkedőbb alkotásaik részletesebb megismertetése.

Bartók és Kodály kortársai és az utánuk következő generáció:
- Dohnányi Ernő, Weiner Leó, Lajtha László, Szervánszky Endre, Veress Sándorjárdányi Pál, Kósa György.

Bevezetés a magyar, az európai és az amerikai kortárs zenébe:
- Kurtág György, Ligeti György, Szőllősy András, Ránki György, Farkas Ferenc, Durkó Zsolt, Balassa Sándor, Bozay Attila;
- a 70-80-as évek magyar avantgarde zeneszerzői: Jeney Zoltán, Sáry László, Vidovszky László, Dukay Barnabás;
- John Cage, Pierre Boulez, Karlheinz Stockhausen, Steve Reich, Philip Glass;
- a háború utáni zene stílusirányzatainak (szerializmus, elektronikus zene, minimal-zene, posztmodern, computer-zene) szemléltetése a kiválasztott zeneműveken.

Tájékozódás a mai jazz, a rock, a filmzene és az alternatív zenei irányzatok
(performance, world music stb.) világában.

Ajánlott tananyag
Salzman, Eric: A 20. század zenéje. Budapest: Zeneműkiadó, 1980.
Fábián Imre: A huszadik század zenéje. Budapest: Gondolat, 1966.
Kókai Rezső-Fábián Imre: Századunk zenéje. Budapest: Gondolat, 1967.
Miért szép századunk zenéje? Szerkesztette Kroó György. Budapest: Gondolat, 1974.
Miért szép századunk operája? Szerkesztette Várnai Péter. Budapest: Gondolat, 1979.
Kroó György: Bartók-kalauz. Budapest: Zeneműkiadó, 1980.

Somfai László: 18 Bartók tanulmány. Budapest: Zeneműkiadó, 1981.
Breuer János: Fejezetek Lajtha Lászlóról. Budapest: Editio Musica, 1992.
Kovács Sándor: Bartók Béla. Budapest: Mágus Kiadó, 1995.
Kecskeméti István: A zeneszerző Kodály. Kecskemét: Kodály Intézet, 1986.
White, Eric Walter: Benjamin Britten élete és operái. Budapest: Zeneműkiadó, 1978.
White, Eric Walter: Stravinsky: A zeneszerző és művei. Budapest: Zeneműkiadó, 1976.
Szőllősy András: Honegger. Budapest: Gondolat, 1980.

Követelmény
Bartók és Kodály művészetéhez és a kortárs zenéhez kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

Év végi vizsga ajánlott anyaga
- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanulók mutassanak kellő tájékozottságot a zenetörténet stíluskorszakainak kronologikus időrendjében. Ismerjék fel az órákon bemutatott, meghallgatott zenei példák, elemzett művek jellegzetes tematikus részleteit. Tudják definiálni és konkrét példákkal megvilágítani az adott stíluskorszakokhoz, műfajokhoz, művekhez, formaegységekhez szorosan kapcsolódó szakkifejezéseket.
Tudjanak eligazodni a megismert korszakok szerteágazó zenei sajátosságaiban, a társművészetek idevonatkozó legfőbb stiláris jelenségeiben.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
Írásbeli, vagy szóbeli vizsga

A vizsga tantárgya és időtartama
Zenetörténet-zeneirodalom
Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma
Írásbeli vizsga
Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből a képzés során feldolgozott tematikák zenetörténeti korszakok főbb tendenciáinak, stiláris jelenségeinek, mestereinek, műfajainak, alkotásainak ismeretére, elemzésére vonatkozó témában.
A tesztlap az alábbi témakörökből tartalmaz kérdéseket:
- Gregorián elnevezése, általános jellemzői, műfajai. Egy műfaj részletes bemutatása. A többszólamúság kialakulása (orgánum típusai). Világi zene a középkorban (trubadúr, trouvére, Minnesänger). Reneszánsz (szó jelentése, ideje, általános jellemzése, jellegzetes műfajainak ismerete.) Korareneszánsz, reneszánsz fénykora, későreneszánsz zeneszerzőinek felsorolása. Homofónia, polifónia fogalma. Mise típusai, mise részei, (Ordinarium, Proprium), motetta és madrigál összehasonlítása. Világi vokális műfajok felsorolása.
- A barokk korszak általános stílusjegyei és zenei jellemzése, vokális és hangszeres műfajok sorolása. Egy vokális műfaj (pl. kantáta) tételeinek bemutatása, két hangszeres műfaj (pl.

concerto, fúga) részletesebb magyarázata zenei példát hozva. A szvit (táncok és táncpárok), egy tánc bemutatása (pl. menüett). Barokk zeneszerzők felsorolása.
- A bécsi klasszika sajátosságai (formák, szerkezet, hangnem). Főbb műfajok sorolása, szonáta vagy szimfónia tételeinek általános jellemzése, pl. szonátaforma bemutatása. Haydn vagy Mozart művészete, (egy mű bemutatása alapján).
- Romantika - új műfajai, élményanyaga (témái). Chopin zongorazenéje (kisformák), Schumann zongoradarab-ciklusai (címek). Az opera műfajának, kiemelkedő mestereinek és alkotásainak ismerete a tanult szemelvények elemzésével.
- A programzene (példával). A századforduló zenéje - Debussy művészete, impresszionista művei (zenéje, jellemzői). Egészhangú skála, politonalitás, dodekafónia magyarázata zenei példa alapján. Bartók életműve, jelentősége, népdalgyűjtő útjai. Kodály egy művének részletes bemutatása (pl. Psalmus Hungaricus, Háry-szvit, Felszállott a páva - variációk).

A szóbeli vizsga
- A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban, vagy a 6 éves képzési időkeretben feldolgozott zenetörténet-zeneirodalom anyagából a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel, gyakorlati feladatokat ad.
A tanuló által játszott zenemű kottájáról maga gondoskodik, a további célfeladatok megoldásához szükséges szemelvényanyagot (kottát, hangfelvételt, audiovizuális eszközt) a vizsgát szervező intézmény biztosítja.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése
- teszt: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;
- fogalmazás (műelemzés): információtartalom, a műről, illetve a szerzőről és a korról szóló információk megfelelő aránya, felhasznált irodalom színvonala, mennyisége, eredetiség, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya, felépítés, fogalmazás, helyesírás,
- dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.

A szóbeli vizsga értékelése
- általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
- zenetörténeti tájékozottság,
- stílusismeret,
- formai ismeretek,
- tájékozódás a zenei műfajok között.

ZENEELMÉLET

A zeneelmélet-tanítás akkor töltheti be feladatát, akkor fejlesztheti a tanuló zenei készségét (hallás, formaérzék stb.) ha szemléletében mindig egységet képviselve, egyszerre nevezi meg a harmóniai és formatani ismereteket.
Az analízis célja a műalkotás egységének bemutatása. Rá kell mutatni olyan zenei összefüggésekre - a funkciós zenei renden belül -, melyek egyszerre vonatkoztathatók harmóniai vagy a legkisebb formai egységre, de az egész mű egészére is. Ezeknek az összefüggéseknek meglátása, illetve megérzése szolgálja azt az élményt, melynek birtokában a tanuló - függetlenül tanulása céljától - a zeneművészetet értő, érző és őrző személyiséggé válik.

A tanult - hangnemi, formai, funkciós - ismeretanyag elmélyülésével, a hangzó zenei példák növekvő mennyiségével fejlődik a tanuló zenei készsége, s ez az, ami fejleszti íráskészségét is. A megismerés, elemzés különböző fázisainak megfelelően - a „tudatos utánzásra késztetve", a tanuló érdeklődését szem előtt tartva, személyiségének és zenei készségének fejlődését figyelembe véve - lehet íráskészségét alakítani. Nem cél, hogy a még személyiségében is fejlődés alatt álló tanuló zenei tanulmányainak ezen a fokán (pl. 13-14 évesen) „stílustiszta" kompozíciókat írjon. A cél az, hogy a tanult anyagban - lehetőség szerint - biztos formai és hangnemi (hangrendszerbeli) érzékkel rendelkezzen. Ennek kimunkálása az egyik legfontosabb feladat. A „cezúrák" érzékeltetése, a két „megállás" közti összefüggésekre való rámutatás (pl. félzárlat, egészzárlat) irányítja és vezeti a tanuló formaérzékének fejlődését

A program célja, hogy
- biztosítsa a zene iránt érdeklődő tanuló számára, hogy műveit, zeneértő emberré válhasson,
- érje el sajátos eszközeivel, hogy a megszerzett ismereteket önállóan is alkalmazó tanulókat neveljen,
- mutasson rá az egyes művészeti stíluskorszakokban a zene és a társművészetek kapcsolatára,
- adjon alapos elméleti felkészülést a főiskolai felvételi vizsgához,
- tegye alkalmassá a tanulót, hogy speciális felkészítéssel felvételi vizsgát tehessen a zeneművészeti szakközépiskola zeneszerzés tanszakára.

A zeneelmélet-tanítás szakirányú feladatai:
- fejlessze a zenei összefüggésekben való eligazodó-, elvonatkoztató- és rendszerezőképességet,
- a tanuló szerezzen jártasságot a funkciós zene összetevőinek ismeretében (harmónia, dallam, ritmika, forma stb.),
- ismertesse meg a tanulót - zenei és általános tanulmányait, érdeklődését is figyelembe véve - az európai zenetörténet más korszakaival is,
- alakítsa ki azt a látásmódot, mellyel a zenei összefüggéseket - egy-egy tanulmányi időszaknak megfelelően - a tanuló önállóan is meg tudja közelíteni,
- ösztönözze a tanulót, hogy az elsajátított ismeretek alapján, tanulmányaiból kiinduló zenei gondolatokat fogalmazzon meg (reproduktívból produktív tevékenység),
- segítse a tanulót a hangszeres tanulmányaiban felmerülő problémák megoldásában (dallamvezetés, forma, harmónia, hangnem stb.).

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
- a funkciós zenei hallás kialakítása,
- a bécsi klasszikus zene formatani feldolgozása,
- a zeneelmélet általános szabályainak elsajátítása.

Ajánlott tananyag
Felhangok, felhangsor.
Hármashangzatok:
- felépítésük (alaphang - terchang - kvinthang),
- elhelyezkedésük a skálában,
- skálafokok, tonális funkciók 7#, 7b előjegyzésig, dúrban, mollban.
Hármashangzat-fordítások (alap - szext - kvartszext).

Négyszólamúság:
- szűk fekvés,
- tág fekvés,
- alaphang-kettőzés,
- szólamok megnevezése.
A szólamvezetés alapszabályai.
Kadenciális lépések (7#, 7b előjegyzésig, dúrban és mollban):
- autentikus (I-IV, V-I),
- plagális (I-V, IV-I),
- összetett autentikus (I-IV-V-I),
- kibővített összetett (I-V-I-IV-V-I).
Zárlati domináns: I64 (V, V7, V87)
Alapfogalmak:
- hang, zörej,
- motívum, frázis.
Szekvencia, variálás.
A zenei mondat.
A periódus (előtag-utótag, egész zárlat-félzárlat).
Rendhagyó periódus és zenei mondat (terjedelmi, tagoltsági és hangnemi változatok).
A két- és háromtagúság főbb változatai.

Követelmény
Tudjon a tanuló a négyszólamúságban tájékozódni, egyszerűbb mintapéldákat diktálás után zongorázni, vagy diktálás után lejegyezni.
Ismerje fel hallás után a tanult zenei formákat.
Tudja részletesen elemezni a tanult zenei anyaghoz kapcsolódó zeneművet kottaképről.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
- Két példa lejegyzése számozott basszussal, négy szólamban.
- Összetett autentikus kadencia zongorázása 4#, 4b előjegyzésig.
- A tanult zenei formák felismerése hallás után.
- Részletes harmóniai és formai elemzés készítése egy addig még nem tanult mű részletéről (kottából).

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
- Az előző évre épülve a funkciós zenei hallás tovább fejlesztése.
- A bécsi klasszikus funkciós zene harmónia- és formavilágának további megismerése. (menüett, variáció)
- Tájékozódás az adott zenei anyagban diktálás után. (írás, hallás, zongorázás)

Ajánlott tananyag
- a mellékhármasok,
- a dominánsszeptim (D7);
- triós forma (menüett),
- variációs forma.
Funkciórend a bécsi klasszikus zenében (autentikus és plagális lépések; kadenciális, szomszédos, tercrokon, kadenciális féllépés).
- A mellékhármasok funkciói.
- Az V-VI. és a VI-V. fok kötései.

- Alaphármasok fűzése (dúrban és mollban, 7#, 7b előjegyzésig).
Szekvenciák:
- autentikus: I-IV-II-V-III-VI + kadencia,
- plagális: I-V-VI-III-IV-I-II-VI + kadencia.
A négyeshangzat: a dominánsszeptim:
- teljes D7 (oldás l-re vagy VI-ra),
- hiányos D7 (S funkció után).
A triós forma a bécsi klasszikus zenében (menüett).
A variáció (kötött, karakter, figurális, szabad).

Követelmény
Tudjon a tanuló egyszerűbb mintapéldákat diktálás után zongorázni, vagy diktálás után lejegyezni.
Ismerje fel hallás után a tanult zenei formákat.
Tudja részletesen elemezni a tanult zenei anyaghoz kapcsolódó zeneművet kottaképről.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
- Két példa lejegyzése számozott basszussal, négy szólamban.
- Mintapéldák (pl. autentikus és plagális szekvenciák) zongorázása 4#, 4b előjegyzésig.
- A tanult zenei formák felismerése hallás után.
- Harmóniai és formai elemzés készítése egy addig még nem tanult mű részletéről (kottából).

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje
- a bécsi klasszikus funkciós zene harmónia- és formavilágának alapvető jelenségeit,
- fel hallás után a tanult zenei formákat,
- fel hallás után és nevezze meg a tanult harmóniai fordulatokat.
A tanuló legyen képes
- az általa tanult hangszeres darabokban a tanult zenei formákat felismerni, az elméleti ismereteket az előadásban tudatosan alkalmazni,
- a tanult zenei formákat részletesen elemezni kottából,
- egyszerűbb zenei anyagban ének-zongora együtt-játékra,
- diktálás után a tanult harmóniai fordulatokat zongorázni.
A tanuló tudja
- diktálás után a feldolgozott harmóniai fordulatokat fokszámokkal, számozott basszussal vagy négyszólamúságban lejegyezni (szűk fekvésben),
- egyszeri hallás után a tipikus zenei formákat vázlatosan, illetve többszöri hallás után részletesen elemezni,
- az összetett autentikus kadenciát emlékezetből, illetve példákat játszani, diktálás után zongorázni (4#, 4b előjegyzésig).

Az alapfokú művészeti vizsga követelményei

A vizsga részei
Írásbeli és szóbeli vizsga
A vizsga feladatait az alábbiak alapján az iskola állítja össze, vagy a helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít.

A vizsga tantárgya és időtartama
Zeneelmélet

Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

Az alapvizsga tartalma
Írásbeli vizsga
- Négyszólamú példa számozott basszusának lejegyzése 4#, 4b előjegyzésig.
- Számozott basszus kidolgozása négy szólamban, szűk fekvésben.

Szóbeli vizsga
- Mintapélda zongorázása diktálás után
- Formatani elemzés kottakép után.

A vizsga értékelése
Általános zeneelméleti ismeretek alkalmazása (felhangok, hangközök, akkordok, a négyszólamúság szabályai)
Zenetörténeti tájékozottság, stílusismeret.
A tanult formai ismeretek alkalmazása.

Továbbképző évfolyamok

3. évfolyam

A továbbképző osztályok tanulói egyéb irányú tanulmányaik mellett is meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét, vagy olyan műfajban (pl. jazz zene) tanulják hangszerüket, melynek tanulását hatékonyan egészíti ki a zeneelmélet.

Fejlesztési feladatok
- A reneszánsz modális harmóniai fordulatok (motetták alapján), a barokk polifon szerkesztésmódok (Bach-invenciók és -fúgák alapján) megismerése, feldolgozása.
- A zenei alkotóképesség és szintetizáló képesség fejlesztése.

Ajánlott tananyag
- alaphármasok szext és kvart-szext fordításai dúrban-mollban, lehetséges kötéseik, kapcsolataik
- négyes hangzatok (II7, V7)
- a reneszánsz és barokk stíluskörhöz tartozó szerkesztési formák: homofon, polifon (kánon, imitáció, fúga) stb.
- a tanult stíluskörhöz tartozó vokális és hangszeres műfajok ismerete: gregorián, orgánum, kánon, trubadúr ének, motetta, zsoltár, korál, madrigál, kantáta, mise, oratórium, opera, passió, concerto grosso, prelúdium, fúga, szvit - Josquin, Palestrina, Lassus, Purcell, Lully, Monteverdi, Corelli, Vivaldi, D. Scarlatti, J. S. Bach, G. F. Händel művein keresztül

Követelmény
Tudjon a tanuló tájékozódni hallás után a reneszánsz és barokk stílus harmóniai és formatani jelenségeiben.
Tudjon a tanuló kottából modális harmóniákat, reneszánsz és barokk zenei formákat részletesen elemezni.
A tanult harmóniai fordulatokat diktálás után, illetve fejből mintapéldákon zongorázni és/vagy lejegyezni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
- Két példa lejegyzése számozott basszussal, négy szólamban.

- Mintapéldák (plagális szekvenciák, modális példák) zongorázása 4#, 4b előjegyzésig.
- A tanult zenei formák felismerése hallás után.
- Harmóniai és formai elemzés készítése egy addig még nem tanult mű részletéről (kottából).

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok
- a diatonikus összhangzattan,
- egy-egy jellegzetes alteráció a stíluskörön belül,
- a bécsi klasszikus stílus körhöz tartozó formatani ismeretek

Ajánlott tananyag
- négyeshangzatok és fordításaik, szeptim szekvenciák,
- szubdomináns alterációk (nápolyi szext, mollbeli IV. fok, stb.)
- a szűkített IV. fokú szeptim
- a szubdomináns alterációk helye és feladata a zárlatban
- mellékdomináns: I7, II7
- hangnemi kitérés, moduláció, +1, -1 kivintkör, a váltódomináns
- a késleltetés helye és szerepe a bécsi klasszikus zenében
- a bécsi klasszikus stíluskörhöz tartozó vokális és hangszeres formatani ismeretek: motívum, frázis, zenei, mondat, periódus (előtag-utótag, fél és egész zárlat), két és háromtagú formák, strófikus dal, dalforma, szonáta, variáció, szimfónia pl. Haydn, Mozart, Beethoven művein keresztül.

Követelmény
Tájékozódni a bécsi klasszikus stílus harmóniai és formatani jelenségeiben hallás után.
Kottából a tanult harmóniákat, zenei formákat részletesen elemezni.
A tanult harmóniai fordulatokat diktálás után, illetve fejből mintapéldákkal zongorázni és/vagy lejegyezni

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
- Két példa lejegyzése számozott basszussal, négy szólamban.
- Mintapéldák (szeptim és alterált hangzatokkal is) zongorázása 4#, 4b előjegyzésig.
- A tanult zenei formák felismerése hallás után.
- Harmóniai és formai elemzés készítése egy addig még nem tanult mű részletéről (kottából).

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok
- a romantikus kis formák feldolgozása elsősorban dalokon és zongoradarabokon keresztül

Ajánlott tananyag
- további alterációk a szubdominánsokon (bő - terckvart, bő - szext, bő - kvintszext,) a bő kvintes akkordok és vonzataik
- mellékdominánsok valamennyi fokon és vonzataik
- modulációk távolabbi hangnemekben (diatonikus, enharmónikus stb.)
- a romantikus stíluskörhöz tartozó vokális és hangszeres formatani ismeretek pl. Schubert, Schumann, Liszt, művein keresztül.

Követelmény

Tájékozódni a romantikus (korai és késői) stílus harmóniai és formatani jelenségeiben hallás után.
Részletesen elemezni, kottából a tanult harmóniákat, zenei formákat.
A tanult harmóniai fordulatokat diktálás után, illetve fejből mintapéldákkal zongorázni és/vagy lejegyezni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
- Két példa lejegyzése számozott basszussal, négy szólamban.
- Mintapéldák (szeptim hangzatokkal, alterált is) zongorázása 4#, 4b előjegyzésig.
- A tanult zenei formák felismerése hallás után.
- Harmóniai és formai elemzés készítése egy addig még nem tanult mű részletéről (kottából).

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok
- A XX. század alapvető zenei irányzatainak megismerése.
- Az eddig tanult zenei anyag készségszintű alkalmazása

Ajánlott tananyag
- a nónakkordok
- a moduláció és a hangnemek kezelése a XX. sz. elején
- késleltetések, alterációk szokatlan módjai
- a harmóniai vonzások átalakulása, átalakítása
- az eddig tanult zenei anyag készségszintű alkalmazása
- a XX. századi stíluskörhöz tartozó formatani és harmóniai ismeretek pl. Debussy, Liszt, Puccini, a 2. bécsi iskola, Bartók és Kodály művein keresztül.

Követelmény
Tájékozódjon a tanult XX. századi stílus harmóniai és formatani jelenségeiben.
Tudja részletesen elemezni kottából a tanult harmóniákat, zenei formákat.
A tanult harmóniai fordulatokat diktálás után, illetve fejből mintapéldákkal zongorázni és/vagy lejegyezni

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
- Két példa lejegyzése számozott basszussal, négy szólamban.
- Mintapéldák (késleltetésekkel, alterációkkal is) zongorázása 4#, 4b előjegyzésig.
- A tanult zenei formák felismerése hallás után.
- Harmóniai és formai elemzés készítése egy addig még nem tanult mű részletéről (kottából).

További ajánlott tananyag évfolyambontás nélkül
Bárdos L: Hangzatgyakorló I-II. (EMB Z. 60095/1-2.)
Dobszay L: A hangok világa V-VI. (EMB Z. 6458-6459)
Dobszay L: Mozart-album hegedűsöknek (EMB Z. 4726, 5946)
Frank O.: Hangzó zeneelmélet (TK ISBN 963 18, 2378 4)
Gárdonyi Z.: Elemző formatan (EMB Z. 3995)
Kesztler L: Összhangzattan (EMB Z. 1184)
Ligeti Gy.: Klasszikus összhangzattan (Zeneműkiadó Bp. 1954.)
Ligeti Gy.: A klasszikus harmóniarend I-II. (Zeneműkiadó Bp. (Hármas-, négyeshangzatok) 1956.)
Pálfalvi J.: Bach Brandenburgi versenyei (EMB Z. 5971)
A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai (EMB Z. 6248)

Weiner L.: A hangszeres zene formái (EMEZ Z. 1082)
Weiner L.: Az összhangzattan előkészítő Iskolája (EMB Z. 1104)

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje
- a bécsi klasszikus funkciós zene harmónia- és formavilágának alapvető jelenségeit,
- fel hallás után a tanult zenei formákat,
- fel hallás után és nevezze meg a tanult harmóniai fordulatokat.

A tanuló legyen képes
- az általa tanult hangszeres darabokban a tanult zenei formákat felismerni, az elméleti ismereteket az előadásban tudatosan alkalmazni,
- a tanult zenei formákat részletesen elemezni kottából,
- egyszerűbb zenei anyagban ének-zongora együtt-játékra,
- diktálás után a tanult harmóniai fordulatokat zongorázni.

A tanuló tudja
- diktálás után a feldolgozott harmóniai fordulatokat fokszámokkal, számozott basszussal vagy négyszólamúságban lejegyezni (szűk fekvésben),
- egyszeri hallás után a tipikus zenei formákat vázlatosan, illetve többszöri hallás után részletesen elemezni,
- az összetett autentikus kadenciát (4#, 4 b előjegyzésig) emlékezetből, illetve példákat játszani, diktálás után zongorázni (4#, 4 b előjegyzésig).

A tanuló ismerje meg
- a reneszánsz modális harmóniai fordulatokat (motetták alapján),
- a barokk polifon szerkesztésmódokat (Bach-invenciók és -fúgák alapján),
- a diatonikus összhangzattant, s egy-egy jellegzetes alterációt a stíluskörön belül,
- a romantikus kis formákat, elsősorban dalokon és zongoradarabokon keresztül,
- a XX. század alapvető zenei irányzatait.

A tanuló legyen képes
- a különböző tanult stílusok harmóniai és formatani jelenségeiben tájékozódni,
- kottából a tanult harmóniákat, zenei formákat részletesen elemezni,
- a tanult harmóniai fordulatokat diktálás után, illetve fejből mintapéldákat zongorázni.

A tanuló tudja
- alkalmazni a zeneelmélet tárgyban szerzett (formai, harmóniai, dallami) ismereteit az új, vagy a tanult hangszeres darabok elemzése során.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
Írásbeli és szóbeli vizsga
A vizsga feladatait az iskola állítja össze a feladatok alapján vagy a helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

A vizsga tantárgya és időtartama
Zeneelmélet tantárgy
Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

Írásbeli vizsga

- Négyszólamú példa számozott basszusának lejegyzése 4#, 4b előjegyzésig.
- Számozott basszus kidolgozása négy szólamban, szűk és tág fekvésben.

Szóbeli vizsga
- Minta példa zongorázása diktálás után
- Formatani elemzés kottakép után.

A vizsga értékelése
Általános zeneelméleti ismeretek alkalmazása (felhangok, hangközök, akkordok, a négyszólamúság szabályai)
Zenetörténeti tájékozottság, stílusismeret.
A tanult formai ismeretek alkalmazása.

ZENEISMERET

A zeneismeret tantárgy a 4 éves szolfézs kötelező tantárgy követelményeire épül. A szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, népzene tantárgyak ismeretanyag-részeinek felhasználásával szerves folytatását jelenti az eddigi elméleti tanulmányoknak

Célok és feladatok
- a tanulók zenei műveltségének további gazdagítása, a zene iránti fogékonyság elmélyítése.
- Az eddig tanult zenei ismeretek stiláris összefüggéseinek, szintézisének megteremtése: a zeneművekben a dallam, a ritmus, a harmónia, a forma egységének és a zene egészének megfigyeltetésével.
- A zenei ismeretek, készségek fokozatos bővítése, a zenét „értve figyelő” tevékenység kialakítása.

Feladatai:
A zenei élményanyaggyűjtés.
A zenei nyitottság kialakítása.
A tudatos zenehallgatásra nevelés.
Az eddig megszerzett tudás fejlesztése és alkalmazási gyakorlatának kialakítása, tudatosítva a tanulók szemléletében, hogy az elméleti tudás csak eszköz a zene mélyebb befogadásához.
A zeneművek értelmezése, elemzése során új dallami, harmóniai, formatani stb. ismeretek átadása.
A muzsikálási-éneklési kedv állandó „ébren tartása”: a zeneművek énekelhető részleteinek aktív megszólaltatásával.
A népzene és műzene kapcsolatának bemutatása.
Zenetörténeti tájékozottság.
A zeneelméleti alapismeretek kialakítása.
A főbb zenei stílusok jellemző előadói apparátusainak, hangszereinek megismertetése.
Különböző előadói gyakorlatok megfigyeltetése.
A szolfézs, zenetörténet, zeneelmélet egymást erősítő szemléletének megalapozása.
A hangszertanulás segítése.
A zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseinek további megismertetése.
A tanulók kreativitásának, hallási és gondolkodási képességeinek fejlesztése.
A tanuló személyiségének gazdagítása a zene művelésének, befogadásának örömével.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok Zenei ismeretanyag átadása
- A zenei alapműveltség kialakítása, az értékes zene megszerettetése.
- A zenei élményanyag bővítése.
- Nevelés a tudatos zenehallgatásra.
- A bécsi klasszikusok nagyobb lélegzetű formáinak megismerése.
- Betekintés a romantikus zeneirodalomba és a XIX. század magyar zeneművészetébe.
- Az előző években megszerzett készségek, elsajátított ismeretek felhasználása és továbbfejlesztése.

Ismeretanyag, készségfejlesztés
- A zeneirodalom-ismeret megalapozása művek, jellegzetes témák, részletek éneklésével, zenehallgatással, irányító jellegű zenetörténeti tájékoztatással.
- A zenei készségek fejlesztése a hallgatott és feldolgozott zenei anyag alapján.
- Az énekelt és meghallgatott művek témáinak memorizálása kottakép, illetve hallás alapján.
- A ritmikai érdekességek kiemelése, hangoztatása.
- A periódus belső és külső bővülésének megfigyelése.
- A funkciók váltakozásának megfigyelése, éneklése.
- Az eddigi funkciós tapasztalatok bővítése, elmélyítése és alkalmazása.
- A kísérőszólamok funkciós hangjainak változatos, árnyaltabb használata.
- Kitérés és moduláció megfigyelése a domináns és párhuzamos hangnemekbe.
- Álzárlat.
- Zárlatok, jellegzetes harmóniai fordulatok megszólaltatása énekléssel, hangszerrel.
- A szonátaforma tematikus anyagainak megfigyelése, felismerése.
- A rondóforma felépítése, téma és epizód felismerése.
- A hangszerek, a zenei együttesek változatos csoportosításának megismerése.
- A klasszikus és romantikus zenekar hangszerei.
- A szimfóniatételek rendezési elvei.
- Az opera zenei részei (felépítése).
- A zenei kifejezőeszközök megfigyelése a romantikus zene hangzásvilágában.
- Tercrokonság.
- Műdalok, áriák énekes megismerése hangszerkísérettel (tanár vagy tanuló közreműködésével).
- Kánonok, két- vagy többszólamú vokális művek énekléssel és megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is (kamarazeneként).
- A zenehallgatási anyag részleteinek megszólaltatása egy, két vagy több szólamban.
- A klasszikus formák ismétlő rendszerezése, tematikus anyagainak megfigyelése zenehallgatással is.

Rögtönzés
- A csoport képességei szerint:
dallamok, ritmusok kiegészítése a megismert stílusokban,
dallamhoz ritmus-, ritmushoz dallam-osztinátó,
funkciójelző basszusok rögtönzése.

Kapcsolat a társművészetekkel
- A történelmi és zenei korok kapcsolatának rövid áttekintése.

- Társművészeti alkotások bemutatása.

Elméleti ismeretek - Zenei szakkifejezések
- A kvintkör ismerete.
- Hangközök, hangzatok.
- Hangnemi rokonságok.
- Opusz.
- Alteráció és vezetőhang.
- Szonáta. Szimfónia. A szimfónia tételei, hangnemi és formai felépítése.
- Coda. Attacca.
- Rondó. Téma. Epizód.
- A klasszikus opera. Nyitány, recitativo, ária, duett, tercett stb.
- A romantikus dal. Dalciklus. Prozódia.
- A verbunkos.
- A romantikus opera.
- A szimfonikus költemény.
- Tercrokonság.
- Verbunkos.
- Tempó- és előadási jelzések: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.
- Tájékozódás a zenetörténeti és történelmi korokban.

Ajánlott tananyag
Klasszikus művek: J. Haydn, W. A. Mozart, L. v. Beethoven szimfonikus és hangszeres művei. Dalok. Operák.
Egy bécsi klasszikus szimfónia feldolgozása.
Egy Mozart-opera megismerése.
A klasszikus stílushoz közelálló romantikus alkotások: dalok vagy egy dalciklus (elsősorban F. Schubert művészetéből).
Klasszikus vagy romantikus versenymű feldolgozása.
A magyar műzene: a verbunkos (Erkel Ferenc, Liszt Ferenc művei alapján).

Ajánlott tankönyvek, ajánlott irodalom
Dobszay László: A hangok világa V. és Útmutató
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás-olvasás gyakorlófüzetei
Orfeusz Hangzó zenetörténet 3. A bécsi klasszika
Orfeusz Hangzó zenetörténet 4. Romantika (I.)
Orfeusz Hangzó zenetörténet 8. A magyar zene századai
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához könyv és CD lemezsorozat
Németh-Nógrádi-Puster: Szolfézs antológia
Agócsy László-Irsai Vera: Énekeljünk, muzsikáljunk!
Agócsy László: Szolfézs középfok
Agócsy László: Szállj szép énekszó - 16 romantikus egyneműkar
Ádám Jenő: A dal mesterei (dalok válogatva a kötetekből)
Forrai Miklós: Duettek I-II.
Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
Frank Oszkár: A funkciós zene harmónia és formavilága - Hangzó zeneelmélet
Frank Oszkár: A romantikus zene műhelytitkai (sorozat):
Bartha Dénes: Beethoven kilenc szimfóniája
Ch. Rosen: A klasszikus stílus
S. Hughes: Mozart operakalauz

Kárpáti J.-Kroó Gy: Mozart operái
Szabolcsi Bence: A zene története
Dobák Pál: A romantikus zene története
Balassa-Gál: Operakalauz (kottás)
Tóth Dénes: Hangversenykalauz I-II: (kottás)
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I-III.

Követelmény
Tudjon a tanuló a megismert zenei anyagból 10-15 zenei témát emlékezetből.
Tudjon idézni hangszeres tanulmányaiból műveket és műfajokat az évfolyam tananyagához kapcsolódóan, tudja azokat stílusosan előadni.
Ismerje a feldolgozott stíluskorszakok főbb zenei műfajainak jellemzőit (szimfónia, opera, romantikus dal, versenymű, szimfonikus költemény).
Ismerje a bécsi klasszikus zeneszerzők, valamint Erkel Ferenc és Liszt Ferenc fontosabb műveit.
Tudja helyesen írni és kiejteni a megismert zeneszerzők nevét és a művek címét.
Ismerje a zenei és történelmi korok egymásmellettiségét a fontosabb évszámokkal és a társművészeti alkotásokkal összekapcsolva.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
- Zenei élményanyag bővítése.
- Az „értő" zenehallgatás kialakítása.
- Betekintés a gregorián és a reneszánsz zenébe.
- A barokk zene alaposabb megismerése.
- Ismerkedés a XX. század zenéjével - elsősorban magyar szerzők műveivel.
- Az előző években megszerzett készségek, elsajátított ismeretek felhasználása és továbbfejlesztése.
- A zenetörténeti tudásanyag rendszerezése, az alapfokon tanultak összefoglalása.

Ismeretanyag, készségfejlesztés
- A zeneirodalom-ismeret bővítése művek, jellegzetes témák, részletek éneklésével, zenehallgatással, irányító jellegű zenetörténeti tájékoztatással.
- A zenei készségek további fejlesztése elsősorban a hallgatott és feldolgozott zenei anyag alapján.

- A jellegzetes barokk ritmusok kiemelése, hangoztatása.
- Az énekelt és hallgatott zenei anyag stílusjegyeinek elsajátítás a művek elemzése alapján.
- Barokk harmóniamenetek.
- A polifónia.
- Barokk műformák megismertetése.
- Színpadi betétdalok, kórustételek.
- A barokk opera.
- A versenymű felépítése.
- A szvit tánctételei.

- A prelúdium és fúga.
- Az oratórium.
- A modern zene néhány irányzata: pl. folklorizmus, neoklasszicizmus
- A XX. század komponálási technikái.
- Akusztikus skála, egészhangú skála megfigyeltetése, éneklése.
- Reihe.
- A többszólamú éneklés fejlesztése a hallgatott zeneművek részleteinek megszólaltatásával: reneszánsz kórusművek, kantáta-részletek hangszerkísérettel, kánonok, két- és többszólamú művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.
- Néhány XX. századi mű (műrészlet) éneklése a csoport képességei szerint.

Rögtönzés
- Dallamok, ritmusok kiegészítése a megismert stílusokban, dallamhoz ritmus-, ritmushoz dallam-osztinátó.
- Dallamokhoz funkciójelző kísérőszólam.
- A funkciójelző basszusok árnyaltabb alkalmazása.
- A XX. század néhány kompozíciós technikájának (Reihe, cluster stb.) kipróbálása.

Kapcsolat a társművészetekkel
- A történelmi és zenei korok kapcsolatának rövid áttekintése.
- Társművészeti alkotások bemutatása.

Elméleti ismeretek - Zenei szakkifejezések
- Az eddig tanult ismeretek összefoglalása.
- Hangközök, hangsorok 7#, 7b előjegyzésig,
- Modális hangsorok; hangnemi rokonságok. Kvintkör.
- Akusztikus skála, egészhangú skála. Reihe, cluster.
- A különböző zenetörténeti korok stílusjegyei és műfajai.
- Tájékozódás időrendben.
- Gregorián zene.
- Madrigál, motetta, mise.
- Versenymű. Kantáta, oratórium, passió.
- Szvit. Barokk tánctételek.
- Preludium, fúga.
- Concertálás, concerto, concerto grosso.
- Cembalo, Fortepiano. Continuo.
- A XX. századi zenekar hangszerei.
- Folklorizmus, neoklasszicizmus.
- Tonalitás, atonalitás, politonalitás.
- Aranymetszés.
- Tempó- és előadási jelzések a zenei anyaghoz kapcsolódóan

Ajánlott tananyag
Gregorián dallamok és reneszánsz kórusművek.
A barokk zene jellegzetes műfajai.
XX. századi hangszeres, zenekari és vokális művek elsősorban a magyar zeneművészetből.

Az alábbi művek, műfajok feldolgozása ajánlott:
J. S. Bach: a-moll hegedűverseny,
J. S. Bach: Kantáta részletek, passio részletek,
J. S. Bach: egy teljes zenekari szvit.

G. F. Händel: oratóriumrészletek.
H. Purcell: Dido és Aeneas - részletek.
Olasz és francia barokk szerzők művei.
Bartók Béla: Concerto,
Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus,
Sz. Prokofjev: Klasszikus szimfónia, I. Sztravinszkij: Petruska, A. Honegger: Pacific 231,
B. Britten: Variációk egy Purcell témára, Népdalfeldolgozások.
Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató
Orfeusz Hangzó zenetörténet 1. Középkor és reneszánsz
Orfeusz Hangzó zenetörténet 2. Barokk
Orfeusz Hangzó zenetörténet 8. A magyar zene századai
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás-olvasás gyakorló füzetei
Németh-Nógrádi-Puster: Szolfézs antológia
Agócsy László: Szolfézs középfok (I-IV.)
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához könyv és CD lemezsorozat
Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
N. Harnoncourt: Zene mint párbeszéd (Monteverdi, Bach, Mozart)
Szabolcsi Bence: A zenetörténete
Kroó György szerk. A hét zeneműve sorozat
Kroó György szerk. Miért szép századunk zenéje?
Lendvai Ernő: Szimmetria a zenében
Kroó György: Bartók kalauz
Kroó György: Bartók színpadi művei
Breuer János: Kodály kalauz
Eősze László: Kodály Zoltán
Darvas Gábor: Évezredek hangszerei
J. H. van der Meer: Hangszerek az ókortól napjainkig
Szemelvények a zenehallgatáshoz (Tankönyvkiadó)
A zenehallgatási anyag partiturái és szövegkönyvek.

Követelmény
Tudjon a tanuló a megismert zenei anyagból 10-15 témát emlékezetből énekelni vagy hangszeren megszólaltatni.
Tudjon idézni hangszeres tanulmányaiból műveket és műfajokat az évfolyam tananyagához kapcsolódóan, tudja azokat stílusosan előadni.
Legyen képes Bartók Béla Concerto és Kodály Zoltán Psalmus Hungaricus c. művét jellegzetes témák alapján felismerni.
Ismerje a feldolgozott stíluskorszakok főbb zenei műfajainak jellemzőit
- a gregorián dallamokat,
- a reneszánsz kórusműveket,
- a barokk szvitet,
- a preludiumot és fúgát,
- az oratóriumot.
Ismerje a XX. század folklorista és neoklasszikus irányzatát, az atonalitás és a dodekafónia fogalmát.
Ismerje a zenetörténeti korokat és időrendi sorrendjüket.
Tudja az ismertebb zeneszerzőket, zeneműveket a megfelelő zenetörténeti korba helyezni.
Tudja helyesen írni és kiejteni a megismert szerzők nevét és a művek címét.

Ismerje a zenei és történelmi korok egymásmellettiségét a fontosabb évszámokkal és a társművészeti alkotásokkal összekapcsolva.

Az év végi vizsga anyaga
- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával a tanult ismeretek, stílusjegyek alkalmazásával.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

Ismerje a tanuló
- a tanult metrumokat,
- a tanult ritmuselemeket és -képleteket, az egyszerűbb aszimmetrikus metrumokat.
- a dallamhangok szerepét (főhang, átmenőhang, váltóhang, késleltetés) - tudja ezeket zeneileg értelmezni.

Ismerje
- a hangközöket;
- a hangközfordítás elvét;
- a hármashangzatokat és fordításaikat;
- a dúr- és moll hangsor hangjaira építhető hármashangzatokat;
- a fő- és mellékhármashangzatokat;
- a dominánsszeptim- és a szűkített szeptimhangzatot (4#, 4b előjegyzésig);
- a hangzatok fűzésének elveit, első lépéseit - (I-IV-V fok).

Rendelkezzék biztos tájékozódó képességgel a relatív és abszolút rendszerben 4#, 4b előjegyzésig.
Ismerje
- a kvintkört,
- az öt- és hétfokú hangsorokat,
- a hangnemi rokonságokat,
- a funkciók,
- az alterációk szerepét,
- a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát.

Ismerje
- a tonalitás felbomlásának elvét,
- az egészhangú skálát,
- az akusztikus hangsort.
Tudja ismereteit alkalmazni a készségfejlesztési és zenehallgatási anyagban, hangszeres darabjaiban.

Ismerje a feldolgozott stíluskorszakok főbb zenei műfajainak jellemzőit:
- a reneszánsz kórusműveket és táncokat,
- a barokk zene (concerto grosso, versenymű, szvit, prelúdium és fúga, oratórium, kantáta, opera),
- a bécsi klasszikus zene (hangszeres szonáta, variáció, versenymű, szimfónia, vonósnégyes, opera, dal)
- a romantika (dal, szimfonikus költemény, opera, hangszeres karakterdarabok) legfontosabb műfajait.
- a XX. század folklorista és neoklasszikus irányzatát,

- Bartók Béla és Kodály Zoltán munkásságát,
- napjaink kiváló zeneszerzőinek egy-egy alkotását.

Tudja a zenei alapfogalmakat többirányú megvilágításban értelmezni, a zenetörténeti, a történelmi korokat időben összekapcsolni és társművészeti alkotásokhoz kötni.
Ismerje és tudja alkalmazni a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseit.

Az alapfokú művészeti vizsga követelményei

A vizsga részei
Írásbeli, vagy szóbeli vizsga
A vizsgán az iskola az alábbi feladatsort használja, vagy helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

A vizsga tantárgya és időtartama
Zeneismeret tantárgy
Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

Az alapfokú művészeti vizsga a tartalma

Írásbeli vizsga
1. Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből a megismert, hangsorokra, hangközökre, hangzatokra, formai ismeretekre vonatkozóan (4-5 kérdés) pld.
- A hangnemi rokonságok felsorolása,
- Hármashangzat-fordítások felismerése kottaképről,
- Zárlatelemzés kottakép alapján,
- Adott műrészlet kottaképe alapján a dallami jelenségek és a dallamhangok szerepének megjelölése W. A. Mozart: C-dúr szonatina II. tétel első nyolc ütem (fő- és átmenőhangok), L. V. Beethoven: Német tánc (C-dúr) első nyolc ütem, Hoffman V.: Szonatinagyűjtemény, Régi táncok gyermekeknek

2. Egy nagyobb lélegzetű bécsi klasszikus forma (szonátaforma, variációs forma, szimfónia) felépítésének ismertetése.

3. Felsorolt művek, zeneszerzők, stílus korszakok, társművészeti alkotások rendezése korok szerint
Felsorolás elsősorban a barokk és a XX. századi zene és néhány társművészeti alkotás köréből.
Az írásbeli vizsgához ajánlott feladatlap készítése.

Szóbeli vizsga
1. Memoriter anyag előadása
Öt műzenei szemelvény, téma a tanult zenei korok anyagából előadása szóló énekléssel, illetve hangszerkísérettel vagy több szólamú mű esetén éneklőtársakkal. Saját hangszerkíséret nem kötelező.)
A megszólaltatás legyen muzikális és zeneileg pontos.
A vizsgázó ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

2. A vizsgázó elméleti tudásának bemutatása
A tanuló a hangszeres vizsgadarabjaihoz kapcsolódó zenei kérdéseket kap.

A kérdések a követelményrendszerben felsorolt ritmikai, dallami, harmóniai, formai, stílus- és zenetörténeti korok ismeretére vonatkozhatnak.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése
- teszt: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás,
- fogalmazás (műelemzés): információtartalom, a műről, illetve a szerzőről és a korról szóló információk megfelelő aránya, felhasznált irodalom színvonala, mennyisége, eredetiség, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya, felépítés, fogalmazás, helyesírás,
- dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.

A szóbeli vizsga értékelése
- általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
- zenetörténeti tájékozottság,
- stílusismeret,
- formai ismeretek,
- tájékozódás a zenei műfajok között.

Továbbképző évfolyamok

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok
- Élményanyag bővítése a zenei alapműveltség kialakításához.
- A zenei műfajok alaposabb megismerése korok és stílusok szerint.
- Az alapfokon szerzett ismeretek, készségek elmélyítése, bővítése.
- A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
- Az „értő” zenehallgatásra nevelés.

Ismeretanyag-, készségfejlesztés
- A zeneirodalom-ismeret bővítése művek, jellegzetes témák, részletek éneklésével, zenehallgatással, irányító jellegű zenetörténeti tájékoztatással.
- A zenei készségek további fejlesztése elsősorban a hallgatott és feldolgozott zeneművek alapján.
- A zeneművek, szemelvények zenetörténeti korba helyezése.
- A művek, műrészletek feldolgozása énekléssel, memorizálással (lejegyzéssel).
- A feldolgozott zenei formák jellemzőinek elsajátítása.
- A belső hallás és memória intenzív fejlesztése.
- A zenei elemzési képesség fejlesztése.

1. témakör A többszólamúság szerkesztési elvei, műformái, műfajai a vokális zeneirodalomban
- A modális hangsorok teljes körű megismerése - éneklés, felépítés 4#, 4b előjegyzésig.
- Modális fordulatok kiemelése, éneklése. Megfigyelése zenehallgatásban.
- Homofónia, polifónia, imitáció. Tonális, reális válasz.
- Polifonikus etűdök éneklése. Homofón és könnyű imitációs részletek feldolgozása.
- Kánonok éneklése.
- Kánonokból partitúrakészítés, a harmóniai fordulatok megfigyelése.

- Rövid ritmus- és dallamkánon szerkesztésének kipróbálása.
- Korál feldolgozások többszólamú éneklése, megszólaltatása hangszerekkel is.
- A harmóniai fordulatok kiemelése, éneklése, megfigyelése.
- A harmóniai elemzés alapjai: fokszámok, jelzések. Számozott basszus.
- Hármashangzatok építése a dúr és moll hangsorok fokaira.
- Mixturák éneklése.
- A duett, tercett, kvartett megjelenése a drámai műfajokban.
- Dramaturgiai szerepük, zenei megfogalmazásuk.
- Egy-egy zenei kor stílusjegyeinek összefoglalása.
- Rövid zenei részletek lejegyzése.

2. témakör Táncok a zenében
- Az előző években megismert táncok jellemzőinek átismétlése.
- Az ismeretek bővítése újabb táncformák jellegzetességeivel.
- Olvasás, zenei írás, memorizálás elsősorban a barokk táncok köréből.
- Ritmusok kiemelése, megszólaltatása (C. Debussy, M. Ravel, I. Sztravinszkij, Joplin műveiből).
- A harmóniák szerepének megfigyelése.
- Hangszerek, hangszercsoportok hangszínének megismerése. „Komoly zene” - „könnyű zene” - jazzművészet.
- A meghallgatott zeneművek témáiból válogatva memorizálás, zenei írás (abszolút rendszerbe helyezés).
- Stílusjegyek felismerése, megnevezése. Az anyaghoz kapcsolódó zenei kifejezések értelmezése.

Kapcsolat a társművészetekkel
- A történelmi és zenei korok kapcsolatának rövid áttekintése.
- Társművészeti alkotások bemutatása.

Ajánlott tananyag
1. témakör. A többszólamúság szerkesztési elvei, műformái, műfajai a vokális zeneirodalomban
Feldolgozásra ajánlott zenei anyag:
- orgánum énektechnika (Ars Antiqua, Párizs)
- hoquetus elv (Ars Nova, Machaut)
- gregorián, chanson cantus firmus (Németalföld)
- homofónia, polifónia (mise, motetta, madrigál)
- népének és harmonizációja (a choral J. S. Bach művészetében)
- fúgaszerkesztés, imitáció (dux-comes) művek J. S. Bachtól Kodály Zoltán művészetéig,
- duett, tercett, kvartett H. Purcelltől G. Verdi-ig
- kánonok válogatva Fornsete Nyárkánon-tól a XX. századi kánonokig,
- kórusművek a reneszánsztól napjainkig

2. *a)* témakör Táncok a zenében
- Műzenei táncok a középkortól a jazz elemek megjelenéséig: estampida, rondeau, pavane és gagliarda, menüett, sarabande, gigue, gavotte, ländler, polka, polonaise, mazurka, verbunkos táncok, csárdás.
- A szimfóniák III. tétele: menüett, gavotte (J. Haydn, W. A. Mozart, Sz. Prokofjev).
- A romantikus kisformák (F. Chopin).
- A verbunkos (Liszt Ferenc rapszódiái, Erkel Ferenc operái),
- A jazz elemei, ragtime, cake-walk (C. Debussy, I. Sztravinszkij művei

b) szvit és rondó
- Barokk szvitek (J. S. Bach, G. F. Händel, F. Couperin),
- Bécsi klasszikus rondótételek, rondók,
- Rondók, szvitek a romantikából és a XX. sz. zenéjéből (M. Muszorgszkij, M. Ravel, I. Sztravinszkij, Bartók Béla, Kodály Zoltán, Ránki György, Szabó Ferenc)

Dobszay László A hangok világa VI. és Útmutató
Orfeusz Hangzó zenetörténet 1. Középkor és reneszánsz
Orfeusz Hangzó zenetörténet 2. Barokk
Orfeusz Hangzó zenetörténet 6. Késő-romantika és XX. század I.
Orfeusz Hangzó zenetörténet 7. Késő romantika és a XX. század II.
Orfeusz Hangzó zenetörténet 8. A magyar zene századai
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához könyv és CD lemezsorozat
Németh-Nógrádi-Puster: Szolfézs antológia
Agócsy László: Szolfézs középfok I-IV.
Agócsy László Bach olvasókönyv
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás-olvasás gyakorló füzetei
Kodály Zoltán: 15 kétszólamú énekgyakorlat
H. Brown: A reneszánsz zenéje
Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár
J. S. Bach: Négyszólamú korálok
Győrfi István: Korálelemzések
Bartha Dénes szerk. A zenetörténet antológiája
Dobszay László: A magyar dal könyve
Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I-III.
Tóth Dénes: Hangversenykalauz I-II. (kottás)
Kroó György: A hét zeneműve
Szabolcsi Bence: A zene története

Követelmény
Ismerje a tanuló a zenetörténeti korok kronológiai sorrendjét.
Ismerje a többszólamúság megjelenési formáit, zenei jellemzőit a különböző zenei korokban.
Tudjon énekléssel, illetve éneklő társakkal (vagy hangszer segítségével) zeneileg pontosan megszólaltatni két szemelvényt a gregorián dallamok, két könnyű, rövid madrigált vagy részletet, két duettet a barokk, bécsi klasszikus vagy romantika köréből.
Ismerjen a meghallgatott művekből 5-10 jellegzetes témát.
Tudjon idézni hangszeres tanulmányaiból műveket és műfajokat az évfolyam tananyagához kapcsolódóan, tudja azokat stílusosan előadni.
Ismerje a klasszikus zeneművészet legismertebb táncformáit, jellegzetességeit, tudja zenei korokba helyezni.
Ismerje a bécsi klasszikus szimfóniák III. tételének felépítését.
Tudja a megismert zeneszerzők és műveik nevét helyesen ejteni, leírni.
Ismerje a zenei és történelmi korok egymásmellettiségét (a fontosabb évszámokkal).
Tudjon néhány társművészeti alkotást a megismert zenei korokhoz kapcsolni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával a tanult ismeretek, stílusjegyek alkalmazásával.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok
- Élményanyaggyűjtés a zenei alapműveltség bővítéséhez.
- A zenei műfajok alaposabb megismerése korok és stílusok szerint.
- A készségek további elmélyítése, az ismeretek bővítése.
- A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
- Tudatos zenehallgatásra nevelés.

Ismeretanyag-, készségfejlesztés
- A zenei műveltség bővítése művek, jellegzetes témák, részletek éneklésével, zenehallgatással, irányító jellegű zenetörténeti tájékoztatással.
- A zenei készségek további fejlesztése elsősorban a hallgatott és feldolgozott zeneművek alapján.
- A zeneművek, szemelvények zenetörténeti korba helyezése.
- A művek, műrészletek feldolgozása énekléssel, memorizálással (lejegyzéssel).
- A feldolgozott zenei formák jellemzőinek elsajátítása.
- A belső hallás és memória intenzív fejlesztése.
- A zenei elemzési képesség fejlesztése.

3. témakör. Vokális műfajok a zeneirodalomban I.
A mise és requiem
- Gregorián dallamok éneklése. A latin szövegek megismerése.
- A zenei lejegyzés kialakulásának rövid összefoglalása.
- A szolmizáció eredete. A többszólamúság kezdetei.
- A zenei anyagból válogatva: éneklés, memorizálás, lejegyzés.
- A cantus firmus bemutatása. A zenei szerkesztési módok ismertetése.
- A reneszánsz művek harmóniáinak és zárlatainak megfigyelése, megszólaltatása.
- Korabeli kottakép, C-kulcsok bemutatása.
- A mise állandó részei.
- Mise a klasszikus, romantikus korból és a XX. századból.
- A requiem fogalma. Új misetételek.
- A hangzások megfigyelése, összehasonlítása. A zenei kifejezőkészség gazdagodásának megfigyelése, elemzése, okainak stiláris és történelmi háttere.
- A Dies irae dallam éneklése, memorizálása, megfigyelése különböző művekben.
- A romantika és a XX. századi zene komponálási technikáinak megismerése,
az alapfokon tanultak ismétlése, elmélyítése. (Tercrokonság, alteráció, a tonalitás, a forma felbomlása.)

4. témakör. Hangszeres szóló- és kamarazene a zeneirodalomban
- A barokk variációk.
- A basszus szólam kiemelése (éneklése, memorizálása) a passacaglia feldolgozása során.
- A bécsi klasszika zenei formáinak ismétlő rendszerezése (a szonáta-, a variációs-, a rondó- és a triós forma felépítése, tematikus anyagának ismerete).
- A variálás megismerése - variációs lehetőségek (ritmikai, dallami, harmónia.
- Maggiore, minore).
- A variáció kipróbálása rögtönzéssel.
- A témakörhöz kapcsolódó hangszerek megismerése - (történeti áttekintése).
- A kamarazene és néhány műfaja, hangszer összeállításai (a válogatott zeneművek alapján).
- A kvartettek, kvintettek előadói apparátusa - felépítése, tételrendje a klasszikus zenében.
- A romantikus karakterdarabok zenei kifejezőeszközei: hangszín, dinamika, alterációk.

- Nemzeti táncok karakterének megfigyelése, jellemző ritmusainak kiemelése, hangoztatása - különleges hangsorok megfigyelése
- Témák éneklése, memorizálása, lejegyzése.
- A XX. század komponálási technikája. Hangsorformációk. Tonalitás, atonalitás.
- Témák megszólaltatása.
- A klasszikus zene, a „könnyű" zene és jazz kapcsolata.
- Klasszikus témák feldolgozásai e műfajokban. Jellegzetes hangszerek.

Kapcsolat a társművészetekkel:
- A történelmi és zenei korok kapcsolatának rövid áttekintése.
- Társművészeti alkotások bemutatása.

Ajánlott tananyag
3. témakör Vokális műfajok a zeneirodalomban I.
a) A mise és requiem
Feldolgozásra ajánlott zenei anyag:
- Gregorián misék
- A Dies irae dallam és feldolgozásai (H. Berlioz, Liszt Ferenc, L. Dallapicolla)
- A cantus firmus szerepe (részletek G. Machaut, G. Dufay, Josquin des Pres, G. P. Palesztrina műveiből)
- Misék: J. S. Bach: h-moll mise (tételek válogatva) J. Haydn, W. A. Mozart, F. Schubert, Liszt Ferenc, I. Sztravinszkij műveiből részletek,
- Requiemek: W. A. Mozart, H. Berlioz, G. Verdi, J. Brahms, I. Sztravinszkij, B. Britten,
- Ligeti György kompozícióiból részletek.

4. témakör. Hangszeres szóló- és kamarazene a zeneirodalomban
- Feldolgozásra ajánlott zenei anyag (válogatva): a leggyakoribb zenei műformák, kisformák egy-egy hangszer irodalmában és a kamarazene körében.
Hangszeres művek:
- Orgonaművek: fúga, preludium, toccata, fantázia, passacaglia (elsősorban J.S. Bach művei),
- zongora daraboka klasszikus és romantikus zeneirodalomból (J. Haydn, W. A. Mozart, L. van Beethoven szonáták,
- az etűd, prelűd, nocturne, mazurka, polonaise, rapszódia, bagatell (F. Chopin, Liszt Ferenc, Bartók Béla és más szerzők művei alapján),
- a XX. sz. szóló zongorairodalma (C. Debussy, Bartók Béla, A. Schönberg, A Webern, Kurtág György művei).

Kamarazene
- a klasszikus és romantikus zeneirodalomból (J. Haydn vonósnégyes, W. A. Mozart: Fuvolanégyes, Klarinét kvintett, D-dúr oboanégyes, L. van Beethoven: Tavaszi szonáta, B-dúr zongoratrió, gordonka-zongora szonáta, Esz-dúr oktett, F. Schubert A-dúr zongoraötös, d-moll vonósnégyes, J. Brahms Á-dúr hegedű-zongora szonáta - válogatva),
- a XX. századból (néhány mű vagy részlet kiválasztása O. Respighi: Dór kvartett, I. Sztravinszkij: A katona története (szvit), C. Debussy: Fekete-fehér (2 zongorára), M. Ravel: a-moll zongorahármas, D. Milhaud: Braziliera (2 zongorára), Bartók Béla: Kontrasztok, Kodály Zoltán: Szonáta gordonkára és zongorára, Hidas Frigyes: Fúvósötös, Kurtág György: Nyolc duó hegedűre és cimbalomra).

Dobszay László: A hangok világa VI.
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás-olvasás gyakorló füzetei
Németh-Nógrádi-Puster: Szolfézs antológia

Agócsy László: Szolfézs középfok I-IV.
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához könyv és CD lemezsorozat
Orfeusz Hangzó zenetörténet 1. Középkor és reneszánsz
Orfeusz Hangzó zenetörténet 2. Barokk
Orfeusz Hangzó zenetörténet 3. Bécsi klasszika
Orfeusz Hangzó zenetörténet 4. Romantika I.
Orfeusz Hangzó zenetörténet 5. Romantika II.
Orfeusz Hangzó zenetörténet 6. Késő romantika és XX. század
Orfeusz Hangzó zenetörténet 7. Késő romantika és a XX. század II.
Orfeusz Hangzó zenetörténet 8. A magyar zene századai
Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I-III.
Tóth Dénes: Hangversenykalauz
Szabolcsi Bence: A zene története
Várnai Péter: Oratóriumok könyve
Kroó György szerk. A hét zeneműve sorozat
Babits Mihály fordításában Amor Sanctus (Középkori himnuszok latinul és magyarul)
Darvas Gábor: Évezredek hangszerei
J. H. van der Meer: Hangszerek az ókortól napjainkig
Gonda János: Jazz

Követelmény
Ismerje a tanuló a zenetörténeti korok kronológiai sorrendjét.
Tudja énekléssel (vagy hangszer segítségével) a Dies irae dallamot (kotta nélkül), öt-tíz jellegzetes témát a megismert hangszeres vagy kamarazenei művek köréből stílusosan megszólaltatni.
Ismerje a meghallgatott zeneművek egy-egy jellegzetes témáját.
Tudjon idézni hangszeres tanulmányaiból műveket és műfajokat az évfolyam tananyagához kapcsolódóan, tudja azokat stílusosan előadni.
Legyen képes dallami, harmóniai, formai ismeretek alapján zenei korba helyezni műveket.
Tudja a megismert zeneszerzők és műveik nevét helyesen ejteni, leírni.
Ismerje a zenei és történelmi korok egymásmellettiségét (a fontosabb évszámokkal).
Tudjon néhány társművészeti alkotást a megismert zenei korokhoz kapcsolni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alkalmazásával.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok
- Élményanyaggyűjtés a zenei alapműveltség bővítéséhez.
- A zenei műfajok alaposabb megismerése korok és stílusok szerint.
- A készségek további elmélyítése, az ismeretek bővítése.
- A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
- A zenei elemzési képesség kimunkálása.
- Az „értő” zenehallgatásra nevelés.

Ismeretanyag-, készségfejlesztés

- A zenei készségek további fejlesztése elsősorban a hallgatott és feldolgozott zenei anyag alapján.
- A zeneművek, szemelvények zenetörténeti korba helyezése.
- A művek, műrészletek feldolgozása énekléssel, memorizálással (lejegyzéssel).
- A hangközhallás intenzív kimunkálása, lehetőség szerint fokozatos elszakadás a szolmizációtól.
- A feldolgozott zenei formák jellemzőinek elsajátítása.

3. témakör Vokális műfajok a zeneirodalomban II.
Oratórium, passió, kantáta (anthem)
- Az oratórium, a passió, a kantáta zenei jellemzőinek ismétlése.
- Az anthem ismertetése.
- Az oratórikus művek témája (tartalmi), felépítése, zenei részei (recitativo, ária, arioso, kórustétel, turba, choral), szereplői, dramaturgiája.
- A művek dramaturgiája és a zenei részek közötti összefüggések bemutatása.
- Az előadói apparátusok a különféle zenei korokban.
- A kifejező eszközök gazdagodása a zenetörténeti korok egymásutánjában.

5. témakör. Zenekari hangszeres műfajok szólistákkal
- A concerto, concerto grosso a barokk korban. Felépítésük, tételtípusaik.
- A barokk zenekar. A szóló és tömbhangzás megfigyelése.
- A versenyművek kialakulása. A hangszerek fejlődése, új hangszerek megjelenése.
- A concerto grosso és a versenyművek közötti különbség megfigyelése.
- Versenyművek a klasszikus korban. Felépítésük. (A klasszikus formák ismétlése)
- A versenyművek tartalmi, majd formai változásai a romantika és a XX. századi alkotásokban.
- A műfaj új lehetőségei (rapszódia, variáció sorozat, szimfónia-concerto).
- A hangrendszerek, harmóniák kiemelése a meghallgatott zeneművek elemzése során.
- A művek egy-egy témájának, részletének éneklése, memorizálása, lejegyzése.
- Ritmusok kiemelése, hangoztatása.
- Jellemző harmónia sorok megszólaltatása énekléssel, hangszerrel.
- Harmóniai elemzés - (a csoport képességeitől függően).

Kapcsolat a társművészetekkel:
- A történelmi és zenei korok kapcsolatának rövid áttekintése.
- Társművészeti alkotások bemutatása.

Ajánlott tananyag
3. témakör. Vokális műfajok a zeneirodalomban II.
Oratórium, passió, kantáta (anthem)
Feldolgozásra ajánlott zenei anyag:
- A barokk kor kiemelkedő alkotásai (J. S. Bach Karácsonyi oratórium, János vagy Máté passió, Parasztkantáta, Kávékantáta; Weinen klagen... vagy Wachet auf...; G. F. Händel: Messiás vagy Judás Makkabeus; Esterházy Pál: Harmonia Coelestis - c. művekből részletek.
- A bécsi klasszikus kor oratorikus művei (pl. J. Haydn Évszakok, Teremtés; W. A. Mozart: Exsultate, Jubilate, L. van Beethoven: Karfantázia)
- Romantikus alkotások (F. Mendelssohn: Éliás, G. Rossini: Stabat mater, Liszt Ferenc: Szent Erzsébet legendája),
- XX. századi alkotások (A. Schönberg: Egy varsói menekült, I. Sztravinszkij: Zsoltárszimfónia, A. Honegger: Johanna a máglyán, C. Orff: Carmina burana, K. Pendrecki: Dies irae, Bartók Béla: Cantata profana, Kodály Zoltán: Budavári Te Deum, Farkas Ferenc:

Cantus Pannonicus, Szabó Ferenc: Föltámadott a tenger, Sugár Rezső: Hősi ének, Petrovics Emil: Jónás könyve részletek.)

5. témakör. Zenekari hangszeres műfajok szólistákkal
Feldolgozásra ajánlott zenei anyag:
- A concerto, concerto grosso, versenymű, sinfonia concertante műfajok jellemzői;
A. Corelli (12 Concerto grosso), A. Vivaldi (A négy évszak, Blockflőteverseny), J. S. Bach (Brandenburgi verseny, cembaloverseny, a-moll hegedűverseny), G.F. Händel (F-dúr orgonaverseny), B. Marcello (oboaverseny),
J. Haydn (Esz-dúr trombitaverseny, C-dúr gordonkaverseny), W. A. Mozart (Esz-dúr Sinfonia concertante, Á-dúr klarinétverseny, d-moll zongoraverseny, Á-dúr hegedűverseny, D-dúr fuvolaverseny) L. van Beethoven (Esz dúr zongoraverseny, D-dúr hegedűverseny)
R. Schumann (a-moll zongoraverseny), F. Chopin (e-moll zongoraverseny),
Liszt Ferenc (Esz-dúr zongoraverseny, Magyar fantázia), P. I. Csajkovszkij (b-moll zongoraverseny, D-dúr hegedűverseny), A. Dvořak: h-moll gordonkaverseny,
M. Ravel (G-dúr zongoraverseny), I. Sztravinszkij („Baseli Concerto"), G. Gershwin (Kék rapszódia), Sz. Prokofjev (Szimfónia-concerto), D. Sosztakovics (a-moll hegedűverseny), A. Hacsaturján (Zongoraverseny), Dohnányi Ernő (Változatok egy gyermekdalra),
Bartók Béla (III. zongoraverseny), Járdányi Pál (Hárfaverseny), Kurtág György (Brácsaverseny) műveiből.

Agócsy László: Szolfézs középfok III-IV
Németh-Nógrádi-Puster: Szolfézs antológia
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás-olvasás gyakorló füzetei
Orfeusz Hangzó zenetörténet 1. Középkor és reneszánsz
Orfeusz Hangzó zenetörténet 2. Barokk
Orfeusz Hangzó zenetörténet 3. Bécsi klasszika
Orfeusz Hangzó zenetörténet 4. Romantika I.
Orfeusz Hangzó zenetörténet 5. Romantika II.
Orfeusz Hangzó zenetörténet 6. Késő romantika és XX. század
Orfeusz Hangzó zenetörténet 7. Késő romantika és a XX. század II.
Orfeusz Hangzó zenetörténet 8. A magyar zene századai
Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I-III.
Tóth Dénes: Hangversenykalauz
Szabolcsi Bence: A zene története
Várnai Péter: Oratóriumok könyve
Kroó György szerk. A hét zeneműve sorozat
Darvas Gábor: Évezredek hangszerei

Követelmény
Ismerje a tanuló a zenetörténeti korok kronológiai sorrendjét.
Tudja a feldolgozott vokális és hangszeres műfajok zenei jellemzőit, ismeretei alapján legyen képes a műveket zenei korokba helyezni.
Tudjon két áriát (ária-részletet), két korált énekléssel, éneklőtársakkal megszólaltatni.
Tudjon idézni a megismert művekből 8-10 témát.
Ismerjen fel jellegzetes témák alapján néhány zeneművet.
Tudjon idézni hangszeres tanulmányaiból műveket és műfajokat az évfolyam tananyagához kapcsolódóan, tudja azokat stílusosan előadni.
Ismerje a zenei korok fontosabb hangrendszereit, harmóniai fordulatait.

Tudja a megismert zeneszerzők és művek nevét helyesen ejteni, leírni.
Ismerje a zenei és történelmi korok egymásmellettiségét (a fontosabb évszámokkal).
Tudjon néhány társművészeti alkotást a megismert zenei korokhoz kapcsolni.

Az év végi vizsga anyaga
- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alkalmazásával.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok
- Élményanyaggyűjtés a zenei alapműveltség kialakításához.
- A zenei műfajok alaposabb megismerése.
- A készségek további elmélyítése. Az ismeretek bővítése.
- Rendszerező ismétlés.
- A zenei elemzési képesség kibontakoztatása.
- A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
- Az „értő" zenehallgatás kialakítása.

Ismeretanyag-készségfejlesztés
- A zenei készségek fejlesztése elsősorban a hallgatott és feldolgozott zenei anyag alapján.
- A zeneművek, szemelvények zenetörténeti korba helyezése.
- A művek, műrészletek feldolgozása énekléssel, memorizálással (lejegyzéssel).
- A hangközhallás intenzív kimunkálása, lehetőség szerint fokozatos elszakadás a szolmizációtól.
- A feldolgozott zenei formák jellemzőinek elsajátítása.
- A megismert műfajok áttekintő ismétlése.

3. témakör: Vokális műfajok a zeneirodalomban III.
a) dal, dalciklus,
b) opera, zenedráma, balett
- A trubadurok, Minnesängerek szerepe, hangszereik ismertetése.
- A dal műfajának kialakulása.
- A barokk és klasszikus dal zenei jellemzői.
- A dalforma, strófikus szerkezet, átkomponált dal.
- A kísérő szólam dramaturgiai jelentősége.
- A romantikus dallamszövés és harmóniák megfigyelése.
- Az új modulációs irányokból a tercrokonság ismertetése.
- Dalciklus - dramaturgiai összefüggések bemutatása.
- A hangulatok, témák visszatérése a cikluson belül - megfigyelés, éneklés.
- Harmóniasorok feldolgozása, megszólaltatása hangszerrel is.

A XX. századi dalok stílusjegyei.
- A dalok szövege, prozódiája. (Utalás az irodalmi alkotásokra).
- A mondanivaló és a zenei eszközök kapcsolata.
- A magyar népdal megjelenése a XX. századi magyar zeneszerzők alkotásaiban. (A magyar népdalstílusok összegező ismétlése).

Az opera dramaturgiai felépítése, zenei részei.
- Recitatívók, áriák szerepe.

Mozgás, gesztus a zenében. A karakterek érzékelése a balettekben.
- A különböző népek táncai, valamint a korabeli táncok a balett színpadon.
- A ritmus, dallam megfigyelése - szimmetria, aszimmetria.
- A XX. századi balett. A szereplők jellemzése zenei témákkal.
- A zene és koreográfia összefüggése.

6. témakör Zenekari műfajok
- Az alapfokon tanult szonáta-, rondó- és variációs forma ismétlése.
- A szonátarondó. A scherzo tétel.
- A bécsi klasszikus és a romantikus szimfónia felépítése (tételrend, tételtípusok).
- A stiláris és formai jellemzők összefoglalása a hallgatott zenei anyag alapján.
- Átmenet a romantikába: a tételformák fellazulása, új hangzások megjelenése.
- A zenekari hangzás gazdagodása, új hangszerek megjelenése.

A XX századi zenekari művek effektusainak megfigyelése.
- Visszautalás a klasszicizmusra - a neoklasszicizmus.
- A szimfonikus költemények zenei szerkezete.
- A programzene. Az irodalmi, képzőművészeti alkotások megjelenése a zeneművészetben.
- Humor a zenében.
- A történelmi és zenei korok kapcsolatának rövid áttekintése.

Kapcsolat a társművészetekkel:
- A történelmi és zenei korok kapcsolatának rövid áttekintése.
- Társművészeti alkotások bemutatása.

Ajánlott tananyag
3. Vokális műfajok a zeneirodalomban III.
c) dal, dalciklus,
d) opera, zenedráma, balett
Feldolgozásra ajánlott zenei anyag: dalok, dalciklusok
- A XIII. századi trubadur és minnesänger műdaloktól a XX. századi népdalfeldolgozásokig (a trubadúrok, trouvèrek, minnesängerek művészete (Wagner: Nürnbergi mesterdalnokok).
- A klasszicizmus dalirodalma (J. Haydn, W. A. Mozart, L. van Beethoven dalok válogatva)
- A romantika dalainak, dalciklusainak megismertetése (elsősorban F. Schubert, R. Schumann ciklikus alkotásai).
- A XX. sz. dalirodalma G. Mahler, M. Ravel, B. Britten, A. Schönberg, W. Williams, Farkas Ferenc művei alapján.
- A magyar népdalok feldolgozásai Bartók Béla, Kodály Zoltán, Farkas Ferenc, Járdányi Pál műveiben.

Opera, zenedráma, balett a barokk kortól napjainkig
C. Monteverdi, H. Purcell, W. Gluck, W. A. Mozart, L. van Beethoven, G. Verdi, R. Wagner, P. I. Csajkovszkij, I. Sztravinszkij, G. Gershwin, A. Berg, Erkel Ferenc, Kodály Zoltán, Bartók Béla, Ránki György, Petrovics Emil, Szokolay Sándor alkotásai.

6. Zenekari műfajok
Feldolgozásra ajánlott zenei anyag:
- A szimfónia J. Haydn-tól napjainkig (J. Haydn, W. A. Mozart, L. van Beethoven, F. Schubert, R. Schumann, F. Mendelssohn, Liszt Ferenc, A. Dvořak, P. I. Csajkovszkij, G. Mahler, P. Hindemith, A. Honegger, Sz. Prokofjev, D. Sosztakovics művei.

- A szimfonikus költemény (tematika szerint csoportosítva); - irodalmi ihletésű (Liszt Ferenc, R. Strauss); - tájleíró jellegű (B. Smetana, A. Borodin, J. Sibelius); - mese ihletésű (Sz. Prokofjev)
- Zenekari művek a XX. századból (C. Debussy: A tenger, Kodály Zoltán: Páva variációk, Bartók Béla: Táncszvit)

Dobszay László: A hangok világa IV-V-VI. kötet.
Agócsy László: Szolfézs középfok IV.
Nógrádi-Németh-Puster: Szolfézs antológia
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás-olvasás gyakorló füzetei
Orfeusz Hangzó zenetörténet 1. Középkor és reneszánsz
Orfeusz Hangzó zenetörténet 2. Barokk
Orfeusz Hangzó zenetörténet 3. Bécsi klasszika
Orfeusz Hangzó zenetörténet 4. Romantika I.
Orfeusz Hangzó zenetörténet 5. Romantika II.
Orfeusz Hangzó zenetörténet 6. Késő romantika és XX. század
Orfeusz Hangzó zenetörténet 7. Késő romantika és a XX. század II.
Orfeusz Hangzó zenetörténet 8. A magyar zene századai
Kodály Zoltán-Vargyas L: Magyar népzene
Dobszay László: A magyar dal könyve
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I-III.
Tóth Dénes: Hangversenykalauz
Szabolcsi Bence: A zene története
Kroó György szerk. Miért szép századunk zenéje?
Kroó György szerk. A hét zeneműve sorozat
Balassa-Gál: Operakalauz (kottás)
Balettek könyve

Követelmény
Ismerje a tanuló a zenetörténeti korok kronológiai sorrendjét.
Tudja a feldolgozott vokális és hangszeres műfajok zenei jellemzőit, ismeretei alapján legyen képes a műveket zenei korokba helyezni.
Tudjon három-három klasszikus és romantikus dalt zeneileg stílusosan előadni.
Tudjon legalább öt klasszikus témát kotta nélkül énekelni (vagy hangszeren megszólaltatni).
Tudjon idézni hangszeres tanulmányaiból műveket és műfajokat az évfolyam tananyagához kapcsolódóan, tudja azokat stílusosan előadni.
Ismerje fel a zeneműveket a jellegzetes témák alapján.
Ismerje a zenei korok fontosabb hangrendszereit, harmóniai fordulatait, stiláris jellemzőit.
Tudja a megismert zeneszerzők munkásságát zenei korokhoz kapcsolni.
Tudja a szerzők és művek nevét helyesen ejteni, leírni.
Ismerje a zenei és történelmi korok egymásmellettiségét (a fontosabb évszámokkal).
Tudjon néhány társművészeti alkotást a megismert zenei korokhoz kapcsolni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított
- Ismeretek, stílusjegyek alkalmazásával.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Ismerje a tanuló

- a tanult metrumokat (beleértve az aszimmetrikus metrumokat is),
- a tanult ritmuselemeket és - képleteket,
- a dallamhangok szerepét - tudja ezeket zeneileg értelmezni (melizma, főhang, váltóhang, beugró váltóhang, késleltetés, előlegezés).
Legyen tájékozott a hangmagassági viszonyokban: ismerje az oktávon túli hangközöket, a hangközök sajátosságait.
Rendelkezzék biztos tájékozódó képességgel a relatív és abszolút rendszerben 7#, 7b előjegyzésig.
Ismerje
- a kvintkört,
- az öt- és hétfokú hangsorokat,
- a hangnemi rokonságokat.
Ismerje a XX. századi zenében használatos főbb hangrendszereket.
Ismerje a dúr és mollhangsor hangjaira építhető szeptimhangzatokat, a dominánsszeptim hangzat fordításait.
Ismerje a hangzatok fűzésének elveit,
- a zárlattípusokat,
- a funkciók,
- az alterációk szerepét,
- a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát, ismerje fel ezeket kottakép alapján,
- a tercrokonság fogalmát,
- a tonalitások különféle típusait,
- a zenei szerkesztésmódokat.
Ismerje a főbb zenetörténeti korok stiláris jellemzőit, a stíluskorszakok főbb zenei műfajainak jellegzetességeit.
Ismerje a
- középkor gregorián zene, mise,
- a reneszánsz kórusművek és hangszeres zene,
- a barokk zene (concerto grosso, versenyművek, szvit, prelúdium és fúga, oratórium, kantáta, passió, opera, hangszeres műfajok),
- a bécsi klasszikus zene (hangszeres szonáta, variáció, versenymű, szimfónia, vonósnégyes, opera, dal, egyházi műfajok),
- a romantika (dal, szimfonikus költemény, szimfónia, opera, hangszeres karakterdarabok) legfontosabb műfajait.
Legyen ismerete a XX. századi zene egészéről, kiemelkedő alkotó egyéniségeiről, műalkotásairól, irányzatairól,
- a népzenei és műzenei hagyományokhoz való viszonyáról.
Ismerje Bartók Béla és Kodály Zoltán munkásságát, alkotásait - valamint napjaink kiváló zeneszerzőinek egy-egy művét.
Tudja a zenei alapfogalmakat többirányú megvilágításban értelmezni.
- a zenetörténeti, a történelmi korokat időben összekapcsolni, és társművészeti alkotásokhoz kötni.
Ismerje és tudja alkalmazni a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseit.
Legyen képes
- az elsajátított zenei fogalmakat szakszerűen használni,
- zenei megfigyeléseit rendszerezni,
- zenetörténeti összefüggésekben tájékozódni,
- a zenei alkotások és a társművészetek kapcsolatait felismerni.
Tudja ismereteit alkalmazni az öntevékeny zenehallgatás során is.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
Írásbeli, vagy szóbeli vizsga
A vizsgán az iskola az alábbi feladatsort használja, vagy helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.
A vizsga tantárgya és időtartama
Zeneismeret
Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma
Írásbeli vizsga
1. Bécsi klasszikus mű elemzése hallás és kottakép alapján
A tanuló a mű kottáját kézhez kapja. (Ajánlott egy zongorára írt triós vagy variációs forma - a kottán a mű szerzője és címe ne legyen feltüntetve.
Feladatok:
- A zenei korszak megjelölése - esetleg a szerző megnevezése.
- A hangnem megállapítása, a hangnemi folyamatok vizsgálata.
- A műben megfigyelt ritmikai, dallami jelenségek felsorolása.
- A funkciós és harmóniai jellegzetességek megjelölése - zárások elemzése.

2. Tesztkérdések zenei ismeretekből (5-6 kérdés) pld.
- Soroljon fel a barokk korszak stílusjegyeiből legalább hármat!
- Ismertesse a klasszikus szimfónia tételrendjét!
- Soroljon fel XX. századi skála-formációkat!
- Felsorolt művek, zeneszerzők, stílus korszakok, társművészeti alkotások egymáshoz rendezése.
- Három jellegzetes zenei téma felismerése kottakép alapján.
- Három jellegzetes ritmus felismerése (teljes) kottakép alapján (pl. boleró, mazurka, verbunkos stb.)
Az írásbeli vizsgához ajánlott feladatlap készítése.

Szóbeli vizsga
1. Memoriter anyag előadása
- Öt műzenei szemelvény (szabadon válogatva a tanult zenei korok anyagából) előadása szóló énekléssel, illetve hangszerkísérettel vagy több szólamú mű esetén éneklőtársakkal.
- A megszólaltatás legyen muzikális és zeneileg pontos.
- A vizsgázó ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

2. A vizsgázó elméleti tudásának bemutatása
- A tanuló a hangszeres vizsgadarabjaihoz kapcsolódó zenei kérdésekre válaszol.
- A kérdések a követelményrendszerben felsorolt ritmikai, dallami, harmóniai, formai, stílus- és zenetörténeti korok ismeretére vonatkozhatnak.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése
- teszt: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás,

- fogalmazás (műelemzés): információtartalom, a műről, illetve a szerzőről és a korról szóló információk megfelelő aránya, felhasznált irodalom színvonala, mennyisége, eredetiség, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya, felépítés, fogalmazás, helyesírás,
- dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.

A szóbeli vizsga értékelése
- általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
- zenetörténeti tájékozottság,
- stílusismeret,
- formai ismeretek,
- tájékozódás a zenei műfajok között.

NÉPZENE

AZ ALAPFOKÚ NÉPZENEOKTATÁS CÉLRENDSZERE, FUNKCIÓI

Az alapfokú művészetoktatás tantervi programja keretében folyó zenei nevelés lehetőséget ad népzenei tanszakok működtetése révén a nemzeti, népi hagyományok átadására, az egyetemes kultúra, az európai műveltség közvetítésére, az értékmegőrzés formáinak kialakítására, a klasszikus zene és népzene egymást gazdagító, organikus kapcsolatának kiteljesítésére. Tantervünkkel szeretnénk hozzájárulni nemzeti és etnikai kisebbségi közösségeink zenei önismeretének megalapozásához, e közösségek hagyományos zenei megnyilvánulásainak megőrzéséhez, szakmai fejlesztéséhez is.
Az alapfokú népzeneoktatás az életkori sajátosságok figyelembe vételével a hagyományos kultúra értékeinek egységes szemléletű feldolgozására nevel, fejleszti az alkotó magatartást, a variációképző–rögtönzőkészség kialakítását, az önkifejezést, megalapozza az általános zenei műveltséget.
Az énekes és hangszeres népzene anyanyelvi szintű elsajátíttatásával a hagyományos kultúra értékeinek tiszteletére, őrzésére, gyarapítására, továbbadására nevel, lehetőséget nyújt a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek tudatosítására, a kreativitás az esztétikai érzékenység alakítására.
Az oktatási folyamat – kihasználva a még élő tradíció nyújtotta pedagógiai lehetőségeket – megismerteti a tanulókkal a népzene sajátos gondolkodásmódját, a dallam– és harmóniavilág és a formai szerkezet összefüggéseit, a ritmus és intonáció értelmezésének a nyelvi sajátosságokkal is összefüggő hangsúlyviszonyait, a különböző zenei műfajok sajátosságait. Célja az is, hogy felkészítsen a zene emocionális és intellektuális befogadására, a társas zenei aktivitásra.
A népzene – és hagyományos közegében tanulásának folyamata is – alapvetően közösségi megnyilvánulás, ezért tanításában a kamarazenének, a hangszeres–énekes együttmuzsikálásnak kiemelt jelentősége van. A társas zenélés, valamint az ehhez gyakran társuló néptánc elmélyíti, megerősíti a tanulók megszerzett egyéni tudását, közösségformáló ereje által hat az emberi interakciók fejlődésére, megteremti a kapcsolatot a hagyomány és ennek a mindennapi életben történő alkalmazása között.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tanszakok és tantárgyak
Vonós és tekerő tanszak tantárgyai: népi hegedű, népi brácsa, népi bőgő/cselló, tekerő
Fúvós tanszak tantárgyai: népi furulyák, duda, népi klarinét/tárogató
Pengetős tanszak tantárgyai: citera, tamburák, koboz
Akkordikus tanszak tantárgyai: népi cimbalom, népi harmonika
Ütős tanszak tantárgyai: népi ritmushangszerek
Vokális tanszak: népi ének
Zeneismeret tanszak tantárgyai: népzenei ismeretek, néprajz, szolfézs kötelező, szolfézs
Kamarazene tanszak tantárgyai: népi kamarazene (a tantárgy magába foglalja a hangszeres és vokális társaszenét), népi zenekar

Hangszeres és vokális tanszakok – egyéni képzés

„A” TAGOZAT

Főtárgy: hangszeres és vokális tanszakok
Kötelező tantárgy: szolfézs kötelező*, népzenei ismeretek
Kötelezően választható tantárgyak: szolfézs, népzenei ismeretek, néprajz**, második hangszer, népi ének, kamarazene, zenekar.
Választható tantárgy: szolfézs, népzenei ismeretek, néprajz, második hangszer, népi ének, kamarazene, zenekar, vagy a klasszikus zene, jazz–zene, elektroakusztikus–zene tantervi programjainak tantárgyai
Korrepetíció (népi hangszeres, vagy zongora kíséret): a hangszeres és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

* Ha a tanuló már teljesítette a kötelező tantárgy követelményeit (szolfézs alapfok 4. évfolyam), akkor helyette a kötelezően választható tantárgyak közül körül köteles egyet felvenni.
** A néprajz kötelezően választható tantárgyként csak az alapfok 5. évfolyamtól tanulható.

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok					Továbbképző				
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgy							2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(0–2)	(0–2)	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2
Összes óra:	(4–6)	(4–6)	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6

A képzés évfolyamainak száma:
(2)+6+4 évfolyam: népi hegedű, népi brácsa, népi bőgő/cselló, tekerő, népi furulyák, duda, népi klarinét/tárogató, citera, tamburák, népi cimbalom, koboz, népi harmonika, népi ének,
(2)+6 évfolyam: népi ritmushangszerek,
Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

A tanszakok kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanuló más tanszak, illetve művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.

A tanítási órák időtartama:
Főtárgy: „A” tagozaton minimum 2x30 perc (egyéni)
Kötelező tantárgy: „A” tagozaton a 4. évfolyam végéig 2x45 perc (csoportos)
Kötelezően választható tantárgy: 5–10. évfolyamig
Csoportos tantárgy: minimum 2x 45 perc
zenekar: minimum 9 fő; kamarazene: 2–8 fő
Választható tantárgy: Az előképző 1. évfolyamától a képzés teljes idejében 1 vagy 2 tantárgy.
A korrepetíció ideje: A teljes képzési időben minimum 10 perc

„B” TAGOZAT

Főtárgy: hangszeres és vokális tanszakok – az alapfok 2. évfolyamától javasolt
Kötelező tantárgy: szolfézs
Kötelezően választható tantárgy: zongora
Választható tantárgyak: népzenei ismeretek, néprajz, második hangszer, népi ének
Korrepetíció (népi hangszeres vagy zongora kíséret): a hangszeres és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző				Alapfok				Továbbképző			
	(1)	(2)	(1)	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy				1	1	1	1	1	1	1	1	1
Választható tantárgy	(0–2)	(0–2)	(0–2)	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Összes óra:	(4–6)	(4–6)	(4–6)	5–6	5–6	5–6	5–6	5–6	5–6	5–6	5–6	5–6

A képzés évfolyamainak száma:
(2+1)+5+4 évfolyam: népi hegedű, népi brácsa, népi bőgő/cselló, tekerő, népi furulyák, duda, népi klarinét/tárogató, citera, tamburák, koboz, népi cimbalom, népi harmonika, népi ének
Az első (zárójelben levő) számjegy az előképzettség, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik.

A tanítási órák időtartama:
Főtárgy: minimum 2x45 perc (egyéni)
Kötelező tantárgy: minimum 2x45 perc (csoportos)
Kötelezően választható tantárgy:
Egyéni tantárgy: minimum 1x45 perc
Választható tantárgy: a képzés teljes idejében 1 tantárgy
Egyéni tantárgy minimum 1x45 perc
Csoportos tantárgy: minimum 1x 45 perc
A korrepetíció ideje: A teljes képzési időben minimum 10 perc
Zeneismeret és kamarazene tanszakok – csoportos képzés

„A” TAGOZAT

Főtárgy: népzenei ismeretek, néprajz, kamarazene
Kötelező tantárgy: népi hangszeres, vagy vokális tantárgy
Kötelezően választható tantárgy: zongora kötelező, második hangszer, népi ének, kamarazene, zenekar, népzenei ismeretek, néprajz, szolfézs
Választható tantárgy: második hangszer, népi ének, kamarazene, zenekar, valamint a klasszikus zene, jazz–zene, elektroakusztikus–zene tantervi programjainak tantárgyai

Óraterv 1.

Tantárgy	Évfolyamok							
	Előképző		Alapfok					
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(1)	(1)	1	1	1	1	1	1
Kötelezően választható tantárgy	(1–2)	(1–2)	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2
Választható tantárgy	(1–2)	(1–2)	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2
Összes óra:	(4–6)	(4–6)	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6

A képzés évfolyamainak száma:
(2)+6 évfolyam: népzenei ismeretek,
Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfok évfolyamainak számát jelentik. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 2.

Tantárgy	Évfolyamok					
	Alapfok			Továbbképző		
	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	2	2	2	2	2	2
Összes óra:	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6

A képzés évfolyamainak száma:
(2+4)+2+4 évfolyam: kamarazene, néprajz

Az első (zárójelben levő) számjegy az előképzettség, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik.

A néprajz és kamarazene tantárgyak főtárgyként vagy kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulhatók.

A tanítási órák időtartama:

Főtárgy: „A” tagozaton – minimum 2x45 perc
Kötelező tantárgy:
Egyéni tantárgy: minimum 1x45 perc
Kötelezően választható tantárgy:
Egyéni tantárgy: minimum 1x45 perc
Csoportos tantárgy: minimum 1x45 perc
Választható tantárgy:
Egyéni tantárgy: minimum 1x45 perc
Csoportos tantárgy: minimum 1x45 perc

A NÉPZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a népzeneoktatás területén

Bemeneti kompetencia:
– Alapfokú művészetoktatás keretében folytatott népzenei tanulmányokhoz előképzettség nem szükséges. A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

Szakmai kompetencia:
– A zenei képességek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység – különös tekintettel a népzene sajátos hangközeire és ritmusfajtáira.
– fogékonyság a hangszín és a dinamika különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység, stílusérzék, esztétikai érzékenység.
– A megfigyelőkészség a hallás utáni memorizálás fejlesztése.
– A zenei olvasás és írás készségének megalapozása és kifejlesztése, segítséggel eljutva az önálló lejegyzéshez és dallamértelmezéshez, az eredeti előadásmód alapvető jellegzetességeinek felismeréséhez és alkalmazásához, dallamfüzérek, zenei folyamatok, táncciklusok szerkesztéséhez.
– A hangszer– és énektechnikai készségek megszerzése, fejlesztése.
– A variációképző rögtönzőkészség kialakítása, az improvizációs készség fejlesztése.

Személyes kompetencia:
– Az érzelmi intelligencia, művészi kifejező készség, szorgalom, önfegyelem, elhivatottság, kreativitás, ötletgazdagság, az alkotói magatartás, lelkiismeretesség, önbizalom, nyitottság. Az énekes és hangszeres népzene anyanyelvi szintű elsajátíttatásának megalapozásával a hagyományos kultúra értékeinek tiszteletére, őrzésére, gyarapítására, továbbadására nevel.

Társas kompetencia
– Az együttműködés képessége (közös munka, alkalmazkodás, felelősségvállalás, irányítókészség, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) azon viselkedési formák tanulása, amelyek alapján a tanuló konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélés különböző formáiban (szólistaszerep, kísérőfunkció, ének–, tánckíséret, táncház).

Módszertani kompetencia
– Tanulás tanulása, a tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra, értő zenehallgatásra nevelése.

– Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség megalapozása, az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.
– A zene logikájának, különös tekintettel a népzene sajátos gondolkodásmódjának, a dallam– és harmóniavilág és a formai szerkezet összefüggéseinek, a ritmus és intonáció hajlékonyabb értelmezésének, a nyelv sajátságaival is összefüggő hangsúlyviszonyainak megismertetése.
– A főbb zenei műfajok, stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, a zene történetének, népünk zenéjének, az előadóművészet és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.
– a különböző népzenei műfajok, dialektusok, stílusok sajátosságainak, a velünk együtt élő népek hagyományának, a népzenekutatás történetének, a népzene jelentős előadó–egyéniségeinek megismertetése.
– Nyitottság kialakítása a klasszikus zene, a kortárs zene, a régizene, jazz, az értékes szórakoztató zene iránt.
– A tanulók zenei ízlésének formálása.
– Fogékonyság a művészeti értékek befogadására, alkalmazására, a korábban gyűjtött vagy még élő népzenei anyag segítségével a hagyományos kultúra értékeinek önálló, egységes szemléletű feldolgozására.
– Az önkifejezés eszköztárának gazdagítása, a népzene sajátos értékrendszerének felismerése, alkalmazása, aktív közművelődési tevékenységre, koncerteken, fesztiválokon, táncházakon, táborokban, valamint gyűjtőutakon való részvételre ösztönzés, az egyházzenei élet segítése a népzene eszközeivel.
– A társművészetek iránti nyitottság kialakítása.
– Tehetséggondozás.
– A zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei
Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.
Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja.
A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével az iskola helyi tantervében kell meghatározni.
A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása. A művészeti alapvizsgát és záróvizsgát háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni. A vizsgabizottság elnökét és tagjait a vizsga szervezője bízza meg.
A művészeti alapvizsga és záróvizsga lebonyolítása a vizsgáztató intézmény feladata.
Vizsga tantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.
A művészeti alapvizsga és záróvizsga vizsga tantárgyak.

Alapvizsga tantárgyai
Az alapvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, illetve szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező.

1. Az elméleti írásbeli vizsga tantárgya és időtartama
Népi hangszer, népi ének, kamarazene főtárgy „A” tagozat: szolfézs kötelező, szolfézs, vagy népzenei ismeretek, vagy néprajz
Népzenei ismeretek, néprajz főtárgy: népzenei ismeretek, illetve néprajz
Népi hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: szolfézs
Az írásbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból minimum 45 perc.

2. Az elméleti szóbeli vizsga tantárgya és időtartama
Népi hangszer, népi ének, kamrazene főtárgy „A” tagozat: szolfézs kötelező, szolfézs, vagy népzenei ismeretek, vagy néprajz
Népzenei ismeretek, néprajz főtárgy: néprajz, illetve népzenei ismeretek
A szóbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból minimum 10 perc
Népi hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: szolfézs
A szóbeli vizsga időtartama minimum 15 perc.

3. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama
Népi hangszer, népi ének főtárgy „A” tagozat: főtárgy
Kamarazene főtárgy „A” tagozat: főtárgy
Néprajz, Népzenei ismeretek főtárgy: kötelező hangszer
A gyakorlati vizsga időtartama minimum 10 perc
Népi hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: főtárgy,
A gyakorlati vizsga időtartama minimum 10 perc

Záróvizsga tantárgyai

A záróvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, illetve szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező.

1. Az elméleti írásbeli vizsga tantárgya és időtartama
Népi hangszer, népi ének, kamrazene főtárgy „A” tagozat: szolfézs, vagy néprajz
Népi hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: szolfézs
Néprajz főtárgy „A” tagozat: néprajz
Az írásbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból 45 perc.

2. Az elméleti szóbeli vizsga tantárgya és időtartama
Népi hangszer, népi ének, kamrazene főtárgy „A” tagozat: szolfézs, vagy néprajz
Népi hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: szolfézs
Néprajz főtárgy „A” tagozat: néprajz
A szóbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból minimum 10 perc.

3. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama
Népi hangszer, népi ének főtárgy „A” tagozat: főtárgy
Kamarazene főtárgy „A” tagozat: főtárgy
Néprajz főtárgy „A” tagozat: kötelező hangszer
Népi hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: főtárgy
A gyakorlati vizsga időtartama minimum 10 perc.

Előrehozott vizsga
Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető.
Előrehozott művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt szervezhető.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés
Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – az adott tanévben döntőbe került.
Ha a tanuló már rendelkezik a zeneművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett művészeti alapvizsgával vagy záróvizsgával, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése
A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön–külön osztályzattal kell minősíteni.
Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.
A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.
Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.
Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

PENGETŐS TANSZAK

CITERA

A citeratanítás szakirányú feladatai
Ismertesse meg a tanulóval
– a citera lehetőségeit, a rajta játszható dallamok minél szélesebb körét (a tanterv a magyar népzenei gyakorlatra épül, elzárkózik a hangszertől idegen zenei anyagoktól, nem számítva az archív forrásokból is ismert adaptációkat),
– a citerával rokon pengetős hangszereket, illetve a hasonló repertoárt használó más („bourdon") hangszereket,
– a hangszer irodalmát, a hangzó vagy kottás formában közölt anyagok minél nagyobb részét,
– a citerajáték jellegzetes hangsorait, pengetésformáit,
– a játékot megelőző zenei elképzelést, a citera kezelésének jellegzetes mozgásformáit, és tudatosítsa a tanulóban ezek kapcsolatát.

Alakítsa ki
– a rendszeres napi munka szükségességét, megismertetve a tanulókkal a céltudatos gyakorlás módszereit,
– a könnyed hangszerkezelést, a helyes testtartást, kéztartást, ujjmozgást, összehangolt bal– és jobbkéz–játékot.

Fordítson figyelmet
– a hangzóanyagok önálló feldolgozására, a lapról olvasási készség, a zenei memória fejlesztésére.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Gyermekjátékdalok éneklése ritmuskísérettel (tapssal, dobbal, dobbantással stb.).
– Egyszerűbb magyar népi hangszerek megismertetése és a tanári bemutatót követő megszólaltatása (cserépdob, tikfa, köcsögduda, doromb, nádmirliton, madársíp, körtemuzsika).
– A hangszer hangzásának és a rajta való játék megfigyeltetése tanári bemutatással.
– A hangszerjáték közben a testtartás, a hangszertartás, a két kéz tartásának megfigyeltetése.
– Kényelmes testtartással elhelyezkedés a hangszer előtt.

Jobb kéz
– A pengető fogásának kialakítása
– A pengetés helyének behatárolása
– Az íves pengetés gyakorlása; a pengetés erejének, a pengetőmozdulat hosszának meghatározása
– Ritmusgyakorlatok végzése a hangszer üres húrjain a basszushúroktól kiindulva, negyed értékek pengetésével kezdve, nyolcadpárokkal folytatva, lassú tempóban
– Az egyenletes negyed értékek és nyolcadpárok pengetését ezek variálása követi

Bal kéz
– A dallamjátszó bal kéz tartásának beállítása
– Az ujjak elnevezése, számozása
– A dallamhangok helye a fogólapon
– A húrlenyomás gyakorlásának fázisai: 1) húrlenyomás hüvelykujjal G'–F'–E' hangokon (külön–külön); 2) húrlenyomás mutatóujjal F'–E'–D' hangokon (összekapcsolva az 1. fázissal); 3) húrlenyomás középső ujjal F'–E'–D'–C' hangokon (összekapcsolva az 1. és 2. fázissal)
– Ujjcsúsztatás gyakorlása hüvelyk– és középső ujjakkal

Gyermekdalok éneklése majd hangszeren való megszólaltatása (szó–mi / szó–lá–szó / mi–ré–dó / szó–lá–szó–mi / mi–ré–dó / szó–mi–dó / szó–fá–mi–ré–dó / lá–szó–fá–mi–ré–dó) hangkészlettel.
Az első érintősor fogalma, fogástáblázat alkalmazása.
A citera első hat törzshangjának ismerete C'–től A'–ig, azok szolmizációs és abc–s nevekkel való éneklése.
A tanuló a tanult dalokat legyen képes szolmizálni.
Ismerje a negyed érték, a fél érték, a nyolcadpár, a negyed szünet fogalmát.
Sajátítsa el a kottából való daltanulást.
A tanuló ismerje a citera főbb részeinek elnevezést.

Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok szerk. Kerényi György (Budapest, 1951) Akadémiai Kiadó

Követelmény
A helyes pengetési irányok elsajátítása.
Egyenletes negyed értékek és nyolcadpárok pengetésével kis hangterjedelmű gyermekdalok lejátszása íves pengetésmóddal.
A tanuló legyen képes helyes ujjrend kialakítására, a dallamjátszó ujjak könnyed váltogatására, a hüvelyk– és a középső ujj csúsztatására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
Gyermekdalok éneklése a citera üres húrjainak hozzápengetésével:
– egyszerű ritmus osztinátó kíséret,
– a dal ritmusának hozzápengetése az énekelt dalhoz,
– egyszerű ritmuskíséret hozzápengetése az énekelt dalhoz)
Gyermekdalok játéka citerán lassú egyenletes tempóban.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
Az első előképző osztályban elsajátított technika továbbfejlesztése.

Jobb kéz
– A pengető szabályos fogásának kialakítása
– Egyenletes negyed, nyolcad pengetés – kezdetben csak üres húrokon a le–föl (befelé–kifelé) pengetés szabályai szerint.
– Az íves pengetésmód gyakorlása
– Halk játék – a kísérőhúrok dallamhúrokhoz legközelebb eső részének megpengetésével (2–3 húr)
– Finom pengetés gyakorlása
– Középerős játék – a kísérőhúrokon a basszushúrokat is érintő pengetéssel (4–5 kísérőhúr)

Bal kéz
– A természetes bal kéztartás kialakítása (játék közben a csukló és a kézfej helyzete maradjon változatlan, ne törje be és ne forgassa a kézfejét a tanuló)
– A bal kéz négy ujjának alkalmazása dallamjáték során, előre megtervezett ujjrend szerint
– A negyedik ujj használatát előzzék meg olyan gyakorlatok, amelyekben az F' hangról lefelé lépegetve negyedik ujjal érjük el a C' hangot. Hasonló gyakorlatokat végezzen a tanuló G'–ről és A'–ről is
– A második érintősor Esz' hangjának lenyomása 2. ujjal, skálaszerű gyakorlással (G'–F'–Esz'–D'–C')
– A dó–pentachord és dó–hexachord hangsorú gyermekdalok játéka kibővül kisterces, lá–pentachord hangsorú gyermekdalok játékával

A citera hat törzshangjának ismerete C'–től A'–ig, valamint az második érintősor Esz' hangjának ismerete, szolmizációs és abc–s nevekkel való éneklése.
A tanuló sajátítsa el a kottából való daltanulást, a fogástáblázat igénybevételét.
Ismerje az alsó hangtartomány kifejezést.
Ismerje és tudja megnevezni a hangszer fő részeit: nagyfej, kisfej, tőke, fedőlap, oldallap, fogólap, dallam–, kísérő–, kisfejhúr.

Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok szerk. Kerényi György (Budapest, 1951) Akadémiai Kiadó

Követelmény
Egyenletes pengetéssel gyermekdalok játéka
Négy ujj használata a húrlenyomás során
A tanuló legyen képes a helyes ujjrend kialakítására, a dallamjátszó ujjak könnyed váltogatására.
A második érintősoron található Esz' módosított hang második ujjal történő lenyomására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Gyermekdalok (dó–pentachord, dó–hexachord és lá–pentachord hangsor) éneklése és citerán való megszólaltatása.
– Saját, vagy másik tanuló énekének kísérete citerán.
– Gyermekdalok játéka citerán lassú és középgyors tempóban.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Az előképzőben elsajátított játéktechnika továbbfejlesztése.

Jobb kéz:
– Egyenletes negyed, nyolcad pengetés – kezdetben csak üres húrokon a le–föl (befelé–kifelé) pengetés szabályai szerint
– Az íves pengetésmód mellett az egyenes vonalú pengetés gyakorlása
– A tanuló tudja bependíteni a dallamba az utolsó kisfej C” hangját
– Halk és középerős pengetés gyakorlása
– A hangszer hangszínének változtatása a pengetés helyének megváltoztatásával

Bal kéz:
– A természetes bal kéz tartás kialakítása technikai gyakorlatokkal
– A négy ujjas játék gyakorlása
– A helyes ujjrend kialakítása
– A hüvelykujj csúsztatása
– A dó–pentachord, dó–hexachord és lá–pentachord hangsorú gyermekdalok kibővülnek a C” hanggal a kisfejhúr bependítésével

Gyermekdalok énekelve és citerán az alsó hangtartományban.
A csoportos citerázás alapjai, egyszerre történő pengetés, dallamindítás, dallamzárás.
Gyermekdalok összefűzése (2–3 gyermekdal folyamatos játszása).
A tanuló tudja szolmizálni, kottából olvasni és abc–s nevekkel megnevezni a tanult C–lá és C–dó pentachord hangsorú gyermekdalok hangjait.
Az alsó hangtartomány, 2/4–es ütem, negyed érték, nyolcadpár, negyed szünet fogalmának ismerete.
Ismerje a hangszer múltját, a hangszer szerkezetét, főbb típusait.

Ajánlott tananyag
Kodály: 333 olvasógyakorlat Zeneműkiadó
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok szerk. Kerényi György (Budapest, 1951) Akadémiai Kiadó
Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének–zene tankönyvéből.

Követelmény
Mérsékelt tempóban egyenletes negyed– és nyolcadmozgás.
A pengetés irányainak biztos tudása.
Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés.
Technikai gyakorlatok az alsó hangtartományban (C'–A'–ig) 4 ujjal.
A kapkodós játék alapjainak elsajátítása.
Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Gyermekdal–fűzés, csoportos citerázás (2–3 tanuló egyszerre játssza ugyanazt a dalt).

– Gyermekdalok megszólaltatása citerán énekléssel is (saját vagy más tanuló énekével).

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
Jobb kéz
– Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetések váltogatása a tanult dallamokon.
– A kapkodós játék alapjainak gyakorlása: 1) a tanult dallamok negyed értékű szüneteinek kitöltése C” kisfejhúr bependítésével; 2) negyed értékű dallamhangok színesítése C” kisfejhúr bependítésével (a negyed értékek nyolcadokra bontásával).

Bal kéz
– Az alsó hangtartomány bővülése a C' hang alatti hangokkal
– Alsó hangtartomány bővítése felfelé a G' A' B' C” D” hangokkal
– A felső– és az alsó hangtartomány összekapcsolása

Gyermekdalok és régi stílusú népdalok játéka csak citerán, illetve éneket kísérve.
Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés.
Alsó– és felső hangtartomány fogalmának ismerete.
Dó–pentachord, dó–hexachord, lá–pentachord, lá–pentaton, dór–hangsor ismerete.

Ajánlott tananyag
Kodály: 333 olvasógyakorlat Zeneműkiadó
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok szerk. Kerényi György (Budapest, 1951) Akadémiai Kiadó
Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének–zene tankönyvéből.

Követelmény
Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés tudatos alkalmazása.
A sorvégi szünet kitöltése a C”–re hangolt kisfejhúr bependítésével.
Biztos hangtartomány váltás.
4 ujjal történő játék, a megfelelő ujjrend kialakítása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Három–négy dalból álló dalcsokor egyéni és csoportos előadásban, az éves technikai követelményeknek megfelelő szinten.
– Legalább egy dalcsokor megszólaltatása saját éneket kísérve (a tanuló hangfekvésének megfelelően hangolt citerán).

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Jobb kéz
– Esztam kíséret
– Ritmusaprózás, tizenhatodokra bontás
– Ritmusgyakorlatok a négy tizenhatodos egyenletes pengetés kialakítására
– Az eddig alkalmazott „normál” negyed– és nyolcadpár pengetés váltogatása a sűrű pengetéssel

Bal kéz
– Biztos hangtartományváltás (felülről lefelé)
– Új módosított hang, az Asz' fogásának gyakorlása, megfelelő ujjrend kialakításával: 1) a 2. ujj csúsztatása B'–ről Asz'–ra; 2) Ugyanez a lépés a 2. és a 3. ujj váltásával

Régi és új stílusú népdalok; lá–pentaton, kétrendszerű lá–pentaton, dór, természetes moll hangsorú dallamok játéka.
Dallamdíszítés négy tizenhatodos ritmusaprózással
Esztam kíséret.
Ritmusaprózás (tizenhatodokra bontás) sűrű pengetéssel a hangszer dallamhúrjain.
A kottából való és hallás utáni daltanulás kialakítása.
A kétrendszerű lá–pentaton értelmezése.

Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára VI. kötete (1973, Budapest) Akadémiai Kiadó
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (1977) Zeneműkiadó
Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének–zene tankönyvéből.

Követelmény
Esztam kíséret – a felfelé irányuló pengetések hangsúlyozása.
Ritmusaprózás, tizenhatodokra bontás.
Biztos hangtartomány váltás.
Helyes, önálló ujjrend kialakítása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– 3–4 különböző karakterű dalból álló dalcsokor egyéni és csoportos előadásban, az éves technikai követelményeknek megfelelő szinten.
– Dunántúli ugrós dallamok esztam kísérettel.
– Dalcsokor tizenhatodos ritmusaprózással.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
Jobb kéz
– A tizenhatodos ritmusaprózás, ti–tiri és tiri–ti ritmusok pengetésmódjának gyakorlása
– A tremoló játék alapjai; csak dallamhúrokon, kitartott hangok sűrű pergetése
– Az esztam kíséret továbbfejlesztése
– Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés váltogatása

Bal kéz
– Dunántúli terc
– Fríges zárású dallamok
– A biztos balkézjáték technikájának fejlesztése, az újabb hangsorok skálaszerű gyakorlásával
Dél–dunántúli ugrós és kanásztánc dallamok
Dunántúli terces dallamok
Fríges zárású dallamok
Fríg hangsor, fríges zárlat
Esztam kíséret, ugrós tánc, dunántúli terc
Tizenhatodos ritmusaprózás

Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetei (Budapest, 1973–1987) Akadémiai Kiadó
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének–zene tankönyvéből.
Hangzóanyag
Magyar Citerás Antológia I–II. (CD) (Budapest, 2004–2005) Flaccus Kiadó
Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia III. Dunántúl (LP) szerk.: Olsvai Imre (Budapest, 1988) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

Követelmény
A tizenhatodos ritmusaprózás megvalósítása.
A pergetés (tremolo) önálló alkalmazása.
Egyszerű esztam kíséret megvalósítása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Három egyénileg összeállított dalcsokor megszólaltatása énekléssel és csak hangszeren játszva.
– Csoportos citerázás (3–4 fő).
– Egy összeállítás esztam kíséret alkalmazásával a Dél–Dunántúl dallamaiból.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A tremoló játék fejlesztése; 1) felütésből indított pergetés; 2) hangsúlyos pengetésből indított pergetés; 3) felfelé irányuló pendítésből indított pergetés.
– Dallamdíszítés 1) nyolcadoló, kapkodós játékkal; 2) ritmusaprózással – a tizenhatodos aprózás sűrű pengetéseinek váltakozása a normál pengetésekkel egy dallamon belül.
– Sűrű esztam kíséret elsajátítása.
– Lépegetős játék gyakorlása.
– Szinkópa ritmus le–föl–föl irányú pengetése.
– Negyed értékű dallamhangok nyolcadra csökkentése, diminuálása
– Dél–dunántúli ugrósok és kanásztáncok
– Szlavóniai dallamok
– Felvidéki dudanóták
– Kanásztánc fogalma.

– Bővített szekund.
– Szinkópa ritmus.
– Diminuálás.

Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetei (Budapest, 1973–1987) Akadémiai Kiadó
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének–zene tankönyvéből.
Hangzóanyag
Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó
Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia III. Dunántúl (LP) szerk.: Olsvai Imre (Budapest, 1988) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

Követelmény
Pergetéssel való dallamdíszítés.
Nyolcadolós kapkodós díszítés.
Tizenhatodos aprózással történő díszítés.
Sűrű esztam kíséret elsajátítása.
Szinkópa ritmus pontos játéka.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Három egyénileg összeállított dalcsokor énekkel és citerával, eredeti felvételek alapján:
– Dél–Dunántúl
– Szlavónia
– csoportosan (3–4 fő), lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.
A bal kéz virtuóz játékának fejlesztése.
A tizenhatodos mozgású dallamdíszítés tanulása (alsó–, felső váltóhangos, körülírásos díszítés).
Sűrű esztam kíséret technikájának fejlesztése.
A tremoló játék tökéletesítése.
A szinkópa ritmus többféle pengetésmódjának ismerete, alkalmazása.
Pontozott ritmusértékek pengetésének játékmódja az eredeti felvételek alapján.
A fél értékű dallamhangok autentikus játék szerinti bontása új stílusú népdalokon.
Dél–dunántúli ugrósok és kanásztáncok
Észak–magyarországi és dunántúli dudanóták
Alföldi régi– és új stílusú, csárdás tempójú dallamok
Alsó–, felső váltóhangos, körülírásos díszítés
Nyújtott– és éles ritmus

Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetei (Budapest, 1973–1987) Akadémiai Kiadó
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
Vargyas Lajos: A magyarság népzenéje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének–zene tankönyvéből.
Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
Hangzóanyag
Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó
Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia IV. Alföld (LP) szerk.: Paksa Katalin (Budapest, 1991) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

Követelmény
Sűrű esztam kíséret alkalmazása.
Tremoló játéktechnika alkalmazása.
Dallamdíszítés tizenhatod értékű dallamhangokkal.
A szinkópa ritmus többféle pengetés módjának ismerete, alkalmazása.
Az autentikus citerajáték szerint a pontozott és fél értékek bontott játéka.
A tanuló legyen képes igényesen megformálni az előadandó dallamokat; legyen tisztában a különböző zenei tájegységek dallamdíszítéseivel.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Három népzenei összeállítás előadása citerán, saját vagy mások énekét kísérve:
– Dunántúl,
– Alföld,
– csoportosan (3–4 fő), lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt (sűrű esztam alkalmazásával)

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

„B" tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek. „ B" tagozat követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

2. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Jobb kéz
– Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetések váltogatása a tanult dallamokon.
– A kapkodós játék alapjainak gyakorlása: 1) a tanult dallamok negyed értékű szüneteinek kitöltése C" kisfejhúr bependítésével; 2) negyed értékű dallamhangok színesítése C" kisfejhúr bependítésével (a negyed értékek nyolcadokra bontásával).

Bal kéz
– Az alsó hangtartomány bővülése a C' hang alatti hangokkal
– Alsó hangtartomány bővítése felfelé a G' A' B' C" D" hangokkal
– A felső– és az alsó hangtartomány összekapcsolása

Gyermekdalok és régi stílusú népdalok játéka csak citerán, illetve éneket kísérve.
Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés.
Alsó– és felső hangtartomány fogalmának ismerete.
Dó–pentachord, dó–hexachord, lá–pentachord, lá–pentaton, dór–hangsor ismerete.

Ajánlott tananyag
Kodály: 333 olvasógyakorlat Zeneműkiadó
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok szerk. Kerényi György (Budapest, 1951) Akadémiai Kiadó
Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének–zene tankönyvéből.

Követelmény
Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés tudatos alkalmazása.
A sorvégi szünet kitöltése a C”–re hangolt kisfejhúr bependítésével.
Biztos hangtartomány váltás.
4 ujjal történő játék, a megfelelő ujjrend kialakítása.
A kisfejhúrok dallamszínesítő funkciójának kialakítása, a kapkodós játék gyakorlása.
Legyen képes a tanuló dinamikai változtatásra egy–egy tanult dallam játéka során.
Ismerje meg a lá–pentaton hangsort és tudjon dallampéldákat játszani.
Ismerje a hangtartomány–váltás szabályait, alakítson ki önálló, szabályos ujjrendet.
Legyen képes saját – vagy másik tanuló – énekével együtt játszani, tudjon más hangszerrel (furulya, tekerő, tambura) együtt muzsikálni.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– 3–4 dalból álló dalcsokor egyéni és csoportos előadásban, az éves technikai követelményeknek megfelelő szinten.
– Legalább egy dalcsokor megszólaltatása saját éneket kísérve (a tanuló hangfekvésének megfelelően hangolt citerán).

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Jobb kéz
– Esztam kíséret
– Ritmusaprózás, tizenhatodokra bontás
– Ritmusgyakorlatok a négy tizenhatodos egyenletes pengetés kialakítására
– Az eddig alkalmazott „normál” negyed– és nyolcadpár pengetés váltogatása a sűrű pengetéssel

Bal kéz
– Biztos hangtartomány váltás (felülről lefelé)
– Új módosított hang, az Asz' fogásának gyakorlása, megfelelő ujjrend kialakításával: 1) a 2. ujj csúsztatása B'–ről Asz'–ra; 2) Ugyanez a lépés a 2. és a 3. ujj váltásával

Régi és új stílusú népdalok; lá–pentaton, kétrendszerű lá–pentaton, dór, természetes moll hangsorú dallamok játéka.
Dallamdíszítés négy tizenhatodos ritmusaprózással
Esztam kíséret.
Ritmusaprózás (tizenhatodokra bontás) sűrű pengetéssel a hangszer dallamhúrjain.
A kottából való és hallás utáni daltanulás kialakítása.
A kétrendszerű lá–pentaton értelmezése.

Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára VI. kötete (1973, Budapest) Akadémiai Kiadó
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (1977) Zeneműkiadó
Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének–zene tankönyvéből.

Követelmény
Esztam kíséret – a felfelé irányuló pengetések hangsúlyozása.
Ritmusaprózás, tizenhatodokra bontás.
Biztos hangtartomány váltás.
Helyes, önálló ujjrend kialakítása.
Az esztam kíséret alkalmazása
A normál és a sűrű pengetés váltogatása egy dallamon belül (negyed–, nyolcad– és tizenhatod értékeken)
Ti–tiri és tiri–ti rimusaprózás alkalmazása már tanult dallamokon
Tudjon a tanuló az esztam kíséretből a dallamsorok végén visszaváltani a lefelé történő hangsúlyos pengetésre
Ismerje a dunántúli terc fogalmát és tudjon játszani dallamokat ilyen hangokkal

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Három–négy különböző karakterű dalból álló dalcsokor egyéni és csoportos előadásban, az éves technikai követelményeknek megfelelő szinten.
– Dunántúli ugrós dallamok esztam kísérettel.
– Dalcsokor tizenhatodos ritmusaprózással.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
Jobb kéz
– A tizenhatodos ritmusaprózás, ti–tiri és tiri–ti ritmusok pengetésmódjának gyakorlása
– A tremoló játék alapjai; csak dallamhúrokon, kitartott hangok sűrű pergetése
– Az esztam kíséret továbbfejlesztése
– Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés váltogatása

Bal kéz
– Dunántúli terc
– Fríges zárású dallamok
– A biztos balkézjáték technikájának fejlesztése, az újabb hangsorok skálaszerű gyakorlásával

Dél–dunántúli ugrós és kanásztánc dallamok
Dunántúli terces dallamok
Fríges zárású dallamok
Fríg hangsor, fríges zárlat.
Esztam kíséret, ugrós tánc, dunántúli terc.
Tizenhatodos ritmusaprózás

Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetei (Budapest, 1973–1987) Akadémiai Kiadó
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének–zene tankönyvéből.
Hangzóanyag
Magyar Citerás Antológia I–II. (CD) (Budapest, 2004–2005) Flaccus Kiadó
Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia III. Dunántúl (LP) szerk.: Olsvai Imre (Budapest, 1988) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

Követelmény
A tizenhatodos ritmusaprózás megvalósítása.
A pergetés (tremolo) önálló alkalmazása.
Egyszerű esztam kíséret megvalósítása.
A tanuló alkalmazzon sűrű pengetéssel esztam kíséretet
Fejlessze a tremoló játék technikáját korábban tanult dallamok hosszabb értékű dallamhangjain
Alkalmazza a felfelé irányuló pendítésből indított pergetést
Fejlessze a díszítő játéktechnikát nyolcadoló, kapkodós pengetéssel

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Három egyénileg összeállított dalcsokor megszólaltatása énekléssel és csak hangszeren játszva.
– Csoportos citerázás (3–4 fő).
– Egy összeállítás esztam kíséret alkalmazásával a Dél–Dunántúl dallamaiból.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
A tremoló játék fejlesztése; 1) felütésből indított pergetés; 2) hangsúlyos pengetésből indított pergetés; 3) felfelé irányuló pendítésből indított pergetés.
– Dallamdíszítés 1) nyolcadoló, kapkodós játékkal; 2) ritmusaprózással – a tizenhatodos aprózás sűrű pengetéseinek váltakozása a normál pengetésekkel egy dallamon belül.
– Sűrű esztam kíséret elsajátítása.
– Lépegetős játék gyakorlása.
– Szinkópa ritmus le–föl–föl irányú pengetése.
– Negyed értékű dallamhangok nyolcadra csökkentése, diminuálása
– Dél–dunántúli ugrósok és kanásztáncok
– Szlavóniai dallamok
– Felvidéki dudanóták

– Kanásztánc fogalma.
– Bővített szekund.
– Szinkópa ritmus.
– Diminuálás.

Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetei (Budapest, 1973–1987) Akadémiai Kiadó
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének–zene tankönyvéből.
Hangzóanyag
Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó
Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia III. Dunántúl (LP) szerk.: Olsvai Imre (Budapest, 1988) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

Követelmény
Pergetéssel való dallamdíszítés.
Nyolcadolós kapkodós díszítés.
Tizenhatodos aprózással történő díszítés.
Sűrű esztam kíséret elsajátítása.
Szinkópa ritmus pontos játéka.
A tremoló játék tökéletesítése
A tizenhatodos mozgású dallamdíszítés tanulása (alsó–, felső váltóhangos, körülírásos díszítés)
A szinkópa ritmus többféle pengetésmódjának ismerete, alkalmazása
Pontozott ritmusértékek pengetésének játékmódja az eredeti felvételek alapján
A fél értékű dallamhangok autentikus játék szerinti bontása új stílusú népdalokon

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Három egyénileg összeállított dalcsokor énekkel és citerával. eredeti felvételek alapján:
– Dél–Dunántúl,
– Szlavónia,
– csoportosan (3–4 fő), lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.
– A bal kéz virtuóz játékának fejlesztése.
– A tizenhatodos mozgású dallamdíszítés tanulása (alsó–, felső váltóhangos, körülírásos díszítés).
– Sűrű esztam kíséret technikájának fejlesztése.
– A tremoló játék tökéletesítése.
– A szinkópa ritmus többféle pengetésmódjának ismerete, alkalmazása.
– Pontozott ritmusértékek pengetésének játékmódja az eredeti felvételek alapján.
– A fél értékű dallamhangok autentikus játék szerinti bontása új stílusú népdalokon.
– Dél–dunántúli ugrósok és kanásztáncok
– Észak–magyarországi és dunántúli dudanóták
– Alföldi régi– és új stílusú, csárdás tempójú dallamok
– Alsó–, felső váltóhangos, körülírásos díszítés
– Nyújtott– és éles ritmus

Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetei (Budapest, 1973–1987) Akadémiai Kiadó
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
Vargyas Lajos: A magyarság népzenéje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének–zene tankönyvéből.
Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
Hangzóanyag
Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó
Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia IV. Alföld (LP) szerk.: Paksa Katalin (Budapest, 1991) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

Követelmény
Sűrű esztam kíséret alkalmazása.
Tremoló játéktechnika alkalmazása.
Dallamdíszítés tizenhatod értékű dallamhangokkal.
A szinkópa ritmus többféle pengetésmódjának ismerete, alkalmazása.
Az autentikus citerajáték szerint a pontozott és fél értékek bontott játéka.
A tanuló legyen képes igényesen megformálni az előadandó dallamokat; legyen tisztában a különböző zenei tájegységek dallamdíszítéseivel.

Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval
Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával – glisszandó játékmód
Húrlefogás – húrtompítás a kísérő húrokon (csárdás táncdallamok játékánál)
Kis nyújtott–, kis éles–, triolás nyújtott– és triolás éles ritmus pengetése
A parlando–rubato előadásmód tanulmányozása, gyakorlása

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Három népzenei összeállítás előadása citerán, saját vagy mások énekét kísérve:
– Dunántúl,
– Alföld,
– csoportosan (3–4 fő), lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt (sűrű esztam alkalmazásával)

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
A tanuló ismerje
– a hangszer kialakulásának történetét és a népzenei dialektusokat,
– a citerazene hangzóanyagát és kottában rögzített irodalmát, valamint az általános népzenei gyűjteményeket, szakkönyveket,
– hangszere felépítését, karbantartását (húrcsere) és hangolását.
Legyen képes
– a hangszernek megfelelő népzene stílushű és improvizatív előadására,
– a pontozott ritmusok autentikus, bontott megszólaltatására,
– a helyes tempó– és ritmustartásra,
– transzponálni a hangszerének megfelelően,
– szólóban és zenekarban saját vagy más énekét kísérni,
Ismerje
– a citerazene különböző tájegységeinek általános stílusjegyeit, a citerán leggyakrabban játszott dallamokat,
– ismerje a kiemelkedő adatközlők játékát,
– ismerje a bourdon–kíséretes zene jellemzőit,
– a „kapkodós” játékstílus, a pergetés, a váltogatott lassú és sűrű pengetés, a húrlefogás, a nyomóval történő játék, a parlando rubato játékmód alapjait.
– a hangszeren való hagyományos hangsúlyozást,
Rendelkezzék
– tiszta hangképzéssel hangszerén,
– biztos zenei memóriával,
– megfelelő technikával, stílusismerettel, előadói készséggel,
– szereplési (színpadi) gyakorlattal.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló ismerje és alkalmazza
– a tánczene általános kísérettípusait
– a diatonikus hangszert és az azon való játékmódot
– az oktávnyi vagy annál szélesebb glisszandós díszítést
– a kapkodós játékmódot
– a húrtompításos játék sajátosságait
Tudjon különbséget tenni

– az énekelt népdal és a tánczenei kíséret között
Legyen képes
– a parlando–rubato dalok előadására
– kamarazenére más népi hangszerekkel

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Citera főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
Három összeállítás bemutatása, amely tartalmazzon csárdás, ugrós, friss, nyomóval, egyszerű díszítéssel játszott dallamokat.

„B” tagozat
A vizsgázó öt összeállítást készít a tanult anyag alapján, melyből a vizsgabizottság választ hármat.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,
– hangminőség,
– hangszerkezelés,
– helyes ritmus és tempó,
– technikai felkészültség,
– jobb– és balkéz–technika,
– előadásmód,
– zenei stílusok és előadások megvalósítása,
– díszítések megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
– A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.
– A bal kéz virtuóz játékának továbbfejlesztése.
– Hangsúlytalan előkék, tizenhatod ritmusú díszítések játszása.
– Biztos tájékozottság kialakítása az egész fogólapon.
– Biztonságos 4 ujjal történő játék.
– Húrlefogás alkalmazása csárdás dallamok tánckísérete során.
– Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval.
– Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával – glisszandó játékmód.
– Húrlefogás – húrtompítás a kísérő húrokon (csárdás táncdallamok játékánál).
– Kis nyújtott–, kis éles–, triolás nyújtott– és triolás éles ritmus pengetése.
– A parlando–rubato előadásmód tanulmányozása, gyakorlása.
– Válogatás régi és új stílusú dallampéldákból: 1. Dél–Alföld; 2. Közép–Alföld; 3. kötetlen ritmusú dallamok az alföldi területekről

Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973–1997) Akadémiai– és Balassi Kiadó
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
Vargyas Lajos: A magyarság népzenéje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe… (Püspökladány, 1974)
Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
Bodza Klára – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III–IV. (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza
Hangzóanyag
Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó
Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia IV. Alföld (LP) szerk.: Paksa Katalin (Budapest, 1991) Hungaroton

Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

Követelmény
A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő kíséretű dallamokon.
Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.
Ismerje az eredeti játékmódokat.
Alakuljon ki a magas technikai színvonalú játékkultúra.
Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
A hüvelykujjas nyomótechnika alkalmazása
Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval
Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával – glisszandó játékmód
Húrlefogás – húrtompítás a kísérő húrokon (csárdás táncdallamok játékánál)
Kis nyújtott–, kis éles–, triolás nyújtott– és triolás éles ritmus pengetése
A parlando–rubato előadásmód tanulmányozása, gyakorlása

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Három népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve,
– Alföld (új stílusú dalok nyomóval, glisszandó díszítéssel),
– Alföld (kötetlen ritmusú dallamok),
– Észak–Magyarország (Borsod / Heves / Nógrád / Pest m.).

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
– A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.
– A bal kéz virtuóz játékának továbbfejlesztése.
– Hangsúlytalan előkék, tizenhatod ritmusú díszítések és dallamok játéka.
– Biztos tájékozottság kialakítása az egész fogólapon.
– Biztonságos 4 ujjal történő játék.
– Gyorsdűvő kíséret eredetileg vonószenekar által előadott dallamok játszása alapján.
– Húrlefogás megfelelő alkalmazása tánckíséret játéka során.
– Új stílusú dallamok sorvégi díszítéstípusainak ismerete, alkalmazása.
– Dél–alföldi, közép–alföldi tájegység dallamai; az erdélyi dialektus énekes dallamainak hangszeres megszólaltatása

Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973–1997) Akadémiai– és Balassi Kiadó
Vargyas Lajos: A magyarság népzenéje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)

Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe… (Püspökladány, 1974)
Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
Bodza Klára – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III–IV. (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza
Virágvölgyi Márta – Vavrinecz András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Hangzóanyag
Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó
Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia II–V. (LP) (Budapest, 1986–1993) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton
Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrinecz András (Budapest 1995) Hungaroton

Követelmény
A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő és esztam kíséretű dallamokon.
Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.
Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.
Ismerje az eredet játékmódokat.
Alakuljon ki magas színvonalú játékkultúra.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
_ Három népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve:
– Közép–Alföld (új stílusú dallamok sorzáró, körülírásos díszítéssel),
– Erdély (énekes dallamok díszített előadása citerán),
– Dél–Alföld (lassú–, gyors– és friss csárdás folyamat).

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
– Sorzáró és az azt megelőző ütem hagyományos díszítéseinek megszólaltatása eredeti felvételek tanulmányozása alapján (Alföld, Észak–Magyarország).

– A gyorsdűvő kíséret gyakorlása és alkalmazása erdélyi táncdallamokon.
– Dél–, közép–, kelet–, észak–alföldi tájegységek dallamai.
– Erdélyi táncdallamok (Szilágyság, Maros–mente, Küküllő–mente, Kalotaszeg, Gyimes).

Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973–1997) Akadémiai– és Balassi Kiadó
Vargyas Lajos: A magyarság népzenéje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe… (Püspökladány, 1974)
Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
Bodza Klára – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III–IV. (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza
Virágvölgyi Márta – Vavrinecz András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Pávai István: Az erdélyi és moldvai magyarság népi tánczenéje (Budapest, 1993) Teleki László Alapítvány
Hangzóanyag
Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó
Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia II–V. (LP) (Budapest, 1986–1993) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton
Sárréti Népi Együttes: Válogatás 50 év dalaiból (Püspökladány, 2008)
Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrinecz András (Budapest, 1995) Hungaroton

Követelmény
A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő és esztam, valamint gyorsdűvő kíséretű dallamokon.
Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.
Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.
Ismerje az eredeti játékmódokat.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Három népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve:
– Hortobágy
– Szatmár
– Erdély

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
– A triolás pengetésmód alkalmazása
– Aszimmetrikus ritmizálás
– Páratlan nyolcadú énekes dallamok játéka
– A leggyakoribb tánckíséret típusok ismerete és alkalmazása
– Dél–dunántúli, kelet–alföldi, felvidéki, székelyföldi, gyimesi és moldvai tájegységek dallamai.

Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973–1997) Akadémiai– és Balassi Kiadó
Vargyas Lajos: A magyarság népzenéje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe… (Püspökladány, 1974)
Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
Bodza Klára – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III–IV. (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza
Virágvölgyi Márta – Vavrinecz András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Pávai István: Az erdélyi és moldvai magyarság népi tánczenéje (Budapest, 1993) Teleki László Alapítvány
Domokos Pál Péter – Rajeczky Benjamin: Csángó népzene I–II–III. (Budapest, 1956/61/91) Zeneműkiadó
Balogh Sándor: Moldvai hangszeres dallamok (Budapest, 2001) Etnofon
Seres András – Szabó Csaba: Csángómagyar daloskönyv (Budapest, 1991) Héttorony Könyvkiadó
Hangzóanyag
Magyar Citerás Antológia I–II–III–IV. (CD) (Budapest, 2004–2009) Flaccus Kiadó
Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia II–V. (LP) (Budapest, 1986–1993) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton
Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrinecz András (Budapest, 1995) Hungaroton
Sárréti Népi Együttes: Válogatás 50 év dalaiból (CD) (Püspökladány, 2008)
Szeretőm a táncba – moldvai csángómagyar népzene (CD) (Budapest, 1997) Etnofon
Moldvai hangszeres dallamok – sültün, kobzon, hegedűn (CD) (Budapest, 2001) Etnofon
Serény magyaros (CD) (Budapest, 2002) Etnofon

Követelmény
A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő és esztam, valamint gyorsdűvő kíséretű dallamokon.
Ismerje és tudja játszani valamennyi citerán használatos hangsort.
Legyen képes megformálni az előadott dallamokat.
Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.
Ismerje az eredeti játékmódokat.
Alakuljon ki a magas színvonalú játékkultúra.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három népzenei összeállítás előadása citerán az alábbi tájegységek dallamaiból válogatva:
– Dél–Dunántúl vagy Kelet–Alföld vagy Felvidék,
– Mezőség vagy Székelyföld /vagy Gyimes,
– Moldva.
A három összeállításból 1 csoportos előadásban, lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
– A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.
– A bal kéz virtuóz játékának továbbfejlesztése.
– Hangsúlytalan előkék, tizenhatod ritmusú díszítések játszása.
– Biztos tájékozottság kialakítása az egész fogólapon.
– Biztonságos 4 ujjal történő játék.
– Húrlefogás alkalmazása csárdás dallamok tánckísérete során.
– Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval.
– Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával – glisszandó játékmód.
– Húrlefogás – húrtompítás a kísérő húrokon (csárdás táncdallamok játékánál).
– Kis nyújtott–, kis éles–, triolás nyújtott– és triolás éles ritmus pengetése.
– A parlando–rubato előadásmód tanulmányozása, gyakorlása.
– Válogatás régi és új stílusú dallampéldákból: 1. Dél–Alföld; 2. Közép–Alföld; 3. kötetlen ritmusú dallamok az alföldi területekről

Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973–1997) Akadémiai– és Balassi Kiadó
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
Vargyas Lajos: A magyarság népzenéje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó

Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe… (Püspökladány, 1974)
Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
Bodza Klára – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III–IV. (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza
Hangzóanyag
Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó
Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia IV. Alföld (LP) szerk.: Paksa Katalin (Budapest, 1991) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

Követelmény
A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő kíséretű dallamokon.
Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.
Ismerje az eredeti játékmódokat.
Alakuljon ki a magas technikai színvonalú játékkultúra.
Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
A hüvelykujjas nyomótechnika alkalmazása
Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval
Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával – glisszandó játékmód
Húrlefogás – húrtompítás a kísérő húrokon (csárdás táncdallamok játékánál)
Kis nyújtott–, kis éles–, triolás nyújtott– és triolás éles ritmus pengetése
A parlando–rubato előadásmód tanulmányozása, gyakorlása
Dallamdíszítés; előkék, utókák
Az erdélyi dialektus énekes dallamainak hangszeres megszólaltatása
Új stílusú dallamok sorvégi díszítéstípusainak ismerete, alkalmazása

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve,
– Alföld (új stílusú dalok nyomóval, glisszandó díszítéssel),
– Alföld (kötetlen ritmusú dallamok),
– Észak–Magyarország (Borsod / Heves / Nógrád / Pest m.).

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
– A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.
– A bal kéz virtuóz játékának továbbfejlesztése.
– Hangsúlytalan előkék, tizenhatod ritmusú díszítések és dallamok játéka.
– Biztos tájékozottság kialakítása az egész fogólapon.

– Biztonságos 4 ujjal történő játék.
– Gyorsdűvő kíséret eredetileg vonószenekar által előadott dallamok játszása alapján.
– Húrlefogás megfelelő alkalmazása tánckíséret játéka során.
– Új stílusú dallamok sorvégi díszítéstípusainak ismerete, alkalmazása.
– Dél–alföldi, közép–alföldi tájegység dallamai; az erdélyi dialektus énekes dallamainak hangszeres megszólaltatása

Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973–1997) Akadémiai– és Balassi Kiadó
Vargyas Lajos: A magyarság népzenéje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe… (Püspökladány, 1974)
Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
Bodza Klára – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III–IV. (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza
Virágvölgyi Márta – Vavrinecz András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Hangzóanyag
Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó
Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia II–V. (LP) (Budapest, 1986–1993) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton
Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrinecz András (Budapest 1995) Hungaroton

Követelmény
A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő és esztam kíséretű dallamokon.
Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.
Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.
Ismerje az eredet játékmódokat.
Alakuljon ki magas színvonalú játékkultúra.
Hagyományos citerás díszítések; előkék, utókák, alsó–, felső váltóhangok, nagyobb távolságokat kitöltő futamok játéka
Sorzáró és az azt megelőző ütem hagyományos díszítéseinek megszólaltatása eredeti felvételek tanulmányozása alapján (Alföld, Észak–Magyarország)
A gyorsdűvő kíséret gyakorlása és alkalmazása erdélyi táncdallamokon

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve:
– Közép–Alföld (új stílusú dallamok sorzáró, körülírásos díszítéssel),
– Erdély (énekes dallamok díszített előadása citerán),
– Dél–Alföld (lassú–, gyors– és friss csárdás folyamat).

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
– Sorzáró és az azt megelőző ütem hagyományos díszítéseinek megszólaltatása eredeti felvételek tanulmányozása alapján (Alföld, Észak–Magyarország).
– A gyorsdűvő kíséret gyakorlása és alkalmazása erdélyi táncdallamokon.
– Dél–, közép–, kelet–, észak–alföldi tájegységek dallamai.
– Erdélyi táncdallamok (Szilágyság, Maros–mente, Küküllő–mente, Kalotaszeg, Gyimes).

Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973–1997) Akadémiai– és Balassi Kiadó
Vargyas Lajos: A magyarság népzenéje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe… (Püspökladány, 1974)
Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
Bodza Klára – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III–IV. (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza
Virágvölgyi Márta – Vavrinecz András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Pávai István: Az erdélyi és moldvai magyarság népi tánczenéje (Budapest, 1993) Teleki László Alapítvány
Hangzóanyag
Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó
Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia II–V. (LP) (Budapest, 1986–1993) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton
Sárréti Népi Együttes: Válogatás 50 év dalaiból (Püspökladány, 2008)
Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrinecz András (Budapest, 1995) Hungaroton

Követelmény
A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő és esztam, valamint gyorsdűvő kíséretű dallamokon.

Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.
Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.
Ismerje az eredeti játékmódokat.
A triolás pengetésmód alkalmazása
A leggyakoribb tánckíséret típusok ismerete és alkalmazása
Aszimmetrikus ritmizálás

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve:
– Hortobágy,
– Szatmár,
– Erdély.

10. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
– A triolás pengetésmód alkalmazása
– Aszimmetrikus ritmizálás
– Páratlan nyolcadú énekes dallamok játéka
– A leggyakoribb tánckíséret típusok ismerete és alkalmazása
– Dél–dunántúli, kelet–alföldi, felvidéki, székelyföldi, gyimesi és moldvai tájegységek dallamai.

Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973–1997) Akadémiai– és Balassi Kiadó
Vargyas Lajos: A magyarság népzenéje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe… (Püspökladány, 1974)
Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
Bodza Klára – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III–IV. (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza
Virágvölgyi Márta – Vavrinecz András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Pávai István: Az erdélyi és moldvai magyarság népi tánczenéje (Budapest, 1993) Teleki László Alapítvány
Domokos Pál Péter – Rajeczky Benjamin: Csángó népzene I–II–III. (Budapest, 1956/61/91) Zeneműkiadó
Balogh Sándor: Moldvai hangszeres dallamok (Budapest, 2001) Etnofon
Seres András – Szabó Csaba: Csángómagyar daloskönyv (Budapest, 1991) Héttorony Könyvkiadó
Hangzóanyag
Magyar Citerás Antológia I–II–III–IV. (CD) (Budapest, 2004–2009) Flaccus Kiadó
Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola

Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia II–V. (LP) (Budapest, 1986–1993) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton
Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrinecz András (Budapest, 1995) Hungaroton
Sárréti Népi Együttes: Válogatás 50 év dalaiból (CD) (Püspökladány, 2008)
Szeretőm a táncba – moldvai csángómagyar népzene (CD) (Budapest, 1997) Etnofon
Moldvai hangszeres dallamok – sültün, kobzon, hegedűn (CD) (Budapest, 2001) Etnofon
Serény magyaros (CD) (Budapest, 2002) Etnofon

Követelmény
A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő és esztam, valamint gyorsdűvő kíséretű dallamokon.
Ismerje és tudja játszani valamennyi citerán használatos hangsort.
Legyen képes megformálni az előadott dallamokat.
Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.
Ismerje az eredeti játékmódokat.
Alakuljon ki a magas színvonalú játékkultúra.
Az eredetihez hű, stílusos előadás
A gyimesi lassú magyaros aszimmetrikus ritmizálása
Váltakozó ütemű dallamok játéka
Többféle hangolású citera használata
Triolás lüktetésű és 7/8–os moldvai táncdallamok játéka

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Három népzenei összeállítás előadása citerán az alábbi tájegységek dallamaiból válogatva:
– Dél–Dunántúl vagy Kelet–Alföld vagy Felvidék,
– Mezőség vagy Székelyföld /vagy Gyimes,
– Moldva.
A három összeállításból 1 csoportos előadásban, lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje
– a citerán használatos valamennyi hangsort,
– a tánctípusok jellegzetes karaktereit és dallamtípusait,
– a citerával történő tánckíséret technikai jellegzetességeit.
Legyen képes
– igényesen megformálni az általa előadott dallamokat a dialektusok díszítésmódjainak, játékmódjainak felhasználásával,
más hangszerekkel együttjátszani (kamarazene),
– önállóan összeállításokat készíteni a dialektusterületek dallamaiból.
Tudjon
– hangsúlytalan előképeket, tizenhatod ritmusú díszítéseket és dallamokat játszani, tremolózni a dallam megfelelő hangjain
– hangszerén a dallamokat stílusosan, ritmusbontással és variációkkal díszíteni,

A tanuló mutasson példát az alsóbb évfolyamok tanulóinak precíz, pontos, stílusos játékával, biztos hangszerkezelésével.

Tudja behangolni hangszerét tanára segítségével.
Vegyen részt szólistaként vagy zenekari tagként a citerazene fórumain (találkozók, versenyek, előadások, fesztiválok, lemezpályázatok, táborok, stb.).

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül
A tanuló tudja önállóan behangolni hangszerét
Rendelkezzék szereplési (színpadi) gyakorlattal
Tudjon játszani valamennyi dialektusterületről egy–egy jellemző énekes–, valamint tánczenei összeállítást
Legyen képes több különböző karakterű összeállítás folyamatos játékára, virtuóz előadására

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Citera főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
– Három különböző dialektusterületről származó összeállítás bemutatása, amely tartalmazza legalább egy adatközlő anyagát.
– Egy énekkíséretes összeállítás.
– Egy hangszerkíséret bemutatása.

Az összeállítások tartalmazzanak parlando, csárdás (dűvő), ugrós, friss, nyomóval, 16–odos mozgású dallamokat.

„B” tagozat
A vizsgázó nyolc összeállítást készít a tanult anyag alapján, melyből a vizsgabizottság kettőt, a vizsgázó egyet választ.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,
– hangminőség,
– hangszerkezelés,
– helyes ritmus és tempó,
– technikai felkészültség,
– jobb– és balkéz–technika,
– előadásmód,
– zenei stílusok és előadások megvalósítása,
– díszítések megvalósítása,

– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Jó minőségű C, D, és A hangolású prím és normál citerák. Minden hangszerhez póthúr–készlet, megfelelő hangolókulcs és két–három darab pengető.
Megfelelő mennyiségű és minőségű kotta, hangzóanyag, videofelvétel.
Hangfelvételre, lejátszásra illetve másolásra alkalmas magnetofon, CD lejátszó, lemezjátszó, fejhallgató, videó és TV készülék.
A hangszerek elhelyezéséhez szükséges két–három asztal, hat–nyolc darab szék.

NÉPI KAMARAZENE

A népzene tanításában a kamarazenének kiemelt jelentősége van, hiszen a népzene alapvetően közösségi műfaj. A hagyományos népzenei gyakorlatban fontos szerepe van két vagy több hangszer együttes játékának, a hangszeres – énekes együttmuzsikálásnak, melyhez gyakran társul a néptánc is. A társas zenélés segíti a tanulókat megszerzett egyéni tudásuk gyarapítására, alkalmazására. Közösségformáló jellege elősegíti az együttműködés képességének (közös munka, alkalmazkodás, felelősségvállalás, irányítókészség, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) megerősödését, azon viselkedési formák tanulását, amelyek alapján a tanuló konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélés különböző formáiban (szólistaszerep, kísérőfunkció, ének–, táncкíséret, táncház).
A kamarazene hat az emberi kapcsolatok fejlődésére, hozzájárulva ezzel a harmonikusabb személyiség kialakulásához. Elmélyíti a kapcsolatot a hagyomány és ennek a mindennapi életben való alkalmazása között, ösztönzi a tanulókat a közös éneklésre, akár saját örömükre, akár koncerteken, táncházakban, ünnepeken való közreműködés formájában.
A kamarazene tantárgy alá tartozik a 2–7 fő közötti, tetszőleges összeállítású hangszeres és/vagy vokális tanulókból álló együttes.

A népi kamarazene tanítás feladatai
Ismertesse meg a tanulókat
- a hangszeres és énekes népzene világával, gyakoroltassa a hangzó anyagok, kották egyéni és közös feldolgozását, ezek szabad alkalmazását, a zenei anyag folyamatos, dallam–, ritmus– és stílushű megszólaltatását, fejlesztve az igényességet a jó hangzásra, lendületes megszólalásra.
- az egymással társítható népi hangszerek sajátosságaival.
- a népi variációs, rögtönzésszerű hangszeres dallamvezetés alapvető szabályaival.
- a zene logikájával, különös tekintettel a népzene sajátos gondolkodásmódjának, a dallam– és harmóniavilág és a formai szerkezet összefüggéseinek, a ritmus és intonáció hajlékonyabb értelmezésének, a nyelv sajátságaival is összefüggő hangsúlyviszonyainak jellemzőire.

Tegye lehetővé
- a hangszeresek és énekesek számára, hogy megismerjék az énekes dallamok hangszeres változatait, a hangszeren játszott dallamok szövegeit.
- hogy a tanuló a saját hangszerén kívül, más népi hangszereket is megismerhessen.
- hogy a tanuló gazdagítsa zenei műveltségét a szomszéd– és rokonnépek népzenéjének befogadásával, megtanulásával.

Ösztönözze a tanulókat
- népzenei műveltségük elmélyítésére, eredeti hangfelvételek, kottakiadványok és az elméleti szakirodalom önálló tanulmányozására.
- a népzenei hagyomány elemző megismerésére.
- a hagyományőrzéshez való kapcsolódás tudatos kapcsolódására.
- a táncházakban való aktív muzsikálásra, mely élményszerűen ötvözi a hagyományos népi kultúra egységét: zene, ének, tánc.

Készítse fel a tanulókat
– a hagyományos népzenei kamarazenélés önálló művelésére,
– a szólamok önálló, technikailag magas szintű, stílushű elsajátítására és megszólaltatására.
Fordítson figyelmet
– az egymás játékához, valamint az énekesekhez vagy táncosokhoz való alkalmazkodásra.

Járuljon hozzá
– a kamarazenéléshez nélkülözhetetlen figyelemmegosztó és alkalmazkodóképesség fejlesztésével a tanuló személyiségének, egyéniségének formálásához.

Fejlesztési feladatok
A kamarazene oktatásban az évfolyamok fejlesztési követelményei függenek a résztvevők egyéni tudásszintjétől, a hangszeres és/vagy énekes tanulók adott tanévre vonatkozó létszámától, arányától, az együttmuzsikáló hangszerek összeállításától. Ezért minden kamaracsoportra érvényes, éves szintekre lebontott fejlesztési követelményeket nem lehet megadni.
A népzene sajátossága, hogy az állandó zenei formációk mellett alkalmi együttmuzsikálásban is társulhatnak a rendelkezésre álló hangszerek. Helyezzük előtérbe azonban a népi kamarazenélés hagyományos formáinak, alkalmainak, funkcióinak megismertetését.
Az alábbiakban a fejlesztési feladatokat a kamarazenélésre jellemző ismeretek és készségek szerint csoportosítva soroljuk fel, avval, hogy a képzés során ezek kialakítása és szintjének fejlesztése a képzés célja.

A társas muzsikálás gyakorlati ismeretei
– Beintés–leintés.
– Közös levegővétel és intés.
– Lassítás, gyorsítás jelzése.
– A kamaraegyüttes elhelyezkedésének szempontjai.
– Igénykeltés a pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés, a világos megformálás, a differenciált dinamika, a fejlett hangszínkultúra iránt.

A hangolással, intonációval összefüggő ismeretek
– A hangolás módja az adott hangszer sajátosságaiból kiindulva.
– A saját hangszer és a kamarapartnerek hangszerének hangolása.
– Transzponálás, a transzpozíció fogalma.
– A saját hangszer és a kamarapartnerek hangszerének intonációs és egyéb jellemzői.
– A saját hangszer intonációs hibáinak javítási lehetőségei (levegőmennyiség, szájtartás, kéztartás, vonótartás–módosítás,).
– A vokális intonációban a temperált hangszerekhez való alkalmazkodás elsajátítása.
– A vokális intonáció és az adott előadóterem akusztikai kapcsolata.
– Az akusztikus intonáció alapvető tudnivalói.

A zenei stílusokra, műfajokra vonatkozó ismeretek
– A játszott művek formája, harmóniai világa
– A játszott művek elhelyezése a zenetörténetben.
– A disszonancia–konszonancia fogalma, felismerése, megvalósítása.

A kamarazenei játékkal összefüggő képességek, készségek fejlesztése
– Lapról olvasás.
– Memorizálás képessége.

– A belső hallás fejlesztése.
– Intonációs készség.
– Az improvizációs készség fejlesztése.
– A figyelem megosztása a saját és a többi szólam, illetve az összhangzás közt.
– Alkalmazkodás a hangképzés, dinamika, karakter, stílus stb. terén.
– Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval.
– Az önállóság megszerzése a zenei elemzés, értelmezés, a variációképzés területén is.
– A jó megfigyelőkészség, memória, a gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése.
– Meggyőző zenei–, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

1. évfolyam

Ajánlott tananyag
Az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájaiból a kamaracsoport korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően választott népzenei anyag, mely tartalmazzon parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat.

Követelmények
A tanuló legyen képes
– megadott hangra önállóan hangolni,
– hangolni, intonálni a hangológép jelzéseinek megfelelően,
– be– illetve leintésre játékát pontosan megkezdeni és befejezni,
– be– és leinteni,
– a beintés alapján a helyes tempót azonnal felvenni,
– biztosan tempót tartani,
– intonációs hibáit javítani a tanár jelzései alapján,
– a tanár jelzései alapján hangerőben alkalmazkodni,
– stílusosan játszani a tanult népzenei dialektus dallamait.

A tanuló legyen tisztában
– saját hangszere intonációs jellemzőivel,
– a különböző ütemfajták ütemsúlyaival,
– a népzenei dialektusok hangszeres és énekes zenéjének sajátos stílusával, műfajaival, jellemzőivel.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.
– A tanév közben megismert népzenei tájak anyagából egy táncfüzér, táncrend előadása koncerten, táncházban.

2. évfolyam

Ajánlott tananyag
Az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájaiból a kamaracsoport korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően választott népzenei anyag, mely tartalmazzon parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat.

Követelmények
A tanuló legyen képes
– játék közben új tempót felvenni a partner jelzése alapján,
– lassítani–gyorsítani a partner jelzése alapján,
– tempóváltozásokat ő maga is jelezni.
– stílusosan játszani a tanult népzenei dialektus dallamait.

A tanuló legyen tisztában
– az együttesben szereplő hangszerek hangolásával (C–hangolású vagy transzponáló jellegével),
– a saját hangszerére jellemző intonációs hibák javítási lehetőségeivel,
– a játszott népzenei dialektus hangszeres, énekes népzenei anyagának jellegzetességeivel.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás és egy táncfüzér, táncrend előadása a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes
– szükség esetén önállóan hangolni,
– önállóan, tisztán intonálni,
– pontos ritmusban, biztos tempótartással játszani,
– új tempót felvenni, tempót változtatni a kamarapartner jelzései alapján,
– saját maga is jelezni a tempóváltozásokat,
– hiba esetén az összjáték komolyabb mérvű megzavarása nélkül tévedését kiigazítani, szólamába újból bekapcsolódni,
– szólamát magas szintű hangszertudással, stílusérzékkel megszólaltatni,
– figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama között,
– állandóan figyelemmel kísérni az együttes összjátékát,
– saját szólamát önállóan megtanulni és kigyakorolni akár kotta, akár hangzóanyag alapján,
– zeneiskolai tanulmányai befejezését követően a kamarazene önálló művelésére.

Rendelkezzék
– a társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképességgel, alkalmazkodóképességgel,
– a játszott népzenei anyagra vonatkozó sokrétű ismerettel,
– kottaolvasási, illetve hangzóanyag feldolgozási készséggel.

A művészeti alapvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Kamarazene főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma
Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás és egy táncfüzér, táncrend előadása a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangszerkezelés,
– technikai felkészültség,
– állóképesség.
– hangképzés,
– intonáció,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– változó tempók önállóan és együttesben,
– előadásmód,
– alkalmazkodóképesség,
– szép, érthető szövegmondás (vokális kamarazene).

Továbbképző évfolyamok

3. évfolyam

Ajánlott tananyag
Az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájaiból a kamaracsoport korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően választott népzenei anyag, mely tartalmazzon parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat.

Követelmények
A tanuló legyen képes
– figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama közt,
– saját szólamának szerepét önállóan felismerni, annak megfelelően szólamát kiemelni vagy háttérbe helyezni,
– figyelemmel kísérni az összhangzást is,
– a tanár útmutatásainak megfelelően hangképzésben, dinamikában, artikulációban stb. alkalmazkodni.
– stílusosan játszani a tanult népzenei dialektus dallamait.

A tanuló legyen tisztában
– a játszott népzenei dialektus hangszeres, énekes népzenei anyagának jellegzetességeivel,
– az együttjátszó hangszerek intonációs és egyéb jellemzőivel,
– az akusztikus intonáció alapvető tudnivalóival.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás és egy táncfüzér, táncrend előadása a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.

4. évfolyam

Ajánlott tananyag
Az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájaiból a kamaracsoport korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően választott népzenei anyag, mely tartalmazzon parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat.

Követelmények
A tanuló legyen képes
– együttesével önállóan elhelyezkedni a próba illetve a koncert színhelyén, az akusztikai és egyéb körülményeket is szem előtt tartva,
– saját szólamán belül és a partnerekhez is önállóan intonálni,
– önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén,
– stílusosan játszani a tanult népzenei dialektus dallamait.
– kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerűen végigjátszani.

A tanuló legyen tisztában a játszott népzenei dialektus hangszeres, énekes népzenei anyagának jellegzetességeivel.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás és egy táncfüzér, táncrend előadása a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.

5. évfolyam

Ajánlott tananyag
Az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájaiból a kamaracsoport korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően választott népzenei anyag, mely tartalmazzon parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat.

Követelmények
A tanuló legyen képes
– készségszinten használni az elmúlt négy évben tanult ismereteket.
– irányítani a kamaracsoport játékát, ill. alkalmazkodni az irányításhoz
– önállóan kijavítani, ill. kijavíttatni a felmerülő intonációs problémákat
– meghallani, felismerni a tempóvétel következtében kialakuló pozitív és negatív zenei folyamatokat.

– stílusosan játszani a tanult népzenei dialektus dallamait.

A tanuló legyen tisztában a játszott népzenei dialektus hangszeres, énekes népzenei anyagának jellegzetességeivel.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás és egy táncfüzér, táncrend előadása a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.

6. évfolyam

Ajánlott tananyag
Az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájaiból a kamaracsoport korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően választott népzenei anyag, mely tartalmazzon parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat.

Követelmények
A tanuló legyen képes
– teljesen önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén,
– az előző évek ismeretanyagának teljesen önálló alkalmazására
– stílusosan játszani a tanult népzenei dialektus dallamait.
– kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerűen végigjátszani

A tanuló legyen tisztában a játszott népzenei dialektus hangszeres, énekes népzenei anyagának jellegzetességeivel.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás és egy táncfüzér, táncrend előadása a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló legyen képes
– figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama közt,
– saját szólamának szerepét önállóan felismerni, annak megfelelően szólamát kiemelni vagy háttérbe helyezni,
– figyelemmel kísérni az összhangzást is,
– saját szólamán belül és a partnerekhez is önállóan intonálni,
– önállóan kialakítani az adott népzenei dialektus előadásához illő hangképzést, dinamikát, artikulációt stb.

A tanuló legyen tisztában
– a játszott népzenei dialektus hangszeres, énekes népzenei anyagának jellegzetességeivel.
– az együttjátszó hangszerek intonációs és egyéb jellemzőivel,
– az akusztikus intonáció alapvető tudnivalóival.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
A vizsga tantárgya és időtartama
Kamarazene főtárgy
„A” tagozat: minimum 20 perc

A vizsga tartalma
Koncertszerű 30 perces előadás. Anyagát az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájainak népzenei anyagából, a kamaracsoport korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően kell kiválasztani. Tartalmazzon parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat, táncfüzéreket, táncrendet.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangszerkezelés,
– technikai felkészültség,
– állóképesség,
– hangképzés,
– intonáció,
– díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– speciális technikai elemek alkalmazása
– előadásmód,
– alkalmazkodóképesség,
– szép, érthető szövegmondás (vokális kamarazene)
– népzenei stílushűség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
A létszámhoz igazodva: kottapultok, karfa nélküli székek.
Felvételek készítésére és visszahallgatására alkalmas audio– és video felvevő és lejátszó berendezések.

NÉPI ZENEKAR

A népzene alapvetően közösségi műfaj. A hagyományos népzenei gyakorlatban fontos szerepe van több hangszer együttes játékának, a hangszeres – énekes együttmuzsikálásnak, melyhez gyakran társul a néptánc is. A társas zenélés segíti a tanulókat megszerzett egyéni tudásuk gyarapítására, alkalmazására. Közösségformáló jellege elősegíti az együttműködés képességének (közös munka, alkalmazkodás, felelősségvállalás, irányítókészség, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) megerősödését, azon viselkedési formák tanulását, amelyek alapján a tanuló konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélés különböző formáiban (szólistaszerep, kísérőfunkció, ének–, tánckíséret, táncház).
Az együttmuzsikálás hat az emberi kapcsolatok fejlődésére, hozzájárulva ezzel a harmonikusabb személyiség kialakulásához. Elmélyíti a kapcsolatot a hagyomány és ennek a mindennapi életben való alkalmazása között, ösztönzi a tanulókat a közös éneklésre, akár saját örömükre, akár koncerteken, táncházakban, ünnepeken való közreműködés formájában.
A zenekar tantárgy alá tartozik a 8 fő fölötti, tetszőleges összeállítású hangszeres és/vagy vokális tanulókból álló együttes.
A néphagyományban, a hagyományos összetételű zenekari formációknál ilyen létszámú együttmuzsikálás csak alkalomszerűen szólal meg. Az együtténeklésben azonban ez tekinthető a legáltalánosabb formának: a gyermekjátékok, karikázók, a jeles napokhoz kapcsolódó szokásdalok, a mulatságok, lakodalmak, a vallásgyakorlás alkalmain, a temetés, virrasztás, a katonaság, a közös munkák és a spontán összeverődések (pl. pinceszer) alkalmával a kötetlen, szabad kezdeményezésen alapuló éneklés a természetes. A folklórmozgalmakban számos új jelenség, forma segíti a népzene nagyobb létszámú használatát. A kialakuló énekegyüttesek, népdalkörök, citerazenekarok előadásában népdal összeállításokat hallhatunk. Rendkívül fontos azonban a népzenei rögtönzés és variálás készségeinek kialakítása és gyakorlása, melyhez lehetőséget teremt a zenekari forma is.

A népi zenekar tanításának feladatai
Ismertesse meg a tanulókat
- a hangszeres és énekes népzene közösségi formáival, gyakoroltassa a hangzó anyagok, kották egyéni és közös feldolgozását, ezek szabad alkalmazását, a zenei anyag folyamatos, dallam–, ritmus– és stílushű megszólaltatását, fejlesztve az igényességet a jó hangzásra, lendületes megszólalásra.
- az egymással társítható népi hangszerek sajátosságaival.
- a népi variációs, rögtönzésszerű hangszeres dallamvezetés alapvető szabályaival.
- a zene logikájával, különös tekintettel a népzene sajátos gondolkodásmódjának, a dallam– és harmóniavilág és a formai szerkezet összefüggéseinek, a ritmus és intonáció hajlékonyabb értelmezésének, a nyelv sajátságaival is összefüggő hangsúlyviszonyainak jellemzőire.

Tegye lehetővé
- a hangszeresek és énekesek számára, hogy megismerjék az énekes dallamok hangszeres változatait, a hangszeren játszott dallamok szövegeit.
- hogy a tanuló a saját hangszerén kívül, más népi hangszereket is megismerhessen.
- hogy a tanuló gazdagítsa zenei műveltségét a szomszéd– és rokonnépek népzenéjének befogadásával, megtanulásával.

Ösztönözze a tanulókat
– népzenei műveltségük elmélyítésére, eredeti hangfelvételek, kottakiadványok és az elméleti szakirodalom önálló tanulmányozására.
– a népzenei hagyomány elemző megismerésére.
– a hagyományőrzéshez való kapcsolódás tudatos kapcsolódására.
– a táncházakban való aktív muzsikálásra, mely élményszerűen ötvözi a hagyományos népi kultúra egységét: zene, ének, tánc.

Készítse fel a tanulókat
– a hagyományos népzenei kamarazenélés önálló művelésére,
– a szólamok önálló, technikailag magas szintű, stílushű elsajátítására és megszólaltatására.

Fordítson figyelmet
– az egymás játékához, valamint az énekesekhez vagy táncosokhoz való alkalmazkodásra.

Járuljon hozzá
– a kamarazenéléshez nélkülözhetetlen figyelemmegosztó és alkalmazkodóképesség fejlesztésével a tanuló személyiségének, egyéniségének formálásához.

Fejlesztési feladatok
A népi zenekar oktatásában az évfolyamok fejlesztési követelményei függenek a résztvevők egyéni tudásszintjétől, a hangszeres és/vagy énekes tanulók adott tanévre vonatkozó létszámától, arányától, az együttmuzsikáló hangszerek összeállításától. Ezért minden zenekarra érvényes, éves szintekre lebontott fejlesztési követelményeket nem lehet megadni.
A népzene sajátossága, hogy az állandó zenei formációk mellett alkalmi együttmuzsikálásban is társulhatnak a rendelkezésre álló hangszerek. Helyezzük előtérbe azonban a népzene hagyományos formáinak, alkalmainak, funkcióinak megismertetését.
A népzenében a kamarazenének és a nagyobb létszámú zenekaroknak nincs eltérő, különálló repertoárja. A létszám nem a zenei anyag kiválasztásában, hanem az előadásmódban játszik elsősorban szerepet.
Az alábbiakban a fejlesztési feladatokat ismeretekek és készségek szerint csoportosítva soroljuk fel. A képzés során ezek kialakítása és szintjének fejlesztése a képzés célja.

A társas muzsikálás gyakorlati ismeretei
– Beintés–leintés.
– Közös levegővétel és intés.
– Lassítás, gyorsítás jelzése.
– A zenekar elhelyezkedésének szempontjai.
– Igénykeltés a pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés, a világos megformálás, a differenciált dinamika, a fejlett hangszínkultúra iránt.

A hangolással, intonációval összefüggő ismeretek
– A hangolás módja az adott hangszer sajátosságaiból kiindulva.
– A saját hangszer és a kamarapartnerek hangszerének hangolása.
– Transzponálás, a transzpozíció fogalma.
– A saját és a zenekari tagok hangszerének intonációs és egyéb jellemzői.
– A saját hangszer intonációs hibáinak javítási lehetőségei (levegőmennyiség, szájtartás, kéztartás, vonótartás–módosítás,).
– A vokális intonációban a temperált hangszerekhez való alkalmazkodás elsajátítása.
– A vokális intonáció és az adott előadóterem akusztikai kapcsolata.

– Az akusztikus intonáció alapvető tudnivalói.

A zenei stílusokra, műfajokra vonatkozó ismeretek
– A játszott művek formája, harmóniai világa
– A játszott művek elhelyezése a zenetörténetben.
– A disszonancia–konszonancia fogalma, felismerése, megvalósítása.

A kamarazenei játékkal összefüggő képességek, készségek fejlesztése
– Lapról olvasás.
– Memorizálás képessége.
– A belső hallás fejlesztése.
– Intonációs készség.
– Az improvizációs készség fejlesztése.
– A figyelem megosztása a saját és a többi szólam, illetve az összhangzás közt.
– Alkalmazkodás a hangképzés, dinamika, karakter, stílus stb. terén.
– Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval.
– Az önállóság megszerzése a zenei elemzés, értelmezés, a variációképzés területén is.
– A jó megfigyelőkészség, memória, a gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése.
– Meggyőző zenei–, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos zenekari összeállításokban.

1. évfolyam

Ajánlott tananyag
Az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájaiból a zenekar korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően választott népzenei anyag, mely tartalmazzon parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat.

Követelmények
A tanuló legyen képes
– megadott hangra önállóan hangolni,
– hangolni, intonálni a hangológép jelzéseinek megfelelően,
– be– illetve leintésre játékát pontosan megkezdeni és befejezni,
– be– és leinteni,
– a beintés alapján a helyes tempót azonnal felvenni,
– biztosan tempót tartani,
– intonációs hibáit javítani a tanár jelzései alapján,
– a tanár jelzései alapján hangerőben alkalmazkodni,
– stílusosan játszani a tanult népzenei dialektus dallamait.

A tanuló legyen tisztában
– saját hangszere intonációs jellemzőivel,
– a különböző ütemfajták ütemsúlyaival,
– a népzenei dialektusok hangszeres és énekes zenéjének sajátos stílusával, műfajaival, jellemzőivel.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.
– A tanév közben megismert népzenei tájak anyagából egy táncfüzér, táncrend előadása.

2. évfolyam

Ajánlott tananyag
Az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájaiból a zenekar korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően választott népzenei anyag, mely tartalmazzon parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat.

Követelmények
A tanuló legyen képes
– játék közben új tempót felvenni a zenekar vezetőjének jelzése alapján,
– tempóváltozásokat ő maga is jelezni.
– stílusosan játszani a tanult népzenei dialektus dallamait.

A tanuló legyen tisztában
– a zenekarban szereplő hangszerek hangolásával (C–hangolású vagy transzponáló jellegével),
– a saját hangszerére jellemző intonációs hibák javítási lehetőségeivel,
– a játszott népzenei dialektus hangszeres, énekes népzenei anyagának jellegzetességeivel.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás és egy táncfüzér, táncrend előadása a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.

3. évfolyam

Ajánlott tananyag
Az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájaiból a zenekar korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően választott népzenei anyag, mely tartalmazzon parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat.

Követelmények
A tanuló legyen képes
– figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama közt,
– saját szólamának szerepét önállóan felismerni, annak megfelelően szólamát kiemelni vagy háttérbe helyezni,
– figyelemmel kísérni az összhangzást is,
– a tanár útmutatásainak megfelelően hangképzésben, dinamikában, artikulációban stb. alkalmazkodni.
– stílusosan játszani a tanult népzenei dialektus dallamait.

A tanuló legyen tisztában
– a játszott népzenei dialektus hangszeres, énekes népzenei anyagának jellegzetességeivel,
– az együttjátszó hangszerek intonációs és egyéb jellemzőivel,
– az akusztikus intonáció alapvető tudnivalóival.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás és egy táncfüzér, táncrend előadása a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.

4. évfolyam

Ajánlott tananyag
Az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájaiból a zenekar korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően választott népzenei anyag, mely tartalmazzon parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat.

Követelmények
A tanuló legyen képes
– együttesével önállóan elhelyezkedni a próba illetve a koncert színhelyén, az akusztikai és egyéb körülményeket is szem előtt tartva,
– saját szólamán belül önállóan intonálni,
– önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén,
– stílusosan játszani a tanult népzenei dialektus dallamait.
– kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerűen végigjátszani.
A tanuló legyen tisztában a játszott népzenei dialektus hangszeres, énekes népzenei anyagának jellegzetességeivel.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás és egy táncfüzér, táncrend előadása a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.

5. évfolyam

Ajánlott tananyag
Az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájaiból a zenekar korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően választott népzenei anyag, mely tartalmazzon parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat.
Követelmények
A tanuló legyen képes
– készségszinten használni az elmúlt négy évben tanult ismereteket.
– irányítani a zenekar játékát, ill. alkalmazkodni az irányításhoz
– önállóan kijavítani, ill. kijavíttatni a felmerülő intonációs problémákat
– meghallani, felismerni a tempóvétel következtében kialakuló pozitív és negatív zenei folyamatokat.
– stílusosan játszani a tanult népzenei dialektus dallamait.

A tanuló legyen tisztában a játszott népzenei dialektus hangszeres, énekes népzenei anyagának jellegzetességeivel.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás és egy táncfüzér, táncrend előadása a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.

6. évfolyam

Ajánlott tananyag
Az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájaiból a zenekar korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően választott népzenei anyag, mely tartalmazzon parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat.

Követelmények
A tanuló legyen képes
– teljesen önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén,
– az előző évek ismeretanyagának teljesen önálló alkalmazására
– stílusosan játszani a tanult népzenei dialektus dallamait.
– kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerűen végigjátszani
A tanuló legyen tisztában a játszott népzenei dialektus hangszeres, énekes népzenei anyagának jellegzetességeivel.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás és egy táncfüzér, táncrend előadása a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.

Követelmények a program elvégzése után

A tanuló legyen képes
– figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama közt,
– saját szólamának szerepét önállóan felismerni, annak megfelelően szólamát kiemelni vagy háttérbe helyezni,
– figyelemmel kísérni az összhangzást is,
– saját szólamán belül és a partnerekhez is önállóan intonálni,
– önállóan kialakítani az adott népzenei dialektus előadásához illő hangképzést, dinamikát, artikulációt stb.
A tanuló legyen tisztában
– a játszott népzenei dialektus hangszeres, énekes népzenei anyagának jellegzetességeivel.
– az együttjátszó hangszerek intonációs és egyéb jellemzőivel,
– az akusztikus intonáció alapvető tudnivalóival.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
A létszámhoz igazodva: kottapultok, karfa nélküli székek.
Felvételek készítésére és visszahallgatására alkalmas audiovizuális felvevő és lejátszó berendezések.

NÉPZENEI ISMERETEK

A népzenei ismeretek tantárgy tanításának célja, hogy a népi hangszert és éneket tanuló tanulók számára olyan elméleti és gyakorlati ismereteket közvetítsen, melyek leírják, elemzik, összefüggéseiben megvilágítják a népzene működésének törvényszerűségeit, ezzel szolgálva a tanulók hangszeres–énekes fejlődését.

Az előképző évfolyamok célja, hogy fejlődjön ritmus– és térérzéke, intonációs készsége, értelmi képessége, emlékezőtehetsége, erősödjön szabálytudata, közösségi magatartása, az anyanyelv ismerete, a népzene szeretete.
A tanulók életkoruknak megfelelően ismerjék meg és éljék át a jeles napokhoz, ünnepekhez, a munkaalkalmakhoz, a gazdasági évhez kötődő népszokásokat.
Érezzék át a hétköznapok és ünnepek váltakozását, cselekvő módon vegyenek részt a szokások eljátszásában.
Készítsenek az ünnepekhez tartozó hagyományos tantárgyakat, tantárgyi kellékeket.
Éljék át a közösségi együttlétek hagyományos alkalmait, és ismerjék meg közösségteremtő és hagyományőrző szerepét.
Váljon fogékonnyá a népszokások, népi játékok zenei anyagának elsajátításával a népzene befogadására.

Az alapfok évfolyamain
Foglalja össze, ismételje át az előképző évfolyamaiban tanult zenei alapismereteket.

Fejlessze a tanuló
- általános zenei képességeit: hallását, ritmusérzékét, intonációs képességét, zenei emlékezetét,
- a zenei írás–olvasást, különös tekintettel a népzenei műfaj sajátosságaira,
- zenei gondolatvilágát, stílusérzékét, zenei ízlését, általános esztétikai érzékét.

Ismertesse meg
- a magyar népzene történeti rétegeit,
- a magyar népzene stílusait, műfajait,
- népzenei dialektusokat,
- a változatképződés szerepét, tényezőit és törvényszerűségeit,
- a vokális és hangszeres népzene jellemzőit,
- a népi hangszerek osztályozását, kialakulását, történetét, formai és szerkezeti jellemzőit, elterjedtségét,
- a magyar népzenében jellemző hangszeres együtteseket,
- a népzene és néptánc kapcsolatát,
- az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz és a jeles napokhoz kötődő népszokásokat,
- a népzene szerepét a hagyományos paraszti kultúrában, valamint megőrzésének, használatának lehetőségeit a jelenkorban.

Ösztönözze a tanulót
- önálló munkára,
- népzenei koncertek, egyéb rendezvények látogatására, azokon való szereplésre,
- a népzenei hagyomány ápolására, értékeinek megőrzésére és továbbadására.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek átadása
– Mondókák, gyerekjátékok és népszokás dallamok éneklése, eljátszása.
– A ritmusértékek nevének, jelének és gyakorlónevének elsajátítása. Ritmusmotívumok hangoztatása, visszatapsolása, olvasása negyed, nyolcad és negyed szünet értékekkel.
– Dalfelismerés ritmusról, ritmusfelismerés dallamról.
– A különböző tempók közötti különbségek érzékelése.
– Hangmagasság–megfigyelés. Magas és mély képzet kialakítása.
– A dallami jelrendszerek: kéz–, betűjel, hangjegy és a vonalrendszer megismerése.
– A relatív szolmizáció bevezetése.

Követelmény
Mondókák, gyerekjátékok és népszokás dallamok élményszerű éneklése, eljátszása.
Ismerje fel
– kottáról a tanuló a negyed, nyolcad, fél, egész ritmusértékeket és szünet– jeleiket,
– a szinkópa ritmust
– a szolmizációs hangok kézjeleit, valamint a hangok viszonyított helyét a vonalrendszeren,
– a kis és nagy szekund fogalmát
– a G– és F–kulcs hangjait.
Tudja
– alkalmazni a ritmuselemeket 2/4–es, 3/4–es, 4/4–es ütemekben.
– a hiányos ritmust kiegészíteni 2/4–ben.
– érzékelni a tanuló az egyenletes lüktetést
– önállóan dalt kezdeni
– dallamfordulatokat visszaénekelni, és rövid motívumokat memorizálni, belső hallással elképzelni
– a ritmikai és dallami elemeket írásban összekapcsolni.
Legyen képes
– a ritmusmotívumokat folyamatosan olvasni és hangoztatni.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek átadása
– Mondókák, gyerekjátékok, népszokás dallamok, népdalok éneklése, eljátszása.
– A tiszta, kifejező éneklés készségének kialakítása csoportosan és egyénenként.
– Az egyenletes lüktetés és a dalok ritmusának érzékelése, megfigyelése, megszólaltatása gyakorlónevekkel.
– A „belső mérés” kialakítása.
– A különböző tempók közötti különbségek érzékelése.
– A belső hallás kialakításának kezdeti lépései.
– Motívumok éneklése, olvasása, felismerése belső énekléssel, kirakása a vonalrendszeren.

– Dalfelismerés, dallambújtatás.
– Mozgás és játék rögtönzése.

Követelmény
Mondókák, gyerekjátékok, népszokás dallamok, népdalok élményszerű éneklése, eljátszása.
A „belső” lüktetés kialakítása.
Az egyenletes lüktetés és a dalritmus összekapcsolása.
A negyed, páros nyolcad és a negyed szünet ritmusjeleinek folyamatos olvasása gyakorlónevekkel.
A hangok szolmizációs neve, kézjele. Elhelyezés a vonalrendszeren.
Zeneileg pontos éneklés csoportosan és egyénenként is.
A zenei írás–olvasás bevezetése a csoport képességeitől és a tanulók életkorától függően.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek átadása
– ütempáros népzenei dallamok, régi és új stílusú népdalok
– az őszi és tavaszi jeles napokhoz fűződő népszokásdallamok
az öt magyar népzenei dialektus anyagából válogatva.

Elméleti ismeretek
– A népzenegyűjtés célja, módszerei, jeles népzenegyűjtők
– A határozott kötődésű dallamok hordozó–alkalmai: az emberélet fordulói, a naptári ünnepek, bizonyos munkák, tevékenységek általános jellemzői. Az őszi és tavaszi népszokások tartalma, a hozzájuk fűződő hiedelmek, szokások.
– A vokális népzene szövegműfajainak megfigyelése, megismerése
– A magyar népi hangszerek öt fő csoportja, a csoportok jellemzői, alcsoportjai. Az idiophon magyar népi hangszerek jellemzőinek ismerete, megszólaltatásuk módja és alkalmai, jelentőségük, illetve a hangszerekhez fűződő hiedelmek, szokások.

Zenei írás–olvasás
– Könnyebb gyermekdalok szolmizációs hangokkal való leírása.
– Ütempáros népdalok éneklése kottakép alapján.
Zenehallgatás
A tanult
– ütempáros népzenei anyag,
– népszokás dallamok,
– népi hangszerek
eredeti felvételeken való bemutatása.

Követelmény
A tanult népdalok éneklése szöveggel és szolmizálva, kotta nélkül.
Ismerjék a tanult népszokások tartalmát, a hozzájuk fűződő hiedelmeket, szokásokat, és tudjanak 5 dallampéldát énekelni, és eljátszani.
Ismerjék vázlatosan a tanult magyar népi hangszerek alkotórészeit, fajtáit, hozzá fűződő szokásokat, hiedelmeket, illetve ismerjék fel azokat külsejük és hangzásuk alapján.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek átadása
Dallamanyag:
– régi és új stílusú népdalok,
– a téli jeles napokhoz fűződő népszokásdallamok
az öt magyar népzenei dialektus anyagából válogatva:

Elméleti ismeretek:
– A magyar népzenei dialektusterületek és az egyes területek jellemző kistájai, néprajzi csoportjai vokális és hangszeres népzenéjének bemutatása jellemző dallampéldákkal.
– A hangszeres népzenei hagyomány: funkciók, alkalmak, műfajok, zenei vonások.
– A membranophon magyar népi hangszerek jellemzőinek ismerete, megszólaltatásuk módja és alkalmai, jelentőségük, illetve a hangszerekhez fűződő hiedelmek, szokások vázlatos leírása.
– A téli népszokások tartalma, a hozzájuk fűződő hiedelmek, szokások.

Zenei írás–olvasás
Egyszerűbb régi és új stílusú népdalok lejegyzése hallás után, illetve éneklése kottakép alapján.

Zenehallgatás
A tanult
– népdalok,
– népszokás dallamok,
– népi hangszerek
eredeti felvételeken való bemutatása.

Követelmény
A tanult népdalok éneklése szöveggel és szolmizálva, kotta nélkül.
Ismerjék vázlatosan:
– a magyar népzenei dialektusterületeket dallampéldákkal.
– a tanult népszokások tartalmát, a hozzájuk fűződő hiedelmeket, szokásokat, és tudjanak 5 dallampéldát énekelni, és eljátszani.
– a tanult magyar népi hangszerek alkotórészeit, fajtáit, hozzá fűződő szokásokat, hiedelmeket, illetve ismerjék fel azokat külsejük és hangzásuk alapján.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek átadása
Dallamanyag:
– régi és új stílusú népdalok,
– a nyári népszokásokhoz fűződő népdalok
az öt magyar népzenei dialektus anyagából válogatva.

Elméleti ismeretek:
– A népdalok zenei jegyeinek megfigyelése, a népdalelemzés szempontjai.
– A magyar népzene stílusainak, átfogó ismerete, zenei vonásainak ismerete jellemző dallampéldákkal
– A kötetlen (ütempáros és recitatív) szerkezetek zenei jellemzői, dallampéldákkal
– Az aerophon magyar népi hangszerek jellemzőinek ismerete, megszólaltatásuk módja és alkalmai, jelentőségük, illetve a hangszerekhez fűződő hiedelmek, szokások vázlatos leírása.
– A nyári népszokások tartalma, a hozzájuk fűződő hiedelmek, szokások.
Zenei írás–olvasás
Díszítés nélküli egyszerűbb, régi és új stílusú népdalok lejegyzése hallás után, valamint azok kottaképről éneklése.

Zenehallgatás
A tanult
– régi stílusú magyar népdalok,
– népszokás dallamok,
– népi hangszerek
eredeti felvételeken való bemutatása.

Követelmény
A tanult népdalok éneklése szöveggel és szolmizálva, kotta nélkül.
Ismerjék vázlatosan
– a magyar népzene stílusainak zenei vonásait jellemző dallampéldákkal
– a tanult népszokások tartalmát, a hozzájuk fűződő hiedelmeket, szokásokat, és tudjanak 5 dallampéldát énekelni, és eljátszani
– a tanult magyar népi hangszerek alkotórészeit, fajtáit, hozzá fűződő szokásokat, hiedelmeket, illetve ismerjék fel azokat külsejük és hangzásuk alapján.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek átadása
Dallamanyag:
– régi és új stílusú népdalok,
– az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz kötődő szokásdallamok
az öt magyar népzenei dialektus anyagából válogatva:

Elméleti ismeretek
– A régi stílus stílusrétegeinek áttekintő ismerete, zenei vonásainak ismerete, jellemző dallampéldákkal
– Az énekes előadásmód elemei és jellemzői.
– A chordophon magyar népi hangszerek jellemzőinek ismerete, megszólaltatásuk módja és alkalmai, jelentőségük, illetve a hangszerekhez fűződő hiedelmek, szokások vázlatos leírása.
– Az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz kötődő népszokások áttekintő ismerete. A születéstől a házasságig terjedő szokások jellemző dallampéldákkal.
– A népballada fogalma, előadásának jellemzői, fő csoportjai és jellemzőik.

Zenei írás–olvasás
Egyszerűen díszített régi és új stílusú népdalok lejegyzése hallás után és kottakép alapján való éneklése.

Zenehallgatás
A tanult
– népdalok,
– népszokás dallamok,
– népi hangszerek eredeti felvételeken.

Követelmény
A tanult népdalok éneklése szöveggel és szolmizálva, kotta nélkül.
Ismerjék vázlatosan
– a régi stílus stílusrétegeit, azok zenei vonásait, jellemző dallampéldákkal,
– a tanult magyar népi hangszerek alkotórészeit, fajtáit, hozzá fűződő szokásokat, hiedelmeket, illetve ismerjék fel azokat külsejük és hangzásuk alapján,
– a tanult népszokások tartalmát, a hozzájuk fűződő hiedelmeket, szokásokat, és tudjanak 5 dallampéldát énekelni, és eljátszani.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek átadása
Dallamanyag:
– régi és új stílusú népdalok,
– az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz kötődő szokásdallamok

az öt magyar népzenei dialektus anyagából válogatva:

Ismeretanyag
Elméleti ismeretek
– Az új stílus zenei vonásainak áttekintő ismerete, jellemző dallampéldákkal.
– A vokális népzene lírai szövegtípusainak megfigyelése, megismerése.
– A hangszeres előadásmód elemei és jellemzői.
– A magyar néptáncok zenei anyaga az öt népzenei dialektusban, a legfontosabb kistájak megismertetésével.
– Az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz kötődő népszokások áttekintő ismerete. A házasságtól a temetésig.

Zenei írás–olvasás
– Autentikus népzenei felvételről szöveges népdal egy versszakának, és egyszerű hangszeres dallam lejegyzése.
– Régi stílusú népdalok megfigyelése és elemezése (sorszerkezet, hangsor, kadenciaképlet, ambitus, dallamvonal, ritmika, metrum, előadásmód, műfaj, földrajzi besorolás).
– A magyar népzenében jellemző hangsorok, ritmikák, metrumok megfigyelése, felismerése, megszólaltatása.
– Egyszerűen díszített régi és új stílusú népdalok kottakép alapján való éneklése.

Zenehallgatás
A tanult
– népdalok,
– népszokás dallamok,
– népi hangszeres tánczene
eredeti felvételeken való bemutatása.

Követelmény
A tanult népdalok éneklése kotta nélkül, stílushűen, átéléssel.
Ismerjék vázlatosan
– az új stílusú népdalok zenei vonásait, jellemző dallampéldákkal,
– a magyar néptáncok kíséretének legfontosabb zenei anyagát, jellemző dallampéldákkal
– a tanult népszokások tartalmát, a hozzájuk fűződő hiedelmeket, szokásokat, és tudjanak 5 dallampéldát énekelni illetve eljátszani

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek átadása
Dallamanyag:
– régi és új stílusú népdalok, az öt magyar népzenei dialektus anyagából válogatva.

Elméleti ismeretek
– A magyar népzene és zenetörténet összefüggéseinek áttekintő ismerete.

– A hagyomány változása; változatképződés, a folklorizmus és folklorizáció jelenségei a népzenében.
– A magyar népzene függőleges tagozódása egy falun belül.
– A magyar népzenei előadás jeles énekes és hangszeres egyéniségei.
– A dallam és szöveg kapcsolata, a dallam és hangszer kapcsolata.
– A vokális magyar népzenei előadásmód, hangvétel, díszítés.

Zenei írás–olvasás
– Régi és új stílusú népdalok megfigyelése, lejegyzése és elemezése (sorszerkezet, hangsor, kadenciaképlet, ambitus, dallamvonal, ritmika, metrum, előadásmód, műfaj, földrajzi besorolás).
– A magyar népzenében jellemző hangsorok, ritmikák, metrumok megfigyelése, felismerése, leírása és megszólaltatása, kapcsolatuk a magyar népzenei stílusokkal.
– Díszített népdalok éneklése kottakép alapján.

Zenehallgatás
A tanult
– népdalok,
– népszokás dallamok,
– népi hangszeres tánczene
eredeti felvételeken való bemutatása.

Követelmény
A tanult népdalok éneklése kotta nélkül, stílushűen, átéléssel.
Ismerjék vázlatosan
– A magyar népzene és zenetörténet összefüggéseit.
– A folklorizmus és folklorizáció jelenségeit a népzenében.
– A magyar népzenei előadás jeles énekes és hangszeres egyéniségeit.
– A vokális népzenei előadásmód jellemzőit.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje
– a magyar népzene fogalmát, történeti fejlődését,
– népzenénk stílusait, műfajait, földrajzi dialektusait,
– a népzene és más folklórműfajok kapcsolatát,
– a népzene és a műzene összefüggéseit,
– a magyar népi hangszerek osztályozását, történetét, jellemzőit, elterjedtségét, az állandó és alkalmi hangszeregyütteseket
– a magyar népzenekutatás történetét, legjelentősebb gyűjtőit és kutatóit, a legfontosabb kézikönyveket és publikált népzenei felvételeket, az önképzés lehetséges autentikus forrásait.
Legyen képes
– hallás után népdal, illetve egyszerűbb hangszeres népzene lejegyzésére, illetve kottakép alapján való leéneklésére, azok formai és tartalmi elemzésére,
– a tanult népzenei anyagból 100 népdal átélt, kifejező népdal eléneklésére kotta nélkül.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A Népzenei ismeretek, mint főtárgy:
Gyakorlati vizsga: írásbeli és szóbeli vizsga

A Népzenei ismeretek, mint kötelezően választható tantárgy:
Gyakorlati vizsga: írásbeli vagy szóbeli vizsga

A vizsga tantárgya és időtartama
Népzenei ismeretek
Az írásbeli vizsga időtartama minimum 2x45 perc.
A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma
A Népzenei ismeretek, mint főtárgy:
Írásbeli vizsga:
– Egy vokális dallam lejegyzése autentikus felvételről szöveggel együtt.
– Egy hangszeres dallam lejegyzése autentikus felvételről.
– Egy, a magyar népzene tanult témaköreiből összeállított, húsz kérdésből álló feladatsor megoldása.

Szóbeli vizsga
– A tanult témakörökből összeállított 20 kérdésből álló tételsorból húzott kérdés kifejtése.
– A tanult anyagból a tanár által kijelölt 100 népdalból kiválasztott 2 népdal eléneklése és elemzése.

A Népzenei ismeretek, mint kötelezően választható tantárgy:
Írásbeli vizsga:
– Egy vokális dallam lejegyzése autentikus felvételről szöveggel együtt.
– Egy, a magyar népzene tanult témaköreiből összeállított, tíz kérdésből álló feladatsor megoldása

Szóbeli vizsga
– A tanult témakörökből összeállított 10 kérdésből álló tételsorból húzott kérdés kifejtése.
– A tanult anyagból a tanár által kijelölt 50 népdalból kiválasztott 2 népdal eléneklése és elemzése, a népdalok stíluskörbe sorolásával, származási helyének felismerésével.

Az írásbeli vizsga értékelése
– feladatsor: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;
– fogalmazás: információtartalom, felépítés, fogalmazás, helyesírás,
– dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak, helyes szövegleírás.

A szóbeli vizsga értékelése
– stílushű, átélt előadásmód a népdalok éneklésében,
– általános népzenei ismeretek helyes alkalmazása a népdalok elemzésben (hangsor, metrum, ritmus, kadencia, ambitus, szerkezet, előadásmód, stílus, stílusréteg),
– a népzenei szakkifejezések ismerete,
– népzenetörténeti tájékozottság,
– népzenei stílusismeret,
– a felelet logikus felépítése, szerkesztettsége, tartalmi helyessége, pontosság;
– önálló, folyamatos előadás.

Ajánlott tananyag évfolyambontás nélkül
Magyar Néprajzi Lexikon: www.mek.oszk.hu/02100/02115/html
Magyar Néprajz kötetei: www.mek.oszk.hu/02100/02152/html
Dömötör Tekla: A népszokások költészete (Budapest 1974) Akadémiai Kiadó
Gelencsér Ágnes: Magyar népzenei alapismeretek (Budapest 1994) Calibra Kiadó
Magyar népdalok. Egyetemes Gyűjtemény I–II. Közreadja: Kovács Sándor és Sebő Ferenc (Budapest 1991, 2008.)
Magyar Népzene Tára. Szerk. Bartók Béla – Kodály Zoltán,
– I. Gyermekjátékok Sajtó alá rendezte: Kerényi György (Budapest 1951) Akadémiai Kiadó
– II. Jeles napok Sajtó alá rendezte: Kerényi György (Budapest 1953) Akadémiai Kiadó
– III. Lakodalom. Sajtó alá rendezte: Kiss Lajos (Budapest 1955–56) Akadémiai Kiadó
– IV. Párosítók. Sajtó alá rendezte: Kerényi György (Budapest) Akadémiai Kiadó
– V. Siratók. Sajtó alá rendezte: Kiss Lajos és Rajeczky Benjamin (Budapest 1966) Akadémiai Kiadó
– VI. Népdaltípusok 1. Sajtó alá rendezte Járdányi Pál és Olsvai Imre (Budapest 1973) Akadémiai Kiadó

– VII. Népdaltípusok 2. Járdányi Pál rendszerében szerkesztette: Olsvai Imre (Budapest 1981) Akadémiai Kiadó
– VIII. Népdaltípusok 3. Sajtó alá rendezte: Vargyas Lajos. (Budapest 1992) Balassi Kiadó
– IX. Népdaltípusok 4. Sajtó alá rendezte: Domokos Mária. (Budapest 1995) Balassi Kiadó
– X. Népdaltípusok 5. Sajtó alá rendezte: Paksa Katalin. (Budapest 1997) Balassi Kiadó

Paksa Katalin: Magyar népzenetörténet. (Budapest, 2008.) Balassi Kiadó
Sárosi Bálint: Hangszerek a magyar néphagyományban (Budapest) Planétás kiadó
Sárosi Bálint: Hangszeres magyar népzenei hagyomány (Budapest) Balassi kiadó
Sebő Ferenc: Népzenei olvasókönyv (Budapest, 2009.) Hagyományok Háza
Vargyas Lajos: A magyarság népzenéje. (Budapest, 2002.) Planétás Kiadó

Hangfelvételek

Magyar Tudományos Akadémia Zenetudományi Intézet, Multimédiás adatbázisok: www.zti.hu
Publikált népzenei felvételek: a Magyarországon megjelent eredeti felvételeket tartalmazó hangzó kiadványok felvételei
– Bartók–rend
– Kallós Zoltán gyűjtései

Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. Budapest, Hagyományok Háza
Bodza Klára – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III–IV. Budapest, Hagyományok Háza
Magyar Hangszeres Népzene Szerk.: Sárosi Bálint LPX 18045–47 (Budapest 1980) Hungaroton
Magyar Népzene 1–3. Szerk.: Rajeczky Benjamin LPX 10095–98, LPX 180001–04, LPX 18050–53 (Budapest 1969–72) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia (Budapest 1985–93) Hungaroton
– I. Tánczene. Szerk.: Martin György, Németh István, Pesovár Ernő – LPX 18122–16
– II. Észak. Szerk.: Tari Lujza, Vikár László LPX 18124–28
– III. Dunántúl. Szerk.: Olsvai Imre LPX 18138–42
– IV. Alföld. Szerk.: Paksa Katalin, Németh István LPX 18159–63
– V–VI. Erdély (Kelet 1–2.) Szerk.: Sárosi Bálint, Németh István (Budapest 1993/95) MTA Zenetudományi Intézet
– VII Moldva, Bukovina Szerk.: Domokos Mária, Németh István – HCD 18264–67

Videofelvételek

A téli ünnepkör hagyományaiból (Budapest 1954–55) Néprajzi Múzeum
Asszonyfarsang Mátraalmáson (Budapest 1967) Néprajzi Múzeum
Busójárás Mohácson (Budapest 1955) Néprajzi Múzeum
Csobánolás – A bukovinai székelyek betlehemes játéka Tevelen (Budapest 1948) Néprajzi Múzeum
Hónapsoroló I–II. (Budapest) Televideo
Húsvéti népzene, megvirágzott a diófa, bakanóták (Budapest) Televideo
Játékok, játékfüzetek (Budapest) Magyar Művelődési Intézet
Leányok megéneklése karácsony estéjén (Budapest 1978) Néprajzi Múzeum
Mohai farsang (Budapest 1967) Néprajzi Múzeum
Népi játék (Budapest 1995) Néprajzi Múzeum
A magyar tekerő (Budapest 1978) Néprajzi Múzeum
Hónapsoroló I–II. (Budapest) Televideo
Lucázás Fejér megyében (Budapest 1971) Néprajzi Múzeum
Muzsikáló szerszámok (Budapest) Televideo
Népművészeti értékeink, Gyurkó Pál kanászkürtje (Budapest) Televideo
Örökség I., Dudanóta (Budapest) Televideo
Aratás, hordás Istenmezején (Budapest 1956) Néprajzi Múzeum

Gyúrói pünkösdölés (Budapest 1951) Néprajzi Múzeum
Hónapsoroló I–II. (Budapest) Televideo
Muzsikáló szerszámok (Budapest) Televideo
Nádsíp és kolomp készítése (Budapest 1965) Néprajzi Múzeum
Pünkösdölés – Galgamácsa (Budapest 1948) Néprajzi Múzeum

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
A követelmények elsajátításához szükséges szakirodalom, kotta, hangzó anyag
Audiovizuális lejátszó berendezés.
Kottatartók.Metronóm.

ELEKTROAKUSZTIKUS ZENE

AZ ALAPFOKÚ ELEKTROAKUSZTIKUS ZENE OKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó elektroakusztikus zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.
A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.
Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására a digitális technika modern eszközeivel.
A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, fogékonyság – alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására.
A zeneoktatás a különböző zenei műfajok sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tanszakok és tantárgyak
Billentyűs tanszak tantárgyai: klasszikus szintetizátor, szintetizátor–keyboard, számítógépes zene
Zeneismeret tanszak tantárgyai: hangszínszolfézs, szolfézs kötelező, szolfézs, zeneismeret, zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet
Kamarazene tanszak tantárgya: kamarazene

Hangszeres tantárgyak – egyéni képzés

„A” tagozat

Főtárgy: klasszikus szintetizátor, szintetizátor–keyboard, számítógépes zene
Kötelező tantárgy: szolfézs kötelező *

Kötelezően választható tantárgy: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet–zeneirodalom, zeneismeret, kamarazene, második hangszer, magánének
Választható tantárgy: hangszínszolfézs, szolfézs, zeneismeret, zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene, második hangszer, magánének, valamint a klasszikus zene, népzene, jazz–zene tantervi programjainak tantárgyai

* Ha a tanuló már teljesítette a kötelező tantárgy követelményeit (szolfézs alapfok 4. évfolyam), akkor helyette a kötelezően választható tantárgyak közül körül köteles egyet felvenni.

Óraterv 1.

Tantárgy	évfolyamok											
	előképző		alapfok						továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgy							2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(0–2)	(0–2)	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2
Összes óra:	(4–6)	(4–6)	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6

A képzés évfolyamainak számai:
(2)+6+4 évfolyam: klasszikus szintetizátor, szintetizátor–keyboard,
Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 2.

Tantárgy	Évfolyamok							
	Alapfok				Továbbképző			
	1	2	3	4	5	6	7	8
Főtárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2				
Kötelezően választható tantárgy					2	2	2	2
Választható tantárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Összes óra:	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6

A képzés évfolyamainak számai:
(2+2)+4+4 évfolyam: számítógépes zene
Az első (zárójelben levő) számjegy az előképzettség, a második számjegy az alapfok, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik.

A tanítási órák időtartama:
Főtárgy: „A” tagozaton minimum 2x30 perc (egyéni)
Kötelező tantárgy: „A” tagozaton a 4. évfolyam végéig 2x45 perc

Kötelezően választható tantárgy: 5 – 10. évfolyamig
Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc
Csoportos foglalkozás: minimum. 2x45 perc
(kamarazene: 2– 8 fő)
Választható tantárgy:
Az előképző 1. évfolyamától a képzés teljes idejében 1 vagy 2 tantárgy.
Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc
Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc
(kamarazene: 2– 8 fő)

„B" tagozat

Főtárgy: szintetizátor–keyboard, számítógépes zene
Kötelező tantárgy: alapfokú évfolyamokon szolfézs, továbbképző évfolyamokon szolfézs, vagy zeneelmélet
Kötelezően választható tantárgy: zongora
Választható tantárgy: hangszínszolfézs, szolfézs, zeneismeret, zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene, második hangszer, magánének, valamint a klasszikus zene, népzene, jazz–zene tantervi programjainak tantárgyai

Óraterv 1

Tantárgy	évfolyamok											
	előképző		alapfok						továbbképző			
	(1)	2	(1)	(2)	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy					1	1	1	1	1	1	1	1
Választható tantárgy	(0–2)	(0–2)	(0–2)	(0–2)	1	1	1	1	1	1	1	1
Összes óra:	(4–6)	(4–6)	(4–6)	(4–6)	5–6	5–6	5–6	5–6	5–6	5–6	5–6	5–6

A képzés évfolyamainak száma:
(2+2)+4+4 évfolyam: szintetizátor–keyboard,
„B" tagozatra a tanulót a szintetizátor–keyboard főtárgynál az alapfok harmadik évfolyamától javasolt irányítani.
Az első (zárójelben levő) számjegy az előképzettség, a második számjegy az alapfok, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 2.

Tantárgy	Évfolyamok							
	Alapfok				Továbbképző			
	(1)	2	3	4	5	6	7	8
Főtárgy	(2)	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	2	2	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy		1	1	1	1	1	1	1
Választható tantárgy	(2)	1	1	1	1	1	1	1
Összes óra:	(4–6)	5–6	5–6	5–6	5–6	5–6	5–6	5–6

A képzés évfolyamainak száma:
(2+1)+3+4 évfolyam: számítógépes zene
„B” tagozatra a tanulót a számítógépes zene esetében második évfolyamtól javasolt irányítani.
Az első (zárójelben levő) számjegy az előképzettség, a második számjegy az alapfok, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik.

A tanítási órák időtartama:
Főtárgy: „B” tagozaton 2x45 perc (egyéni)
Kötelező tantárgy: „B” tagozaton a 12. évfolyam végéig 2x45 perc

Kötelezően választható tantárgy:
Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc
Választható tantárgy: a képzés teljes idejében
Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc
Csoportos foglalkozás: minimum 1x 45 perc
(kamarazene: 2– 8 fő)

BILLENTYŰS TANSZAK

SZINTETIZÁTOR–KEYBOARD

A szintetizátor tanításának célja, hogy felkészítse a tanulókat az elektronikus zenei hatások felismerésére, befogadására és ilyen jellegű zenei önkifejezésre.

Ismertesse meg a tanulókkal
– a hangszer sajátosságait, és alakítsa ki a hangszer biztonságos kezelését,
– alapozza meg a biztos technikai tudást a zeneelmélettel való szoros összefüggésben,
– adjon teret, lehetőséget a zenei fantázia kibontakoztatására, kreativitásra,
– a klasszikus zeneelméleti rendszeren keresztül vezesse rá őket a tánc– és jazz–zenei összefüggések logikájára,
– ismertesse meg a főbb tánc– és jazz–zenei stílusok sajátosságait, összevetve azokat klasszikus zenetörténeti előzményeikkel,
– biztosítson olyan szilárd elméleti, technikai, gyakorlati tudásanyagot, amely a számítógép és MIDI–berendezések zenei alkalmazási területén is használható,
– adjon lehetőséget arra, hogy a fiatalok rajongása a szintetizátor iránt ne korlátozódjék csak a könnyűzene és a jazzművészet területére, hanem a szerzett zenei műveltség bármikor komolyzenére váltható legyen.

Ismertesse meg a tanulókkal
– a szintetizátor–keyboard múltját, fejlődési szakaszait,
– a hangszer–felépítési sajátosságait,
– a legfontosabb érintésvédelmi szabályokat.

Alakítson ki
– könnyed klaviatúra– és funkciókezelést,
– önálló hangszín– és ritmuskezelést,
– kielégítő improvizációs készséget,
– megfelelő játéktechnikai biztonságot.

Fordítson figyelmet
– a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
– a lapról olvasási készség fejlesztésére,
– a tudatos zenei memorizálásra,
– a művek zeneileg igényes kidolgozására,
– a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a legalapvetőbb hangszer–karbantartási feladatokra.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A szintetizátor működési elvének megismertetése.
– Tájékozódás a billentyűzeten
– Elemi ritmusképletek ismerete
– Az elemi szintű kottaolvasás előkészítése.
– A violin– és basszuskulcs.
– Különböző hangértékek és szünetjelek.
– A kézfüggetlenítés előkészítése,
– Egyszerű gyermekdalok megszólaltatása változatos módon.
– A kiválasztott zenemű eljátszása arranger kísérettel.

Ajánlott tananyag
Fehér József: Gorsium Szintetizátor–keyboardiskola I. (Gorsium GBT, Tác)
Hernádiné – Inselt – Fantóné – Komjáthyné – Máthéné: Zongoraiskola I.
Bartók Béla: Mikrokozmosz I.
Kurtág Gy.: Játékok I., VI.
Papp L.: Zongora ABC

Követelmény
Rendelkezzék megfelelő kéztartással, billentéstechnikával és tudjon megfelelő ujjrenddel játszani.
Néhány gyermekdal, dallam hangszeres megszólaltatása külön, illetve kétkezes változatban,

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három gyermekdal, vagy egyéb egyszerű dallam eljátszása, lehetőleg arranger kísérettel

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Tájékozódás a billentyűzeten
– Elemi ritmusképletek ismerete
– A violin– és basszuskulcs.
– Különböző hangértékek és szünetjelek.
– A non legato, legato játék alapjai,
– A kézfüggetlenítés előkészítése,
– Különböző kifejezésmódok, hangulatok hangszeres megvalósítása játékos formában,
– Egyszerű gyermekdalok megszólaltatása változatos módon.
– A kiválasztott zenemű eljátszása arranger kísérettel.

Ajánlott tananyag
Fehér József: Gorsium Szintetizátor–keyboardiskola I. (Gorsium GBT, Tác)
Hernádiné – Inselt – Fantóné – Komjáthyné – Máthéné: Zongoraiskola I.
Bartók Béla: Mikrokozmosz I.
Kurtág Gy.: Játékok I., VI.

Papp L.: Zongora ABC

Követelmény
Rendelkezzék megfelelő kéztartással, billentéstechnikával és tudjon megfelelő ujjrenddel játszani.
Néhány gyermekdal, dallam hangszeres megszólaltatása külön, illetve kétkezes változatban,

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három gyermekdal, vagy egyéb egyszerű dallam eljátszása, lehetőleg arranger kísérettel

Alapfokú évfolyamok „A" tagozat

1. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
– Ismerkedés a hangszerrel.
– A szintetizátor működési elvének megismertetése.
– A violin– és basszuskulcs.
– Különböző hangértékek és szünetjelek.
– A helyes kéztartás és billentéstechnika megismertetése,
– A hangközök megismertetése félhangszámolási rendszerben.
– A dúr és moll hármashangzatok fogalma, lejátszásuk minden hangról.
– A jobb és bal kéz együttes játéka.
– A kiválasztott zenemű eljátszása arranger kísérettel.

Ajánlott tananyag
Fehér József: Gorsium Szintetizátor–keyboardiskola I. (Gorsium GBT, Tác)
Hernádiné – Inselt – Fantóné – Komjáthyné – Máthéné: Zongoraiskola I.
Bartók Béla: Mikrokozmosz I.
Kurtág Gy.: Játékok I., VI.
Papp L.: Zongora ABC

Követelmény
Rendelkezzék megfelelő kéztartással, billentéstechnikával és tudjon megfelelő ujjrenddel játszani.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három gyermekdal, vagy egyéb egyszerű dallam eljátszása, lehetőleg arranger kísérettel

2. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
– A szintetizátor – keyboard alapfunkcióinak önálló kezelése.
– A dúr hármashangzat fordításainak megismertetése, tánc– és klasszikus zenei jelölése, használata a gyakorlatban egy kiválasztott zenemű alapján.
– A pontozott hangértékek megismertetése és begyakorlása.

– Klasszikus zenei gyakorlatok a két kéz függetlenítésére.

– A szűkített hármashangzat fogalma, begyakorlása
– Skálák gyakorlása 2#, 2b előjegyzésig

Ajánlott tananyag
Fehér József: Gorsium szintetizátoriskola I. (Gorsium GBT, Tác)
Hernádiné – Inselt – Fantóné – Komáthyné – Máthéné: Zongoraiskola I–II.
Bartók Béla: Mikrokozmosz I–II.
Barótk Béla: Gyermekeknek I.

Követelmény
A dúr és moll hármashangzatok biztos alkalmazása bal kézben a jobb kéz egyidejű játékával.
A kar és az ujjak egysége, együttműködése hangközfelbontással, hangzatfelbontással, skálamenettel, helyes ujjrenddel.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két különböző ritmuskíséretű tánczenei szám előadása arranger kísérettel
– Egy klasszikus mű előadása zongorán.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
– A tanuló ismerje meg a szintetizátor–keyboard használatának bővebb lehetőségeit:
– A MIDI fogalma.
– A hetes harmóniák használata és begyakorlása.
– A tenuto és staccato játék begyakorlása.
– Skálák egyenletes játszása 4#, 4b előjegyzésig, fokozatosan gyorsuló tempóban, 3–4 oktávon keresztül.
– A technikai gyakorlatok alapján többféle tánczenei stílus begyakorlása.
– A bővített (+aug.) fogalma, alteráció.
– A suspend fogalma.
– A bővített és sus gyakorlati megvalósítása.

Ajánlott tananyag
Fehér József: Gorsium szintetizátoriskola I–II. (Gorsium GBT, Tác)
Kulcsár Zoltán: Harmónia– és ritmusiskola
Bartók Béla: Mikrokozmosz I–II.
Bartók Béla: Gyermekeknek I–II.
J. S. Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach kötetből:
F–dúr andante BWV Anh. 131
D–moll menüett BWV Anh. 132
G–dúr menüett BWV Anh. 116
C. Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok (Komjáthyné)

Követelmény
Tudjon a tanuló dúr hármashangzat–megfordításokat játszani bal kézben, és tudja transzponálni azokat.
Tudjon tenuto és staccato játszani.

Ismerje gyakorlatban az éneklő legato játékot.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három különböző ritmusú tánczenei szám előadása, amelyben szerepelnek hetes, szűkített és bővített harmóniák;
– Egy klasszikus mű előadása zongorán.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
– A szintetizátor – keyboard minden lehetséges funkciójának (a MIDI kivételével) ismerete és kezelése.
– A skálák előjegyzéseinek ismerete 7#, 7b előjegyzésig.
– Alap 7–9–11–13–as akkordok létrehozása a felhangsor hangjaiból.
– A díszítő hatos fogalma, szerepe.
– Olyan tánczenei számok gyakorlása, amelyben a jobb kéz is játszik harmóniahangokat.
– A négyeshangzat megfordításai tánczenei illetve klasszikus jelöléssel és alkalmazásuk a gyakorlatban.
– Skálák gyakorlása 5#, 5b előjegyzésig, megfelelő ujjrenddel.

Ajánlott tananyag
Fehér József: Gorsium szintetizátoriskola II–III. (Gorsium GBT, Tác)
Balázs Fecó: Dalai napjainkig (Solo Music Budapest)
Kulcsár Zoltán: Harmónia– és ritmusiskola
A gyermek Mozart (Hernádi)
C. Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok (Komjáthyné)

Követelmény
A dúr négyes–hangzat megfordításainak biztos alkalmazása a bal kézben.
Tudjon a tanuló jobb kézzel a dallamjáték közben harmóniahangokat is játszani.
Olyan tánczenei anyag használata, amely lehetőséget ad a bal kéz ritmuskíséret önálló eljátszására is, arranger kíséret nélkül.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Négy különböző ritmusú tánczenei szám, hetes, bővített, szűkített hármas– és négyes–hangzat megfordításokkal egyszerű bal kéz kísérettel arranger használata nélkül;
– Két klasszikus darab eljátszása a javasolt anyagból.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
– Az összes tánczenei jelölés megismertetése.
– A szintetizátor – keyboard MIDI funkciójának használata.
– A funkcióelmélet megismertetése.
– A modális hangsorok megismertetése.
– A dúr és az összhangzatos moll skála fokaira építhető hármashangzatok megismertetése.

– A beat, rock, slow és swing stílusú darabok játszása arrangerrel és arranger kíséret nélkül szintetizátoron, digitális zongorán, illetve klasszikus zongorán
– Egyszerűbb darabok transzponálása.

Ajánlott tananyag
Fehér József: Gorsium szintetizátoriskola II–III. (Gorsium GBT, Tác)
Balázs Fecó: Dalai napjainkig (Solo Music Budapest)
Esze Jenő: Tanuljunk zongorázni tánczenét (ESMTK CO–Sinus Kiadó Budapest)
Kulcsár Zoltán: Dallamszerkesztés, szekvenciaszövés, rögtönzés keyboardon
J. S. Bach: 18 kis prelúdium,
Könnyű szonatinák (Hernádi)
Kurtág Gy.: Játékok
Dohnányi E.: A legfontosabb ujjgyakorlatok a biztos zongoratechnika elsajátítására
Lehotka Gábor: Gorsium orgonaiskola – 2000 (Gorsium GBT Tác)
Simon Collin: Így működik a számítógépes multimédia (Park Könyvkiadó Budapest)
Követelmény
Biztos hangszerkezelés, funkcióváltások, kiállások (fill in), hangszínváltások stb. alkalmazása a szintetizátoron – keyboardon előadott számok lejátszása közben.
Biztos kíséret bal kézzel, helyes súlypontok használata az arranger nélküli játszásnál.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Négy különböző ritmusú tánc–, illetve jazz–zenei szám előadása arranger kísérettel és arranger kíséret nélkül, önálló bal kéz kísérettel;
– Két klasszikus darab a javasolt anyagból.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
– A szintetizátor – keyboard működési elve, az összes funkció ismerete és használata, beleértve a MIDI–t is.
– A szintetizátor erősítésére alkalmazott berendezések kezelése.
– A dúr és az összhangzatos moll skálák fokaira épített négyes–hangzatok ismerete és alkalmazása a könnyűzenében előforduló valamennyi hangnemben.
– Beat, rock, slow, swing, beguine, rumba, bossa–nova, samba, cha–cha stílusú számok játszása arranger kísérettel, illetve arranger kíséret nélkül, önálló bal kéz kísérettel.

Felhasználható irodalom
Fehér József: Gorsium szintetizátoriskola III–IV.(Gorsium GBT, Tác)
Balázs Fecó: Dalai napjainkig (Solo Music Budapest)
Esze Jenő: Tanuljunk zongorázni tánczenét (ESMTK CO–Sinus Kiadó Budapest)
Kulcsár Zoltán: Dallamszerkesztés, szekvencia–szövés, rögtönzés keyboardon
Beethoven: Szonatinák (Solymos P.)
C. Czerny: A kézügyesség iskolája I–II. (Szendy Á.)
J. S. Bach: 18 kis prelúdium
Schumann: Jugend–album
Schubert: Keringők
Csajkovszkij: Jugend–album
Lehotka Gábor: Gorsium Orgonaiskola – 2000 (Gorsium GBT Tác)
Simon Collin: Így működik a számítógépes multimédia (Park Könyvkiadó Budapest)

Követelmény
Legyen képes a tanuló virtuózabb játékmódra, egyszerűbb improvizációkra.
Az előző évfolyamokhoz igazítva harminc tánczenei szám ismerete különböző stílusokban, az egyszerűbbek transzponálva is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Öt különböző ritmusú tánc– és jazz–zenei szám előadása arranger kísérettel és arranger kíséret nélkül, önálló bal kéz kísérettel – lehetőleg improvizálva;
– Két szabadon választott előadási darab.

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

3. évfolyam „B" tagozat

Technikaképzés és elméleti ismeretek
– A tanuló ismerje meg a szintetizátor–keyboard használatának bővebb lehetőségeit:
– A MIDI fogalma.
– A hetes harmóniák használata és begyakorlása.
– A tenuto és staccato játék begyakorlása.
– Skálák egyenletes játszása 4#, 4b előjegyzésig, fokozatosan gyorsuló tempóban, 3–4 oktávon keresztül.
– A technikai gyakorlatok alapján többféle tánczenei stílus begyakorlása,.
– A bővített (+aug.) fogalma, alteráció.
– A suspend fogalma.
– A bővített és sus gyakorlati megvalósítása egy–két tánczenei szám alapján.
– Legkevesebb két tánczenei szám megtanulása arranger kíséret nélkül, bal kéz ritmusbontással, kísérettel.
– A tanult tananyag rendszeres ismétlése.

Ajánlott tananyag
Fehér József: Gorsium szintetizátoriskola I–II. (Gorsium GBT, Tác)
Kulcsár Zoltán: Harmónia– és ritmusiskola
Bartók Béla: Mikrokozmosz I–II.
Bartók Béla: Gyermekeknek I–II.
J. S. Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach kötetből:
F–dúr andante BWV Anh. 131
D–moll menüett BWV Anh. 132
G–dúr menüett BWV Anh. 116
C. Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok (Komjáthyné)

Követelmény
Tudjon a tanuló dúr hármashangzat–megfordításokat játszani bal kézben, és tudja transzponálni azokat.
Tudjon tenuto és staccato játszani.
Ismerje gyakorlatban az éneklő legato játékot.
Tudja alkalmazni a tanult alterált akkordokat.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Négy különböző ritmusú tánczenei szám előadása, amelyben szerepelnek hetes, szűkített, bővített és suspend harmóniák
– Egy klasszikus mű és egy technikai gyakorlat előadása zongorán.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

– A szintetizátor – keyboard minden lehetséges funkciójának (a MIDI kivételével) ismerete és kezelése.
– A skálák előjegyzéseinek ismerete 7#, 7b előjegyzésig.
– Alap 7–9–11–13–as akkordok létrehozása a felhangsor hangjaiból.
– A díszítő hatos fogalma, szerepe.
– Olyan tánczenei számok gyakorlása, amelyben a jobb kéz is játszik harmóniahangokat.
– A négyeshangzat megfordításai tánczenei illetve klasszikus jelöléssel és alkalmazásuk a gyakorlatban.
– Skálák gyakorlása 5#, 5b előjegyzésig, megfelelő ujjrenddel. A tanult anyag rendszeres ismétlése.
– Olyan tánczenei anyag használata, amely lehetőséget ad a bal kéz ritmuskíséret önálló eljátszására is, arranger kíséret nélkül.

Ajánlott tananyag

Fehér József: Gorsium szintetizátoriskola II–III. (Gorsium GBT, Tác)
Balázs Fecó: Dalai napjainkig (Solo Music Budapest)
Kulcsár Zoltán: Harmónia– és ritmusiskola
A gyermek Mozart (Hernádi)
C. Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok (Komjáthyné)
Bartók Béla: Mikrokozmosz IV., Gyermekeknek III.
J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)

Követelmény

A dúr négyes–hangzat megfordításainak biztos alkalmazása a bal kézben.
Tudjon a tanuló jobb kézzel a dallamjáték közben harmóniahangokat is játszani.
Önállóan tudja alkalmazni a 9–11–13–as akkordok bontását két kézzel a dallamhang alatt.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Öt különböző ritmusú tánczenei szám, hetes, bővített, szűkített hármas– és négyes–hangzat megfordításokkal egyszerű bal kéz kísérettel, arranger használata nélkül;
– Az arranger kísérettel előadott darabokban tudjon önállóan különböző hangszíneket váltani.
– Két klasszikus darab eljátszása a javasolt anyagból.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
– Az összes tánczenei jelölés megismertetése.
– A szintetizátor – keyboard MIDI funkciójának használata.
– A funkcióelmélet megismertetése.
– A modális hangsorok megismertetése.
– A dúr és az összhangzatos moll skála fokaira építhető hármashangzatok megismertetése.
– A beat, rock, slow és swing stílusú darabok játszása arrangerrel és arranger kíséret nélkül szintetizátoron, digitális zongorán, illetve klasszikus zongorán/pianínón.
– Az előző évfolyamokhoz igazítva minimum 20 tánczenei szám megtanulása, lehetőleg minél több stílusban.
– Egyszerűbb darabok transzponálása.

Ajánlott tananyag
Fehér József: Gorsium szintetizátoriskola II–III. (Gorsium GBT, Tác)
Balázs Fecó: Dalai napjainkig (Solo Music Budapest)
Esze Jenő: Tanuljunk zongorázni tánczenét (ESMTK CO–Sinus Kiadó Budapest)
Kulcsár Zoltán: Dallamszerkesztés, szekvenciaszövés, rögtönzés keyboardon
J. S. Bach: 18 kis prelúdium,
Könnyű szonatinák (Hernádi)
Kurtág Gy.: Játékok zongorára
Dohnányi E.: A legfontosabb ujjgyakorlatok a biztos zongoratechnika elsajátítására
J. S. Bach: 18 kis prelúdium
Kétszólamú invenciók (F–dúr, a–moll)
Lehotka Gábor: Gorsium orgonaiskola – 2000 (Gorsium GBT Tác)
Simon Collin: Így működik a számítógépes multimédia (Park Könyvkiadó Budapest)

Követelmény
Biztos hangszerkezelés, funkcióváltások, kiállások (fill in), hangszínváltások stb. alkalmazása a szintetizátoron – keyboardon előadott számok lejátszása közben.
Biztos kíséret bal kézzel, helyes súlypontok használata az arranger nélküli játszásnál.
Legyen képes a hangszerek és zenei eszközök MIDI funkcióinak kezelésére, a funkcióelmélet gyakorlati alkalmazására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Öt különböző ritmusú tánc–, illetve jazz–zenei szám előadása arranger kísérettel és arranger kíséret nélkül, önálló bal kéz kísérettel, melyből kettőt tudjon transzponálni egyszerűbb hangnemekbe;
– Az arranger kísérettel előadott darabok esetében legyen képes a szintetizátor funkcióinak önálló kezelésére (pl. fill–in, intro, ending, hangszínváltás, stb.)
– Két klasszikus darab a javasolt anyagból.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
– A szintetizátor – keyboard működési elve, az összes funkció ismerete és használata, beleértve a MIDI–t is.
– A szintetizátor erősítésére alkalmazott berendezések kezelése.
– A dúr és az összhangzatos moll skálák fokaira épített négyes–hangzatok ismerete és alkalmazása a könnyűzenében előforduló valamennyi hangnemben.
– Beat, rock, slow, swing, beguine, rumba, bossa–nova, samba, cha–cha stílusú számok játszása arranger kísérettel, illetve arranger kíséret nélkül, önálló bal kéz kísérettel.
– Az előző évfolyamokhoz igazítva harminc tánczenei szám tudása különböző stílusokban, az egyszerűbbek transzponálva is.

Ajánlott tananyag
Fehér József: Gorsium szintetizátoriskola III–IV.(Gorsium GBT, Tác)
Balázs Fecó: Dalai napjainkig (Solo Music Budapest)
Esze Jenő: Tanuljunk zongorázni tánczenét (ESMTK CO–Sinus Kiadó Budapest)
Kulcsár Zoltán: Dallamszerkesztés, szekvencia–szövés, rögtönzés keyboardon
Beethoven: Szonatinák (Solymos P.)
C. Czerny: A kézügyesség iskolája I–II. (Szendy Á.)
J. S. Bach: 18 kis prelúdium
Schumann: Jugend–album
Schubert: Keringők
Csajkovszkij: Jugend–album
J. S. Bach: Kétszólamú invenció, Háromszólamú invenciók
Chopin: Keringők, Mazurkák
Lehotka Gábor: Gorsium Orgonaiskola – 2000 (Gorsium GBT Tác)
Simon Collin: Így működik a számítógépes multimédia (Park Könyvkiadó Budapest)

Követelmény
Legyen képes a tanuló virtuózabb játékmódra, egyszerűbb improvizációkra.
képes az egyszerűbb könnyű– és jazz–zenei ritmusok bontására zongorán.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Öt különböző ritmusú tánc– és jazz–zenei szám előadása arranger kísérettel és arranger kíséret nélkül, önálló bal kéz kísérettel, improvizálva;
– Két szabadon választott klasszikus előadási darab.

Követelmények az alapfok elvégzése után

Az „A” tagozat végén
A tanuló ismerje
– a szintetizátor–keyboard múltját, fejlődési szakaszait (monofon–polifon szintetizátorok, zenei számítógépes programok),
– a tánc– és jazz–zenei stílusokat, stílusirányzatokat, a zeneszerzők és előadóművészek munkásságát,
– a legelemibb érintésvédelmi szabályokat,
– a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,

– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes

– a zenei anyag kottahű előadására,
– más hangszerekkel együtt játszani, kisebb zenekarokba beilleszkedni,
– repertoárjának egyharmad részét kotta nélkül is eljátszani és ennek az anyagnak az állandó kézben tartására,
– a szintetizátor–keyboard funkcióinak kezelésére,
– az előadott művek önálló hangszín– és ritmuskezelésére,
– megfelelő technikai tudásszintet elérni, mely az improvizációs gyakorlatokhoz szükséges.

Rendelkezzék

– megfelelő előadókészséggel, ritmus– és periódusérzékkel,
– jó zenei hallással,
– művészi előadókészséggel, kreativitással,
– vizuális, koncentráló– és memorizáló képességgel,
– a hangszer megszólaltatásához szükséges alapvető elektrotechnikai ismeretekkel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

– szélesebb körben a különböző szintetizátorok működési elvét, programozását,
– a klasszikus zeneszerzők munkásságát.

Legyen képes

– repertoárjának nagy részét kotta nélkül is eljátszani,
– repertoárjának egy részét transzponálni,
– repertoárjának egy részét improvizálni,
– összetettebb harmóniavezetésű darabokat játszani.

Rendelkezzék önálló harmóniaszerkesztési készséggel.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Szintetizátor–keybord főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

– Harminc jazz– és tánczenei szám ismerete különböző stílusokban, melyből a tanuló a vizsgabizottság választása szerint három különböző ritmusu számot előad arranger kísérettel, nehézségi foka eléri legalább az alábbiakat: Beat (She), slow (Dream a little dream of Me), swing (All of Me), bossa–nova (Fly Me to the Moon), begin (More), cha–ca (Pireus gyermekei), rhumba (Cseresznyevirág), samba (Quando Quando), slow rock (What a wonderful World), waltz (Moon River), ragtime (Alexander's Ragtime Band), charleston (Yes, Sir).
– Két jazz– és tánczenei szám, melyet a tanuló zongorán, önálló bal kéz kísérettel ad elő.

– Két klasszikus előadási darab zongorán, amelyek nehézségi foka elérik az alábbi művekét: Bach: 18 kis zongoradarab – megfelelő nehézségű darabjai, könnyű szonatinák megfelelő tételei, Bartók: Mikrokozmosz III–IV.

„B” tagozat
– Negyven jazz– és tánczenei szám ismerete különböző stílusokban, melyből a tanuló a vizsgabizottság választása szerint három különböző ritmusu számot előad arranger kísérettel, nehézségi foka eléri legalább az alábbiakat: Beat (She), slow (Blue Moon), swing (Somebody Loves Me), bossa–nova (Fly Me To The Moon), begin (Orfeo Negro), cha–ca (Pireus gyermekei), rhumba (Cseresznyevirág), samba (Brasil), slow rock (Moonlight Serenade), waltz (Moon River), ragtime (Alexander's Ragtime Band), charleston (Yes, Sir)
– Két jazz– és tánczenei szám, melyet a tanuló zongorán, önálló bal kéz kísérettel ad elő.
– Két klasszikus előadási darab zongorán, amelyek nehézségi foka elérik az alábbi művekét: Bach: 18 kis zongoradarab – megfelelő nehézségű darabjai, könnyű szonatinák megfelelő tételei, Bartók: Mikrokozmosz III–IV.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes test– és kéztartás,
– hangminőség, billentés,
– pedálhasználat,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
– A szintetizátor–keyboard funkcióinak bővebb ismerete, MIDI–s sequencer és számítógépes alkalmazások használata.
– Az összes #–es és b–s dúr és moll skála ismerete.
– A dúr és az összhangzatos moll skálák fokaira épített négyeshangzatok funkcióinak ismerete.
– Alterált akkordok ismerete és alkalmazása egyszerűbb hangnemekben.
– A tánczenében használatos egyszerűbb stílusok (beat, rumba, slow rock) alkalmazása önálló bal kéz kísérettel zongorán is.
– Az előző évfolyamokhoz igazítva harmincöt–negyven tánczenei szám elsajátítása különböző stílusokban.

Ajánlott tananyag
Fehér József: Gorsium szintetizátoriskola III–IV. (Gorsium GBT, Tác)

Fehér József: A XX. század hangszere a szintetizátor (Gorsium GBT, Tác)
Balázs Fecó: Dalai napjainkig (Solo Music Budapest)
Esze Jenő: Tanuljunk zongorázni tánczenét (ESMTK CO–Sinus Kiadó, Budapest)
Dr. Kesztler Lőrinc: Összhangzattan (Editio Musica, Budapest)
Sík Zoltán: MIDI alapozás és MIDI protokoll (Pixel Graphics)
C. Czerny: A kézügyesség iskolája I–II. (Editio Musica, Budapest)
J. S. Bach: Kétszólamú invenciók (Rózsavölgyi – Urtext, Budapest)
Bartók: Mikrokozmosz IV. (Editio Musica, Budapest)
Csajkovszkij: Jugendalbum (Editio Musica, Budapest)
Chopin: Keringők, mazurkák

Követelmény
Legyen képes a tanuló virtuózabb játékmódra, egyszerűbb improvizációkra, tudja értelmezni a használt akkordok funkcióit az egyszerűbb tánczenei daraboknál.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Öt különböző ritmusú tánc– és jazz–zenei darab előadása arranger kísérettel és arranger kíséret nélkül, önálló bal kéz kísérettel – lehetőleg improvizálva;
– Két szabadon választott előadási darab.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
– A szintetizátor–keyboard funkcióinak alkalmazása, MIDI–s sequencer és számítógépes alkalmazások használata.
– A stúdiótechnikában használatos eszközök ismerete, az alapvető munkavédelmi előírások megismerése.
– A modális hangsorok, a pentaton skála és a felhangsor ismerete.
– A dúr és az összhangzatos moll skálák fokaira épített négyeshangzatok funkcióinak alkalmazása egyszerűbb hangnemekben.
– A tánc– és jazz–zenében összhangzattani összefüggések, jelölések ismerete és alkalmazása: harmóniafűzések, moll subdomináns, nápolyi szext.
– A tánc– és jazz– zenében használatos akkordtípusok ismerete a 13–as harmóniáig.
– Hiányos akkordok ismerete és alkalmazása egyszerűbb hangnemekben.
– A tánczenében használatos stílusok (cha–cha, beguine, slow) alkalmazása önálló bal kéz kísérettel zongorán is.
– A zenekari játék sajátosságainak ismerete.
– Az előző évfolyamokhoz igazítva negyven–negyvenöt tánczenei szám elsajátítása különböző stílusokban.

Ajánlott tananyag
Fehér József: Gorsium szintetizátoriskola III–IV. (Gorsium GBT, Tác)
Fehér József: A XX. század hangszere a szintetizátor (Gorsium GBT, Tác)
Balázs Fecó: Dalai napjainkig (Solo Music Budapest)
Esze Jenő: Tanuljunk zongorázni tánczenét (ESMTK CO–Sinus Kiadó, Budapest)
Dr. Kesztler Lőrinc: Összhangzattan (Editio Musica, Budapest)
Sík Zoltán: MIDI alapozás és MIDI protokoll (Pixel Graphics)
C. Czerny: A kézügyesség iskolája I–II. (Editio Musica, Budapest)
J. S. Bach: Kétszólamú invenciók (Rózsavölgyi – Urtext, Budapest)

Bartók: Mikrokozmosz IV. (Editio Musica, Budapest)
Csajkovszkij: Jugendalbum (Editio Musica, Budapest)
Chopin: Keringők, mazurkák
Beethoven: Szonatinák (Solymos P.)
Gonda János: A rögtönzés világa II–III.
Lehotka Gábor: Gorsium Orgonaiskola – 2000 (Gorsium GBT, Tác)

Követelmény
Legyen képes a tanuló virtuózabb játékmódra, improvizációkra, tudja értelmezni a használt akkordok funkcióit az egyszerűbb tánczenei daraboknál.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Öt különböző ritmusú tánc– és jazz–zenei darab előadása arranger kísérettel és arranger kíséret nélkül, önálló bal kéz kísérettel – lehetőleg improvizálva;
– Két szabadon választott előadási darab.
9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
– A MIDI–s sequencer és audio editáló számítógépes alkalmazások használata.
– A stúdiótechnikában és az előadásokon alkalmazott eszközök ismerete, a keverőpult, hangsugárzók, kábelek és mikrofonok ismerete, az alkalmazás során az alapvető munkavédelmi előírások betartása.
– Az összhangzatos és dallamos moll skálák modusainak ismerete.
– A bartóki tengelyrendszer alap összefüggéseinek ismerete.
– Az alterált és hiányos akkordok alkalmazása, azok funkcióinak ismerete.
– A tánc– és jazz–zenében összhangzattani összefüggések, jelölések ismerete és alkalmazása: zárlattípusok, váltó dominánsok, moll domináns.
– A tánczenében használatos stílusok (bossa–nova, swing, rock 'n roll) alkalmazása önálló bal kéz kísérettel zongorán is.
– Az előző évfolyamokhoz igazítva negyvenöt–ötven tánczenei szám elsajátítása különböző stílusokban.

Ajánlott tananyag
Fehér József: Gorsium szintetizátoriskola III–IV. (Gorsium GBT, Tác)
Fehér József: A XX. század hangszere a szintetizátor (Gorsium GBT, Tác)
Balázs Fecó: Dalai napjainkig (Solo Music Budapest)
Esze Jenő: Tanuljunk zongorázni tánczenét (ESMTK CO–Sinus Kiadó, Budapest)
Dr. Kesztler Lőrinc: Összhangzattan (Editio Musica, Budapest)
Sík Zoltán: MIDI alapozás és MIDI protokoll (Pixel Graphics)
C. Czerny: A kézügyesség iskolája I–II. (Editio Musica, Budapest)
J. S. Bach: Két– és háromszólamú invenciók (Rózsavölgyi – Urtext, Budapest)
Bartók: Mikrokozmosz IV–V. (Editio Musica, Budapest)
Csajkovszkij: Jugendalbum (Editio Musica, Budapest)
Chopin: Keringők, mazurkák
Beethoven: Szonatinák (Solymos P.)
Gonda János: A rögtönzés világa II–III.
Lehotka Gábor: Gorsium Orgonaiskola – 2000 (Gorsium GBT, Tác)

Követelmény
Legyen képes a tanuló virtuózabb játékmódra, improvizációkra, tudja értelmezni a használt akkordok funkcióit az egyszerűbb tánczenei daraboknál.
Legyen képes az egyszerűbb tánczenei darabok önálló harmonizálására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Öt különböző ritmusú tánc– és jazz–zenei darab előadása arranger kísérettel és arranger kíséret nélkül, önálló bal kéz kísérettel, improvizálva;
– Két szabadon választott előadási darab.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
– A szintetizátor–keyboard hangszer múltjának, fejlődési szakaszainak, felépítési sajátosságainak ismerete.
– Az audio felvételekhez használt berendezések ismerete, az alkalmazás során gyakrabban előforduló fájlformátumok ismerete.
– A stúdió– és a színpadtechnikában alkalmazott eszközök ismerete, a az alkalmazás során az alapvető munkavédelmi előírások betartása.
– Az improvizációs skálák (egészhangú, fél–egész, stb.) ismerete.
– A bartóki tengelyrendszer alkalmazása egyszerűbb hangnemekben.
– Az alterált és hiányos akkordok alkalmazása, azok funkcióinak ismerete.
– A tánc– és jazz–zenében összhangzattani összefüggések, jelölések ismerete és alkalmazása: tonális kitérők, wamp, harmóniák oldási lehetőségei.
– A zeneművek formai sajátosságainak felismerése.
– Egyszerűbb tánczenei darabok transzponálása és harmonizálása.
– A tánczenében használatos stílusok alkalmazása önálló bal kéz kísérettel zongorán is.
– Az előző évfolyamokhoz igazítva ötven–hatvan tánczenei szám elsajátítása különböző stílusokban.

Ajánlott tananyag
Fehér József: Gorsium szintetizátoriskola III–IV. (Gorsium GBT, Tác)
Fehér József: A XX. század hangszere a szintetizátor (Gorsium GBT, Tác)
Balázs Fecó: Dalai napjainkig (Solo Music Budapest)
Esze Jenő: Tanuljunk zongorázni tánczenét (ESMTK CO–Sinus Kiadó, Budapest)
Dr. Kesztler Lőrinc: Összhangzattan (Editio Musica, Budapest)
Sík Zoltán: MIDI alapozás és MIDI protokoll (Pixel Graphics)
C. Czerny: A kézügyesség iskolája I–II. (Editio Musica, Budapest)
J. S. Bach: Két– és háromszólamú invenciók (Rózsavölgyi – Urtext, Budapest)
Bartók: Mikrokozmosz IV–V. (Editio Musica, Budapest)
Csajkovszkij: Jugendalbum (Editio Musica, Budapest)
Chopin: Keringők, mazurkák
Beethoven: Szonatinák (Solymos P.)
Gonda János: A rögtönzés világa II–III.
Lehotka Gábor: Gorsium Orgonaiskola – 2000 (Gorsium GBT, Tác)

Követelmény
Legyen képes a tanuló virtuózabb játékmódra, improvizációkra, ismerje és alkalmazza a funkcióelmélet szabályait.

Legyen képes az egyszerűbb tánczenei darabok önálló harmonizálására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Öt különböző ritmusú tánc– és jazz–zenei darab előadása arranger kísérettel és arranger kíséret nélkül, önálló bal kéz kísérettel, improvizálva;
– Két szabadon választott előadási darab.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
– A szintetizátor–keyboard funkcióinak bővebb ismerete, MIDI–s sequencer és számítógépes alkalmazások használata.
– Az összes #–es és b–s dúr és moll skála ismerete.
– A dúr és az összhangzatos moll skálák fokaira épített négyeshangzatok funkcióinak ismerete.
– Alterált akkordok ismerete és alkalmazása egyszerűbb hangnemekben.
– A tánczenében használatos egyszerűbb stílusok (beat, rumba, slow rock) alkalmazása önálló bal kéz kísérettel zongorán is.
– Az előző évfolyamokhoz igazítva harmincöt–negyven tánczenei szám elsajátítása különböző stílusokban.

Ajánlott tananyag
Fehér József: Gorsium szintetizátoriskola III–IV. (Gorsium GBT, Tác)
Fehér József: A XX. század hangszere a szintetizátor (Gorsium GBT, Tác)
Balázs Fecó: Dalai napjainkig (Solo Music Budapest)
Esze Jenő: Tanuljunk zongorázni tánczenét (ESMTK CO–Sinus Kiadó, Budapest)
Dr. Kesztler Lőrinc: Összhangzattan (Editio Musica, Budapest)
Sík Zoltán: MIDI alapozás és MIDI protokoll (Pixel Graphics)
C. Czerny: A kézügyesség iskolája I–II. (Editio Musica, Budapest)
J. S. Bach: Kétszólamú invenciók (Rózsavölgyi – Urtext, Budapest)
Bartók: Mikrokozmosz IV. (Editio Musica, Budapest)
Csajkovszkij: Jugendalbum (Editio Musica, Budapest)
Chopin: Keringők, mazurkák

Követelmény
Legyen képes a tanuló virtuózabb játékmódra, egyszerűbb improvizációkra, tudja értelmezni a használt akkordok funkcióit az egyszerűbb tánczenei daraboknál.
A sequencer vagy MIDI editáló szoftverrel ellátott számítógép gyakorlati alkalmazására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Öt különböző ritmusú tánc– és jazz–zenei darab előadása arranger kísérettel és arranger kíséret nélkül, önálló bal kéz kísérettel improvizálva;
– Két szabadon választott klasszikus darab.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
– A szintetizátor–keyboard funkcióinak alkalmazása, MIDI–s sequencer és számítógépes alkalmazások használata.
– A stúdiótechnikában használatos eszközök ismerete, az alapvető munkavédelmi előírások megismerése.
– A modális hangsorok, a pentaton skála és a felhangsor ismerete.
– A dúr és az összhangzatos moll skálák fokaira épített négyeshangzatok funkcióinak alkalmazása egyszerűbb hangnemekben.
– A tánc– és jazz–zenében összhangzattani összefüggések, jelölések ismerete és alkalmazása: harmóniafűzések, moll subdomináns, nápolyi szext.
– A tánc– és jazz– zenében használatos akkordtípusok ismerete a 13–as harmóniáig.
– Hiányos akkordok ismerete és alkalmazása egyszerűbb hangnemekben.
– A tánczenében használatos stílusok (cha–cha, beguine, slow) alkalmazása önálló bal kéz kísérettel zongorán is.
– A zenekari játék sajátosságainak ismerete.
– Az előző évfolyamokhoz igazítva negyven–negyvenöt tánczenei szám elsajátítása különböző stílusokban.

Ajánlott tananyag
Fehér József: Gorsium szintetizátoriskola III–IV. (Gorsium GBT, Tác)
Fehér József: A XX. század hangszere a szintetizátor (Gorsium GBT, Tác)
Balázs Fecó: Dalai napjainkig (Solo Music Budapest)
Esze Jenő: Tanuljunk zongorázni tánczenét (ESMTK CO–Sinus Kiadó, Budapest)
Dr. Kesztler Lőrinc: Összhangzattan (Editio Musica, Budapest)
Sík Zoltán: MIDI alapozás és MIDI protokoll (Pixel Graphics)
C. Czerny: A kézügyesség iskolája I–II. (Editio Musica, Budapest)
J. S. Bach: Kétszólamú invenciók (Rózsavölgyi – Urtext, Budapest)
Bartók: Mikrokozmosz IV. (Editio Musica, Budapest)
Csajkovszkij: Jugendalbum (Editio Musica, Budapest)
Chopin: Keringők, mazurkák
Beethoven: Szonatinák (Solymos P.)
Gonda János: A rögtönzés világa II–III.
Lehotka Gábor: Gorsium Orgonaiskola – 2000 (Gorsium GBT, Tác)

Követelmény
Legyen képes a tanuló virtuózabb játékmódra, improvizációkra, tudja értelmezni a használt akkordok funkcióit az egyszerűbb tánczenei daraboknál.
Legyen képes tudatosan alkalmazni a tanult modális hangsorokat az improvizáció során.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Öt különböző ritmusú tánc– és jazz–zenei darab előadása arranger kísérettel és arranger kíséret nélkül, önálló bal kéz kísérettel improvizálva, a tanult modális hangsorok alkalmazásával;
– Két szabadon választott előadási darab.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
– A MIDI–s sequencer és audio editáló számítógépes alkalmazások használata.
– A stúdiótechnikában és az előadásokon alkalmazott eszközök ismerete, a keverőpult, hangsugárzók, kábelek és mikrofonok ismerete, az alkalmazás során az alapvető munkavédelmi előírások betartása.
– Az összhangzatos és dallamos moll skálák modusainak ismerete.
– A bartóki tengelyrendszer alap összefüggéseinek ismerete.
– Az alterált és hiányos akkordok alkalmazása, azok funkcióinak ismerete.
– A tánc– és jazz–zenében összhangzattani összefüggések, jelölések ismerete és alkalmazása: zárlattípusok, váltó dominánsok, moll domináns.
– A tánczenében használatos stílusok (bossa–nova, swing, rock 'n roll) alkalmazása önálló bal kéz kísérettel zongorán is.
– Az előző évfolyamokhoz igazítva negyvenöt–ötven tánczenei szám elsajátítása különböző stílusokban.

Ajánlott tananyag
Fehér József: Gorsium szintetizátoriskola III–IV. (Gorsium GBT, Tác)
Fehér József: A XX. század hangszere a szintetizátor (Gorsium GBT, Tác)
Balázs Fecó: Dalai napjainkig (Solo Music Budapest)
Esze Jenő: Tanuljunk zongorázni tánczenét (ESMTK CO–Sinus Kiadó, Budapest)
Dr. Kesztler Lőrinc: Összhangzattan (Editio Musica, Budapest)
Sík Zoltán: MIDI alapozás és MIDI protokoll (Pixel Graphics)
C. Czerny: A kézügyesség iskolája I–II. (Editio Musica, Budapest)
J. S. Bach: Két– és háromszólamú invenciók (Rózsavölgyi – Urtext, Budapest)
Bartók: Mikrokozmosz IV–V. (Editio Musica, Budapest)
Csajkovszkij: Jugendalbum (Editio Musica, Budapest)
Chopin: Keringők, mazurkák
Beethoven: Szonatinák (Solymos P.)
Gonda János: A rögtönzés világa II–III.
Lehotka Gábor: Gorsium Orgonaiskola – 2000 (Gorsium GBT, Tác)

Követelmény
Legyen képes a tanuló virtuózabb játékmódra, improvizációkra, tudja értelmezni a használt akkordok funkcióit az egyszerűbb tánczenei daraboknál.
Legyen képes az egyszerűbb tánczenei darabok önálló harmonizálására.
Ismerje a stúdiótechnikában jellemzően alkalmazott eszközöket és azok kezelését.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Öt különböző ritmusú tánc– és jazz–zenei darab előadása arranger kísérettel és arranger kíséret nélkül, önálló bal kéz kísérettel, improvizálva;
– Két szabadon választott előadási darab.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
– A szintetizátor–keyboard hangszer múltjának, fejlődési szakaszainak, felépítési sajátosságainak ismerete.
– Az audio felvételekhez használt berendezések ismerete, az alkalmazás során gyakrabban előforduló fájlformátumok ismerete.
– A stúdió– és a színpadtechnikában alkalmazott eszközök ismerete, a az alkalmazás során az alapvető munkavédelmi előírások betartása.
– A szerzői jogok ismerete.
– Az improvizációs skálák (egészhangú, fél–egész, stb.) ismerete.
– A bartóki tengelyrendszer alkalmazása egyszerűbb hangnemekben.
– Az alterált és hiányos akkordok alkalmazása, azok funkcióinak ismerete.
– A tánc– és jazz–zenében összhangzattani összefüggések, jelölések ismerete és alkalmazása: tonális kitérők, wamp, harmóniák oldási lehetőségei.
– A zeneművek formai sajátosságainak felismerése.
– Egyszerűbb tánczenei darabok transzponálása és harmonizálása.
– A tánczenében használatos stílusok alkalmazása önálló bal kéz kísérettel zongorán is.
– Az előző évfolyamokhoz igazítva ötven–hatvan tánczenei szám elsajátítása különböző stílusokban.

Ajánlott tananyag
Fehér József: Gorsium szintetizátoriskola III–IV. (Gorsium GBT, Tác)
Fehér József: A XX. század hangszere a szintetizátor (Gorsium GBT, Tác)
Balázs Fecó: Dalai napjainkig (Solo Music Budapest)
Esze Jenő: Tanuljunk zongorázni tánczenét (ESMTK CO–Sinus Kiadó, Budapest)
Dr. Kesztler Lőrinc: Összhangzattan (Editio Musica, Budapest)
Sík Zoltán: MIDI alapozás és MIDI protokoll (Pixel Graphics)
C. Czerny: A kézügyesség iskolája I–II. (Editio Musica, Budapest)
J. S. Bach: Két– és háromszólamú invenciók (Rózsavölgyi – Urtext, Budapest)
Bartók: Mikrokozmosz IV–V. (Editio Musica, Budapest)
Csajkovszkij: Jugendalbum (Editio Musica, Budapest)
Chopin: Keringők, mazurkák
Beethoven: Szonatinák (Solymos P.)
Gonda János: A rögtönzés világa II–III.
Lehotka Gábor: Gorsium Orgonaiskola – 2000 (Gorsium GBT, Tác)

Követelmény
Legyen képes a tanuló virtuózabb játékmódra, improvizációkra, ismerje és alkalmazza a funkcióelmélet szabályait.
Legyen képes az egyszerűbb tánczenei darabok önálló harmonizálására.
Legyen képes önálló wamp szerkesztésére és alkalmazására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– öt különböző ritmusú tánc– és jazz–zenei darab előadása arranger kísérettel és arranger kíséret nélkül, önálló bal kéz kísérettel, improvizálva;
– két szabadon választott előadási darab

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén
A tanuló ismerje:
– A harmóniák alterációs lehetőségeit
– A funkcióelmélet szabályait
– Az improvizációs skálákat
– A harmóniák leütési szabályzatait a zongora– és szintetizátor–keyboard játék vonatkozásában
– A számítógépes editáló– és sequencer programok működését
– A stúdiótechnikában alkalmazott eszközök használati módját
Legyen képes:
– A funkcióelmélet szabályait a gyakorlati játék során alkalmazni
– Mint tánc–, jazz– és zenei darabokat improvizálni az általánosan elfogadott akkordsorok alapján
– A természetes, oldott hangszerkezelésre
– Technikájának önálló továbbfejlesztésére
– Követni és elsajátítani az újonnan megjelenő digitális eszközök és editáló programok működési ismereteit

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
Rendelkezzék:
– Művészi zenei kifejezőkészséggel
– Technikai előadói kreativitással
– Magas szintű kontroláló és koncentráló képességgel
– A zenekari játékhoz szükséges ismeretekkel
– A hangszerhez kapcsolódó széleskörű repertoárral, amely átöleli a tánczene különböző műfajait

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Szintetizátor–keybord főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozaton:
– Ötven jazz– és tánczenei szám ismerete különböző stílusokban, melyből a tanuló a vizsgabizottság választása szerint három különböző ritmusút előad arranger kísérettel, amelyek nehézségi foka megfelel az alábbiaknak: slow (Smoke Gets In Your Eyes, Deep Purple), swing (I Can't Give You, Autumn Leaves), bossa–nova (The Girl From Ipanema, Wave).
– Négy jazz– és tánczenei szám, melyet a tanuló zongorán, önálló bal kéz kísérettel ad elő.

– Két klasszikus előadási darab zongorán; Bach: Kétszólamú invenciók, Bartók: Mikrokozmosz III–IV, Czerny: Etüdök op. 721., Schubert: Táncok (EMB), Chopin: Mazurkák nehézségi szintjén.

„B” tagozaton:
– Hatvan jazz– és tánczenei szám ismerete különböző stílusokban, melyből a tanuló a vizsgabizottság választása szerint három különböző ritmusút előad arranger kísérettel, amelyek nehézségi foka megfelel az alábbiaknak: slow (Misty, Stardust, Laura, Georgia On My Mind), swing (Lullalby Of Birdland, Yesterdays, How High The Moon, Take The „A” Train), bossa–nova (Blue Bossa), stb.
– Négy jazz– és tánczenei szám, melyet a tanuló zongorán, önálló bal kéz kísérettel ad elő,
– Két klasszikus előadási darab zongorán; Bach: Kétszólamú invenciók, Bartók: Mikrokozmosz III–IV, Czerny: Etüdök op. 721., Schubert: Táncok (EMB), Chopin: Mazurkák nehézségi szintjén

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes test– és kéztartás,
– hangminőség, billentés,
– pedálhasználat,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
Megfelelő méretű, szellőztethető, lehetőleg hangszigetelt, alacsony páratartalmú helyiség, amelyben az elektromos hangszerek használatához az érintésvédelmi feltételek adottak.
Olyan szintetizátor–keyboard, amelynek dinamikus billentése van, minimum öt oktávos, és adottak rajta a főbb ritmusszekciók. A szintetizátor–keyboard rendelkezzék MIDI–rendszerrel, lehessen bővíteni RAM kártyáról vagy, floppy–lemezről (Roland G70, Yamaha Tyros 3), USB eszközről (pl. pendrive).
Állítható hangszerállvány, egy állítható magasságú szék.
Jó minőségű zongora vagy pianínó, esetleg súlyozott billentésű digitális zongora.
Mozgatható stúdió, ahol megtalálhatók az alapfelszereltséghez tartozó berendezések: erősítő–berendezés, egy keverőpult és az erősítési technikához kapcsolódó effektek, processzorok, stb., amit a nyilvános előadásokon is lehet használni.

JAZZ ZENE

AZ ALAPFOKÚ JAZZ-ZENE OKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó jazz-zenei nevelés alkalmat ad azérdeklődő és fogékony tanulók jazz-zenei képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken valójártasságok megszerzését és gyakorlását.

A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiketés gyarapítja ismereteiket.

Lehetőséget ad az egyetemes jazz kultúra, a hazai (jazz - zenei) hagyományok, az európai műveltség, értékekátadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.

A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység - nyitottság, igényesség, fogékonyság - alakítása mellett a jazzzene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretekátadására és a műfajhoz kapcsolódó speciális zenei tevékenységek tudatosítására.

A jazzoktatás a jazz műfaj sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, mely hatékonyanerősíti a személyes és szakmai kompetenciákat.

A jazzképzés megkezdése előtt legalább két évfolyam klasszikus előképzés ajánlott a választott hangszeren, de jobb,ha a tanuló a teljes alapfokot elvégzi a klasszikus zenei műfajban.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJATanszakok és tantárgyak

Fafúvós tanszak tantárgyai: jazz-fuvola, jazz-szaxofonRézfúvós tanszak tantárgyai: jazz-trombita, jazz-harsonaBillentyűs tanszak tantárgyai: jazz-zongora, zongora melléktárgyVonós tanszak tantárgyai: jazz-hegedű, jazz-bőgőPengetős tanszak tantárgyai: jazz-gitár, jazz-basszusgitárÜtős tanszak tantárgya: jazz-dobVokális tanszak tantárgya: jazz-ének.

Zeneismeret tanszak tantárgyai: jazz-szolfézs, jazz-irodalom, jazz-elméletKamarazene tanszak tantárgya: zenekari gyakorlat

Óraterv

	Évfolyamok					
Tantárgya	Alapfok					
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Főtárgy	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1
Választható tantárgy	2	2	2	2	2	2
Összes óra	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Főtárgy (egyéni): hangszeres és vokális tanszakok tantárgyai

Kötelező tantárgy (csoportos): jazz-szolfézs és jazz-irodalom az 1. és 2. alapfokú évfolyamon, jazz-elmélet 3-6.évfolyamban, zenekari gyakorlat 3-6. évfolyamban.

Választható tantárgy: zongora a 3-6. évfolyamban, második hangszer, jazz-ének, zenekari gyakorlat, valamint aklasszikus - zene, a népzene, az elektroakusztikus-zene tantervi programjainak tantárgyai.

A képzés évfolyamainak száma:

6 évfolyam: a hangszeres és vokális tantárgyaknál - a "B" tagozat a harmadik évfolyamtól ajánlott4 évfolyam: jazz-elmélet, zenekari gyakorlat, zongora melléktárgy

2 évfolyam: jazz-szolfézs, jazz-irodalomA tanítási órák időtartama:

Főtárgy: "A" tagozaton minimum 2x 30 perc egyéni, "B" tagozaton minimum 2 x 45 perc egyéni.Kötelező tantárgy: minimum 1+1 x 45 perc (csoportos)Választható tantárgy:

Csoportos foglalkozás: minimum 1 x 45 perc (Zenekari gyakorlat a minimum 2 fő).Egyéni foglalkozás: minimum 1 x 30 perc

A jazz-zene oktatás kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanuló más zeneiműfajok (klasszikus zene, népzene, elektroakusztikus-zene) valamint más művészeti ág (képző- és iparművészeti,táncművészeti, szín- és bábművészeti ág) képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.

A JAZZ-ZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a jazz-zeneoktatás területénBemeneti kompetencia:

- Azok az adottságok és képességek, amelyek alkalmassá teszi az oktatásba bekapcsolódó tanulót arra, hogyelsajátítsa a jazztanuláshoz szükséges kompetenciákat. Zenei előtanulmány ajánlott.

Szakmai kompetencia

- A zenei képességek és készségek fejlesztése hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika ésa hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység.

- A zenei olvasás és írás készségének megalapozása és fejlesztése.

- A technikai készség, az improvizációs készség és képesség, az alkotó magatartás, a kreativitás kialakítása.Személyes kompetencia

- Érzelmi intelligencia, művészi kifejező készség, szorgalom, önfegyelem, elhivatottság, kreativitás, ötletgazdagság,az alkotói magatartás, lelkiismeretesség, önbizalom.

Társas kompetencia

- Együttműködés képessége (közös munka, alkalmazkodás, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) azonviselkedési formák tanulása, amely alapján konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társaszenélésben.

- EsélyegyenlőségMódszertani kompetencia

- Tanulás tanulása, a tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése.

- A jazz- és általános zenei műveltség megalapozása és fejlesztése.

- Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség megalapozása.

- A jazz- és klasszikus zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése.

- A főbb zenei stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a jazz történetének,stílusainak és a jazzirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.

- A tanuló aktív társas muzsikálásra nevelése.

- A kortárs zene befogadására nevelés.

- A tanulók zenei ízlésének formálása, a tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése.

- A társművészetek iránti nyitottság kialakítása.

- Tehetséggondozás.

- Hátrányos helyzetűekkel való differenciált foglalkozás

- A jazz-zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEIA művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokúévfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképzőévfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett,

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait - valamennyi vizsga tantárgy tekintetében - azalapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével az iskola helyi tantervében kellmeghatározni.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze olymódon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása. A művészeti alapvizsgát észáróvizsgát háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni. A vizsgabizottság elnökét és tagjait a vizsga szervezője bízzameg.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga lebonyolítása a vizsgáztató intézmény feladata.

Vizsga tantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít,valamint a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A művészeti alapvizsga vizsga tantárgyak

Az alapvizsga írásbeli szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az "A" tagozatos tanuló választhatírásbeli, illetve szóbeli vizsga között. A "B" tagozatos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgátvalamennyi tanulónak kell tennie.

1.Írásbeli vizsga tantárgya:

Hangszeres tanszakok és jazz-ének főtárgy "A" és "B" tagozat: jazz-elmélet

2. Szóbeli vizsga tantárgya

Hangszeres tanszakok és jazz-ének főtárgy "A" és "B" tagozat: jazz-elmélet

3.Gyakorlati vizsga tantárgya

Hangszeres tanszakok és jazz-ének főtárgy "A" és "B" tagozat: főtárgyA vizsgák ideje:

Hangszeres főtárgyak és jazz-énekGyakorlati vizsga"A" tagozat minimum 10 perc"B" tagozat minimum 10 percElméleti tantárgyak

"A" tagozat: írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc"B" tagozat: írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 15 perc

Előrehozott vizsga

Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető.

Előrehozott művészeti alapvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, atanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt szervezhető.

A művészeti alapvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészetitanulmányi versenyen - egyéni versenyzőként - az adott tanévben döntőbe került.

Ha a tanuló már rendelkezik a zeneművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett művészeti alapvizsgával, akkor azadott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán vizsga tantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát szervez, úgy annak

eredményét a művészetialapvizsgán figyelembe kell venni.

A művészeti alapvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha azátlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat adöntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeitteljesítette.

Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie,amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

RÉZFÚVÓS TANSZAK

JAZZ-TROMBITA

A tantárgy elsajátításához nélkülözhetetlen a rendszeres zenehallgatás és a zene szeretete. Feladata a tanulóbanfelkelteni az érdeklődést a minőségi zene iránt, a képzés során és a meghallgatott felvételek által megismertetnitanulóval jazz-re jellemző gondolkodásmódot.

A jazz-trombita tanítás feladataiIsmertesse meg a tanulókkal

- a trombita történetét, irodalmát, a hangszer különböző változatait;
- a hangszer akusztikai sajátosságait;
- a jazz-trombitálás kiemelkedő muzsikusait.

Alakítson ki

- könnyed hangszerkezelést, s az ehhez szükséges megfelelő légzéstechnikát;
- tiszta intonációt;
- dinamikailag árnyalt, telt és kifejező trombita hangot.

Fordítson különös figyelmet

- a stílusos és igen ritmikus szóló játékra;
- az árnyalt frazeálásra, artikulációra;
- a virtuóz játéktechnikára való törekvésre;
- a zenekari darabok karakterének elsajátítására;a megfelelő tempó és dinamika kialakítására.

Segítse készségfejlesztő improvizációs gyakorlatokkal a tanuló zenei fejlődését, különös tekintettel

- az öt- és hétfokú diatonikus skálákra, ezek moduszaira, s ezek hangkészletéből kialakított rögtönzésgyakorlatokra;
- a jazz alapvető akkordkészletének gyakorlására, valamint az akkordbontások gyakorlására;
- az egyszerű blues-sémák elsajátítására;
- a II-V-I funkciós-improvizációs séma differenciált gyakorlására;

1. évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatokHangszerkezelés fejlesztéseA hangszer megismertetése.

- Helyes testtartás és hangszerfogás (állva és ülve is).
- Helyes szájtartás.
- Helyes légzés.
- Brűzölés.

- Fúvóka helyzete.
- Fúvóka megszólaltatása.
- Hangszer megszólaltatása.
- Hangmagasság változtatása fúvókával.
- Képességtől függően a c' vagy a g' kiinduláskénti biztos megszólaltatása (a hangok ill. hangnemek mindig írottanértendők).
- Hangindítás (t-vel és levegővel).
- Ütem, ütemmutató, tempó, hangnem.
- Egészhang, félhang, negyed, nyolcad fogalma
- Kötés (legato játékmód).
- Képességekhez mért dallamok illetve etűdök játéka.

Improvizációs készség fejlesztése

- Egyszerű, játékos rögtönzések kérdés-felelet formában

Követelmény

Helyes test- és szájtartás

Helyes légzés

Stabil hangindítás (egyvonalas C és egyvonalas G)

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két egyszerű dallam illetve etűd játéka

2. évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatokHangszerkezelés fejlesztése

- C-dúr és a-moll skála (melodikus és összhangzatos mindig külön)
- Tizenhatod
- Szinkópa, triola
- Kromatikus skála
- Képességekhez mért dallamok illetve etűdök játéka

Improvizációs készség fejlesztése

- tempóban való rögtönzés, diatonikusan, atonálisan

KövetelményTempóban való játék

Egyszerű diatonikus rögtönzés (C-dúr és a-moll)

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- C-dúr skála
- Két etűd

3. évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatokHangszerkezelés fejlesztése

- Képességekhez mért etűdök játéka
- A, D, E, G, B (magyar H), F#, C és F lá pentatonok
- F-dúr, d-moll, G-dúr, e-moll, Bb-dúr és g-moll skálák
- Triolás lüktetés, szvinges frazeálás

Improvizációs készség fejlesztése

- Rögtönzés dúr és moll hármashangzatokra akkordhangokkal két ütemes periódusokban,

- Rögtönzés négyeshangzatokra akkordhangokkal,
- Rögtönzés négyeshangzatokra pentakkorddal,

Ajánlott tananyag

Reading Jazz - Jacques Rizzo

Easy Jazz Conception for Trumpet - Jim Snidero

Minus one felvételek - Jamey Aebersold

Követelmény

Dúr, mol és petaton hangsorok ismereteTriolás lüktetés, szvinges frazeálás

Rögtönzés dúr és moll hármashangzatokra akkordhangokkal két ütemes periódusokban

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két dallam, illetve etűd játéka.
- Egy dúr és egy moll skála a tanult anyagból.
- Swinges rögtönzés egy harmóniára a rá illő pentakkorddal.
- Egy pentaton játéka a tanult anyagból.

4. évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatokHangszerkezelés fejlesztése

- Képességekhez mért etűdök játéka
- C#, G#, Bb, és Eb lá pentatonok
- D-dúr, B (magyar h)-moll, Eb-dúr, c-moll, A-dúr, F#-moll, Ab-dúr és f-moll skálák
- Jazz sztenderdek,

Improvizációs készség fejlesztése

- Rögtönzés moll7 akkordra pentatonnal.
- Rögtönzés moll7 akkordra dór skálával.
- Rögtönzés maj7 akkordra ión skálával.
- Rögtönzés dom7 akkordra mixolid skálával.
- Dmi7-g7-cmaj7 -re rögtönzés először alaphangokkal, később felfejlesztve egészen a diatonikus hétfokúhang
- Horizontálás.

Ajánlott tananyag

Reading Jazz - Jacques Rizzo

Easy Jazz Conception for Trumpet - Jim Snidero

minus one felvételek - Jamey Aebersold

KövetelményJazz sztenderdek,

Rögtönzés moll7 akkordra modális hangsorhan.Horizontálás.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd és egy sztenderd játéka.
- Egy dúr és egy moll skála a tanult anyagból.
- Rögtönzés egy adott négyeshangzatra a rá illő diatonikus skálával.
- Egy pentaton játéka.

5.évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatokHangszerkezelés fejlesztése

- Képességekhez mért etűdök játéka

- E-dúr, C#-moll, Db-dúr, Bb-moll, B(magyar H)-dúr és G#-moll, Gb/F#-dúr, Eb/D#-moll skálák,
- Jazz sztenderdek,
- Transzkripció,

Improvizációs készség fejlesztése

- Rögtönzés IImi7-Vdom7-Imaj7 -re 1#-1b-ig,
- Rögtönzés egyszerű jazz sztenderdekre,

Ajánlott tananyag

Reading Jazz - Jacques Rizzo

Easy Jazz Conception for Trumpet - Jim Snidero

15 Easy Jazz, Blues & Funk Etudes (Bb trumpet or clarinet) - Bob Mintzer

minus one felvételek - Jamey Aebersold

KövetelményHangsorok 5#, 5b-igTranszkripció,

Rögtönzés egyszerű jazz sztenderdekre,

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd.
- Egy sztenderd játéka egyszerű rögtönzéssel.
- Egy dúr és egy moll skála.
- Rögtönzés IImi7-vdom7-Imaj7 -re 1#,1b-ig.
- Egy pentaton játéka.

6. évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatokHangszerkezelés fejlesztése

- Képességekhez mért etűdök játéka
- Distanciaskálák,
- C, G és D blues skálák
- Jazz sztenderdek
- Transzkripciók

Improvizációs készség fejlesztése

- Rögtönzés IImi7-Vdom7-Imaj7-re 3#,3b-ig,
- Rögtönzés egyszerű jazz sztenderdekre,
- C, G blues és D-moll blues,

Ajánlott tananyagReading Jazz - Jacques Rizzo

Intermediate Jazz Conception for Trumpet - Jim Snidero12 Contemporary Jazz Etudes (Bb) - Bob Mintzerminus one felvételek - Jamey Aebersold

KövetelményDistanciaskálák ismereteC, G és D blues skálákRögtönzés jazz sztenderdekreTranszkripciók

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Dúr skála és annak fokaira épülő négyeshangzatok szekvenciális és akkordbontásos játéka (7# - 7b)
- Jazz etűd előadása (felhasználható big band lead is)
- Jazz-standard stílusos előadása rögtönzéssel
- Transzkripció felvétellel uniszónó játéka

Alapfokú évfolyamok "B" tagozat

3.évfolyam "B" tagozat
Fejlesztési feladatokHangszerkezelés fejlesztése
- Etűdök,
- Összes lá és dó pentaton
- F-dúr, D-moll, G-dúr, E-moll, Bb-dúr, G-moll D-dúr, B(magyar H)-moll,
- Eb-dúr, C-moll skálák
- Triolás lüktetés, szvinges frazeálás
Improvizációs készség fejlesztése
- Rögtönzés dúr és moll hármashangzatokra akkordhangokkal két ütemes periódusokban.
- Rögtönzés négyeshangzatokra akkordhangokkal.
- Rögtönzés moll7 akkordra pentatonnal.
- Rögtönzés moll7 akkordra dór skálával.
- Rögtönzés négyeshangzatokra pentakkorddal.
Ajánlott tananyag
Reading Jazz - Jacques Rizzo
Easy Jazz Conception for Trumpet - Jim Snidero
minus one felvételek - Jamey Aebersold
Követelmény
Összes lá és dó pentaton
Triolás lüktetés, szvinges frazeálás
Rögtönzés moll7 akkordra modális skálával
Rögtönzés négyeshangzatokra pentakkorddal.
Év végi vizsga ajánlott anyaga
- Két etűd játéka,
- Egy dúr és egy moll skála a tanult anyagból,
- Szvinges rögtönzés egy harmóniára akkordhanggal és pentakkorddal,
- Egy pentaton játéka a tanult anyagból,
4. évfolyam "B" tagozat
Fejlesztési feladatokHangszerkezelés fejlesztése
- Etűdök
- A-dúr, F#-moll,Ab-dúr, F-moll, E-dúr, C#-moll, Db-dúr, Bb-moll, B(magyar H)-dúr, G#-moll, Gb/F#-dúr é
mollskálák
- C blues skála
- Jazz sztenderdek
- TranszkripciókImprovizációs készség fejlesztése
- Rögtönzés maj7 akkordra ión skálával
- Rögtönzés dom7 akkordra mixolid skálával
- Rögtönzés IImi7-Vdom7-Imaj7 -re 1#, 1b-ig
- Horizontálás
- C blues
- Rögtönzés egyszerű jazz sztenderdekre

Ajánlott tananyag
Reading Jazz - Jacques Rizzo
Easy Jazz Conception for Trumpet - Jim Snidero
15 Easy Jazz, Blues & Funk Etudes (Bb trumpet or clarinet) - Bob Mintzer
minus one felvételek - Jamey Aebersold
KövetelménySkálák akkordbontássalJazz sztenderdek ismereteTranszkripciók készítéseHorizontálásC blues
Rögtönzés egyszerű jazz sztenderdekre
Év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy etűd
- Egy sztenderd játéka egyszerű rögtönzéssel
- Egy dúr és egy moll skála a tanult anyagból
- Rögtönzés egy adott négyeshangzatra a rá illő diatonikus skálával
- Egy transzkripció
5. évfolyam "B" tagozat
Fejlesztési feladatokHangszerkezelés fejlesztése
- Etűdök,
- Jazz sztenderdek,
- Transzkripciók,
- Skálák fejlesztése további képletekkel,
- Distanciaskálák,
Improvizációs készség fejlesztése
- Rögtönzés IImi7-Vdom7-Imaj7 -re 3#, 3b-ig,
- Rögtönzés egyszerű jazz sztenderdekre,
Ajánlott tananyagReading Jazz - Jacques Rizzo
Intermediate Jazz Conception for Trumpet - Jim Snidero12 Contemporary Jazz Etudes (Bb) - Bob Mintzerminus one felvételek - Jamey Aebersold
Követelmény
Skálák szekvenciális négyeshangzattal, akkordbontással
Etűdök,
Jazz sztenderdek játszása
Transzkripciók írása
Distanciaskálák ismerete
Rögtönzés IImi7-Vdom7-Imaj7 -re 3#, 3b-ig,
Év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy etűd,
- Egy sztenderd játéka egyszerű rögtönzéssel,
- Egy dúr és egy moll skála,
- Rögtönzés IImi7-vdom7-Imaj7 -re 1#,1b-ig,
- Egy pentaton játéka,
6. évfolyam "B" tagozat

Fejlesztési feladatokHangszerkezelés fejlesztése

- Etűdök,
- Distanciaskálák,
- C, g és d blues skálák,
- Jazz sztenderdek,
- Transzkripciók,

Improvizációs készség fejlesztése

- Rögtönzés IImi7-Vdom7-Imaj7-re minden hangnemben,
- Rögtönzés IIdim7b5-Vdom7b9-Imoll harmóniákra 1#,1b-ig
- Rögtönzés jazz sztenderdekre,
- C, G blues és D-moll blues,

Ajánlott tananyagReading Jazz - Jacques Rizzo

Intermediate Jazz Conception for Trumpet - Jim Snidero12 Contemporary Jazz Etudes (Bb) - Bob MintzerMinus one felvételek - Jamey Aebersold

Követelmény

Skála négyeshangzattal, akkorbontássalRögtönzés jazz sztenderdekre,Rögtönzés Blues sémára

Transzkripció készítés és játszása felvétellel unisonoÉv végi vizsga ajánlott anyaga

- skála és annak fokaira épülő négyeshangzatok szekvenciális és akkordbontásos játéka (3# - 3b)
- Jazz etűd előadása (felhasználható big band lead is)
- Diatonikus rögtönzés különböző állóharmóniákra (mi7, dom7, maj7)
- IImi7 - v7 - Imaj7 fordulatra rögtönzés 3#, 3b-ig
- Blues sémára rögtönzés hangzó bb és f dúrban, c-mollban
- Két különböző tempójú jazz-standard stílusos előadása rögtönzéssel
- Transzkripció felvétellel uniszónó játéka

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

"A" tagozatonA tanuló

- ismerje a trombita sajátosságait;
- ismerje a gyakoribb blues-sémákat, egyszerűbb blues-harmonizációkat, a II-V-I-es funkciós-improvizációs sémákfőbb formáit;
- ismerje a különböző improvizációs skálákat, skálamodelleket;
- ismerje a tananyag fontosabb improvizációs, stílus- és ritmikai gyakorlatait;
- rendelkezzen megfelelő repertoárral 5-10 különböző karakterű jazz standard játéka kotta nélkül, különböző kísérésiformákkal, egyszerű improvizáció;
- ismerjen néhány dúr és moll bluest;
- legyen képes 2-3 szólót az eredeti hangfelvétellel uniszónó eljátszani;"B" tagozaton

Az "A" tagozat követelményein felül a tanult ismeretek magasabb szintű alkalmazása (technika és előadásmód), és avégzett anyag mennyiségének növelése (repertoár)az elvárás. Adott esetben a tanuló legyen alkalmas szakirányútanulmányok folytatására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgyai és időtartamaJazz-trombita főtárgy"A" tagozaton minimum 10 perc;"B" tagozaton minimum 10 perc.

A vizsga tartalma"A" tagozat

- Dúr skála és annak fokaira épülő négyeshangzatok szekvenciális és akkordbontásos játék (3# - 3b).
- Jazz etűd előadása (felhasználható big band lead is).
- Jazz-standard stílusos előadása rögtönzéssel.
- Transzkripció felvétellel unisono játék.

"B" tagozat

- Egy skála és annak fokaira épülő négyeshangzatok szekvenciális és akkordbontásos játék (4# - 4b).
- Jazz etűd előadása (felhasználható big band lead is).
- Rögtönzés: Diatonikus rögtönzés különböző állóharmóniákra (mi7, dom7, maj7), vagy - IImi7 - V7 - Imaj7 fordulatrarögtönzés 3#, 3b-ig, vagy - Blues sémára rögtönzés hangzó Bb és F dúrban, C-mollban.
- Két különböző tempójú jazz-standard stílusos előadása rögtönzéssel.
- Transzkripció felvétellel unisono játék.

A vizsga értékelése

- Megfelelés az előírt követelményeknek,
- Technikai felkészültség,
- Hangszerkezelés, tiszta intonáció
- Artikulációk és díszítések alkalmazása,
- Helyes ritmus és tempó,
- Előadásmód,
- A zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- Zenei memória,
- Alkalmazkodóképesség,
- Állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő minőségű és állapotú tanulóhangszerek, fúvókák.

Rendszeresen hangolt zongora vagy elektromos zongora.

Nagyméretű falitükör.

Legalább egy darab állítható kottaállvány.

Metronom.

Hangrögzítésre és CD lejátszásra alkalmas audió eszköz.

JAZZ-HARSONA

A jazz-harsona tanítás feladataiIsmertesse meg a tanulóval

- a jazz és a modern kortárs improvizatív zene főbb irányzatait;
- az irányzatok technikai, zeneelméleti alapelemeit;

- a különböző technikák jellegzetes játékmódját és variációs lehetőségeit;
- a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait;
- a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait;
- a jazz-harsonázás kiemelkedő művészeit.

Fejlessze a tanuló

- technikai adottságait;
- hallását;
- zenei memóriáját;
- muzikalitását, kreativitását, ritmusérzékét;
- előadói készségét, személyiségét, kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban

- a jazz és a modern kortárs improvizatív zene iránti nyitottságot;
- a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát;
- a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát;
- a rendszeres munka igényét;
- az önálló gondolkodás igényét;
- az improvizáció és kompozíció tudatos használatát;
- könnyed hangszerkezelést, s az ehhez szükséges megfelelő légzéstechnikát;
- tiszta intonációt;
- dinamikailag árnyalt, telt és kifejező harsona hangot.

1. évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatokHangszerkezelés fejlesztése

- Rekeszlégzés elsajátítása először hangszer nélkül, majd hangszerrel.
- A helyes, szájon történő levegővétel elsajátítása.
- Ajakrezgés gyakorlása fúvóka nélkül, majd fúvókával.
- Helyes hangszertartás.
- A helyes hangindítás, a nyelv elhelyezkedése, az ajkak elhelyezkedése a fúvókán.
- Hangképzés gyakorlása.
- Kitartott hangok gyakorlása, lebegésmentességre törekvéssel.
- Tiszta intonációra való törekvés.
- A tanuló képességének, hangterjedelmének függvényében dúr skála játéka
- Etűdök, duók, egyszerű zongorakíséretes darabok.

Improvizációs készség fejlesztése

- Egyszerű improvizációs gyakorlatok játéka a periódus-érzet kialakítására.
- Egyszerű hallásfejlesztés rövid egy-, kettő- vagy négyütemes frázis eljátszásával, majd annak visszakérdezésével.
- Hangulat kifejezése hangszeres játékkal.

Ajánlott tananyagMatthias Rupprecht: Bariton iskolaSteiner Ferenc: Harsona iskolaHall Crook: Ready, Aim, Improvise!

KövetelményekMegfelelő légzésfunkciókLebegésmentes hang megszólaltatásaA helyes hangindítás.

Egyszerű gyakorlatok, zongorakíséretes darabok.Egyszerű improvizációs gyakorlatok

periódus jelleggel.Hangulat kifejezése hangszeres játékkal.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két etűd
- Két előadási darab
- Önálló, szabad rögtönzés kettő vagy négyütemes frázisokban adott hangokkal

2. évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatokHangszerkezelés fejlesztése

- Rekeszlégzés gyakorlása tökéletesítése
- Ajakrezgés gyakorlása
- Hangképzés gyakorlása
- A tanuló hangterjedelmének bővítése dúr és moll skála, terc skála (G, D, Eb, a, g, c)
- Etűdök, duók, egyszerű zongorakíséretes előadási darabok

Improvizációs készség fejlesztése

- Egyszerű, szabad improvizáció, kérdezz-felelek séma gyakorlása, fejlesztése kötött ritmusokkal, hangrendszerekkel,skálatöredékkel egy-, kettő- és négyütemes frázisokban.
- Egyszerű dallamok egyenletes nyolcados játéka.
- Zenehallgatás, korai jazz zenekarok stílus jegyeinek megismerése.

Ajánlott tananyagMatthias Rupprecht - Bariton iskolaSteiner Ferenc - Harsona iskolaHall Crook - Ready, Aim, Improvise!

Követelmények

A tanuló hangterjedelmének bővítése, dúr és moll skála, terc skálaEtűdök, duók, egyszerű zongorakíséretes előadási darabok

Egyszerű, szabad improvizáció, kérdezz-felelek séma, kötött ritmusokkal, kettő- és négyütemes frázisokban.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála
- Két etűd
- Két előadási darab
- Önálló, szabad rögtönzés kettő és négyütemes frázisokban a vizsgán megadott szempontok szerint (kötött ritmusés hangrendszer).

Minden feladat kotta nélkül játszandó.

3.évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatokHangszerkezelés fejlesztése

Hangszer technika (légzés, hangszín, hangterjedelem) folyamatos fejlesztése, tökéletesítése.

Dúr és moll skálák játéka 3#-ig, és 3b-ig, modális skálák, terc skálák ismerete és játéka teljes hangterjedelemben a diákképességeinek megfelelően. Minden gyakorlat lassú egyenletes nyolcados lüktetésben.

Egyszerű nyolcados lüktetésnél, a hangsúly játéka különböző helyekre (beat-re vagy off beat-re) eső hangoknál.Etűdök, duók, egyszerű zongorakíséretes előadási darabok

Improvizációs készség fejlesztése

Improvizáció fejlesztése adott hangrendszerekkel, skálatöredékkel egy-két akkordot tartalmazó négy-, nyolcütemesfrázisokban.

Egyszerű dallamok egyenletes nyolcados és off beat-es játéka.Egyszerű jazz-téma

megtanulása, a téma ritmusának változtatása.Zenehallgatás, különböző jazz zenekarok stílusjegyeinek megismerése.

Ajánlott tananyagSteiner Ferenc: Harsona iskolaKopprasch: 60 válogatott gyakorlat I.Müller: Technikai gyakorlatokHall Crook: Ready, Aim, Improvise!Jamey Aebersold: A New Approach to Jazz

Követelmények

Dúr és moll skálák 3#, 3b-ig, terc skálák a tanult hangterjedelemben

Egyszerű nyolcados lüktetés, különböző hangsúlyozása (beat-re vagy off beat-re).

Etűdök, duók, egyszerű zongorakíséretes előadási darabok

Egy-két akkordot tartalmazó négy-, nyolcütemes improvizáció.

Egyszerű dallamok egyenletes nyolcados és off beat-es játéka.

Egyszerű jazz-téma ritmusának változtatása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála

- Két etűd

- Két előadási darab

- Egy-két harmóniára épülő dallam játéka és variációja, téma - improvizáció - téma formában.Minden feladat kotta nélkül játszandó.

4. évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatokHangszerkezelés fejlesztése

Hangszer technika (légzés, hangszín, hangterjedelem) folyamatos fejlesztése, tökéletesítése.

Segédfekvések ismerete, használata.A lapról olvasás gyakorlása. Dúr és moll skálák 4#, 4b-ig.Pentaton és blues skálák ismerete, játéka 2#, 2b-ig.

A dúr skála fokaira épülő hármas és négyes hangzatok ismerete, játéka. A skálagyakorlatok játéka mérsékelt egyenletestempóban.

A triolás szvinges lüktetés elsajátítása.Egyszerű szving etűdök és témák stílusos játéka.

Improvizációs készség fejlesztése

Melodikus dallamvezetésű improvizáció gyakorlása modális skálákkal, harmónia hangok melodikus fűzésével,II-V-I-es kadenciális-sorra négy ütemes frázisokban.Egyszerű témák, dallamok szvinges játéka.Blues téma és improvizáció játéka.

Egyszerű blues szóló lejegyzése, megtanulása. Zenehallgatás.

Ajánlott tananyagSteiner Ferenc: Harsona iskolaKopprasch: 60 válogatott gyakorlat I.Müller: Technikai gyakorlatokHall Crook: Ready, Aim, Improvise!Jamey Aebersold: A New Approach to Jazz

Követelmények

Segédfekvések ismerete, használata.

A dúr skála fokaira épülő hármas és négyes hangzatok ismerete.Egyszerű szving etűdök és témák stílusos játéka.

Melodikus dallamvezetésű improvizáció modális skálákkal, harmónia hangok melodikus fűzésével, II-V-I-eskadenciális-sorra négy ütemes frázisokban.Egyszerű témák, dallamok szvinges játéka.Blues téma és improvizáció játéka.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála

- Két etűd

- Két előadási darab

- Egyszerű jazz sztenderdek játéka, téma - improvizáció - téma formában.Minden feladat kotta nélkül játszandó.

5. évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatokHangszerkezelés fejlesztése

- Hangszertechnika (légzés, hangszín, hangterjedelem) folyamatos fejlesztése, tökéletesítése.

- A jazz-ritmusok frazeálásának, olvasásának továbbfejlesztése.

- Dúr és moll skálák 5#-5b-ig. Pentaton és blues skálák 3#-3b-ig.

- A dúr skálák fokaira épülő hármas és négyes hangzatok ismerete, játéka. A skálagyakorlatok játéka mérsékeltegyenletes tempóban nyolcados és szvinges lüktetésben.

- A jazz-ritmusok frazeálásának, olvasásának továbbfejlesztése. Különböző stílusú és tempójú jazz-témákmegtanulása, stílusos játéka.

Improvizációs készség fejlesztése

- Improvizáció gyakorlása, melodikus dallamvezetés modális skálákkal, harmónia hangokkal III-VI-II-V-I-eskadenciális sorra.

- Stílusos rögtönzés, latin, szving témák harmónia soraira az eddig tanult improvizációs elemek alkalmazásával.

- Blues téma és improvizáció játéka több hangnemben.

- Hangszeres szóló lejegyzése, megtanulása.

- Zenehallgatás, különböző stílusú jazz felvételek megismerése.

Ajánlott tananyag

Kopprasch: 60 válogatott gyakorlat I-II.

Müller: Technikai gyakorlatok

Charles Collin: Rhythms

Hall Crook: Ready, Aim, Improvise!

J. J. Johnson: Transcribed Solos

Jazz Trombone: Transcribed by John Robert Brown

Jamey Aebersold: A New Approach to Jazz

Követelmények

Dúr és moll skálák 5#-5b-ig. Pentaton és blues skálák 3#-3b-ig.A dúr skálák fokaira épülő hármas és négyes hangzatok ismerete, játéka.Különböző stílusú és tempójú jazz-témák megtanulása, stílusos játéka.

Stílusos rögtönzés, latin, szving témák harmónia soraira az eddig tanult improvizációs elemek alkalmazásával.Blues téma és improvizáció játéka több hangnemben.Hangszeres szóló lejegyzése, megtanulása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála

- Két etűd

- Két jazz sztenderdek téma

- Transzkripció játéka, felvétellel.

- Egyszerű jazz sztenderdek játéka, téma - improvizáció - téma formában.Minden feladat kotta nélkül játszandó a transzkripció kivételével.

6. évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatokHangszerkezelés fejlesztése

- Hangszer technika (légzés, hangterjedelem) folyamatos fejlesztése, tökéletesítése, könnyed, flexibilis játékmódelérése.

- A jazz-ritmusok frazeálásának, olvasásának továbbfejlesztése.

- Dúr és összhangzatos moll skálák játéka 6#, 6b-ig a teljes játszott hangterjedelemben. Pentaton és blues skálákismerete, játéka 6#, 6b-ig.

- A dúr és moll skálák fokaira épülő hármas- és négyeshangzatok ismerete, játéka. A skálagyakorlatok gyorsabb játékaszvinges lüktetésben, az egyenletes tempó függvényében. A különböző lüktetésű (triolás, nyolcados) sztenderdekstílusos, pontos játéka.

- A jazz-ritmusok frazeálásának, olvasásának továbbfejlesztése.

- Különböző stílusú és tempójú jazz-témák megtanulása, stílusos játéka.

Improvizációs készség fejlesztése

- Improvizáció gyakorlása moll II-V-I-es kadenciális sorra modális skálákkal és harmónia hangokkal.

- Stílusos rögtönzés a különböző stílusú jazz-sztenderdeknél az eddig tanult improvizációs elemek alkalmazásával,gyorsabb tempóban.

- Blues téma és improvizáció játéka különböző hangnemekben.

- Hangszeres szóló lejegyzése, megtanulása.

- Zenehallgatás különböző stílusú jazz-harsonások megismerése.

Ajánlott tananyag

Kopprasch: 60 válogatott gyakorlat I-II.

Müller: Technikai gyakorlatok

Charles Collin: Rhythms

Hall Crook: Ready, Aim, Improvise!

JJ.Johnson: Transcribed Solos

Jazz Trombone: Transcribed by John Robert Brown

Jamey Aebersold: A New Approach to Jazz

Követelmények

Dúr és összhangzatos moll, pentaton és blues skálák játéka 6#, 6b-ig a teljes játszott hangterjedelemben.A különböző lüktetésű (triolás, nyolcados) sztenderdek stílusos, pontos játéka.

Stílusos rögtönzés a különböző stílusú jazz-sztenderdeknél az eddig tanult improvizációs elemek alkalmazásával,gyorsabb tempóban.

Blues téma és improvizáció játéka különböző hangnemekben.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála

- Két etűd

- Két jazz sztenderdek téma

- Transzkripció játéka, felvétellel.

- Közepes nehézségű jazz sztenderdek játéka, téma - improvizáció - téma formában.

Minden feladat kotta nélkül játszandó a transzkripció kivételével. A darabok különböző stílusúak és tempójúaklegyenek.

3. évfolyam "B" tagozat

Fejlesztési feladatokHangszerkezelés fejlesztése

- Hangszertechnikára (légzés, hangszín, hangterjedelem) fokozottabb figyelem és tökéletesítés. A hangszeres játékbiztonságának növelése.

- A dúrskála fokaira épülő hármas- és négyeshangzatok ismerete és játéka teljes hangterjedelemben a diákképességeinek megfelelően.

- Pentaton és blues skálák ismerete, játéka 2#, 2b-ig.

- A triolás szvinges lüktetés elsajátítása. Egyszerű szving etűdök és témák stílusos játéka.Improvizációs készség fejlesztése

- Melodikus dallamvezetésű improvizáció gyakorlása, játéka modális skálákkal, harmónia hangok -melodikus fűzésével,II-V-I-es kadenciális sorra négy ütemes frázisokban.

- Egyszerű témák, dallamok szvinges játéka.

- Blues téma és improvizáció játéka.

- Egyszerű blues szóló lejegyzése, megtanulása.

Ajánlott tananyag

Steiner Ferenc - Harsona iskola

Kopprasch: I. kötetből

Müller: Technikai gyakorlatok

Hall Crook: Ready, Aim, Improvise!

Aebersold

Követelmények

A dúrskála fokaira épülő hármas- és négyeshangzatok ismerete és játéka teljes használt hangterjedelembenPentaton és blues skálák ismerete, játéka 2#, 2b-ig.A triolás szvinges lüktetés elsajátítása.Egyszerű témák, dallamok szvinges játéka.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála amit a vizsgabizottság választ maximum 3#, 3b-ig

- Két etűd

- Két jazz sztenderdek

- Egy transzkripció előadása felvétellel

- Egyszerű jazz-téma játéka téma - improvizáció - téma formában.

Minden feladat kotta nélkül játszandó, kivéve a transzkripciót. A darabok különböző jellegűek legyenek.

4. évfolyam "B" tagozat

Fejlesztési feladatokHangszerkezelés fejlesztése

- Hangszer technika (légzés, hangszín, hangterjedelem) folyamatos fejlesztése, tökéletesítése.

- A jazz-ritmusok frazeálásának, olvasásának továbbfejlesztése.

- Dúr és moll skálák 5#, 5b-ig .

- A dúr skála fokaira épülő modális skálák ismerete, játéka.

- Pentaton és blues skálák 3#,-3b-ig. A skála gyakorlatok játéka mérsékelt egyenletes tempóban nyolcados ésszvinges lüktetésben.

- A jazz-ritmusok frazeálásának, olvasásának tökéletesítése.

- Különböző stílusú és tempójú jazz témák megtanulása, stílusos játéka.

Improvizációs készség fejlesztése

- Melodikus dallamvezetés modális skálákkal, harmónia hangokkal III-VI-II-V-I-es

kadenciális sorra.

- Stílusos rögtönzés, latin, szving, jazz-rock témák harmóniasoraira az eddig tanult improvizációs elemekalkalmazásával.

- Blues-téma és improvizáció játéka több hangnemben. Minden gyakorlatot lassan végezzünk.

- Hangszeres szóló lejegyzése, megtanulása.

- Zenehallgatás, különböző stílusú jazz-felvételek megismerése.

Ajánlott tananyag

Kopprasch: 60 válogatott gyakorlat I-II.

Müller: Technikai gyakorlatok

Charles Collin: Rhythms

Hall Crook: Ready, Aim, Improvise!

J. J. Johnson: Transcribed Solos

Jazz Trombone: Transcribed by John Robert Brown

Jamey Aebersold: A New Approach to Jazz

Követelmény

Pentaton és blues skálák 3#, 3b-ig, Dúr és moll skálák 5#, 5b-ig .A dúr skála fokaira épülő modális skálák ismerete, játéka.

Stílusos rögtönzés, latin, szving, jazz-rock témák harmóniasoraira az eddig tanult improvizációs elemekalkalmazásával.

Blues-téma és improvizáció játéka több hangnemben.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála amit a vizsgabizottság választ 4#, 4b-ig

- Két etűd

- Két jazz sztenderdek téma

- Transzkripció játéka, felvétellel.

- Egyszerű jazz sztenderdek játéka, téma - improvizáció - téma formában.

- Minden feladat kotta nélkül játszandó a transzkripció kivételével.

5. évfolyam "B" tagozat

Fejlesztési feladatokHangszerkezelés fejlesztése

- Hangszer technika folyamatos fejlesztése, tökéletesítése.

- Könnyed, flexibilis játékmód elérése. A jazz-ritmusok frazeálásának, olvasásának továbbfejlesztése.

- Dúr és összhangzatos moll skálák játéka 6#, 6b-ig, valamint a dúr skála fokaira épülő modális skálák 6#-6b-ig, a mollskála fokaira épülő modális skálák 3#, 3b-ig a teljes játszott hangterjedelemben.

- Pentaton és blues skálák ismerete, játéka 6#, 6b-ig.

- A dúr és moll skálák fokaira épülő hármas és négyes hangzatok játéka. A skálagyakorlatok gyorsabb játéka szvingeslüktetésben, az egyenletes tempó függvényében. A különböző lüktetésű (triolás, nyolcados) sztenderdek stílusos,pontos játéka.

- A jazz-ritmusok frazeálásának, olvasásának továbbfejlesztése.

- Különböző stílusú és tempójú jazz-témák és szólók megtanulása, stílusos játéka.

Improvizációs készség fejlesztése

- Improvizáció gyakorlása moll II-V-I-es kadenciális sorra modális skálákkal és harmónia

hangokkal.

- Stílusos rögtönzés a különböző stílusú jazz sztenderdeknél az eddig tanult improvizációs elemek alkalmazásával,gyorsabb tempóban.

- Blues-téma és improvizáció játéka különböző hangnemekben.

- Zenehallgatás: különböző stílusú jazz-harsonások megismerése.

- Hangszeres szóló lejegyzése, megtanulása.

Ajánlott tananyag

Kopprasch: 60 válogatott gyakorlat I-II.

Müller: Technikai gyakorlatok

Charles Collin: Rhythms

Hall Crook: Ready, Aim, Improvise!

J. J. Johnson: Transcribed Solos

Jazz Trombone: Transcribed by John Robert Brown

Jamey Aebersold: A New Approach to Jazz

Követelmények

- Modális skálák 3#, 3b-ig, Dúr és összhangzatos moll skálák 6#, 6b-ig, a teljes játszott hangterjedelemben.

- Pentaton és blues skálák ismerete, játéka 6#, 6b-ig.

- A dúr és moll skálák fokaira épülő hármas és négyes hangzatok.

- Különböző stílusú és tempójú jazz-témák és szólók megtanulása, stílusos játéka.

- Stílusos rögtönzés a különböző stílusú jazz sztenderdeknél az eddig tanult improvizációs elemek alkalmazásával,gyorsabb tempóban.

- Blues-téma és improvizáció játéka különböző hangnemekben.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála, amit a vizsgabizottság választ 5#, 5b-ig

- Két etűd

- Két jazz sztenderdek téma

- Transzkripció játéka felvétellel.

- Közepes nehézségű jazz-sztenderd játéka téma - improvizáció - téma formában.

Minden feladat kotta nélkül játszandó a transzkripció kivételével. A darabok különböző stílusúak és tempójúaklegyenek.

6. évfolyam "B" tagozat

Fejlesztési feladatokHangszerkezelés fejlesztése

- Hangszer technika folyamatos fejlesztése, tökéletesítése.

- Könnyed, flexibilis játékmód elérése.

- Különböző skálagyakorlatokkal még biztosabb hangszerkezelés elérése.

- Repertoár bővítése, különböző stílusú, tempójú és metrumú jazz-sztenderdek megismerése, játéka.

- Kotta-olvasás gyakorlása.

Improvizációs készség fejlesztése

- Improvizáció gyakorlása az eddig tanult elemek felhasználásával.

- rhythm changes harmóniasor megismerése és játéka Bb dúrban.

- Blues-téma és improvizáció játéka különböző hangnemekben és tempóban.

- Hangszeres szólók lejegyzése, megtanulása.

Ajánlott tananyag

Kopprasch: 60 válogatott gyakorlat I-II.

Müller: Technikai gyakorlatok

Charles Collin: Rhythms

Hall Crook: Ready, Aim, Improvise!

J. J. Johnson: Transcribed Solos

Jazz Trombone: Transcribed by John Robert Brown

Jamey Aebersold: A New Approach to Jazz

Követelmények

Stílusos rögtönzés a különböző stílusú jazz sztenderdeknél az eddig tanult improvizációs elemek alkalmazásával,

gyorsabb tempóban.

Rrhythm changes harmóniasor játéka.

Blues-téma és improvizáció játéka különböző hangnemekben és tempóban.Hangszeres szólók lejegyzése, megtanulása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- skálák 6# 6b-ig, teljes játszott hangterjedelemben.

- Rögtönzés a vizsgán megadott egyszerű (II-V-I) kadenciális harmóniasorra.

- Transzkripció előadása felvétellel, vagy kísérettel a tanuló által leírt transzkripciót, illetve transzkripciókat tartalmazókiadványt is lehet használni.

- Dúr blues (F, Bb, C és G tonalitásban) és rhythm changes játéka téma - rögtönzött improvizáció - téma formában

- Két különböző tempójú és stílusú jazz-sztenderdek bemutatása (téma - önálló improvizáció - téma formában)

Minden feladat kotta nélkül játszandó a transzkripció kivételével. A darabok különböző stílusúak és tempójúaklegyenek

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

"A" tagozatonA tanuló

- ismerje a harsona sajátosságait;

- ismerje a gyakoribb blues-sémákat, egyszerűbb blues-harmonizációkat, a II-V-I-es funkciós-improvizációs sémákfőbb formáit;

- ismerje a különböző improvizációs skálákat, skálamodelleket;

- ismerje a tananyag fontosabb improvizációs, stílus- és ritmikai gyakorlatait;

- rendelkezzen megfelelő repertoárral 5-10 különböző karakterű jazz sztenderdek játéka kotta nélkül, különbözőkísérési formákkal, egyszerű improvizáció;

- ismerjen néhány dúr és moll bluest;

- képes legyen 2-3 szólót az eredeti hangfelvétellel uniszónó eljátszani."B" tagozaton

Az "A" tagozat követelményein felül a tanult ismeretek magasabb szintű alkalmazása (technika és előadásmód), és avégzett anyag mennyiségének növelése (repertoár) az elvárás. Adott esetben a tanuló legyen alkalmas szakirányútanulmányok folytatására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartamajazz-harsona főtárgy"A" tagozaton minimum 10 perc;"B" tagozaton minimum 10 perc.

A vizsga tartalma"A" tagozat

- Dúr és moll skálák játéka 7#, 7b-ig, a használt hangterjedelemben

- Egy jazz-etűd vagy transzkripció előadása, transzkripció esetében kísérettel (J. J. Johnson: Transcribed Solos, JazzTrombone - Transcribed by John Robert Brown), lehet más transzkripciót, vagy jazz-etűdöket tartalmazó kiadványtis használni.

- Két különböző tempójú jazz-sztenderd bemutatása (téma - önálló improvizáció - téma formában), kotta nélkül"B" tagozat

- skálák játéka 7#, 7b-ig, legalább a nagy E-től a Bb1-ig terjedő hangterjedelemben

- Rögtönzés a vizsgán megadott egyszerű (II-V-I) kadenciális harmóniasorra

- Transzkripció előadása felvétellel, vagy kísérettel a tanuló által leírt transzkripciót, illetve transzkripciókat tartalmazókiadványt is lehet használni.

- Dúr blues (F, Bb, C és G tonalitásban) és rhythm changes játéka téma - rögtönzött improvizáció - téma formában

- Két különböző tempójú és stílusú jazz-sztenderd bemutatása (téma - önálló improvizáció téma formában)A transzkripció kivételével minden kotta nélkül játszandó

A vizsga értékelése

- Megfelelés az előírt követelményeknek

- Technikai felkészültség

- Hangszerkezelés, tiszta intonáció

- Artikulációk és díszítések alkalmazása

- Helyes ritmus és tempó

- Előadásmód

- A zenei stílus és az előírások megvalósítása

- Zenei memória

- Alkalmazkodóképesség

- Állóképesség

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő minőségű és állapotú hangszerek

Rendszeresen hangolt zongora vagy elektromos zongora

Nagyméretű falitükör

Legalább egy darab állítható kottaállvány

Metronóm

Hangrögzítésre és CD lejátszásra alkalmas audió eszköz.

BILLENYTYŰS TANSZAK

JAZZ-ZONGORA

A jazz-zongora tanítás feladataiIsmertesse meg a tanulóval
- a jazz és a modern kortárs improvizatív zene főbb irányzatait;
- az irányzatok technikai, zeneelméleti alapelemeit;
- a különböző technikák jellegzetes játékmódját és variációs lehetőségeit;
- a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait;
- a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló
- technikai adottságait;
- hallását;
- zenei memóriáját;
- muzikalitását, kreativitását, ritmusérzékét;
- előadói készségét, személyiségét, kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban
- a jazz és a modern kortárs improvizatív zene iránti nyitottságot,;
- a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát;
- a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát;
- a rendszeres munka igényét;
- az önálló gondolkodás igényét;
- az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót
- az igényes munkára;
- a jazz és a kortárs zenei koncertek látogatására;
- az érzelmi nyitottságra, toleranciára.

Adjon teret a tanuló
- fantáziájának kibontakozására;
- a kreativitás megnyilvánulására;
- az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót
- szakirányú továbbtanulásra;
- a továbbképző folytatására;
- a zenei életbe való bekapcsolódásra.

Alapfokú évfolyamok "A" tagozat

1. évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatokZenei ismeretek fejlesztése
- Dúr, összhangzatos és melodikus moll skála fokaira épülő hármashangzatok és fordításaik
- Legkisebb mozgás elve
- Moll szeptim, domináns szeptim, dúrmajor

- II-V-I
- Háromhangos akkord-felrakás (1, 3, 7. alaphang a basszusban, terc, szeptim a dallam és a basszus között a lehetőlegkisebb mozgás elve alapján kötve)
- Modális skálák
- Kvintkör
- Blues (dúr, moll)
- Skála és harmónia kapcsolata, dallam és harmónia kapcsolata
- Egyszerű jazzben használatos formák, szerkezetek. (AABA, ABAC, Blues stb.)
- A jazz alapvető frazeálásának megismerése. Szinkópálás, off-beat.
- Swing stílus alapjai
- Helyes gyakorlás megtanítása

Hangszerkezelés fejlesztése

- Megfelelő legato, non-legato, staccato játékmód kialakítása
- Skálajáték 2-4 oktávon keresztül, modális skálák is.
- Legegyszerűbb kadenciák I-V-I, I-IV-I, I-IV-V-I, mindhárom megfordításban, négy szólamban
- II-V-I kadenciák játszása háromhangos akkord-felrakással minden hangnemben
- Hármas-, négyeshangzat futamok

Improvizációs készség fejlesztése

- Adott ritmussal való rögtönzés megadott ütemhosszúságban.
- Adott hangközökkel és ritmusértékekkel való rögtönzés.
- Azonos alaphangra épülő modális skálákkal való szabad improvizáció különös tekintettel az azonos jellegű skálákváltozásaira. (eolból dór, dórból fríg stb.) Bal kézben orgonapontos basszusok vagy tiszta kvintek és ezekrekérdés-felelet a különböző skálákkal.
- Énekeltessük a tanult négyeshangzatokat és modális skálákat.

Ajánlott tananyag

Jamey Abersold: How to Play and Improvise Jazz

Oscar Peterson: Highlights Jazz Piano, Jazz Piano for the young Pianist

Chick Corea. Children's song

Gonda János: A rögtönzés világa

Mark Levin: Jazz Piano Book

KövetelményekModális skálákKvintkör

Skála és harmónia kapcsolata, dallam és harmónia kapcsolata

Egyszerű jazzben használatos formák, szerkezetek. (AABA, ABAC, Blues stb.)A jazz alapvető frazeálásának megismerése. Szinkópálás, off-beat.Swing stílus alapjai

Skálajáték 2-4 oktávon keresztül, modális skálák is.

Legegyszerűbb kadenciák I-V-I, I-IV-I, I-IV-V-I, mindhárom megfordításban, négy szólambanII-V-I kadenciák játszása háromhangos akkord-felrakással minden hangnemben

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd, melyben a tanult mozgásformák hallhatóak.
- Egy dúr és egy moll blues témájának bemutatása 3 hangos akkord-felrakással.
- Egy 32 ütemes szabad improvizáció modális skálákra és hangnemekre építve.

2. évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatokZenei ismeretek fejlesztése

- A dúr, összhangzatos és melodikus moll skála fokaira épülő négyeshangzatok.
- Háromhangos akkordfelrakás az összes négyeshangzattal
- Melódia átírása, jazzes frazeálása
- Frázis, motívum fogalma
- A szerves építkezést elősegítő zenei elvek (fejlesztés, variálás, kontrasztálás, szekvencia, csúcspont előkészítése)bevezetése.

Hangszerkezelés fejlesztése

- Az előző években tanult billentésmódok, játékformák fejlesztése
- Etűd játék a zenei anyaghoz kapcsolódóan
- Portamento, marcato kézjáték
- Kromatikus skála gyakorlatok
- Gördítő gyakorlatok (szext és oktávtremolo)
- Vibrato gyakorlatok és kettősfogás-skálák
- Triolás, tizenhatodos ritmusgyakorlatok
- Egyszerűbb transzkripciók előadása

Improvizációs készség fejlesztése

- Egyszerűbb témák leírása neves előadóktól és játszásuk felvétellel együtt. Amennyiben a tanuló még nem képesönállóan leírni a hallott témát, akkor használhatunk mások által vagy a tanár által leírt anyagot. A lényeg a felvétellelvaló pontos, frazeálásában, ritmikájában azonos előadás.
- Blues improvizáció harmóniahangokkal (négyeshangzat) és modális skálával. Adott kettő, négy ütemesritmusképletekkel, bal kézben terc-szeptim kísérettel.
- Téma írása bluesra adott hangokkal és skálákkal.
- Az átírt téma éneklése, saját kísérettel. (Éneklésnél nem a szép hangképzésre hanem a tisztaságra és a pontosritmikára törekedjünk!)
- Egyszerű motívumok kapcsolása. Egy vagy több megadott motívum-maggal való építkezés.
- Rövid szóló írása adott harmóniasorra.
- Szabad improvizáció gyakorlása. Hangulatok, indulatok, karakterek keresése, eljátszása a hangszeren.Ajánlott tananyag

Jamey Abersold: How to Play and Improvise Jazz

Joey DeFrancesco: Concepts for Improvisation

Oscar Peterson: Highlights Jazz Piano, Jazz Piano for the young Pianist

Chick Corea. Children's song

Gonda János: A rögtönzés világa

Mark Levin: Jazz Piano Book

Követelmények

Háromhangos akkordfelrakás az összes négyeshangzattalMelódia átírása, jazzes frazeálásaEgyszerűbb transzkripciók előadása

Blues improvizáció harmóniahangokkal (négyeshangzat) és modális skálával.Rövid szóló írása adott harmóniasorra.Szabad improvizáció.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két különböző stílusú sztenderd témájának előadása 3 hangos akkord-felrakással.
- Blues téma, rövid improvizáció játszása, terc-szeptim balkéz kísérettel.
- Kétkezes transzkripció előadása.

3. évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatokZenei ismeretek fejlesztése

- Sus és fríg akkord.
- Bud Powell voicing.
- Egyszerű kadenciális formák
- Blues skála
- Moll modusok

Hangszerkezelés fejlesztése

- Az előző években tanult billentésmódok, játékformák fejlesztése
- Etűd játék a zenei anyaghoz kapcsolódóan
- Szeptim futam, oktáv
- Kéz-vibrato (gyors staccato-repeticio)
- Trillák, tremolo
- Egyszerűbb transzkripciók előadása
- Páratlan ritmusú (3/4, 5/4, 6/4, 7/4) ritmusgyakorlatok

Improvizációs készség fejlesztése

- Blues improvizáció harmóniahangokkal (négyeshangzat), blues skálával és modális skálával (skálákkal), bal kézbenBud Powell-voicing kísérettel. Szándékos a modális skála egyes és többes száma. Először csak egy (pl. F-blues - fdór) skálát játszassunk és csak lassan vezessük be a többit.
- Harmóniasorok átírása sus és fríg akkordok használatával. Egy sztenderd harmóniasorára 3-5 különböző variációkészítése.
- Minden tanult sztenderdre készíteni 2 és 3 hangos Bud Powell voicingot. A sus és fríg akkordokkal átharmonizáltharmóniasorokra is.
- Témák variálása Bud Powell voicing kísérettel.
- Szóló írása adott eszközökkel, figyelve a motívikus építkezésre.
- Szabad improvizáció gyakorlása. Kisebb, nem zenei történetek elmesélése zenei eszközökkel.

Ajánlott tananyag

Mark Levin: Jazz Piano Book

Gonda János: A rögtönzés világa

Bill Evans: The Artistry Of Bill Evans, Piano Solos

The Bud Powell Collection

Bud Powell Classics

Joey DeFrancesco: Concepts for Improvisation

KövetelményekEgyszerű kadenciális formákBlues skála

Szeptim futam, oktáv

Blues improvizáció harmóniahangokkal (négyeshangzat), blues skálával és modális bal kézben

2 és 3 hangos Bud Powell voicing készítései.

Témák variálása Bud Powell voicing kísérettel.

Szóló írása adott eszközökkel, figyelve a motívikus építkezésre.

Szabad improvizáció gyakorlása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott sztenderd témájának előadása 3 hangos akkord-felrakással, sus és fríg akkordokhasználatával.
- Blues téma, rövid improvizáció játszása Bud Powell-voicinggal.
- Kétkezes transzkripció előadása.

4. évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatokZenei ismeretek fejlesztése

- Kibővített harmóniák, összetett jazz-akkordok. Ezek 5-6 szólamú kétkezes megfogása.
- Négyszólamú balkéz harmóniák.
- A balkéz harmóniákból képzett négyszólamú harmóniák kíséretre. "Drop two"
- Diatonikus váltóhangok
- Horizontálás egyszerűbb harmóniasorokkal.

Hangszerkezelés fejlesztése

- az előző években tanult billentésmódok, játékformák fejlesztése
- Etűd játék a zenei anyaghoz kapcsolódóan.
- "Drop two" gyakorlatok négyeshangzatokkal és négyszólamú balkéz harmóniákkal.
- Kétkezes transzkripciók
- Váltakozó metrumú (3/4-4/4-3/4, 4/4-5/4 stb.) ritmusgyakorlatokImprovizációs készség fejlesztése
- 2-4 ütemes ritmus patternekkel való improvizálás harmóniahangokkal (négyeshangzat) és diatónikus váltóhangokkal(a négyeshangzat hangjait körülírva) egyszerűbb jazzben használatos harmóniasorokra és bluesra. Minus-one-ra ésönállóan Bud Powell voicing és négyszólamú balkéz harmónia kísérettel.
- Az előzőleg sus és fríg akkordokkal átharmonizált harmóniasorok harmóniáit kibővíteni összetett jazz-akkordokká.
- Akkordbontásos (kibővített harmóniák, balkéz harmóniák) rögtönzési gyakorlatok.
- A tanult darabok kétkezes kísérete.
- Szóló írása adott eszközökkel, figyelve a motívikus építkezésre.

Ajánlott tananyag

Mark Levin: Jazz Piano Book

Bill Dobbins: The Contempoary Jazz Pianist

Bill Evans: Plays

Bill Evans Fake Book

Dave Brubeck: Deluxe Piano Album

Jack Reilly: The Harmony of Bill Evans

Michel Petrucciani: Ten Transcription

Követelmények

Négyszólamú balkéz harmóniák.

A balkéz harmóniákból képzett négyszólamú harmóniák kíséretre. "Drop two"Diatonikus váltóhangokKétkezes transzkripciók

2-4 ütemes ritmus patternekkel való improvizálás harmóniahangokkal (négyeshangzat) és diatónikusváltóhangokkal.

Akkordbontásos (kibővített harmóniák, balkéz harmóniák) rögtönzési gyakorlatok.A tanult darabok kétkezes kísérete.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két különböző stílusú sztenderd témájának előadása kibővített harmóniákkal. Az egyik darabban egy-két periódusimprovizáció a tanult módokon, Bud Powell voicing és négyszólamú balkéz harmóniákkal kísérve.

- Egy kétkezes transzkripció előadása.

5. évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatokZenei ismeretek fejlesztése

- Rhythm Changes, szerkezete, harmóniaváza, variációi,

- Be-bop skálák

- 5-6 szólamú kétkezes kíséretek

- Stride, boogie-woogie stílus megismerése

Hangszerkezelés fejlesztése

- Az előző években tanult billentésmódok, játékformák fejlesztése

- Etűd játék a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

- Gyakorlatok 5-6 szólamú szűkfekvésű akkordokkal

- Kétkezes transzkripciók

- Be-bop skála gyakorlatok

- Stride és boogie-woogie darabok játszása

Improvizációs készség fejlesztése

- Rhythm Changes játéka. Rögtönzés harmónia hangokkal, váltóhangokkal és blues skálával. Bal kézben Bud Powellvoicing és balkéz harmónia.

- Felvételről leírt szólók játszása, felvétellel együtt és önállóan.

- A leírt szólókból motívumok megtanulása, beillesztése az önálló improvizációba.

- Szóló írása a már megtanult motívumok használatával.

Ajánlott tananyag

Mark Levin: Jazz Piano Book

Gonda János: A rögtönzés világa

Bill Dobbins: The Contempoary Jazz Pianist

Michel Petrucciani: Ten Transcription

Tony Genge: The Jazz Piano Solos of Red Garland

Követelmények

Rhythm Changes, szerkezete, harmóniaváza, variációi,

Be-bop skálák

Kétkezes transzkripciók

Stride és boogie-woogie darabok játszása

Felvételről leírt szólók játszása, felvétellel együtt és önállóan.

Szóló írása a már megtanult motívumok használatával.Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két különböző stílusú sztenderd előadása a tanult eszközök használatával. Intro - téma - improvizácio - téma - codaszerkezettel.
- Egy kétkezes transzkripció előadása.

6. évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatokZenei ismeretek fejlesztése

- Öt és hatszólamú block akkordok
- So What akkord
- Kvart akkordok kétkezes felrakása és használatuk bal kézben.
- Pentaton skálák
- Salsa és latin jazz, jazz-rock stílusok megismeréseHangszerkezelés fejlesztése
- Az előző években tanult billentésmódok, játékformák fejlesztése
- Etűd játék a zenei anyaghoz kapcsolódóan
- Pentaton skálagyakorlatok
- Összetett jazz-akkordok fordításainak játéka szűkfekvésben és drop two felrakásban
- Kétkezes transzkripciók
- Különböző montuno patternek játszása
- "Szintetizátoros" legato játék gyakorlása

Improvizációs készség fejlesztése

- Sztenderd témák eljátszása So What- és kvart-akkordok használatával.
- Önálló szóló írása adott darabra, majd a szóló játszása block-akkordokkal. Szűkfekvésben és drop two felrakással.
- Modális és álló harmóniás sztenderdekre improvizálás pentaton skálákkal és modális skálákkal.
- Felvételről leírt szólók játszása, felvétellel együtt és önállóan.
- A leírt szólókból motívumok megtanulása, beillesztése az önálló improvizációba.
- Szóló írása a már megtanult motívumok használatával.

Ajánlott tananyag

Mark Levin: Jazz Piano Book

Gonda János: A rögtönzés világa

Bill Dobbins: The Contempoary Jazz Pianist

Tony Genge: The Jazz Piano Solos of Red Garland

Bill Dobbins: The Chick Corea Classics

Mccoy Tyner: The McCoy Tyner Collection

Ramon Ricker: Pentatonic Scales for Jazz Improvisation

Követelmények

Öt és hatszólamú block akkordokSo What akkord

Kvart akkordok kétkezes felrakása és használatuk bal kézben.

Salsa és latin jazz, jazz-rock stílusok megismerése

Sztenderd témák eljátszása So What- és kvart-akkordok használatával.

Önálló szóló írása adott darabra, a szóló játszása block-akkordokkal, szűkfekvésben és drop two felrakással.A leírt szólókból motívumok megtanulása, beillesztése az önálló

improvizációba.
- Szóló írása a már megtanult motívumok használatával.
Év végi vizsga ajánlott anyaga
- Két önállóan a tanult módszerekkel kidolgozott sztenderd, improvizációval.
- Egy kétkezes transzkripció előadása.
Alapfokú évfolyamok "B" tagozat
3. évfolyam "B" tagozat
Fejlesztési feladatokZenei ismeretek fejlesztése
- Sus és fríg akkord.
- Bud Powell voicing.
- Egyszerű kadenciális formák
- Blues skála
- Moll modusok
- Kibővített harmóniák, összetett jazz-akkordok, ezek 5-6 szólamú kétkezes megfogása.
- Diatonikus váltóhangok
Hangszerkezelés fejlesztése
- Az előző években tanult billentésmódok, játékformák fejlesztése
- Etűd játék a zenei anyaghoz kapcsolódóan
- Szeptim futam, oktáv
- Kéz-vibrato (gyors staccato-repeticio)
- Trillák, tremolo
- Egyszerűbb transzkripciók előadása
- Páratlan ritmusú (3/4, 5/4, 6/4, 7/4) ritmusgyakorlatok
- Az előző években tanult billentésmódok, játékformák fejlesztése magasabb igénnyel.
- Váltakozó metrumú (3/4-4/4-3/4, 4/4-5/4 stb.)ritmusgyakorlatok
Improvizációs készség fejlesztése
- Blues improvizáció harmóniahangokkal (négyeshangzat), blues skálával és modális skálával (skálákkal), bal kézbenBud Powell-voicing kísérettel.
- Harmóniasorok átírása sus és fríg akkordok használatával. Egy sztenderd harmóniasorára 3-5 különböző variációkészítése.
- Minden tanult sztenderdre készíteni 2 és 3 hangos Bud Powell voicingot. A sus és fríg akkordokkal átharmonizáltharmóniasorokra is.
- Témák variálása Bud Powell voicing kísérettel.
- Szóló írása adott eszközökkel, figyelve a motívikus építkezésre.
- Szabad improvizáció gyakorlása.
- 2-4 ütemes ritmus patternekkel való improvizálás harmóniahangokkal (négyeshangzat) és diatonikusváltóhangokkal (a négyeshangzat hangjait körülírva) egyszerűbb jazzben használatos harmóniasorokra és bluesra.Minus-one-ra és önállóan Bud Powell voicing és négyszólamú balkéz harmónia kísérettel.
- Az előzőleg sus és fríg akkordokkal átharmonizált harmóniasorok harmóniáit kibővíteni összetett jazz-akkordokká.
Ajánlott tananyag

Mark Levin: Jazz Piano Book,

Bill Dobbins: The Contempoary Jazz Pianist

Bill Evans: Plays,

Bill Evans Fake Book,

Dave Brubeck: Deluxe Piano Album

Jack Reilly: The Harmony of Bill Evans,

Michel Petrucciani: Ten Transcription

KövetelményekEgyszerű kadenciális formákBlues skála

Szeptim futam, oktáv

Blues improvizáció harmóniahangokkal (négyeshangzat), blues skálával és modális bal kézben

2 és 3 hangos Bud Powell voicing készítései.

Témák variálása Bud Powell voicing kísérettel.

Szóló írása adott eszközökkel, figyelve a motívikus építkezésre.

Szabad improvizáció gyakorlása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két különböző stílusú sztenderd témájának előadása kibővített harmóniákkal. Az egyik darabban egy-két periódusimprovizáció a tanult módokon, Bud Powell voicing kísérettel.

- Egy kétkezes transzkripció előadása.

4. évfolyam "B" tagozat

Fejlesztési feladatokZenei ismeretek fejlesztése

- Kibővített harmóniák, összetett jazz-akkordok. Ezek 5-6 szólamú kétkezes megfogása.

- Négyszólamú balkéz harmóniák.

- A balkéz harmóniákból képzett négyszólamú harmóniák kíséretre. "Drop two"

- Diatonikus váltóhangok

- Horizontálás egyszerűbb harmóniasorokkal.

- Tritónuszos behelyettesítés

- Rhythm Changes, szerkezete, harmóniaváza, variációi,

- Be-bop skálák

Hangszerkezelés fejlesztése

- az előző években tanult billentésmódok, játékformák fejlesztése

- Etűd játék a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

- "Drop two" gyakorlatok négyeshangzatokkal és négyszólamú balkéz harmóniákkal.

- Kétkezes transzkripciók

- Váltakozó metrumú (3/4-4/4-3/4, 4/4-5/4 stb.) ritmusgyakorlatok

- Az előző években tanult billentésmódok, játékformák fejlesztése magasabb igénnyel.

- Gyakorlatok 5-6 szólamú szűkfekvésű akkordokkal

- Be-bop skála gyakorlatok

Improvizációs készség fejlesztése

- 2-4 ütemes ritmus patternekkel való improvizálás harmóniahangokkal (négyeshangzat) és diatónikusváltóhangokkal (a négyeshangzat hangjait körülírva) egyszerűbb jazzben használatos harmóniasorokra és bluesra.Minus-one-ra és önállóan Bud Powell voicing és

négyszólamú balkéz harmónia kísérettel.

- Az előzőleg sus és fríg akkordokkal átharmonizált harmóniasorok harmóniáit kibővíteni összetett jazz-akkordokká.

- A tanult darabok kétkezes kísérete.

- A sus és fríg akkordokkal előzőleg átharmonizált sorok tritónuszos behelyettesítéseinek eljátszása.

- Rhythm Changes játéka. Rögtönzés harmónia hangokkal, váltóhangokkal és blues skálával. Bal kézben Bud Powellvoicing és balkéz harmónia.

- Felvételről leírt szólók játszása, felvétellel együtt és önállóan.

Ajánlott tananyag

Mark Levin: Jazz Piano Book

Gonda János: A rögtönzés világa

Bill Dobbins: The Contempoary Jazz Pianist

Michel Petrucciani: Ten Transcriptions

Tony Genge: The Jazz Piano Solos of Red Garland

Követelmények

- Négyszólamú balkéz harmóniák.

- A balkéz harmóniákból képzett négyszólamú harmóniák kíséretre. "Drop two"

- Diatonikus váltóhangok

- Kétkezes transzkripciók

- 2-4 ütemes ritmus patternekkel való improvizálás harmóniahangokkal (négyeshangzat) és diatónikusváltóhangokkal.

- Akkordbontásos (kibővített harmóniák, balkéz harmóniák) rögtönzési gyakorlatok.

- A tanult darabok kétkezes kísérete.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két különböző stílusú sztenderd előadása a tanult eszközök használatával. Intro - téma - improvizáció - téma - codaszerkezettel.

- Egy kétkezes transzkripció előadása.

5. évfolyam "B" tagozat

Fejlesztési feladatokZenei ismeretek fejlesztése

- Rhythm Changes, szerkezete, harmóniaváza, variációi,

- Be-bop skálák

- 5-6 szólamú kétkezes kíséretek

- Stride, boogie-woogie stílus megismerése

- Öt és hatszólamú block-akkordok

- So What-akkord

- Kvart-akkordok kétkezes felrakása és használatuk bal kézben.

- Pentaton skálák

Hangszerkezelés fejlesztése

- Az előző években tanult billentésmódok, játékformák fejlesztése

- Etűd játék a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

- Gyakorlatok 5-6 szólamú szűkfekvésű akkordokkal

- Kétkezes transzkripciók
- Be-bop skála gyakorlatok
- Stride és boogie-woogie darabok játszása
- Az előző években tanult billentésmódok, játékformák fejlesztése magasabb igénnyel.
- Pentaton skálagyakorlatok
- Összetett jazz-akkordok fordításainak játéka szűkfekvésben és drop two felrakásban.Improvizációs készség fejlesztése
- Rhythm Changes játéka. Rögtönzés harmónia hangokkal, váltóhangokkal és blues skálával. Bal kézben Bud Powellvoicing és balkéz harmónia.
- Felvételről leírt szólók játszása, felvétellel együtt és önállóan.
- A leírt szólókból motívumok megtanulása, beillesztése az önálló improvizációba.
- Szóló írása a már megtanult motívumok használatával.
- Sztenderd témák eljátszása So What- és kvart-akkordok használatával.
- Önálló szóló írása adott darabra, majd a szóló játszása block-akkordokkal. Szűkfekvésben és drop two felrakással.

Ajánlott tananyag

Mark Levin: Jazz Piano Book

Gonda János: A rögtönzés világa

Bill Dobbins: The Contempoary Jazz Pianist

Tony Genge: The Jazz Piano Solos of Red Garland

Bill Dobbins: The Chick Corea Classics

McCoy Tyner: The McCoy Tyner Collection

Ramon Ricker: Pentatonic Scales for Jazz Improvisation

Követelmények

Rhythm Changes, szerkezete, harmóniaváza, variációi,

Be-bop skálák

Kétkezes transzkripciók

Stride és boogie-woogie darabok játszása

Felvételről leírt szólók játszása, felvétellel együtt és önállóan.

Szóló írása a már megtanult motívumok használatával.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két önállóan a tanult módszerekkel kidolgozott sztenderd, improvizációval.
- Egy kétkezes transzkripció előadása.

6. évfolyam "B" tagozat

Fejlesztési feladatokZenei ismeretek fejlesztése

- Öt és hatszólamú block akkordok
- So What akkord
- Kvart akkordok kétkezes felrakása és használatuk bal kézben.
- Pentaton skálák
- Salsa és latin jazz, jazz-rock stílusok megismerése
- "Upper structures"
- Alterált pentaton skálák

Hangszerkezelés fejlesztése

- Az előző években tanult billentésmódok, játékformák fejlesztése
- Etűd játék a zenei anyaghoz kapcsolódóan
- Pentaton skálagyakorlatok
- Összetett jazz-akkordok fordításainak játéka szűkfekvésben és drop two felrakásban
- Kétkezes transzkripciók
- Különböző montuno patternek játszása
- "Szintetizátoros" legato játék gyakorlása
- Az előző években tanult billentésmódok, játékformák fejlesztése magasabb igénnyel.
- Alterált pentaton skála gyakorlatok

Improvizációs készség fejlesztése

- Sztenderd témák eljátszása So What- és kvart-akkordok használatával.
- Önálló szóló írása adott darabra, majd a szóló játszása block-akkordokkal. Szűkfekvésben és drop two felrakással.
- Modális és álló harmóniás sztenderdekre improvizálás pentaton skálákkal és modális skálákkal.
- Felvételről leírt szólók játszása, felvétellel együtt és önállóan.
- Upper structures harmóniák bontásával való rögtönzés egyszerűbb harmóniasorokra, turn back patternekre.
- Alterált pentaton skálákkal improvizáció bluesra.
- Önálló szóló írása az adott skálák felhasználásával.
- A leírt szólókból motívumok megtanulása, beillesztése az önálló improvizációba.
- Szóló írása a már megtanult motívumok használatával.

Ajánlott tananyag

Mark Levin: Jazz Piano Book

Gonda János: A rögtönzés világa

Bill Dobbins: The Contempoary Jazz Pianist

Tony Genge: The Jazz Piano Solos of Red Garland

Bill Dobbins: The Chick Corea Classics

McCoy Tyner: The McCoy Tyner Collection

Ramon Ricker: Pentatonic Scales for Jazz Improvisation

Követelmények

Öt és hatszólamú block akkordokSo What akkord

Kvart akkordok kétkezes felrakása és használatuk bal kézben.

Salsa és latin jazz, jazz-rock stílusok megismerése

Sztenderd témák eljátszása So What- és kvart-akkordok használatával.

Önálló szóló írása adott darabra, a szóló játszása block-akkordokkal, szűkfekvésben és drop two felrakással.A leírt szólókból motívumok megtanulása, beillesztése az önálló improvizációba.Szóló írása a már megtanult motívumok használatával.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két önállóan a tanult módszerekkel kidolgozott jazz-sztenderd, improvizációval.
- Egy kétkezes transzkripció előadása.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

"A" tagozatonA tanuló

- ismerje a harmónia megfogások főbb formáit;

- ismerje a gyakoribb blues-sémákat, egyszerűbb blues-harmonizációkat, a II-V-I-es funkciós-improvizációs sémákfőbb formáit;

- ismerje a különböző kísérési módokat;

- ismerje a különböző improvizációs skálákat, skálamodelleket;

- ismerje a tananyag fontosabb improvizációs, stílus- és ritmikai gyakorlatait;

- rendelkezzen megfelelő repertoárral 5-10 különböző karakterű jazz-sztenderd játéka kotta nélkül, különbözőkísérési formákkal, egyszerű improvizáció;

- ismerjen néhány dúr és moll bluest;

- képes legyen 2-3 leírt kíséretet és szólót az eredeti hangfelvétellel unisono eljátszani."B" tagozaton

Az "A" tagozat követelményein felül a tanult ismeretek magasabb szintű alkalmazása (technika és előadásmód), és avégzett anyag mennyiségének növelése (repertoár)az elvárás. Adott esetben a tanuló legyen alkalmas szakirányútanulmányok folytatására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgyai és időtartamaJazz-zongora főtárgy"A" tagozaton minimum 10 perc;"B" tagozaton minimum 15 perc.

A vizsga tartalma"A" tagozat

- Egy etűd vagy technikai jellegű mű előadása (Pl. Peterson -Etud, C.Corea -Children's Song 6-20).

- Két különböző tempójú közismert jazz sztenderd előadása: téma- önálló improvizáció-kíséret.

- Öt sztenderdből álló repertoárból a vizsgabizottság által kiválasztott darab előadása egyszerű kísérettel ésimprovizációval.

A darabokat az etűd kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani."B" tagozat

- Egy etűd vagy technikai jellegű mű előadása (Pl. Bill Evans - The 70's solo piano, The Artisty Of Bil Evans, Petrucciani -ten transcriptions, Defrancesco Book, Oscar Peterson - Jazz piano solo).

- Rögtönzés a vizsgán megadott kadenciális (II-V-I), vagy blues harmóniasorra.

- Tíz sztenderdből álló repertoárból a vizsgabizottság által kiválasztott darab előadása egyszerű kísérettel ésimprovizációval.

Az előadási darabokat az etűd kivételével kotta nélkül kell játszani.A vizsga értékelése

- Megfelelés az előírt követelményeknek,

- Technikai felkészültség,

- Hangszerhasználat, billentés

- Helyes ritmus és tempó,

- Előadásmód,

- A zenei stílus és az előírások megvalósítása,

- Zenei memória,

- Alkalmazkodóképesség,
- Állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Rendszeresen hangolt zongora, lehetőség szerint két zongora.

Digitális zongora és/vagy egy minimum 51 billentyűs billentésérzékeny szintetizátor.

Metronom.

Hangrögzítésre és CD lejátszásra alkalmas audió eszköz.ZONGORA MELLÉKTÁRGY

Zongora melléktárgy a harmadik évfolyamtól "B" tagozaton tanuló tanulóknak ajánlott. A zongoratanulást a modernjazz improvizáció teszi elsősorban szükségessé. Elengedhetetlen, hogy a tanuló megismerkedjen a zenének olyanelemeivel és összefüggéseivel, amilyen például a harmonizáció, akkordfűzés, dallam és harmónia kapcsolata,többszólamúság, kíséret stb.

Mielőtt tehát a tanuló a jazz standard harmóniasorára rögtönözni kezdene, alaposan meg kell ismernie a darabharmóniai struktúráját, elemeznie kell azt tonális-funkciós szempontból.

A jazz-zongora melléktárgy tanítás feladataiIsmertesse meg a tanulóval

- a jazz és a modern kortárs improvizatív zene főbb irányzatait;
- az irányzatok technikai, zeneelméleti alapelemeit;
- a különböző technikák jellegzetes játékmódját és variációs lehetőségeit;
- a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait;
- a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

- technikai adottságait;
- hallását;
- zenei memóriáját,;
- muzikalitását, kreativitását, ritmusérzékét.Alakítsa ki a tanulóban
- a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát;
- a rendszeres munka igényét;.

1. évfolyam

Fejlesztési feladatokZenei ismeretek fejlesztése

- Kulcsok megismerése.
- Hangközök, hármashangzatok
- Modális skálák
- Pentaton skálák

Hangszerkezelés fejlesztése

- Ismerkedés a hangszerrel. Felépítése, mechanizmusa stb.
- Helyes ülés, kéztartás
- Kezek nevelése a helyes mozgásirányokra, ritmikai önállóságra
- A skálajáték bevezetése pentachordokkal és pentatonokkal.
- Játéktér megnövelése ujj alátevés nélkül.
- Hangközök, hármashangzatok játéka.

Ajánlott tananyag

Oscar Peterson: Jazz Piano for the young Pianist

KövetelményekHangközök, hármashangzatokModális skálákPentaton skálák

A skálajáték bevezetése pentachordokkal és pentatonokkal.Hangközök, hármashangzatok játéka.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy darab Bartók: Mikrokozmosz vagy

- Oscar Peterson: Jazz Piano for the young Pianist füzetből a gyerek tudásszintjének megfelelően.

2.évfolyam

Fejlesztési feladatokZenei ismeretek fejlesztése

- Négyeshangzatok és fordításaik

- Tonika, domináns, szubdomináns fogalma

- Harmónia és skála kapcsolata

- Enharmonikus hangok

Hangszerkezelés fejlesztése

- Kezek függetlenítésének fejlesztése.

- Dúr, moll skála és modális skálák

- Kettősfogás, hármashangzat bontás

- Etűdjáték a tanult zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Oscar Peterson: Jazz Piano for the young PianistChick Corea: Children Song

Követelmények

Négyeshangzatok és fordításaikDúr, moll skála és modális skálákKettősfogás, hármashangzat bontásEtűdjáték a tanult zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy darab Bartók: Mikrokozmosz II., Oscar Peterson: Jazz Piano for the young Pianist vagy Chick Corea: Children Songfüzetből a tanuló tudásszintjének megfelelően.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatokZenei ismeretek fejlesztése

- Háromhangos akkordfelrakás

- Bud Powell voicing

- Moll modusok

- Dúr és moll blues.

Hangszerkezelés fejlesztése

- Etűdjáték a tanult zenei anyaghoz kapcsolódóan.

- A polifon játék tovább fejlesztése

- Skálajáték kibővítése a tanult elemekkel.

- Pedálhasználat.

- I-IV-V-I, I-V-IV-I, II-V-I, III-VI-II-V kadenciák játéka C, G, D, F, Bb, Esz dúrban.

- Hangnemileg egyszerűbb standardek játéka háromhangos akkord felrakással

- Blues téma játszása bud powell voicing kísérettel

Ajánlott tananyag

Oscar Peterson: Jazz Piano for the young PianistChick Corea: Children SongMark Levin: Jazz

Piano Book

KövetelményekBud Powell voicingMoll modusokDúr és moll blues.

I-IV-V-I, I-V-IV-I, II-V-I, III-VI-II-V kadenciák játéka C, G, D, F, Bb, Esz dúrban.

Hangnemileg egyszerűbb standardek játéka háromhangos akkord felrakássalBlues téma játszása bud powell voicing kísérettel

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy darab Oscar Peterson: Jazz Piano for the young Pianist vagy Chick Corea: Children Song füzetből a gyerektudásszintjének megfelelően.

- Egy standard előadása a tanult módszerekkel.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatokZenei ismeretek fejlesztése

- Összetett jazzakkordok

- Összetett jazzakkordok és a moll modusok kapcsolata

- Turn-back patternek

- Balkéz harmóniák.

Hangszerkezelés fejlesztése

- Etűdjáték a tanult zenei anyaghoz kapcsolódóan.

- Skálajáték több oktávon keresztül két kézzel

- Összetett jazzakkordok és fordításaik játszása szűkfekvésben.

- Egyszerűbb standardek játéka téma - balkézharmónia megoldással.

Ajánlott tananyag

Oscar Peterson: Jazz Piano for the young PianistChick Corea: Children SongMark Levin: Jazz Piano Book

KövetelményekÖsszetett jazzakkordokTurn-back patternek

Etűdjáték a tanult zenei anyaghoz kapcsolódóan.Skálajáték több oktávon keresztül két kézzelÖsszetett jazzakkordok és fordításaik játszása szűkfekvésben.Egyszerűbb standardek játéka téma - balkézharmónia megoldással.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy darab Oscar Peterson: Jazz Piano for the young Pianist vagy Chick Corea: Children Song füzetből a gyerektudásszintjének megfelelően.

- Egy standard előadása a tanult módszerekkel.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközökRendszeresen hangolt zongora vagy elektromos zongora.Metronom.

Hangrögzítésre és CD lejátszásra alkalmas audió eszköz.

VONÓS TANSZAK

JAZZ-HEGEDŰ

A jazz-hegedű tanítás feladataiIsmertesse meg a tanulóval

- a jazz és a modern kortárs improvizatív zene főbb irányzatait;

- az irányzatok technikai, zeneelméleti alapelemeit;

- a különböző technikák jellegzetes játékmódját és variációs lehetőségeit;

- a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait;
- a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.
Fejlessze a tanuló
- technikai adottságait;
- hallását;
- zenei memóriáját;
- muzikalitását, kreativitását, ritmusérzékét;
- előadói készségét, személyiségét, kapcsolatteremtő képességét.
Alakítsa ki a tanulóban
- a jazz és a modern kortárs improvizatív zene iránti nyitottságot;
- a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát;
- a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát;
- a rendszeres munka igényét;
- az önálló gondolkodás igényét;
- az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.
Alapfokú évfolyamok "A" tagozat
1. évfolyam "A" tagozat
Fejlesztési feladatokZenei ismeretek fejlesztése
- A teljes kvintkör
- A dúr, összhangzatos moll és melodikus moll skálák fokaira épülő hármashangzatok
- A tempó és dinamikai jelek bővebb ismerete. Az amerikai és európai kottákban használt jelzések hasonlóságának éskülönbségének megismerése.
- Modális skálák
- Harmónia és skála kapcsolata
- Szving stílus alapjai
- Helyes gyakorlási metódus kialakítás
- A klasszikus hegedűtanulmányok alatt elsajátított hegedűjáték és a jazz hegedülés közötti hasonlóságok,különbségek megismerése.
Hangszerkezelés fejlesztése
- Az eddig tanult hangsorok (G, D, A, E és ezek moll hangsorai, az azonos alaphangról induló moll skálák is.) kétoktávon oda-vissza. Üres húrok használatával egyenletesség, folyamatosság fejlesztése.
I, III. fekvés elsajátítása.
- Klasszikus etűdök egyszerű ujjgyakorlatok bővítése. A tanult nyolcad mozgású etűdöket játsszuk külön vonóvalelőször nyújtott ritmusban és külön vonóval felfelé kezdve is.
- Dúr és moll hármashangzatok bontásainak gyakorlása két oktávon.
- A jazz-hegedüléshez szükséges vonókezelés és vonóbeosztás (hosszú és rövid vonózás technika, megismerése).
- A western, szving vonózás, hangkötés: egész-nyolcad-nyolcad hangértékek megszólaltatása külön vonóval, aváltakozó hangsúlyozás bevezetése a jobb kéz mutatóujja segítségével.
- A hangszer lehetőségei és sajátosságai a jazzben. (A hegedű jazzes megszólaltatásához szükséges lágyabb,levegősebb, laza vonózás kialakítása, vibráto nélküli hangok használata.)
- Tiszta, intonált hangkép kialakítása két oktávon.

- Vonó megállításának gyakorlása szinkópás lüktetésnél, mélyen fektetett vonóval.Improvizációs készség fejlesztése

- Rögtönzési gyakorlatok adott ritmussal, harmóniahangokkal.

- A blues és a szving egyszerű harmóniáinak, frazeálási lehetőségeinek bevezetése.

Szvinges (2-4-es) lüktetés kialakítása ritmusgyakorlatokkal, egyszerű jazz-sztenderdek segítségével és II-V-Ikadenciák segítségével.

- Egyszerű frazeálás, a rögtönzés kialakításához szükséges patternek megismerése.

Ajánlott tananyag

David N. Baker: A New and Innovative System for Learning to Improvise for Strings

David N. Baker: Stringed Instruments Improvisation, Vol. I (Violin and Viola) and Vol. II Cello and Bass)

Követelmények

Az amerikai és európai kottákban használt jelzések hasonlóságának és különbségének megismerése.Modális skálák

Harmónia és skála kapcsolataSzving stílus alapjai

Dúr és moll hármashangzatok bontásai két oktávon.A western, szving vonózás, hangkötésRögtönzési gyakorlatok adott ritmussal, harmóniahangokkal.A blues és a szving egyszerű harmóniáinak, frazeálás.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott és egy kijelölt skála három oktávon.

- Egy szabadon választott és egy kijelölt jazz etűd

- Egy egyszerű blues vagy jazz-sztenderd előadása a tanult zenei ismeretek és játéktechnika használatával, egyszerűimprovizációval.

2. évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatokZenei ismeretek fejlesztése

- A dúr, összhangzatos moll és a melodikus moll skálák fokaira épülő négyeshangzatok

- Dúr, moll blues

- Pentaton skálák és moduszaik

- Blues skála

- Bonyolultabb metrumok, 3/4, 5/8, 6/8-ad bevezetése

- Melódia átírása, anticipáció fogalma

- Frázis, motívum kapcsolata az improvizációban

- A portamento fogalma

Hangszerkezelés fejlesztése

- A jazz-hegedüléshez szükséges vonókezelés fejlesztése. (Vonóval, váltakozó ritmizálással).

- Az eddig tanult hangsorok bővítése (F, B, b, és ezek párhuzamos moll skálái és az azonos alaphangról induló mollskálák két oktávon)

- II., IV, V. fekvés megismerése.

- Mélyen befektetett vonózás, a jobb kéz mutatóujjal való hangsúlyozás fejlesztése.

- A "staccato" vonózás bevezetése

- A "pizzicato" játékmód bevezetése. Jobb és bal kézzel is.

- A különböző vibrátók megismerése.

- A vonózásban, mint a fúvós hangszereknél, levegő vétel van, ezért a tanulóban ki kell

alakítani az off beat-re induló,megakasztott vonókezelést, ami elősegíti a dallamívek, rögtönzött motívumok összekötését.

- Tiszta, intonált hangkép fejlesztése három oktávon.

Improvizációs készség fejlesztése

- Improvizációs gyakorlatok fejlesztése a harmóniák és a skálák énekeltetésével, ritmusképletek tapsolásával.

- Triolás, tizenhatodos ritmusgyakorlatok. Ritmusok tapsolása, játszása pengetve és vonóval.

- Jazz-darabok elemzése, transzkripciós gyakorlatok bevezetése.

- A jazz-hegedülésben használatos frazírozás, a rögtönzés fejlesztése adott ritmusban, megadott ütemhosszúságbanegyszerűbb kadenciákra.

- A blues és a szving egyszerű harmóniáinak, frazeálási lehetőségeinek fejlesztése.

- Egyszerűbb dallamok, improvizációk, motívumok leírása, elemzése.

- Jazzes lüktetés, a vonóval való ritmizálás, hangsúlyozás fejlesztése.

- Rögtönzési gyakorlatok bluesra. Adott ritmus blues skálával. Kérdés - felelet.

- Zongorakísérettel való előadás bevezetése.

Ajánlott tananyag

David N. Baker: A New and Innovative System for Learning to Improvise for Strings

David N. Baker: Stringed Instruments Improvisation, Vol. I (Violin and Viola) and Vol. II Cello and Bass)

Követelmények

A jazz-hegedüléshez szükséges vonókezelés fejlesztése.A különböző vibrátók.

Jazz-darabok elemzése, transzkripciós gyakorlatok.

A blues és a szving egyszerű harmóniáinak, frazeálási lehetőségeinek fejlesztése.Egyszerűbb dallamok, improvizációk, motívumok leírása, elemzése.Rögtönzési gyakorlatok bluesra. Adott ritmus blues skálával.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott és két kijelölt skála két oktávon.

- Egy szabadon választott és két kijelölt jazz etűd.

- Két különböző tempójú egyszerű blues vagy jazz-sztenderd bemutatása a tanult zenei ismeretek és játéktechnikahasználatával, egyszerű improvizációval, zongora kísérettel.

3. évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatokZenei ismeretek fejlesztése

- Moll moduszok

- Jazz-ben használt szerkesztési elvek megismerése

- Jazzban használatos zenei formák megismerése (AABA, ABAC stb.)

- Sus és fríg akkord fogalma

Hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig tanult hangsorok bővítése három oktávon, ezek tempójának gyorsítása.

- A páros és a páratlan metrumok összekötése.

- Azonos alapról induló modális skálák fejlesztése.

- Skálák és hármashangzatok, négyeshangzatok bontásainak gyakorlása a tanult jazzes vonásokkal.

- Természetes üveghangok.

- A jazz-hegedüléshez szükséges vonókezelés fejlesztése (Vonóval, váltakozó ritmizálással).
- A "pizzicato" játékmód fejlesztése, különös tekintettel a bal kézre.
- Tiszta, intonált hangkép kialakítása három oktávon.

Improvizációs készség fejlesztése

- Improvizációs gyakorlatok harmóniahangokkal és moll moduszokkal.
- Hosszabb ritmus-patternekkel való improvizálás.
- A tanár által kijelölt jazz-darabok elemzésének folytatása, transzkripciós gyakorlatok.
- A blues és a szving egyszerű harmóniáinak, frazeálási lehetőségeinek fejlesztése.
- Egyszerűbb dallamok, improvizációk, motívumok leírása, elemzése.
- A "levegő vétel"-es, megakasztott vonókezelés fejlesztése, a dallamívek, rögtönzött motívumok összekötésénekgyakorlása.
- Zongorakísérettel való előadás fejlesztése.

Ajánlott tananyag

David N. Baker: A New and Innovative System for Learning to Improvise for Strings

David N. Baker: Stringed Instruments Improvisation, Vol. I (Violin and Viola) and Vol. II Cello and Bass)

Matt Glaser and Stephane Grappelli: Jazz Violin

Alice Kay Kanack: Improvisation for Children

Fred Lipsius with Evan Price: Reading Key Jazz Rhythms

Követelmények

A páros és a páratlan metrumok összekötése.

Azonos alapról induló modális skálák fejlesztése.

Improvizációs gyakorlatok harmóniahangokkal és moll moduszokkal.

Hosszabb ritmus-patternekkel való improvizálás.

Egyszerűbb dallamok, improvizációk, motívumok leírása, elemzése.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott és két kijelölt skála három oktávon.
- Egy szabadon választott és két kijelölt jazz etűd.
- Két különböző tempójú egyszerű blues vagy jazz-sztenderd bemutatása a tanult zenei ismeretek és játéktechnikahasználatával, egyszerű improvizációval, zongora kísérettel.

4. évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatokZenei ismeretek fejlesztése

- Összetett jazz-akkordok (69, 79, 11, 13 stb.)
- Összetett jazz-akkordok és a modális skálák, moll moduszok kapcsolata.
- Diatonikus váltóhangok.
- Horizontálás egyszerűbb sztenderdekkel.

Hangszerkezelés fejlesztése

- Azonos alapról induló modálisok gyakorlása.
- Skálák és hármashangzatok, négyeshangzatok bontásainak folytatása.
- Felhangok, üveghangok fejlesztése.
- A "pizzicato" játékmód fejlesztése.
- A kettős fogású, duplahangok bevezetése (terc skálák G, C, D, A, és ezek moll hangsorai)

"pizzicato" módban.

- A skálák, üres húr nélkül való gyakorlása, a második és harmadik fekvésből indulva.

- Tiszta, intonált hangkép kialakítása az összes fekvésben.

Improvizációs készség fejlesztése

- A blues és a szving harmóniáinak, dallamíveinek frazeálási lehetőségeinek bevezetése.

- Improvizációs gyakorlatok diatonikus váltóhangokkal.

- Rögtönzés az összetett jazz-akkordok hangjaival egyszerűbb, jazzben használatos kadenciákra.

- Dallamok, improvizációk, motívumok leírása, elemzése.

- A tanuló önállóan írt, egyszerű harmónia sorainak, saját improvizációs motívumainak fejlesztése.

- Jazzes, szvingelő lüktetés fejlesztése, jazz-sztenderdek repertoárszerű kialakítása.

- Zongorakísérettel való előadás.

Ajánlott tananyag

David N. Baker: A New and Innovative System for Learning to Improvise for Strings

David N. Baker: Stringed Instruments Improvisation, Vol. I (Violin and Viola) and Vol. II Cello and Bass)

Matt Glaser and Stephane Grappelli: Jazz Violin

Matt Glaser and Joe Viola: Jazz Chord Studies for Violin

Craig Duncan: Fiddling Chord Book

Követelmények

Összetett jazz-akkordok (69, 79, 11, 13 stb.)

Diatonikus váltóhangok.

Horizontálás egyszerűbb sztenderdekkel.

A blues és a szving harmóniáinak, dallamíveinek frazeálási lehetőségeinek megismerése.Improvizációs gyakorlatok diatonikus váltóhangokkal.

Rögtönzés az összetett jazz-akkordok hangjaival egyszerűbb, jazzben használatos kadenciákra.Dallamok, improvizációk, motívumok leírása, elemzése.

Jazzes, szvingelő lüktetés fejlesztése, jazz-sztenderdek repertoárszerű kialakítása.Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott és két kijelölt skála négy oktávon.

- Egy szabadon választott és két kijelölt jazz etűd.

- Két különböző tempójú blues vagy jazz-sztenderd bemutatása a tanult zenei ismeretek és játéktechnikahasználatával, egyszerű improvizációval, zongora kísérettel.

5. évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatokZenei ismeretek fejlesztése

- Rhythm changes, szerkezete, harmóniaváza, variációi,

- Be-bop skálák

- Alterált dominánsok

Hangszerkezelés fejlesztése

- Bonyolultabb, páros és páratlan metrumok, variált ritmizációk összekötésének fejlesztése.

- Etűd játék a tanult zenei anyaghoz kapcsolódóan.

- A quart, quint kettős fogású skálák megszólaltatása "pizzicato" módban
- A quart, quint skálák bevezetése "arco" módban.
- Hangközök lejátszása pengetve, illetve vonóval "kíséret" céllal.
- Tiszta, intonált, biztonságos hegedülés kialakítása négy oktávon.

Improvizációs készség fejlesztése

- Improvizációs gyakorlatok be-bop skálákkal.
- Rhythm changes gyakorlatok. Harmónia hangos improvizáció. Diatonikus váltóhangokkal rögtönzés.
- Szóló írása adott harmóniasorra a tanult eszközökkel.
- Dallamok, improvizációk, motívumok, transzkripciók leírása, elemzésének fejlesztése.
- A tanuló önállóan írt, egyszerű harmónia sorainak, saját improvizációs motívumainak fejlesztése.
- Zongorakísérettel való előadás.

Ajánlott tananyag

David N. Baker: A New and Innovative System for Learning to Improvise for Strings

David N. Baker: Stringed Instruments Improvisation, Vol. I (Violin and Viola) and Vol. II Cello and Bass)

Matt Glaser and Stephane Grappelli: Jazz Violin

Matt Glaser and Joe Viola: Jazz Chord Studies for Violin

Craig Duncan: Fiddling Chord Book

Julie Lyonn Lieberman: Improvising Violin

Didier Lockwood: Cordes et ame Improvisation, method for jazz violinKövetelmények

Rhythm changes, szerkezete, harmóniaváza, variációi,Alterált dominánsok

Improvizációs gyakorlatok be-bop skálákkal.

Rhythm changes gyakorlatok.

Harmónia hangos improvizáció.

Diatonikus váltóhangokkal rögtönzés.

A tanuló önállóan improvizációs motívumainak fejlesztése.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két szabadon választott és két kijelölt skála négy oktávon.
- Két szabadon választott és két kijelölt jazz etűd.
- Három különböző tempójú blues vagy jazz-sztenderd bemutatása a tanult zenei ismeretek és játéktechnikahasználatával, egyszerű improvizációval, zongora kísérettel.

6. évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatokZenei ismeretek fejlesztése

- Modális jazz megismerése
- Kvart akkordok
- Pentaton skálák használata a modális jazzben.
- Salsa és latin jazzben a hegedű használata, szerepe.
- Hegedű szerepe a jazz-rockban.

Hangszerkezelés fejlesztése

- Pentaton skálagyakorlatok, minden moduszban és kromatikusan.

- Kvart skálák gyakorlása.
- Trilla, pergőtechnika fejlesztése.
- Vibrátó fejlesztése minden fekvésben.
- Akkordok kettőshanggal (pengetve vagy vonóval) való megszólaltatásának fejlesztése "kíséret" céllal.Improvizációs készség fejlesztése
- Improvizációs gyakorlatok álló harmóniákra pentaton skálákkal és modális skálákkal.
- Váltakozó metrumú ritmus patternekkel való improvizálás.
- Dallamok, improvizációk, motívumok, transzkripciók leírása, elemzésének fejlesztése.
- A tanuló önállóan írt, egyszerű harmónia sorainak, saját improvizációs motívumainak fejlesztése.

Ajánlott tananyag

Matt Glaser and Stephane Grappelli: Jazz Violin

Matt Glaser and Joe Viola: Jazz Chord Studies for Violin

Craig Duncan: Fiddling Chord Book

Julie Lyonn Lieberman: Improvising Violin

Julie Lyonn Lieberman: Rockin' Out With Blues Fiddle

Sam Bardfeld: Salsa Violin: How to Play Salsa, Charanga and Latin Jazz Violin

Didier Lockwood: Cordes et ame Improvisation,method for jazz violin

Követelmények

Modális jazz megismerése

Pentaton skálák használata a modális jazzben.

Salsa és latin jazzben a hegedű használata, szerepe.

Pentaton skálagyakorlatok, minden moduszban és kromatikusan.

Improvizációs gyakorlatok álló harmóniákra pentaton skálákkal és modális skálákkal.

Váltakozó metrumú ritmus patternekkel való improvizálás.

Dallamok, improvizációk, motívumok, transzkripciók leírása, elemzésének fejlesztése.A tanuló önállóan írt, saját improvizációs motívumainak fejlesztése.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két szabadon választott és két kijelölt skála négy oktávon.
- Két szabadon választott és két kijelölt jazz etűd.
- Három különböző tempójú blues vagy jazz-sztenderd bemutatása a tanult zenei ismeretek és játéktechnikahasználatával, egyszerű improvizációval, zongora kísérettel, esetleg a tanszak más hangszeres tanulóival duó, trióformációban.

Alapfokú évfolyamok "B" tagozat

3. évfolyam "B" tagozat

Fejlesztési feladatokZenei ismeretek fejlesztése

- Moll moduszok.
- Jazz-ben használt szerkesztési elvek megismerése.
- Jazzban használatos zenei formák megismerése (AABA, ABAC stb.).
- Sus és fríg akkord fogalma.
- Összetett jazz-akkordok (69, 79, 11, 13 stb.)
- Összetett jazz-akkordok és a modális skálák, moll moduszok kapcsolata.Hangszerkezelés

fejlesztése

- Az eddig tanult hangsorok bővítése három oktávon, ezek tempójának gyorsítása.
- A páros és a páratlan metrumok összekötése.
- Azonos alapról induló modális skálák fejlesztése.
- Skálák és hármashangzatok, négyeshangzatok bontásainak gyakorlása a tanult jazzes vonásokkal.
- Természetes üveghangok.
- Azonos alapról induló modálisok gyakorlása.
- Skálák és hármashangzatok, négyeshangzatok bontásainak folytatása.Improvizációs készség fejlesztése
- Improvizációs gyakorlatok harmóniahangokkal és moll moduszokkal.
- Hosszabb ritmus patternekkel való improvizálás.
- A blues és a szving harmóniáinak, dallamíveinek frazeálási lehetőségeinek bevezetése.
- Improvizációs gyakorlatok diatonikus váltóhangokkal.
- Rögtönzés az összetett jazz-akkordok hangjaival, egyszerűbb jazzben használatos kadenciákra.Ajánlott tananyag

David N. Baker: A New and Innovative System for Learning to Improvise for Strings

David N. Baker: Stringed Instruments Improvisation, Vol. I (Violin and Viola) and Vol. II Cello and Bass)

Matt Glaser and Stephane Grappelli: Jazz Violin

Matt Glaser and Joe Viola: Jazz Chord Studies for Violin

Craig Duncan: Fiddling Chord Book

Követelmények

Jazz-ben használt zenei formák, szerkesztési elvek megismerése.Azonos alapról induló modális skálák.

Improvizációs gyakorlatok harmóniahangokkal és moll moduszokkal.Hosszabb ritmus patternekkel való improvizálás.Improvizációs gyakorlatok diatonikus váltóhangokkal.

Rögtönzés az összetett jazz-akkordok hangjaival, egyszerűbb jazzben használatos kadenciákra.Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két szabadon választott és két kijelölt skála négy oktávon.
- Két szabadon választott és két kijelölt jazz etűd.
- Négy különböző tempójú blues vagy jazz-sztenderd (kettőt a tanár választ ki) bemutatása a tanult zenei ismeretekés játéktechnika alkalmazásával (téma, improvizáció, téma) formában, zongora kísérettel.

4. évfolyam "B" tagozat

Fejlesztési feladatokZenei ismeretek fejlesztése

- Diatonikus váltóhangok
- Horizontálás egyszerűbb sztenderdekkel
- Rhythm changes, szerkezete, harmóniaváza, variációi
- Be-bop skálák
- Blues átharmonizálása

Hangszerkezelés fejlesztése

- A "pizzicato" játékmód fejlesztése.

- A kettős fogású, duplahangok bevezetése (terc skálák G, C, D, A, és ezek moll hangsorai) "pizzicato" módban.
- A skálák, üres húr nélkül való gyakorlása, a második és harmadik fekvésből indulva.
- Bonyolultabb, páros és páratlan metrumok, variált ritmizációk összekötésének fejlesztése.
- Etűd játék a tanult zenei anyaghoz kapcsolódóan.
- A quart, quint kettős fogású skálák megszólaltatása "pizzicato" módban
- A quart, quint skálák bevezetése "arco" módban.

Improvizációs készség fejlesztése

- Improvizációs gyakorlatok be-bop skálákkal.
- Rhythm changes és blues gyakorlatok. Harmónia hangos improvizáció. Diatonikus váltóhangokkal rögtönzés.
- A tanuló önállóan írt, egyszerű harmóniasorainak, saját improvizációs motívumainak fejlesztése.
- Jazzes, szvingelő lüktetés fejlesztése, jazz-sztenderdek repertoárszerű kialakítása.
- Zongorakísérettel való előadás.

Ajánlott tananyag

David N. Baker: A New and Innovative System for Learning to Improvise for Strings

David N. Baker: Stringed Instruments Improvisation, Vol. I (Violin and Viola) and Vol. II Cello and Bass)

Matt Glaser and Stephane Grappelli: Jazz Violin

Matt Glaser and Joe Viola: Jazz Chord Studies for Violin

Craig Duncan: Fiddling Chord Book

Julie Lyonn Lieberman: Improvising Violin

Didier Lockwood: Cordes et ame Improvisation,method for jazz violinKövetelmények

Horizontálás egyszerűbb sztenderdekkelBe-bop skálák

Improvizációs gyakorlatok be-bop skálákkal.Rhythm changes és blues gyakorlatok.Rögtönzés diatonikus váltóhangokkal.Jazz-sztenderdek repertoárszerű kialakítása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két szabadon választott és két kijelölt skála négy oktávon.
- Két szabadon választott és két kijelölt jazz etűd.
- Négy különböző tempójú blues vagy jazz-sztenderd (kettőt a tanár választ ki) bemutatása a tanult zenei ismeretekés játéktechnika alkalmazásával (téma, improvizáció, téma) formában, zongora kísérettel.

5. évfolyam "B" tagozat

Fejlesztési feladatokZenei ismeretek fejlesztése

- Alterált dominánsok;
- Modális jazz megismerése;
- Kvart akkordok;
- Pentaton skálák használata a modális jazzben.Hangszerkezelés fejlesztése
- Hangközök lejátszása pengetve, illetve vonóval "kíséret" céllal.
- Pentaton skálagyakorlatok, minden moduszban és kromatikusan.
- Kvart skálák gyakorlása.

- Trilla, pergőtechnika fejlesztése.

- Vibrato fejlesztése minden fekvésben.

- Akkordok kettőshanggal (pengetve vagy vonóval) való megszólaltatásának fejlesztése "kíséret" céllal.Improvizációs készség fejlesztése

- Improvizációs gyakorlatok álló harmóniákra pentaton skálákkal és modális skálákkal.

- Váltakozó metrumú ritmus patternekkel való improvizálás.

- Önálló transzkripciók írása. A leírt szólókból kiírt és megtanult motívumokkal saját szóló írása, szerkesztése.Ajánlott tananyag

David N. Baker: A New and Innovative System for Learning to Improvise for Strings

David N. Baker: Stringed Instruments Improvisation, Vol. I (Violin and Viola) and Vol. II Cello and Bass)

Matt Glaser and Stephane Grappelli: Jazz Violin

Matt Glaser and Joe Viola: Jazz Chord Studies for Violin

Craig Duncan: Fiddling Chord Book

Julie Lyonn Lieberman: Improvising Violin

Didier Lockwood: Cordes et ame Improvisation, method for jazz violin

Követelmények

Modális jazz megismerése;

Pentaton skálák használata a modális jazzben.

Improvizációs gyakorlatok álló harmóniákra pentaton skálákkal és modális skálákkal.Váltakozó metrumú ritmus patternekkel való improvizálás.Önálló transzkripciók írása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két szabadon választott és két kijelölt skála négy oktávon.

- Két szabadon választott és két kijelölt jazz etűd.

- Négy különböző tempójú blues vagy jazz-sztenderd (kettőt a tanár választ ki) bemutatása a tanult zenei ismeretekés játéktechnika alkalmazásával (téma, improvizáció, téma) formában, zongora kísérettel.

6. évfolyam "B" tagozat

Fejlesztési feladatokZenei ismeretek fejlesztése

- Salsa és latin jazzben a hegedű használata, szerepe.

- Hegedű szerepe a jazz-rockban.

- A tritónuszos behelyettesítés használata.

- Harmóniasorok átharmonizálása.

- Alterált pentaton skálák

- Distancia skálák

Hangszerkezelés fejlesztése

- Arpeggio vonózás, akkord törés fejlesztése

- Felhangok használata a frázisok végén.

- Alterált pentaton skálagyakorlatok.

- Distancia skálagyakorlatok

Improvizációs készség fejlesztése

- Improvizációs gyakorlatok bluesra alterált pentaton skálákkal.

- A tanult módszerekkel átharmonizált harmóniasorokra adott eszközökkel (harmónia hangok, diatonikus éskromatikus váltóhangok) önálló szóló írása és játszása.

- Három a négyben - négy a háromban érzet kialakítását szolgáló gyakorlatok. Adott ritmusképletekkel valórögtönzések.

Ajánlott tananyag

Matt Glaser and Stephane Grappelli: Jazz ViolinMatt Glaser and Joe Viola: Jazz Chord Studies for ViolinCraig Duncan: Fiddling Chord BookJulie Lyonn Lieberman: Improvising Violin

Didier Lockwood: Cordes et ame Improvisation,method for jazz violin

Julie Lyonn Lieberman: ckin' Out With Blues Fiddle Salsa Violin: How to Play Salsa,

Sam Bardfeld: Charanga and Latin Jazz Violin

Didier Lockwood: Cordes et ame Improvisation,method for jazz violin

Követelmények

- A tritónuszos behelyettesítés használata.

- Harmóniasorok átharmonizálása.

- Distancia skálák ismerete

- Felhangok használata a frázisok végén.

- Improvizációs gyakorlatok bluesra alterált pentaton skálákkal.

- Átharmonizált harmóniasorok önálló írása és játszása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két szabadon választott és két kijelölt skála négy oktávon (a skálák játszása oda-vissza értendő).

- Három skála kettősfogással "pizzicato" és "arco" módban.

- Két szabadon választott és két kijelölt jazz etűd vagy rövidebb előadási darab.

- Négy különböző tempójú és hangulatú blues vagy jazz-sztenderd,(lehet közöttük a tanuló saját szerzeménye,amennyiben annak színvonala megfelel a tanszak követelményeinek, kettőt a tanár választ ki.) előadása a tanultakfelhasználásával (bevezetés, téma, improvizáció, téma, befejezés) formában a tanszakokból összeállítottformációban (pl.: zongora, gitár, dob, basszus, hegedű duók, triók, quartettek) jazzkoncertszerű előadás módban.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

"A" tagozatonA tanuló

- ismerje a hegedű fekvéseit, játékmódjait;

- ismerje a gyakoribb blues-sémákat, egyszerűbb blues-harmonizációkat, a II-V-I-es funkciós improvizációs sémákfőbb formáit;

- ismerje a különböző improvizációs skálákat, skálamodelleket;

- ismerje a tananyag fontosabb improvizációs, stílus- és ritmikai gyakorlatait;

- rendelkezzen megfelelő repertoárral 5-10 különböző karakterű jazz-sztenderd játéka kotta nélkül, különbözőkísérési formákkal, egyszerű improvizáció;

- ismerjen néhány dúr és moll bluest;

- legyen képes 2-3 leírt kíséretet és szólót az eredeti hangfelvétellel uniszónóban eljátszani;"B" tagozaton

Az "A" tagozat követelményein felül a tanult ismeretek magasabb szintű alkalmazása (technika és előadásmód), és avégzett anyag mennyiségének növelése (repertoár) az elvárás.

Adott esetben a tanuló legyen alkalmas szakirányútanulmányok folytatására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgyai és időtartamaJazz-hegedű főtárgy"A" tagozaton minimum 10 perc;"B" tagozaton minimum 15 perc.

A vizsga tartalma"A" tagozat

- Dúr és moll skálák 7#, 7b-ig a hegedű "klasszikus" hangterjedelmében

- Egy jazz-etűd vagy transzkripció előadása (transzkripció esetében kísérettel) - Ramon Ricker: Pentatonic scales forjazz improvisation nehézségi szintjén.

- két különböző tempójú jazz-sztenderd bemutatása (téma-önálló improvizáció-téma formában) kotta nélkül

"B" tagozat

- Dúr és moll skálák 7#, 7b-ig legalább a hegedű "klasszikus" hangterjedelmében

- Modális skálák

- Rögtönzés a vizsgán megadott egyszerű (pl. II-V-I) kadenciális harmóniasorra,

- Transzkripció előadása felvétellel, vagy kísérettel, (Realbook) nehézségi szintjén

- Egy dúr blues (kadenciális), moll blues, Rhythm changes téma - rögtönzött improvizáció - téma formában, aháromból a vizsgabizottság választ

- Két különböző tempójú jazz-sztenderd bemutatása (téma - önálló improvizáció - téma formában)A transzkripció kivételével minden kotta nélkül játszandó

A vizsga értékelése

- Megfelelés az előírt követelményeknek

- Technikai felkészültség

- Hangszerhasználat, vonókezelés

- Helyes ritmus és tempó

- Előadásmód

- A zenei stílus és az előírások megvalósítása

- Zenei memória

- Alkalmazkodóképesség

- Állóképesség

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő mennyiségű és minőségű hangszer.

Rendszeresen hangolt zongora vagy elektromos zongora.

Nagyméretű falitükör.

Legalább egy darab állítható kottaállvány.

Metronóm.

Hangrögzítésre és CD lejátszásra alkalmas audió eszköz.

JAZZ-BŐGŐ

A jazzbőgő tanulását - a hangszer adottságai miatt - csak a megfelelő testi fejlettség elérésével, más hangszerekhez

képest viszonylag későn lehet elkezdeni.

Az egyéb hangszeres előtanulmány nem feltétel, de ajánlott.

A jazzbőgő-tanítás feladataiIsmertesse meg a tanulókkal

- a nagybőgő történetét, irodalmát, a hangszer különböző változatait;

- a hangszer akusztikai sajátosságait, a húrok elrendezését, az erősítő berendezés kezelését, a helyes hangzásbeállítását;

- a jazz-bőgőzés kiemelkedő muzsikusait.

Alakítson ki

- könnyed hangszerkezelést, s az ehhez szükséges alapvető pengetési technikákat;

- megfelelő jobb- és balkéz-technikát;

- dinamikailag árnyalt, telt és kifejező basszusgitár hangot.

Fordítson különös figyelmet

- a hangindításra, tónusra;

- a stílusos és igen ritmikus kísérő játékra;

- az árnyalt frazeálásra, artikulációra;

- a virtuóz játéktechnikára való törekvésre;

- a zenekari darabok karakterének elsajátítására;

- a megfelelő kísérő figurák (groove-ok) tanulására;

- a megfelelő tempó és dinamika kialakítására.

Segítse készségfejlesztő improvizációs gyakorlatokkal a tanuló zenei fejlődését, különös tekintettel

- az öt- és hétfokú diatonikus skálákra, ezek moduszaira, s ezek hangkészletéből kialakított rögtönzésgyakorlatokra;

- a különböző ritmikai függetlenítési gyakorlatokra;

- a jazz alapvető akkordkészletének gyakorlására, valamint az akkordbontások gyakorlására;

- a dúr és moll bluesok kíséretére, az egyszerű blues-sémák elsajátítására;

- az akkordfűzések egyszerű basszusvezetésére;

- a II-V-I funkciós-improvizációs séma differenciált gyakorlására;

- a különböző fogások, gyors figurák, basszusmenetek tudatosítására.

Alapfokú évfolyamok "A" tagozat

1. évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatokHangszerkezelés fejlesztése

- A hangszer részeinek ismertetése.

- Test- és hangszertartás.

Jobbkéz-technika fejlesztése

- I. pizzicato mód.

- Üres húr-gyakorlatok, illetve húrváltás-variációk.Balkéz-technika fejlesztése:

- Előgyakorlatok az ujjak könnyed, de erőteljes használatához, erőteljes, laza lefogás, "kopogós" legato játék,szabályos balkar- és kéztartás.

- Helyes ujjtávolság (kis szekund az 1., 2., és 2., 4., nagy szekund az 1., 4. ujj között).

- A két kéz összehangolása: a fél fekvés majd I. fekvés - a fekvésváltás gyakorlása, beidegzése, majd fekvésenkéntennek fokozatos folytatása a II. fekvésig.

Improvizációs készség fejlesztése

- Alapvető jazzakkordok.

- Ritmikai alapelvek - two beat, four beat, fill in, különböző metrumokban.

- A kísérés improvizációjának elmélete, majd alapvető, egyszerű gyakorlati alkalmazása.

- Egyszerű basszusok alkalmazása akkordjelzések alapján.

- Tradicionális blues, különböző hangnemekbe transzponálva

- Harmóniabontások (hármas- és négyeshangzatok)

Ajánlott tananyag

Montág Lajos: Bőgőiskola I.

Franz Simandl: Kontrabass Schule I-II.

William Curtis: A modern method for string bass (üreshúr-variációk, fél és 1. fekvés stb., a 34. oldalig)Bob Haggart: Bass Method

Oscar Petiford - Eric Moseholm: Jazz Bass Facing (etűdök a kvintkörön át, szekvenciák, kromatika)

Ed Friedland : Bass Method 1.

U.ő.: Building Walking bass lines

Rufus Reid: The Evolving bassist (üreshúr-gyakorlatok)

Jamey Aebersold: Nothin' but blues (Vol. 2.) - a hangzó anyag alkalmazása egyszerű basszusok játszásával, azakkordjelzések alapján.

A továbbiakban valamennyi hangszeriskola szabadon használható a tanár megítélése szerint, a javasolt darabokmellett.

Követelmények

Az összes dúr és moll skála, kromatikus skála lassú tempóban a 2. fekvésig, az I. pizzicato móddal.

Gyakorlatok, etűdök, pizzicato játékkal.

Tradicionális blues és transzpozíciói (technikai, harmóniabontásai és periódusgyakorlat).

Jazzakkordok ismerete és bontásai.

Egyszerű basszusok alkalmazása akkordjelzések alapján.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Dúr és moll skálák játéka II. fekvésig

- Hármas és négyeshangzatok bontása

- Egy moll és egy dúr blues kísérete

2. évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatok:Hangszerkezelés fejlesztéseJobbkéz-technika fejlesztése

- II. pizzicato mód (egyujjas - külön a mutató, illetve középső ujjal) a gyorsabb technika számára.

- Kisebb-nagyobb ujjfelület használata.

Balkéz-technika fejlesztése

- Továbbfejlesztés a IV. fekvésig a korábbi szempontok szerint.

- További kéz- és ujjerősítő gyakorlatok, a kar holtsúlyának kihasználása.
- Fekvésváltás, húrváltás, intervallumok növekvő sorrendben.
- Skálák, kromatikus skálák, hármashangzatok, etűdök, gyakorlatok a fentiek elsajátítására.Improvizációs készség fejlesztése
- A kísérés improvizációjának további tanulmányozása, gyakorlása (a korábbi szempontok szerint).
- Harmóniabontások, szekvenciák a IV. fekvésig.
- Basszusvezetés: egyszerű basszusok alkalmazása, vezetése.
- Kromatikus, dupla kromatikus, domináns, diatonikus vezetések.
- Basszusvezetés harmóniabontással. (Egy- és két ütemes hosszúságban.)
- Különböző dúr és moll blues-sémák.
- Egyszerű periódusgyakorlatok.

Ajánlott tananyag

Montág Lajos: Bőgőiskola II.

Franz Simandl: Kontrabass Schule III.

William Curtis: A modern method for string bass

Bob Haggart: Bass Method

Oscar Petiford - Eric Moseholm: Jazz Bass Facing

Rufus Reid: The Evolving bassist

John Fischer: Anleitung zur improvisation für bass (Jazz-Studio)Ed Friedland: Building walking bass lines

Követelmények

Az összes dúr és moll skála, kromatikus skála, a 4. fekvésig I. illetve II. pizzicato móddal váltakozva, több tempóban.Gyakorlatok, etűdök pizzicato játékkal.

Harmóniaszekvenciák a kvintkörön át két- és egytaktusos bontással (kottából improvizálva).Basszusvezetés egyszerű és harmóniabontásos alapon.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Db-, D-, Eb-, E-moll fejből, ujjrenddel, továbbá kromatikus skálák a IV. fekvésig.
- Két gyakorlat, etűdök pizzicato játékmóddal.
- Harmóniaszekvenciák (egy-és kétütemes hosszúságban).
- Blues-sémák, patternek, turnbackek egyszerű és harmóniabontásos basszusvezetéssel.

3. évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatokHangszerkezelés fejlesztéseJobbkéz-technika fejlesztése

-III. pizzicato mód (váltott ujjas, azaz a mutató- és a középső ujj felváltva játszik).
- Az ujjak helyezése, támasztás az alsó húrra (kivéve az E-húron való játéknál).
- Húrváltás - ujjrendi szempontok.
- A háromféle pizzicato mód váltott alkalmazása különböző tempókban.
- A jobb kéz tónus- és ritmuskészségének további fejlesztése (Rufus Reid: Üreshúr-variációk).

Balkéz technika fejlesztése

- Továbbfejlesztés a VI. fekvésig a korábbi szempontok szerint.
- A szabályos balkéz-tartás állandó ellenőrzése, a " kopogós" technika fejlesztése.
- Legato fekvés- és húrváltás.

- Dúr és moll skálák
- Hármashangzatok kis és nagy felbontása.
- Harmónia- és dallam-szekvenciák.
- Modális skálák, gyakorlatok.
- Egyhúros skálák.
- Funkciós fogalmak.
- Hangköz-skálák (terc, kvart, kvint stb.)
- Ügyességi, fekvésváltási gyakorlatok.
- Kottaolvasás - a lapról olvasás fejlesztése.
- Tempó, ritmus, frazírozás, függetlenítés, dinamika gyakorlása skálák, etűdök, darabok segítségével.Improvizációs készség fejlesztése
- A kísérés improvizációjának további tanulmányozása, gyakorlása a korábbi és újabb szempontok és módok szerint.
- Basszusvezetés - walking bass egyszerű basszusok alkalmazásával (alap, kvint, esetleg terc), harmóniabontással(harmóniahangokkal, illetve a harmónia teljes bontásával), diatónikus skálahangokkal (átmenő-, váltóhangok,előzés stb.), kromatikával, blues-hangokkal (kromatikus átmenőhang, felső, alsó váltóhang stb
- Kadenciális gyakorlatok: IIm7-V7-maj7 (vagy 6); II7-V7-Imaj7 (vagy 6); IVm7-V7-Imaj7 (6); IVmaj7 (6)-V7-Imaj7(6);

IIm7b5-V7b9-Immaj7 (6); IIm7b5-V7b9-Imaj7 (6) stb.

- Patternek és turnbackek: VI-II-V-I; IIIl-VI-II-V-I; III-bIII-II-bII-I; l-VIIm7b5-III7-Vl; I-Vm7-I7-IV stb.A szóló improvizáció alapjainak megismerése, a dallami gondolkodás fejlesztése.

Improvizációs elmélet, gyakorlat:

- egy adott hanggal való rögtönzés
- adott hangközzel való rögtönzés
- a pentaton dallamvilág bevezetése,
- a négyütemes periódusban való gondolkodás fejlesztése, a kontrasztelv bevezetése.
- blues-forma, periódustagolás
- blues-hangok, blues-skála

Ajánlott tananyag

William Curtis: A modern method for string bassBob Haggart: Bass MethodRufus Reid: The Evolving bassist

John Fischer: Anleitung zur improvisation für bass (Jazz-Studio)

Jamey Aebersold: The II - V - I Progression (Vol. 3.) - valamint a sorozat többi kötete.

Chuck Sher: The improvizor's bass method

Ed Friedland : Bass Improvization

Mike Richmond: Modern walking bass technique

Ray Brown: Bass method (hangköz-skálák)

Követelmények

Az összes skála és hármashangzatok helyes ujjrenddel való biztos tudása a VI. fekvésig,Hangköz-skálák.

Kísérés és szóló improvizáció (blues) a fentiek szerint.Ed Friedland : Bass Improvization 3 -

10. gyak.Modern walking bass technique (F-dúr) "A" gyakorlat.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két oktávos hármashangzatbontások (kis és nagy felbontás) bemutatása helyes ujjrenddel.
- Skálák - a háromféle pizzicato móddal.
- Hangköz-skálák legalább egy hangnemben két oktávon keresztül.
- Egy blues (Blue Monk , Straight no chaser,stb.) téma, kíséret, szóló előadása.

4. évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatokHangszerkezelés fejlesztése

- Továbbfejlesztés a VII. fekvésig a korábbi szempontok szerint.
- Egészhangú skálák.
- Fél-egész skála.
- "Ritmusvariációs" kromatikus skála.
- Tempótartási, függetlenítési gyakorlat egy, majd két oktávon belül (duola-triolaváltás oktávos, majd együtemesperiodikával - fél, szimpla, dupla, tripla stb. tempókban gyorsítva, majd lassítva.
- Pontozott ritmus és szinkópa kettős értelmezése és gyakorlata, átkötött hang.
- Frazírozás - alapgyakorlatok skálák, etűdök által, szimmetrikus, majd aszimmetrikus hangsúlygyakorlatok.
- Speciális basszus alapritmikák, ritmusképletek (szving, afro-amerikai, latin, rock stb).

Improvizációs készség fejlesztése

- Az előző évi anyag továbbfejlesztése.
- Stílustanulmányok: kísérés, szóló, combo. Kiemelkedő muzsikusok játékának megfigyelése, tanulmányozása.
- A hallgatott anyag lejegyzése, utánjátszása a jazz improvizációs nyelvezetének elsajátítása érdekében.
- Repertoár-tanulás és bővítés - jazz-sztenderdek, bluesok.

Ajánlott tananyag

Ed Friedland : Bass Improvization

Modern walking bass technique

Berkes B. stílustanulmánya

Rufus Reid: The Evolving bassist

John Goldsby: Jazz Bass Book

Chuck Sher: The improvizor's bass method

Ed Friedland: Bass Improvization

Mike Richmond: Modern walking bass technique

Követelmények

Skálák, hármashangzatok, harmóniabontások nagyobb tempókban.

Gyakorlatok, etűdök.

Ritmusvariációs skála, hangköz-skálák.

Kísérés és szóló improvizáció a megadott szempontok szerint.

.Pettiford - E.Moseholm-iskola: az összes etűd, darab.

John Goldsby: Jazz Bass Book - dom7 blues etűd

Berkes B. stílustanulmánya Kozma: Autumn leaves című dalára (téma és improvizációs minta).

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- John Goldsby: Jazz Bass Book - dom7 blues etűd
- Autumn leaves
- Egy szabadon választott jazzdarab előadása (formai, technikai, stilisztikai kidolgozottsággal)

5. évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatokHangszerkezelés fejlesztése

Hüvelykujj-fekvések elsajátítása C-ig. Szűk- és tágfekvés gyakorlása skálák, harmóniabontások, szekvenciák, etűdöksegítségével. Hangközök növekvő, csökkenő nagyságban, haránt-, illetve hosszanti irányban, legato, staccato,tremolo, repetíció, glissando, tompítás - dempfelés, kötések (két, három vagy több hanggal), balkéz-pizzicato,arpeggio, dupla-, triplafogások, akkordok, üveghangok.

Improvizációs készség fejlesztése

- Stílustanulmányok: kísérés, szóló, combo, big band játék.
- Melodikus bass line alkotása - nem alaphangindítással.
- A walking bass ritmikai dúsítása: skippek, ghost skippek, szinkópált ritmusok,
- Húzott-kötött hangok, balkéz elpengetések, triolák.
- A vertikális és horizontális improvizáció.
- Latin, afro-kubán ritmusok.
- Repertoártanulás és bővítés - jazz-sztenderdek, bluesok.

Ajánlott tananyagJ. Aebersold: The Bass traditionMike Richmond: Modern walking bass techniqueEd Friedland: Expending walking bass linesJohn Goldsby: Jazz Bass BookEd Friedland: Bass ImprovizationO. Stagnaro - C. Sher: The latin bass bookChuck Sher: The improvizor's bass method

Követelmények

Skálák, harmóniák bontása nagyobb tempókban.Walking bass-játék ritmikai és melódiai bővítéssel.Paul Chambers: Blue spring - transzkripció

Mike Richmond: Modern walking bass technique (A-tól E-ig - F-dúr)

Ed Friedland: Expending walking bass lines

John Goldsby: Jazz Bass Book (64-70. fejezet)

Ed Friedland: Bass Improvization (14. track-ig)

O.Stagnaro - C. Sher: The latin bass book (2-4. gyakorlat)

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- C-dúr skála két oktávon keresztül.
- Hármashangzatok és hangköz-skálák.
- Paul Chambers: Blue spring - transzkripció
- John Goldsby: Jazz Bass Book - Autumn leaves (kíséret, szóló)
- Alterált dom7 blues etűd
- O. Stagnaro - C. Sher: The latin bass book (4. gyakorlat)
- Két különböző stílusú (szving, latin) darab előadása (téma, kíséret, szóló)

6. évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatokHangszerkezelés fejlesztése

- Hüvelykujj-fekvések elsajátítása (G-ig)
- Legato, staccato, tremolo, repetíció, glissando, tompítás - dempfelés, kötések (két, három vagy több hanggal),balkéz-pizzicato, arpeggio, dupla-, triplafogások, akkordok, üveghangok.

Improvizációs készség fejlesztése

- Klasszikus trió játék.
- Duó játék - ellenpontozás, ellenmozgások alkalmazása.
- A tempó és harmónia érzékeltetése (kettősfogások, akkordok, stb.) szóló játék közben.
- Intro és coda szerkesztése.
- Latin ritmusvariációk
- Tizenhatodos lüktetés (jazz-rock, funky stb.)
- Gridek tanulmányozása és alkalmazása.
- Modális improvizáció.
- Szólójáték, parafrázis.

Ajánlott tananyag

O. Stagnaro - C. Sher: The latin bass book.
Mike Richmond: Modern walking bass technique
Ed Friedland: Expending walking bass lines
John Goldsby: Jazz Bass Book
Ed Friedland: Bass Improvization
J. Aebersold: Bass Tradition
Chuck Sher: The improvizor's bass method

KövetelményekTrió és duó (szóló) játék.

O. Stagnaro - C. Sher: The latin bass book (5-10. gyakorlat)
Mike Richmond: Modern walking bass technique (F gyakorlat - F-dúr)
Ed Friedland: Expending walking bass lines
John Goldsby: Jazz Bass Book (71 -72. fejezet)
Ed Friedland: Bass Improvization (39. track-ig)

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- G-dúr skála három oktávon keresztül.
- Egy szabadon választott sztenderd bemutatása szólóban (intro, téma, szóló, coda)
- O. Stagnaro - C. Sher: The latin bass book (6. gyakorlat)
- John Goldsby : Jazz Bass Book - Perdido vagy So what szóló
- Két különböző stílusú (szving, latin) darab előadása (téma, kíséret, szóló)

Alapfokú évfolyamok "B" tagozat

3. évfolyam "B" tagozat

Fejlesztési feladatokHangszerkezelés fejlesztése

- Jobbkéz-technika: III. pizzicato mód (váltott ujjas - a mutató- és a középsőujj váltva).
- Húrváltás - ujjrendi szempontok.
- A háromféle pizzicato mód váltott alkalmazása különböző tempókban.
- A jobb kéz tónus- és ritmuskészségének további fejlesztése (Rufus Reid: Üreshúr-variációk).
- Balkéz-technika: továbbfejlesztés a VII. fekvésig a korábbi szempontok szerint.

- A szabályos balkéz-tartás állandó ellenőrzése, a "kopogós" technika fejlesztése.
- Legato fekvés- és húrváltás.
- Dúr és moll skálák.
- Hármashangzatok kis és nagy felbontása.
- Harmónia- és dallam-szekvenciák.
- Modális skálák, gyakorlatok.
- Egyhúros skálák.
- Egészhangú skálák.
- Fél-egész skála.
- Hangköz-skálák (terc, kvart, kvint stb.)
- Ügyességi, fekvésváltási gyakorlatok.
- Kottaolvasás - a lapról olvasás fejlesztése.
- Tempó, ritmus, frazírozás, függetlenítés, dinamika gyakorlása, skálák, etűdök, darabok segítségével.
- Pontozott ritmus és szinkópa kettős értelmezése és gyakorlata, átkötött hang.
- Frazírozás - alapgyakorlatok, skálák, etűdök által, szimmetrikus, majd aszimmetrikus hangsúlygyakorlatok.Improvizációs készség fejlesztése
- A kísérés improvizációjának további tanulmányozása, gyakorlása a korábbi és újabb szempontok és módok szerint.
- Basszusvezetés - walking bass egyszerű basszusok alkalmazásával (alap, kvint, esetleg terc), harmóniabontással(harmóniahangokkal, illetve a harmónia teljes bontásával), diatonikus skálahangokkal (átmenő-, váltóhangok,előzés stb.), kromatikával, blues-hangokkal (kromatikus átmenőhang, felső, alsó váltóhang stb.), ellenponttal,ritmikai differenciálással (díszítő, színező elemek).
- Mindezek külön-külön, majd együttesen az eddig tanult sémákkal, valamint az egyszerűbb funkciós sorokrólfokozatosan áttérve a bonyolultabbakra, jazz-sztenderdek játszása.
- Kadenciális gyakorlatok: IIm7-V7-Imaj7 (vagy 6); II7-V7-Imaj7 (vagy 6); IVm7-V7-Imaj7 (6); IVmaj7 (6)-V7-Imaj7(6); IIm7b5-V7b9-Immaj7 (6); IIm7b5-V7b9-Imaj7 (6) stb.
- Patternek és turnbackek: VI-II-V-I; III-VI-II-V-I; III-bIII-II-bII-I; I-VIIm7b5-III7-VI; I-Vm7-I7-IV stb.
- Speciális basszusmenetek, alapritmusok, ostinatók megismerése, elsajátítása.
- Hallásgyakorlatok a harmónia-, funkció- és periódusérzék fejlesztésére.
- A szóló improvizáció alapjainak megismerése, a dallami gondolkodás fejlesztése.Improvizációs elmélet, gyakorlat:
- egy adott hanggal való rögtönzés;
- adott hangközzel való rögtönzés;
- a pentaton dallamvilág bevezetése;
- a négyütemes periódusban való gondolkodás fejlesztése, a kontrasztelv bevezetése;
- blues-forma, periódustagolás;
- blues-hangok, blues-skála;
- kadenciális gyakorlatok;
- ritmus, frazírozás, függetlenítés, súlykérdések, a szünet szerepe, a dinamika alkalmazása, ritmikai képletek eltolásosgyakorlata;

- patternek, turnbackek, majd sztenderdek, repertoár gyűjtése.

Ajánlott tananyag

William Curtis: A modern method for string bassBob Haggart: Bass MethodRufus Reid: The Evolving bassist

John Fischer: Anleitung zur improvisation für bass (Jazz-Studio)

Jamey Aebersold: The II - V - I Progression (Vol. 3.) - valamint a sorozat többi beszerezhető kötete.

Jamey Aebersold Music minus one sorozatának valamennyi beszerezhető kötete, elsősorban az 1-3 kötet.

Chuck Sher: The improvizor's bass method

Ed Friedland: Bass Improvization

Mike Richmond: Modern walking bass technique

Ray Brown: Bass method (hangköz-skálák)

Követelmények

Az összes skála és hármashangzat helyes ujjrenddel való biztos tudása a VII. fekvésig.Hangköz-skálák.

Kísérés és szóló improvizáció (blues) a fentiek szerint.Latin ritmus-ostinatók és - variációk.Ed Friedland: Bass Improvization 3-10. gyakorlatModern walking bass technique (F-dúr) ("A-C" gyakorlat)

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két oktávos hármashangzatbontások (kis és nagy felbontás) bemutatása helyes ujjrenddel.

- Skálák - a háromféle pizzicato móddal.

- Hangköz-skálák legalább egy hangnemben két oktávon keresztül.

- Egy dúr és egy moll blues (téma, kíséret, szóló előadása)

4. évfolyam "B" tagozat

Fejlesztési feladatokHangszerkezelés fejlesztése

- Az előző évi szempontok szerinti továbbfejlesztés.

- Hüvelykujjfekvések elsajátítása (C-ig) szűk- és tágfekvés gyakorlása, skálák, harmóniabontások, szekvenciák,etűdök segítségével.

- Hangközök növekvő, csökkenő nagyságban, haránt-, illetve hosszanti irányban.

- "Ritmusvariációs" kromatikus skála.

- Tempótartási, függetlenítési gyakorlat egy, majd két oktávon belül (duola-triolaváltás oktávos, majd együtemesperiodikával - fél, szimpla, dupla, tripla stb. tempókban gyorsítva, majd lassítva.

- Speciális basszus alapritmikák, ritmusképletek (szving, afro-amerikai, latin, rock).

Improvizációs készség fejlesztése

- Az előző évi anyag továbbfejlesztése.

- Stílustanulmányok: kísérés, szóló, combo.

- Kiemelkedő muzsikusok játékának megfigyelése, tanulmányozása.

- A hallgatott anyag lejegyzése, utánjátszása a jazz improvizációs nyelvezetének elsajátítása érdekében.

- Repertoártanulás és bővítés - jazz-sztenderdek, bluesok.

Ajánlott tananyag

Lásd a III. évfolyam felhasználható anyagát

Berkes B. stílustanulmánya

Rufus Reid: The Evolving bassist

John Godsby: Jazz Bass Book

Chuck Sher: The improvizor's bass method

Ed Friedland: Bass Improvization

Mike Richmond: Modern walking bass technique

Követelmények

Skálák, hármashangzatok, harmóniabontások nagyobb tempókban.

Hüvelyk-fekvéses skálák, gyakorlatok, etűdök.

Ritmusvariációs skála, hangköz-skálák.

Kísérés és szóló improvizáció a megadott szempontok szerint.

John Goldsby: Jazz Bass Book (dom7 blues etűd)

Berkes B. stílustanulmánya Kozma: Autumn leaves (téma és improvizációs minta).Év végi vizsga ajánlott anyaga

- C-dúr skála két oktávon keresztül (hármashangzataik és hangköz-skáláik).

- John Goldsby: Jazz Bass Book - dom7 blues etűd, Autumn leaves.

- Egy szabadon választott jazzdarab szólisztikus előadása (formai, technikai, stilisztikai kidolgozottsággal).

5. évfolyam "B" tagozat

Fejlesztési feladatokHangszerkezelés fejlesztése

- Hüvelykujj- fekvések elsajátítása (G-ig).

- Legato, staccato, tremolo, repetíció, glissando, tompítás, dempfelés, kötések (két, három vagy több hanggal).

- Balkéz-pizzicato

- Arpeggio, dupla-, triplafogások, akkordok, üveghangok.Improvizációs készség fejlesztése

- Stílustanulmányok: kísérés, szóló, combo, big band-játék.

- Melodikus bass line alkotása - nem alaphang indítással.

- A walking bass ritmikai dúsítása: skippek, ghost skippek, szinkópált ritmusok, húzott-kötött hangok, balkézelpengetések, triolák.

- A vertikális és horizontális improvizáció.

- Latin, afro-kubán ritmusok.

- A hallgatott anyag lejegyzése, utánjátszása a jazz improvizációs nyelvezetének elsajátítása érdekében.

- Alterált skálák és akkordok.

Ajánlott tananyagJ. Aebersold: The Bass traditionMike Richmond: Modern walking bass techniqueEd Friedland: Expending walking bass linesJohn Goldsby: Jazz Bass BookEd Friedland: Bass ImprovizationO. Stagnaro - C. Sher: The latin bass bookChuck Sher: The improvizor's bass method

Követelmények

Skálák, harmóniák bontása nagyobb tempókban.Walking bass-játék ritmikai és melódiai bővítéssel.10 számos repertoár

Paul Chambers: Blue spring - transzkripció

Mike Richmond: Modern walking bass technique (A-tól E-ig - F-dúr)Ed Friedland: Expending walking bass linesJohn Goldsby: Jazz Bass Book (64-70. fejezet)

Ed Friedland : Bass Improvization (14. track-ig)O. Stagnaro - C. Sher: The latin bass book (2-6. gyakorlat)

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- C-dúr skála két oktávon keresztül, vagy G-dúr három oktávon keresztül, hármashangzataik és hangköz-skáláik.
- Paul Chambers: Blue spring - transzkripció
- John Goldsby: Jazz Bass Book - Autumn leaves (kíséret, szóló)
- Alterált dom7 blues etűd
- O. Stagnaro - C. Sher: The latin bass book (6. gyakorlat)
- Három különböző stílusú (szving, latin, ballada) darab előadása (téma, kíséret, szóló)

6. évfolyam "B" tagozat

Fejlesztési feladatokHangszerkezelés fejlesztése

- Legato, staccato, tremolo, repetíció, glissando
- Tompítás - dempfelés, kötések (két, három vagy több hanggal), balkéz-pizzicato
- Arpeggio, dupla-, triplafogások, akkordok, üveghangok

Improvizációs készség fejlesztése

- Klasszikus trió játék
- Duó játék - ellenpontozás, ellenmozgások alkalmazása
- A tempó és harmónia egyedüli érzékeltetése (kettősfogások, akkordok, stb.)
- Intro és coda szerkesztése
- Latin ritmus-ostinatók
- Aszimmetrikus metrumok (3/4; 5/4; 7/8; 9/8 stb.)
- Tizenhatodos lüktetés (jazz-rock, funky stb.)
- Gridek tanulmányozása és alkalmazása
- Modális improvizáció
- Szólójáték, parafrázis

Ajánlott tananyag

O. Stagnaro - C. Sher: The latin bass book.

Mike Richmond: Modern walking bass technique

Ed Friedland: Expending walking bass lines

John Goldsby: Jazz Bass Book

Ed Friedland: Bass Improvization

J. Aebersold: Bass Tradition

Chuck Sher: The improvizor's bass method

Követelmények

Trió és duó és szóló játék

15 számos repertoár

O. Stagnaro - C. Sher: The latin bass book (5-10. gyakorlat)

Mike Richmond: Modern walking bass technique (F gyakorlat - F-dúr)

Ed Friedland: Expending walking bass lines

John Goldsby: Jazz Bass Book (71 -72. fejezet)

Ed Friedland: Bass Improvization (39. track-ig)

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott sztenderd bemutatása szólóban (intro, téma, szóló, coda)
- O. Stagnaro - C. Sher: The latin bass book - 6.gyakorlat
- John Goldsby: Jazz Bass Book - Perdido, So what vagy All the things you are szóló
- Három különböző stílusú (szving, latin, páratlan) darab előadása (téma, kíséret, szóló)

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

"A" tagozatonA tanuló

- ismerje a harmóniamenetes kísérés főbb formáit;
- ismerje a gyakoribb blues-sémákat, egyszerűbb blues-harmonizációkat, a II-V-I-es funkciós-improvizációs sémafőbb formáit;
- ismerje a jellegzetes basszusmeneteket és basszus alapritmikákat;
- ismerje a különböző improvizációs skálákat, skálamodelleket;
- ismerje a tananyag fontosabb improvizációs, stílus- és ritmikai gyakorlatait;
- rendelkezzen megfelelő repertoárral 5-10 különböző karakterű jazz-sztenderd játéka kotta nélkül, különbözőkísérési formákkal, egyszerű improvizáció);
- ismerjen néhány dúr és moll bluest (különböző kísérési módok, egyszerű improvizáció);
- képes legyen 2-3 leírt kíséretet és szólót az eredeti hangfelvétellel uniszónóban eljátszani.

"B" tagozaton

Az "A" tagozat követelményein felül a tanult ismeretek magasabb szintű alkalmazása (technika és előadásmód), és avégzett anyag mennyiségének növelése (repertoár) az elvárás. A tanuló legyen alkalmas szakirányú tanulmányokfolytatására.

A művészeti alapvizsga követelményeiA vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgyai és időtartamaJazz-basszusgitár főtárgy"A" tagozaton minimum 10 perc;"B" tagozaton minimum 10 perc.

A vizsga tartalma"A" tagozat

- Dúr és moll skálák a VI. fekvésig
- Hármashangzatok kis és nagy bontása (VI. fekvés)
- Négyeshangzat bontások
- Modális skálák
- Blues kíséret egyszerű hangnemekben: C, F, Bb, Eb, G
- Két különböző lüktetésű (szving, latin) jazz-sztenderd előadása (téma, kíséret)
- Transzkripció: szabadon választott jazz-sztenderd kíséret

"B" tagozat

- Dúr és moll skálák a VII. fekvésig
- Hármashangzatok kis és nagy bontása (VII. fekvés)
- Négyeshangzat bontások
- Modális skálák
- Blues kíséret (szving, 6/8-os) bármilyen hangnemekben.
- Kísérés a II-V-I funkciós-kadenciális sémára

- Három különböző lüktetésű (szving, latin, ballada stb.) jazz-sztenderd előadása (téma, kíséret, szóló)
- Transzkripció: szabadon választott jazz-sztenderd kíséret és szóló

A vizsga értékelése

- Megfelelés az előírt követelményeknek
- Technikai felkészültség
- Helyes jobb- és balkéz-technika
- Helyes vonókezelés
- Tiszta intonáció
- Helyes ritmus és tempó
- Előadásmód
- A zenei stílus és az előírások megvalósítása
- Zenei memória
- Alkalmazkodóképesség
- Állóképesség

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközökMegfelelő minőségű és mennyiségű Esz-menzúrás bőgő és tartozékok

Mp3 és CD lejátszó berendezés, valamint akusztikus vagy húr pick-up, basszuserősítő és hangfalMusic minus one-típusú felvételek

ÜTŐ TANSZAK

JAZZ-DOB

A tantárgy oktatásának célja, hogy a jazz mint önálló zenei nyelv eszközeinek, szabályainak megismerésével,hangszerkezelési és technikai eszközeivel, a tanult zenei ismeretek során előforduló különböző játékmódok,mozgásformák megismerésével, improvizációs készségfejlesztéssel a dob természetes kezelését, gyakorlatban valóalkalmazását elérje.

A jazz-dob tanítás feladataiIsmertesse meg a tanulóval

- a jazz és a modern kortárs improvizatív zene főbb irányzatait;
- az irányzatok technikai, zeneelméleti alapelemeit;
- a különböző technikák jellegzetes játékmódját és variációs lehetőségeit;
- a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait;
- a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

- technikai adottságait;
- hallását;
- zenei memóriáját;
- muzikalitását, kreativitását, ritmusérzékét;
- előadói készségét, személyiségét, kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban

- a jazz és a modern kortárs improvizatív zene iránti nyitottságot;
- a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát;

- a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát;
- a rendszeres munka igényét;
- az önálló gondolkodás igényét;
- az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót

- az igényes munkára;
- a jazz és a kortárs zenei koncertek látogatására;
- az érzelmi nyitottságra, toleranciára.

Adjon teret a tanuló

- fantáziájának kibontakozására;
- a kreativitás megnyilvánulására;
- az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót

- szakirányú továbbtanulásra;
- a továbbképző folytatására;
- a zenei életbe való bekapcsolódásra.

Alapfokú évfolyamok "A" tagozat

1.évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatokZenei ismeretek fejlesztése

- Verőfogás, kéztartás, testtartás
- Ütéstechnika: csuklómozgás (teljes ütés, leütés, felütés, kicsi ütés)
- Csuklómozgással dinamikai és hangsúlyozási gyakorlatok
- Alap kisdob gyakorlatok (egész, fél, negyed, nyolcad, triola és tizenhatod)
- Alap kézrend gyakorlatok: váltott, dupla, single paradiddle
- A jazz tányérjáték mozgása és ritmizálása
- Alap jazz-kíséret: ride- pergő, ride- lábdob függetlenítése (negyedhangokkal)
- Lábtechnika: fektetett és emelt sarok
- Tamokon való mozgások (egyenes és körirányú)

Improvizációs készség fejlesztése

- A kisdobgyakorlatokban található motívumokkal való improvizáció, kettő és négyütemes válaszolgatás
- Memória fejlesztés (kétütemes motívum visszadobolása)
- Jazz-kíséret improvizációja (negyedhangokkal) zenei alapra
- Improvizáció tamokon

Ajánlott tananyag

Dave Vose: The Reading Drummer (vagy hasonló kisdob kotta)

Ted Reed: Syncopation

Gary Chaffee: Rhythm & Meter Patterns

Uő.: Sticking Patterns

Nesztor Iván: Ritmusjáték és jazzdobolás

Követelmények

Biztos, jó megütés, szép hangzás a dobokon.Széles dinamikai játék.

Hallható különbség a hangsúlyos és hangsúlytalan hangok játékánál.Szvingesen lüktető tányérjáték.

Egységes dinamikájú és összerendezett ritmizálású jazz-kíséret.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Kisdob gyakorlat
- Hangsúlyozási gyakorlat
- Jazz-kíséret gyakorlat

2.évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatokZenei ismeretek fejlesztése

- Ütéstechnika: ujjmozgás (francia és német fogás)
- Kisdobgyakorlatok: 3/8, 6/8, 9/8, 12/8-os metrumok
- Tremoló és előke gyakorlatok

Gyakorlatok Ted Reed Syncopation kottája alapján

- Nyolcadosan és triolásan az alapdallam
- Pergőn hangsúlyozva
- Tamokon a hangsúlyok szétosztva
- Kisdob- nagydob szétosztásban
- Jazz-kíséretben a dallam először pergőn, majd nagydobon
- Rock-kíséretben a lábdob játssza a dallamot (egy és kétütemenként).

Improvizációs készség fejlesztése

- A szinkópa motívumokkal két- és négyütemes válaszolgatás.
- Két- és négyütem visszajátszása (memóriafejlesztés).
- Dobokon a szinkópa ritmusokkal improvizálni.
- Jazz-kíséret improvizáció zenei alapra.
- Rock-kíséret improvizáció zenei alapra.

Ajánlott tananyag

Dave Vose: The Reading Drummer (vagy hasonló kisdob kotta)Ted Reed: Syncopation

Steve Davis: The Ultimate Play Along For Jazz DrummersGary Chaffee: Technique PatternsNesztor Iván: Ritmusjáték És Jazzdobolás

Követelmények

Az ujjmozgás automatizálódjonMagabiztos kottaolvasás elsajátítása

A kíséret egységes dinamikával szólaljon meg, és ritmikailag összerendezett legyen.A söprűzésnél a két kéz játéka összerendezett legyen.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy kisdob gyakorlat
- Szinkópák hangsúlyozva tamokon
- Nyolc ütemes jazz-kíséret
- 2-3 egy ütemes rock kíséret

3. évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatokZenei ismeretek fejlesztése

- Ütéstechnika: Moeller-technika négyes, hármas és kettes ütésekkel

- Kisdob gyakorlatok: sextola és harmincketted
- Rudiments gyakorlatok
- Szinkópa gyakorlatok roll technikával.
- Jazz-kíséret: kisdob-nagydob szinkópa-szétosztásban
- Rock-kíséret: tizenhatodos lábdob osztással
- Latin-kíséret: bossa nova
- Söprűzési alapok (körirányú és egyenes vonalú)

Improvizációs készség fejlesztése
- Rudiments gyakorlatokkal improvizálni
- Szinkópás jazz-kíséretet improvizálni zenei alapra
- Tizenhatodos rock-kíséret zenei alapra
- Bossa nova kíséret zenei alapra

Ajánlott tananyag

Dave Vose: The Reading Drummer (vagy hasoló kisdob kotta)Ted Reed: Syncopation

Joe Morello: Master Studies

Alan Dawson: The Drummer's Complete Vocabulary

Steve Davis: The Ultimate Play Along For Jazz Drummers

Fred Dinkins: It' s About Time

Nesztor Iván: Ritmusjáték És Jazzdobolás

Követelmények

A Moeller-technika harmonikus mozgássá alakuljon.A rudimentseket elnevezésük szerint kell tudni játszani.A jazz-kíséret egységes dinamikájú és összerendezett ritmizálású legyen.A rock kíséreteket többféle cinkísérettel kell tudni játszani.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
- Kisdob gyakorlat
- Jazz-kíséret zenei alapra
- Rock kíséret zenei alapra
- Bossa nova kíséret zenei alapra

4. évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatokZenei ismeretek fejlesztése
- Ütéstechnika: a csukló az ujjak és a Moeller-mozgások összeharmonizálása
- Kisdob gyakorlat: rudimental ritual
- Jazz-kíséret a szinkópa ritmusokat a lábcin játssza
- Jazz-kíséret szünetes triolák kisdobon, majd nagydobon
- Rock-kíséret tempó tartási gyakorlatok
- Sorvégi díszítések
- Latin kíséret: szamba alapok
- Szólózás: két- és négyütemes gyakorlatok
- Söprűzés: jobb kéz szinkópa dallam, bal kéz kör illetve egyenes vonalú mozgásImpovizációs készségfejlesztés
- Jazz-kíséret lábcinnel szinkópa ritmizációt improvizálni
- Jazz-kíséret szünetes triolákkal improvizálni

- Rock-kíséret tempó-tartás zenei alapra
- Rock-kíséret díszítési gyakorlat zenére
- Szambát zenei alapra játszani

Ajánlott tananyag

Joe Morello: Master Studies

Alan Dawson: The Drummer's Complete Vocabulary

Nesztor Iván: Ritmusjáték és Jazzdobolás

Követelmények

A rudimental rituale-t egy tempóban megállás nélkül kell játszaniA lábcin függetlenítés dinamikailag és ritmikailag összerendezett legyen

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy oldal a rudimental rituale-ból
- Egy jazz-kíséret zenei alapra
- Egy rock-kíséret zenei alapra
- Szamba-játék zenei alapra

Fejlesztési feladatokZenei ismeretek fejlesztése

- Push pull technika
- Rudiments szólók
- Jazz-kíséret: a szünet és teljes triolák kisdob- nagydob osztásban
- Jazz-kíséret: transzkripciók játéka
- Rock kíséret: a lineáris játékmód
- Latin kíséret: 6/8 afro-cuban, songo, rumba

Improvizációs készség fejlesztése

- 4, 8 és 12 ütemes szólózás zenei alapra
- Rudiments szólók motívumaival való improvizáció kisdob majd nagydob felszereléseken
- Jazz-kíséret triolás improvizáció zenei alapra
- Rock-kíséret lineáris kíséret motívumok zenei alapra
- Latin-kíséretek zenei alapra

Ajánlott tananyag

Charley Wilcoxon: Modern Rudimental Swing Solos

Gary Chaffee: Time Functioning Patterns

Steve Daves: Masters of Time

Kim Plainfield: Advanced Concepts

Steve Houghton: Essential Styles 1-2

Nesztor Iván: Ritmusjáték és Jazzdobolás

Követelmények

Kíséret és szóló transzkripciók készítése szabadon választott zenékről

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy rudiments szóló
- Egy transzkripció játéka zenei alapra

- 2-3 egy vagy kétütemes lineáris kíséret
- Egy választott latin kíséret
6.évfolyam "A" tagozat
Fejlesztési feladatokZenei ismeretek fejlesztése
- Rudiments szólók
- Jazz-kíséret: transzkripciók játéka
- 3/4- es kíséret és szólózás
- Up tempo gyakorlatok ütővel és seprűvel
- Latin-kíséret: Mozambique, Guaguanco, Mambo
- Szólózás: 4, 8, 12 és 16 ütemes transzkripciók játéka
Improvizáció és készségfejlesztés
- Rudiments szóló motívumaival való improvizáció kisdobon, majd dobfelszerelésen
- Transzkripciók játéka zenei alapra
- Up tempo kíséret zenei alapra
- Latin kíséretek zenei alapra
- 4, 8, 12 és 16 ütemes improvizáció zenei alapra
Ajánlott tananyag
Charley Wilcoxon: Modern Rudimental Swing Solos
Steve Davis: Masters of Time
Steve Houghton: Essential Styles 1-2
Steve Davis: The Ultimate Play Along For Jazz Drummers
Colin Bailey: Drum Solos
Nesztor Iván: Ritmusjáték és Jazzdobolás
Követelmények
Kíséretek és szóló transzkripciók készítése szabadon választott zenékről
Év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy rudiments szóló
- Egy transzkripció zenei alapra
- Egy latin kíséret zenei alapra
- 4, 8, 12 és 16 ütemes szóló kottából majd improvizálva zenei alapra
Alapfokú évfolyamok "B" tagozat
3.évfolyam "B" tagozat
Fejlesztési feladatokZenei ismeretek fejlesztése
- Ütéstechnika: Moeller-technika négyes, hármas és kettes ütésekkel
- Kisdob gyakorlatok: sextola és harmincketted
- Rudiments gyakorlatok
- Szinkópa gyakorlatok roll technikával.
- Jazz-kíséret: kisdob-nagydob szinkópa-szétosztásban
- Rock-kíséret: tizenhatodos lábdob osztással
- Latin-kíséret: bossa nova
- Söprűzési alapok (körirányú és egyenes vonalú)Nyolcadok 3, 5 és 7-es elosztása

- váltott kézzel hangsúlyozva;
- kézrendekkel hangsúlyozva;
- kisdob- nagydob elosztása;
- teljes dobfelszerelésen elosztva.

Improvizációs készség fejlesztése

- 3, 5 és 7-es osztásokkal teljes dobfelszerelésen
- improvizálni zenei alapra
- osztásokat variálva improvizálni zenei alapra

Ajánlott tananyag

Gary Chaffee: Sticking Patterns

Követelmény

4,8, 12 és 16 ütemes nyolcados szólók komponálásaKülönböző ütéstechnikák

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Kisdob gyakorlat
- Jazz-kíséret zenei alapra
- Rock kíséret zenei alapra
- Bossa nova kíséret zenei alapra
- 5, 12 vagy 16 ütemes nyolcados improvizáció az osztásokkal

4. évfolyam "B" tagozat

Fejlesztési feladatokZenei ismeretek fejlesztése

- Ütéstechnika: a csukló az ujjak és a Moeller-mozgások összeharmonizálása
- Kisdob gyakorlat: rudimental ritual
- Jazz-kíséret a szinkópa ritmusokat a lábcin játssza
- Jazz-kíséret szünetes triolák kisdobon, majd nagydobon
- Rock-kíséret tempó tartási gyakorlatok
- Sorvégi díszítések
- Latin kíséret: szamba alapok
- Szólózás: két- és négyütemes gyakorlatok
- Söprűzés: jobb kéz szinkópa dallam, bal kéz kör illetve egyenes vonalú mozgásA triolák 4, 5 és 7-es elosztá
- váltott kézzel hangsúlyozva;
- kézrendekkel hangsúlyozva;
- kisdob- nagydob elosztásba;
- teljes dobfelszerelésen elosztva.

Improvizációs készség fejlesztéseA 4, 5 és 7-es osztásokkal teljes dobfelszerelésen

- improvizálni zenei alapra
- az osztásokat variálva improvizálni zenei alapra

Ajánlott tananyag

Gary Chaffee: Sticking Patterns

Követelmények

4,8, 12 és 16 ütemes szólók komponálásaKülönféle kiséretek (jazz, latin, szamba, rock)

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy oldal a rudimental rituale-ból
- Egy jazz-kíséret zenei alapra
- Egy rock-kíséret zenei alapra
- Szamba-játék zenei alapra
- 5, 12 vagy 16 ütemes triolás improvizáció az osztásokkal

5.évfolyam "B" tagozat

Fejlesztési feladatok

- Push pull technika
- Rudiments szólók
- Jazz-kíséret: a szünet és teljes triolák kisdob- nagydob osztásban
- Jazz-kíséret: transzkripciók játéka
- Rock kíséret: a lineáris játékmód
- Latin kíséret: 6/8 afro-cuban, songo, rumba

Zenei ismeretek fejlesztéseA tizenhatodok 3, 5 és 7-es elosztása

- váltott kézzel hangsúlyozva;
- kézrendekkel hangsúlyozva;
- kisdob-nagydob elosztása;
- teljes dobfelszerelésen elosztva.

Improvizációs készség fejlesztéseA 3, 5 és 7-es osztásokkal teljes dobfelszerelésen

- improvizálni zenei alapra;
- az osztásokat variálva improvizálni zenei alapra.

Ajánlott tananyag

Gary Chaffee: Sticking Patterns

Követelmény

4, 8, 12 és 16 ütemes tizenhatodos szólók komponálása.Teljes dobfelszerelésen elosztott játék, rudiments szó

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy rudiments szóló
- Egy transzkripció játéka zenei alapra
- 2-3 egy vagy kétütemes lineáris kíséret
- Egy választott latin kíséret
- 5, 12 vagy 16 ütemes tizenhatodos improvizáció az osztásokkal

6. évfolyam "B" tagozat

Fejlesztési feladatokZenei ismeretek fejlesztése

- Rudiments szólók
- A rudimental ritual-t memorizálva játszani
- Arrange gyakorlatok: kísérettel és szólózással
- Jazz-kíséret: transzkripciók játéka
- 3/4- es kíséret és szólózás
- Jazz-kíséret 5/4- ben
- Up tempo gyakorlatok ütővel és seprűvel
- Latin-kíséret: Mozambique, Guaguanco, Mambo

- Szólózás 5/4- ben

- Szólózás: 4, 8, 12 és 16 ütemes transzkripciók játéka

- Szabad szóló-szerkesztés

Improvizáció és készségfejlesztés

Arrange gyakorlatok zenei alapra: kísérettel és szólózással

- 5/4-es kíséret zenei alapra

- 5/4-es szólózás zenei alapra

Ajánlott tananyag

Steve Houghton: Essential Styles 1-2Steve Houghton: The Drumset Soloist

Követelmények

4, 8, 12 és 16 ütemes arrange-gyakorlatok komponálása és játékaÉv végi vizsga ajánlott anyaga

- kisdobon egy-két oldal a rudimental rituale-ból fejből játszva, majd utána hasonló motívumokkal improvizálni

- jazz-kíséret zenei alapra kottából és erre improvizálni

- latin kíséret zenei alapra kottából és erre improvizálni

- egy szabad dobszóló

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

"A" tagozatonA tanuló

- ismerje a különböző stílusok legfőbb jellemzőit;

- ismerje a gyakoribb blues-sémákat, a jazzben használt zenei formákat, szerkezeteket;

- ismerje a különböző kísérési módokat;

- ismerje a különböző arrange dobolás jellegzetességeit;

- ismerje a tananyag fontosabb improvizációs, stílus- és ritmikai gyakorlatait;

- rendelkezzen megfelelő repertoárral 5-10 különböző karakterű jazz standard játéka kotta nélkül, különböző kísérésiformákkal, egyszerű improvizáció;

- ismerjen néhány dúr és moll bluest;

- képes legyen 2-3 leírt kíséretet és szólót az eredeti hangfelvétellel uniszónó eljátszani;"B" tagozaton

Az "A" tagozat követelményein felül a tanult ismeretek magasabb szintű alkalmazása (technika és előadásmód), és avégzett anyag mennyiségének növelése (repertoár)az elvárás. Adott esetben a tanuló legyen alkalmas szakirányútanulmányok folytatására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartamaJazz-dob főtárgy"A" tagozat: minimum 10 perc"B" tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma"A" tagozat

- Kisdobon egy rudiments gyakorlat (Pl. C. Wilcoxin: Rudimental Swing Solos)

- Egy-egy szving és latin (samba, bossa nova) kíséret zenei alapra (Pl. Steve Houghton: Essential Styles, John Riley: TheArt of bop drumming).

- 4, 8, 12 és 16 ütemes szólók kottából majd improvizálva zenei alapra (Pl. S. Houghton: The Drumset Soloist, TerryO'Mahoney: Motivik Drumset Soloing).

"B" tagozat

- Kisdobon 1-2 oldal a Rudimental Ritual-ból (folyamatosan játszva) majd az adott motívumokkal improvizálni.(AlanDawson: The Drummer's omplete Vocabulary)

- Szving és latin stílusban leírt majd szabad kíséret zenei alapra (Pl. S. Davis: Masters of Time).

- Különböző stílusú leírt és szabad szólók zenei alapra (Pl. Colin Bailey: Drum Solos, S. Houghton:The Drumset Soloist).

- Egy szabad dobszóló (különböző stílusok, tempók, és metrum modulációk).

A vizsga értékelése

- Megfelelés az előírt követelményeknek

- Technikai felkészültség

- Hangszerhasználat

- Helyes ritmus és tempó

- Előadásmód

- A zenei stílus és az előírások megvalósítása

- Zenei memória

- Alkalmazkodóképesség

- Állóképesség

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Legalább egy dob felszerelés (pergő, lábdob, oldal tam, két felső tam, lábcin, kísérő tányérok)

Rendszeresen hangolt zongora vagy elektromos zongora

Legalább egy darab állítható kottaállvány

Hangolókulcs

Metronóm

Hangrögzítésre és CD lejátszásra alkalmas audió eszköz.

VOKÁLIS TANSZAK

JAZZ-ÉNEK

Alapvető feladat a hangképzésben részt vevő apparátus anatómiai felépítésének ismertetése, a hangképzésfiziológiájának tudatosítása, a hallás és a zenei memória fejlesztése, valamint a helyes, célravezető gyakorlás(önfigyelem, önfegyelem) elsajátítása.

Fontos a jazz különböző stílusainak ismerete, a stílusjegyek használata, a jazz-történet és napjaink jelentős énekesegyéniségeinek bemutatása. Az előadói attitűd és a művészi előadásmód mibenlétének megfogalmazása.

A jazz-ének tanítás feladataiIsmertesse meg a tanulókkal

- a helyes légzést;

- a helyes hangindítást, a hangképzést, az intonációt, az artikulációt, a rezonanciát;

- a stílusos frazeálást (tempó, ritmus, dallam, szöveg megformálás);

- a helyes kiejtést.

Fordítson különös figyelmet

- a különböző stílusú, tempójú (szving, bossa nova, páratlan, blues, stb.) jazz-sztenderdekből -

álló repertoárkialakítására;

- egyszerű témavariációk éneklésére (ún. extra-éneklés).

Segítse készségfejlesztő improvizációs gyakorlatokkal a tanuló zenei fejlődését, különös tekintettel

- hármashangzatok (Dúr, moll, szűkített, Bővített) és fordításaik éneklésére;

- a leggyakoribb négyeshangzatok (m7, moll major, D7, dúr major, m7b5) éneklésére;

- diatonikus rögtönzés egyszerű harmónia fordulatokra (pl. II-V-I, I-VI-II-V-I);

- rögtönzés blues sémára;

- rögtönzés a tanult témák körére;

- transzkripciók éneklésére a felvétellel együtt.

Alapfokú évfolyamok "A" tagozat

1. évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatokHangképzés, énektechnika fejlesztése

- A helyes légzés kialakítása a rekeszizom és a bordaközi izmok szerepének tisztázásával

- A levegő - hang összefüggésének és a hangszalagok működésének tudatosítása

- A hang fiziológiájának ismertetése (hangmagasság, hangerő, hangszín). E területek fejlesztését célozzák meg alégző-, fonáció-, artikuláció- és rezonancia-gyakorlatok.

Intonációs gyakorlatok.

- A vázizomzat feszültségmentesítése, az egész testtartás oldása.

- Az előadási darabok kiválasztásánál mindig figyelembe kell venni a tanuló hangterjedelmét, hangfekvését éstechnikai felkészültségét.

Improvizációs készség fejlesztése

- Egyszerű dallamgyakorlatok - hangközök éneklése adott hangra, majd a tanuló által választott hangmagasságbanegyszerű dallamvariációk éneklése.

- Ritmusgyakorlatok, függetlenítési gyakorlatok - lábbal negyedek, majd felek, és kézzel vagy scatt-szöveggelnyolcadok ütése/éneklése először beatekre, majd off beatekre, mindig változtatva a hangsúlyokon.

Témavariációk.

Ajánlott tananyag

Kerényi Miklós György: Az éneklés művészete és pedagógiájaKerényi Miklós György - Kerényiné Kéri Margit: Énekiskola I.- II.Jazz Fake Book

Követelmények

- Helyes légzés, testtartás, hangszalagfunkció, rezonancia

- Tiszta intonáció

- Az előadási darabok szövegének értése, helyes kiejtése

- Jazzes frazeálású, stílusos témaéneklés

- Témavariáció

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két különböző tempójú (páratlan, ballada, latin, szving stb.) jazz-sztenderd előadása téma - extra - témakidolgozásban, kotta nélkül.

2. évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatokHangképzés, énektechnika fejlesztése

- Az ún. rekeszlégzés automatizálása.

- A hangképzés és rezonancia tudatosítása.
- Hangmagasság, hangerő, hangszín tudatos használata.
- Légző-, fonáció-, artikuláció- és rezonancia gyakorlatok.
- Intonációs gyakorlatok.
- A vázizomzat feszültségmentesítése, az egész testtartás oldása.
- A hangterjedelmet, hangfekvést és technikai felkészültséget figyelembe vevő darabválasztás.

Improvizációs készség fejlesztése

- A hallás és improvizációs készség fejlesztése egyszerű dallam- és ritmusgyakorlatokkal (pl. a triolás lüktetéstudatosítása: lábbal negyedek, tapssal vagy scatt-szótagokkal triolák, majd "lyukas" triolák váltakozóhangsúlyozással. A dallamvariációknál lassan építkezzünk, először két hanggal improvizáljunk, majd hárommal,néggyel stb., kezdetben felfelé, majd lefelé építkezve.).
- Stílusos témaéneklés témavariációval.

Ajánlott tananyag

Kerényi Miklós György: Az éneklés művészete és pedagógiája

Kerényi Miklós György - Kerényiné Kéri Margit: Énekiskola I.- II.

Jazz Fake Book

New Real Book - Volume I.

New Real Book - Volume II.

New Real Book - Volume III.

Michelle Weir: Jazz Singers Handbook

Követelmények

Helyes légzés, testtartás, hangszalagfunkció, rezonanciaTiszta intonáció

Az előadási darabok szövegének értése, helyes kiejtéseJazzes frazeálású, stílusos témaéneklésTémavariáció

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Három különböző tempójú (páratlan, ballada, latin, szving stb.) jazz-sztenderd előadása téma - extra - témakidolgozásban, kotta nélkül.

3. évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatokHangképzés, énektechnika fejlesztése

- Az ún. rekeszlégzés automatizálása.
- A hangképzés és rezonancia tudatosítása.
- Hangmagasság, hangerő, hangszín tudatos használata.
- Légző-, fonáció-, artikuláció- és rezonancia gyakorlatok.
- Intonációs gyakorlatok.
- A vázizomzat feszültség mentesítése, az egész testtartás oldása.
- A hangterjedelmet, hangfekvést és technikai felkészültséget figyelembe vevő darabválasztás.Improvizációs készség fejlesztése
- A hallás és improvizációs készség fejlesztése egyszerű intonációs gyakorlatokkal valamint dallam- ésritmusgyakorlatokkal.
- Stílusos témaéneklés, témavariációval.
- Hármashangzatok és fordításaik éneklése (dúr, moll, szűkített, bővített, alaphangról, majd tercről és kvintről,skálaszerűen kromatikusan felfelé énekelve, a biztosabb és tudatosabb

gondolkodás érdekében jó gyakorlat, hafelfelé és visszafelé is más-más harmóniát bontogatunk, ez a módszer a későbbiekben is használható), dallamfűzés.

- Egyszerű transzkripciók.

Ajánlott tananyag

Kerényi Miklós György: Az éneklés művészete és pedagógiájaKerényi Miklós György - Kerényiné Kéri Margit: Énekiskola I.- II.Jazz Fake Book

New Real Book - Volume I.

New Real Book - Volume II.

New Real Book - Volume III.

Michelle Weir: Jazz Singers Handbook

Michelle Weir: Vocal Improvisation

Paris Rutherford: The Vocal Jazz Ensemble

Követelmények

Helyes légzés, testtartás, hangszalagfunkció, rezonanciaTiszta intonáció

Az előadási darabok szövegének értése, helyes kiejtéseJazzes frazeálású, stílusos témaéneklésTémavariáció

Hármashangzatok és fordításaik éneklése, dallamfűzésEgyszerű transzkripciók

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Három különböző tempójú (páratlan, ballada, latin, szving stb.) jazz-sztenderd előadása téma - extra - témakidolgozásban, kotta nélkül.

- Transzkripció előadása (kotta használható).

4. évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatokHangképzés, énektechnika fejlesztése

- A hangképzés és rezonancia tudatosítása.

- Légző-, fonáció-, artikuláció- és rezonancia-gyakorlatok.

- Intonációs gyakorlatok.

- A vázizomzat feszültségmentesítése, az egész testtartás oldása.

- A hangterjedelmet, hangfekvést és technikai felkészültséget figyelembevevő darabválasztás.

Improvizációs készség fejlesztése

- Dallam- és ritmusgyakorlatok.

- Stílusos témaéneklés, témavariációval.

- Hármas-, és négyeshangzatok (alaphelyzetben és fordításaikban is) éneklése, az előző években tanultaktudatosítása, elmélyítése, folyamatos gyakorlása, dallamvariációk.

- Egyszerű transzkripciók.

Ajánlott tananyag

Kerényi Miklós György: Az éneklés művészete és pedagógiája

Kerényi Miklós György - Kerényiné Kéri Margit: Énekiskola I.- II.

Jazz Fake Book

New Real Book - Volume I.

New Real Book - Volume II.

New Real Book - Volume III.

Michelle Weir: Jazz Singers Handbook

Michelle Weir: Vocal Improvisation

Paris Rutherford: The Vocal Jazz Ensemble

Denis DiBlasio: Guide for Jazz and Scat Vocalists

Jamey Aebersold: Jazz Ear Training

Követelmények

Helyes légzés, testtartás, hangszalagfunkció, rezonanciaTiszta intonáció

Az előadási darabok szövegének értése, helyes kiejtéseJazzes frazeálású, stílusos témaéneklésTémavariáció

Hármashangzatok, négyeshangzatok éneklése, dallamfűzésEgyszerű transzkripciók

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Három különböző tempójú (páratlan, ballada, latin, szving stb.) jazz-sztenderd előadása téma - extra - témakidolgozásban, kotta nélkül.

- Transzkripció előadása (kotta használható).

5. évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatokHangképzés, énektechnika fejlesztése

- Légző-, fonáció-, artikuláció- és rezonancia-gyakorlatok.

- Intonációs gyakorlatok.

- A vázizomzat feszültségmentesítése, az egész testtartás oldása.

- A hangterjedelmet, hangfekvést és technikai felkészültséget figyelembevevő darabválasztás.

Improvizációs készség fejlesztése

- Dallam- és ritmusgyakorlatok.

- Stílusos témaéneklés, témavariációval.

- Hármas-, és négyeshangzatok, pentaton skálák éneklése, dallamfűzés.

- Egyszerű harmónia vázra rögtönzés (pl. II-V-I, I-VI-II-V-I).

- Transzkripciók.

Ajánlott tananyag

Kerényi Miklós György: Az éneklés művészete és pedagógiájaKerényi Miklós György - Kerényiné Kéri Margit: Énekiskola I.- II.Jazz Fake Book

Michelle Weir: Jazz Singers Handbook

Michelle Weir: Vocal Improvisation

Paris Rutherford: The Vocal Jazz Ensemble

Denis DiBlasio: Guide for Jazz and Scat Vocalists

Jamey Aebersold: Jazz Ear Training

Jay Clayton: Jazz Vocal Practice Series Vol. I., Vol. II.

Kirby Shaw: Vocal Jazz Style

Chet Baker: Greatest Scat Solos

Bob Stoloff: Scat! Vocal Improvisation

Jim Snidero: Jazz Conception for Scat Vocals

Steve Zegree: The Complete Guide To Teaching Vocal Jazz

Charlie Parker: Omnibook

Követelmények

Helyes légzés, testtartás, hangszalagfunkció, rezonanciaTiszta intonáció

Az előadási darabok szövegének értése, helyes kiejtéseJazzes frazeálású, stílusos témaéneklés
Témavariáció
Hármashangzatok, négyeshangzatok, pentaton skálák éneklése, dallamfűzés
Rögtönzés II-V-I-re, I-VI-II-V-I-re
Transzkripciók
Év végi vizsga ajánlott anyaga
- Három különböző tempójú (páratlan, ballada, latin, szving stb.) jazz-sztenderd előadása téma - extra - témakidolgozásban, kotta nélkül.
- Transzkripció előadása (kotta használható).
6. évfolyam "A" tagozat
Fejlesztési feladatokHangképzés, énektechnika fejlesztése
- Légző-, fonáció-, artikuláció- és rezonancia gyakorlatok.
- Intonációs gyakorlatok.
- A hangterjedelmet, hangfekvést és technikai felkészültséget figyelembe vevő darabválasztás.
Improvizációs készség fejlesztése
- Dallam- és ritmusgyakorlatok.
- Stílusos témaéneklés, témavariációval.
- Hármas-, és négyeshangzatok, pentaton és modális skálák éneklése.
- A funkciók elmélyítése.
- Skálák éneklése II-V-I-es, és más egyszerű kadenciákra.
- Diatonikus skálagyakorlatok: adott skála hangjaira épülő hármashangzatok éneklése (először alaphangról, majdtercről, kvintről, szeptimről).
- Rögtönzés egyszerű harmónia vázra.
- Transzkripciók.
Ajánlott tananyag
Kerényi Miklós György: Az éneklés művészete és pedagógiájaKerényi Miklós György - Kerényiné Kéri Margit: Énekiskola I.- II.Jazz Fake Book
Michelle Weir: Vocal Improvisation
Paris Rutherford: The Vocal Jazz Ensemble
Denis DiBlasio: Guide for Jazz and Scat Vocalists
Jamey Aebersold: Jazz Ear Training
Jay Clayton: Jazz Vocal Practice Series Vol. I., Vol. II.
Kirby Shaw: Vocal Jazz Style
Chet Baker: Greatest Scat Solos
Bob Stoloff: Scat! Vocal Improvisation
Jim Snidero: Jazz Conception for Scat Vocals
Steve Zegree: The Complete Guide To Teaching Vocal Jazz
Charlie Parker: Omnibook
Követelmények
Helyes légzés, testtartás, hangszalagfunkció, rezonanciaTiszta intonáció
Az előadási darabok szövegének értése, helyes kiejtéseJazzes frazeálású, stílusos témaéneklésTémavariáció

Harmóniák, modális skálák éneklése, dallamfűzés

Rögtönzés egyszerű harmónia vázraTranszkripciók

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Három különböző tempójú (páratlan, ballada, latin, szving stb.) jazz-sztenderd előadása téma - extra - témakidolgozásban, kotta nélkül.

- Transzkripció előadása (kotta használható).

- Rögtönzés adott harmóniasorra.

Alapfokú évfolyamok "B" tagozat

3. évfolyam "B" tagozat

Fejlesztési feladatokHangképzés, énektechnika fejlesztése

- Az úgynevezett rekeszlégzés automatizálása.

- A hangképzés és rezonancia tudatos használata.

- Hangmagasság, hangerő, hangszín tudatos használata.

- Légző-, fonáció-, artikuláció- és rezonancia-gyakorlatok.

- Intonációs gyakorlatok.

- A vázizomzat feszültség mentesítése, az egész testtartás oldása.

- A hangterjedelmet, hangfekvést és technikai felkészültséget figyelembevevő darabválasztás.

Improvizációs készség fejlesztése

- Dallam- és ritmusgyakorlatok.

- Stílusos témaéneklés témavariációval.

- Hármashangzatok és fordításaik, négyeshangzatok (m7, moll major, D7, dúr major, m7b5) alaphelyzetben valóéneklése (alaphangról felfelé, majd szeptimhangról lefelé kromatikusan skálaszerűen, majd különböző egymástóltávollévő hangmagasságokban), dallamfűzés.

- Az elsajátított harmóniák éneklése II-V-I-es, vagy más egyszerű kadenciára, először egy hangnemben, majdmodulálva mindig más hangnemben.

- A harmóniák éneklésén túl, adott kadenciákra szabad improvizáció.

- Transzkripciók.

Ajánlott tananyag

Kerényi Miklós György: Az éneklés művészete és pedagógiája

Kerényi Miklós György - Kerényiné Kéri Margit: Énekiskola I.- II.

Jazz Fake Book

New Real Book - Volume I.

New Real Book - Volume II.

New Real Book - Volume III.

Michelle Weir: Jazz Singers Handbook

Michelle Weir: Vocal Improvisation

Paris Rutherford: The Vocal Jazz Ensemble

Denis DiBlasio: Guide for Jazz and Scat Vocalists

Jamey Aebersold: Jazz Ear Training

Követelmények

Helyes légzés, testtartás, hangszalagfunkció, rezonanciaTiszta intonáció

Az előadási darabok szövegének értése, helyes kiejtéseJazzes frazeálású, stílusos témaéneklés

Témavariáció

Hármashangzatok és fordításaik, négyeshangzatok éneklése, dallamfűzésRögtönzés II-V-I-reEgyszerű transzkripciók

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Három különböző tempójú (páratlan, ballada, latin, szving stb.) jazz-sztenderd előadása téma - extra - témakidolgozásban, kotta nélkül.

- Transzkripció előadása (kotta használható).

- II - V - I - re rögtönzés.

4. évfolyam "B" tagozat

Fejlesztési feladatokHangképzés, énektechnika fejlesztése

- A hangképzés és rezonancia tudatosítása.

- Légző-, fonáció-, artikuláció- és rezonancia-gyakorlatok.

- Intonációs gyakorlatok.

- A vázizomzat feszültségmentesítése, az egész testtartás oldása.

- A hangterjedelmet, hangfekvést és technikai felkészültséget figyelembevevő darabválasztás.

Improvizációs készség fejlesztése

- Dallam- és ritmusgyakorlatok

- Stílusos témaéneklés, témavariációval.

- Harmóniák (hármas-, négyeshangzatok) és pentaton skálák éneklése.

- Már megírt II-V-I-es gyakorlatok megtanulása.

- Transzkripciók.

Ajánlott tananyag

Kerényi Miklós György: Az éneklés művészete és pedagógiájaKerényi Miklós György - Kerényiné Kéri Margit: Énekiskola I.- II.Jazz Fake Book

Michelle Weir: Jazz Singers Handbook

Michelle Weir: Vocal Improvisation

Paris Rutherford: The Vocal Jazz Ensemble

Denis DiBlasio: Guide for Jazz and Scat Vocalists

Jamey Aebersold: Jazz Ear Training

Jay Clayton: Jazz Vocal Practice Series Vol. I., Vol. II.

Kirby Shaw: Vocal Jazz Style

Chet Baker: Greatest Scat Solos

Bob Stoloff: Scat! Vocal Improvisation

Jim Snidero: Jazz Conception for Scat Vocals

Steve Zegree: The Complete Guide To Teaching Vocal Jazz

Charlie Parker: Omnibook

Követelmények

Helyes légzés, testtartás, hangszalagfunkció, rezonanciaTiszta intonáció

Az előadási darabok szövegének értése, helyes kiejtéseJazzes frazeálású, stílusos témaéneklésTémavariáció

Hármashangzatok, négyeshangzatok, pentaton skálák éneklése, dallamfűzés

Rögtönzés II-V-I-reEgyszerű transzkripciók

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Három különböző tempójú (páratlan, ballada, latin, szving stb.) jazz-sztenderd előadása téma - extra - témakidolgozásban, kotta nélkül.

- Transzkripció előadása (kotta használható).

- Rögtönzés adott harmóniafordulatokra.

5. évfolyam "B" tagozat

Fejlesztési feladatokHangképzés, énektechnika fejlesztése

- Légző-, fonáció-, artikuláció- és rezonancia-gyakorlatok.

- Intonációs gyakorlatok.

- A hangterjedelmet, hangfekvést és technikai felkészültséget figyelembevevő darabválasztás.

Improvizációs készség fejlesztése

- Dallam- és ritmusgyakorlatok.

- Stílusos témaéneklés, témavariációval.

- Harmóniák és modális skálák éneklése, ezek gyakoroltatása

- A funkciók elmélyítése, valamint tudatosítása annak, hogy a tanult harmóniákra milyen skálát énekelhetünk.

- Skálák éneklése II-V-I-es, és más egyszerű kadenciákra

- Diatonikus skálagyakorlatok: adott skála hangjaira épülő hármashangzatok éneklése (először alaphangról, majdtercről, kvintről, szeptimről).

- Egyszerűbb, majd bonyolultabb (moduláló) harmóniamenetű sztenderd hangzatainak éneklése

- Egy adott sztenderd horizontális kidolgozása, majd a tanult skálákkal történő éneklése.

- A tanult témák harmóniakörére improvizáció

- Transzkripciók.

Ajánlott tananyag

Kerényi Miklós György: Az éneklés művészete és pedagógiájaKerényi Miklós György - Kerényiné Kéri Margit: Énekiskola I.- II.Jazz Fake Book

Michelle Weir: Vocal Improvisation

Paris Rutherford: The Vocal Jazz Ensemble

Denis DiBlasio: Guide for Jazz and Scat Vocalists

Jamey Aebersold: Jazz Ear Training

Jay Clayton: Jazz Vocal Practice Series Vol. I., Vol. II.

Kirby Shaw: Vocal Jazz Style

Chet Baker: Greatest Scat Solos

Bob Stoloff: Scat! Vocal Improvisation

Jim Snidero: Jazz Conception for Scat Vocals

Steve Zegree: The Complete Guide To Teaching Vocal Jazz

Charlie Parker: Omnibook

Követelmények

Helyes légzés, testtartás, hangszalagfunkció, rezonanciaTiszta intonáció

Az előadási darabok szövegének értése, helyes kiejtéseJazzes frazeálású, stílusos témaéneklésTémavariáció

Harmóniák, modális skálák éneklése, dallamfűzésRögtönzés a tanult témák harmóniakörére Transzkripciók

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Három különböző tempójú (páratlan, ballada, latin, szving stb.) jazz-sztenderd előadása téma - extra - improvizáció- téma kidolgozásban, kotta nélkül.

- Transzkripció előadása (kotta használható).

6. évfolyam "B" tagozat

Fejlesztési feladatokHangképzés, énektechnika fejlesztése

- Légző-, fonáció-, artikuláció- és rezonancia-gyakorlatok.

- Intonációs gyakorlatok.

- A hangterjedelmet, hangfekvést és technikai felkészültséget figyelembevevő darabválasztás.

Improvizációs készség fejlesztése

- Dallam- és ritmusgyakorlatok.

- Stílusos témaéneklés témavariációval.

- Harmóniák, a pentaton, a modális, az összhangzatos és melodikus moll moduszainak éneklése, a skálákra épülőnégyeshangzatok éneklése.

- A blues skála és a blues-kör harmóniáinak éneklése és ezek gyakorlása blues-körre (pl. a tanárral négyezve).

- Transzkripciók.

- A tanult témák harmóniakörére és blues-körre improvizáció.Ajánlott tananyag

Kerényi Miklós György: Az éneklés művészete és pedagógiájaKerényi Miklós György - Kerényiné Kéri Margit: Énekiskola I.- II.Jazz Fake Book

Michelle Weir: Vocal Improvisation

Paris Rutherford: The Vocal Jazz Ensemble

Denis DiBlasio: Guide for Jazz and Scat Vocalists

Jamey Aebersold: Jazz Ear Training

Jay Clayton: Jazz Vocal Practice Series Vol. I., Vol. II.

Kirby Shaw: Vocal Jazz Style

Chet Baker: Greatest Scat Solos

Bob Stoloff: Scat! Vocal Improvisation

Jim Snidero: Jazz Conception for Scat Vocals

Steve Zegree: The Complete Guide To Teaching Vocal Jazz

Charlie Parker: Omnibook

Követelmények

Helyes légzés, testtartás, hangszalagfunkció, rezonanciaTiszta intonáció

Az előadási darabok szövegének értése, helyes kiejtéseJazzes frazeálású, stílusos témaéneklésTémavariáció

Harmóniák, pentatonok, modális skálák éneklése, dallamfűzésRögtönzés blues körre

A tanult témák harmóniakörére scat-improvizációTranszkripciók

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Három különböző tempójú (páratlan, ballada, latin, szving stb.) jazz-sztenderd előadása téma - extra - scat - témakidolgozásban, kotta nélkül.

- Transzkripció előadása (kotta használható).

- Improvizáció blues körre (a blues téma lehet a három dal egyike).

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

"A" tagozatA tanuló

- ismerje a helyes légzést, testtartást, hangképzés-technikát;

- ismerje a gyakoribb blues-sémákat, egyszerűbb blues-harmonizációkat, a II-V-I-es funkciós-improvizációs sémafőbb formáit;

- ismerje a különböző improvizációs skálákat, skálamodelleket;

- ismerje a tananyag fontosabb improvizációs, stílus- és ritmikai gyakorlatait;

- rendelkezzen megfelelő repertoárral (5-10 különböző karakterű jazz sztenderd éneklése kotta nélkül, egyszerűscat-improvizáció);

- ismerjen néhány dúr és moll bluest;

- képes legyen 2-3 leírt szólót az eredeti hangfelvétellel uniszónóban elénekelni."B" tagozaton

Az "A" tagozat követelményein felül a tanult ismeretek magasabb szintű alkalmazása (technika és előadásmód), és avégzett anyag mennyiségének növelése (repertoár) az elvárás. Adott esetben a tanuló legyen alkalmas szakirányútanulmányok folytatására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgyai és időtartamajazz-ének főtárgy"A" tagozaton minimum 10 perc;"B" tagozaton minimum 10 perc.

Az alapvizsga tartalma"A" tagozat

- Három különböző tempójú (páratlan, ballada, latin, szving stb.) közismert jazz- sztenderd előadása téma - extra -téma kidolgozásban, kotta nélkül.

- Transzkripció előadása (kotta használható, pl. Jim Snidero: Jazz conception, de lehet bármely hangszerestranszkripciókat tartalmazó kotta, pl. Charlie Parker: Omnibook).

- Repertoár (20 sztenderd kotta nélküli ismerete).

"B" tagozat

- Három különböző tempójú (páratlan, ballada, latin, szving stb.) közismert jazz-sztenderd előadása téma - extra -improvizáció - téma kidolgozásban, kotta nélkül.

- Transzkripció előadása (kotta használható, pl. Jim Snidero: Jazz conception, de lehet bármely hangszerestranszkripciókat tartalmazó kotta, pl. Charlie Parker: Omnibook).

- Rögtönzés a vizsgán megadott kadenciális harmóniasorra, patternre, blues-körre.

- Repertoár (30 sztenderd kotta nélküli ismerete).

A vizsga értékelése

- Megfelelés az előírt követelményeknek

- Technikai felkészültség

- Hangképzés, tiszta intonáció

- Helyes ritmus és tempó

- Előadásmód

- A zenei stílus és az előírások megvalósítása

- Zenei memória

- Alkalmazkodóképesség

- Állóképesség

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Rendszeresen hangolt zongora vagy elektromos zongora.

Nagyméretű falitükör.

Legalább egy darab állítható kottaállvány.

Korszerű hangfelelvevő és lejátszó berendezés

Metronóm.

3.2. TÁNCMŰVÉSZETI ÁG

TÁRSASTÁNC TANSZAK

AZ ALAPFOKÚ TÁRSASTÁNCOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

A táncművészeti ágak közül a legrégebbi hagyományokkal rendelkező társastáncoktatás nagy utat tett meg az ifjúság kulturált szórakozási formájától a művészetoktatásig. Az értékeket megtartva a tantervi program további lehetőséget nyújt az alapos, mélyebb tudás megszerzésére, a rendszeres munka igényének kialakítására, a megfelelő munkafegyelemre, az önkontroll alkalmazására.
Az alapfokú oktatás célja a társastánc iránt érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek szakirányú fejlesztése. A főtárgyak és kötelező tantárgyak tanulása során a tanulók jártasságot szereznek a különböző társastáncokból. Megismerik azok történetét, a hozzátartozó viselkedés szabályait és a mindennapok magatartásformáit. A szabadon választható tantárgyak előkészítik a társastáncok tanulását, megismertetik a főtárgy előzményeivel a tanulót és bekapcsolódást biztosítanak a táncművészet más ágába valamint a társművészetekbe. A korán elkezdett testképzés előkészíti a társastánc tantárgy tanulását, majd a historikus táncokon keresztül a főtárgy előzményeivel ismerkedhetnek meg a tanulók.
A kötelezően választható tantárgy órái az összevont osztályokban történő tanulást segítik.
A tanszak komplex ismeretet adó, készségfejlesztő tanterve motiválja a tanulót az újabb tudás megszerzésére és ösztönzi a tanultak gyakorlati alkalmazására az élet minden területén. Közelebb viszi a tanulót a művészetekhez, ugyanakkor választott művészeti ágának értő művelőjévé, közönségévé válik.

A TÁRSASTÁNCOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

A társastánc tanszak célja, hogy törekedjen a társastánc minél teljesebb megismertetésére, megszerettetésére, értékeinek megvédésére. Sajátos eszközeivel segítse a tanulók személyiségének formálását. Késztesse a tanulót hatékony, önálló tanulásra, a tanultak gyakorlati alkalmazására az élet minden területén

<u>Kiemelt kompetenciák a társastánc területén</u>

Szakmai kompetenciák
A mozgás és a zene kapcsolatának kialakítása, összhangja A helyes testtartás, a tudatos légzés megismerése
A társastánc alapjainak, technikai elemeinek ismerete A kombinációk, etűdök, koreográfiák kivitelezése
A képességek (a ritmusérzék, a tér– és formaérzék, a stílusérzék, előadói készség, koncentrálóképesség) fejlesztése
A viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak elsajátítása, alkalmazása Az idegen szavak, kifejezések kiejtése, alkalmazása
A táncok történeti háttérének ismerete A historikus táncok ismerete

Személyes kompetenciák
Az esztétikai érzék fejlesztése
A tánc iránti szeretetet mélyítése
Lelkiismeret, önfegyelem, önkontroll kialakítása A fizikai és lelki állóképesség fejlesztése

Az értelmi és érzelmi intelligencia szintjének emelése A múlt és jelen értékeinek befogadására nevelés

Társas kompetenciák
A közösségi magatartás (közös alkotás öröme, alkalmazkodás, kapcsolatteremtés, aktív szerepvállalás, a társak elfogadása, tiszteletben tartása) formáinak kialakítása, gyakorlati alkalmazása.
A táncos partnerkapcsolat kialakítása
Csoportos bemutatásnál a figyelmes együttműködésre nevelés A táncművészetek iránti érdeklődés felkeltése
A környezet megóvásának fontossága
Az egymás megsegítése és saját egészségünk megóvása iránti igény kialakítása

Módszerkompetenciák
A nyitottságra, az ismeretek befogására nevelés
A tanulás tanulása (a rendszeres és igényes munkára, a hatékony, önálló gyakorlásra nevelés)
Művészi önkifejezés fejlesztése
Az esztétikai érzék fejlesztése a táncelőadások rendszeres látogatásával, táncelemzéssel
A kiemelkedő alkotók megismerése a hazai és nemzetközi társastáncmozgalomban Az elsajátított viselkedéskultúra gyakorlati alkalmazása
Tehetséggondozás, a tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

Az alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei
Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett
Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja
A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni. A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása.
A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá

Vizsga tantárgyak
Művészeti alapvizsga: társastánc, társastánctörténet

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés
Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként illetve párban – a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet elérte
Ha a tanuló már rendelkezik a táncművészeti ág valamelyik tanszakán tánctörténet tantárgyból megszerzett művészeti záróvizsga–bizonyítvánnyal, akkor az adott tantárgyból a vizsga alól felmentés adható

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön–külön osztályzattal kell minősíteni.

A művészeti alapvizsga illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntő. Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

Eredményes művészeti alapvizsgát illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a művészeti alapvizsga illetve a záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

GYERMEKTÁNC

A gyermektánc oktatás elsődleges célja egy olyan egészséges, a művészetek iránt érdeklő gyermek nevelése, aki számára a társastánctanulás olyan tevékenységi forma, melyben fejlesztheti fizikális erejét, formálhatja testét, miközben fejlődnek értelmi képességei,térlátása, ritmusérzéke, munkához való hozzáállása és kitartása.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A csoportos játékhoz szükséges képességek és készségek (egyensúly–, ritmus és térérzékelés) fejlesztése.

– A munka természetes igényének, a megfelelő munkafegyelemnek, önkontrollnak a kialakítása.

– Ismeretszerzési, tanulási és problémamegoldó képesség, kifejezőkészség fejlesztése (a beszéd, a zene, a mozgás összekapcsolása).

– A tanuló fizikai állóképességének, tánc iránti szeretetének, technikai tudásának fejlesztése.

Tananyag

Egyszerű mozgások (járás, futás, különböző irányú lépések, ugrás, fordulat) A helyes testtartás megtanítása

Gimnasztikai gyakorlatok (játékos formában, utánzással)

Rávezető gyakorlatok (testsúlyáthelyezés, súlyos és súlytalan lépés, helyzet) Az irányok, térformák tudatos használata

Ritmikai gyakorlatok (hangjegyérték gyakorlatok, tempógyakorlatok)

Játékos táncok, gyermektáncok (Petronella, Hacke–spitze, Kis kacsa fürdik, Olálá, Kerek a káposzta, Letkiss…)

Követelmények

A tanuló ismerje a 2/4–es, 3/4–es, 4/4–es játékos táncokat, gyermektáncokat

A tanuló legyen képes a csoportos táncolás magatartásformáinak betartására, legyen nyitott, érdeklődő, fogékony, együttműködő és problémamegoldó

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A megfigyelőképesség, emlékezés és gondolkodás képességének fejlesztése
– A rögtönzési és együttműködési képesség fejlesztése (indítás, megállítás, gyorsítás, lassítás)
– A megismerő– és befogadóképesség (az alapmotívumok és variációs lehetőségek) fejlesztése
– Tér–, forma–, stílus– és ritmusérzék fejlesztése

Tananyag
Alapfogalmak tudatos alkalmazása
A társastánc alapmozdulatainak bővítése (rézsút irányú lépések, jobbra fordulat, balra fordulat)
Ritmikai gyakorlatok (ritmusra történő járás, taps, ütemgyakorlatok, ütemfajták) Dinamikus gyakorlatok (lendítések, emelések, hajlítások, nyújtások, fordítások, forgások)
Gyermektáncok, divattáncok, nemzeti táncok (Country, Stomp, Disco Cha–cha–cha, Boogie–woogie, Polka, Csárdás…)

Követelmények
A tanuló ismerje a társastánc alapfogalmait, alapmozdulatait, továbbá az évfolyamon tanult gyermektáncokat, divattáncokat, nemzeti táncokat.
A tanuló legyen képes a térben történő eligazodásra, a zenei lüktetések felismerésére. Tudjon a partnerrel, a csoporttal megfelelően kommunikálni

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz
A gyermektáncok, divattáncok, nemzeti táncok leírását tartalmazó kiadványok, jegyzetek, ritmikával foglalkozó könyvek, a táncok zenéit tartalmazó CD–k, a terem méretének megfelelő audio készülék: CD lejátszó

TÁRSASTÁNC

A társastánc tanterv játékos tevékenységi formákon, képességfejlesztő gyakorlatokon és improvizációs feladatokon keresztül fejleszti a tanuló érzelmi, értelmi, szociális és fizikai képességeit, gazdagítja önkifejezési formáit. A társastánc tantárgyat két év előképző után tíz éven át tanulják a tanulók. Az egymásra épülő, folyamatosan nehezedő táncok és azok motívumai jutatják el a tanulót az egyre magasabb szintű tánctudáshoz. A kompetenciaalapú tartalom, tanterv olyan területekre hívja fel a figyelmet, mint az együttműködés, a kritikus gondolkodás, az önbecsülés, a felelősségérzet és a tolerancia.
A művészeti munka eljuttatja a tanulót az alkotó munkához, mely hozzájárul a harmonikus, gazdag érzelemvilágú, egészséges gondolkodású személyiség kialakításához. A csoportos tanulás, az órákon való megmutatkozás lehetősége, a közös utazások, a bemutatók sikerei összekovácsolják a tanulókat, ezért igen nagy közösségformáló hatással bírnak.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Az önálló ismeretszerzés, a folyamatos tanulás igényének kialakítása
– Az egyénnel és a csoporttal a hatékony és megfelelő kommunikálás elősegítése
– A ritmusérzék, technikai tudás, kezdeményezőkészség, az improvizációs készség fejlesztése

Tananyag
A világtáncok kezdő, haladó motívumai, kombinációi
A páros tánc szabályai (tánctartás, a vezetés és követés, közlekedés a táncparketten)
A táncos alkalmakkor való viselkedés szabályai (bemutatkozás, felkérés, lekérés, leköszönés)

Követelmények
A tanuló ismerje a világtáncok kezdő, haladó motívumait, tanult kombinációit, a korok szokásait, viselkedési szabályait, magatartásformáit
A tanuló legyen képes a táncos alkalmakkor a tanultak gyakorlati alkalmazására, a világtáncok alapjainak kombinálására

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A standard és a latin–amerikai táncok helyes testtartásának kialakítása
– A térben való tájékozódás, a lábtechnika, a ritmusérzék, a hallás fejlesztése, a közösségtudat formálása
– A megfelelő táncos magatartásmód kialakítása, mások elfogadása, a szocializációs folyamatok elősegítése
– A partnerek közötti kommunikáció javítása

Tananyag
A standard és a latin tánctartás A ritmusok, ritmikák
Táncirányok (Alignment)
Lábpozíciók (Feet Positions), Lábmunka (Foot Work)
Az Angol keringő Closed changes, Natural turn, Reverse turn alaplépései
A Tangó Walk, Progressive side step, Progressive link, Closed promenade alaplépései
A Quickstep Quarter turn to right, Quarter turn to left (heel pivot), Natural turn, Progressive chasse, Forward lock alaplépései
A Cha–cha–cha Time step, Close basic, Open basic, Fan, Hockey stick, Check from OCPP, Check from OPP alaplépései
A Rumba Basic movement, Alternative basic movement, Forward walks in close hold, Backward walks in close hold, Fan, Hockey stick alaplépései
A Jive Basic in place, Basic in fallaway, Change of place right to left, Change of place left to right alaplépései

Követelmények
A tanuló ismerje a tanult lépéseket, azok ritmikáját, a standard és latin táncokra jellemző testtartást, a helyes lábmunkát, a lépések irányait, a táncirányokat
A tanuló legyen képes partnerével harmóniában a tanult táncanyag újraalkotására, a tanórákon megfelelő fizikai és szellemi erőnléttel részt venni

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A standard és a latin–amerikai táncok alaplépéseiben alkalmazott forgásmennyiség, a használt akciók elsajátítása valamint a tanult lépésekből álló kombinációkon és etűdökön keresztül a táncokra jellemző stílusos előadásmód kialakítása

– A mozgáskoordináció, mozgásemlékezet, fizikai állóképesség fejlesztése, a zenei beosztáshoz, frázisokhoz való igazodás, a zenei hangsúlyok tudatosítása

– A technikai elemek alkalmazása, az egymást segítő táncos partnerkapcsolat kialakítása – A nemzetközi táncanyag elmélyítése, a tanult táncok technikai tökéletesítése

Tananyag

A latin táncokban használt akciók (Action Used)

A standard táncokban alkalmazott forgásmennyiség (Amount of Turn)

Az Angol keringő Natural spin turn, Whisk, Chasse from promenade position alaplépései A Tangó Rock turn, Open reverse turn lady outside, Back corté alaplépései

A Quickstep Natural turn with hesitation, Natural pivot turn, Natural spin turn, Chasse reverse turn alaplépései

A Cha–cha–cha Spot turn to left, Spot turn to right, Under arm turn to right, Under arm turn to left, Shoulder to shoulder, Hand to hand, Open hip twist, Turkish towel alaplépései

A Rumba Spot turn to left, Spot turn to right, Under arm turn to left, Under arm turn to right, Check from OCPP, Check from OPP, Hand to hand alaplépései

A Jive Link, Change of hands behind back, American spin, Left shoulder shove alapfigurái A tanult alaplépésekből és alapfigurákból összeállított kombinációk és etűdök

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult lépéseket, az alkalmazott forgásmennyiséget és a használt akciókat, az alaplépésekből és alap figurákból összeállított kombinációkat és etűdöket

A tanuló legyen képes a tanult technikák alkalmazására, a kombinációk és etűdök párban történő, stílusos előadására, a táncos–táncosnő harmonikus kapcsolat kialakítására

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A latin táncok alaplépéseiben és alapfiguráiban alkalmazott testfordulatok elsajátítása, a standard táncok alaplépéseiben és alapfiguráiban használt emelkedés, süllyedés fejlesztése

– A térbeli tájékozódás, előadói készség javítása

– A megfelelő viselkedésmódok kialakítása, az illemszabályok alkalmazása – Stílusos előadásmód, tudatos gyakorlás

Tananyag

A latin táncokban alkalmazott testfordulatok (Body Turn)

A standard táncokban használt emelkedés, süllyedés (Rise and Fall)

A Slowfox Feather, Three step, Natural turn, Reverse turn, Closed impetus and feather finish alaplépései

Az Angol keringő Closed impetus, Hesitation change, Outside change alap figurái

A Tangó Open reverse turn lady in line, Progressive side step reverse turn alap figurái A Quickstep Closed impetus, Back lock alap figurái

A Samba Natural basic movement, Reverse basic movement, Side basic movement, Outside basic movement, Progressive basic movement, Whisks to left, Whisks to right, Promenade samba walks, Side samba walk, Stationary samba walks alaplépései
A Cha–cha–cha Alemana, Cross basic, Cuban break in Open position alap figurái A Rumba Natural top, Close hip twist, Alemana alap figurái
A Jive Curly whip, Whip, Throwaway whip alap figurái
A tanult alaplépésekből és alapfigurákból összeállított koreográfiák

Követelmények
A tanuló ismerje a tanult alaplépéseket, alapfigurákat és az ezekből összeállított etűdöket, az alkalmazott testfordulatokat valamint az emelkedést és süllyedést
A tanuló legyen képes a tanult technikák párban történő alkalmazására, az etűdök pontos kivitelezésére

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A standard táncokban használt ellentétes törzsmozdulat és testhajlás elsajátítása az alapfigurákban
– A tanulói előadói készség, ritmusérzék, mozgásemlékezet fejlesztése, stílusérzék kialakítása
– Az önálló alkotás, a szabad improvizáció fejlesztése, a koreográfiák élményszerű előadása
– A múlt és jelen értékeinek befogadása, a tánc és társművészetek iránti érdeklődés felkeltése

Tananyag
Ellentétes törzsmozdulat (CBM) és a testhajlás (Sway) fogalma
A Bécsi keringő *Natural turn, Change from natural to reverse, Change from reverse to natural* alapfigurái
A Slowfox Natural weave, Change of direction, Basic weave alapfigurái Az Angol keringő Reverse corté, Back whisk, Basic weave alapfigurái A Tangó Open promenade, Left foot and right foot rocks alapfigurái
A Quickstep Reverse pivot, Progressive chasse to right, Tipple chasse to right alapfigurái A Paso doble Appel, Basic movement, Sur place, Chasses, Elevations, Huit alaplépései
A Cha–cha–cha Cuban break in open CPP, Split Cuban break in OCPP, Split Cuban break from OCPP and OPP alapfigurái
A Rumba Open hip twist, Side steps, Shoulder to shoulder alapfigurái A Jive Double cross whip, Stop and go, Rolling of the arm alapfigurái
A Samba Reverse turn, Corta jaca, Travelling botafogos, Shadow botafogos, Promenade botafogo alapfigurái

Követelmények
A tanuló ismerje a tanult alapfigurákat, az ezekből összeállított etűdöket, az ellentétes törzsmozdulat és a testhajlás fogalmát
A tanuló legyen képes alkalmazni a standard táncokban használt ellentétes testmozdulatot és a testhajlást

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Az új táncok alaplépéseinek elsajátítása és a már ismert táncok alapfiguráinak egymásra épülése

– A koncentrálóképesség, kombinációs készség, rendszerszemlélet fejlesztése
A tanult technikai elemek együttes alkalmazása, a technikai elemek összefüggéseinek felismerése

Tananyag
A Bécsi keringő Reverse turn alapfigurája
Az Angol keringő Double reverse spin, Reverse pivot, Back lock, Progressive chasse to right alapfigurái
A Tangó Natural twist turn, Natural Promenade turn alapfigurái
A Quickstep Running finish, Natural turn and back lock, Double reverse spin alapfigurái A Slowfox Closed telemark, Open telemark and feather ending, Top spin haladólépései
A Paso doble Attack, Separation, Sixteen, Twist turn, Promenade, Promenade close alapfigurái
A Cha–cha–cha Changing feet variációk 1, 2, 3 alapfigurái
A Rumba Forward walks in shadow position, Alemana from open facing position with handshake hold, Advanced opening out movement, alapfigurái
A Samba Travelling voltas, Criss cross , Volta spot turn to right for lady, Volta spot turn to left for lady, Continuous volta spot turn alapfigurái
A Jive Promenade walks slow, Promenade walks quick, Change of place with double spin haladólépései

Követelmények
A tanuló ismerje a standard és latin táncok alaplépéseit, alapfiguráit, a Slowfox és a Jive tanult haladólépéseit
A tanuló legyen képes a tanult lépések letáncolására szólóban és párban

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje
A világtáncok kezdő– és haladólépéseit, tanult kombinációit, a korok szokásait, viselkedési szabályait, magatartásformáit
A standard táncok (Angol keringő, Tangó, Bécsi keringő, Slowfox, Quickstep) alaplépéseit, alapfiguráit, a latin–amerikai táncok (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) alaplépéseit, alapfiguráit és tánctechnikai feladatait, a Slowfox és a Jive tanult haladólépéseit
A szakkifejezéseket, fogalmakat, a szakmai anyagok hozzáférési lehetőségét
A táncparkett szabályait

A tanuló legyen képes
A tanultak gyakorlati alkalmazására és a világtáncok alapjainak kombinálására
Az általánosan elfogadott viselkedési szabályok gyakorlati alkalmazására, a közösségépítésre.
A másság elfogadására, véleménynyilvánításra és a demokratikus magatartásformák elsajátítására
A tanult táncok (kombinációk, etűdök, koreográfiák) pontos és stílusos előadására, a páros és csoportos feladatok végrehajtására
A fogalmak megértésére, értelmezésére, a helyes és kreatív nyelvhasználatra a társadalmi és kulturális tevékenység során. Anyanyelvén és a nemzetközi táncnyelven kommunikálni
A térben történő eligazodásra, a zenei lüktetési rendhez, zenei egységhez való igazodásra Az önálló feladatvállalásra, az önálló ismeretszerzésre
Művészi előadásra, az improvizációra, az alapfokú művészeti vizsga követelményeinek teljesítésére

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgából áll

A vizsga tantárgya és időtartama: Társastánc főtárgy, 20–25 perc

A vizsga tartalma
– A társastánc gyakorlati vizsga a szaktanár által összeállított tánckombinációk bemutatásából áll
– A tanulók párosan, csoportos formában, önálló előadásban mutatják be a táncokat 2–2 percben, miközben számot adnak a standard és latin tánctartás, a különböző ritmusok, stílusok, táncirányok, tánctechnikák ismeretéről
– A standard táncok (Angol keringő, Tangó, Bécsi keringő, Slowfox, Quickstep) alaplépései, alapfigurái, a latin–amerikai (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) táncok alaplépései, alapfigurái, a Slowfox (Closed telemark, Open telemark and feather ending, Top spin) és a Jive (Promenade walks slow, Promenade walks quick, Change of place with double spin) haladólépései

A vizsga értékelése
– a standard táncok és a latin–amerikai táncok kombinációinak pontos kivitelezése, – a zene és a tánc összhangjának betartása,
– a technikai biztonság,
– a tánc stílusának megfelelő előadásmód,
– a térfegyelem és figyelmes együttműködés a csoportos munkában.

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A koreográfiakészítés, a táncszerkesztési elvek gyakorlati alkalmazása, a tanult táncok alaplépéseinek és alapfiguráinak, haladólépéseinek és haladó figuráinak alkalmazása során.
– A stílusérzék, előadói készség, koncentrálóképesség fejlesztése.
– Az önállóan készített, rövid koreográfiákban a standard és latin táncok stílusjegyeinek alkalmazása.
– Belső igény kialakítása a különböző stílusirányzatokkal való találkozásra.

Tananyag
A koreográfiakészítés szabályai és a táncszerkesztési elvek
Az Angol keringő Weave from promenade position, Closed telemark, Open telemark and cross hesitation haladólépései
A Tangó Promenade link, Four step haladólépései
A Slowfox Hover feather, Hover telemark, Natural telemark, Hover cross haladólépései A Quickstep Quick open reverse, Fishtail, Running right turn haladólépései
A Paso doble Promenade to counter promenade, Grand circle, La passe, Banderillas, Syncopated separation alapfigurái
A Samba Natural roll, Close rocks, Open rocks, Backward rocks, Plait, Circular voltas haladólépései

A Cha–cha–cha Open hip twist spiral, Natural top finish A, Natural top finish B, Close hip twist haladólépései
A Rumba Opening out to right, Opening out to left, Spiral, Curl, Reverse top haladólépései
A Jive Fallaway throwaway, Overturned change of place left to right, Ball change haladólépései
A standard és latin táncok stílusjegyei

Követelmények
A tanuló ismerje a Paso doble alap figuráit, az Angol keringő, Tangó, Slowfox, Quickstep, Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Jive haladólépéseit, a koreográfiakészítés szabályait, a táncszerkesztési elveket.
A tanuló legyen képes a standard és latin táncok stílusos eltáncolására, önállóan etűdök összeállítására.

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A tanult lépések és figurák neveinek szakszerű használata, a szakkifejezések alkalmazása. – A nyelvi kifejezőképesség fejlesztése.
– A táncos szakirodalom gyakorlati használata.

Tananyag Szakkifejezések, fogalmak
A Bécsi keringő Fleckerl haladó figurája
Az Angol keringő Open telemark and wing, Open impetus and cross hesitation, Open impetus and wing haladólépései
A Tangó Back open promenade, Outside swivels haladólépései A Quickstep Four quick run, V6, Closed telemark haladólépések
A Slowfox Open telemark natural turn to outside swivel and feather ending, Open impetus, Weave from PP, Reverse weave haladólépései.
A Cha–cha–cha Closed hip twist spiral, Reverse top, Spiral haladólépései
A Rumba Opening out from reverse top, Fallaway, Cuban rocks, Rope spinning haladólépései
A Samba Closed volta, Contra botafogos, Samba locks in OPP, Samba locks in OCPP, Rhythm bounce, Simple volta, Methods of changing feet haladólépései
A Paso doble Fallaway whisk, Fallaway reverse, Spanish line, Flamenco taps, Chasse cape, Travelling spins from PP haladólépései
A Jive Windmill, Spanish arms haladó figurái

Követelmények
A tanuló ismerje a tanult haladólépéseket és haladó figurákat, a tanult szakkifejezéseket és fogalmakat
A tanuló legyen képes azok stílusos és pontos eltáncolására, a szaknyelv használatára

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A tanult lépések és figurák improvizatív használatának elősegítése.
– A kombinációs készség, mozgásemlékezet, ritmusérzék, zenei lüktetésrendhez való igazodás fejlesztése, a saját egyéni karakter kialakítása.
– A táncok stílusjegyeinek megismerése, a táncok stílusos megjelenítése. – A zene és a tánc összefüggéseinek felismerése.

Tananyag Improvizációs szabályok
A Bécsi keringő Contra check haladó figurája
Az Angol keringő Outside spin, Turning lock, Closed wing, Turning lock to right haladólépései
A Tangó Fallaway promenade, Four step change, Brush tap haladólépései
A Quickstep Six quick run, Zig–zag, back lock and running finish, Change of direction haladó figurák
A Slowfox Natural twist turn, Curved feather to back feather, Natural zig–zag from PP haladó figurái
A Cha–cha–cha Rope spinning, Sweetheart, Follow my leader, Curl haladólépései A Rumba Sliding doors, Three alemanas, Fencing, Three threes haladólépései
A Paso doble Travelling spins from CPP, Changing feet variációk One beat hesitation, Syncopeted chasses, Left foot variation, Coup de pique haladólépései
A Jive Toe heel swivels, Flicks into break, Simple spin haladó figurái
A Samba Argentine crosses, Rolling off the arm, Three step turn, Cruzados walks, Cruzados locks haladó figurái

Követelmények
A tanuló ismerje az improvizáció szabályait, a standard és latin táncok tanult haladólépéseit és haladó figuráit
A tanuló legyen képes improvizálásra, a tanult koreográfiák bemutatására, stílusos eltáncolására

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Az előadói készség, a rendszerező képesség fejlesztése – Egyéni táncstílus kialakítása
– Önálló ismeretszerzés és gondolkodás fejlesztése
– Az összefüggések keresése, a rendszerezés, a tudatos gyakorlás iránti igény kialakítása

Tananyag
Az Angol keringő Fallaway reverse and slip pivot, Hover corté, Drag hesitation, Fallaway whisk, Left whisk, Contra check haladó figurái
A Tangó Fallaway four step, Basic reverse turn, The chase, Fallaway reverse and slip pivot, five step haladó figurái
A Quickstep Cross swivel, Rumba cross, Tipsy to right and left, Hover corté, Cross chasse haladó figurái
A Slowfox Fallaway reverse and slip pivot, Natural hover telemark, Bounce fallaway with weave ending haladó figurái
A Cha–cha–cha Aida, Opening out from reverse top, Slip–close chasse, Syncopated open hip twist haladó figurái
A Rumba Continuous hip twist, Continuous circural hip twist, Cucharachas, Syncopated open hip twist haladó figurái
A Jive Reverse whip, Chicken walks haladó figurái
A Samba Promenade to counter promenade runs, Carioca runs, Drug, Dropped volta, Samba side Chasses haladó figurái
A Paso doble Alternative entries to PP, Twists, Separation with fallaway ending, Separation with lady’s caping walks, Farol, Fregolina incorporating farol haladó figurái

Követelmények
A tanuló ismerje a standard és latin táncok alaplépéseit, alapfiguráit, haladólépéseit, haladó figuráit, az alkalmazott technikákat, táncokra jellemző stílusjegyeket
A tanuló legyen képes a standard és latin táncok koreográfiájának stílusos eltáncolására szólóban, párban és csoportban

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése utána

A tanuló ismerje
A standard és latin–amerikai táncok alaplépéseit, alapfiguráit, haladólépéseit, haladó figuráit, az alkalmazott technikákat, a táncokra jellemző stílusjegyeket
A szakkifejezéseket, fogalmakat
A páros és csoportos táncok megformálásának szabályait, a táncszerkesztés elvét A táncok karakterének megfelelő előadásmódot
A táncalkalmaknak megfelelő magatartásmódot

A tanuló legyen képes
A standard és latin–amerikai táncok önálló és páros bemutatására A szakmai elvárásoknak megfelelő nyelvezet alkalmazására
A megfelelő technika alkalmazására, a táncok stílusos előadására A csoportos bemutatási formában figyelmes együttműködésre
Önállóan használni a tereket, irányokat, a tanult társastáncok valamelyikéből vagy azok mixeléséből készített koreográfiák önállóan történő csoportos bemutatására
Az elsajátított szókincs alkalmazására a mindennapi életben és a megszerzett ismeretekről beszélni
A változó elvárásoknak megfelelni, a szakmai és társadalmi érdekképviseletre, a határon túl nyúló kapcsolatok kiépítésére
Az improvizációra, a művészi önkifejezésre, a művészeti záróvizsga követelményeinek teljesítésére

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama Társastánc, főtárgy 25–30 perc

A vizsga tartalma
A társastánc gyakorlati vizsga anyaga előre kijelölt, a szaktanár által összeállított kombinációkból (5 standard, 5 latin–amerikai tánc) és egy koreográfiából áll, melyet a tanulók párosan és csoportos formában, önállóan mutatnak be. Az előadás során lemérhető a tanulók technikai tudása, ritmus–, tér– és stílusérzéke, együttműködő készsége és művészi önkifejezése
– A standard táncok (Angol keringő, Tangó, Bécsi keringő, Slowfox, Quickstep) alaplépései, alapfigurái, haladólépései, haladó figurái
– A latin–amerikai táncok (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) alaplépései, alapfigurái, haladólépései, haladó figurái
– Egy szabadon választott táncból 3–5 perces koreográfia. (Ebből a táncból a kombinációt nem kell bemutatni!)

A vizsga értékelése
– a standard táncokból és a latin–amerikai táncokból készített kombinációk és a koreográfia pontos kivitelezése
– a zene és a tánc összhangjának betartása, – a technikai biztonság,
– a tánc stílusának megfelelő előadásmód,
– a térfegyelem és figyelmes együttműködés a csoportos munkában

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz Társastánc leírásokat tartalmazó könyvek hazai és külföldi kiadásai, Társastánczenéket tartalmazó CD–k, társastánc DVD–k,
A terem méretének megfelelő audio készülék (CD lejátszó), televízió, DVD lejátszó, Fellépő ruhák

VISELKEDÉSKULTÚRA

A viselkedéskultúra tantárgy célja, hogy a tanulók megismerjék és elsajátítsák a mindennapi élet és a társas érintkezés viselkedéskultúrájának alapszabályait, magatartásformáit
Az udvariasság, az ízléses megjelenés, az alkalmazkodó készség, kombinációs készség mellett kialakul a tanulóban az esztétikai minőség tisztelete, mások megismerésének igénye, az emberi jogok tiszteletben tartása

Alapfokú évfolyamok

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Az önmegismerés, az önkontroll, az önfejlesztés igényének kialakítása – A kezdeményezőképesség és a kreativitás fejlesztése
– A kritikai gondolkodás megerősítése, a konfliktusok kezelése, az életminőség javítása

Tananyag Viselkedésünk alapjai
Viselkedés táncos alkalmakkor Az étkezés illeme
Testünk, ruhánk, környezetünk tisztasága Nők és férfiak (fiúk és lányok) Művelődés, szórakozás
Az ajándékozás illeme Utazás, közlekedés Kapcsolattartás távolról Nemzeti sajátosságok Amit még illik tudni

Követelmények
A tanuló ismerje a táncos alkalmakkor való viselkedés szabályait és a köznapi élet illemtanát
A tanuló legyen képes a helyes és kreatív nyelvhasználatra az oktatásban, a családi életben és a szabadidős tevékenységben, valamint a viselkedés általánosan elfogadott és a táncos alkalmakra vonatkozó szabályainak gyakorlati alkalmazására

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz
Az illemmel, etikettel, protokollal foglalkozó hazai kiadású könyvek, kérdések–feleletek oktatási segédkönyv, intelligenciatesztek.

TÁRSASTÁNCTÖRTÉNET 5-6.

A társastánctörténet tantárgy célja, hogy a tanuló megismerje a XIX. századi társastáncok kialakulását, történeti hátterét, neves hazai és nemzetközi alkotóit és műveiket. A társastáncok stílus és formavilágát, az európai és hazai táncmozgalmak törekvéseit, és műhelyeik fejlődését.

Alapfokú évfolyamok

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A tanuló táncelméleti, tánctörténeti tudásának, személyiségének, esztétikai és művészeti tudatosságának, nyelvi kommunikációjának fejlesztése, összegző és szintetizáló képességének javítása

Tananyag
A társastánc művészi és közhasznú formái A társasági táncélet alkalmai, eseményei
A színpadi táncművészet legfontosabb ágazatai, korszakai
A standard és latin–amerikai táncok kialakulása, történeti háttere

Követelmények
A tanuló ismerje a standard (Angol keringő, Bécsi keringő, Tangó, Slowfox, Quickstep) és latin–amerikai táncok (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) történeti kialakulását, stílusjegyeit és formáit, a társasági táncélet alkalmait és eseményeit, a társastánc művészi és közhasznú formáit, a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait
A tanuló legyen képes felismerni a társastáncok stílusjegyeit, a társasági táncélet különböző alkalmait, jellemző stílusjegyeit.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A tanuló stílusérzékének, elemző képességének, analizáló értelmezésének, aktív befogadó magatartásának, egyéni és közösségi alkotótevékenységének fejlesztése.

Tananyag
A XIX. század társastánc élet (Ausztria, Csehország, Olaszország, Franciaország) nemzetközileg meghatározó alkotóműhelyei, képviselői
Az európai táncmozgalmak törekvései és fejlődésük
A XIX. századi hazai táncmozgalmak és műhelyek fejlődése

Követelmények
A tanuló ismerje a XIX. század európai és magyarországi táncélet fejlődését, jeles képviselőit, munkásságukat, alkotásaikat, a meghatározó stílusjegyek alapján ismerje fel a kor társastáncainak formanyelveit
A tanuló legyen képes felismerni a korszak alkotóinak formanyelvét és műveik értékeit

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje
A standard (Angol keringő, Bécsi keringő, Tangó, Slowfox, Quickstep) és latin–amerikai táncok (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) közhasznú formáit, stílusjegyeit (jellege, ütem, tempó, ritmus)
A XIX. századi hazai és nemzetközi társastáncélet fejlődésének állomásait, alkotóműhelyeit és jeles képviselőit
A magyar társasági táncélet alkalmait és eseményeit

A tanuló legyen képes
A tánc sajátosságaira való érzékenységre, a stílusismeretre, a szakmai szókincs és fogalomkészlet önálló használatára

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga szóbeli vizsgából áll

A vizsga tantárgya és időtartama Társastánctörténet, 10 perc

A vizsga tartalma
A szaktanár által összeállított szóbeli tételsor alapján a tanulók számot adnak a XIX. századi magyar és európai társasági táncélet fejlődéséről, korszakairól és neves táncmestereikről. A standard és latin–amerikai táncok kialakulásáról, történeti hátteréről, a társasági táncélet alkalmairól és eseményeiről
– A társasági élet alkalmai.
– A nemzetközi és hazai társastáncélet legfontosabb korszakai, alkotói. – A színpadi táncművészet legfontosabb ágazatai, korszakai.
– A hazai társastáncmozgalom kiemelkedő táncprodukciói.

A vizsga értékelése
– A standard (Angol keringő, Tangó, Bécsi keringő, Slowfox, Quickstep) és latin–amerikai táncok (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) közhasznú formáinak, stílusjegyeinek ismerete (jellege, ütem, tempó, ritmus).
– A XIX. századi hazai és nemzetközi társastáncélet fejlődésének, alkotóműhelyeinek és jeles képviselőinek ismerete.
– A magyar társasági táncélet alkalmainak és eseményeinek ismerete

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz
A standard táncok, a latin–amerikai táncok történeti kialakulását, stílusjegyeit és formáit tartalmazó társastánckönyv, a táncalkalmakkal, a nemzetközi és hazai táncélettel, a színpadi táncművészettel foglalkozó könyvek, oktatási segédanyagok, társastánc videokazetták, DVD–k, televízió, videó lejátszó, DVD lejátszó

TÁRSASTÁNCTÖRTÉNET 9-10.

A társastánctörténet tantárgy célja, hogy a tanuló megismerje a XX–XXI. század tánctörténetének kiemelkedő hazai– és nemzetközi képviselőit, az európai társastáncélet fejlődését, a kor hazai alkotóműhelyeit és a formációs társastáncok kialakulását, aktív közreműködőként vegyen részt táncművek, koreográfiák elemzésében.

Továbbképző évfolyamok

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A társastáncok hazai és nemzetközi irányzatainak, alkotóműhelyeinek és képviselőinek megismertetése.
– A táncelméleti tudás valamint az összegző és szintetizáló képesség fejlesztése

Tananyag
Az európai társastáncélet fejlődése és alkotóműhelyeinek kialakulása (Anglia, Németország, Olaszország)
A magyarországi táncközösségek, táncklubok és táncszervezetek kialakulása és a nemzetközi vérkeringésbe való bekapcsolódása a XX. századtól napjainkig

Követelmények
A tanuló ismerje a társastánc hazai és nemzetközileg meghatározó alkotóműhelyeit, képviselőit, az európai táncmozgalmak törekvéseit és fejlődésüket, a hazai táncmozgalmak és műhelyek fejlődését
A tanuló legyen képes a nemzetközi társastáncélet kiemelkedő műhelyeinek és stílusjegyeinek felismerésére, a magyarországi társastáncmozgalom fejlődésének, alkotóiknak és produkcióiknak a felismerésére, tudatos értelmezésére.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Kiemelkedő hazai és nemzetközi (európai) táncművek, formációs alkotások elemzése és összehasonlítása.
– Életpályák és életművek megismerése a magyarországi társastáncmozgalomban, társastáncművek analizálása

Tananyag
A nemzetközi és magyarországi formációs társastáncok kialakulása.
A XX–XXI. század hazai alkotóműhelyek és szakemberek (pedagógusok) életpályája és műveik.
Jeles koreográfiák a társastáncmozgalomban.

Követelmények
A tanuló ismerje a formációs társastáncok kialakulásának történetét, a XX–XXI. század kiemelkedő hazai alkotóit, műveiket. Biztosan tudjon eligazodni a formációs társastáncok világában, isme fel az alkotók műveit. A társastáncok stílus és formavilágában legyen jártas és önálló.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje
A nemzetközi és hazai táncélet legfontosabb korszakait, alkotóit, a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait, korszakait, a hazai társastánc mozgalom kiemelkedő táncprodukcióit

A tanuló legyen képes
A múlt és a jelen értékeinek befogadására

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga szóbeli vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama Társastánctörténet, 10 perc

A vizsga tartalma
– A társasági élet alkalmai
– A XX.–XXI. századi nemzetközi és hazai társastáncélet kibontakozása, legfontosabb korszakai, alkotói
– A színpadi táncművészet legfontosabb ágazatai, korszakai – A hazai társastáncmozgalom kiemelkedő táncprodukciói – A formációs társastáncok kialakulásának története

A vizsga értékelése
– a nemzetközi és hazai társastáncélet legfontosabb korszakainak, alkotóinak ismerete, – a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatainak, korszakainak ismerete,
– a hazai társastánc mozgalom táncprodukcióinak ismerete. – a formációs társastáncok kialakulásának története

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz
A nemzetközi és hazai társastáncélet legfontosabb korszakait, alkotóit, a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait, korszakait bemutató könyvek, oktatási segédanyagok, kiemelkedő táncprodukciókat tartalmazó videokazetták, DVD–k, televízió, videó lejátszó, DVD lejátszó.

TÁRSASTÁNC GIMNASZTIKA

A társastánc gimnasztika oktatás elsődleges célja, hogy a tanuló a speciális társastáncformák és táncok elsajátításához megfelelő erőnlétben, izomzata gondosan előkészített és bemelegített állapotban legyen. Alapvető cél a sérülések elkerülése, a testtartási hibák javítása, a koordináció és a ritmikai készség fejlesztése

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A helyes, tudatosan kontrollált légzéstechnika és testtartás megtanulása és alkalmazása, a koordinációs készséget fejlesztő gyakorlatok és motívumok elsajátítása, tudatos alkalmazása és kivitelezése

Tananyag

A kontrollált légzéstechnika elsajátítása A mozdulat iránya
A mozdulat magassága és mélysége A mozdulat ritmusa

Követelmények

A tanuló ismerje a helyes légzéstechnikát, az alaptartást és annak kontrollját, a mozdulatok sajátosságait, tájékozódást a térben
A tanuló legyen képes a kontrollált légzésre és mozgásra, eligazodni a térben – színpadi térformákban – és zenei interpretációkra koordinált mozgáskombinációk kivitelezésére.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A mozgás esztétikai törvényszerűségeinek megismerése és tudatos alkalmazása a gyakorlatokban, az akusztikus és vizuális képességek, ritmikai készségek és koordinációs képességek fejlesztése

Tananyag

A karok, törzs, lábak izomzatának erősítése Az egyensúlyi helyzet tudatos kialakítása
A táncelőkészítő gimnasztikai gyakorlatok összeállítása etűd formában

Követelmények

A tanuló ismerje a test izomzatának erősítését, az egyensúlyi helyzeteket, gyakorlatokat és etűdöket. A tanult mozgásformák önálló, plasztikus végrehajtását, a szakkifejezések tudatos használatát és ismeretét
A tanuló legyen képes testének tudatos kontrolljára, izomzatának és testrészeinek erősítésére és bemelegítésére, egyensúlyi helyzetek kialakítására és tudatos alkalmazására.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladat

– A természetes mozgásfajták megismerése, a mozgáskészségen alapuló mozgásérzék tudatosítása, a ritmika, az izomerő tudatos használata, az egyéni improvizáció fejlesztése

Tananyag

Az előképző gyakorlatainak egymás utáni folyamatos összekapcsolása A mozgás esztétikai törvényszerűségei
Lábgyakorlatok Nyakgyakorlatok Törzsgyakorlatok Kargyakorlatok

Követelmények

A tanuló ismerje a mozgás esztétikai törvényszerűségeit, a láb–, nyak–, törzs– és kargyakorlatokat, a tanult mozgásformák tudatos és plasztikus végrehajtását. Legyen kreatív, gondolatait tudja kifejezni nem csak verbális, hanem nonverbális kifejezési eszközök segítségével is

A tanuló legyen képes testének és testrészeinek esztétikus használatára, mozdulatainak és tánckombinációinak tudatos értelmezésére és kivitelezésére.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A tanuló tudatos izomhasználata, a mozgás esztétikai törvényszerűségeinek ismerete, kombinációs gyakorlatok, etűdök önálló összeállítása, a mozgásfolyamatok kontrollja

Tananyag
Lábgyakorlatok álló helyzetben Törzsgyakorlatok (fekvésben, rúd mellett) Hasizomgyakorlatok

Kargyakorlatok Kombinációs gyakorlatok

Követelmények
A tanuló ismerje álló és fekvő helyzetben a láb– és törzsgyakorlatokat, a hasizomgyakorlatokat és kombinációkat.
A tanuló legyen képes az esztétikus mozdulatok, erősítő és bemelegítő sorozatok kivitelezésére, az izomerősítő gyakorlatok valamint kombinációk helyes és tudatos bemutatására, művészi kifejezésére, interpretálására.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Az etűdkészítés szabályainak megismerése.
– Az izolált testmozgások, kar – lábgyakorlatok elsajátítása – Önálló kombináció és etűdkészítés.

Tananyag
Karhajlítás, nyújtás, feszítés Kézfej, ujjak tudatos használata
Lábgyakorlatok – alsó lábszár, felső lábszár függetlenített mozgásai, lábujjgyakorlatok Törzsívek
Testhullám

Követelmények
A tanuló ismerje a hajlítást, feszítést, nyújtást, a kar– és lábgyakorlatokat, a test izolációt, a tudatos testhasználatot
A tanuló legyen képes a testrészek izolációjára, önálló etűd készítésére, a zenei frázisok és lüktetések felismerésére, a gyakorlatok egységeinek megkülönböztetésére

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz
A gimnasztikai gyakorlatokat bemutató tankönyv, CD–k a ritmikus mozgáshoz, a terem méretének megfelelő audio készülék (CD lejátszó)

TÖRTÉNELMI TÁRSASTÁNC

A tantárgy célja

A tanulókat megismertetni a XVI–XIX. századig terjedő időszak – a reneszánsz és barokk korszakok, valamint a XIX. század – báli táncainak korabeli anyagával, az adott korszakok szokásaival és illemtanával.

A történelmi társastáncok célja, hogy előmozdítsa a tanulók mozgáskultúrájának, ezen belül koordinációs képességének, tér és formaérzékének, fizikai állóképességének fejlődését, továbbá a tanulók koncentráló képességének, zenei hallásának, ritmusérzékének, zenei és koreográfiai memóriájának, improvizációs készségének fejlesztését.

Emellett alapozza meg és fejlessze a tanulók stílusismeretét, ízlését, magatartásának és társas kapcsolatainak kulturáltságát, társaival való együttműködési képességét. Járuljon hozzá a tanulók előadói készségének, művészi kifejező készségének sokirányú fejlődéséhez.

Tágabb értelemben a tanuló váljon nyitottabbá az egyéb művészeti ágak irányába, fejlődjön komplex korszemlélete és legyen képes a tanultakat az iskolai tananyagba sokoldalúan visszakapcsolni.

Alapfokú évfolyamok

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A tanuló ismereteinek bővítése az adott történelmi társastáncanyag megfelelő korszakba való elhelyezése valamint a korabeli szokások és illemszabályok megismertetése által.

– A tanuló mozgáskultúrájának, ritmusérzékének, zenei és koreográfiai memóriájának fejlesztése az adott mozdulat– és lépésanyagon keresztül. – A tanult történelmi társastáncok elnevezéseinek, az alkalmazott szakkifejezéseknek, azok jelentéseinek megismertetése.

– A tanuló tér és formaérzékének, társaival való együttműködési képességének fejlesztése a koreográfiák által.

– A tanuló improvizációs készségének, stílusérzékének fejlesztése.

Tananyag

XVI. századi reneszánsz társastáncok

Reneszánsz stíluselemek: testtartás, lábfejek helyzete, kéztartások, lépéstechnika, meghajlások

Francia reneszánsz körtáncok alaptípusai

– Branle double, Branle simple, Branle gay, Branle de Bourgogne

Lépés és mozdulatanyag: double, simple, petit saut, pied en l’ air, reprise, branle, Capriole, révérence

A koreográfiák körben vagy láncban előadva. Díszítés improvizáció A szabálytalan branle;

– Branle coupé, Branle coupé, Charlotte, Branle coupé Aridan Zenei anyag–memorizálás, koreográfiatanulás

Táncos játékok

A tréfás, utánzó branle;

– Branle morgué, Branle des Chevaux, Branle des Lavandières, Branle des Pois, Branle de la Montarde

Zenei anyag–memorizálás, koreográfiatanulás, improvizatív gesztus lehetőségek Páros táncok

Lépő tánc: Pavane

Lépésanyag: simple, double előre és hátra, conversion, fleuret Különböző térforma lehetőségek, koreográfiatanulás

Ugrós tánc: Gaillarde
Lépésanyag: Cinq pas: grue, saut majeur, posture, cadence Egyéb mozdulatelemek: ruade, croisé
Cinq pas variációk: „croisé”,” pieds joints” Pas raccourci: révérence passagière
Egyéb variációk: fleuret, onze pas
Különböző lépéskötés lehetőségek, improvizáció Improvizált csoportos forma: Gaillarde lyonnoise Koreográfia szóló párra

Követelmények
A tanuló ismerje a tanult történelmi társastáncok elnevezéseit, az alkalmazott szakkifejezéseket, azok jelentését, tudja a megfelelő történelmi korszakba elhelyezni a tanult történelmi társastáncanyagot
A tanuló legyen képes a tanult báli táncok pontos, stílusos bemutatására, a zene és tánc összhangjának betartására, a csoportmunkában, a térforma kialakításban való fegyelmezett együttműködésre

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A tanuló ismereteinek bővítése az adott történelmi társastáncanyag megfelelő korszakba való elhelyezése, valamint a korabeli szokások és illemszabályok megismertetése által.
– A tanuló mozgáskultúrájának, ritmusérzékének, zenei és koreográfiai memóriájának fejlesztése az adott mozdulat– és lépésanyagon keresztül.
– A tanult történelmi társastáncok elnevezéseinek, az alkalmazott szakkifejezéseknek, azok jelentésének megismertetése.
– A tanuló tér és formaérzékének, társaival való együttműködési képességének fejlesztése a koreográfiák által.
– A tanuló stílusérzékének, előadói készségének fejlesztése.

Tananyag
Barokk báli táncok
Barokk stíluselemek: testtartás, lábfejek kifelé forgatottsága, pozíciók, lépéstechnika, plié, élevé, port des bras
Előkészítő etűdök 3/4–es és 4/4–es barokk zenékre Lépés anyag: demy coupé, pas de bourrée
Etüd 4/4–ben Menüett
Lépés anyag: pas de menuet előre, hátra, és oldal irányokba, chassé, révérence Menüett etüd 3/4–es zenére
Contredance français;
– Menuet, R. A. Feuillet: La Bergère, Menuet du Chevalier Báli menüett szóló párra P. Rameau alapján
Figurák: révérence, bevezetés, „Z”, „malom” jobb kézzel, „malom” bal kézzel, két kezet nyújt Koreográfia
Angol country dances
Lépések, figurák: slipping, step, double, set, turn, siding, arms, meet, lead – J. Playford: Gathering peascods, Sellenger’s Round, Parsons farewell Ismétlő anyag
Reneszánsz társastáncok Gaillarde koreográfia szóló párra

Követelmények
A tanuló ismerje a tanult történelmi társastáncok elnevezéseit, az alkalmazott szakkifejezéseket, azok jelentését, tudja a megfelelő történelmi korszakba elhelyezni a tanult történelmi társastáncanyagot
A tanuló legyen képes a tanult báli táncok pontos, stílusos, kifejező bemutatására, a zene és tánc összhangjának betartására, a csoportmunkában, a térforma kialakításban való fegyelmezett együttműködésre

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A tanuló ismereteinek bővítése az adott történelmi társastáncanyag megfelelő korszakba való elhelyezése valamint a korabeli szokások és illemszabályok megismertetése által.
– A tanuló mozgáskultúrájának, ritmusérzékének, zenei és koreográfiai memóriájának fejlesztése az adott mozdulat– és lépésanyagon keresztül.
– A tanult történelmi társastáncok elnevezéseinek, az alkalmazott szakkifejezéseknek, azok jelentésének megismertetése.
– A tanuló tér és formaérzékének, társaival való együttműködési képességének fejlesztése a koreográfiák által.
– A tanuló stílusérzékének, előadói készségének, művészi kifejezőkészségének fejlesztése.

Tananyag Polonaise
Alaplépések: pas polonaise előre, hátra haladva. Koreográfia
Francia négyes
Alaplépések: pas marché, pas élevé, pas chassé, chassé–formák, pas balancé, pas galop
Francia négyes kiválasztott tételei
Körmagyar
Lépések: Andalgó, bokázók, tétovázó, vágás, lejtő, verbunkos, magányforgó, kettős forgó, toppantó, villám, kisharang, toborzó, urak magánya, friss, vitorlaforgás
Koreográfia a Szőllősi–féle „körtáncz” alapján Ismétlő anyag
Korszakonként egy–egy koreográfia

Követelmények
A tanuló ismerje a tanult történelmi társastáncok elnevezéseit, az alkalmazott szakkifejezéseket, azok jelentését, tudja a megfelelő történelmi korszakba elhelyezni a tanult történelmi társastáncanyagot
A tanuló legyen képes a tanult báli táncok stílusos és kifejező előadására, a zene és tánc összhangjának betartására, a csoportmunkában, a térforma kialakításban való fegyelmezett együttműködésre

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz
Történelmi társastánczenéket tartalmazó CD–k, történelmi társastánc leírásokat tartalmazó könyvek, korabeli tánckönyvek magyar nyelvű kiadásai, viselettörténeti könyvek, történelmi társastánc DVD–k, a terem méretének megfelelő audio készülék (CD lejátszó), televízió, DVD lejátszó

Táncművészet
Néptánc

a.) A tanszak általános fejlesztési követelményei

A néptánc tanszak célja a magyar néptánc és népi kultúra iránti érdeklődés kialakítása és elmélyítése, hagyományaink, kulturális örökségünk továbbéltetése, a mozgáskultúra megalapozása és fejlesztése, a tánc, mint a közösségteremtés és közösségformálás lehetséges eszközének értelmezése.

Kiemelt kompetenciák a néptánc területén

Szakmai kompetenciák

- A táncos képességek – készségek – jártasságok kialakítása és fejlesztése
- A hagyományos népi játékmód ismerete
- Korszerű szemléletmód kialakítása a népi kultúra–népélet összefüggő rendszerének értelmezéséhez
- A tánc általánosan jellemző vonásainak ismerete és gyakorlati alkalmazása
- A zenéhez igazodó, alkalmazkodó táncos mozgás kialakítása
- Az improvizáció és a táncszerkesztés törvényszerűségeinek, szabályainak az életkori sajátosságoknak megfelelő ismerete és tudatos alkalmazása
- A térforma, stílusérzék és mozgásmemória fejlesztése, az alakzatok, formák gyakorlati alkalmazása
- A táncokhoz kapcsolódó énekek, zenei kíséretek, jellemző viseletek, szokások és a társasági táncélet alkalmainak megismerése
- A színpad általános törvényszerűségeinek megismertetése
- Előadói táncos magatartás kialakítása az életkori sajátosságoknak megfelelően
- A színpadi táncművészet legfontosabb ágazatainak, korszakainak és művészeti alkotásainak megismerése

Személyes kompetenciák

- Az esztétikai érzék fejlesztése
- A rendszeres és következetes kitartó munkára nevelés
- Nyitottságra, valamint a múlt és a jelen értékeinek befogadására nevelés
- Folyamatos ismeretbővítésen keresztül a szintetikus látásmódra való nevelés
- A vizuális memória és a képzelőerő fejlesztése
- A kreativitás és a testi–lelki állóképesség fejlesztése
- A kommunikáció verbális és nonverbális módjainak alkalmazása

Társas kompetenciák

- A közösségi alkotás öröme, a közösségi kultúra értékei iránti fogékonyság kialakítása
- A másság elfogadásának képessége
- Az önálló döntéshozatal képessége
- Kezdeményezőkészség, egyéni feladat– és szerepvállalás
- A kapcsolatteremtő képesség fejlesztése
- A szabálytudat kialakítása

- A csoportnorma kialakítása
- A segítő életmódra nevelés s a szociális érzékenység fejlesztése
- A közösségi szemlélet kialakítása
- A környezet megóvásának fontossága
- Az egészséges életmód igénye

Módszerkompetenciák

- Az ismeretbefogadás képességének fejlesztése
- Az intelligens tudás megszerzésére irányuló igény kialakítása
- Az összefüggések megértésére, a következtetések levonására irányuló fejlesztések
- Az ismeretek alkalmazásának, újrafogalmazásának képessége
- A kreatív alkotói folyamatokban való részvétel igényének kialakítása
- A hatékony önálló tanulásra nevelés
- Az alkalmazott tudás kialakítása, a képzés során elsajátított ismeretek alkalmazása más környezetben is
- A tehetség azonosítása, tehetséggondozás, mentorálás, nyomon követés

b.) A tanszak képzési szerkezete, szakaszai, óraszámai, tantárgyai

Az iskola mindenki számára nyitott. A felvételi vizsga szaktanárokból álló bizottság előtt történik. Célja a *szintfelmérés* és a csoportbeosztás elkészítése. A csoportok összeállításakor az életkor, és a tanulók tánctechnikai és fizikai fejlettsége a meghatározó. A tanszakra később bekapcsolódók részére *különbözeti vizsgát* biztosítunk, mely az adott évfolyam előző évének anyagára támaszkodik.

A táncképzés tanszakai:
Néptánc tanszak

Tanszakunkon a képzés ideje 12 év. Az alapfok 6. évfolyama végén alap záróvizsgát tehetnek a növendékek - csak ennek meglétével tanulhatnak tovább a továbbképző évfolyamain- illetve a 12. évfolyam végén is záróvizsgára van lehetőségük. A vizsgákra jelentkezniük kell a tanulóknak.
A 12. évfolyam elvégzése után a tanulóknak lehetőségük van a szakirányú továbbtanulásra a közép és felsőfokú intézményekben.

A képzés szakaszai:

- *előképző*: kiselőképző, előképző

Az előképző már óvodás korban elkezdhető, de az általános iskola 1. vagy 2. osztályával párhuzamosan megkezdeni mindenképpen ajánlatos. Az előképző célja, hogy fejlessze a zenei készségeket (dallam, ritmika), a mozgáskultúrát, megalapozza az alkotásra nevelés folyamatát és játékos formában alakítsa ki a közösségi érzés, összetartozás élményét. Az előképző osztályokban ismerje meg a tanuló azokat az alapfogalmakat, alapelemeket, melyek képessé teszik a néptánc tanulmányok megkezdésére.

- *alapfok*: 1-6 osztály

Az alapfok feladata a néptánc megalapozása. Ezekben az években dől el a gyermek tánchoz való viszonya.

- *továbbképző*: 7-10. osztály

A továbbképző osztályokban minden tanuló bebizonyította érdeklődését, elkötelezettségét az adott művészeti ág iránt.

A képzés tantárgyai, óraszámai:

Főtárgy: népi játék, néptánc
Kötelező tárgy: folklórismeret, tánctörténet
Kötelezően választható tárgyak: népi ének/népzenei ismeretek, folklórismeret, tánctörténet, kinetográfia
Választható tárgyak: korosztálynak megfelelő szakmai tárgy

A **népi játék, néptánc** a tanszak fő tantárgya, mely az előképző, alapfok és továbbképző évfolyamain a legtöbb óraszámban van jelen, mely több részterületet foglal magába. Pl.:
- **Tánctechnika**; ami minden órát bevezet, a táncos izomzatának, ízületeinek bemelegítése; egyben technikai alapozást is hivatott szolgálni.
- **Ritmikai gyakorlatok** és a táncos nyelvezet elsajátítása is a táncosok felkészülését segíti.
- A **népi játékok** az előképző és az alapfok első évfolyamain játszanak fontos szerepet. A gyerekek a magyar játékkincs legszebb változatain keresztül ismerik meg a népzenét és néptáncot.
- A **néptánc** oktatása már az előképzőben megjelenik, de az alapfok és a továbbképző évfolyamain teljesedik ki, egyre több dialektus táncrendjét táncolják anyanyelvként.
- A daltanulás szorosan összetartozik a tánccal, míg a színpadi munkák, koreográfiák a tanult anyagok összefoglalásai.

A **folklórismeret** az alapfok 3-6 évfolyamán kötelező tantárgy, a továbbképző 7-8. évfolyamán szabadon választható tantárgy. 4 év alatt a növendékek megismerkednek a jeles napokkal, az emberi élet fordulóival, a magyar nép hiedelemvilágával, majd a továbbképző évfolyamain bővebb ismereteket szereznek az adott év tanmenetében meghatározott tananyag szerint. A néptáncot tanuló gyerekek számára szükséges, hogy tudatosodjon bennük: a tanult művészeti területek egy komplex, elkülönülő részeiben is összefüggő kultúra része.

A **tánctörténet**tel a továbbképző évfolyamain találkoznak a tanulók. Témaként ekkor találkoznak az egyetemes és nemzeti tánctörténeti rétegekkel, stílusjegyekkel; így értőivé és befogadóivá válnak a táncművészetnek.

A **kinetográfia** tantárgy a továbbképző 9-10 évfolyamának szabadon választható tárgya. A táncjelírás tantárgyat első évben *mozdulatelemzés* címmel és témakörben, második évben *kinetográfia* tantárgyként tanulják. A mozdulatelemzés hiánypótlásként szerepel a táncjelírás tantárgyban.

Szabadon választható tantárgy: a tanszak bármely tantárgyából választható, hogy a tehetséges tanulóknak módot adjon a további fejlődésre.

Óratervezet

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	**2.**	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**	**9.**	**10.**
Népi játék Néptánc	2	2	3	3	3	3	3	3	4	4	4	4
Kötelezően választható t.			1	1	1	1	2	2	1	1	1	1
Szabadon választható t.							1	1	1	1	1	1
Összesen	**2**	**2**	**4**	**4**	**4**	**4**	**6**	**6**	**6**	**6**	**6**	**6**

Előképző 1. és 2. évfolyama:
- népi játék és néptánc heti 2 óra

Alapfok 1- 4. évfolyama:
- néptánc heti 3 óra
- népi ének (alapfok 1.-2. évfolyam) heti 1 óra
- folklórismeret (alapfok 3.- 4. évfolyam) heti 1 óra

Alapfok 5-6. évfolyama:
- néptánc heti 3 óra
- népi ének – kötelezően választható heti 1 óra
- folklórismeret (alapfok 5-6. évfolyam) – kötelezően választható heti 1 óra
- néptánc (szabadon választható) heti 1 óra

Továbbképző 7.-10. évfolyama:
- néptánc heti 4 óra
- tánctörténet (7-8. évfolyam) heti 1 óra
- folklórismeret (szabadon választható, 7-8. évfolyam) heti 1 óra
- mozdulatelemzés, kinetográfia (9-10. évfolyam) heti 1 óra
- néptánc (szabadon választható, 9-10. évfolyam) heti 1 óra

A tanterv jellemzői

A néptánc tanulása révén a tanulók megismerhetik annak a magyar néptánckultúrának az értékeit, amely a magyarok honfoglalásakor hozott alapokon, a Kárpát-medencében együtt élő népek sok évszázados egymásra hatása során alakult ki és amely ismeret – tevékenység – magatartás - attitűdrendszerével tájékozódási pontokat nyújthat a tanulóknak a múlt-jövő, az egyén – település – magyarság – európaiság – emberiség és az adottságok – képességek – vállalható szerepek intervallumában.
A néptánc képességfejlesztő és attitűdalakítási, - befolyásolási potenciálja a dallam – ritmus – mozgás egységéből, a táncnak a személyiség egészét mozgató (ének, mozgáskoordináció, kooperáció stb.) szerepéből adódóan rendkívül nagy.
A kerettanterv meghatározóan reflektál a magyar néptánckincs, magyar néptánchagyomány egészére. Tananyaga a magyar néptánckincs legfontosabb típusait és dialektusait építi

programjába. Felépítése összhangban van az Alapfokú Művészetoktatás követelményei és Tantervi Programja c. kiadvány 12 évfolyamra lebontott programjával.
A néptáncot tanuló gyermekek számára szükséges, hogy tudatosodjon bennük, a tanult művészetük egy komplex, részeiben elkülönülő és mégis összefüggő kultúra része.

a.) A néptánc tanszak cél- és feladatrendszere

A néptánc tanszak alapvető célja, hogy **felkeltse a tanulók érdeklődését** szűkebb és tágabb lakóhelyük, a magyar nyelvterület földrajzi-néprajzi-nyelvjárási tájegységeinek **néptánckultúrája**, **néphagyományai** iránt. Ezen keresztül szerezzenek élményszerű ismereteket, ismerjék fel értékeit, értsék a Kárpát – medence táncainak formanyelvét, adottságaiknak megfelelően tudják használni ill. továbbfejleszteni táncos anyanyelvünket, ismerjék meg a népi műveltség és a néptánc egységét, alakuljon ki bennük a népi kultúra és a nemzeti értékek megbecsülése, tisztelete és tudják használni a dallam, a ritmus és a mozgás harmóniájának – diszharmóniájának mentálhigiéniás hatásait.
Célja továbbá, hogy a tanulók:
– eligazodjanak az őket körülvevő világban;
– felfedezzék a szűkebb és a tágabb szülőföld szellemi és tárgyi hagyományait, történelmi és vallási emlékeit;
– felismerjék példák alapján a szűkebb környezetükben jelen lévő hagyományok kialakulásának okait, időbeli és térbeli változásait;
– megismerjék a természeti adottságokhoz igazodó gazdálkodás és életmód magyar hagyományait, a magyarság társadalmi-kulturális örökségeit;
– felfedezzék, hogy a nemzedékeken át kialakult közösségi hagyomány miként köti össze az embert a múlttal, hogyan segíti eligazodását a jelenben;
– felfedezzék a magyar néphagyomány sokszínűségét, közös jellemzőit, és lássák példák alapján tájanként eltérő vonásait;
– felismerjenek még élő néphagyományokat a lakóhelyükön, a régiójukban.

Személyiségfejlesztés feladatai

Ismerjék meg a tanulók:
- a hagyományos népi játékokat;
- a három dialektus tánctípusait, táncrendjeit;
- a mozgásanyag variációs lehetőségeit;
- a táncokhoz kapcsolódó énekeket, zenei kíséretet, viseleteket;
- a tánctudomány sajátos megközelítési módját;
- a „nép” műveltségének sajátos helyét az egyetemes emberi kultúrában;
- a társasági táncélet alkalmait;
- a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait;
- az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját, néhány alapművét, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait.

Alakítsa ki a tanulóban:
- a rendszeres munka természetes igényét;
- a munkafegyelmet;
- a munkájuk tudatos kontrollálását;
- a művészi előadásmód kivitelezését;
- az esztétikai érzéket;
- a művészetek befogadására nyitott attitűdöt;
- a múlt és jelen értékeinek befogadását.

Készségek, képességek fejlesztése

Fejlessze a tanuló:
- mozgáskultúráját, fizikai állóképességét;
- ritmusérzékét, hallását, zenéhez való alkalmazkodását;
- tér, forma és stílusérzékét;
- mozgásmemóriáját, improvizációs készségét, koncentráló képességét;
- ízlését, kritikai érzékét;
- a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét;
- vizuális memóriáját és képzelőerejét.

A közösségfejlesztés feladatai

- A közösségi élet és az oktatás színtereinek otthonossá tétele.
- Az oktatást ellátó pedagógusok, és a kisegítő személyzet következetes, szubjektivitástól mentes, összehangolt nevelési terv alapján alakítsanak ki családias légkört, az oktató-nevelőmunkában maximálisan elérhető eredmények elérése érdekében. Segítsék a gyermekek beilleszkedését, valamint a különböző életkorral együtt járó szomatikus és pszichikus változások problémáinak áthidalását.
- A gyermekek tevékenységét, a szokások, szabályok bevezetését és betartatását a tanórai és azon kívüli közösségi együttlét formáiban egységes rendszerben, a gyermekek számára élményszerűen kell kialakítani, és az életkori sajátosságokat figyelembe véve fejleszteni.
- A közösségi hagyományok és ünnepek a néphagyományokból merítve épüljenek be a személyiség- és közösségfejlesztés folyamatába.
- A közösségfejlesztésen belül a gyermekek objektív értékelése a közösség szemszögéből, a közösség érdekének védelmében történjen.
- „Az egy nagy közösség érzetének" kialakítása – átjárhatóság biztosítása, kapcsolódási pontok kialakítása a különböző évfolyamok között annak érdekében, hogy ne okozzon törést a másik közösségbe történő beilleszkedés.

Ezen elvek ösztönözzék a tanulót:
- a közösségi alkotás örömei, értékei iránti érdeklődés
- néprajzi és kultúrtörténeti ismereteinek gyarapítására, a rendszeres múzeumlátogatásra;
- a rendszeres társasági és színházi táncesemények látogatására;
- a Tv és rádió táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére;
- az iskolán kívüli rendezvényeken való részvételre (játszóházak, táncházak, táborok, kézműves foglalkozások);
- a környezetében adódó gyűjtési lehetőségek kihasználására.

Hívja fel a tanulók figyelmét az évfolyamuknak megfelelő néptáncos, népzenei, néprajzi, tánctörténeti irodalomra.

Irányítsa a tanulót:
- szakirányú továbbtanulásra;
- a továbbképző folytatására;
- az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

A magatartás problémákkal küzdő gyermekek beilleszkedésével kapcsolatos feladatok:

- segítségnyújtás a magatartászavart okozó problémák feltárásában, megoldásában direkt és indirekt módszerek alkalmazásával
- a családi háttér megismerése,
- folyamatos kapcsolattartás a szülővel
- kapcsolatfelvétel az általános (vagy közép-) iskolai pedagógusokkal
- egyénre szabott, sikerélményt nyújtó feladatok (táncos, közösségi) kijelölése a gyermek pozitív személyiségjegyeinek erősítése érdekében, a gyermekjátékokban, közösségi játékokban, koreográfiákban rejlő személyiségformáló szerepjátékok felhasználásával
- példakép keresése számukra a tananyagban lévő lehetőségek (pl. táncos egyéniségek, tudósok stb.) segítségével
- a közösség tagjainak bevonása a problémák felismerésére, segítségük felhasználása azok megoldására, a gyermek (v. fiatal) mihamarabbi beilleszkedése érdekében, egyéni karaktere elveszítése nélkül.

A **képességek kibontakoztatása, a tehetséggondozás feladatai:**

- a tantervi követelmények megismerésén belül a meghatározott követelményszintnél mélyebb anyagismeret nyújtása a tanórán belül és azon kívüli foglalkozásokon
- útmutatás az anyag önálló elsajátításához, feldolgozásához szükséges módszerekhez, segítségnyújtás az ismeretek forrásainak összegyűjtéséhez
- a személyiség életkori sajátosságainak, testi alkatának és emocionális beállítottságának megfelelő szólisztikus feladatok megjelölése az eredeti anyag jellegzetessége és a koreográfiák adta lehetőségek figyelembevételével
- bemutatkozási lehetőségek biztosítása, egyéni felkészítés iskolai vizsgákra, záró bemutatókra, helyi, megyei és országos tanulmányi versenyekre, egyéb műsorokra.

Gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok:

Prevenciós feladatok:

- A neveltek családi környezetének, iskolai környezetének megismerése, a gyermek anamnézisének megismerése.
- Különös odafigyelés azokra, akik nem megfelelő családi környezetben élnek s ezért személyiségük torzulhat (kedvezőtlen életkörülmények, a helyes nevelésre kevésbé alkalmas szülői környezet pl. iskolázatlanság, képzetlenség, a gyermek számára veszélyes életmódot folytató szülő, a mindent megadó, de a gyermek számára torz életvitel mintát nyújtó környezet, ahol nem a valós értékek az elsődlegesek)
- Az iskolai, lakóhelyi környezet, s az abból esetlegesen adódó szociális problémák megismerése.

Korrekciós feladatok:

- A gyermek személyiségének megismerése, a problémás tünetek alapos, sokoldalú tanulmányozása, elemzése
- az alapvető probléma súlyosságának, kialakulása útjának feltárása
- a korrekcióhoz segítségre hívhatók körének megtalálása (szülők, barátok, iskolai közösség)
- a személyiség pozitív tulajdonságainak erősítése
- megfelelő, a személyiség adottságai által teljesíthető feladatok meghatározása

- a személyiség helyes megítélésével segítség nyújtás a reális énkép és az életkörülmények adta lehetőségek helyes értékelésének kialakításában
- hosszú távú jövőkép kialakítása
- a deviáns rétegektől elszigetelés
- a tanórán kívüli foglalkozásokkal (táncházak, játszóházak, táborok)
- a generációk közötti kapcsolatok erősítésével (gyűjtőutak alkalmával, példakép helyes megválasztásával)
- a közösségi élet feladatai megvalósításába történő bekapcsolással

a pedagógus magatartásának főbb jellemzői:
- a személyiséget ne felszínesen, csak a kifelé mutatkozó jegyek alapján ítélje meg
- fokozottan legyen érzékeny a neveltek sebezhetőségére (életkorukból, társadalmi környezetükből adódó problémák, változások)
- a tanulót segítse a problémák konkrét megoldásában is, akaratereje helyes megítélése alapján
- indirekt módon a közösség tagjain keresztül is hasson az elszigetelődés megelőzése végett.

Régi tanterv 2022-ig

NÉPI JÁTÉK, NÉPTÁNC TANTÁRGY

Előképző 1.-2. évfolyam

A népi játékok tanításánál figyelembe kell venni a gyermekek nemét, korát, érdeklődési körét, illetve a helyet ahol tanítjuk. Lehetőség szerint helyi vagy a régió szerinti játékokat, kiszámolókat is tanítsunk. A játékok célja a mozgáskészség javítása, a közösségi érzés tudatos erősítése, a játékra nevelés. A népi játékok nagyon alkalmasak a jellembeli tulajdonságok (ügyesség, bátorság, önuralom, önérzet, gyors felfogóképesség, versenyszellem) fejlesztésére.

Énekes-táncos gyerekjátékok
Altatók, kiolvasók, szerepjátszók, fogócska, párválasztó, fogyó- gyarapodó, vonulós- kapuzó
Pl., Ragasztó fogó, Boglya tetején…, Áradi-fáradi…, Gólyát látok…
Népi sportjátékok
Küzdő, Nemzetes, Fogó, Pásztorjátékok, Tréfás versengések, csülközés, méta, botos játékok , cipószakító stb.

Néptánc alaplépések:
A játékokhoz fűződő lépések: szép, egyenletes járás, futás, egyes- kettes csárdás, szökellő, galopp, sarkazó, szökdelés páros lábon, stb., dél-dunántúli általános ugrós motívumok.

Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei:

Az előképző 1-2. évfolyama elvégzése után a tanulók tudjanak önállóan játékfűzéseket létrehozni a 6-8 különböző típusú játékokból, ismerjék s szabályait, a hozzájuk kapcsolódó dalokat. Ismerjék az alaplépéseket, rövid improvizáció ugrós zenére.

Alapfok 1. évfolyam

Tánctechnika

- Gimnasztika: járás különböző talpfelületeken, futás különböző kartartással és lábemelésekkel, törzs-,kar,- és fejgyakorlatok
- Speciális gyakorlatok: helyes testtartás, pozíciók fogalma (I. II.)- pozíció váltások, térdhajlítás, féltalpra emelkedés, lábcsúsztatás

Ritmika: nyolcad-negyed- fél értékű járás tapssal; visszhang és futótűz tipusú gyakorlatok;
Táncos nyelv: különböző térirányok; alakzatok alakítása (sor,oszlop,kör, félkör)
Játék: Mezőföldi vagy somogyi játékok (párválasztó, fogyó-gyarapodó, kapuzó) és kiszámolók
Néptánc: Mezőföldi vagy somogyi ugrós, lassú és friss csárdás alapok

- Motívumok: háromugró, lengető típusok, sarkazó, összetett motívumok, kettes csárdás, forgás, bukós motívumok
- Eszközhasználat: bot, üveg
- Páros viszony kialakítása: kézfogással, különtáncolással
- Kiegészítő anyag: a fenthangsúly megalapozása, ill. más régióból, dialektusból származó játékanyag

Daltanulás: mezőföldi vagy somogyi játék és táncdallamok
Koreográfia: a tanult eredeti anyagból – ugrós ill. eszközös

Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei:

Az alapfok 1. évfolyam elvégzése után a növendékek tudjanak min. 5 mezőföldi/somogyi játékot és ismerjék azok dalait, valamint szabályait. A mezőföldi/somogyi ugrós szabad táncolása és a csárdás és friss csárdás alapmotívumainak ismerete. Viselet részeinek bemutatása. A koreográfia bemutatása, dalok éneklése.

Alapfok 2. évfolyam

Tánctechnika

- Gimnasztika: járás különböző talpfelületeken, futás különböző kartartással és lábemelésekkel, törzs-,kar,- és fejgyakorlatok
- Speciális gyakorlatok: az eddig tanultak ismétlése és kombinációja valamint, III.- IV. -V. pozíció megismerése; térdhajlítás, lábkörzés a földön; lábemelések; ugrások fordulással (1/4, 1/2)

Ritmika: egyenletes járás közben ritmusképletek visszatapsolása; kétszólamú mozgás gyakorlása
Táncos nyelv: különböző térirányok (irányrózsa); stílus jegyek felismertetése (hasonlóság, azonosság, különbözőség)
Játék: Somogyi játékok (szerepjátszó, sport jellegű, kapuzó) és kiszámolók
Néptánc: Somogyi vagy Sárközi ugrós és csárdás alapok (lassú, friss)

- Motívumok: lenthangsúlyos háromlépő, lengető típusok, csapások, térdütések, kettes csárdás, forgás, bukós motívumok
- Eszközhasználat: bot, üveg
- Páros viszony kialakítása: csalogatási formák, páros viszony fejlesztése

Daltanulás: somogyi vagy sárközi játék és táncdallamok
pl. Két tikom tavali….; Hüccs ki disznó…,; Három hordó….; Bújj bújj bokrosi...
Hogy a kakas? , Csóri kanász…

Koreográfia: a tanult eredeti anyagból, elsősorban ugrós és eszközös táncok

Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei:

Az alapfok 2. évfolyam elvégzése után a növendékek tudjanak min. 5 somogyi vagy sárközi játékot és ismerjék azok dalait, valamint szabályait. A somogyi ugrós vagy sárközi cinegés szabad táncolása (somogyi:a csalogatás elemeivel, eszközök használatával). A csárdás és friss csárdás motívumainak ismerete. Viselet részeinek bemutatása. A koreográfia bemutatása, somogyi vagy sárközi dalok éneklése.

Alapfok 3. évfolyam

Tánctechnika

- Gimnasztika: járás különböző talpfelületeken, futás különböző kartartással és lábemelésekkel, törzs-,kar,- és fejgyakorlatok
- Speciális gyakorlatok: az eddig tanultak ismétlése és kombinációja valamint, lábdobások; fejkapás technika; forgás

Ritmika: kontrás taps; járás és futás változó tempójú zenére
Táncos nyelv: tempó (lassú, közepes, gyors); szimmetria - aszimmetria
Néptánc: Szatmári vagy nyírségi játékok és páros táncok

- Motívumok: fenthangsúlyos csárdás, hegyező és bokázó variációk, fonás előre- hátra, forgás, kifordítás, lányoknak forgás, fiúknak egyszerűbb csapások
- Eszközhasználat: bot (forgatás)
- Páros viszony kialakítása: tartás- ellentartás, kar alatt forgatás, átvetés
- Kiegészítő anyag: Hajdúsági vagy zoborvidéki motívumok tanulása

f., Daltanulás: Szatmári vagy nyírségi táncdallamok
pl. Zörög az akácfa levél…, Már ezután…, Juhász legény..., Zöld erdőben…,
g., Koreográfia: a tanult eredeti anyagból

Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei:

Az alapfok 3. évfolyam elvégzése után a növendékek tudják a tanult táncanyaghoz kapcsolódóan, annak földrajzi elhelyezkedését (térképen megmutatni), nevesebb települések nevét felsorolni, táncrészeit felsorolni. A szatmári vagy nyírségi csárdás szabad táncolása. Viselet részeinek bemutatása. Szatmári vagy nyírségi dalok éneklése. A koreográfia bemutatása. Hajdúsági vagy zoborvidéki motívumok táncolása, dalok éneklése.

Alapfok 4. évfolyam

Tánctechnika

- Gimnasztika
- Speciális gyakorlatok: az eddig tanultak ismétlése, nehezített variációi valamint, ugró gyakorlatok, forgások diagonálban

Ritmika: nehezebb visszhanggyakorlatok; koordinációs gyakorlatok (más taps-más tánc)
Néptánc: Dél- alföldi páros ugrós, lassú és friss csárdás

- Motívumok: egyes csárdás, három ugró variációk (kirugós, futós, légbokázós), oldalazó, hátravágó, kopogó, csapások, földcsapó, darudübögő változatai csárdás, forgás, irányváltás, félfordulók, bedöntve is, páros bokázók, kisharang, előre- hátra csárdás

- Páros viszony kialakítása: tartás- ellentartás, félforduló
- Kiegészítő anyag: Hajdúsági lassú és friss csárdás, verbunk vagy zoborvidéki lassú és friss csárdás, verbunk

Daltanulás: Dél- alföldi és hajdúsági táncdallamok
pl. Varga Julcsa.., Édes volt az …, A szegedi halastó…, Tisza partján…,Hortobágyi gulyás legény…,
Koreográfia: a tanult eredeti anyagokból

Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei:

Az alapfok 4. évfolyam elvégzése után a növendékek tudják a tanult táncanyaghoz kapcsolódóan, annak földrajzi elhelyezkedését (térképen megmutatni), nevesebb települések nevét felsorolni, táncrészeit bemutatni. Dél- alföldi ugrós és csárdás szabad táncolása. Viselet részeinek bemutatása. Dél- alföldi és hajdúsági/zoborvidéki dalok éneklése. A koreográfia bemutatása dél- alföldi és/vagy hajdúsági/zoborvidéki anyagból.

Alapfok 5. évfolyam

Tánctechnika

- Gimnasztika
- Speciális gyakorlatok: lábkörzések; ugrások fordulva is; forgások és ugrások diagonálban

Ritmika: hosszabb ritmusképletek memorizálása; nehezebb koordinációs gyakorlatok; régi és új stílusú zene felismertetése
Néptánc: Sárközi ugrós és csárdás (lassú és friss), karikázó, verbunk

- Motívumok: háromugrók, haladók, kopogók, kettes csárdás, egylépés, lippentő, keresztező, bokázó, sarkazó, sergő, forgó, mártogató, kopogók, 5/8- os lépő, csárdás, keresztező, rezgők, jobbra-balra váltások, futó
- Páros viszony kialakítása: csalogatás, körtartás és alakítás, fogásmódokkal;
- Kiegészítő anyag: Forgós- forgatós táncok alapozása pl. széki vagy szilágysági táncanyag

Daltanulás: Sárközi táncdallamok
pl. Báta vize zihög-zuhog…, Ez a bajor enni…,
Koreográfia: a tanult eredeti anyagból

Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei:

Az alapfok 5. évfolyam elvégzése után a növendékek tudják a tanult táncanyaghoz kapcsolódóan, annak földrajzi elhelyezkedését (térképen megmutatni), nevesebb települések nevét felsorolni, táncrészeit bemutatni. Sárközi ugrós és csárdás improvizatív táncolása a csalogatás elemeivel, karikázó szabad táncolása a tanult dalokkal és részeivel, fogásmódjaival. Viselet részeinek bemutatása. Sárközi dalok éneklése. A koreográfia bemutatása.

Alapfok 6. évfolyam

Tánctechnika

- Gimnasztika
- Speciális gyakorlatok: eddig tanultak ismétlése, kombinációja

Ritmika:összetett koordinációs gyakorlatok (különböző láb-kar-fejmozgások); különböző tánctípus zenei anyagának felismertetése a tanult táncrendek alapján

Néptánc: Rábaközi dus, lassú és friss csárdás, verbunk (vagy bagi/hévízgyörki lassú és friss csárdás, verbunk, karikázó)

- Motívumok: kopogó, sarkas cifra, ugrócsapó és variánsai, terpeszcsapó, taps bemérő, fordulós és variációi, lengető-séta, pattintó csapó, hegyező, csárdás, forgás irányváltása, friss csárdás motivumai
- Páros viszony kialakítása: vonulás a dussal, tartás- ellentartás, egyéb fogásmódok, karéj, kar alatt forgatások
- Kiegészítő anyag: Széki táncrend
- Motívumok:- négyes; bekezdő, lépő, váltó, szabályszerűsége,- csárdás; kopogók, páros forgás, irányváltó,- lassú; lépő (helyben, előre-hátra fordulva)
  - porka és hétlépés; ropogtató, páros forgás, előre-hátra lépő, kifordítás
  - sűrű és ritka tempó; bekezdő, kopogó, csapások, lezárók, lábkörzések, figurák
- Páros viszony kialakítása: szép páros összefogódzás a lassúban, helyes forgás viszony a csárdásban, tempóban helyes kartartások

Daltanulás:

Rábaközi táncdallamok

pl. Töltsd teli pajtás…, Ez a kislány…, Bojtár volt a nagyapám…, Szomszéd asszony…

Széki táncdallamok

pl. Erdő, erdő…, Bonchidai menyecskék…, Kimentem én az erdőre…, Örömanya gyüjjön ki…, csujjogatások

e., Koreográfia: a tanult eredeti anyagból

<u>Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei:</u>

Az alapfok 6. évfolyam elvégzése után a növendékek tudják a tanult táncanyaghoz kapcsolódóan, annak földrajzi elhelyezkedését (térképen megmutatni), nevesebb települések nevét felsorolni, táncrészeit bemutatni. Rábaközi dus és csárdás improvizatív táncolása a csalogatás elemeivel, verbunk táncolása. Viselet részeinek bemutatása. Rábaközi dalok éneklése. A koreográfia bemutatása.

Az alapfok 6. évfolyam végén az év végi számadás mellett, alapvizsgát is kell azoknak a gyerekeknek tenni, akik a továbbképző évfolyamain szeretnék tovább folytatni a tanulmányaikat.

Az alapvizsga az 1-6 évfolyam anyagából tevődik össze, melyen elméleti és gyakorlati ismereteikről adnak számot a növendékek. Minden táncanyagból önálló etűdszerkesztés, a táncanyagokhoz kapcsolódó elméleti ismeretek (topográfia, falvak, táncrészek).

<u>Továbbképző 7. évfolyam</u>

Tánctechnika

- Gimnasztika
- Speciális gyakorlatok:

Néptánc: Rimóci lassú és friss csárdás, karikázó, sarkantyús

- Motívumok: lefelé törekvő fenthangsúly, kettes csárdás, forgás és irányváltás, bukós

karikázó motívumai, sarkantyús motívumai:bokázók, koppantók, fonások

- Páros viszony kialakítása: kidobások- emelések
- Kiegészítő anyag: Forgós- forgatós tánc; székelyföldi forgatós és szöktetős
    - Motívumok: összerázó, átvető, összeugró, csizmaverő, kiforgató, csalogató, forgás, ugró bokázó, cifrák és kopogók, elől- hátul keresztezők

Daltanulás: Rimóci táncdallamok

pl. A szécsényi sorozóra…, Felsáncolták a rimóci utcát…, Elmosta a víz a…, A rimóci szőlő közepébe…, Látod babám…, Rétest ettem megégette…
Székelyföldi dalok
pl., Elmegyek, elmegyek…, Én vagyok az…, A malomnak nincsen köve…

Koreográfia: a tanult eredeti anyagból

<u>Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei:</u>

A továbbképző 7. évfolyam elvégzése után a növendékek tudják a tanult táncanyaghoz kapcsolódóan, annak földrajzi elhelyezkedését (térképen megmutatni), nevesebb települések nevét felsorolni, táncrészeit bemutatni. A tanulók tudjanak improvizálni a következő táncrészekből; karikázó, sarkantyús, csárdás. Ismerjenek legalább 4- 4 a tánchoz kapcsolódó népdalt. Viselet részeinek bemutatása. Kiegészítő anyagként a székelyföldi táncrészeket ismerjék és önálló táncalkotás során tudják alkalmazni az alapmotívumait. Viselet részeinek bemutatása. Legyenek képesek zene alapján a táncrészek felismerésére és legalább 4 dal éneklésére. A koreográfiák bemutatása.

<u>Továbbképző 8. évfolyam</u>

Tánctechnika

- Gimnasztika
- Speciális gyakorlatok

Néptánc: Mezőségi táncok

- Motívumok: - Mezőségi táncrend
    - Lassú cigánytánc
    - Szászka
    - Ritka szökős
    - Ritka csárdás
        - Sűrű csárdás
        - Ritka magyar
    - Sűrű magyar
    - Korcsos
    - Négyes

Kiegészítő anyag: Moldvai táncok
Pl: Kecskés, Öves, Kezes, Vert kezes, Gergelyes,

Daltanulás: Mezőségi táncdallamok

pl.: Én az éjjel nem aludtam…, Megátkozott engem az édesanyám…
+ csujjogatások
Moldvai táncdallamok
pl., Keresem…, Mikor Gergely legény vót.., Lérem, lérem…,

Koreográfia: a tanult eredeti anyagokból

Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei:

Az továbbképző 8. évfolyam elvégzése után a növendékek ismerjék a mezőségi táncrendeket és azok zenei anyagát. Tudják a választott mezőségi falu helyét a térképen, ismerjék a néprajzi hátterét, viseletének bemutatása. Tudjanak énekelni legalább 4-4 mezőségi ill. moldvai dalt. Tudják táncolni a következőket; Mezőség: Lassú cigánytánc, szászka, ritka szökős, ritka csárdás, sűrű csárdás, ritka magyar, sűrű magyar, korcsos, négyes. A moldvai táncrészeket ismerjék fel zene alapján és tudják táncolni a hozzájuk kapcsolódó motívumokat. Ha a tánchoz dal is kapcsolódik, azokat énekeljék. Viselet részeinek bemutatása. A koreográfiák bemutatása.

Továbbképző 9. évfolyam

Tánctechnika

- Gimnasztika
- Speciális gyakorlatok

Néptánc: kalotaszegi táncok

- Kalotaszegi táncrend
  Legényes
  Csárdás és szapora
- Páros viszony: kar alatt forgatások, behúzások, kartartások

Kiegészítő anyag: gyimesi táncok

Kárpát medencei: félolához,
verbunk,
lassú és sebesmagyaros,
lassú és sebes csárdás,
kettős jártatója és sirülője.

Balkáni táncréteg: régi héjsza
sima héjsza,
korobjászka,
kerekes,
tiszti héjsza,

Daltanulás: Kalotaszegi dalok
pl., Szép holdvilág volt az este.., Piros kancsó, piros bor.., Körösfői halastó…
+ csujjogatások

Koreográfia: a tanult eredeti anyagból

Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei:

A továbbképző 9. évfolyam elvégzése után a növendékek ismerjék a kalotaszegi táncrendeket és azok zenei anyagát, ismerjék és tudjanak improvizálni a tanult gyimesi táncokból. Tudják Kalotaszeg és Gyimes helyét a térképen, ismerjék a néprajzi hátterét, viseletének bemutatása. Tudjanak énekelni legalább 4-4 dalt táncrendenként. Kalotaszegi táncrend: Legényes, Csárdás és szapora.
A koreográfia bemutatása.

<u>Továbbképző 10. évfolyam</u>

Tánctechnika

- Gimnasztika
- Speciális gyakorlatok

Néptánc: az eddig tanult táncanyagok ismétlése, gyakorlása, összefoglalása
Méhkeréki vagy eleki táncanyag
Daltanulás: az eddig tanult táncanyagokhoz kapcsolódó dalok ismétlése, gyakorlása

<u>Az iskola befejezésének feltételei:</u>

A továbbképző 10. évfolyamán a növendékek az iskola befejezésére készülnek, ahol számot adnak a megszerzett tudásukról. Elmélet, gyakorlati és színpadi vizsgán tehetik ezt meg. A továbbképzőn tanult táncmatériákból vizsgáznak a tanulók. Minden tanult anyaghoz ismerni kell a táji hovatartozását (térkép, nevesebb települései), táncrészeit, zenéjének jellemzőit (zenekar összeállítás, jellegzetes ritmikai jegyeit), valamint viseletét. A színpadi vizsgán szerkesztett műsorban adják elő ezeket a táncokat.

Tankönyvek

Magyar Néptánchagyományok szerk.: Lelkes Lajos
Martin György: A magyar tánctípusok és táncdialektusok
A magyar nép és nemzetiségeinek táchagyományai szerk: Felföldi László és Pesovár Ernő
Pesovár Ernő – Lányi Ágoston: A magyar nép táncművészete
Ugrós táncaink szerk.: Zórándi Mária
Martin György: A magyar körtánc és európai rokonsága
Néptánc kislexikon

A fentieken kívül az adott év anyagához kapcsolódó néprajzi kézikönyvek, lexikonok, videó és/vagy DVD filmek.

FOLKLÓRISMERET

Alapfok 3. évfolyam

Az egyes jeles napok és a hozzájuk kapcsolódó népszokások ismerete előtt, bizonyos alapfogalmak tisztázása szükséges. Ezek a következők: ünnep, ünnepek csoportosítása, szokás, népszokás.

A paraszti év ünnepi időpontjait befolyásoló, különböző történelmi időszámítási rendszerek:

- holdév (lunáris)- napév (szoláris) amely meghatározza az állandó és mozgó ünnepeink időpontjait
- évkezdő időpontok
- ünnepi év- gazdasági év
- napfordulók napéjegyenlőségek

Jeles napok az alapfok 3. évfolyamán**:** *Téli ünnepkör jeles napjai*
(Adventtől- Vízkeresztig)

Advent („Kisböjt") időszaka: - időbeli meghatározása, egyházi értelme, jelentősége
- fonó szokásköre, szerepe a falu téli szokásaiban
- disznótor menete, szokásai
- András, Katalin, Borbála napok szokásai, jóslásai

Miklós nap (dec.6.): - Miklós püspök legendája
- fonóbeli alakoskodás

Luca nap (dec.13.): - egykori évkezdés, napforduló
- Szent Luca személye, nevének eredete, jelentése
- Luca napi szokások: lucázás, kotyolás, Luca szék készítése
- Luca napi jóslások: házzaságjóslás, időjárásjóslás

Karácsony (dec. 25-26.): - Szenteste
- Újszövetségi történet (Jézus születése)
- karácsonyi asztal, étkezési szokások - mágikus és jósló praktikák
- kántálás, névnapköszöntés, pásztorok karácsonyi vesszőhordása, Paradicsom- játék, Szentcsaládjárás, ostyahordás
- Betlehemezés- bábtáncoltató betelehemes
- Regölés: meghatározása, jelmezek, szereplők hangszerek, ideje

Aprószentek napja (dec. 28.): - újszövetségi történet
- korbácsolás, vesszőzés
- legényavatás

Szilveszter (dec. 31.): - az év utolsó napjához kapcsolódó szokások, hiedelmek, ételek, jóslások

Újév napja (jan.1.): - az év első napjához kötődő köszöntők, jókívánságok, évkezdő szokások
- mágikus és jósló praktikák
- étezési szokások

Vízkereszt (jan.6.): - Újszövetségi története (három napkeleti bölcs, Jézus megkeresztelése…)
- vízszentelés, házszentelés
- csillaghordás- karácsonyi ünnepkört lezáró, a farsangi ünnepkört kezdő időpont

Követelmények

Folklórismeret tantárgyból az iskola növendékei a tanmenetben megjelölt időpontokban, év közben írásban adnak számot tudásukról év végén, szóban (tételek formájában) számolnak be. Ezen érdemjegyek összességéből adódik az év végi minősítése a tanulóknak.

<u>Alapfok 4. évfolyam</u>

Az alapfok 4. évfolyamán olyan ünnepeket tárgyalunk, melyek minden évben más és más időpontra esnek, így fontos a mozgó ünneppel kapcsolatos elméleti ismeretek alapos átbeszélése.
Húsvét előtt 40 nap a nagyböjt időszaka. Ennek kezdete és a vízkereszt közé eső időszak neve a farsang hagyomány szerint. Húsvét után 50 nappal van Pünkösd (Pentekosztész - ötvenedik). Húsvét vasárnapja a tavaszi napéjegyenlőséget (márc.21.) követő első holdtölte utáni vasárnapra esik. Így március 22. és április 25. között kap helyet.

Jeles napok az alapfok 4. évfolyamán**:** *Tavaszi ünnepkör jeles napjai*
(Vízkereszttől- Pünkösdig)
Farsang (jan.6.- húshagyókedd): - Balázs napja (febr.3.); Balázsolás
- Mátyás napja (febr.24.); időjárásjóslás
- Farsang ideje; jeles napjai, farsangi köszöntők, alakoskodás téltemetések, időjárásjóslások, mohácsiak busójárása.

Nagyböjt idejére eső napok: - Gergely napja (márc.12); Gergely- járás, időjárás jóslás
- Sándor, József, Benedek; időjárás jóslások, népszokások

A húsvéti ünnepkör jeles időpontjai:- hamvazószerda
- virágvasárnap
- nagyhét;
- nagycsütörtök
- nagypéntek
- nagyszombat
- húsvétvasárnap
- húsvéthétfő
- fehérvasárnap

Minden naphoz kapcsolódó szokások, jóslások.

Pünkösd: - pünkösd vallási értelmezése, idejének meghatározása
- pünkösdi király és királyné választásának szokásai, rituáléai
- Árpád házi Szent Erzsébet legendája, pünkösdi rózsa
- májusfa állítás szokásai

Pünkösd idejére eső jeles napok: - Szent György napja (ápr.24.); gonoszjáró nap, körmenetek, varázslásra alkalmas nap, időjárásjóslások
- Május elseje: természet újjászületése, természetben való mulatságok, majálisok ideje, boszorkánygyűlések napja, legények májusfa állítása kedvesük háza elé.
- Szent Iván napja (jún. 24.): vallási vonatkozása, tűzgyújtás, tűzugrás, hosszú szentiváni ének, gazdasági jeles nap

Folklórismeret tantárgyból az iskola növendékei a tanmenetben megjelölt időpontokban, év közben írásban adnak számot tudásukról év végén, szóban (tételek formájában) számolnak be. Ezen érdemjegyek összességéből adódik az év végi minősítése a tanulóknak.

Alapfok 5. évfolyam

Az emberélet fordulóinak tanulása igaz csak alapfok 6. évfolyamon kerül részletezésre, de már előző éven javasolt vele foglalkozni, hiszen az alapvizsgára a következő év végén kerül sor, így több idő marad a felkészülésre, ismétlésre az alapvizsga évében.

Jeles napok az alapfok 5. évfolyamán**:** *Munkavégző ünnepek, Pásztorok, cselédek évadzáró napjai,Egyéb munkálatok, Az emberélet fordulói*

Munkavégzés: szerepek, feladatok, eszközök a munkához. A munkák általános sorrendje, ideje. Termények tájankénti eloszlása.
Aratás: - kezdése: Péter-Pál (jún.29), Sarlós Boldogasszony (júl.2.)
- aratókoszorú, felvonulások, aratóbál
Szüret: - kezdés, hegytörvények
- szüreti koszorú, szüreti bál
- Tokaj- Hegyalja; Baksus, kapáscéh, kádártánc
Pásztorok, cselédek: - társadalmi viszonyok fogalmának tisztázása
Szentmihály nap (szept. 29.): - szezonra szerződött bérmunkások elszámolási- újrafogadási napja
- bálok, időjárásjóslások
Vendel nap (okt. 20.): főként a nyugati területek juhászainak ünnepe
Dömötör nap (okt. 26.): keleti területeken a „juhász újév”

Az emberélet fordulóinak felvázolása: születés, gyermekkor, legény- leányélet, párválasztás, házasságkötés, lakodalom, családok formái, halál

Követelmények

Az alapfok 5. évben az iskola növendékei a tanmenetben megjelölt időpontokban, év közben írásban adnak számot tudásukról év végén, szóban (tételek formájában) számolnak be. Ezen érdemjegyek összességéből adódik az év végi minősítése a tanulóknak.

Alapfok 6. évfolyam

Részletes összefoglalás az előző évek tananyagából készülve az alapvizsgára, valamint az emberi élet fordulóinak tárgyalása.

Jeles napok az alapfok 6. évfolyamán: *Az emberi élet fordulóihoz kötődő szokások.*

Születés: - születendő gyermek tulajdonságaira, megjóslására vonatkozó praktikák, babonák
- terhes asszony státusza a családban, a falusi közösségben
- születéssel kapcsolatos szerepek, hagyományok
- születéstől a keresztelőig a családban

- keresztelővel kapcsolatos szokások, szerepek
- asszonyavatás

Gyermekkor: - gyerekjátékok, tárgyi környezet
- munkára való nevelés, munkába állás fokozatai (előző év alapján)
- gyermekkiváltságok

Legény és leányélet: - serdülők számára szervezett alkalmak ahol elsajátíthatják a felnőtt fiatalság viselkedésmódját (serketánc, gyermeklakodalom..stb.)
- a fel nem avatott serdülők tilalmai, szabályai
- legényavatás, leányavatás (legénycéh, banda, leányklasszis, kórus)
- fiatalok együttes szórakozási, megmutatkozási lehetőségei (játszók, táncalkalmak, munkavégzések..stb.)
- udvarlási szokások, szerelmi élet

Párválasztás: - szokásjog, párválasztás szempontjai

Házasság: előzményei: - háztűznéző, lánynéző, kéretés
- jogi megállapodások, móring, hozomány
- kézfogó, eljegyzés, jegyajándékok
- próbaházasság

Lakodalmi szertartás: - tisztségviselők, szerepek, rítusok rendje,
- lakodalmi táncok, alakoskodó, szórakoztató szokások
- hívatlanok, táji eltérések (menyasszonytánc- újasszonytánc)

Házasok életmódja: - családformák, nagycsaládrendszer
- új státusz a falu társadalmában, jogok és tilalmak
- vadházasság, félrelépés, közösségi szankciók

Halál: - halálra való felkészülés, haldoklóval kapcsolatos szokások
- halottal kapcsolatos szokások, hiedelmek, mágia, tilalmak
- sirató, temetés- temetkezési szokások, syírjelek
- halotti tor, gyász, emlékünnepek
- kísértet, hazajáró halott, halottlátó

Követelmények

Folklórismeret tantárgyból az iskola növendékei a tanmenetben megjelölt időpontokban, év közben írásban adnak számot tudásukról.
Ezen az éven történik az alapvizsga, melyen a 4 év anyagából számolnak be a tanulók, két részben: írásban (teszt formájában) és szóban (összeállított tételek formájában). A két osztályzat átlaga adja az alapvizsga érdemjegyét.

Továbbképző évfolyamok

Továbbképző 7. – 8. évfolyamon szabadon választható tantárgyként szerepel a folklórismeret tantárgy.

<u>Továbbképző 7. évfolyam</u>

Tananyag

Néphit, népi vallásosság

- ősi magyar hitvilág
- magyar néphit-európai néphit
- paraszti világkép
- természetfeletti lények

- mágia
- népi természetismeret
- népi gyógyászat
- népi vallásosság, búcsújáró helyek

Követelmények
A tanuló ismerje a néphit, hiedelem, babona fogalmát. Magyar néphit-európai néphit közti párhuzam. Népi vallásosság fogalma. Búcsújáróhelyek sajátos szokásai.

<u>Továbbképző 8. évfolyam</u>

Tananyag
Népköltészet
A magyar folklorisztika története – áttekintés
Népballada – főbb műfaji jellemzők; előadásának alkalma, módja; nemek, korcsoportok közti különbségek
Népmese – magyar mesekutatás és gyűjtés; főbb műfaji jellemzők; területi csoportok; mesemondók
Monda – fogalom, meghatározás; magyar mondaanyag: eredetmagyarázó és történelmi mondák;
Találósok
Anekdota
Vicc
Népművészet
A népművészet fogalma, felfedezése
Népművészet – népi iparművészet
A népművészeti tárgyak alkotói
Népviselet – táji tagolódás; a népviselet alkalmat jelölő funkciói; polgárosodás hatása; helyi specialisták – parasztvarrónők; kivetkőzés fogalma; a népviselet, mint jelmez: úri-polgári használat

Követelmények
A tanuló ismerje a népköltészet az év során tanult műfajait, főbb jellemzőit. Tudjon mindegyikre legalább 2-3 példát mondani. Ismreje a népművészet fogalmát. Tudjon különbséget tenni a népművészet – népi iparművészet között. Ismerje a népviselet szemiotikáját, a kivetkőzés fogalmát, a polgárosodás hatását a népviseletre.

TÁNCTÖRTÉNET

Továbbképző 7. évfolyam

Tananyag
A tárggyal kapcsolatos alapfogalmak; a tánctörténet korszakainak felsorolása
- A mozgás alapfogalmai
- A köznapi élet mozgásvilága
- Életfunkciós mozgások
- Speciálisan szabályozott mozgások

Követelmények

A továbbképző 7. évben az iskola növendékei a tanmenetben megjelölt időpontokban, év közben írásban adnak számot tudásukról év végén, szóban (tételek formájában) számolnak be. Ezen érdemjegyek összességéből adódik az év végi minősítése a tanulóknak.

Továbbképző 8. évfolyam

A tanév anyaga:
Az őskor és az ókor táncművészete
- Az őskor táncélete
- Az ókor általános jellemzése
- Egyiptom táncélete
- India táncélete
- Kína táncélete
- Japán táncélete
- Róma táncélete

Követelmények

A továbbképző 8. évben az iskola növendékei a tanmenetben megjelölt időpontokban, év közben írásban adnak számot tudásukról év végén, szóban (tételek formájában) számolnak be. Ezen érdemjegyek összességéből adódik az év végi minősítése a tanulóknak.

Továbbképző 9. évfolyam

A tanév anyaga:
A középkor táncművészete, a balett kialakulása és fejlődése
- A középkor általános jellemzése
- A kora középkor társadalmi felépítése
- A tánc és a vallás kapcsolata
- Reneszánsz táncélet
- A reneszánsz mesterei
- A barokk táncélet
- A francia udvari balett kialakulása
- A cselekményes balett kialakulása, Noverre munkássága

- A romantikus balett

Követelmények

A továbbképző 9. évében az iskola növendékei a tanmenetben megjelölt időpontokban, év közben írásban adnak számot tudásukról év végén, szóban (tételek formájában) számolnak be. Ezen érdemjegyek összességéből adódik az év végi minősítése a tanulóknak.

<u>Továbbképző 10. évfolyam</u>

A tanév anyaga:
A magyarság táncművészete a XIX.- XX. sz.- ban
- A magyar táncélet a XIX. században
- A modern műfajok megjelenése hazánkban
- A színpadi táncművészet kialakulása
- A magyar néptánc fejlődése
- Gyöngyösbokréta mozgalom
- A táncház-mozgalom kialakulása
- Hivatásos együttesek hazánkban
- A néptánc jövője a XXI. században

Követelmények

A továbbképző 10. évben az iskola növendékei a tanmenetben megjelölt időpontokban, év közben írásban adnak számot tudásukról év végén, szóban (tételek formájában) számolnak be. Ezen érdemjegyek összességéből adódik az év végi minősítése a tanulóknak.

Tankönyvek
Vályi Rózsi: Tánctörténet
Kaán Zsuzsanna: Egyetemes tánctörténet az őskortól a XIX. század végéig (tanjegyzet)
Tánctudományi tanulmányok
Tánctörténeti kézikönyvek, lexikonok
Tánctörténeti videó és/vagy DVD filmek

KINETOGRÁFIA TANTÁRGY

<u>Továbbképző 9. évfolyam</u>

A kinetográfia tantárgy oktatását megelőzi mintegy hiánypótlásként a mozdulatelemzés.

Tananyag

1. A tánc tagolódása: fázis- motívum- motívumfűzés- tánc
2. Alaptényezők:

a., plasztika (irányok, mellékirányok, fő magassági fokok, tágsági fokok, frontirányok, térrajz)
b., ritmika (hangjegyérték, metrum és az ütem, ritmus, tempó)
c., dinamika (erőfok, feszítés- lazítás)

3. A mozdulat és helyzet típusai:

a., mozdulattípusok

- Lépés
- Súlyt hordó láb mozgása: Föl- le, lábujjhegy, térdhajlítás, forgatás, ringás, jobbra-balra
- Gesztus
- Ugrás

b. helyzettípusok

- Testpozíciók
- Súlytalan testrészek mozdulatlansága
- Szünet a testben
- Szünet a térben
- Szünet a helyen

4. Mozdulattípusok

- Forgás:
  - Perdülő
  - Perdülés nélküli
  - Ugró
- Keringés
- Gesztus

Testrészek forgatása
Karhelyzetek
Csípő forgatása
Törzs forgatása, döntése, hajlítása
Kiegészítő fogalmak

- Páros viszony
- Fogások
- Táncos- eszköz viszonya

Követelmények

A tanulók minden évfolyamban félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról, emellett évközben is beszámolnak a tanmenetnek megfelelően. A vizsgák anyagát a szaktanár állítja össze.

<u>Továbbképző 10. évfolyam</u>

1. Alapfogalmak:
   vonalrendszer, irányok
2. Mozdulattípusok jelölése:
- Lépés jelölése
- Magassági szintek

Kiegészítő jelek: kapocs, ismétlőjel,
- Ugrás jelölése
- Kiegészítő jelek: távolság csökkentés- növelése, földhöz közeli lábmozdulatok, kis térdhajlítás, feszítés, a lábfej részei, azok alkalmazása, pozíciójelek, forgatás jele
- Helyzettípusok
- Különböző típusú forgások jelölése
  Frontirányok
- Kiegészítő jelek
  Testrészek- ízületek
- Keringés jelölése
- Újabb gesztusok jelölése
- Páros viszony jelölése
- Fogások jelölése
- Vonatkozási jel

Követelmények

A tanulók minden évfolyamban félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról, emellett évközben is beszámolnak a tanmenetnek megfelelően. A vizsgák anyagát a szaktanár állítja össze, a bemutatás csoportosan történik.
A továbbképző 10. évfolyamán a növendékek legyenek képesek a mozdulattípusok felismerésére, a motívum ritmusának pontos eltapsolására és a motívumok stílusos eltáncolására. Karikázó, ugrós és csárdás motívumok leolvasása.

Tankönyvek
Neuwirth Annamária: Táncjelírás és olvasás alapfokon
Lányi Ágoston: Néptáncolvasókönyv
Szentpál Mária: Táncjelírás I-III.

<u>Követelmények</u>

<u>Előképző elvégzése után</u>
A tanuló ismerjen:
- legalább 10 kiszámolót, mondókát;
- 10 különböző típusú játékot ill. 10 népdalt.

Legyen képes:
- a játékokhoz fűződő lépéseket szépen előadni;
- tetrapódikus 2/4-es ritmusképleteket visszaadni tapssal és dobogással is.

Alapfok elvégzése után

A tanuló ismerjen:

- 20 tanult játékot és 40 népdalt;
- a tanult táncrendeket és kettőt magabiztosan improvizáljon.

Legyen képes:

- a technikai gyakorlatokat biztosan végrehajtani, összekötni;
- 2/4-es ritmusképleteket visszatapsolni, dobogni;
- ismerje fel az irányokat, arányokat, alakzatokat.

Folklórismeret tantárgyból ismerje:

- a folklór, mint történeti hagyomány sajátosságait;
- az egyes jeles napok időpontját;
- a jeles napok vallási, hiedelmi funkcióját, magyarázó történetét;
- a paraszti élet jellegzetes fordulópontjait;
- a magyar paraszti világkép legfőbb elemeit, eredetüket, s a hozzájuk fűződő mondákat;
- a paraszti hiedelemvilág főbb szereplőit, funkciójukat.

Legyen képes:

- felidézni a népszokások idejét és rítusrendjét;
- előadni népdalokat, rítusénekeket és szokásszövegeket.

Továbbképző elvégzése után:

Néptánc tantárgyból ismerje:

- a különböző táncrendek zenéjét, népdalait (MIN. 100);
- a tanult táncrendeket.

Legyen képes:

- a technikai gyakorlatokat biztosan végrehajtani – összekötni;
- 2/4-es és4/4-es változó ritmusképletekkel visszatapsolni, dobogni;
- felismerni és megnevezni az irányokat, arányokat, alakzatokat.

Folklórismeret tantárgyból ismerje:

- a fő népművészeti műfajok jellegzetességeit;
- a magyar népművészet – kutatás irányzatait, képviselői;
- a magyar néprajzi csoportok földrajzi elhelyezkedését, kialakulásuk legfőbb történeti momentumát.

Kinetográfia tantárgyból a tanuló ismerje:

- a mozdulatelemzés alaptényezőit;
- a mozdulat és a helyzet típusait.

Legyen képes a kinetogrammal lejegyzett táncokat pontosan leolvasni és stílusosan előadni.

Tánctörténet tantárgyból ismerje:

- az adott évfolyam tananyagát;
- a táncművészet kimagasló alapműveit, nagy egyéniségek munkásságát;
- az egyetemes és nemzeti tánctörténeti folyamatokat.

Legyen képes:

- elemezni a táncművészet különböző stílusait;
- a társművészetek iránti érdeklődésre;
- a múlt és a jelen értékeinek befogadására.

Új tanterv – felmenő rendszer 2011 szeptembertől

NÉPI JÁTÉK

A képzés elemi szinten járuljon hozzá a tanuló szocializációs, kommunikációs készségének, kezdeményező készségének, kulturális tudatosságának, általános műveltségének fejlesztéséhez. Elsődleges feladat az önfeledt játék megvalósítása, a játékszabály megismerése, a játékköröm megélése.

A népi játékok tanításánál figyelembe kell venni a gyermekek nemét, korát, érdeklődési körét, illetve a helyet ahol tanítjuk. A játékok célja a mozgáskészség javítása, a közösségi érzés tudatos erősítése, a játékra nevelés. A népi játékok nagyon alkalmasak a jellembeli tulajdonságok (ügyesség, bátorság, önuralom, önérzet, gyors felfogóképesség, versenyszellem) fejlesztésére.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– Alapvető mozdulattípusok fejlesztése a játéktevékenység során
– A ritmus – tér – térforma fogalmainak kialakítása
– Az ugrás és forgás technikai előkészítése
– A tanuló mozgáskészségének, önfegyelmének, kommunikációs képességének, éneklési készségének, játékbátorságának, szabálytudatának fejlesztése
– A közösségi érzés, a közösséghez tartozás tudatos kialakítása
– A verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának elősegítése
– A szocializációs folyamatok fejlesztése

Tananyag

A játékműveltség felmérése.
A népi játékokhoz szükséges mozgások, ritmusok, terek, térformák megismertetése
Az alapvető mozdulattípusok ismerete
A játékokhoz fűződő lépések: szép, egyenletes járás, futás, egyes- kettes csárdás, szökellő, galopp, sarkazó, szökdelés páros lábon, stb.
Játéktípusok (sport–küzdő karakterű népi játékok, énekes–táncos gyermekjátékok)
Népi mondókák, kiszámolók, szövegek, dallamok
Alapvető zenei ismeretek (egyenletes lüktetés, zenéhez való igazodás, negyedes és nyolcados lüktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok)
Irányok, alakzatok (előre–hátra, jobbra–balra, lent–fönt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban)
Játékfűzések (a helyi vagy régió szerinti néphagyományban fellelhető népi gyermekjátékokból)

Követelmények

A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, játékfűzéseket
A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak előtti kommunikációra, a párválasztásra, a szerepvállalásra, a játéktevékenységre

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A mozgáskészség, alapvető kombinációs képesség fejlesztése a mozgás– és játéktevékenység során
– A ritmus – tér – térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
– Az ugrás és forgástechnika fejlesztése
– A játékműveltség, játékbátorság, szabálytudat, önfegyelem és kezdeményezőképesség fejlesztése
– A kommunikációs és éneklési képesség fejlesztése, a verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának kialakítása
– A kreatív játékos tevékenység valamint a mozgásos és verbális önkifejezés ösztönzése, a közösségépítés megvalósítása, a szocializációs folyamatok fejlesztése

Tananyag

Az alapvető mozdulattípusok variációs lehetőségeinek valamint az ugrás típusainak megismertetése. A játékokhoz fűződő lépések: szép, egyenletes járás, futás, egyes- kettes csárdás, szökellő, galopp, sarkazó, szökdelés páros lábon, stb.
Az improvizációs tevékenység előkészítése, a játékismeret bővítése
Játéktípusok (sport–küzdő karakterű népi játékok, énekes táncos gyermekjátékok)
Népi mondókák, kiszámolók, szövegek, dallamok
Alapvető zenei ismeretek (egyenletes lüktetés, zenéhez való igazodás, negyedes és nyolcados lüktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok)
Irányok, alakzatok (előre–hátra, jobbra–balra, lent–fönt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban)
Játékfűzések (a helyi vagy régió szerinti néphagyományban fellelhető népi gyermekjátékokból)

Követelmények

A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, a játékfűzéseket
*A tanuló legyen képes a*z együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak előtti kommunikációra, a párválasztásra, a szerepvállalásra és a játéktevékenységre a variációk során is

A tananyag feldolgozásához szükséges taneszköz

Cd, videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor, laptop
A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
Videó és/vagy DVD filmek
A tanulólétszámnak megfelelő, a tanévzáró bemutatókhoz szükséges, megfelelő népviseletek, lábbelik

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok

Lázár Katalin: Népi játékok
Kiss Áron: Magyar Gyermekjáték Gyűjtemény
Tápé története és néprajza
Magyar Néprajz VI. kötet

NÉPTÁNC

A néptáncoktatás tantervi programja lehetővé teszi a tanulók kompetenciaalapú fejlesztését. Hozzájárul, hogy a tanulók személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenységek és művészetek iránt, fejleszti a kapcsolatépítést az emberekkel, az időgazdálkodást, fejleszti a tanulók megérző képességét, intuícióját, kreativitásukat, improvizációs képességüket, készségüket. Fejleszti a tanulók szocializációs, kommunikációs készségét, kezdeményező készségét, kulturális tudatosságát, általános műveltségét.

Lehetőséget nyújt a tanulók mozgásműveltségének, mozgáskultúrájának sokoldalú fejlesztésére, fizikai állóképességük, ügyességük, cselekvő biztonságuk, ritmusérzékük, hallásuk, tér– és formaérzékenységük fejlesztésére, gazdagítására. Figyelembe veszi az egyéni adottságokat, az életkorra jellemző fizikai és szellemi sajátosságokat. Alkalmazkodik a helyi igényekhez és hagyományokhoz. Rugalmassága révén hozzájárul a speciális képzési rendszerekben, összevont osztályokban történő oktatás megvalósításához, lehetőséget teremt a különböző életkorban a képzésbe bekapcsolódó tanulók számára az életkornak megfelelő szintű képzés megvalósítására.

Célja, hogy felkészítse és irányítsa a tehetséges tanulókat a táncművészeti pályára illetve az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra. A múlt és a jelen hagyományainak és táncművészeti értékeinek megismertetésével, megszerettetésével lehetőséget teremt a tanulók számára az életkoruknak megfelelő táncművészeti kultúra, műveltség megszerzésére

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– Az ugrástechnikák fejlesztése, a népijáték–ismeret bővítése, az alapvető táncos alakzatok fogalmi rendszerének kialakítása és alkalmazása
– A ritmus – tér – térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
– A játék központi szerepének megtartása
– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
– A játékbátorság, a kezdeményezőkészség, az improvizációs készség, a ritmuskészség és a mozgáskoordináció fejlesztése
– Az éneklési kedv, a társak előtti kommunikáció ösztönzése, közösségfejlesztés, a helyi szokások és normák kialakítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika
Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, helyes testtartás, pozíciók fogalma (I. II.)- pozíció váltások
Énekes–táncos népi gyermekjátékok: (szerepjátékok, párválasztó játékok) a páros tánc előkészítése, mezőföldi vagy somogyi játékok
*Táncgyakorla*t: Somogyi vagy mezőföldi anyag
– Az ugrós és a csárdás tanítását előkészítő táncos mozdulatok megismertetése
– Ugrós táncok előkészítése csoportos formában – somogyi vagy mezőföldi táncanyag
– Csárdás motívumok (egylépéses, kétlépéses, tovahaladó) csoportos formában

– Eszközhasználat előkészítése (babzsák, karika, ugrálókötél, bot, üveg)
Koreográfia: népi gyermekjáték vagy népi gyermekjáték és tánc
Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, 2/4–es lüktetés
Népi ének: a választott táncanyaghoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok
Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései
Hagyományőrzés: saját táncrégió gyermekjátékai és táncai

Követelmények
A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, a játékfűzéseket és játékszabályokat, az ugrós és a csárdás technikai elemeit, a tánc közbeni eszközhasználatot
A tanuló legyen képes a játéktevékenységre, együttműködésre, feladatvállalásra, a tánctechnikai elemek alkalmazására, improvizációra, a rövid táncetűd folyamatainak felidézésére, koreográfia bemutatására, a ritmikai gyakorlatok megvalósítására

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– Az ugrások különbözőségeinek, hasonlóságainak összevetése
– A fizikai kontaktus megteremtésének elősegítése
– A csárdás mozgáselemeinek előkészítése
– A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak felfedezése, alkalmazása
– Ritmus – tér – térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
– A játékbátorság, a kezdeményezőkészség, az improvizációs készség, a ritmusérzék, a hallás, a ruganyosság, a térdhasználat, a kapcsolatteremtő képesség és az eszközhasználat fejlesztése
– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
– Az éneklési kedv, a társak előtti kommunikáció ösztönzése, közösségfejlesztés, a helyi szokások és normák kialakítása

Tananyag
Táncelőkészítő gimnasztika
Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás (séta, járás, futás, ridázás) lenthangsúly – fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, eszközhasználat, csapások, gesztusok
Énekes–táncos népi gyermekjátékok: a játékismeret bővítése, a játék központi szerepének megtartása, (szerepjátékok, párválasztó játékok) kör és páros tánc előkészítése
Táncgyakorlat:
– Az ugrástechnikáknak, a súlyvétel lehetőségeinek, az ugrós táncelemeknek és az összekapaszkodási módoknak a megismertetése
– Mezőföldi vagy somogyi vagy sárközi ugrós táncanyag (csoportos, páros) – az anyag az adott év tanmenetében kerül pontosításra.
– A Dunai táncdialektus eszközös táncai közül a helyi tantervben meghatározott táncanyag bevezetése (szóló) - Mezőföldi vagy somogyi kanász, üveges tánc
– Csárdás motívumok (egylépéses, kétlépéses) páros formában. Az ugrós táncoknál választott aldialektus csárdásanyagának alapjai (egylépéses, kétlépéses csárdás)
Koreográfia: népi gyermekjáték és tánc és/vagy ugrós–eszközös táncok

Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, a duda, a hosszúfurulya
Népi ének: a Dunai táncdialektusból választott tánchoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok
Táncfolklorisztika: az ugrós tánctípus fogalma, formai lehetőségei, összekapaszkodási módok, a tánctípus főbb jellemzői
Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok
Hagyományőrzés: a saját táncrégió gyermekjátékai és táncai

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult táncanyagot, az énekes táncos gyermekjátékok cselekményét, szövegét és dallamát, a tánc közbeni eszközhasználatot
A tanuló legyen képes a közösségen belüli aktív tevékenységre, a tanult táncanyag újraalkotására, improvizációra, a tanult koreográfia bemutatására, a ritmikai gyakorlatok megvalósítására, a tanórákon megfelelő fizikai és szellemi erőnléttel való részvételre

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– A ritmus – tér – térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
– Az ritmikai, plasztikai, dinamikai fogalmak kialakítása az életkori sajátosságoknak megfelelően
– Az ugrós tánc ritmikai, plasztikai, dinamikai lehetőségeinek, a táncszerkesztés elveinek és a táncok elnevezésének megismertetése az adott tájegység illetve funkció szerint
– A gesztusmozdulat fogalmának kialakítása
– Az eszközhasználat lehetőségeinek bővítése
– A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
– A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
– Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség fejlesztése
– A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a nemi identitás erősítése
– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag
Táncelőkészítő gimnasztika
Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás (séta, járás, futás, ridázás) lenthangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros fogás, kargesztusok, térirányok gyakorlatai, csapások, gesztusok
Énekes–táncos népi gyermekjátékok: a játékismeret bővítése, a játék központi szerepének megtartása (szerepjátékok, párválasztó játékok) a kör– és páros táncok előkészítése
Táncgyakorlat:
– A Dunai táncdialektus ugrós és eszközös táncai közül a 2. évfolyamon választott tánc (mezőföldi, somogyi vagy sárközi) elmélyítése, a tananyag bővítése

– A Tiszai táncdialektus dél-alföldi, szatmári/nyírségi vagy bodrogközi csárdásai közül választott tánc bevezetése
– A verbunk előkészítése, a választott verbunk és csárdás elemeinek, a jellegzetes összekapaszkodási módoknak a megismerése
Koreográfia: az ugrós–eszközös vagy a csárdás táncanyagából
Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, a hangszerek funkciója, játékmódja, jellegzetes hangszer együttesek,
Népi ének: a választott ténchoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok
Táncfolklorisztika: az ugrós tánc fejlődése, formái,a csárdás jellemző vonásai, a tánctípus meghatározása, táncalkalmak, a táncos magatartás jellemzői, tánckezdő szokások, a táncok földrajzi, történelmi háttere
Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
Hagyományőrzés: a saját táncrégió (dél-alföldi) gyermekjátékai és táncai – dél-alföldi oláhos és páros ugrós

Követelmények

A tanuló ismerje a választott ugrós, verbunk és csárdás elemeit, a tanult népdalok szövegét, dallamát, a tanult hangszereket, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését
A tanuló legyen képes az ugrós és eszközös ugrós valamint csárdás elemekből csoportosan és párban történő improvizációra, a tánctípus fogalmának meghatározására, a tájegységek, falvak földrajzi meghatározására

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– A körtáncok technikai előkészítése
– A táncszerkesztés elveinek, az összekapaszkodási módok variációs lehetőségeinek megismertetése, a táncos partnerkapcsolat kialakítása
– A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
– A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
– Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség fejlesztése
– A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a férfi és női szerepből adódó viselkedésmódok szerint a nemi identitás erősítése
– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag
Táncelőkészítő gimnasztika
Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenthangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, forgások, csapások, gesztusok (kar, láb)

Táncgyakorlat:
– A Dunai táncdialektus ugrós–eszközös táncai közül előző években választott tánc elmélyítése
– A Tiszai táncdialektus csárdásai közül előző évben választott tánc ismeretének bővítése, ritmikai, plasztikai, dinamikai lehetőségeinek megismertetése
– A Tiszai táncdialektus verbunkjai (szatmári vagy bodrogközi) közül választott tánc bevezetése
– Ismerkedés a Déli körtánc dialektussal (Somogy vagy Sárköz)
Koreográfia: az ugrós–eszközös vagy a csárdás táncanyagából
Zenei ismeretek: a Tiszai dialektus jellegzetes hangszerei (cimbalom, klarinét, tekerő) parasztbanda, cigánybanda, a hangszerek funkciói, játékmódja, 4/4–es lüktetés, nyújtott ritmus, éles ritmus
Népi ének: a választott csárdásokhoz és karikázókhoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok
Táncfolklorisztika: a csárdás fejlődése, formái, jellemző vonásai, a tánctípus meghatározása, táncalkalmak, a táncos magatartás jellemzői, tánckezdő szokások, a táncok földrajzi, történelmi háttere
Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánchagyományát is – Dél-Alföldi lassú és friss csárdás

Követelmények

A tanuló ismerje a választott ugrást, verbunkot és csárdást, a tanult népdalok szövegét, dallamát, a tanult hangszerek jellemzőit, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését
A tanuló legyen képes a tánctípus fogalmának meghatározására, a tanult táncok földrajzi elhelyezésére, az elsajátított táncokból történő improvizálásra

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– Összefoglaló és rendszerező gondolkodás ösztönzése, összefüggések feltárása a tanult táncdialektus ismeretanyagán keresztül
– A mozgás közbeni éneklési készség fejlesztése
– A legényes és a forgós–forgatós táncok előkészítése
– A táncrend fogalmának kialakítása
– A táncszerkesztés elveinek, az összekapaszkodási módok variációs lehetőségeinek megismertetése, a táncos partnerkapcsolat kialakítása
– A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
– A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
– A zenei kíséretmódok és a tánc összefüggéseinek feltárása
– Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a dinamikai és stílusérzék fejlesztése

– A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a férfi és női szerepből adódó viselkedésmódok szerinti táncformálás, a nemi identitás erősítése
– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag
Táncelőkészítő gimnasztika
Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenthangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, csapások gesztusok (kar, láb)
Táncgyakorlat:
– A legényes és a forgós–forgatós táncok előkészítése
– A Dunai–dialektus csárdásai közül (Somogyi, Rábaközi vagy Sárközi) a helyi tantervben választott tánc bevezetése
– A Tiszai dialektus verbunkjai (szatmári vagy bodrogközi) közül választott tánc ismeretének bővítése
– A Dunai dialektus verbunkjai (decsi verbunk) közül a helyi tantervben választott tánc bevezetése
– A Déli körtánc dialektus ismereteinek bővítése (Somogy vagy Sárköz) és az Északi körtánc dialektus bevezetése (bagi, rimóci vagy ajaki)
Koreográfia: az ismert táncanyagból
Zenei ismeretek: a választott karikázó énekes dallamai és azok jellemzői, sajátosságai, a periódus fogalma, a szinkópa ritmus
Népi ének: a tanult csárdásokhoz és körtáncokhoz kötődő dalok
Táncfolklorisztika: a verbunk fejlődése, formái, jellemző vonásai, a tánctípus meghatározása, táncalkalmak, táncos magatartás
Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
Hagyományőrzés: a Szegváron 1955-ben filmre vett táncfolyamat, a „középrezgős” elsajátítása

Követelmények

A tanuló ismerje a tánctípus, táncrend fogalmát, a Dunai táncdialektus választott táncait, a tanult koreográfiákat, a népdalok szövegét, dallamát, a hangszereket, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését, a jellegzetes falvakat
A tanuló legyen képes a tánctípus fogalmának meghatározására, a tanult táncok földrajzi elhelyezésére, az elsajátított táncokból történő improvizálásra

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– Az összefoglaló és rendszerező gondolkodás valamint a fogalmi gondolkodás ösztönzése és fejlesztése, az összefüggések feltárása az alapfokú évfolyamok ismeretanyagán keresztül
– Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a stílusérzék, a dinamikai készség, a partnerkapcsolat fejlesztése

– A vizsgahelyzetre való felkészítés

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrás típusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenthangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, forgások, csapások gesztusok (kar, láb)

Táncgyakorlat:

– A legényes és a forgós–forgatós táncok előkészítése (Széki vagy szilágysági vagy nyárádmenti)

– Az ugrós és eszközös ugrós táncok ismétlése, táncismeret bővítése

– A csárdások ismétlése, táncismeret bővítése

– A verbunkok ismétlése, táncismeret bővítése

– A körtáncok ismétlése, táncismeret bővítése

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: a tanult tájegységek jellegzetes népi hangszerei és zenei együttesei, a *dűvő* és az *esztam* kíséret jellemzői, tánctípusok és kíséretmódok

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése

Táncfolklorisztika: az ismert táncok jellemző vonásai, a tánctípusok, táncalkalmak, táncos magatartás

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományőrzés: Szegvári és mindszenti cigánytáncok alapjainak elsajátítása az 1980-as filmfelvétel alapján

Követelmények

A tanuló ismerje az alapfokú évfolyamokon elsajátított táncokat, a tanult koreográfiákat, a tanult zenei, folklorisztikai, földrajzi jellemzőket

A tanuló legyen képes a tanult ismeretek megfogalmazására, az önálló táncos megjelenítésre, improvizációra, a megfelelő táncos magatartás színpadi megjelenítésére, az alapfokú művészeti vizsga követelményeinek teljesítésére

<u>Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után</u>

A tanuló ismerje

Az ugrósok, ügyességi táncok, körtáncok, csárdások és a verbunkok táncanyagát a helyi tantervben meghatározott tájegységek szerint

A tájegységek táncaihoz kötődő alapvető földrajzi, történelmi, zenei, táncfolklorisztikai ismeretek összefüggéseit

A táncszerkesztés elveit, a jellemző összekapaszkodási módokat

A tájegységre jellemző öltözködési, viselethordási szabályokat

A ritmikai, plasztikai, dinamikai törvényszerűségeket és azok alkalmazását a gyakorlat során

A színpadi törvényszerűségeket.

A koreográfiák folyamatait, az alakzatok, térformák gyakorlati alkalmazását

A táncalkalmaknak megfelelő magatartás– és viselkedésmódokat

A tanuló legyen képes

Az egyéni és csoportos improvizációra, a testtudat fenntartására, az eszközhasználatra, a tudatos színpadi megjelenésre, a táncfolyamatok mozgásemlékezetére, a viseletek tánc közbeni használatára, viselésére, a táncos magatartás és partnerkapcsolat kialakítására
A megszerzett ismeretekről beszélni
A térben történő eligazodásra, a zenei lüktetésrendhez, zenei egységekhez való igazodásra, ismerje és a gyakorlatban is tudja alkalmazni az alakzatokat, térformákat
A képzés során elsajátított ismeretek alkalmazására más környezetben is
A környezet értékeinek megőrzésére, gyarapítására, a környezettudatos magatartásra
A közösségi szerepvállalásra, önálló feladatvállalásra
A másság elfogadására, a csoporthagyományok kialakításában való aktivitásra
Olyan szokások, tevékenységek kialakítására, amelyek az egészséges életvitelt segítik elő

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgából áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Néptánc
Csoportban 5–10 perc
Egyénenként illetve párban: 2–3 perc

A vizsga tartalma
Koreográfia: a szaktanár által meghatározott egy vagy két tanult koreográfia (koreográfia részlet, folyamat) csoportos bemutatása
Improvizáció: A három táncdialektusból választott, a helyi tantervben szereplő tájegységek tanult táncaiból a nemének megfelelő szerepben kettő előadása kis csoportban (maximum 3 pár) illetve egyénenként vagy párban. Az egyiket a vizsgázók, a másikat a vizsgáztatók választják – a két tánc ne legyen ugyanabból a dialektusból

A vizsga értékelése
– Csoportban: a koreográfia ismerete, együttműködés a partnerekkel, színpadi jelenlét
– Egyénileg: a tanult táncanyag tudatos alkalmazása az improvizáció során, a táncos mozgás és a zene illeszkedése, a partneri kapcsolat, páros viszony kialakítása

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– Az egyensúlyviszonyok szerepének felismertetése, a tartás–ellentartás jelentőségének tudatosítása
– A forgás technikai megvalósítása a különböző lábfőrészeken
– Az erdélyi táncokra jellemző partnerkapcsolat kialakítása tánctípusonként
– A tánctételek funkcióinak megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása
– A táncstílusok jellemző vonásainak megismertetése, a táncszók tánc közbeni alkalmazása, a táncok stílusos megjelenítésének elősegítése

– Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a fizikai erőnlét fejlesztése
– A sajátos egyéni karakter kialakításának ösztönzése, a táncos elemek ritmikai, plasztikai, dinamikai különbségeinek megvalósítása
– A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint
– A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
– A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag
Táncelőkészítő gimnasztika
Tánctechnika: magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok kialakítása és fejlesztése, térben való használata
Táncgyakorlat:
– Az alapfokon tanult táncok ismétlése, a táncismeret bővítése a helyi tanterv alapján – adott évfolyam tanmenete tartalmazza.
– Az Erdélyi dialektus területéről kiválasztott táncrend, az alapfokon előkészített legényesre és forgós–forgatós párosra építve (Széki táncrend)
– A pontszerkezet, a táncot kísérő kargesztusok és azok funkcióinak megismertetése
– A forgás és forgatás módozatainak megismertetése
Koreográfia: az ismert táncanyagból
Zenei ismeretek: ardeleana–kolomejka típusú dallamok, a periódus szerkezete, zárlatok, félzárlatok, a zene és tánc kapcsolata, a „jajnóták" szerkezete és jellemzői, aszimmetrikus lüktetés
Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése, táncbéli kiáltások, táncszók
Táncfolklorisztika: az Erdélyi dialektus táncai, tánckultúrája, táncalkalmak, a táncrend, a táncház szerepe, az *adatközlők* megismerése
Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
Hagyományőrzés: szerb (Deszk) és szlovák (Szarvas) táncok

Követelmények
A tanuló ismerje az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat
A tanuló legyen képes az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, újraalkotására, a tanult koreográfiák bemutatására, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítására

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– Az ismeret elmélyítése, bővítése
– A forgástechnika fejlesztése különböző lábfőrészeken
– A páros forgás és forgatás technika fejlesztése
– A stílusjegyek felismerése, elsajátítása és alkalmazása
– Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, improvizációs készség, előadói készség, ritmusérzék, fizikai erőnlét, sajátos egyéni karakter kialakítása
– A táncos elemek dinamikai különbségeinek megvalósítása, a forgás– és ugrókészség fejlesztése

– A tánctételek funkcióinak megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása
– A táncrend fogalmának értelmezése az Erdélyi dialektus különböző területein
– A táncszók ismerete és alkalmazása
– A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint
– A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
– A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag
Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően
Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata
Táncgyakorlat:
Az Erdélyi dialektus területéről kiválasztott táncrend tananyagának bővítése (Széki táncrend, mellette ismerkedés a székely forgatóssal – Nyárád-mente, Vajdaszentivány, Mezőkölpény)
A Dunai dialektus területéről kiválasztott táncrend, az alapfokon szerzett ismeretek felhasználásával, rendszerezésével (Sárközi vagy Rábaközi)
Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga
Koreográfia: az ismert táncanyagból
Zenei ismeretek: az erdélyi táncok kísérő hangszerei, zenekari felállások, jellegzetes éneklési stílusok, hajnalozó dallamok
Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése
Táncfolklorisztika: az erdélyi táncok földrajzi, történelmi háttere, táncalkalmak, tánchagyományok, szokások
Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánchagyományát is

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult táncokat, újraalkotásuk módját, az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítását
A tanuló legyen képes az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, a tanult koreográfiák bemutatására, a stílusos előadásmód megvalósítására

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– Az ismeret elmélyítése, bővítése
– A forgástechnika fejlesztése különböző lábfőrészeken
– A páros forgás és forgatástechnika fejlesztése
– A stílusjegyek felismerése, elsajátítása és alkalmazása
– Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, improvizációs készség, előadói készség, ritmusérzék, fizikai erőnlét, a sajátos egyéni karakter kialakítása

– A táncos elemek dinamikai különbségeinek megvalósítása, a forgás– és ugrókészség fejlesztése
– A tánctételek funkcióinak, megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása
– A táncrend fogalmának értelmezése az Erdélyi dialektus különböző területein
– A táncok, stílusok jellemző vonásainak ismerete, a táncszók ismerete és alkalmazása
– A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint
– A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
– A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag
Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően
Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata
Táncgyakorlat:
– Az Erdélyi táncdialektus tananyagának bővítése (Mezőségi vagy kalotaszegi táncrend)
– A Tiszai táncdialektus területéről kiválasztott táncrend az alapfokon szerzett ismeretek felhasználásával, rendszerezésével (Bodrogköz, Szatmár, Dél-Alföld vagy Hajdúság)
Koreográfia: az ismert táncanyagból
Zenei ismeretek: erdélyi jellegzetes hangszerek, hangszer együttesek (hegedű, ütőgardon, koboz), az aszimmetrikus lüktetésű táncok kíséretmódja
Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése
Táncfolklorisztika: az erdélyi táncok földrajzi, történelmi háttere, táncalkalmak, tánchagyományok, szokások
Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánchagyományát is

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult táncokat, újraalkotásuk módját, az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítását
A tanuló legyen képes az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, a tanult koreográfiák bemutatására, a stílusos előadásmód megvalósítására

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– A tanult táncanyag elmélyítése, bővítése, az egyes tánctételek funkciójának megismertetése
– Az összefoglaló és rendszerező, elemző gondolkodás valamint a fogalmi gondolkodás ösztönzése és fejlesztése, az összefüggések feltárása az alapfokú és a továbbképző évfolyamok ismeretanyagán keresztül
– Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a stílusérzék, a dinamikai készség, a partnerkapcsolat fejlesztése

– Az egyéni táncstílus kialakítása, a táncok újraalkotása
– Az eredeti filmekről történő tánctanulás szabályainak megismertetése, gyakorlati alkalmazása
– A vizsgahelyzetre való felkészítés
– Az önálló ismeretszerzés ösztönzése
– A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag
Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően
Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata
Táncgyakorlat: az ismert táncrendek tananyagának bővítése, összegzése, rendszerezése, felkészülés a művészeti záróvizsgára
Koreográfia: az ismert táncanyagból
Zenei ismeretek: a zenei ismeretek összefoglalása, rendszerezése
Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése
Táncfolklorisztika: a Kárpát–medence táncai, tánckultúrája
Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánchagyományát is

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje
Az ugrósok, eszközös táncok, körtáncok, karikázók, páros táncok, férfitáncok táncanyagát a helyi tantervben meghatározott tájegységek szerint
A táncdialektusok és tájegységek, tánctípusok és táncrendek fogalmát és összefüggéseit
A stílusjegyek, a színpadi törvényszerűségek, a ritmikai, plasztikai, dinamikai szabályszerűségek alkalmazását a gyakorlatban
A tanult koreográfiákat

A tanuló legyen képes
A testtudat fenntartására, a táncok improvizatív bemutatására, a kollektív és az individuális táncok tudatos megformálására, a táncalkalmaknak és a nemi identitásnak megfelelő magatartásmód tudatos megjelenítésére, a táncok egyéni, stílusos megjelenítésére, a táncos partnerkapcsolat megvalósítására a tájegységnek, tánctípusnak megfelelően
A szakmai nyelvezet alkalmazására, a képzés során elsajátított szókincs tudatos alkalmazására a mindennapi életben, a kommunikációra, véleménynyilvánításra, az érdeklődés, a szakmai ismeretszerzés fenntartására, az intelligens tudás megszerzésére

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Néptánc, 8–10 perc

A vizsga tartalma
– A helyi tantervben meghatározott tájegységek táncrendjeiből a szaktanár állít össze tételsort
– A tételsor legalább négy táncrendet tartalmaz, melyből a vizsgázó a nemének megfelelő szerepben improvizál
– Először a kihúzott tétel szerint, majd a vizsgázó által szabadon meghatározott táncrend szerint kell a táncokat bemutatni
– A tájegység táncrendjén kívül ismerniük kell még a tánctípusok nevét, a kísérő zenekari felállást, a jellegzetes viseleteket

A vizsga értékelése
– a táncrend ismerete, stílusos előadása,
– a tánc szerkezetének ismerete az improvizáció során,
– a tánc ritmikai, dinamikai, plasztikai megformálása,
– a táncos mozgás és a zene illeszkedése,
– a táncrendhez kapcsolódó táncfolklorisztikai ismeretek

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz
1 db tábla
1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép
cd lejátszó, erősítő, hangfal
Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor, laptop
A tanulólétszámnak megfelelő, a tanulmányi versenyekhez és tanévzáró bemutatókhoz szükséges megfelelő népviseletek, lábbelik.

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok

Magyar Néptánchagyományok szerk.: Lelkes Lajos
Martin György: A magyar tánctípusok és táncdialektusok
A magyar nép és nemzetiségeinek táchagyományai szerk: Felföldi László és Pesovár Ernő
Pesovár Ernő – Lányi Ágoston: A magyar nép táncművészete
Ugrós táncaink szerk.: Zórándi Mária
Martin György: A magyar körtánc és európai rokonsága
Néptánc kislexikon

A fentieken kívül az adott év anyagához kapcsolódó néprajzi kézikönyvek, lexikonok, videó és/vagy DVD filmek.

NÉPZENEI ALAPISMERETEK

A népzenei alapismeretek az alapfokú és továbbképző évfolyamokon választható tantárgy.

Tanításának célja, hogy a néptánc tantárgyon belül elsajátított zenei ismeretek kibővítésével járuljon hozzá a tanulók népzenei neveléséhez. Mutasson rá a tánc a zene az ének egységére, összefüggéseire. Világítson rá a hangszeres népzene és a tánc összefüggéseire, nyújtson élményszerű ismereteket a jellegzetes népi hangszerekről, hangszer–együttesekről, zenekarokról. Segítse elő a komplex látásmód kialakulását, az elemző gondolkodást, az összefüggések felismerését. Nyújtson bővebb ismereteket a vokális népzene jellemzőiről, segítse elő a népi éneklési technika elsajátítását. A közösségi éneklés élménye és hangulata erősítse az összetartozás érzését.

A tantárgy tanítása során a gyakorlati megközelítés, az élményszerzés dominál, amelynek eszközei a hangszerek bemutatása, zenehallgatás, zenefelismerés, bemutatás.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– Az énekhang technikai adottságainak a légzés, a vokális hangzók, hangterjedelem fejlesztése
– A zenei képességek a hallás, intonálás, ritmusérzék, az egyszerű, érthető és kifejező szövegmondás képességének, a népdalok memorizálási képességének fejlesztése.
– *A*z ének és tánc egységének felismertetése, a tánc közbeni éneklés követelményeinek megismertetése
– Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalokon keresztül a 2/4–es lüktetésrend hangsúlyainak érzékeltetése, felismertetése
– Az éneklés közösségi élményének, örömének felfedezése, megélése

Tananyag

Negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
A 2/4–es zenei lüktetés
D–r–m dallammagú népi játék dallamok, népdalok
Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalok
A választott dallamok csoportos megszólaltatása
Népi hangszerek: idiofon hangszerek

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, a tanult hangszer jellemzőit
A tanuló legyen képes a népdalok csoportos bemutatására, a kezdőhanghoz történő igazodásra, a ritmusértékek, ritmusképletek gyakorlati alkalmazására

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– Az énekhang technikai adottságainak a légzés, a vokális hangzók, hangterjedelem fejlesztése
– A népi éneklési technika kialakítása
– A zenei képességek a hallás, intonálás, ritmusérzék, az egyszerű, érthető és kifejező szövegmondás képességének, a népdalok memorizálási képességének fejlesztése.
– Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalokon keresztül a 2/4–es lüktetésrend hangsúlyainak érzékeltetése ének és tánc közben egyaránt
– A tánc közbeni éneklés kritériumainak, a dallamívek megformálási szabályainak megismertetése, megvalósítása a gyakorlat során. A karikázó dalok éneklésének fejlesztése, bővítése
– Az előéneklés szabályainak, az előénekeshez történő igazodás technikájának elsajátítása, fejlesztése
– A közösségi éneklés élményének, örömének felfedezése, nagyobb és kisebb létszámú csoportokban egyaránt

Tananyag

A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
A 2/4–es zenei lüktetés
A dudaritmus
A kanásztánc ritmus
5–6 hangterjedelmű dallamok
Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalok
A választott dallamok csoportos, kiscsoportos megszólaltatása
Az előénekes feladata és funkciói, a bekapcsolódás módja
Népi hangszerek: duda

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, a tanult hangszer jellemzőit
A tanuló legyen képes a népdalok csoportos, kiscsoportos bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, a tanult dal előéneklésére, az előénekeshez történő bekapcsolódásra

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– Az előadásmód jellemző vonásainak, megismertetése, a fokozatos tempónövelés, tempóváltás technikájának megvalósítása
– A hangterjedelem növelése, a magabiztos dalkezdés megvalósítása
– Az intonációs készség és a zenei hallás, hangszín fejlesztése
– A hangképzési technika és a megfelelő légzéstechnika elsajátítása
– A népi éneklési technika fejlesztése
– Az énekelt népzenei karakterek megformálásához szükséges forma, dallam és tempóérzék fejlesztése
– Az egyéni feladatvállalás, a szóló, duó, kiscsoportos éneklés ösztönzése

Tananyag
A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
A nyújtott és éles ritmus
A 4/4–es zenei lüktetés
A hangterjedelem növelés oktáv terjedelemig
A lassú, közepes és gyors tempó dallampéldákon keresztül
Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalok
A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok
A választott dallamok csoportos, kiscsoportos, egyéni megszólaltatása
Népi hangszerek: tekerő, klarinét

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, a tanult hangszerek jellemzőit
A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen belüli éneklésre, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz történő igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Az előadásmód jellemző vonásainak megismertetése, a fokozatos tempónövelés, tempóváltás szabályainak tudatosítása
– A magabiztos dalkezdés elsajátítása
– Az énekelt népzenei karakterek megformálásához szükséges forma, dallam és tempóérzék fejlesztése
– A népi éneklési technika fejlesztése.
– Az intonációs készség, zenei hallás, hangképzési technika és a megfelelő hangszín kialakítása, a hangterjedelem növelése
– Az egyéni feladatvállalás, a szóló, duó, kiscsoportos éneklés ösztönzése

Tananyag
A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
A nyújtott és éles ritmus
A 4/4–es lüktetés
A hangterjedelem növelése oktávon túlra
A lassú, közepes és gyors tempó dallampéldákon keresztül
A *giusto* előadásmód
Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalok
A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok
Népi hangszerek: hegedű, brácsa, bőgő
A dallamhangszerek, kísérő hangszerek, játékmód
Az *esztam* és *dűvő* kíséret

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, a *giusto* előadásmód jellemzőit, a hangszereket, kíséretmódokat
A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen túl énekelni, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A zenei egységek érzékelésének elősegítése, zenei zárlatok és félzárlatok felismertetése
– A *giusto* és a *parlando, rubato* előadásmód jellegzetes vonásainak megismerése és alkalmazása
– A kíséretmódok és a tánc összefüggéseinek vizsgálata
– A fokozatos tempónövelés, tempóváltás tudatos alkalmazása
– A népdalcsokor szerkesztési elveinek megismertetése
– A magabiztos dalkezdés elsajátítása
– Az intonációs készség, zenei hallás, hangképzési technika, megfelelő légzéstechnika kialakítása, a hangterjedelem és az éneklési kedv növelése
– Az egyéni feladatvállalás, a szóló éneklés ösztönzése

Tananyag
A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
A periódus, zárlat, félzárlat
A hangterjedelem növelése oktávon túlra
Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalok
A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok
Népi hangszerek: cimbalom, citera, tambura
A zene és tánc összefüggései tájegységek és tánctípusok szerint

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét, dallamát, az alapvető ritmusértékeket, képleteket, a periódus fogalmát, a *giusto* előadásmódot, a hangszereket, kíséretmódokat
A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen felül énekelni, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra, a kíséretmódok felismerésére, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánctípus hallás utáni felismerésére és azonosítására

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A vokális népzene dialektusterületeinek, az éneklési technikák stílusjegyeinek megismertetése
– A dallam díszítéstechnika fejlesztése
– Az ismeretek szintetizálásának elősegítése

– A hangszeres népzene és a tánctípusok összefüggéseinek feltárása
– A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, a légzéstechnika, az előadásmód fejlesztése
– A vizsgahelyzetre való felkészítés

Tananyag
A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
A szinkópa
Az aszimmetrikus zenei lüktetés
Az 5/8–os lüktetésrend
A periódus, a pontszerkezet
A *parlando, rubato* és a *giusto* előadásmód
Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalok
A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok
A hangszerek, hangszer–együttesek, zenekari felállások tájegységek szerint
A zene és tánc összefüggései tájegységek és tánctípusok szerint
Zenefelismerés

Követelmények

A tanuló ismerje az emberi hang sajátosságait a tanult népdalok szövegét, dallamát, az alapvető ritmusértékeket, képleteket, a periódust, a különböző előadásmódokat, a hangszereket, a kíséretmódokat
A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen felül énekelni, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra, a kíséretmódok felismerésére, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánctípus hallás utáni felismerésére, azonosítására. Az eddig tanult ismeretek összegzésére, a tananyag összefüggéseinek felismerésére.

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A zenei stílusok táji tagolódásának felismertetése
– A zenei dialektusok előadásmódjának, stílusjegyeinek felismertetése
– A kíséretmód és a tánc összefüggéseinek megismertetése, tudatosítása
– Az aszimmetrikus zenei lüktetés felismerése, jellemzőinek azonosítása
– A táncszók funkciójának, használatának, szövegeinek (az adott tájegység szerinti) megismertetése. A népzenei kiadványok népszerűsítése
– A stílusismeret, az éneklési készség, a díszítéstechnika, az előadásmód fejlesztése
– A különböző népzenei dialektusok felismerési képességének, a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségek fejlesztése

Tananyag
A *„jaj–nóták”* jellemzői
Az aszimmetrikus lüktetés
Az erdélyi éneklési stílus és díszítéstechnika

Táncszók, csujogatások
Az periódus és a tánc összefüggései
A *sánta dűvő* kíséret
Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalok
Az erdélyi zenekari felállások, ismert adatközlők

Követelmények

A tanult népdalok szöveg és dallamismerete, csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatása, díszítése, a táncszók ismerete, gyakorlati alkalmazása
A tanuló legyen képes a *„jaj–nóták”* felismerésére, éneklésre, a jellegzetes erdélyi hangszerek, a táncdallamok és tánctípus és kíséretmódok felismerésére

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A zenei stílusok táji tagolódásának felismertetése
– A zenei dialektusok előadásmódjának, stílusjegyeinek felismertetése
– A kíséretmód és a tánc összefüggéseinek megismertetése, tudatosítása
– A tánc közbeni éneklés és csujogatás készségszintű ismeretének kialakítása
– A szólóéneklés közönség előtti megvalósítása
– A táncszók funkciójának, használatának, szövegeinek (az adott tájegység szerinti) megismertetése
– A táji dialektusokra jellemző hangszín technikájának elsajátítása
– A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, az előadásmód fejlesztése
– A különböző népzenei dialektusok felismerési képességének, a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségek fejlesztése

Tananyag
A szinkópás ritmusok az erdélyi népzenében
Az erdélyi éneklési stílus és díszítéstechnika
Táncszók, csujogatások tájegységnek megfelelően
Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalok
Az erdélyi zenekari felállások, ismert adatközlők (tájegységnek megfelelően)
A siratók és keservesek jellemzői
Táji dialektusokra jellemző hangszertársulások
Alapvető népzenei kiadványok hangzó anyagok ismerte

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét, dallamát, a díszítéseket, a táncszókat, azok gyakorlati alkalmazását
A tanuló legyen képes az önálló, közönség előtti éneklésre, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánctípus felismerésére

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A tánc közbeni énekléstechnikájának fejlesztése
– Egyéni előadói képességek fejlesztése
– A zenei stílusok táji tagolódásának felismertetése
– A zenei dialektusok előadásmódjának, stílusjegyeinek felismertetése
– A kíséretmód és a tánc összefüggéseinek megismertetése, tudatosítása
– A táji dialektusokra jellemző hangszín technikájának elsajátítása
– A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, a légzéstechnika, az előadásmód fejlesztése
– A különböző népzenei dialektusok felismerési képességének, a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségek fejlesztése

Tananyag
A szinkópás ritmusok az erdélyi népzenében
Táncszók, csujogatások tájegységnek megfelelően
Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
Az erdélyi zenekari felállások, ismert adatközlők (tájegységnek megfelelően)
Jellegzetes hangszerek: moldvai furulya, dob, koboz, doromb, hangszer–együttesek: hegedű, koboz, dob
Alapvető népzenei kiadványok hangzó anyagok ismerte

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét, dallamát, díszítését, a táncszókat, azok gyakorlati alkalmazását
A tanuló legyen képes az önálló, közönség előtti éneklésre, a zenekísérettel együtt énekelni, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánctípus felismerésére és azonosítására, a csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatásra

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A vokális és instrumentális népzene dialektusterületeinek, az éneklési technikák stílusjegyeinek, a díszítési módoknak, a hangszeres népzene jellemzőinek képességfejlesztése
– A hangszeres népzene és a tánctípusok összefüggéseinek felismertetése
– A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, az előadásmód fejlesztése

Tananyag
A vokális és instrumentális népzene jellemzőinek összefoglalása, rendszerezése
A tanult népdalok ismétlése, gyakorlása
A tanult éneklési technikák gyakorlása
Hangszerfelismerés
Tánczene felismerés (tájegység, típus)
Az adatközlők életútja

Neves gyűjtők: Kodály Zoltán, Bartók Béla, Lajtha László, Kallós Zoltán
Követelmények

A tanuló ismerje a néptánc tantárgyon belül választott és a helyi tantervben meghatározott táncokhoz kötődő népdalokat, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, az adott tájegység jellemző hangszereit, hangszer–együtteseit, zenekari felállásait, a periódus fogalmát, jellemzőit és összefüggéseit a táncokkal, a „jaj–nóta", sirató és keserves fogalmát, ismert adatközlők, gyűjtők életútját
A tanuló legyen képes a tanult népdalok memoriter éneklésére önállóan, a tanult díszítési technikák alkalmazására, alkalmazkodni a csoport hangszínéhez, hangmagasságához, a tanult hangszerek, kíséretmódok felismerésére

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz
1 db tábla
1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép
Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor, laptop
A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
Bodza Klára-Paksa katalin: Magyar népi énekiskola I-IV.
Sebő Ferenc: Népzenei olvasókönyv
Pátria sorozat
Népzenei kézikönyvek, lexikonok, kották
Népzenei hangfelvételek, videó és/vagy DVD filmek

FOLKLÓRISMERET

A konkrét népszokások megismertetésén keresztül a tanulók előtt fel kell tárni a néphagyomány ünnepi rítusainak formai és tartalmi összetevőit, megjelenését. Világítson rá a hagyomány folyamatosan változó természetére, egykori történeti rétegeire, eredetére. Tegye élményszerűvé a jeles napok és ünnepi szokások megismerését. Aktualizálja az emberi élet fordulóihoz fűződő hagyományokat, szokásokat. A gyermekjátékok és táncok táji és történeti megismertetésével a gyakorlati képzésben elsajátított ismeretek rendszerezéséhez nyújtson segítséget.

Alapfokú évfolyamok

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A játék– és táncalkalmak szerepének megismertetése a faluközösség és az egyén életén keresztül, a kommunikációs képesség, verbális kommunikáció, szocializációs készség, közösségérzet, a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése
– A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag
A gyermekkorhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, jeles napok és ünnepi szokások megismertetése
Gyerekszületés, gyermekkor
– Jósló praktikák a gyermek születése előtt
– Komatál hagyománya
– Keresztelő
– A gyermek befogadása, helye a családban és a falu társadalmában
– Az anya avatása
– Munkára nevelés, gyermekmunka

A gyermekek játékalkalmai és táncalkalmai
– A munkavégzéshez kötődő játékalkalmak /libalegeltetés, kalákamunkák/
– A játszó helyszíne, időpontja, a falu társadalmi életében betöltött szerepe
– A tánc tanulása
– Gyermeklakodalmas (a felnőttek világának – szokások, táncok, zenei kultúra – tanulása)
– A gyerekek táncalkalmai (kukoricabál, pulyabál, aprók tánca, serketánc)

Az évkör ünnepei gyermekszemmel
– Szent Miklós napja
– Jézus születésének története
– Óévbúcsúztató és évkezdő szokások
– Szent Balázs napja, Balázsjárás
– Szent Gergely napja, Gergelyjárás
– Húsvét vasárnapjának és hétfőjének szokásai
– Pünkösdi királynéjárás

Követelmények

*A tanuló ismerje a*z év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a gyermekkor jeles eseményeit, játék– és táncalkalmait
A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet és a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése
– A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag
A tanuló előző évben megszerzett ismereteinek elmélyítése, bővítése
A legényélethez, leányélethez, párválasztáshoz, lakodalomhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, rituális cselekmények, jeles napok és ünnepi szokások megismertetése
A táncalkalmak jelentőségének megismertetése a párválasztás során

Legényélet, leányélet, párválasztás, lakodalom
– Munkavégzés a serdülő korban
– Legényavatás, leányavatás
– Udvarlási szokások, szerelmi élet, és azok színterei
– Szokásjogok a paraszti társadalomban
– Leánynéző, háztűznéző, hozomány
– Leánykérés, eljegyzés, jegyajándék
– Lakodalmi előkészületek
– Lakodalmi tisztségviselők, feladatok
– Lakodalmi szokások, rítusok

Legények és lányok játék– és táncalkalmai
– A fonó helyszíne, szerepe a párválasztásban, társas kapcsolatokban
– Fonójátékok, tánc a fonóban (hangszerek, tánckíséret)
– Böjti időszak (tavaszköszöntő játékok és a böjti karikázó)
– Bálok időpontja, helyszíne, bálrendezés

Lányok és legények szerepe a kalendáris szokásokban
– Luca kettős alakja
– Betlehemezés
– Farsangi szokások
– A nagyhét eseményei
– A húsvéti tojás jelentése és díszítésének különböző technikái
– Pünkösdi királyválasztás
– Májusfaállítás
– Nyári napforduló szerepe, Szent Iván napi szokások

Követelmények

A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a leányélet, legényélet jeles eseményeit, táncalkalmait, a párválasztás szokásait, a lakodalom menetének, szereplőit
A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A táncalkalmak szerepének változásai és a változások okainak feltárása
– A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet valamint a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése
– A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag
A tanuló előző évben megszerzett ismereteinek elmélyítése, bővítése
A rituális cselekmények szerepe, a felnőtt– és öregkorhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, a jeles napok és ünnepi szokások megismertetése

Felnőttek, idősek és az elbúcsúztatás szokásai
– Paraszti munka, munkaszervezés
– Az idősek társadalmi szerepe a paraszti társadalomban
– Előjelek, jóslások, hiedelmek
– A haldoklóval, a halottal kapcsolatos szokások
– Virrasztás, temetés, siratás
– A halotti tor
– Fejfák, keresztek
– Mindenszentek napja
– Halottak napja, megemlékezés a halottakról

A házasok táncalkalmai
– Táncalkalmak a családi eseményeken (keresztelő, lakodalom)
– Táncalkalmak a farsangban (házasok bálja, batyusbál)
– Asszonyok mulatságai (asszonyfarsang, lakodalmi kontyoló)
– Férfiak mulatságai (pincézés, tejbemérés)

Felnőttek az évkör ünnepein
– Disznótorok ideje (alakoskodás, adománykérés)
– A regölés (időpontja, jelmezek, hangszerek, szereplők)
– Szent György napja
– Virágvasárnap
– A húsvéti ételek jelképrendszere
– Fehérvasárnap
– Aratás és a hozzá kapcsolódó szokások
– Szent István napja, új kenyér ünnepe

– Szüret, szüreti felvonulások, alakoskodás
– Szent Mihály napja
– Dömötör napja, Vendel napja

Követelmények

A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a felnőtt– és időskor jeles eseményeit, szokásait, a különböző életkorokhoz kapcsolódó táncalkalmakat, azok szerepét
A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Az elméleti tananyag és az eddig tanult táncanyagok közötti összefüggések megfogalmazása
– A tananyagban meghatározott régi– és új stílusú táncrétegek jellemzőinek, a táncdialektusok elhelyezkedésének, földrajzi meghatározásának megismertetése
– A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet valamint a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése
– A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag
Táncfolklorisztika
A régi és az új táncréteg jellemzői

Körtáncok
– Középkori tánchagyomány, lánc– és körtáncok
– Énekes női körtáncok helye és szerepe a tánckultúrában

Eszközös pásztortáncok
– Kanásztánc, pásztortánc
– Pásztorbotoló, cigánybotoló

Ugrós–legényes tánctípus
– Ugrós táncok (szóló, csoportos és páros formák, helyi sajátosságok)
– Erdélyi legényes táncok

Küzdő karakterű páros táncok
Forgós–forgatós páros táncok
– Reneszánsz tánchagyomány, forgós–forgatós páros táncok
– Lassú tempójú páros táncok
– Mérsékelt és gyors tempójú páros táncok
– Az új táncréteg jellemzői
– A reformkor tánckultúrája, a verbunk és csárdás kialakulása

Verbunk
– A szóló verbunk

– Szabályozott szerkezetű verbunkok

Csárdás
– A csárdás tagolódása (lassú és friss, valamint csendes, csárdás, ugrós)
– Körcsárdás, hármas csárdás

A dialektusok meghatározása, elhelyezkedése, jellemzői
– Dunai dialektus
– Tiszai dialektus
– Erdélyi dialektus
A tanult táncanyagok elhelyezése a nagy dialektusterületekben

Követelmények

A tanuló ismerje a régi és az új táncrétegbe tartozó tánctípusokat, a főbb jellemzőiket, a tanulmányok során megtanult táncok földrajzi elhelyezkedését, dialektusait
A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje
A folklór, mint történeti hagyomány sajátosságait, az egyes jeles napok időpontját, a jeles napok vallási, hiedelmi funkcióját, magyarázótörténetét
A hagyományos paraszti élet jellegzetes fordulópontjait, a magyar paraszti világkép legfőbb elemeit, eredetüket, s a hozzájuk fűződő mondákat, a parasztság hiedelemvilága főbb szereplőit, funkcióit

A tanuló legyen képes
A rítuscselekmények szövegeinek és tartalmának értelmezésére és használatára, a szakkifejezések, a megszerzett ismeretek alkalmazására, a tér–idő összefüggéseinek felismerésére
A paraszti társadalom erkölcsi és viselkedési normáinak megítélésére, értékeinek elfogadására
Az önálló ismeretszerzésre, az elméleti ismeretek alkalmazására a mindennapi életben
A magyar folklórhagyományokat a nemzettudat részeként értelmezni
Az azonosságok és különbözőségek felismerésére a hazai és egyetemes folklórban

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga írásbeli vagy szóbeli vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Folklórismeret
Írásbeli: 30 perc

Szóbeli: 5 perc

A vizsga tartalma
– A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított folklórismereti témakörökből áll
– Az írásbeli vizsga feladatlapja különböző típusú, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését, valamint problémamegoldást, néhány mondatos értelmező választ igénylő feladatokat tartalmaz
– A szóbeli vizsgán a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról
Témakörök
Jeles napok
Munkavégző ünnepek
Az emberélet fordulói
Táncdialektusok
A régi és új táncréteg tánctípusai

A vizsga értékelése
Írásbeli vizsga
– A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák
– Az osztályzatra a pontok alapján a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

Szóbeli vizsga
– A tanuló feleletének tartalmi és formai szempontok alapján történő értékelése
– Az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

Továbbképző évfolyamok

Továbbképző 7. – 8. évfolyamon szabadon választható tantárgyként szerepel a folklórismeret tantárgy.

7. évfolyam

Tananyag
Néphit, népi vallásosság
- ősi magyar hitvilág
- magyar néphit-európai néphit
- paraszti világkép
- természetfeletti lények
- mágia
- népi természetismeret
- népi gyógyászat
- népi vallásosság, búcsújáró helyek

Követelmények
A tanuló ismerje a néphit, hiedelem, babona fogalmát. Magyar néphit-európai néphit közti párhuzam. Népi vallásosság fogalma. Búcsújáróhelyek sajátos szokásai.

8. évfolyam

Tananyag

Népköltészet

A magyar folklorisztika története – áttekintés

Népballada – főbb műfaji jellemzők; előadásának alkalma, módja; nemek, korcsoportok közti különbségek

Népmese – magyar mesekutatás és gyűjtés; főbb műfaji jellemzők; területi csoportok; mesemondók

Monda – fogalom, meghatározás; magyar mondaanyag: eredetmagyarázó és történelmi mondák;

Találósok

Anekdota

Vicc

Népművészet

A népművészet fogalma, felfedezése

Népművészet – népi iparművészet

A népművészeti tárgyak alkotói

Népviselet – táji tagolódás; a népviselet alkalmat jelölő funkciói; polgárosodás hatása; helyi specialisták – parasztvarrónők; kivetkőzés fogalma; a népviselet, mint jelmez: úri-polgári használat

Követelmények

A tanuló ismerje a népköltészet az év során tanult műfajait, főbb jellemzőit. Tudjon mindegyikre legalább 2-3 példát mondani. Ismreje a népművészet fogalmát. Tudjon különbséget tenni a népművészet – népi iparművészet között. Ismerje a népviselet szemiotikáját, a kivetkőzés fogalmát, a polgárosodás hatását a népviseletre.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla

1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép

Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor, laptop

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok

Demarcsek Zsuzsa, Kácsor-Ignácz Gabriella, Kovács Zsuzsanna: Néptánc-Oskola

Darmos István: Újesztendő, lyukas kendő...

Kósa-Szemerkényi: Apáról fiúra

A magyar folklór szerk.: Voight Vilmos

Magyar Néprajz VII. kötet

Róheim Géza: Magyar néphit és népszokások

Hoppál-Jankovics-Nagy-Szemadám: Jelképtár

Néprajzi kézikönyvek, lexikonok

Néprajzi videó és/vagy DVD filmek

TÁNCTÖRTÉNET

A tantárgy járuljon hozzá saját tánckultúránk történetének megismeréséhez, a magyarságtudat erősítéséhez, a tanulók kommunikációs készségeinek fejlődéséhez, a más népek kultúrája iránti érdeklődés felkeltéséhez, a tantárgyhoz tartozó terminológiák használatához, igényes képi és hanganyag megismeréséhez, a táncművészet iránti érdeklődéshez, az arra fogékony közízlés fejlesztéséhez

Továbbképző évfolyamok

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– Az egyetemes tánctörténet kronológiai rendjén keresztül a történelmi összefüggések felismertetése.
– A tánctörténet szempontjából kiemelkedő események, alkotók megismertetése és meghatározó műveik elemzése során a komplex látásmód kialakítása és fejlesztése.
– Stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a táncműfajok iránti érzékenység fejlesztése
– Más népek tánchagyományainak megismerésére, több táncműfaj befogadására, a kulturált szórakozás elsajátítására valamint a saját tapasztalatainak gyarapítására ösztönözze a tanulót

Tananyag

Tánctörténeti alapfogalmak: köznapi és művészi mozgás, közhasznú és művészi tánc
Az őskor táncélete: vallási szertartások, rítusok, ábrázoló táncok
Az ókori kultúrák közül az egyiptomi, a japán és a görög tánckultúra
A középkor tánckultúrája: tánc és a vallás kapcsolata, misztériumjáték, jokulátorok
A reneszánsz embereszménye, a magyarországi reneszánsz, Mátyás király udvartartásának tánckultúrája
A barokk kialakulás és hatása Európa művészetére, XIV. Lajos, a barokk mesterei
A cselekményes balett kialakulása, Noverre munkássága
A jezsuita színházak szerepe a színpadi tánc történetében
A balett megjelenése Magyarországon – „Eszterházy esték”
A romantika hatása Európa táncéletére
A reformkori magyar „színpadi” táncművészet, paraszti táncok – Körmagyar
A legjelentősebb szaklapok, kiadványok, szakkönyvek, a táncos helyszínek és események megismertetése a tanulókkal

Követelmények

A tanuló ismerje az egyetemes tánctörténet során a művészeti ág fejlődésében jelentős szerepet betöltött eseményeket, helyszíneket, műveket
A tanuló legyen képes néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, illetve önálló gondolatok megfogalmazására egy tánc koreográfia kapcsán

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A XX. századi táncművészet jelentősebb állomásainak, a műfajok közti átjárhatóság lehetőségeinek felismertetése
– A táncház-mozgalom kialakulásának és napjainkban betöltött szerepének felismertetése
– Az egyéni látásmód, stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a táncműfajok iránti érzékenység nyitottság, befogadó készség fejlesztése
– A kulturált szórakozás igényének kialakítása, a saját tapasztalatszerzés ösztönzése.

Tananyag
Tánctörténeti alapfogalmak: a konkrét és elvont jelleg a művészetben, a művészi mozgás fajtáinak esztétikája
A XX. század elejének táncművészeti újításai Amerikában (Isadora Duncan), hatásuk Európa táncéletére
A XX. századi magyar mozdulatművészet megújítói
A színpadi néptánc kialakulása: Gyöngyösbokréta, Csupajáték
Művészegyüttesek Magyarországon: Néphadsereg Központi Művészegyüttese – Honvéd Táncszínház (Szabó Iván), Állami Népi Együttes (Rábai Miklós), SZOT – Budapest Táncegyüttes (Molnár István), BM Duna Művészegyüttes (Náfrádi László)
A táncház-mozgalom kialakulása, hatása a mai táncművészetre
A koreográfusnemzedékek jelentősebb alkotói és kiemelkedő műveik a színpadi táncművészetben
A művész– és a jelentősebb amatőr együttesek napjaink magyar táncművészetében
A táncos szakma jelentősebb szervezetei, oktatási intézményei, országos rendezvényei
A legjelentősebb szaklapok, kiadványok, szakkönyvek megismertetése a tanulókkal, melyek nyújtsanak segítséget az év végi vizsgára való felkészüléshez

Követelmények
A tanuló ismerje a XX. századi magyar táncművészet jeles képviselőit, meghatározó műveiket, a színpadi néptáncművészet fontos fordulópontjait, a táncház-mozgalom legfontosabb eseményeit, az országos rendezvényeket, egyesületeket, szakmai szervezeteket, oktatási intézményeket
A tanuló legyen képes néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, gondolatainak megfogalmazására egy táncmű, koreográfia kapcsán, a tánctörténet fordulópontjainak megnevezésére, a tánc műfajainak elkülönítésére, a terminológia helyes használatára

<u>Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után</u>

A tanuló ismerje:
Az egyetemes tánctörténet során a művészeti ág fejlődésében jelentős szerepet betöltött eseményeket, helyszíneket, műveket, a magyar táncművészet jeles képviselőit, meghatározó műveiket, a színpadi néptáncművészet fontos fordulópontjait, a táncház-mozgalom legfontosabb eseményeit, az országos rendezvényeket, egyesületeket, szakmai szervezeteket, oktatási intézményeket

A tanuló legyen képes:

Néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, gondolatainak megfogalmazására egy táncmű, koreográfia kapcsán, a tánctörténet fordulópontjainak megnevezésére, a tánc műfajainak elkülönítésére, a terminológia helyes használatára

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga írásbeli vagy szóbeli vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Tánctörténet
Írásbeli: 30 perc
Szóbeli: 5–10 perc

A vizsga tartalma
A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított tánctörténet témakörökből áll
Az *írásbeli vizsga* feladatlapja különböző tartalmú, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését valamint a problémamegoldást ill. értelmező választ igénylő feladatokat tartalmazza
– A *szóbeli vizsgán* a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról
Választható témakörök:
Az őskor táncművészete
A középkor jellemző táncformái
A reneszánsz és barokk kor táncélete
A romantika
A reformkor táncélete
A XX. század táncélete
Gyöngyösbokréta mozgalom
Amatőr és hivatásos együttesek Magyarországon
Hazánk jeles alkotói és műveik
A táncos szakma jelentősebb szervezetei, oktatási intézményei, országos rendezvényei

A vizsga értékelése
Írásbeli vizsga
– A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák
– Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

Szóbeli vizsga
– A tananyagtartalom elsajátításának mértéke
– Az összefüggések ismerete
– A szakmai kommunikáció fejlettsége
Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz
1 db tábla

Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor, laptop

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
Vályi Rózsi: Tánctörténet
Kaán Zsuzsanna: Egyetemes tánctörténet az őskortól a XIX. század végéig (tanjegyzet)
Tánctudományi tanulmányok
Tánctörténeti kézikönyvek, lexikonok
Tánctörténeti videó és/vagy DVD filmek

TÁNCJELÍRÁS –OLVASÁS

A képzés járuljon hozzá a mozdulatok tudatos időbeli, (ritmikai) térbeli, (plasztikai) erőfokbeli (dinamikai) elemzéséhez, a testtudat, a mozgáskoordináció kialakításához, a magyar néptánc táncjelírással közölt folyamatainak megismeréséhez, egyszerű motívumok, motívumsorok lejegyzéséhez.

Továbbképző évfolyamok

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A mozdulatelemzés három alaptényezője (plasztika, ritmika, dinamika), összefüggéseinek feltárása
– A mozdulattípusok három leggyakoribb fajtája (lépés, ugrás, gesztusok) valamint a helyzettípusok fogalmának értelmezése
– A mozdulatok elemzésének módjának, a táncjelírás alapfogalmainak (vonalrendszer, irányok) rögzítése, a tanult mozdulat– és helyzettípusok jelölési rendszerének megismertetése
– A mozdulatanalizáló képesség, a mozgáskoordináció, a tér–, ritmus és dinamikai érzék, a testtudat fejlesztése

Tananyag
A tánc tagolódása: fázis, motívum, motívumfűzés
A mozdulatelemezés három alaptényezője (plasztika, ritmika, dinamika) és azok összefüggései
A táncjelírás alapfogalmai (vonalrendszer, irányok) és alkalmazásuk
A mozdulat típusai (lépés, súlyt hordó láb mozgása, gesztus, ugrás) és jelölése
A helyzet típusai (testpozíció–állás, súlytalan testrészek mozdulatlansága, szünet a testben, térben, helyen) és jelölésük
A táncjelírásban használt kiegészítő jelek (távolság csökkentés, növelés, földhöz közeli lábmozdulatok, kis térdhajlítás, feszítés, a lábfej részei, dinamikai jelek, pozíciójelek, forgatás jele) és alkalmazásuk

Követelmények
A tanuló ismerje a mozdulatelemzés alaptényezőit**,** a tanult mozdulat és helyzettípusokat, a táncjelírás vonalrendszerét és jeleit
A tanuló legyen képes a frontirányok felismerésére és helyes használatára, a gesztusirányok egzakt módon való meghatározására, a motívumok ritmusának pontos eltapsolására, a motívumokban szereplő mozdulattípusok felismerésére, az egyszerű motívumok, folyamatok pontos leolvasására és előadására

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A további mozdulattípusok: forgások, forgatások, keringés fogalmának, jelrendszerének értelmezése
– A mozdulatelemzéshez szükséges kiegészítő fogalmak: páros viszony, fogások, táncos–eszköz viszonyának rögzítése

– A mozdulatelemzésnél tanultak lejegyzése táncjelírással
– A mozdulatanalizáló és szintetizáló képesség, a mozgáskoordináció, a tér, ritmus és dinamikai érzék, a testtudat fejlesztése

Tananyag
A mozdulat további típusai (forgás, forgatás, keringés) jelölése és olvasása
Kiegészítő fogalmak (páros viszony, fogások, táncos–eszköz viszonya) jelölése és olvasása
Táncjelírásnál használt kiegészítő jelek (testrészek, ízületek) jelölése és olvasása

Követelmények
A tanuló ismerje a helyzet– és mozdulattípusokat és azok jelölését a vonalrendszerben
A tanuló legyen képes a különböző tánctípusok motívumainak helyes leolvasására, stílusos előadására, a csapásoló és eszközös motívumok pontos interpretálására, egy motívumsor leolvasására, folyamatos előadására

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz
1 db tábla
Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor, laptop

Tankönyvek
Neuwirth Annamária: Táncjelírás és olvasás alapfokon
Lányi Ágoston: Néptáncolvasókönyv
Szentpál Mária: Táncjelírás I-III.

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot. A bizottság szótöbbséggel dönt.

A féléves vizsgát a szülők és a hozzátartozók számára nyitottan rendezzük. Ugyancsak ilyen módon, de viseletbe öltözve tartjuk az év végi vizsgát gálaműsor keretében.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

Előképző
Félévi beszámoló:
- a tanult játékok bemutatása;
- népdalok éneklése;
- mondókák és kiszámolók.

Év végi bemutató:
- a tanult játékfűzések, koreográfiák bemutatása..

Alapfok, továbbképző
Félévi beszámoló:
- gyakorlat – a tanult anyag biztos ismerete, improvizálás;
- elmélet – a tanult anyaghoz kapcsolódó elmélet (pl.: táncrend, viseletek, zenekari felállás stb.), népdalok ismerete, eléneklése.

Év végi bemutató:

- a tanult koreográfiák viseletben való színpadi bemutatása.

Pedagógiai program

A fent említett pedagógiai folyamat az egész ember nevelésére irányul, törekszik a szellemi és testi harmonikus fejlődés biztosítására, az önálló ismeretszerzés képességének kialakítására, az alkotó teremtőképesség és a tehetség kibontakoztatására.

Az iskolánkban megvalósuló nevelési, tanítási – tanulási folyamat teret ad a színes, sokoldalú iskolai életnek, a tanulásnak, munkának; fejleszti a tanulók önismeretét, együttműködési készségüket; edzi akaratukat; hozzájárul életmódjuk, motívumaik, szokásaik, az értékekkel történő azonosulások fokozatos kialakulásához, meggyökeresedéséhez.

Iskolánk pedagógiai programja a lelkiismereti és vallásszabadság, ill. vallási és világnézeti semlegesség, sokszínűség és elfogulatlanság alapján áll.

Kiemelten fontosnak tartja a képzés tartalmának nemzeti és európai – humanista jellegét, e kettő egyenértékét és harmóniáját, hiszen a művészetek egyaránt kötődnek a nemzeti és európai kultúrához, nemzeti és európaiságuk egymást feltételezi, harmóniájuk az azonosságtudat kialakításának, a nemzeti kultúra ápolásának, a világban való tájékozódásnak és a megfelelő minőségnek alapja és feltétele.

A tehetség, képesség kibontakozását segítő tevékenység

A néptánc sajátos helyzete lehetőséget biztosít a tehetséggondozásra, mely intézményünknek fontos feladata.

Iskolánk az alábbi lehetőségeket tudja biztosítani a különösen tehetséges tanulóknak képességük kibontakoztatására:

- megyei, területi vagy országos versenyeken való részvétel szóló, kamar és csoportos formában;
- felkészülés tanulmányi versenyekre;
- szaktáborok szervezése ill. ilyen táborokba küldés.

Az iskolai élet sajátosságai, élet – és munkarendje

A legtöbb esemény a képzés szakmai részéhez kapcsolódik. Kiemelkedően fontosak a hagyomány és közösségteremtő rendezvényeink, így pl.: Karácsonyi gála, Pünkösdi gála, néptánctábor. A központilag meghirdetett szólótáncfesztiválokra háziversenyt rendezünk és az elért eredmények alapján indítjuk növendékeinket.

Heti állandó munkarendünkhöz igen nagymértékben kapcsolódik tanórán kívüli elfoglaltság (vendégkoreográfus, műsorszolgáltatás, zenekari próba, viselet próba), melynek kiegészítő szerepe van.

Szülőkkel való kapcsolat

Az információkból megállapítható, hogy a szülői háttér problémákkal terhelt. A szülők egzisztenciális helyzete évről-évre romlott.

A szülőkkel való kapcsolattartás során az derül ki, hogy igénylik a fegyelmezett munkára, igényességre való nevelő programot, elvárják, hogy kiemelt helyen szerepeljen a tanulmányi munka.

A szülőkkel való kapcsolattartás legtöbb esetben személyes, de lehetőség van a levelezéssel vagy telefonon történő kapcsolattartásra is.

3.3. Színművészeti-bábművészeti ág

SZÍNJÁTÉK TANSZAK

AZ ALAPFOKÚ SZÍNMŰVÉSZETI–BÁBMŰVÉSZETI OKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

Az alapfokú művészetoktatás keretében folyó színházi–bábszínházi nevelés – figyelembe véve a tanulók érdeklődését, életkori sajátosságait, előzetes színházi–dramatikus tapasztalatait – lehetőséget biztosít a színművészet–bábművészet iránt vonzódó tanulók képességeinek fejlesztésére; ismereteik gyarapítására, művészeti kifejező készségeik kialakítására és fejlesztésére, a művészeti szakterületen való jártasság megszerzésére és gyakorlására, illetve felkészít a művészeti alapvizsgára és záróvizsgára.

A képzés lehetővé teszi mindkét területen
– A tanulók számára önmaguk tudatos megfigyelését
– Az önértékelést annak érdekében, hogy képessé váljanak saját eredményeik felismerésére és azok színházi (bábszínházi) munka során történő alkalmazására
– Az önkifejezést, a közös alkotómunka örömteli együttlétének megtapasztalását
– Az élet más területein elsajátított tanulói ismeretek, készségek, attitűdök színjátékban (bábjátékban) való alkalmazását
– Drámával és színházzal (bábszínházzal) kapcsolatos tanulói aktív szókincs bővítését
– Színházi (bábszínházi) előadások egyéni vagy csoportos készítését, illetve mások által bemutatott produkciók megtekintését, értelmezését

A színművészet területén különösen
– Változatos dramatikus tevékenységformákban való részvételt
– Az alapvető dramatikus technikák és a színházi konvenciók megismerését, alkalmazását differenciált feladatokban
– A színházi–drámai formával való kísérletezést, a színpadi megjelenítés jellemzőinek megismerését
– A színjáték kulturális hagyományainak megismerését
– A színjátéknak mint művészi kommunikációs formának a megtapasztalását

A bábművészet területén különösen
– Változatos bábos tevékenységformákban való részvételt;
– Az alapvető bábszínpadi technikák megismerését, alkalmazását differenciált feladatokban;
– A bábjátékos technikákkal való kísérletezést, továbbá a bábszínházi megjelenítés jellemzőinek megismerését
– A bábos és maszkos játékok kulturális tradícióinak megismerését;
– Bábjátéknak mint művészi kommunikációs formának a megtapasztalását.

A SZÍNMŰVÉSZETI–BÁBMŰVÉSZETI OKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a színművészet területén
Bemeneti kompetenciák: iskolai előképzettség nem szükséges

Szakmai kompetenciák
Színházi alapfogalmak/szakkifejezések alkalmazása Drámai/színházi konvenciók alkalmazása

Meghatározó történeti és kortárs színházi stílusok felismerése A színházi műfajok felismerése
A szöveg– és előadáselemzés meghatározó szempontjainak, a színészi alkotómunka fázisainak, főbb összetevőinak megismerése, alkalmazása
Drámai szövegek értő – színészi szempontokat figyelembe vevő – olvasása Különböző színészi technikák megismerése és alkalmazása
Színházi improvizáció
Karakterábrázolás nyelvi, beszédtechnikai, illetve mozgásos eszközökkel Előadásban (játékban) szerepek megformálása
A rendezői instrukciók mentén végzett munka
Más művészeti ágak területéről származó ismereteinek alkalmazása a szerepalkotás során
Színházi előadások elemzése, értékelése

Személyes kompetenciák Önállóság Döntésképesség
Érzelmi stabilitás, kiegyensúlyozottság Mozgáskoordináció
Fejlődőképesség, önfejlesztés

Társas kompetenciák Kapcsolatteremtő készség Kezdeményezőkészség
Empatikus készség Tolerancia
Kommunikációs rugalmasság Adekvát metakommunikáció Konfliktusmegoldó készség

Módszerkompetenciák Kreativitás, ötletgazdagság Problémamegoldás Figyelem összpontosítás Helyzetfelismerés
Kritikus gondolkodás

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei
Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.
Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja
A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni. A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása. A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá, amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

Vizsga tantárgyak *Színjáték tanszak*
A művészeti alapvizsga tantárgyai: dráma és színjáték, valamint
egy választott tantárgy az alábbiak közül beszéd és vers
mozgás és tánc zene és ének színházismeret

A művészeti záróvizsga tantárgyai: dráma és színjáték, valamint
egy választott tantárgy az alábbiak közül beszéd és vers
mozgás és tánc zene és ének színházismeret

Színjáték és bábjáték tanszakon a fent megjelölt választható tantárgyak közül vizsga tantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint amely esetében a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet eléri.

Ha a tanuló már rendelkezik a színművészeti és bábművészeti ág valamelyik tanszakán beszéd és vers, mozgás és tánc, zene és ének, színházismeret tantárgyakból megszerzett művészeti alapvizsga vagy záróvizsga–bizonyítvánnyal, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön–külön osztályzattal kell minősíteni.

Azokban a tantárgyakban, ahol a tantárgy vizsgája több vizsgarészből áll, ott a tantárgy osztályzatát a vizsgarészek osztályzatának számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a vizsga tantárgy végső osztályzatának meghatározásában a szóbeli vizsgarész osztályzata a döntő.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti, alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

DRÁMA ÉS SZÍNJÁTÉK

A dráma és színjáték főtárgy elsődleges célja, hogy a színházművészet – ezen belül is elsősorban a színjáték – iránt érdeklődő tanulók számára lehetőséget biztosítson a drámán és színjátékon keresztül történő önkifejezésre, közösségi alkotásra, a kommunikációs és előadói képességeik fejlődésére, a színházi alkotófolyamaton keresztül a színpadi munka alapjainak elsajátítására, a színházon keresztül önmagukra és a világra vonatkozó kérdések megfogalmazására és a válaszok keresésére.
A tantárgy oktatása során a célokat a közösségben végzett dramatikus tevékenység élményén, a játék örömén keresztül érjük el.
A tantárgy feladata, hogy a folyamatos fejlesztés eredményeképpen a tanuló váljon képessé a dráma és a színház értő befogadására, értelmezésére, illetve művészi együttműködésen keresztül, tanulótársaival együtt, drámai és színházi produktumok létrehozatalára.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal* – a csoportos játék örömét
– a csoportos játék szabályait
– az érzékszervek működésének jelentőségét – az alapvető emberi, állati mozgássémákat
– a jelenet kezdetének és befejezésének fontosságát – a szerepjátékokban való részvétel élményét
– a dramatikus munkához szükséges népi gyermekjátékokat, kiszámolókat, mondókákat, gyerekdalokat, énekes–táncos játékokat, gyerekverseket, népmeséket
Fejlessze a tanulók
– érzékszerveinek működését, érzékelését – ritmusérzékét
– megfigyelő– és utánzóképességét
– mozgásos ügyességét, koordinációját – együttműködési képességét
– hallási figyelmét
– figyelemösszpontosító (koncentráló) képességét – szabálytudatát
– közösségtudatát *Ösztönözze a tanulókat*
– környezetük megfigyelésére, megismerésére, az arról való véleményalkotásra – társaikkal való nyugodt kapcsolat kialakítására, egymás elfogadására
– versek, mesék meghallgatására, értelmezésére
– a hétköznapi szabályok és a csoportos játék szabályainak betartására és betartatására – a nemkívánatos (pl. agresszív) viselkedésformák visszaszorítására
– a játék örömének másokkal való megosztására

Tananyag
Bemelegítő mozgásos játékok
– Versenyjátékok, nagymozgásos játékok – Népi kiszámoló– és fogócskajátékok
– Egyszerű mozgáselemeket is tartalmazó körjátékok, népi játékok – Egyszerű mímes játékok tanári narrációra
– Rövidebb versek, mesék kísérése mozgással

Érzékelő játékok
– Színek, formák, illatok, ízek felismerése, csoportosítása, megkülönböztetése – Az érzékszervek által keltett érzetek megfogalmazása
– Az idő észlelésének fejlesztése

Ritmusgyakorlatok
– Egyenletes lüktetés érzékeltetése mondókázással – Szöveges és mozgásos ritmusjátékok
– Tempótartás (gyors és lassú) különböző térformákban
– Természetes ritmusok felfedezése és mozgásos lekövetése

Beszédgyakorlatok – Hangok utánzása
– Beszédszervek ügyesítése játékos formában (ajak–, nyelvgyakorlatok) – Beszédre késztető játékok

Utánzó játékok
– Testtartás és mozgás utánzása
– Hétköznapi tevékenységek utánzása – Állatok mozgásának utánzása

Memória– és koncentrációfejlesztő játékok – Mondókák, kiszámolók, találós kérdések
– Mozgásos és szöveges figyelemfejlesztő játékok

Szerepjátékok, szabályjátékok – Népi gyermekjátékok
– Énekes–táncos játékok
– Mozgásos (testnevelési) játékok
– Egyszerű szerkezetű drámajátékok

Csoportos improvizációs játékok
– Mondókák, gyerekdalok feldolgozása – Gyerekversek feldolgozása

Komplex drámafoglalkozások
– Mesei motívum vagy meserészlet vagy rövidebb mese feldolgozása tanári közreműködéssel (térmeghatározás, szimuláció, a teljes csoportot megmozgató szerepjáték, a tanár szerepben, szertartás, állókép, némajáték)

Követelmények
A tanulók ismerjék
– az érzékszervek működésének funkcióját, jelentőségét – a jelenet kezdetének és befejezésének fontosságát
– a dramatikus munkához szükséges népi gyermekjátékokat, kiszámolókat, mondókákat, gyerekdalokat, énekes–táncos játékokat, gyerekverseket, népmeséket (mindegyikből legalább egyet)
Legyenek képesek
– adottságaiknak megfelelően a látáshoz és halláshoz kapcsolódó differenciált és pontos érzékelésre
– a csoportos ritmusjátékokban való aktív részvételre
– alapvető emberi, állati mozgássémák utánzására, a csoportos utánzó játékokban való aktív részvételre
– legalább egy vers vagy rövid meserészlet önálló elmondására – a beszéd és a mozgás összekapcsolására csoportos játék során

– a szerepjátékokban, csoportos improvizációkban való részvételre – társaikkal való együttműködésre

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal*
– a csoportos improvizációs játék örömét – a csoportos játék szabályait
– az alapvető emberi, állati mozgássémákat
– a bemelegítéshez használható mozgásos (testnevelési) játékokat – az alapvető ritmushangszerek használatát
– a dramatikus munkához szükséges újabb népi gyermekjátékokat, mondókákat, gyerekdalokat, gyerekverseket, népmeséket
– egyes drámajátékok szabályait *Fejlessze a tanulók*
– érzékszerveinek működését, érzékelését – ritmusérzékét
– megfigyelő– és utánzóképességét
– mozgásos ügyességét, koordinációját – együttműködési képességét
– hallási figyelmét
– figyelemösszpontosító (koncentráló) képességét
– kifejezőkészségét
– helyzetfelismerési képességét – szabálytudatát
– közösségtudatát *Ösztönözze a tanulókat*
– környezetük megfigyelésére, megismerésére, az arról való véleményalkotásra – társaikkal való nyugodt kapcsolat kialakítására, egymás elfogadására
– versek, mesék meghallgatására, értelmezésére
– az önállóan olvasott versek, mesék élményének megosztására
– a hétköznapi szabályok és a csoportos játék szabályainak betartására és betartatására – a nemkívánatos (pl. agresszív) viselkedésformák visszaszorítására
– a játék örömének másokkal való megosztására

Tananyag *Mozgásgyakorlatok* – Fogójátékok
– Versenyjátékok, nagymozgásos játékok
– Mozgáselemeket tartalmazó körjátékok, népi játékok – Mímes játékok tanári narrációra

Érzékelő játékok
– Az érzékszervek által keltett érzetek megfogalmazása – Színkompozíciók összehasonlítása
– Tájékozódás hangok segítségével, tapintással, szaglással – Az idő észlelésének fejlesztése

Ritmusgyakorlatok
– Szöveges és mozgásos ritmusjátékok – Tempótartás különböző térformákban – Futások irányváltoztatással
– Ritmushangszerek és mozgás

Beszédgyakorlatok
– Beszédre késztető játékok
– Beszédgimnasztikai gyakorlatok
– Beszédszervek ügyesítése játékos formában

Utánzó játékok
– Egyszerű mozgástükrözések
– Hétköznapi tevékenységek és mesterségek jellemző gesztusainak utánzása – Állatmozgások, természeti jelenségekhez kapcsolódó mozgások utánzása

Memória– és koncentrációfejlesztő játékok
– Versek, mondókák szöveg nélkül, csak mozgással
– Összetettebb mozgásos és szöveges figyelemfejlesztő játékok

Szerepjátékok, szabályjátékok – Népi gyermekjátékok
– Mozgásos (testnevelési) játékok
– Egész csoportos és páros munkára épülő drámajátékok – Vetélkedőjátékok

Komplex drámafoglalkozások
– Mesei motívum vagy meserészlet, vagy rövidebb mese feldolgozása tanári közreműködéssel (térmeghatározás, közös rajzolás, üzenetek, szimuláció, a teljes csoportot megmozgató szerepjáték, a tanár szerepben, szertartás, állókép, némajáték)

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a csoportos játék szabályait
– az alapvető emberi, állati mozgássémákat
– a bemelegítéshez során használt mozgásos (testnevelési) játékokat – a megismert ritmushangszerek használatát
– a dramatikus munkához szükséges népi gyermekjátékokat, mondókákat, gyerekdalokat, gyerekverseket, népmeséket (az újonnan – tanultak közül mindegyikből legalább egyet)
– egyes drámajátékok szabályait *Legyenek képesek*
– adottságaiknak megfelelően differenciált és pontos érzékelésre – a csoportos ritmusjátékokban való aktív részvételre
– alapvető emberi, állati mozgássémák utánzására, a csoportos utánzó játékokban való aktív részvételre
– legalább egy újonnan tanult vers és rövid meserészlet önálló elmondására – a beszéd és a mozgás összekapcsolására a játékok során
– a szerepjátékokban, csoportos improvizációkban való részvételre – társaikkal való együttműködésre

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal*
– a képzelet és az emlékezet szerepét, fontosságát – az egyszerű mozgáselemek összekapcsolását
– a tér használatát és az abban való tájékozódást – a helyszín fogalmát, jelentőségét
– a figyelemösszpontosítás fontosságát, alapvető technikáit – a beszédtevékenység részeit (légzés, hangadás, kiejtés)
– rövidebb prózai mesék dramatikus feldolgozásának folyamatát – a hang tulajdonságait (pl. mélység, magasság)
– a legfontosabb légző– és hangképző gyakorlatokat
– a ritmikus mozgással kombinált koncentrációs gyakorlatokat *Fejlessze a tanulók*

– együttműködő képességét – képzelőerejét
– mozgásos improvizációs képességét – térbeli tájékozódását
– figyelem–összpontosító képességét – megfigyelő képességét
– problémamegoldó képességét – ritmusérzékét
– légzőkapacitását – hangképzését
– artikulációs képességét *Ösztönözze a tanulókat*
– maguk és környezetük egyre tudatosabb megfigyelésére
– a közlésformák egyre differenciáltabb alkalmazására – társaikkal való együttműködésre
– gondolataik és érzelmeik pontos kifejezésére
– a csoporton belüli aktív és kezdeményező munkára – kiscsoportokban önállóan végzett tevékenységre

Tananyag *Mozgásgyakorlatok*
– Összekapaszkodó, érintésére törekvő, érintés elől elhúzódó, a gimnasztika gyakorlatait játékos szituációba tevő gyakorlatok (pl.: váll–, térdérintős játékok, nehezített speciális helyzetű fogók)
– Lazító és feszítő gyakorlatok
– Térformáló, térérzékelő játékok: játékos formában különböző térformák felvétele, formálása, kikerüléses gyakorlatokban térérzék–fejlesztés körjátékok, lánc–típusú népi játékok
– Szabad mozgás zenére önállóan és a társakkal együttműködve

Beszédgyakorlatok – Légzőgyakorlatok
– A saját és a társak légzésének megfigyelése nyugalmi állapotban, tevékenység során (pl. tűzfújás), beszéd közben; a tapasztalatok megfogalmazása
– Fúvójátékok (pl. lyukas kulcs, síp, szájharmonika fúvása) a kilégzés erejének és hosszának tanulmányozására; folyamatos és szaggatott fúvások
– Indirekt légzőgyakorlatok (pl. „gumibaba" felfújása, leeresztése) – Hanggyakorlatok
– A hangadás megfigyelése (ásítás, nevetés, lelkiállapotok, hangulatok tükröződése a hangban)
– A hang tulajdonságairól szerzett tapasztalatok megfogalmazása (magas–mély, halk hangos)
– Egymás hangjának felismerése, utánzása
– Hangkitalálás (a saját hangtól eltérő hangzások játékos próbálgatása) – Szavak, rövid mondatpárok játékos variálása
– Játékos hangerő–gyakorlatok – Artikulációs gyakorlatok
– A kiejtés, az artikulációs mozgások megfigyelése
– A beszédszervek mozgásának „ügyesítése" szavak, szólamok ismételgető ejtésével – Szájról olvasás – kezdetben hangok, majd szavak
– Szóláncok pontos hangzó– és szóvégejtéssel – Hangsúlygyakorlatok
– A szóhangsúly gyakorlása (az első szótag nyomatékos ejtésének gyakorlása egyre hosszabb szavakban)
– Az összetett szavak előtagjának és a teljes személynév első tagjának hangsúlya

Fantáziajátékok
– Elképzelt tárgyak, helyszínek, figurák részletes kigondolása csoportban – A közösen kitalált figurák, helyszínek, tárgyak köré szervezett játék

Ritmikus mozgással kombinált koncentrációs gyakorlatok
– Játékos, mozgással és szöveggel összekapcsolt ritmikus koordinációs gyakorlatok (pl.: versek, mondókák ütemezése tapssal, járással, mozgással különböző tempóban)

– Térkitöltő gyakorlatok
– Ritmikus, mozgással és szöveggel összekapcsolt számolós gyakorlatok – Gyermekversek, mondókák ritmus– és mozgásváltással

Dramatikus játékok
– Mimetikus (egyéni és csoportos) improvizációk zenére
– Szituációs játékok pl. szó, mondat, helyszín megadásával

Komplex drámafoglalkozások
– Központi figura köré épülő dráma (hangaláfestés, szerep a falon, térképek és ábrák készítése, állókép, gyűlés, véletlenül meghallott beszélgetés, képaláírás, maszkok, beépített szereplő, gondolatkövetés konvenciók felhasználásával)

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a tér használatát és az abban való tájékozódást – a helyszín fogalmát, jelentőségét
– a figyelemösszpontosítás fontosságát, alapvető technikáit – a beszédtevékenység részeit (légzés, hangadás, kiejtés)
– a hang tulajdonságait (pl. mélység, magasság)
– a legfontosabb légző– és hangképző gyakorlatokat
– a ritmikus mozgással kombinált koncentrációs gyakorlatokat *Legyenek képesek*
– egyszerű képzettársításra, annak játékbeli alkalmazására – egyes érzelmi állapotok verbális és mozgásos kifejezésére – a tanult mozgáselemek összekapcsolására
– az adott tér használatára és az abban való tájékozódásra
– a helyszín fogalmának alkalmazására, jelentőségének felismerésére – a tanult beszédgyakorlatok tudatos alkalmazására
– tanári irányítás mellett zajló komplex dramatikus tevékenységben való részvételre

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal*
– a figyelem–összpontosítás tudatos alkalmazását – a megfigyelés és önmegfigyelés fontosságát
– a bizalomra épülő kapcsolatteremtés és kapcsolattartás szabályait – a tiszta, érthető beszéd alapjait
– a történet, a jelenet, jelenet kezdete és vége, a főhős, a szereplők fogalmát
– a szereplők ábrázolását segítő egyes technikákat (pl. beszédstílus, testtartás) – a beszédtevékenység részeinek egymásrautaltságát
– a feszítés–lazítás alapgyakorlatait – a mimikai bemelegítés gyakorlatait *Fejlessze a tanulók*
– figyelem–összpontosító képességét – megfigyelő képességét
– együttműködő képességét
– verbális megnyilvánulásainak tisztaságát – fogalmazási és kifejező képességét
– dramatizáló képességét – rögtönzési képességét
– elméleti drámaelméleti tudását *Ösztönözze a tanulókat*
– figyelmük tudatos összpontosítására
– a külvilág és önmaguk érzékeny megfigyelésére – önálló és tudatos kapcsolatteremtésre
– a nemkívánatos viselkedésformák konstruktív visszajelzésére, megváltoztatására – önálló verbális megnyilvánulásra
– pontos és kifejező szerepjátékra – önálló dramatizálásra

Tananyag *Mozgásgyakorlatok*
– Gimnasztikus gyakorlatok játékos helyzetekben, nehezített járásmóddal, fordított testhelyzetben
– Indítás és megállás különböző tempóban, helyzetben, magasságban történő gyakorlása versenyjátékok segítségével (pl. tapsos fogó, csendkirály – típusú játékok)

Lazító gyakorlatok
– Feszítés–lazítás fekve, állva, ülve
– Az arc ellazítása, „kirázása" kilégzés közben

Beszédgyakorlatok – Légzőgyakorlatok
– A különböző légzéstípusok megfigyelése (váll, mellkas, rekesz) – A célszerű beszédlégzés folyamatának ismertetése
– Saját légzés megfigyelése nyugalmi állapotban és beszéd közben
– Zörej nélküli belégzést követő kilégzés a laza testtónus megőrzése mellett
– Kapacitásnövelő gyakorlatok versekkel, mondókákkal a laza testtónus megtartása mellett (legfeljebb 40–50 szótag)
– Hanggyakorlatok
– Játékos hangerőpróbálgatás
– Hangok próbálgatása az erős érzelmi–indulati állapotok kifejezésére – Artikulációs gyakorlatok
– Az áll nyitó mozdulatát megerősítő gyakorlatok – Nyelvmozgást ügyesítő gyakorlatok
– Ritmus és tempógyakorlat
– Versek ütemezése kötött mozgással – Hangsúly– és hanglejtésgyakorlatok – Számnevek, évszámok hangsúlya
– A kijelentés hanglejtése

Koncentrációs gyakorlatok – Játékok számokkal
– Kérdés–felelet típusú játékok – Mozgáskoncentrációs játékok
– *Kapcsolatteremtő és bizalomgyakorlatok*
– Kapcsolatteremtés szemkontaktussal, érintéssel, kézfogással, hanggal – Vakvezető játékok alapváltozatai

Improvizációs játékok
– Mimetikus improvizációk (mozdulatra, hangeffektusokra, tárgyakkal) – Hétköznapi élethelyzetek felidézése mozgással és beszéddel
– Szituációs játékok (pl.: befejezetlen történetre, képzőművészeti alkotások reprodukcióival, a szereplők jellegzetes vonásainak megadásával)
– Rövid történetek (ismert mesék) elmesélése zenére, kisebb csoportokban előkészített improvizációkkal

Komplex drámafoglalkozások
– Reális (de eltávolított) szituációk kibontása drámán keresztül
– Csoportról szóló drámaóra (a jelmezöltés, befejezetlen anyagok, interjú, forró szék, szerepcsere, kiscsoportos improvizáció, mímes játék, az igazság pillanata, belső hangok, szertartás, vita konvenciók felhasználásával)

Drámaelméleti alapok
– Verses mesék, mesék, elbeszélések szerkezetének érzékeltetése (történet, jelenet, jelenet kezdete és vége, főhős, szereplők, helyszín)

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a figyelem–összpontosítás tudatos alkalmazását – a megfigyelés és önmegfigyelés fontosságát
– a bizalomra épülő kapcsolatteremtés és kapcsolattartás szabályait – a tiszta, érthető beszéd alapjait
– a történet, a jelenet, jelenet kezdete és vége, a főhős, a szereplők fogalmát
– a szereplők ábrázolását segítő egyes technikákat (pl. beszédstílus, testtartás) – a feszítés–lazítás alapgyakorlatait
– a mimikai bemelegítés gyakorlatait *Legyenek képesek*
– figyelmük tudatos összpontosítására
– társaik, önmaguk és a felnőtt világ érzékeny megfigyelésére – a bizalom megélésére
– érzékeny kapcsolatteremtésre és a kapcsolat megtartására – tiszta és kifejező verbális megnyilatkozásokra
– egy nagyobb lélegzetű vers vagy próza pontos, tiszta, érthető elmondására – aktív szerepjátékra

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal*
– az együttérző beleélés szükséges voltát – a szavak nélküli közlések jelentőségét
– a nonverbális kommunikáció csatornák működését – a kommunikációs jelek jelentéshordozó erejét
– a feszültség élményét és fogalmát – az analógiás gondolkodás alapjait – a karakter fogalmát
– a gyakran alkalmazott páros és kiscsoportos kooperációs játékokat *Fejlessze a tanulók*
– légzéskapacitását
– térhez igazodó beszédét – artikulációs képességét – empátiás képességét
– verbális és nonverbális kommunikációs képességét – fantáziáját és kreativitását
– differenciált kifejezőképességét – fogalmi gondolkodását
– kooperációs készségét *Ösztönözze a tanulókat*
– elfogadó együttműködésre
– érzelmeik és szándékaik pontos kifejezésére
– a nonverbális kommunikációs jelek tudatos használatára
– a nonverbális kommunikációs jelek minél pontosabb értelmezésére

Tananyag *Mozgásgyakorlatok*
– Versenyjátékok, különböző típusú fogójátékok, nehezített fogó és üldözéses játékok a megfelelő intenzitású jelenlét megteremtésére és a feszültség elvezetésére
– Különböző tempójú, karakterű és funkciójú futástípusok
– Testrész–vezetéses futások, páros fogó, a vezetőt követő futás – Lazító gyakorlatok
– Feszítés–lazítás testrészenként

Beszédgyakorlatok – Légzőgyakorlat
– A be– és kilélegzett levegő mennyiségének fokozatos növelése a laza testtónus megtartása mellett kapacitásnövelés versekkel, mondókákkal (legfeljebb 50–60 szótag)
– Hanggyakorlatok
– A térhez igazodó hangerő gyakorlása

– Az emelt hangvétel gyakorlása a test megfelelő tónusának összehangolásával (pl.: rikkancs, piaci árus, idegenvezető)
– Artikulációs gyakorlatok – Nyelvtörő mondókák
– A hosszú magánhangzók pontos ejtésének gyakorlatai – Szájról olvasási gyakorlatok (versek, verssorok)
– Ritmus és tempógyakorlat
– Ütemezés változó tempóban kitalált mozgássorral, tánccal, tapsjátékkal – Hangsúly–és hanglejtésgyakorlat
– A kérdezés hangsúlya kérdőszóval és anélkül – A kérdezés hanglejtése kérdőszóval és anélkül

Kapcsolatteremtő és kommunikációs játékok
– Az arc, tekintet, gesztusok kifejezőképességét fejlesztő játékok, gyakorlatok – Érzelmi állapotok kifejezése testtartással, gesztusokkal
– Üzenetek (pl.: utasítások, parancsok, kérések) küldése tekintettel és gesztusokkal

Fantáziajátékok
– Tárgyjátékok, tárgyak megszólaltatása, képzeletbeli tárgyak – Képzelt lények megszemélyesítése, beszéltetése
– Belső képek megjelenítése mozgással és beszéddel

Improvizációs játékok
– Szituációs játékok vázlat megadásával
– Különböző karakterek megjelenítése páros vagy kiscsoportos improvizációkban – Feszültségteli hétköznapi helyzetek megjelenítése és értelmezése
– Látott vagy hallott történetek feszültségteli jeleneteinek felidézése improvizációkban

Páros és kiscsoportos kooperációs játékok – Tükörjátékok
– Távolságtartó játékok – Szoborjátékok

Ön– és társismereti játékok
– Tulajdonságok megfogalmazásával járó játékok (apróhirdetés, tulajdonságok vására)
– Egyszerű visszajelzésekre építő játékok

Komplex drámafoglalkozások
– Erkölcsi dilemmákat vizsgáló drámaórák (pl.: a szakértő köntösében, telefonbeszélgetés, az élet egy napja, fórum–színház, Hogyan történt? konvenciókkal)

<u>Követelmények</u>
A tanulók ismerjék
– az együttérző beleélés szükséges voltát – a szavak nélküli közlések jelentőségét
– a nonverbális kommunikáció csatornák működését – a kommunikációs jelek jelentéshordozó erejét
– az analógiás gondolkodás alapjait – egyes karakterjellemzőket
– a gyakran alkalmazott páros és kiscsoportos kooperációs játékokat – a belső feszültség élményét, szerepét a drámai történésekben *Legyenek képesek*
– a szavak nélküli közlések különböző élethelyzetekben való felismerésére – a nonverbális kommunikációs csatornák használatára
– aktív részvételre különböző élethelyzeteket feldolgozó improvizációkban, komplex drámaórákban

– feszültségteremtő drámai jelenetek létrehozására – beszédüket a térhez igazítani
– pontosan körülírt feladatok kiscsoportokban történő elvégzésére

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal*
– az elemző gondolkodás lényegét, használatát
– különböző hétköznapi élethelyzetek és morális problémák dramatikus megjelenítésének egyes módjait
– a konfliktus és a feszültség fogalmát, különbözőségét – a színpadi tér kreatív használatának alapjait
– az artikuláció ritmus– és tempóformáló szerepét – az időmértékes versek ritmizálását
– a tagadás hangsúlyát
– az improvizáció szabályait
– a színpadi létezés alapszabályait
– a figyelem felkeltésének és megtartásának eljárásait

Fejlessze a tanulók – légzéskapacitását – kifejező beszédét – testkontrollját
– elemző gondolkodási képességét
– szóbeli és nem szóbeli kifejezőképességét – fogalmazási képességét
– helyzetfelismerési képességét – problémamegoldó képességét – együttműködési képességét
– megfigyelési képességét – analógiás gondolkodását – előadói képességét
– improvizációs képességét *Ösztönözze a tanulókat*
– önmaguk és környezetük tudatos megfigyelésére – kritikus és önkritikus gondolkodásra
– különböző élethelyzetek és morális problémák erőszakmentes kezelésére – beszédük és mozdulataik koordinált és kifejező használatára
– a különböző közlésformák differenciált alkalmazására
– egy–egy életkoruknak megfelelő rövid vers vagy prózai mű részletének bemutatására – a munkaforma önálló megválasztásra egy–egy probléma feldolgozása során
– életkoruknak megfelelő rangos színházi előadások, színházi nevelési programok, filmek megtekintésére és a látottak közös feldolgozására a dráma eszközeivel

Tananyag *Mozgásgyakorlatok*
– Futásos és kikerüléses gyakorlatok: ritmus és irányváltásos futások (szituációval), testrész–vezetéses futások
– Egyensúly–játékok: toló és húzó mozdulatok játékos formában – Lazítógyakorlat
– Feszítés–lazítás testrészenként

Beszédgyakorlatok – Légzőgyakorlatok
– Légzéskapacitás növelése a laza testtónus megtartása mellett (legfeljebb 60–70 szótag) – Hanggyakorlatok
– Hangkitalálás
– Artikulációs gyakorlatok
– Nyelvtörők, versek pontos, pergő kiejtéssel
– Magánhangzók gyakorlatai (különös figyelemmel az időtartamra) – Szinkronizálási (leolvasási) gyakorlatok versekkel
– Ritmus–és tempógyakorlat
– Időmértékes versek ritmizálása – Hangsúlygyakorlat
– A tagadás hangsúlyai

Bizalomgyakorlatok
– Vakvezetéses gyakorlatok

Improvizációs játékok
– Rögtönzések életkori témákra
– Hétköznapi szituációkat feldolgozó páros rögtönzések – Rögtönzések közmondásokra
– Rögtönzések megadott konfliktusra – Rögtönzések megadott témára
– Rövid monológok különböző élethelyzetekben

Komplex drámafoglalkozások
– Erkölcsi, életkori és társadalmi problémák feldolgozása drámával
– Ismert történetek, regények részleteinek feldolgozása drámán keresztül (pl.: riportkészítés, montázs, újrajátszás, stílusváltás, analógia, mélyítés konvenciók által)

Színjátékos gyakorlatok
– A színpadi létezés alapszabályai
– Rövid vers vagy prózai mű részletének önálló előadása
– Rögzített kiscsoportos improvizációk nézők előtt – A figyelem felkeltése és megtartása

Követelmények
A tanulók ismerjék
– különböző hétköznapi élethelyzetek és morális problémák dramatikus megjelenítésének egyes módjait
– a konfliktus és a feszültség fogalmát, különbözőségét – a színpadi tér kreatív használatának alapjait
– az időmértékes versek ritmizálását – a tagadás hangsúlyát
– az improvizáció szabályait
– a színpadi létezés alapszabályait
– a figyelem felkeltésének és megtartásának eljárásait *Legyenek képesek*
– mozgásuk, testtartásuk kontrollálására a csoportos gyakorlatok során
– véleményalkotásra a látott színművek, filmek és improvizációk elemző megbeszélésekor – kifejező szóbeli és mozgásos megnyilvánulásokra
– különböző élethelyzetek kritikus és önkritikus elemzésére
– részvételre különböző élethelyzeteket feldolgozó improvizációkban, tanítási drámákban – konfliktushelyzetek erőszakmentes megoldására
– a tér tudatos használatára
– a ritmus és tempó tudatos alkalmazására

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal* – a bizalom fontosságát
– a legfontosabb bizalomgyakorlatokat
– a kontraszt fogalmát, tudatos, jelentést hangsúlyozó és jelentésteremtő használatát – a beszédszervek tudatos, célszerű és pontos használatának fontosságát
– a drámák alapvető munkaformáit *Fejlessze a tanulók*
– megismerő, önmegismerő képességét – önfegyelmét, színpadi fegyelmét
– asszociációs képességét – konstruktivitását
– elemző gondolkodási képességét – kritikai és önkritikai képességét – előadói képességeit
– improvizációs képességét

– problémamegoldó képességét – együttműködési képességét
– analógiás gondolkodását – előadói képességét
– improvizációs képességét *Ösztönözze a tanulókat*
– önálló döntéshozatalra
– hiteles és őszinte színpadi jelenlétre – előrevivő, építő gondolkodásra
– a feszültségteli helyzetek, konfliktusok elemzésére, a konfliktusokkal való szembenézésre – más csoportok munkájának beható megismerésére
– színházi és mozgásszínházi előadások megtekintésére
– színházi előadásokat bemutató tévéfelvételek, videofilmek, dokumentumfilmek megtekintésére

Tananyag *Mozgásgyakorlatok*
– Egyensúlygyakorlatok – Vezetéses gyakorlatok
– Forgás, gurulás, támaszhelyzetek talajon

Beszédgyakorlatok – Légzőgyakorlatok
– Nyelvtörő mondókák légzésszabályozással – Hanggyakorlat
– Erős érzelmek, indulatok hangjának próbálgatása versekkel – Artikulációs gyakorlat
– Szinkronizálás
– Ritmus–és tempógyakorlat
– Az időmértékes versek gyakorlása tetszőleges ritmuskísérettel – Hangsúly–és hanglejtésgyakorlat
– Számnevek, évszámok, összetett szavak, nevek, ikerszavak hangsúlya – Az összetett mondatok hangsúly– és hanglejtés–variációi

Fantáziajátékok
– Irodalmi művek „új címe”
– Képzőművészeti alkotások „előzménye”
– Kevéssé ismert irodalmi művek befejezése, folytatása – Tárgyak nem rendeltetésszerű alkalmazása

Bizalomgyakorlatok
– Dőléses, billenéses gyakorlatok

Improvizációs gyakorlatok
– Versek indulati tartalmaira épülő improvizációk
– Versek által keltett hangulatokra épülő improvizációk – Mozgáselemekből építkező improvizációk
– Rögtönzés zenei effektek beépítésével
– Rögtönzések szimbólumok, ellentétek megadásával
– Etűdök (indulatok, hangulatok, érzelmek megadásával)

Komplex drámafoglalkozások
– Erkölcsi, életkori és társadalmi problémák feldolgozása drámával
– Ismert történetek, regények részleteinek feldolgozása drámán keresztül (az eddig tanult konvenciók alkalmazásával)

Ön– és társismereti játékok
– Vélemények közlését és fogadását lehetővé tévő szabályjátékok (pl. mi lenne, ha?, telefon, ilyennek látlak)

Színjátékos gyakorlatok
– Rövid monológ önálló előadása
– Rögzített páros improvizációk nézők előtt – Kapcsolattartás a partnerrel

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a legfontosabb bizalomgyakorlatokat – a kontraszt fogalmát
– a beszédszervek tudatos, célszerű és pontos használatának fontosságát – a drámák alapvető munkaformáit
Legyenek képesek
– ellentétek tudatos, jelentést hangsúlyozó és jelentésteremtő alkalmazására – egy–egy drámai szöveg mozgásban és szóban való megjelenítésére
– a beszédfolyamat részeinek tudatos irányítására
– bonyolultabb feladatok kiscsoportokban történő elvégzésére – a munka eredményének bemutatására
– véleményalkotásra a látott színművek, filmek és improvizációk elemző megbeszélésekor – kifejező szóbeli és mozgásos megnyilvánulásokra
– részvételre különböző élethelyzeteket feldolgozó improvizációkban, tanítási drámákban – a tér tudatos használatára
– a ritmus és tempó tudatos alkalmazására

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal*
– különböző színházi terek jellemzőit
– a dobozszínházi tér hangsúlyos pontjait és irányait
– a színházi formanyelv alapelemeinek alkalmazását egy adott drámai szöveg megközelítésében
– a tanult drámai konvenciók alkalmazási lehetőségeit a szerepépítés folyamatában – a mindennapi és a színpadi beszéd különbségeit
– a különböző szerkezetű tanítási drámák lényeges jegyeit – az alárendelő mondatok hangsúlyozását, hanglejtését
– a „félre” és a monológ technikai alapjait *Fejlessze a tanulók*
– színházi fogékonyságát
– kritikai és önkritikai képességét
– más művészetek iránti fogékonyságát – önállóságát, magabiztosságát *Ösztönözze a tanulókat*
– az előző évek során tapasztaltak, tanultak alkalmazására – kísérletezésre, rugalmas gondolkodásra
– konstruktív együttműködésre – drámai művek olvasására
– színházzal rokon művészeti tevékenységek megismerésére, gyakorlására – önálló, magabiztos megnyilvánulásra
– más, hasonló művészeti tevékenységet folytató csoportok tevékenységének megismerésére – őszinte, építő szándékú kritikai megnyilvánulásokra
– nyilvánosság előtti fellépésre

Tananyag *Mozgásgyakorlatok*
– Lassított mozgás(különböző helyzetekben)
– A mozdulat megállítására vonatkozó gyakorlatok

Beszédgyakorlatok – Légzőgyakorlatok
– Koncentrációs légzőgyakorlatok mozgás közben – Hanggyakorlatok
– Szöveges hangerő–gyakorlatok
– Életkorok hangadási karakterének tanulmányozása, próbálgatása – Artikulációs gyakorlatok
– Pontos, laza pergő artikuláció járás, mozgás, fizikai terhelés közben – Egymás artikulációjának megfigyelése, utánzása
– Ritmus–és tempógyakorlatok
– Ritmusgyakorlatok tempóváltással – Hangsúly–, hanglejtésgyakorlatok
– Az alárendelő mondatok hangsúly–és hanglejtés variációi

Színházi alapismeretek
– Színházi térformák (pl.: dobozszínház, körszínház)
– Mozgás a dobozszínház terében (a tér hangsúlyos pontjai és irányai) – A „félre" technikája
– Monológ

Színjátékos gyakorlatok
– Különböző drámai konvenciók (pl.: állókép, gondolatkövetés) alkalmazása az improvizációk és egy adott színdarab megjelenítésének előkészítésében
– Különböző drámai konvenciók (pl.: belső hangok, „forró szék") alkalmazása a szerepépítés folyamatában
– Rögtönzések érzelmi állapotok, színjátékos stílusok, szöveg megadásával
– Rögtönzések drámarészletek alapján, a mögöttes tartalmának és a szereplők érzelmi állapotának kibontásával

Felkészülés a vizsgára
– Improvizációk létrehozása és javítása tanári segítséggel – Jelenet létrehozása és javítása tanári segítséggel vagy Rövid előadás létrehozása tanári irányítással

<u>Követelmények</u>
A tanulók ismerjék
– a különböző színházi terek jellemzőit
– a dobozszínházi tér hangsúlyos pontjait és irányait
– a tanult drámai konvenciók alkalmazási lehetőségeit a szerepépítés folyamatában – a mindennapi és a színpadi beszéd különbségeit
– a különböző szerkezetű tanítási drámák lényeges jegyeit – az alárendelő mondatok hangsúlyozását, hanglejtését
– a „félre" és a monológ technikai alapjait
– az előző évek tapasztalatainak alkalmazási, hasznosítási lehetőségét – a fejlesztő és szinten tartó beszédes játékokat, beszédgyakorlatokat *Legyenek képesek*
– alkotó és eredeti módon hasznosítani az előző évek tapasztalatait
– munkaformát választani az adott gondolat, érzelem kifejezése érdekében
– a munkaformák alkalmazására egy kötött drámai szöveg megjelenítésének előkészítésében – a munkaformák tudatos alkalmazására egy komplex drámafoglalkozás során
– részvételre egy adott mű színpadi feldolgozásának előkészítésében
– a helyes színpadi beszédre dramatikus és színpadi munkájukban egyaránt
– az alapfokon elsajátított képességeiknek megfelelő improvizációban, jelenetben vagy színházi előadásban való közreműködésre

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék
– saját teste lehetőségeit, illetve érzékszervei hatékonyságát
– a különböző verbális és gesztusnyelvi megnyilatkozásokat, illetve saját eszköztára ez irányú fejlettségének mértékét
– a különböző, szerepjátékokban alkalmazható mozgásformákat, illetve saját eszköztára ez irányú fejlettségének mértékét
– az empátiás képesség szerepét társas helyzetekben, kortársaival és másokkal való kapcsolatában
– a kreatív dramatizálás alapvető eszköztárát, a dramatizálás egyes lépéseit
– a megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazásának lehetőségeit saját ötletei, gondolatai kidolgozásában, illetve egy kötött drámai szöveg megjelenítésének előkészítésében
– azokat a dramatikus technikákat valamint a társművészetek alapvető kifejezőeszközeit, amelyek a körülöttük lévő világról való gondolkodásban, véleményalkotásban, s azok kommunikációjában segítséget nyújtanak
Legyenek képesek
– figyelme tudatos összpontosítására, fegyelmezett feladatvégzésre – társai, önmaga és a felnőtt világ érzékeny megfigyelésére
– a verbális, vokális és nonverbális kommunikációs csatornák tudatos használatára – a bizalom átélésére, az empátiás képesség működtetésére társas helyzetekben
– személyes élményei felszínre hozására és a szerepjátékokban való alkalmazására
– drámában és színjátékokban a szerepnek és a helyzetnek megfelelő kapcsolatteremtésre – pontos és érzékletes szerepjátékra társaival és egyénileg
– a dramatizálás alapvető eszköztárának önálló alkalmazására, kreatív dramatizálásra
– saját teste, mozgásai, illetve a tér és a térben mozgó társak differenciált és pontos érzékelésére, a tér kreatív használatára
– a megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazására saját ötletei, gondolatai kidolgozásában, illetve egy kötött drámai – szöveg megjelenítésének előkészítésében
– társadalmi, életkori és erkölcsi problémákról szóló drámajátékokban való aktív közreműködésre, valamint a problémák életkorának megfelelő szintű vizsgálatára és megfogalmazására

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama Dráma és színjáték
improvizáció 2–3 perc színpadi produkció
– jelenet 3–5 perc vagy
– előadás 15 perc

A vizsga tartalma
A dráma és színjáték gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

Improvizáció
Az improvizáció megadott instrukciók (pl.: a jelenet témája, figurái, tárgyai, helyszíne, időpontja) alapján rögtönzött szöveges vagy szöveg nélküli 2–3 fős jelenet lehet. A szaktanárnak a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő, legalább tíz tételből álló tételsort

kell összeállítania. A tételsor tartalmazhat szöveg nélküli vagy szöveges feladatokat. Az egyes tételeknek tartalmazniuk kell a jelenet eljátszásához szükséges instrukciókat (helyszín, szereplők, cselekmény, konfliktus).
A felkészülési idő 5 perc.

Színpadi produkció
A produkció szabadon választott drámai vagy dramatizált mű, illetve rögzített improvizáció alapján tanári irányítással készített prózai színházi produkció (2–3 fős jelenet/csoportos előadás) vagy szerkesztett játék lehet. A tanuló a csoportban, közös akciókban, együttes játékban közreműködve, illetve egyéni színpadi feladatok megoldásával egyaránt számot adhat a tanulmányai során megszerzett képességeiről, jártasságáról.

A vizsga értékelése – Improvizáció
– Az instrukciók megértése, követése
– Együttműködés (közös jelenetépítés, társak ötleteinek elfogadása, cselekménybe illesztése),
– Színpadi jelenlét
– Figyelem, koncentráció (játékban maradás képessége, egyértelmű szerepbe lépés, szituációban maradás, egyértelmű kilépés a szerepből)
– Sűrítés képessége
– A jelenet szerkezete, íve (a jelenet nyitása, zárása, jelenetépítés) – Színpadi produkció
– A színpadi helyzetek megértése, az önálló játékok közös játékba illesztése
– Együttműködés (a partner impulzusainak elfogadása, a partner felé irányuló impulzusok erőssége, közös cselekményvezetés, társakkal összehangolt váltások, közös játékstílus kialakítása, tartása)
– Figyelem, koncentráció – Színpadi jelenlét
– Ritmusérzék (a jelenet tempójának közös kialakítása, együttes tempóváltás) – Atmoszféarteremtés
– Verbális kifejezőeszközök használata

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal*
– a túlzó karakteres ábrázolás formajegyeit
– a figurába lépés, kilépés, figuraváltás törvényszerűségeit, hatásmechanizmusát – az intenzitás fogalmát
– a bemelegítés, ráhangolás gyakran alkalmazott szabályjátékait – a koncentráció, az együttműködés jelentőségét a színjátszásban – az alkat, a személyiség szerepét a színházi alkotómunkában
– a fokozás, kiállás, váltás gyakorlatát
– a foglalkozás legfontosabb munkaformáit
– a kollektív alkotás „játékszabályait”, a közös munka meghatározó normáit – a társak játékát blokkoló vagy előmozdító megnyilvánulások különbségét
– az idő múlását, a helyszínváltozást, a figuraváltást jelző alapvető színházi konvenciókat (etűdön belül)
– a feszültség, a fordulat, a jelenetnyitás és –zárás szerepét, fontosságát *Fejlessze a tanulók*
– koncentrációját
– kezdeményezőkészségét

– megfigyelőkészségét önmaga és a társak reakcióinak megfigyelése terén – arányérzékét hatás, idő, tempó, játékmód vonatkozásában
– együttműködési készségét

Ösztönözze a tanulókat
– az együttműködésre, a társak játékából való építkezésre – közösségi alkotásra
– diákszínjátszó előadások megtekintésére – drámai művek olvasására
– a színjátékos tevékenységen keresztül az önkifejezésre és a valóságra való reagálásra – közösségi alkotásra
– színházi előadások megtekintésére felvételről

Tananyag
Ezen az évfolyamon az alapfokot elvégző, többnyire kamaszkorú fiataloknak a valóságtól a színpadig vezető út megkezdését kívánjuk lehetővé tenni. Önmaguk megismerése, saját személyiségük, képességeik adta lehetőségeik és korlátaik felismerése, a körülöttük lévő világ és a másik ember megfigyelése jelenti a munka első szakaszát. Ehhez szükséges, hogy félelem és gátlás nélküli légkör jöjjön létre a foglalkozásokon, amelyben mindenki képes felszabadultan játszani, ugyanakkor kíváncsian és türelemmel tudja követni társai játékát. Alkotó közösséggé kell, hogy formálódjon a csoport, ahol ki–ki kiteljesítheti a játékban személyiségét. Számos szabályjátékra, koncentrációs gyakorlatra, csoportépítő– és bizalomjátékra van szükség, hogy mindenkinél kialakuljon a felszabadult, egyben koncentrált színjátszói állapot.
Az alapfokú képzés során elsajátítottak tapasztalatait figyelembe véve a hétköznapi életanyagból építkező, kevés szereplős, rögtönzésre épülő etűdök létrehozása, kidolgozása jelentheti a színpad, a színpadi munka felé vezető út következő fázisát.

Szabályjátékok
– Ismerkedő játékok
– Csoportépítő játékok – Önismereti játékok
– Verbális és mozgásos koncentrációs játékok – Bizalomjátékok
– Agressziólevezető gyakorlatok
– Feloldó, felszabadító gyakorlatok – Fantáziajátékok

Szobrok, állóképek – Egyéni szobrok – Páros szobrok
– Csoportos állóképek (pl.: szobrok, megadott helyszínek, megadott figurák, megadott hangulatok, kapcsolatok pillanatai – két– és háromszereplős állóképek)
– Történetmesélés állóképekkel
– Drámai tartalmú állóképek (tablók)

Szabályokhoz kötött szituációs játékok – Szinkronjátékok
– Hotelportás
– Ismételd a mozdulatot – Lavina
– Stoppos játékok

Hangjátékok
– Történetmesélés hangokkal
– Atmoszférateremtés hangokkal – Hangjátékok helyzetre, témára

Spontán improvizációk
– Csoportos (egyidejű, egyénre épülő) improvizációk

– Spontán improvizációk egyéni vagy páros munkában, az improvizáció alapszabályainak betartásával (légy jelen; tartsd a szabályokat; tartsd a kapcsolatot; abba ne hagyd; ne nézz ki)

Etűdök
– Etűdök szöveg nélkül
– Etűdök szöveghelyettesítő eszközökkel – Etűdök tárgyak használatával
– Etűdök megadott szövegre
– Etűdök vágyképekre, álmokra, félelmekre, konfliktusos élethelyzetekre – Etűdök indítása, fordulatai, tetőpontja, lezárása
– A kontraszt szerepe, alkalmazása; az ellenpont–technika – Etűdök túlzó, elrajzolt, szélsőséges játékmódban
– Etűdsorozatok szerkesztési elvei
– Etűdsorozatok összeállítása önálló munkában

Mozgásgyakorlatok
– Versenyjátékok és egyéb játékfajták: különböző típusú, a korábbi évek anyagában szereplő játékok ismételt feldolgozása a színházi jelenlét elvárásainak megfelelő intenzitással
– Lépés– és járásgyakorlatok: karakterformák keresése, ritmikai és dinamikai szempontok figyelembevétele különböző típusú lépés anyag és járásgyakorlat esetén
– A gerinc hullámmozgása, a láb karakteres vezetése, a kar plasztikus lehetőségeinek kibontása tervezési feladatban

Beszédgyakorlatok – Légzőgyakorlatok
– Kapacitásnövelés (90–100 szótag)
– Légzésszabályozás növekvő szólamokkal
– Koncentrációs légzőgyakorlatok a figyelem megosztásával (pl.: kötött mozgássor végrehajtása közben)
– Hanggyakorlatok
– A hangerőt szabályozó gyakorlatok (folyamatos és fokozatos erősítés és halkítás) – A hangmagasságot szabályozó gyakorlatok
– Fizikai állapotok és azok változásának tanulmányozása hangadásban – Artikulációs gyakorlatok
– A pontos, pergő artikuláció gyakorlása folyamatos szövegmondás közben – Artikulációs gyakorlatok suttogva és hang nélkül
– Ritmus– és tempógyakorlatok
– Időmértékes versek gyakorlása néma szövegmondással, ritmizálva – Verssorok fölismerése ritmusképük hallatán
– Saját és a társak nevének fölismerése azok ritmusa alapján – Gyakorlatok a tempó fokozásával és csillapításával
– Hangsúlygyakorlatok
– Az értelmi–, érzelmi hangsúly tanulmányozása

<u>Követelmények</u>
A tanulók ismerjék
– a figurába lépés, kilépés, figuraváltás szabályszerűségeit
– a koncentráció, az együttműködés jelentőségét a színjátszásban – a bemelegítés, ráhangolás gyakran alkalmazott szabályjátékait – az alkat, a személyiség szerepét a színházi alkotómunkában
– a fokozás, kiállás, váltás eljárásait, hatását – a foglalkozás legfontosabb munkaformáit

– a kollektív alkotás „játékszabályait”, a közös munka meghatározó normáit – a társak játékát blokkoló vagy előmozdító megnyilvánulások különbségét
– az idő múlását, helyszínváltozását, figuraváltást jelző alapvető színházi konvenciókat – a feszültség, a fordulat, a jelenetnyitás és –zárás szerepét, fontosságát
Legyenek képesek
– a túlzó, szélsőséges, elrajzolt játékmód verbális és nem verbális eszközeit a kifejezés érdekében mozgósítani
– gesztusok felnagyítására, túlzó mimikára, karakteres megszólalásmódokra – saját testi adottságaik, személyiségük szerint fogalmazni
– alkalmazni az idő múlását, a helyszín változását, illetve a figuraváltást jelző alapvető színházi konvenciókat egy jeleneten (improvizáción) belül
– csendben figyelni társaik játékát
– a kollektív alkotás „játékszabályait”, a közös munka meghatározó normáit figyelembe véve társaikkal együtt dolgozni
– a szituáció alapelemeit figyelembe véve improvizálni **8. évfolyam**

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal*
– a típus fogalmát, jelentőségét a színház művészetében
– a tipizáló és egyénített ábrázolásmód sajátosságait, eszközkészletét – a túlzó ábrázolásmód sajátosságait, eszközkészletét, fokozatait
– az egyes színészi kifejezőeszközök (pl.: arcjáték, gesztus, megszólalásmód) együttes és elkülönített használatának jelentését, hatását, az ebben rejlő kifejezőerőt
– a történetmesélés színházi lehetőségeit
– a kollektív játék formai jegyeit (pl.: kórusmegszólalás, kóruscselekvés, helyszínek közös megjelenítése, a narráció formái)
– az előadásra készülés, a néző elé állás „játékszabályait”, morálját – a szerepek kontextusba ágyazottságának fontosságát
Fejlessze a tanulók
– képességét a koncentrált állapot megtartására – a befelé figyelési képességét
– a helyes önértékelését, önkritikáját
– az odaadó, önfeledt, mégis tudatos játékképességét – a vitakészségét, az érvelés kultúráját
– az ötleteinek, gondolatainak artikulációját – a nyitottságát, empátiáját
– a felelősségérzetét a közösségi alkotás és annak produktumai iránt *Ösztönözze a tanulókat*
– az együttműködésre, a társak játékából való építkezésre
– saját ötleteik megfogalmazására, megvalósítására, önálló alkotásra a foglalkozásokon – a színjátékos tevékenységen keresztül az önkifejezésre és a valóságra való reagálásra – közösségi alkotásra, azok bemutatására
– diákszínjátszó előadások, fesztiválok megtekintésére – színházi előadások megtekintésére
– a színházi portálok figyelemmel követésére
– a látottak, olvasottak értelmezésére, megbeszélésére

Tananyag
A 8. évfolyam során végzett munka célja, hogy a tanulók legyenek képesek típusfigurákat, tipikus élethelyzeteket megjeleníteni improvizációkban és rögzített jelenetben egyaránt. Ismerjék meg és bátran használják a túlzó játékmód színjátékos eszközkészletét. Tudjanak lényegi vonásokat sűríteni és kiemelni. Előtérbe kerülnek az együttes játék, a közösségi alkotás munkaformái, mint a kórusos megszólalás, csoportos improvizáció.

Szabályjátékok
– Összetett, többirányú figyelmet követelő koncentrációs gyakorlatok – Ön– és társismereti játékok
– A bizalomgyakorlatok összetett változatai

Improvizációk típusfigurákkal
– A lélektani típusok a hétköznapokban, típusfigurák megfigyelése – Hétköznapi típusok megjelenítése: jellemzőik sűrítése
– Egyéni típusfigura–tanulmányok
– Hétköznapi típusfigurák különböző szituációkban – Típusfigurák típushelyzetei

Színjátékos eszközök fejlesztése
– A színészi kifejezőeszközök elkülönített használatára rávezető gyakorlatok – A gesztusok felerősítésének, a megszólalások felhangosításának gyakorlatai – A váltás technikái
– Kórusgyakorlatok
– Térérzékelés, térhasználat gyakorlatai

Etűdök, improvizációk
– Csoportos improvizációk – Etűdök típusfigurákkal
– Etűdök tipikus élethelyzetekkel
– Páros, hármas és csoportos improvizációk felkészüléssel és felkészülés nélkül, a szituáció több alapelemének megadásával
– Etűdök műalkotás (festmény, fotó, zene) alapján – Etűdsor adott figurákra
– Jelenet építése

Drámaórák
– A színpadra állított alkotás erkölcsi problémáit feldolgozó drámamunka – A próbamunka során felmerült problémákat feltáró drámamunka

Mozgásgyakorlatok
– Gyakorlattervezés: különböző típusú gyakorlatok gyakorlatsorrá fűzése, a színpadi elvárások figyelembevételével
– Tréningtervezés: egy adott feladathoz szükséges tréning megtervezése, s önálló levezetése, önálló, a saját színházi feladatának megfelelő bemelegítő mozgássor megtervezése és elvégzése

Beszédgyakorlatok
– Légzőgyakorlatok
– Kapacitásnövelő gyakorlatok legfeljebb100–110 szótag – Légzőgyakorlatok fizikai igénybevétel közben
– Légzőgyakorlatok a suttogott és a hangos beszéd váltogatásával) – Hanggyakorlatok
– Szöveges hangerőgyakorlatok
– Szöveges hangmagasság gyakorlatok
– A lágy/meleg hangvétel; a kemény/hideg hangvétel; a hangerő és a hangmagasság váltásai szöveges gyakorlatokban
– Az érzelmek, indulatok hangformáló szerepének tanulmányozása, megszólaltatása – Artikulációs gyakorlatok
– A suttogott és a halk beszéd célszerű artikulációja – Gyakori artikulációs hibák fölismerése hallás útján

– A beszédtempótól, hangerőtől és –színtől független, pontos, kifejező artikuláció gyakorlása
– Ritmus– és tempógyakorlatok
– Ritmusjátékok hangos és néma szövegmondással
– A hangsúlyos verselésű és az időmértékes versek gyakorlása; egyszerű prózai szövegek ritmizálása
– Hangsúly és hanglejtés gyakorlatok – Az érzelmek hangsúlyai
– A szórend és a hangsúly kapcsolata

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a tipizáló és egyénített, a túlzó és személyes ábrázolásmód sajátosságait, különbségeit, viszonyát, eszközkészletét
– az egyes színészi kifejezőeszközök (pl.: arcjáték, gesztus, megszólalásmód) együttes és elkülönített használatának gyakorlati alkalmazását
– a kollektív játék formai jegyeit (pl. kórusmegszólalás, kóruscselekvés, helyszínek közös megjelenítése, a narráció formái)
– egy előadás feszültségének, fordulatainak, a kezdetnek és végnek jelentőségét – a történetmesélés színházi eszköztárát
– az előadásra készülés, a néző elé állás „játékszabályait", morálját *Legyenek képesek*
– alkalmazni a tipizáló ábrázolás eszközeit
– a színészi váltás alaptechnikáinak alkalmazására
– egyes színészi kifejezőeszközök együttes és elkülönített használatára – személyes élményeiket, gondolataikat figurába, jelenetbe fogalmazni – a kontextust figyelembe véve rögtönözni
– instrukciókat az improvizációba építeni
– különböző munkaformákban együtt dolgozni társaikkal
– ötleteiket az alkotófolyamathoz igazítani, mások ötleteit eljátszani – jelenet nyitni és zárni, jelenetet építeni

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal*
– tipizáló ábrázolásmód mélyítésének, egyénítésének lehetőségeit – a kellékhasználat szabályszerűségeit, alapelveit
– a jelmez figurateremtő jelentőségét
– a realista–naturalista játékmód sajátosságait, eszközkészletét
– az élményfelidézés (pl.: belső képek, emlékek, mozdulatok) lehetőségeit, technikáit
– a színjáték hitelességét, személyességét, mélységét szolgáló módszereket (csendek, belső hang, belső monológ, mozdulatlan – „eszköztelen játék", ellenpontozó játék, elhallgatottat feltáró cselekvés)
– az elmélyítés technikáit (figurák előélete, jelenet előzményei, feszítő körülmények, cselekvések, döntések következményei)
– szó és gesztus ellentmondásának jelentését és hatását – a drámai dialógus sajátosságait
– az egyszerű státusjátékokat *Fejlessze a tanulók*
– képességeit az érzetek felidézése terén – verbális kifejezőerejét
– érzékenységét – toleranciáját
– konfliktuskezelő képességét
– megjelenítési képességét az összetett, ellentmondásos figurák és helyzetek ábrázolása során

Ösztönözze a tanulókat
– önálló alkotásra egy előadás elkészítésének során
– a diákszínjátszás legfontosabb eseményeinek figyelemmel kísérésére – különböző műfajú színházi előadások megtekintésére
– jelentős színházi alkotások megtekintésére felvételről – az ismertebb színházi folyóiratok olvasására

Tananyag
A típusfigurák egyéni vonásokkal való felruházása (egyénítése) a jellemábrázolás felé tett jelentős lépés: a tanév első szakaszában ezzel foglalkozunk – tudva azt, hogy az egyénített típus nem azonos a jellemmel. Az embert megmutatni változásai folyamatában, fejlődésében, a vágyaival és törekvéseivel, kinyilvánított akaratával és titkaival, érzelmeivel és gondolataival – mindez a színészi munka magasiskolájához tartozik. Ezt az alapfokú művészeti képzés során csak elemeiben sajátíthatják el a tanulók.
A jellemábrázolás felé törekedve ismerik meg a realista–naturalista játékmód színészi eszközkészletét, és azokat az eljárásokat, amelyek segítségével elmélyíthetik, gazdagíthatják és árnyaltabbá tehetik az ábrázolást. Megtapasztalják a szöveg és a nem verbális jelek ellentmondásainak jelentését, az ebben rejlő kifejezőerőt, és képessé válhatnak összetett jelentés színjátékos megfogalmazására, annak megértésére. Ellentmondásos és szélsőséges érzelmeket követelő élethelyzetekben hitelességre törekedve tudnak megnyilvánulni. Megvizsgálják az emberi cselekedetek mozgatórugóit, a kommunikáció természetét, ezáltal gazdagodik önismeretük és emberismeretük.

A típusfigurák egyénítése improvizációkban Típusfigurák atipikus helyzetben
Egyéni jellemrajz–tanulmányok
Egyazon figura különféle helyzetekbe helyezésével Jellem változását ábrázoló etűdsor
Etűdök a figura „hátterének” kidolgozására
A realista–naturalista játékmód sajátosságai, eszközkészlete A drámai feszültség növelésének technikái
Egy drámai mű jelenetének kapcsán a lélektani háttér kidolgozása
Az élményfelidézés (pl.: belső képek, emlékek, mozdulatok) lehetőségei, technikái A színjáték hitelességének feltételei, törvényszerűségei
A színjáték hitelességét, személyességét, mélységét szolgáló módszerek (csendek, belső hang, belső monológ, mozdulatlan – „eszköztelen játék”)
„belülről kifelé”: az érzetektől a kifejezésig
„kívülről befelé”: a cselekvéstől az érzetekig, állapotig
A kellékhasználat szabályszerűségei, alapelvei A kellékhasználat gyakorlatai
Etűdök kellékekkel
A jelmez figurateremtő jelentősége Színjáték jelmezben
Szó és gesztus ellentmondása a színészi kifejezésben A drámai dialógus természete
Emberi taktikák és stratégiák: páros vagy csoportos improvizációk egy cél elérésének különböző stratégiáira
Emberi taktikák és stratégiák: fórum–színház Egyszerűbb státuszjátékok

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a kellékhasználatra épülő rögtönzések gyakorlatát – a jelmez figurateremtő jelentőségét
– az élményfelidézés (pl.: belső képek, emlékek, mozdulatok) lehetőségeit, technikáit

– a színjáték hitelességét, személyességét, mélységét szolgáló módszereket (csendek, belső hang, belső monológ, mozdulatlan – „eszköztelen játék”, ellenpontozó játék, elhallgatottat feltáró cselekvés)
– a drámai feszültség növelésének technikáit
– egy–egy jelenet lélektani hátterének jelentőségét
– a realista–naturalista játékmód sajátosságait, eszközkészletét – a drámai dialógus sajátosságait
Legyenek képesek
– egyszerűbb státusjátékokat játszani
– a rögtönzések visszaidézésére, újraformálására, csiszolására
– önállóan, tanári instrukciók nélkül alkalmazni a sűrítés, drámai feszültség növelésének egyes technikáit
– kelléket használva improvizálni – jelmezben improvizálni
– hitelességre törekedve játszani
– a színjáték hitelességét, személyességét, mélységét szolgáló módszerek valamelyikének alkalmazására
– emberi taktikák és stratégiák jelentbe emelésére – típusfigurák elmélyítésére

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal* – a stilizáció eljárásait
– szimbolikus ábrázolás eljárásait
– a szerepépítést elősegítő egyes munkamódszereket, eljárásokat (pl.: belső monológ, szereplők elő– és utóéletének megírása, emblematikus tárgy, gesztus)
– a szerep felépítésének nélkülözhetetlen feltételeit (pl. szereptudás, darabismeret, háttérismeretek)
– a jellemábrázolás legfontosabb követelményeit – a cselekvő elemzés alapjait
– egy előadás stiláris egységének jelentőségét, a stiláris elmozdulásban rejlő kifejezőerőt – a drámai alapanyag színrevitelének állomásait és ezek célját
– egy előadás hatásdramaturgiájának alapvető tényezőit (pl.: tempó, kontraszt, várakozás) – a státuszok jelentőségét
– a különböző státuszjeleket *Fejlessze a tanulók*
– közös célért, közösségben végzett tevékenységének lelki feltételeit
– szimbolikus színpadi jelek alkotására és értelmezésére irányuló képességeit – szerepformálási képességeit
– a jeleneteken átívelő folyamatos jelenlét képességét *Ösztönözze a tanulókat*
– rendszeres színházlátogatásra (ezen belül diákszínpadi előadások megtekintésére)
– a diákszínjátszás és az alternatív színházi világ legfontosabb eseményeinek figyelemmel kísérésére
– színházi irodalom és szaksajtó olvasására
– az elsajátított színjátszói képességek, készségek, ismeretek közönség előtt történő bemutatására
– legalább egy – a tanultak elsajátítását segítő – színvonalas (élő) színházi előadás megtekintésére

Tananyag
A záró évfolyamon a tanulókkal magasabb szinten ismételjük a továbbképző legfontosabb gyakorlatait, ezáltal tudatosítjuk bennük az általuk és velük bejárt utat, lehetőséget nyújtunk a színjátszói készségek, képességek és ismeretek szintetizálására. Új elem, hogy stlilizációval, szimbolikus ábrázolással tudjanak összetettebb, ambivalensebb, egyetemesebb jelenségek

kifejezésére kísérletet tenni. Ezáltal elmélyülnek a művészi ábrázolás, színházi jelentésképzés kérdéseiben.
A tanulók megismerkednek a státuszjátékok alapjaival és a bonyolultabb szerkezetű, hosszabb időt igénybe vevő improvizációkkal.
A tanév során készülő jelenetek, ezekből szerkesztett játék vagy előadás egyfajta szintézisre ad lehetőséget, ezzel együtt a képzés során megszerzett tudás alkalmazására: a következetes, igényes színházi alkotómunka megismerésére, annak megtapasztalására, hogy a színházi jelek rendszerében minden elemnek tudatos alkotói szándékot kell tükröznie. Ennek részeként a tanulók a színészi munka mellett kapjanak módot arra, hogy egy produkció létrehozásához szükséges más színházi tevékenységekben is (csoport szinten: az összes alapvető fontosságú színházi munkában) kipróbálhassák magukat.

Szabályjátékok
Ön– és társismereti játékok („helyem a csoportban") Összetettebb, nagyobb koncentrációt igénylő bizalomgyakorlatok Fantáziát fejlesztő feladatok a szimbolikus kifejezés jegyében
Státuszjátékok alapjai, „sajátstátusz"–játékok, státuszok váltogatása Etűdök különböző stílusokban – stílusgyakorlatok
A szerepek, a kontextus, az atmoszféra tartása hosszú improvizációkban
Hosszú improvizációk a stílus, a státusz, a színpadi kapcsolat tartásával, illetve ezek tudatos váltásával
A színész játéka – amikor a mozgásé, a gesztusé a főszerep Gesztikus tartalmak a szimbolikus kifejezés érdekében)
A vokális kifejező eszközök színpadi használata Etűdök zenei motívumok alapján
A különböző auditív színházi eszközök alkalmazása (pl.: emberi és zenei hang, zörej) A szöveg, mint a stilizáció kiindulópontja (asszociációkeltő alapanyag)
A szöveg, mint vokális alkotás alapja

<u>Követelmények</u>
A tanulók ismerjék
– a drámai alapanyag színrevitelének állomásait és ezek célját
– a cselekvő elemzés alapjait
– egy előadás stiláris egységének jelentőségét, a stiláris elmozdulásban rejlő kifejezőerőt – a szimbolikus ábrázolás és a stilizáció gyakorlati jelentőségét, hatását
– a szerepépítést elősegítő egyes munkamódszereket, eljárásokat (pl.: belső monológ, szereplők elő– és utóéletének megírása, emblematikus tárgy, gesztus) illetve feltételeket (szereptudás, darabismeret, háttérismeretek)
– a státusz jelentőségét
– a különböző státuszjeleket
– egy előadás hatásdramaturgiájának alapvető tényezőit (pl.: tempó, kontraszt, várakozás) – a stilizáció és a szimbolikus ábrázolás színpadi lehetőségeit
Legyenek képesek
– a megszerzett készségek alkalmazására a kifejezés érdekében
– a kifejezés érdekében az „eszköztelen" színpadi létezéstől az expresszív játékmódig tartó skálán különböző megnyilvánulásokra
– több jeleneten áthúzódó szerepív ábrázolására – különböző státuszú figurák megformálására
– jeleneten belül státuszt módosítani
– jellemfejlődés alapszintű bemutatására
– társaikkal kisebb csoportokban önálló jelenetalkotási munkára
– az improvizáció stiláris egységének megőrzésére, a stiláris váltás tudatos használatára

– ötleteiket az éppen készülő jelenethez, illetve a színre állított produkcióhoz, a színre állítás folyamatához igazítani

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék
– a leggyakoribb drámai/színházi konvenciókat, azok alkalmazását
– a legfontosabb kortárs és/vagy történeti színházi stílusokat, színházi műfajokat
– egy jelenet indításának, zárásának, fordulatainak, feszültségének, tétjének gyakorlati jelentőségét és hatását
– a színházi alkotófolyamatot, illetve az együttjátszást szolgáló cselekvésformákat, technikákat
– a szerepépítés legfontosabb módszereit, a színészi játék alapvető iskoláit – a színészi alkotómunka fázisait, főbb összetevőit
Legyenek képesek
– koncentráltan, társaira figyelve, velük együttműködve részt venni tréningeken, próbamunkában, előadásokon
– a színjátékot, mint kommunikációs formát használni az önkifejezésre, a valóság tanulmányozására,
– színházi improvizációra
– az improvizációk elemzésére, értékelésére
– egyes színészi technikák tudatos alkalmazására
– karakterábrázolásra mozgásos, nyelvi, beszédtechnikai eszközökkel – alkattól, képességektől függően különféle szerepek megformálására – rendezői instrukciók mentén végzett munkára
– drámai szövegek értő, színházi megközelítésű olvasására

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Dráma és színjáték improvizáció 3–5 perc színpadi produkció
– jelenet 5–7 perc vagy
– előadás 15–30 perc

A vizsga tartalma
A dráma és színjáték gyakorlati vizsga két részből tevődik össze: *Improvizáció*
Az improvizáció megadott instrukciók (pl. a jelenet témája, figurái, tárgyai, helyszíne, időpontja) alapján rögtönzött szöveges és szöveg nélküli kétfős jelenet lehet. A szaktanárnak – a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő – legalább tíz kétfős improvizációs feladatból álló tételsort kell összeállítania. A tételsornak szöveggel és szöveg nélkül elvégzendő feladatokat egyaránt kell tartalmaznia. Az egyes tételekben meg kell adni a jelenet eljátszásához szükséges instrukciókat. A vizsgán a tanulók szabadon vagy a szaktanár irányításával párokat alkotnak, és közösen húznak a feladatokat tartalmazó tételek közül. Az etűd bemutatása után a vizsgabizottság instrukciók alapján variációk bemutatását kéri. A felkészülési idő 5 perc.
Színpadi produkció

A produkció szabadon választott drámai vagy dramatizált mű, illetve rögzített improvizáció alapján készített prózai színházi produkció (2–3 fős jelenet/csoportos előadás) vagy szerkesztett játék lehet. A produkcióban a tanulónak egyéni feladatok, önálló akciók végrehajtásával kell közreműködnie.

A vizsga értékelése – Improvizáció
– Az instrukciók megértése, követése
– A színpadi megjelenítés alapvető szabályainak alkalmazása (érthetőség, láthatóság)
– Együttműködés (közös jelenetépítés, társak ötleteinek elfogadása, cselekménybe illesztése, rugalmasság – reakció váratlan történésekre)
– Stílusérzék (közös játékstílus kialakítása, a választott stílus megtartása, illetve együttes stílusváltás, vagy a játékstílusok tudatos ütköztetése a kifejezés érdekében, az egyes elemek – gesztus, beszédmód, nyelv, mozgás – egysége)
– Figyelem, koncentráció
– Karakterábrázolás (a karakter tartása, a karakter tipikus jegyeinek kiemelése, a karakterépítés eszköztárának gazdagsága)
– A színjáték hitelessége (az ábrázolás mélysége, igazságtartalma, személyessége, a figurák közti viszonyok, viszonyváltozás érzékletes ábrázolása)
– Az improvizáció „dramaturgiája" (a jelenet indítása, jelenet zárása, cselekményépítés, sűrítés képessége, feszültségteremtés, fordulatok)
– Atmoszférateremtés
– Színjátszói kifejezőeszközök, intenzitás – Fantázia, ötletesség, humor
– Színpadi produkció (előadás, jelenet) – Koncentráció, figyelem
– Együttműködés (a jelenet tempójának közös kialakítása, a partner impulzusainak elfogadása, erős impulzusok küldése a partner felé, közös cselekményvezetés, társakkal összehangolt váltások, közös játékstílus kialakítása, tartása)
– Hiteles játékmód (nyelvi és nem nyelvi kifejezőeszközök hiteles alkalmazása, személyessége, életélmények, tapasztalatok játékká formálása, a figurák közti viszonyok, viszonyváltozás érzékletes ábrázolása)
– A játék intenzitása
– Karakterábrázolás (a karakter tartása, a karakter tipikus jegyeinek kiemelése, a karakterépítés eszköztárának gazdagsága, a karakterábrázolás elmélyítése, személyessé tétele)
– Stílusérzék (alkalmazkodás a produkció játékstílusához, közös stílushoz illeszkedő színjátékos kifejezőeszközök)
– Ritmusérzék (a játék tempójának érzékelése, tartása, pontos, társakhoz igazodó tempóváltás)
– Feszültségteremtés
– Atmoszférateremtés
– Verbális kifejezőeszközök használata

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök Színpad vagy dobogók
Egészalakos tükör
Ritmus– és dallamhangszerek CD–lejátszó vagy magnó
Tévé, videó– vagy DVD–lejátszó Videokamera
Alapvető fénytechnika (reflektorok, állványok, fényszabályozó egység, árnylámpák, spotlámpák, mobil fényforrások)
A gyakorlatokat, improvizációkat, etűdök vagy előadások létrehozását segítő CD–k, DVD–k
Tornaszőnyeg

BESZÉD ÉS VERS

A beszéd és vers tantárgy tanításának célja, hogy hozzásegítse a tanulókat beszédük oldottá, természetessé válásához és maradásához, dramatikus és színpadi munkájukban egyaránt – az adottságaiknak és a képességeiknek megfelelő szinten — könnyen érthetővé és élvezhetővé fejlesztéséhez. A tantárgy ugyanakkor keltse fel az érdeklődést a tudatos beszédművelés, valamint a vers– és prózamondás mint önálló pódiumi műfaj iránt.
A tantárgy feladata, hogy a tanulók a különböző képességfejlesztő gyakorlatokon, játékos feladatokon, szövegelemzéseken és memoritereken keresztül váljanak képessé a magyar nyelv magas szintű, tudatos használatára, az irodalmi műalkotások értő befogadására és értelmezésére, jussanak el a lírai és prózai szövegek interpretálásának magas színvonaláig. A tantárggyal való ismerkedés során erősödjön befogadói és előadói attitűdjük, váljanak képessé a verskultúra ápolására.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal*
– a beszédfolyamat eseményeit (légzés, hangadás, kiejtés) – a vers zenei–ritmikai jellemzőit
Fejlessze a tanulók – hallási figyelmét
– megfigyelőképességét – ritmusérzékét
– a csoportos munkára való készségét *Ösztönözze a tanulókat*
– képességeik megismerésére
– megfigyeléseik megfogalmazására
– versolvasásra, fantáziájuk, asszociációs képességeik felszabadítására – csoportos versjátékokra

Tananyag *Lazítógyakorlat*
– Lazítás–feszítés

Légzőgyakorlat
– A légutak és a légzés folyamatának megfigyelése – Légzőgyakorlatok hangokkal
– Szabályozott légzés egyszerű szólamokkal, mondókákkal – Fúvójátékok folyamatosan, szaggatottan, lágyan, erősen

Hanggyakorlatok
– Játékos hangutánzás (állatok, gépek, tárgyak) magassági és dinamikai váltásokkal)

Hallásgyakorlat
– Egymás hangjának felismerése
– A környezet hangjainak megfigyelése

Artikulációs gyakorlatok
– Beszédmozgás–ügyesítés szavakkal, szólamokkal, nyelvtörő mondókákkal – Szájról olvasás – hangok

Ritmus– és tempógyakorlatok
– Versek ütemezése tapssal, járással, ütőhangszerekkel
– Kis vers–zenei kompozíciók készítése közmondásokból, ritmikus szólásokból

Hangsúlygyakorlat – A szóhangsúly
– *Szövegek memoriterként való rögzítése*
– A közös szövegtanulás (mondókák, ritmikus gyermekversek, párbeszédes versek)

Követelmények
A tanulók ismerjék
– az egyszerű mozgásügyesítő gyakorlatokat – artikulációs és ritmusgyakorlatokat
– az általában érvényes hangsúly–szabályokat *Legyenek képesek*
– figyelmüket a saját beszédükre irányítani
– a szöveg zenei–ritmikai elemeinek kiemelésére – csoportos ritmusjátékokra
– csoportban történő vers–előadásra

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal*
– a célszerű beszédlégzés folyamatát és egyszerű gyakorlatait – a hétköznapi beszéd stílusteremtő erejét
– a vershelyzetek felismerésének lehetőségeit
– az egyszerűbb képek, hangulatok kibontásának lehetőségeit – a mimika és a testbeszéd szerepének jelentőségét
Fejlessze a tanulók
– hangszínnel való bánásának képességét
– szabad asszociációs készségét
– hanggal történő karakterábrázoló képességét *Ösztönözze a tanulókat*
– a saját és mások beszédének megfigyelésére
– különböző hangulatú szövegekkel való munkára – kifejezőeszközeik bővítésére

Tananyag *Légzőgyakorlatok*
– Légzéstípusok ismertetése, megfigyelése
– A célszerű beszédlégzés folyamatának ismertetése és egyszerű gyakorlatai

Hanggyakorlatok
– Hangkitaláló játékok (pl. állatok, mesefigurák, tárgyak elképzelt beszéde) – Személyek és hangulatok megszólaltatása (hangszín–játék)
– A természetes alaphang gyakorlatai mindennapi szólamokkal, verssorokkal

Artikulációs gyakorlatok – Ajak és áll gyakorlatok
– A magánhangzók gyakorlatai
– A szóvégejtés játékos gyakorlatai

Ritmus és tempógyakorlatok
– Versek, mondókák ütemezése kötött mozgással
– Versek, mondókák lassuló és gyorsuló tempóban egyaránt, hangerőváltásokkal

Hangsúlygyakorlatok
– Az állítás (kijelentés) hangsúlya – Ereszkedő beszéddallam
– Számnevek, évszámok hangsúlya – A név hangsúlyai
– A név a cím, és a szöveg kapcsolata szöveggel való munkák – Játék a szöveggel (ismert gyerekdalokkal, versekkel)

– Képek felismerése, szétválasztása, saját szavakkal történő leírása – A hangulatváltó–pontok tudatosítása
– Hangkulissza készítése szabad asszociációkkal
– Mozgás–improvizáció a szövegre (szöveg nélkül) – Szöveg és mozgás összekapcsolása

Szövegek memoriterként való rögzítése
– Rövidebb szövegek kiválasztása, bemutatása a gyerekirodalom klasszikusaitól,– az egyéni választások szabadságával

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a természetes és a szerep–beszédhang jellemzőit
– a vers képekre tagolásának módjait az artikuláció ritmus– és tempóformáló szerepét
Legyenek képesek
– légzésük egyszerű szabályozására
– különféle hangszínekkel karakterek és hangulatok megjelenítésére – egyszerűbb költői képek felismerésére és kibontására
– a szövegek tartalmának kifejtésére
– a szöveg memoriterként való rögzítésére

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal*
– a természetes beszédhang tulajdonságait – a hétköznapi beszéd stílusteremtő erejét
– a saját középhang megtalálásának módjait – a meseszövés alapvetéseit
– a mesék, verses mesék, kisprózák illetve a prózaversek előadói különbségeit *Fejlessze a tanulók*
– koncentrációs képességét
– artikulációs ügyességét és pontosságát – a belső képek előhívását
– a történetmeséléshez szükséges készségeket *Ösztönözze a tanulókat*
– az otthoni gyakorlásra
– saját élményeik szabatos megfogalmazására – mese és novella olvasására
– eredményeik bemutatására
– mesélésre, nagy mesemondó egyéniségek lemezeinek vagy előadásainak meghallgatására

Tananyag *Légzőgyakorlatok*
– Kapacitásnövelő légzőgyakorlatok zaj és látvány (vállemelés) nélkül – Légzésszabályozó gyakorlatok

Hanggyakorlatok
– A mellkasi rezonancia megerősítése – Mondókák mellhangon és fejhangon – A közép hangsáv felismertetése
– Hangelőrehozó gyakorlatok

Artikulációs gyakorlatok
– A zárhangok gyakorlatai, kettőzésük technikája – A hosszú magánhangzók ejtésének gyakorlatai – Szájról olvasás (ismert verssorok, mondókák)

Ritmusgyakorlatok
– Ütemezés kitalált mozgássorral
– Időmérték – ütemhangsúly (támaszkodni a ritmusra, ellene dolgozni…) – Ritmus a prózában
– A tagolás módozatai

Hangsúly–gyakorlatok
– A kérdezés hangsúlya és hanglejtése kérdőszóval és anélkül – Közbevetések
– A mesélő és a beszélő elkülönítése – Értelmi és érzelmi hangsúlyok
– Felkiáltások, óhajtások, jelző és jelzett szó kapcsolata

A szöveggel való munkák
– Közös mese–költés (pl.: egyszerű láncmese vagy ismeretlen történetek végének kitalálása, nem várt fordulat beiktatása)
– Így mesélte anyukám – kedves mesék után–mondása – Saját élményű történetek és viccek mesélése
– Mesélési technikák felismerése
– Közös mesemondás, dramatizálással
– A szereplők elkülönítése, megszólaltatása
– Nonverbális kommunikáció, mimika, testbeszéd

Mesehallgatás, meseolvasás
– Mesemondókkal való ismerkedés, előadás, hangos–könyv vagy mese–lemez segítségével – Régi és új „mesék” olvasása (népmesék, majd rövid műmesék)

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a kérdezés, felkiáltás, közbevetés helyes dallamvonalát – a szereplők elkülönítésének néhány variációját
– az alapvető testbeszéd–formákat *Legyenek képesek*
– széles hangterjedelemben, játékosan és könnyedén mondani szöveget
– rövid történetek, mesék értelmezésére, élményszerű felépítésére, közönség előtti önálló előadására

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal*
– a koncentráció szerepét a beszédben – a vers–kommunikáció fogalmát
– a művek befogadásának, értelmezésének és közvetítésének lehetőségeit – a versmondó versenyek mibenlétét, és az azokon való részvétel ismérveit – a balladamondás sajátosságait
Fejlessze a tanulók – ritmusérzékét
– kommunikációját
– a személyes közlés és a saját gesztusrendszer tudatosítását – képi fantáziáját
– előadói technikai tudását *Ösztönözze a tanulók*
– eleven hanghasználatát
– produktív fantáziáinak előhívását – önálló szövegválasztását
– „házi” vers– és prózamondó alkalmainak szervezését – önálló véleménynyilvánítását

Tananyag *Légzőgyakorlatok*
– Szöveges gyakorlatok mozgás közben – A lopott (pót) levegővétel technikája

Hanggyakorlatok
– A mellkasi rezonancia megerősítése
– Skálázás szavakkal, verssorokkal, legfeljebb egy oktáv terjedelemben

Artikulációs gyakorlatok
– A j–l–r hangok gyakorlatai
– Az artikulációs hibák fölismerése hallás útján – „Szinkron–játék" (szájról olvasás) versekkel

Ritmusgyakorlatok
– Időmértékes versek ritmizálása – Játék a magyaros versformákkal

Hangsúlygyakorlatok – A tagadás hangsúlya

Szöveggel való munka:
– Változatos hangulatok, érzelmek megmutatása (kreatív hangfestés) – Vershelyzetek, szituációk – helyzetdalokban, zsánerképekben
– Lírai dalok – hangszín, hangulat, érzelem, tempó
– Ismerkedés a balladákkal – sűrített érzelmek, feszültségek megjelenítése

Szövegek memoriterként való rögzítése – Választott nép– vagy vígballada
– Kisprózák (műmesék, novellák) – Vidám, rövid időmértékes versek

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a légzés szövegtagoló szerepét
– beszédhibáik korrekciós lehetőségeit, a kreatív hangfestés eszközeit – a hangszín szerepét a hangulatteremtésben
– a pódiumi kiállás, megszólalás alapvető ismérveit Legyenek képesek
– légzésük tudatos irányítására
– oldott, természetes középhangjuk használatára – saját kiejtésük megfigyelésére és elemzésére
– különböző ritmusú lírai művek érzékletes megszólaltatására – felépített produkciók bemutatására

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal*
– a hallás és beszédállapot kapcsolatát
– a gyakran hallható beszédhibákat, és azok korrekciós lehetőségeit – az érzelmek, indulatok hangsúlymódosító szerepét
– a verselemzés előadói központú megközelítését *Fejlessze a tanulók*
– hallásfigyelmét, hallási megkülönböztető képességét – képzelőerejét
– érzelmi intelligenciáját
– empatikus és műértelmező képességeit *Ösztönözze a tanulókat*
– a gesztusok és a mimika természetes használatára
– a versek saját élményű megfogalmazásának közelítésére – önálló választású szövegek megformálására
– csoportos versműsorokban való részvételre

Tananyag *Légzőgyakorlatok*
– Fizikai terheléssel
– Koncentrációs légzőgyakorlatok – Nyelvtörők légzésszabályozással

Hanggyakorlatok
– A térhez igazodó középhang gyakorlatai
– Indulati fokozás–csillapítás egyszerű szólamokkal

Artikulációs gyakorlatok
– Nyelvtörők a sziszegő és a susogó hangok gyakorlására
– A gyakran előforduló beszédhibák egyszerű korrekciós gyakorlatai

Ritmusgyakorlatok
– Időmértékes versek tetszőleges és kötött ritmuskísérettel

Hangsúly és hanglejtésgyakorlatok – Mondatok hangsúly–variációi
– Az indulat és érzelem hangsúlyai

Szöveggel való munka:
– Tartalom és forma; gondolati ívek – Személyes közelítés a szöveghez
– A szöveg és a testbeszéd egymásra hatása
– A megszemélyesítések játékai (párbeszédes versek)
– Ismerkedés a szónoki beszéd alapjaival – az érvelés tagolási technikái – Erő, dinamika, gondolat a szövegben
– Elbeszélő költemények – (narrátor, több szereplő…)
– Rövid, ismeretlen szövegek első olvasatú, értelmezett, kifejező felolvasása

Szövegek memoriterként való rögzítése
– Az irodalomórai kötelezők előadói feldolgozása
– Válogatás, önálló választás alapján, a kortárs irodalomból

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a szövegelemzés előadói szempontú alapfolyamatát
– a művészi előadás gondolati (érzelmi) és beszédtechnikai feltételeit – a hangsúly és érzelmi többletek jelentés–módosító szerepét *Legyenek képesek*
– alkalmazkodni a térhez
– megfelelő hangerővel, tartósan, érthetően szöveget mondani
– a verbális, vokális és nonverbális kommunikációs csatornák tudatos használatára

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal*
– a beszédtechnikai váltások szerepét
– a leíró költészet és a gondolati líra sajátosságait, előadói követelményeit *Fejlessze a tanulók*
– figyelemmegosztó képességét – esztétikai érzékenységét
– képközvetítési készségeit *Ösztönözze a tanulókat*
– hangi adottságaik eleven használatára – önismeretük pontosítására

– saját közlésvágyuknak megfelelő szövegek kiválasztására, tolmácsolására – csoportos és egyéni előadói munkára
– ünnepi műsorok szerkesztésében való kreatív részvételre – az irodalmi előadó–művészet fórumainak megismerésére

Tananyag *Légzőgyakorlatok*
– Koncentrációs légzőgyakorlatok mozgás közben

Hanggyakorlatok
– Szöveges hangerőgyakorlatok:: a középhangerő, az erős és az intim hangvétel – Szöveges hangmagasság gyakorlatok legfeljebb egy oktáv terjedelemben

Artikulációs gyakorlatok
– Pontos, pergő tempójú szöveges gyakorlatok mozgás és fizikai terhelés közben

Ritmus és tempógyakorlatok
– Időmértékes szövegek gyakorlatai tempóváltásokkal

Hangsúly és hanglejtésgyakorlatok – Összetett mondatok hanglejtése – A „lebegő" szólamvég

Szöveggel való munka
– Gondolati és leíró versek színei
– Hangszín–váltások, hangerő, tempó, ritmus – Érzelmek – átélés, és/vagy közvetítés
– Instrukció–adás (pl.: egymás versmondásának megfigyelése, értékelése, a véleménynyilvánítás mikéntje)
– Saját élmény keresés a versekben
– Ismeretlen szövegek első olvasatú, értelmezett, kifejező felolvasása
– Ünnepi műsorok szerkesztési gyakorlata (szövegek és zenék gyűjtése, válogatása)

Szövegek memoriterként való rögzítése
– Az iskolai kötelezőkön túli önálló választások – Műballadák

Követelmények
A tanulók ismerjék
– az írásjelek megszólaltatásának lehetőségeit – a kifejező beszéd lehetőségeit és hatáselemeit – saját előadói lehetőségeiket és korlátaikat *Legyenek képesek*
– figyelmük megosztására
– érzelmeik kondicionálására
– fantáziájuk és előadókészségük felszabadítására – ismeretlen szövegek értelmezett felolvasására
– önmaguk és egymás teljesítményének többirányú értékelésére

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék
– a lazító és koncentrációs játékokat és gyakorlatokat
– a fejlesztő és kondicionáló beszédtechnikai játékokat, gyakorlatokat – az általában érvényes hangsúly–szabályokat

– az artikuláció ritmus– és tempóformáló szerepét – a szövegválasztás alapvető kritériumait
– a lírai és az epikus művek előadásmódja közötti különbségeket – a testbeszéd jeleit
– a pódiumi szereplés alapvető követelményeit – saját előadói lehetőségeiket és korlátaikat
– a szövegelemzés előadói szempontú alapfolyamatát *Legyenek képesek*
– a beszédfolyamat részeinek és egészének tudatos irányítására az adottságaiknak legjobban megfelelő beszédállapot elérése érdekében
– hallás alapján fölismerni a követendő és az elvetendő beszédpéldát – a fejlesztő és a korrekciós gyakorlatok alkalmazására beszédükben
– a szövegek zenei elemeinek kiemelésére, a ritmus és a vers gondolati összefüggésének felismerésére
– a szövegek tartalmának értelmezésére, memoriterként való rögzítésére
– mesék és versek, prózai szövegek önálló vagy csoportban történő előadására – önmaguk és társaik teljesítményének értékelésére
– a kommunikációs csatornák eleven használatára

A művészeti alapvizsga követelményei *A vizsga részei*
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama Beszéd és vers
– beszédgyakorlat–sor bemutatása 5 perc – vers– és prózamondás 5 perc

A vizsga tartalma
A beszéd és vers művészeti alapvizsga két részből tevődik össze: Beszédgyakorlat–sor bemutatása
Tételsorból húzott gyakorlatsor bemutatása (a beszédtechnikai gyakorlatok közül a szaktanár által összeállított – és legalább 3 különböző feladatot tartalmazó – gyakorlatsor)
Vers– és prózamondás
A közösen feldolgozott művekből (kötelező memoriterek) a tanuló által választott két különböző hangulatú vers vagy próza előadása
A tanuló a kötelező memoriterekből választott tíz művel készül (vers, monológ, prózai mű részlet vegyesen, lehetőleg különböző hangulatú szövegek). A vizsgán a tanulónak a vizsgabizottság által választott műveket kell előadnia.

A vizsga értékelése Beszédtechnikai ismeretek:
– a gyakorlatok ismeretének szintje, – a megvalósítás pontossága,
– oldott artikuláció és középhang, – tudatos nyelvhasználat
A választott szövegek előadása: – kifejező megszólaltatás,
– előadásmód, – kiállás,
– jelenlét,
– közvetítő erő,
– előadói készségek

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal*
– a hangszín jelentésformáló szerepét – az önálló szövegelemzés ismérveit
– a tartalom kibontásának kreatív formáit *Fejlessze a tanulók*
– ritmus– és tempóérzékét
– képességeit érzelmi megnyilvánulásaik megformálására *Ösztönözze a tanulókat*
– a rendszeres gyakorlásra
– beszédképességeik, a verbális és nonverbális csatornáik minél változatosabb használatára – új képességek kibontakoztatására, felfedezésére

Tananyag *Légzőgyakorlatok*
– Bemelegítő gyakorlatok

Hanggyakorlatok
– Hangerőszabályozó gyakorlatok

Artikulációs gyakorlatok
– A magánhangzók kapcsolódásainak helyes ejtése

Ritmus– és tempógyakorlatok
– Ritmizálás az értelmi hangsúlyok visszahelyezésével

Önálló verstechnikai gyakorlatok, játékok
– Versek, népdalok vakszövegként való használata – Versépítés (a vers logikájának felismerése)

Szöveggel való munka
– Fokozás, építkezés, poentírozás
– Hogyan mondjunk ma régi szövegeket?
– Idegen szavak a szövegben – megoldások – Kor– és karakteridézés
– Ismeretlen szövegek első olvasatú, értelmezett, kifejező felolvasása

Szövegek memoriterként való rögzítése
– Iskolai kötelezők melletti szabad választások – Klasszikusokból szabadon választva
– Kortárs versekből való választás

Szerkesztési gyakorlat, csoportmunkában való részvétel – „Ismeretterjesztő előadás” szerkesztése – zenével

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a magánhangzók kapcsolódásaira érvényes ejtési szabályokat – a beszéd dallamának változatait és kifejező erejét
– az önálló szövegelemezés ismérveit *Legyenek képesek*
– beszédtechnikai ismereteik előadói helyzetben való tudatos alkalmazására – klasszikus versformájú szöveg skandálás nélküli ritmikus megszólaltatására – ismert karakter–hangzások megformálására, alkalmazására

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókat*
– a szövegek tagolásának, földolgozásának módozataival – a beszédtanítás nagy egyéniségeivel
Fejlessze a tanulók
– hangadási bátorságát és erejét
– előadói önbizalmát, kifejező eszközeit *Ösztönözze a tanulókat*
– beszédük rendszeres gondozására
– önkifejező szövegek gyűjtésére, előadására – versműsorok látogatására

Tananyag *Légzőgyakorlatok*
– Gyakorlatok suttogott és hangos beszéd váltakozásával

Hanggyakorlatok
– Szinten–tartó /bemelegítő/ gyakorlatok

Artikulációs gyakorlatok
– A mássalhangzók kapcsolódásának helyes ejtése

Ritmusgyakorlatok
– Gyakorlatok tempóváltásokkal

Szöveggel való munka
– A nagy érzelmek verseinek megszólaltatása – Tragikum a közlésben
– Szerelmes versek
– Realista és groteszk szövegek (novellák) – Nonszensz versek
– A tudatos szövegválasztás ismérvei
– Saját mondanivaló megtalálása és kifejezésre juttatása (közlésvágy)
– Ismeretlen szövegek első olvasatú, értelmezett, kifejező felolvasása

Szövegek memoriterként való rögzítése
– Iskolai kötelezők melletti szabad választások – Kortárs versekből való választás
– Kisprózák –egypercesek, prózaversek – Repertoár–építés, gyarapítás

Szerkesztési gyakorlat, csoportmunkában való részvétel
– „Ilyenek vagyunk” „önismereti előadás” szerkesztése – zenével *Tájékozódás a beszédtanítás szakirodalmában*

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a bemelegítő hang–gyakorlatokat
– a beszéd dallamának változatait és kifejező – erejét
– a beszédtanítás hazai nagyjainak nevét és fontos műveit *Legyenek képesek*
– halkan és suttogva is szöveget mondani
– önállóan, személyiségükhöz illő verset/szöveget választani – csoportmunkában együtt dolgozni

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal*
– a beszédtechnikai váltások szerepét a kifejezésben – az önálló versválasztás, feldolgozás ismérveit
– a kifejező előadás kritériumait – a különböző pódiumi műfajokat *Fejlessze a tanulók*
– „beszéd–elemző" hallását – érzelmi rugalmasságát
– előadó–technikai felkészültségét *Ösztönözze a tanulókat*
– a változatos hanghasználatra
– a kifejező–eszköztár tudatos használatára – önálló repertoár–építésre
– csoportos pódiumi előadások létrehozására

Tananyag *Légzőgyakorlatok*
– Gyakorlatok suttogott beszéddel
– Koncentrációs gyakorlatok figyelemmegosztással

Hanggyakorlatok
– Gyakorlatok suttogott és hangos beszéd váltakozásával
– Váltások a beszédben (hangerő, hangszín, hangmagasság)

Artikulációs gyakorlatok
– Beszédmozgás ügyesítő gyakorlatok

Ritmusgyakorlatok
– Prózai szövegek ritmizálása

Hangsúlygyakorlat
– A hangsúly és a szórend viszonya

Szöveggel való munka
– A kifejező előadás ismérvei váltakozó hangulatú, tartalmú szövegekben – A vershelyzet megteremtése, felidézése, a hangulatváltások gyakorlása – A tudatos szövegválasztás ismérvei – Versmonológok – drámai monológok (azonosságok és különbségek) – Ismeretlen szövegek első olvasatú, értelmezett, kifejező felolvasása

Szövegek memoriterként való rögzítése – Kortárs versekből való önálló választás
– Monológok, versmonológok, szerepversek – Repertoár–építés, gyarapítás

Szerkesztési gyakorlat, csoportmunkában való részvétel
– Szertartásjátékok, oratóriumok, nagyobb lélegzetű irodalmi művek csoportos megszólaltatása
– Vers–színház (új kifejezési formák keresése)

Követelmények
A tanulók ismerjék
– az artikulációs mozgás–ügyesítés gyakorlatait – a pódiumi műfajokat
– a különböző hangulatú versek, szövegek előadásának technikai ismérveit *Legyenek képesek*
– egyéni beszédfeladataik önálló, eredményes elvégezésére – saját repertoár–építésre
– önállóan, személyiségükhöz illő vers– vagy prózai szöveg kiválasztására – csoportos munkában pódiumi előadások létrehozására

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókat*
– a beszéd–bemelegítő gyakorlatok jelentőségével – az önálló versformálás felelősségével
– a pódiumművészet kiemelkedő alakjaival – a versmondás szerepével.
Fejlessze a tanulók – önállóságát
– értelmi és érzelmi intelligenciáját – kommunikációs készségeit
– értő befogadói attitűdjét *Ösztönözze a tanulókat*
– önképzésre
– a szakirodalom tanulmányozására
– a verskultúra ápolására előadói estek látogatására, verslemezek hallgatására – a tudatos nyelvhasználat elmélyítésére

Tananyag
Összetett gyakorlatok: a légzés–hangadás–artikuláció összehangolása Összetett beszéd–bemelegítő gyakorlatok
Rövid elméleti áttekintés a pódiumművészet történetéről Vershallgatás – a pódiumművészet nagyjai
Szöveggel való munka
A kifejező előadás ismérveinek rögzítése
Ismeretlen szövegek első olvasatú, értelmezett, kifejező felolvasása Szövegek memoriterként való rögzítése
Kortárs versekből való önálló választás
Tematikus versmondó versenyekre való felkészülés Repertoár–építés, gyarapítás
Szerkesztési gyakorlat
Önálló estek szerkesztési alapelvei

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a szinten–tartó és a továbbfejlesztő beszédtechnikai gyakorlatokat – a verselemzés, a szövegértelmezés folyamatát
– a szerkesztés alapvető technikáit
– a pódiumművészet történetének rövid krónikáját, és kiemelkedő előadóit *Legyenek képesek*
– önállóan bemelegíteni szöveges szerepléseik) előtt – önálló szövegválasztásra és annak megformálására – rövidebb lélegzetű önálló műsorok szerkesztésére

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanulók ismerjék
– az önálló szövegelemzés ismérveit, a tartalom kibontásának kreatív formáit – a beszéd dallamának változatait és kifejező erejét
– a beszéd váltásait (erő, magasság, hangszín, tempó)
– a szövegek tagolásának, feldolgozásának lehetőségeit – a különböző hangulatú szövegek előadási technikáit
– a pódiumművészet történetét, kialakulását, és ismert alakjait – a pódiumi műfajokat
Legyenek képesek
– dramatikus és színpadi munkájukban az e tantárgy keretében tanultak alkalmazására – önállóan, személyiségükhöz illő vers– vagy prózai szöveg kiválasztására

– ismeretlen szövegek kifejező megszólaltatására – saját repertoár–építésre
– a választott és megtanult szövegek hiteles tolmácsolására

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A művészeti záróvizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama Beszéd és vers
– beszédgyakorlat–sor bemutatása 5 perc
– vers– és prózamondás: előadás repertoárból 12 perc, ismeretlen szöveg felolvasása 3 perc

A vizsga tartalma Beszédgyakorlat–sor bemutatása
A tételsorból húzott gyakorlatsor bemutatása (pl.: bemelegítő gyakorlatok, az artikulációs biztonságot és pontosságot fejlesztő feladatok, szöveg ritmizálása)
Vers– és prózamondás Repertoárból való vizsga:
A tanuló repertoárjából választott három különböző hangulatú vers vagy próza előadása. A tanuló szabadon választott tíz művel készül (vers, monológ, prózai mű részlet vegyesen, lehetőleg különböző hangulatú szövegek). A vizsgán a tanulónak a vizsgabizottság által választott műveket kell előadnia.
Ismeretlen szöveg értő megszólaltatása:
A tanuló a vizsgabizottság által hozott irodalmi anyagból – a helyszínen történő választás és rövid felkészülés után – értelmezett, bemutató felolvasást tart, s ezzel kapcsolatban kérdésekre is válaszol.

A vizsga értékelése
– Beszédtechnikai ismeretek – A tudás technikai szintje
– A megvalósítás pontossága
– Természetes, oldott artikuláció és középhang – Választott szövegek előadása
– Szövegválasztás (önismeret és önértékelési szint)
– Értelmezés (a szövegek gondolati és érzelmi síkjai, az előadás építkezése) – Előadásmód (kiállás, jelenlét, közvetítő erő, előadói készségek)
– Elméleti felkészültség – Helyes nyelvhasználat
– Ismeretlen szöveg előadása:
– A felolvasás gördülékenysége – A szöveg értő megszólaltatása
– A szöveg alaphangulatának közvetítése – Helyes nyelvhasználat

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök Alapvető fénytechnika
CD–lejátszó vagy magnó
Tévé, videó– vagy DVD–lejátszó
CD–k, DVD–k , videofelvételek neves előadóművészek előadásaiból Hang–, zörej–, és zajkeltő eszközök

MOZGÁS ÉS TÁNC

A tantárgy célja a tanulók testtudatának kialakítása és fejlesztése, a mozgással történő önkifejezés fejlesztése, a testbeszéd, mint nyelv tanulmányozása, az alapvető mozgástechnikai elemek megismertetése és elsajátíttatása. A folyamatos fejlesztés eredményeképpen a tanulók legyenek képesek színházi helyzetekben megvalósuló, mozgásra, táncra épülő feladatok ellátására.
A tantárgy feladata elérni, hogy a tanulók megtapasztalhassák egyéni vagy csoportos mozgásokra, illetve táncra épülő gyakorlatok elvégzésével fizikai jelenlétük lehetőségeit, a mozgásban fellelhető szabadságérzetet, a test alkalmassá tételét különböző érzelmi állapotok és helyzetek megjelenítésére.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal*
– a mozdulat indításának, megállításának lehetőségeit
– a futásos és térérzékelő gyakorlatok és játékok típusait – a verseny– illetve körjátékok különböző fajtáit *Fejlessze a tanulók*
– mozgásintenzitását
– mozgáskoordinációját – koncentrációját *Ösztönözze a tanulókat*
– önmaguk testének megismerésére
– a különböző típusú feladatok pontos végrehajtására – a mozgás örömének megtapasztalására
– a kis– és nagyobb csoportban végzett játékokban való részvételre – a játékokban rejlő kreativitás kibontására

Tananyag
Indítás–megállítás gyakorlatok
– Az indítás és megállás különböző tempóban, helyzetben, magasságban történő gyakorlása versenyjátékok, illetve szituációs játékok segítségével (pl.: tapsos fogó, csendkirály típusú játékok, a kettős körben történő páros fogók)

Versenyjátékok, különböző típusú fogó játékok
– Nehezített fogó és üldözéses játékok, gyermekjátékok nehezített változatai (térbeli, szabálybeli átalakítással) a megfelelő intenzitású jelenlét megteremtésére

Speciális futásos és kikerüléses gyakorlatok
– Hosszabb távú, ritmus és irányváltásos futások, erdő (álló társak között) és testrész–vezetéses (pl.: egyik, majd másik kar, mellkas, fej) futások

Egyensúly játékok
– Toló és húzó mozdulatok játékos formában (pl. „bogozó”, sószsákot cipelő, Gólya viszi...), ilyen játékhelyzeteket tartalmazó gyakorlatok

Népi játék, tánc
– Körjátékok, ügyességi játékok: különböző fogócskák (terpesz–, fészek–, láncfogók), ritmusjátékok (egyenletes lüktetés erősítése, tempótartási gyakorlatok), egyszerű ugrásgyakorlatok ugrós zenére, különböző támaszhelyzetekben

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a versenyjátékok szabályrendszerét
– a gyakorlatok megértéséhez szükséges szakszavakat *Legyenek képesek*
– a megismert játékok szabályszerű elvégzésére – csoportos feladatokban való részvételre
– az egyensúlyra és irányváltásra épülő feladatok pontos elvégzésére

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal*
– a bemelegítéshez szükséges játékformákat
– a dinamikus elmozdulásban rejlő lehetőségeket – a gyakorlatok egymásra épülésének lehetőségeit
– népi játékok, illetve lánc– és körjátékok egyes fajtáit, az ugrós táncok alaptechnikáit *Fejlessze a tanulók*
– mozgáskoordinációs készségét – koncentrációs készségét
– fizikai képességeit–kondícióját, rugalmasságát *Ösztönözze a tanulókat*
– a csoportos feladatokban való koncentrált részvételre – a különböző típusú feladatok pontos végrehajtására – partnerekkel való együttműködésre
– kis csoportokban történő tevékenységre – a kreatív képességek kibontakoztatására
– a közös játék örömének megtapasztalására, felismerésére, tudatosítására

Tananyag *Bemelegítő játékok*
– Összekapaszkodó, egymás elérésére törekvő, érintés elől elhúzódó, a gimnasztika gyakorlatait játékos szituációba tevő gyakorlatok

Futásos gyakorlatok
– A bemelegítés szempontjából meghatározó gyakorlatok szituációs formában, különböző tempójú, karakterű és funkciójú futástípusok használatával

Egyensúly– és vezetéses gyakorlatok
– Egyensúlygyakorlatok támasz– és fogásos helyzetekben, vezetéses gyakorlatok kéz, fej, valamint fogásváltásos irányítással

Népi játék, tánc
– Utánzó (pl.: állatutánzó) játékok, párválasztó–játékok, népi gyermekjátékok, lánc és körformák a táncban; ugrós táncok alaptechnikái; csoportosan a közösségi táncélmény megszerzése (pl. ugrós táncok alapmotívumaival, cifrák, lengetők)

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a csoportos futás–, egyensúly– és bizalomgyakorlatok szabályait – a népi gyermekjátékok menetét
Legyenek képesek
– a megismert játékok szabályszerű elvégzésére
– a dinamikus, irányváltásos feladatokban való részvételre – az egyensúly gyakorlatok koordinált elvégzésére

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal*
– a talajfogás különböző módozatait
– a bizalomgyakorlatokban való részvétel szabályait és lehetőségeit
– a testközéppont használatának, a mozgás azon keresztül való vezetésének lehetőségeit – a gyakorlatok egymásra épülésének különböző lehetőségeit
– ugrós táncok motívumfűzéseinek lehetőségeit *Fejlessze*
– a tanulók biztonságát a talajfogás, eséstechnika, illetve a négy végtag egyenlő értékű használatát kívánó gyakorlatok végzése során
Ösztönözze a tanulókat
– a csoportos feladatokban való koncentrált részvételre – a különböző típusú feladatok pontos végrehajtására – a mozgásból fakadó élmény megtapasztalására

Tananyag *Bemelegítő játékok*
– A gimnasztika életkornak megfelelő gyakorlatait játékos szituációba tevő gyakorlatok

Futásos gyakorlatok
– Szituációs formában különböző tempójú, karakterű és funkciójú futástípusok használatával; testrészvezetéses futások, páros fogó, vezetőt követő, ún. kígyózó futás

Állatmozgások, középmagasságú mozgások
– Különböző mozgáskarakterek elsajátítása, illetve ezeken keresztül a négy végtag egyenrangú, a testközéppont által vezérelt, koordinált használata; majom– és macskakarakterű mozgáselemek elsajátítása

Bizalomgyakorlatok
– Egymás és önmaguk elfogadását célzó, dőléses, billenéses, haladásos helyzetekben történő gyakorlatok, partner–felismeréses játékok csukott szemmel

Mozgássorok, motívumsorok felépítése
– Állatmozgások, középmagasságú mozgáselemek motívumainak sorba fűzése, elemsorrá fejlesztése

Tánc
– Térbeli elmozdulás lehetőségei ugrós motívumokkal – Ugrós táncok motívumfűzései: szólóban, párban

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a tanult gyakorlatok technikai elemeit és egymásra épülésük lehetőségeit – a tanult néptánc alaptechnikák elemeit és fűzésük lehetőségeit
Legyenek képesek
– a mozgástechnikai elemek harmonikus elvégzésére – a magasságszintek rugalmas váltására
– az állatmozgások koordinált végrehajtására – a táncelemek stílusos reprodukálására

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal*
– a térbeli elmozdulás horizontális és vertikális irányú lehetőségeit – a mozdulat lassításának technikai összetevőit
– a kórusmozgásban való részvétel lehetőségeit
– a párválasztó játékokat, illetve a páros és ugrós–legényes táncok alapelemeit, technikáját
Fejlessze a tanulók
– térérzékelését
– egyensúlyérzetét és koordinációs képességét – mozgásmemóriáját
Ösztönözze a tanulókat
– a részletgazdag mozgástechnikai munka elvégzésére – a különböző típusú feladatok pontos végrehajtására – egyéni és csoportos munkában való részvételre
– a mozgásból fakadó élmény megtapasztalására

Tananyag
Tér– és helyzetérzékelő gyakorlatok
– A térirányok, a színpadi tér felosztásának ismerete, „üres" tér kitöltésének, a tér mindhárom dimenziójában való elmozdulás képességének megteremtése, csukott szemes és az ún. Vezetéses gyakorlatokon keresztül a tér érzetének, érzékelésének fejlesztése

Egyensúly– és lassított mozgás–gyakorlatok
– Az egyensúlyérzék fejlesztése, a lassú, súlyáthelyezéses mozgások billenés nélküli vezetése, páros, csoportos gyakorlatokban a súlyáthelyezés, súlyfelvétel, s a különböző támaszhelyzetek gördülékeny megoldása, a súly és erőegyensúly megteremtése

Kórusmozgások
– Csoportos gyakorlatban különböző mozdulatok, mozgáselemek, tánc és/vagy mozgás-kombinációk szinkronban történő elvégzése, a közös elmozdulások közben a helyes irányok, a mozgáskarakter és ritmus megtartása, az egységes mozgáskép kialakítása

Tánc
– Táncba hívó játékok (pl. hajlikázó) – Párválasztó játékok
– Páros táncok
– Ugrós–legényes táncok

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a tanult feladatok technikai összetevőit – az érintett feladatok szakkifejezéseit
– az ugrós–legényes táncok alapjait *Legyenek képesek*
– a tánc– és mozgástechnikai elemek figyelemvezetési pontok mentén történő elvégzésére – az egyéni és csoportos térbeli elmozdulásban rejlő lehetőségek alkalmazására
– különböző típusú tánc– és mozgástechnikai feladatok stílusos bemutatására

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal*
– a test egyes részeinek függetlenített mozgatásából adódó lehetőségeket – a bizalomgyakorlatokban rejlő technikai lehetőségeket
– a karaktermozgás kialakításának és működtetésének technikai alapelemeit – ritmusképletek mozgásban történő alkalmazásának lehetőségeit
– az eszközös táncok technikai felépítését
– a hétköznapi mozgásformák pontosításának, motívumsorba rendezésének lehetőségeit
Fejlessze a tanulók
– mozgástechnikai és ritmikai képességét
– mozgásának intenzitását és dinamikáját – mozgásmemóriáját
Ösztönözze a tanulókat
– a részletgazdag mozgástechnikai munka elvégzésére – a különböző típusú feladatok pontos végrehajtására – egyéni és csoportos munkában való részvételre
– a mozgásból fakadó dinamikai és ritmikai lehetőségek megtapasztalására

Tananyag *Analitika, izoláció*
– A test részeinek elkülönítéses mozgatása, egymástól való függetlenítése, a feszítés és lazítás lebontása kisebb „egységekre”

Bizalomgyakorlatok
– Partner talajra kísérése dőléses, billentéses helyzetből – Talajra kíséréses elemek gyakorlatsorba fűzése

Lépés– és járásgyakorlatok
– Karakterformák keresése járásgyakorlatokon keresztül
– A gerinc mozgatása törzshullám–gyakorlatokon keresztül
– Láb– és kar–gyakorlatok plasztikus lehetőségeinek kibontása

Ritmika
– Alapfokú ritmusgyakorlatok
– Ritmusgyakorlatok lépésanyagban és tapssal – Többszólamúság a ritmusban
– Adott mozgásanyag ritmizálása, motívumépítés megadott ritmusképletre

Tánc
– Eszközzel járt táncok (pl. bot, üveg, seprő, párna, kendő, kalap)
– Páros táncviszony, szoros összekapaszkodás (pl. a csárdás alaptechnikáival)

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a tanult gyakorlatok technikai tulajdonságait
– az érintett feladatok szakkifejezéseit, irányelveit – az eszközös és páros táncok technikai alapjait *Legyenek képesek*
– a tánc– és mozgástechnikai elemek ritmikailag és dinamikailag pontosított elvégzésére – karaktermozgások elvégzésére
– egyszerű mozgáselemek, technikai gyakorlatok pontosítására, s motívumsorba rendezésére

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal*
– a gyakorlatfűzések megtervezésének szabályait, és szerepét a színházi munkában – a színpadi mozgások gyakrabban használt elemeit, technikai jellemzőiket
– a nehezített körülmények között végzett bizalomgyakorlatok biztonságos végzésének feltételeit
– a párban végzett tánchelyzetek esetén az egymásra hatás, valamint a megfelelő tónus megteremtésének technikai összetevőit
Fejlessze a tanulók
– bátorságát és akaraterejét
– mozgásának precizitását, részletgazdagságát
– koncentrációját az egyénileg, illetve páros, csoportos helyzetekben végzett gyakorlatokban
Ösztönözze a tanulókat
– részletgazdag mozgástechnikai munka végzésére
– különböző típusú technikai feladatok pontos végrehajtására – egyéni és partnerrel történő munkában való részvételre
– mozgásgyakorlatokban rejlő lehetőségek kreatív kibontására

Tananyag *Gyakorlattervezés*
– Különböző típusú gimnasztikus és egyéb bemelegítő gyakorlatok gyakorlatsorrá fűzése, a színházi feladatnak megfelelő bemelegítő mozgássor megtervezése és elvégzése

Bizalomgyakorlatok
– A korábbi gyakorlatkör továbbfejlesztése nehezebb, nagyobb koncentrációt és fizikai aktivitást követelő feladatokkal (zuhanásos helyzetek, illetve tempóból történő változatok)

Technikai előkészítés (a tánc– és mozgásszínházi táncokhoz)
– Talaj – és egyensúlygyakorlatok, támasz– és gördülés elemek páros helyzetekben – Lépés és forgásgyakorlatok, táncanalitika

Tánc
– Kollektív táncformák (pl. moldvai táncokon keresztül), ahol a dallamorientált zenei illeszkedés és a csoporttáncolás adta lehetőségek érvényesülnek)
– A testen megjelenő többszólamúság (pl. kéz, láb mozgásának különválasztása)

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a tanult fizikai gyakorlatok végrehajtásának technikai, elméleti szempontjait – az érintett feladatok szakkifejezéseit, irányelveit
– kollektív táncformák technikai alapjait *Legyenek képesek*
– különböző karakterű gyakorlatsorok memorizálására és koncentrált végrehajtására – attraktív mozgástechnikai feladatok biztonságos és kellően pontosított bemutatására
– partnerrel végzett tánctechnikai feladatok kellő figyelemmel és érzékenységgel történő elvégzésére

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék
– a feldolgozott mozgásgyakorlatok és táncok jellemzőit, típusait

– az alapvető mozgásművészeti szakkifejezéseket (pl. ritmus, dinamika). *Legyenek képesek*
– a mozgásgyakorlatok és/vagy táncok egyéni és csoportos koncentrált és pontos elvégzésére,
– a gyakorolt és rögzített mozgássorok, koreográfiák bemutatására, előadására
– az adott színházi helyzetnek megfelelő mozgásszínházi eszközök megválasztására, – karakterábrázolásra a mozgás és tánc eszközeivel,

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama Mozgás és tánc
– egyéni produkció 2–3 perc
– csoportos produkció 10–20 perc

A vizsga tartalma
Lépés–, járás–, futás–, ugrás–, esés–, talaj–, emelés– és támaszgyakorlatok, dinamikai gyakorlatok, tánclépések, illetve a koreográfiák köréből a szaktanár segítségével kiválasztott és összeállított produkció

A vizsga értékelése
– Mozgás– és táncgyakorlatok ismerete, gyakorlati alkalmazása különböző szituációkban
– A feladatok végrehajtásának pontossága, minősége (mozgáskoordináció, ritmika, dinamika, térhasználat, koncentráció, együttműködés)

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal*
– a pantomim technikai elemeinek elsajátíttatásán keresztül a karaktermozgások, az izolált végtagmozgatás, illetve mozgatott testrész figyelemvezető képességének attribútumait
– a karaktermozgás kialakításának és működtetésének technikai alapelemeit
– a hétköznapi mozgásformák pontosításának, motívumsorba rendezésének lehetőségeit
Fejlessze a tanulók
– izolációs képességét, testtudatát
– jelenlétét tánc– és mozgástechnikai helyzetekben – mozgásmemóriáját
Ösztönözze a tanulókat
– a részletgazdag mozgástechnikai munka elvégzésére – a különböző típusú feladatok pontos végrehajtására
– elmélyült, részletgazdag tánc– és mozgásfeladatok elvégzésére, elemzésére
– az összetett mozgásformák egymásra épülő gyakorlatokon keresztül történő elsajátítására

Tananyag
Eséstechnika, előkészítő akrobatikus gyakorlatok
– Gurulás előre–hátra, támasz– és billenésgyakorlatok, kéz– és fejállás, kézen átfordulás oldalra, illetve ezek gimnasztikus előkészítése; talajfogás csúsztatással, eséstechnika előkészítés leforgásos, féltérdre érkezéses, kigördüléses módon

Színházi akrobatika
– Esés és zuhanás, pofon, ütések, színházi verekedés, tárgyhasználat

Pantomim alapgyakorlatok
– A pantomim testtechnikája, különös tekintettel az erőgyakorlatokra (húzás, tolás, emelés), illetve az előkészítésben szereplő izolációra, feszítés–technikára és járásgyakorlatokra

Jelenlét–gyakorlatok
– A koncentráció mozgó testre (testrészre) való irányításának fejlesztése, erősítése a néző irányított figyelmének megragadása érdekében
Tánc
– Nemi identitást erősítő táncformák (lánytáncok, pl. karikázók; férfitáncok, pl. legényesek) – A keringő alaplépéseinek, tánctechnikájának elsajátítása

Alapfokú mozgástervezési gyakorlat
– Egyszerű mozgáshelyzetek tervezése és rögzítése, a tempó, dinamika pontosítása, a gyakorlat szituációba helyezése, illetve bővítése motívumsorrá; hétköznapi mozgáshelyzetek pontosítása, motívumsorrá tervezése

Karaktermozgások
– A mozdulat szélesítésén, torzításán keresztül megközelített karakterizálás motívumok egymásután illesztésével, a szélsőségesen „fogalmazott" gesztusok belső ritmizálásával, az egymásból nem következő elemek találkoztatásakor kialakuló sajátos stílus megteremtésével

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a tanult gyakorlatok technikai tulajdonságait
– az érintett feladatok szakkifejezéseit, irányelveit – a tanult táncformák technikai alapjait
Legyenek képesek
– a pantomim, illetve hétköznapi mozgások elemeinek ritmikailag és dinamikailag pontosított, jelenléttel bíró, koncentrált elvégzésére
– tánctechnikai elemek helyes elvégzésére – karaktermozgások elvégzésére
– egyszerű mozgáselemek pontosítására, s motívumsorba rendezésére

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal*
– különböző tánctípusok és mozgásszínházi táncok alapelemeit, ezek szabályrendszerét
– a zene és a mozgás viszonyát, működésük, belső szerkezetük azonosságait és különbözőségeit
– rövidebb lélegzetű mozgásetűd összeállításának lehetőségeit *Fejlessze a tanulók*
– képességét az elmélyült, koncentrált munkára, különböző mozgáshelyzetekben, az alkotó folyamatban
– színházi jelenlétét tánc– és mozgástechnikai helyzetekben – mozgásmemóriáját
Ösztönözze a tanulókat
– a részletgazdag mozgástechnikai munka elvégzésére – a különböző típusú feladatok pontos végrehajtására
– önálló, a mozgás elemző, részletező végrehajtásából adódó gondolkodásra, a feladattal szembeni szándék megszületésére, kialakulására
– improvizatív és rögzített tánc– és mozgásszínházi alkotó folyamatokban való részvételre

Tananyag
Kontakt tánc előkészítés
– Alapgyakorlatok talajon, egyensúlyi– és támaszhelyzetek párban, illetve tárgyhasználattal, partnervezetéses gyakorlatok ellentartással, talajra kísérés súly elvezetéssel; alapfokú kontakt tánc– és mozgásszínházi technikák elsajátítása

Emelések
– Statikus és lendületből történő emelések az egyszerűbb emeléstechnikák felhasználásával, futólagos emelések lendület elvezetéssel

Zenés improvizáció
– Improvizáció megadott mozgástechnikai eszköztár, illetve szabad intuíció alapján, különböző stílusú és karakterű zenékre; rögzített mozgásanyag, motívumsor alkalmazása több, egymástól erősen eltérő zenemű felhasználásával

Rögzített improvizációra épülő mozgásetűd
– Az előzőleg tánc– és/vagy mozgástechnikai szempontból, előkészített, szituációkra, jelenetekre bontott alapanyag improvizatív feldolgozása és rögzítése, majd előadássá szerkesztése

Tánc
– A reneszánsz tánchagyományokat hordozó forgatós alapú páros táncfajták elemei, különös figyelemmel a tartás–ellentartás technikájára (pl. mezőségi páros táncok)
– A tangó alaplépéseinek, forgástechnikájának elsajátítása

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a tanult technikák működésének elemeit és tulajdonságait – az érintett feladatok szakkifejezéseit, irányelveit
– a tanult táncformák technikai alapjait *Legyenek képesek*
– különböző tánctípusok és mozgásszínházi folyamatok ritmikailag és dinamikailag pontosított, jelenléttel bíró, koncentrált elvégzésére
– eltérő karakterű zenei motívumok atmoszférájának, ritmikai és dinamikai világának megfelelő mozgás– és tánc elemek alkalmazására

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal*
– a mozgás– és táncszínház időkezelésének lehetőségeit, a pillanat kiemelésére, elmélyítésére irányuló megoldások technikai összetevőit
– a maszk jelentését és jelentőségét a mozgásszínházi munkában *Fejlessze a tanulók*
– képességét az elmélyült, koncentrált munkára, a lassú színházi, s a maszkos technikákat alkalmazó munkában
– jelenlétét tánc– és mozgástechnikai helyzetekben – kreativitását a tánc– és mozgásszínház terén *Ösztönözze a tanulókat*
– a részletgazdag tánc– és mozgásszínházi munka elvégzésére
– a különböző típusú tánc– és mozgásszínházi helyzetek intenzív, erőteljes jelenléttel bíró megjelenítésére
– a színházi értékű tánc– és mozgásszínházi tevékenységben való részvételre

Tananyag
Szimbolikus pantomim mozgások
– Lebegés, repülés, úszás, a talajtól való elszakadás mozgásai, s ezek szimbolikus megjelenítési formája

Lassított mozgás – lassú színház
– A folyamatok sűrítésén, motívumtöredékek kiemelésén alapuló, a mozdulatok billenés nélküli, súlyáthelyezéses vezetésére vonatkozó gyakorlatok

Maszkos gyakorlatok
– Az arc mimikájának „maszkos" lehetőségeitől a festett maszkon át a kultikus maszkok használatáig terjedő lehetőségek megtapasztalása; a test idomulása a maszkos játékban, a maszk formáló, irányító ereje a mozdulatokban

Improvizáció és mozgástervezés
– Adott szituációra, esetleg technikai eszköztárra tervezett gyakorlat, amely rövid motívumokra, sűrű, pontosan „fogalmazott" mozdulatokra épül
– Az improvizáció elemeinek rögzítése motívumsorokká – rögzített motívumsorok ritmikai és szerkezeti tagolása *Tánc*
Párban járt táncok, forgatós alaptechnikák felhasználásával történő improvizációs gyakorlatok

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a tanult mozgás rendszerek működésének jellegzetességeit és alapelveit – az érintett területek szakkifejezéseit, tematikáját
Legyenek képesek
– különböző tánc– és mozgásszínházi folyamatok pontosított, jelenléttel bíró, koncentrált elvégzésére
– a mozgás világában jelentkező időkezelési lehetőségek használatára és értelmezésére – a tanult táncformák technikai alapjainak alkalmazására

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal*
– a mozgás színházi értékű megjelenítő képességének lehetőségeit a gesztusok pontosítása, értelmezése, s érzeteinek működtetése révén
– a mozgásszínházi előadás létrehozásának dramaturgiai, formai és szerkesztési elveit, a technikai környezet meghatározása mellett
Fejlessze a tanulók
– képességét a belső állapotok és viszonyok megjelenítése terén – jelenlétét tánc– és mozgásszínházi helyzetekben
– színészi képességeit a mozgásszínházi, s általában a nonverbális munkában *Ösztönözze a tanulókat*
– a részletgazdag tánc– és mozgásszínházi munka elvégzésére
– a különböző típusú tánc– és mozgásszínházi helyzetek intenzív, erőteljes jelenléttel bíró megjelenítésére
– mozgásszínházi előadás elkészítésében, s annak bemutatásában való alkotó részvételre

Tananyag

Rövid lélegzetű, motívumokra épülő táncanyag tervezése

– Egyénileg megalkotott és bemutatott, tömör fogalmazású motívumok felhasználásával készített koreográfia, gesztus értékű mozdulatokban megjelenő koreográfia

Mozgásszínházi előadás

– Egy adott, mozgásszínházi szempontból elemzett, szerkezetileg, formailag, eszközeit tekintve előkészített alapanyag adaptációjának elkészítése csoportos formában

Követelmények

A tanulók ismerjék

– a tanult mozgás rendszerek működésének jellegzetességeit és alapelveit – az érintett területek szakkifejezéseit, tematikáját

– a mozgás és tánc világának helyét és lehetőségeit a színházi munkában, a színházi típusú alkotófolyamatokban

Legyenek képesek

– a tánc– és mozgásszínházi működés mozgástechnikai, mozgástervezési és szerkesztési elemeinek alkalmazására és igényes működtetésére

– színházi jelenetek, adott szituációk, illetve valamely tematika mentén indított improvizáció színházi értékű megjelenítésére, ill. elvégzésére a test nyelvén, a korábban tanult technikák szabad alkalmazása, minőségi működtetése révén

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék

– a mozgástréning szerepét a megfelelő próbaállapot elérésében – a mozgás, tánc és a pantomim szerepét a színházi munkában

– néhány néptánc, történeti és kortárs tánc–, valamint mozgásszínházi stílust – a tánc– és mozgásszínházi előadás elemzésének néhány szempontjait

– a mozgásszínészi alkotómunka főbb összetevőit, fázisait és menetét *Legyenek képesek*

– egy adott színházi feladatnak megfelelő mozgástréning, mozgássor, tánc vagy koreográfia előadására, bemutatására, esetleg összeállítására

– a különböző tánc– és mozgásszínházi technikák tudatos alkalmazására

– a pantomim testtechnikájának és karakterábrázolásának egyszerű alkalmazására – színészi jelenlét felmutatására mozgásszínészi játékban

– tánc– és mozgásszínházi előadások elemzésére és értékelésére

– rendezői instrukció követésére, az adott szituáció mozgásban történő megoldására

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama Mozgás és tánc

– etűd 3–5 perc

– előadás 15–30 perc

A vizsga tartalma

A gyakorlati vizsga két részből tevődik össze: Etűd

Az etűd egyéni vagy 2–3 fős mozgás– illetve táncszínházi vagy pantomim technikai produkció lehet.
A mozgás– és táncszínházi etűd rögzített improvizációval készülhet.
Az etűdben a tanulónak egyéni feladatokat kell végrehajtania oly módon, hogy tanulmányai során megszerzett képességeiről, jártasságáról számot tudjon adni.
Csoportos előadás
Az előadás választott irodalmi mű vagy zenemű mozgás– és táncszínházi adaptációja lehet. Az előadásban a tanulónak egyéni és csoportos feladatok végrehajtásával kell közreműködnie oly módon, hogy tanulmányai során megszerzett képességeiről, jártasságáról számot tudjon adni.

A vizsga értékelése
– A gyakorlatok, táncok illetve játékok ismerete
– A produkció végrehajtásának pontossága, minősége, intenzitása (mozgástechnika, ritmika, dinamika, térhasználat, karakterábrázolás, színpadi jelenlét, koncentráció, együttműködés)

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök Egészalakos tükör
CD–lejátszó vagy magnó
Tévé, videó– vagy DVD–lejátszó Videokamera
A gyakorlatokat, improvizációkat, etűdök vagy előadások létrehozását segítő CD–k, DVD–k
Tornaszőnyeg

ZENE ÉS ÉNEK

A tantárgy célja az ösztönönös zenei készségek fejlesztésével a biztos hangképzésen alapuló éneklés, valamint az egyszerűbb ritmus– és dallamhangszerek használatának elsajátítása.
Cél, hogy a tanuló a zeneirodalom kiemelkedő szemelvényein keresztül megismerjék a zenei stíluskorszakokat és azok jellemző műfajait, különös tekintettel a zenés színházi műfajokra és a zene színházi felhasználásának lehetőségeire.
A tantárgy feladata elérni, hogy a tanuló számára természetessé váljanak a zenei megnyilvánulási formák, és hogy képessé váljon a dramatikus tevékenységek során azok kreatív alkalmazására.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal*
– a magyar népdalkincs néhány régi hiedelmet őrző dalát és szokásdallamát – néhány, a tanulók életkorának megfelelő vers megzenésített változatát
– a negyed (tá) és a nyolcad (ti–ti) fogalmát – a felelgetős és a kánon éneklést
– az egyszerűbb ritmushangszereket
– egyes, a dramatikus játékokhoz alkalmas zeneművek részleteit *Fejlessze a tanulók*
– tiszta éneklését – ritmusérzékét
– tempóra vonatkozó megfigyelési képességét – ritmus– és dallamimprovizációs képességét *Ösztönözze a tanulókat*
– a felszabadult éneklésre
– minél több dal elsajátítására – egyéni és csoportos éneklésre
– különböző ritmushangszerek kipróbálására – egyszerű dallam és ritmus rögtönzésére

Tananyag
Beéneklő gyakorlatok
– Szillabikus, kis hangterjedelmű szöveges gyakorlatok

Egyszólamú éneklés
– Gyermekjátékdalok és szokásdallamok (pl.: naphívogatók, esőhívogatók, lucázás, regölés) – Énekelt versek (megzenésített, a tanulók életkorának megfelelő gyerekversek)

Többszólamú éneklés – Népdalkánonok
– Egyszerű dallamokhoz vokális dudakíséret
– Énekelt versek (megzenésített, a tanulók életkorának megfelelő gyerekversek)

Énekes improvizáció
– Dallamvisszhang–játék
– Versek megszólaltatása kis hangterjedelmű, a tanulók által rögtönzött dallamokkal, énekbeszéddel

Ritmusgyakorlatok
– Saját légzés, szívdobogás ritmusának megszólaltatása – Mozgás közben egymás tempójának átvétele
– Különböző mozgással tempóérzék fejlesztése

– Egyenletes lüktetés, illetve dal– vagy versritmus hangoztatása – Ritmusvisszhang–játék (mozgással és/vagy hangszerrel)

Dramatikus játékok, gyakorlatok
– Csendjáték, mozgáskoncentrációs gyakorlatok
– A környezet hangjainak megfigyelése, utánzása a környezet tárgyaival, ritmushangszerekkel
– Dallamhoz mozgásformák keresése, dallamok előadásmódjának mozdulatokkal való megismétlése

Zenehallgatás
– Állatok ábrázolása a zenében
– Különböző karakterű táncok (a klasszikus zenében)
– Népzenei felvételek (különböző tájegységek táncdallamaiból)

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a tanult hiedelmet idéző és szokásdallamokat – a tanult énekelt verseket
– a negyed, nyolcad ritmusképletet
– a hallgatott zeneművek szerzőjét, címét *Legyenek képesek*
– csoportban adottságaiknak megfelelően énekelni
– az egyenletes lüktetés ill. dal– vagy szövegritmus hangoztatására – a hallott zenemű karakterének megfelelő mozgásos lekövetésre

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal*
– a magyar népdalkincs néhány, a felnőtt élet szokásait utánzó gyermekjátékdalát és szokásdallamát (pl. párválasztók, lakodalmasok, altatók)
– néhány, a tanulók életkorának megfelelő vers megzenésített változatát
– az egyszerű felelgetős és kánonban énekelhető dalok további szemelvényeit – a szinkópa ritmusképletet
– egyes, a gyermekvilághoz, ismert mesékhez köthető klasszikus művek részleteit *Fejlessze a tanulók*
– tiszta és bátor éneklését – többszólamú éneklését
– ritmus– és dallamimprovizáló képességét
– zene és mozdulat összekötésére irányuló képességét *Ösztönözze a tanulókat*
– a felszabadult éneklésre
– minél több dal elsajátítására – improvizálásra
– zenéhez kötődő szabad mozgásra
– a zenei megnyilvánulásokban való minél aktívabb részvételre

Tananyag
Beéneklő gyakorlatok
– Közepes hangterjedelmű szöveges gyakorlatok, hajlítással is

Egyszólamú éneklés
– Gyermekjátékdalok (felnőtt élet szokásait utánzó játékok, pl. párválasztók) – Szokásdallamok (pl. lakodalmas)
– Énekelt versek (pl. évszakokhoz, természeti jelenségekhez kapcsolódó költemények megzenésített változatai)

Többszólamú éneklés – Egyszerűbb kánonok – Énekelt versek

Énekes improvizáció
– Hangszín– és hangmagasság változtatására irányuló játékok, gyakorlatok – Dallamhangok, rövid dallamok éneklése dinamikai váltásokkal
– Adott prózai vagy verses szövegre megadott skálán dallamimprovizáció

Ritmusgyakorlatok
– Egész test mint hangszer használata (taps, dobbantás, térd, csettintés)
– Egyszerű ritmusosztinátók különböző testhangzásokkal és ritmushangszerekkel – Rezonáló deszkalap mint hangszer (szekrény, pad, szék)

Dramatikus játékok, gyakorlatok
– Különböző zeneművek hangulatának visszaadása mozgással – Mímes játékok (hangszerek megszólaltatása, zenekar)

Zenehallgatás
– Karakterek ábrázolása a zenében
– Népzenei felvételek (szokásdallamok, pl. lakodalmas)

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a tanult gyermekjátékdalokat és szokásdallamokat – a tanult énekelt verseket
– a szinkópa ritmusképletet
– a hallgatott zeneművek szerzőjét, címét *Legyenek képesek*
– csoportban adottságaiknak megfelelően énekelni
– három, illetve négy hangból álló motívum improvizálására
– a zene hangulatának, karakterének visszaadására mozgással

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal*
– a magyar népdalkincs néhány, a karácsony és a Gergely–járás szokását őrző dallamát – néhány, életkoruknak megfelelő vers megzenésített változatát
– a triola ritmusképletet
– néhány ismert barokk zenei szemelvényt – a barokk tánctételek karakterét
– a barokk zene jellemző stílusjegyeit *Fejlessze a tanulók*
– tiszta éneklését
– többszólamú éneklési készségét – hangterjedelmét
– zenei memóriáját
– képességét a zenei történések értelmezésére, ismert történeten keresztül *Ösztönözze a tanulókat*
– a felszabadult éneklésre
– minél több dal elsajátítására – kánonéneklésre
– ritmushangszerek kreatív használatára – elmélyült zenehallgatásra
– a zenei stílusjegyek megfigyelésére
– a hallott zeneművel kapcsolatos gondolataik megfogalmazására

Tananyag
Beéneklő gyakorlatok
– Szöveg nélküli gyakorlatok, oktáv hangterjedelemig

Egyszólamú éneklés
– Szokásdallamok (karácsonyi magyar népénekek, Gergely–járás)
– Énekelt versek (a tanulók életkorának megfelelő költemények megzenésített változatai hangszeres kísérettel)

Többszólamú éneklés – Kánonok
– Quodlibet

Énekes improvizáció
– Dallamhang, egyszerű dallam zenei összetevőinek változtatása (időtartam, hangmagasság, hangerő, hangszín, szünetek) valamely kifejezni kívánt tartalom szolgálatában
– Adott prózai vagy verses szövegre egyszerű dallamimprovizáció a zenei összetevők változtatásával
– Felelgetős játék

Ritmusgyakorlatok
– Ritmusfelelgetős a tanult ritmusképletek alkalmazásával
– Ismert dallamra ritmusosztinátó rögtönzése a tanult ritmusképletek alkalmazásával

Dramatikus játékok
– Ismert eseménysor visszaadása némajátékkal, zenére, kisebb csoportokban
– *Zenehallgatás*
– Különböző hangulatú barokk zenei szemelvények

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a magyar népdalkincs néhány, a karácsony és a Gergely–járás szokását őrző dallamát – a tanult megzenésített verseket
– a triola ritmusképletet
– a barokk zene jellemző stílusjegyeit
– a hallgatott zeneművek szerzőjét, címét *Legyenek képesek*
– csoportban adottságaiknak megfelelően énekelni
– ismert történet mozzanatait a zenei fordulatokon keresztül követni – a triola ritmusképlet hangoztatására

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal*
– a magyar népdalkincs néhány betyárvilágot idéző dalát – további énekelt verseket
– az egyszerűbb dallamjátszó hangszereket – klasszicista zeneszerzők néhány dalát
– a klasszicista stílus jellemző jegyeit
– a klasszicizmus kiemelkedő zeneszerzőit
– ismertebb klasszicista zeneművek egyes részleteit *Fejlessze a tanulók*
– tiszta, kifejező éneklését
– többszólamú éneklési készségét
– karakterfelismerő képességét a zenében *Ösztönözze a tanulókat*

– a felszabadult, kifejező éneklésre – minél több dal elsajátítására
– a ritmus– és dallamhangszerek használatára
– a zenei elemeket bátran alkalmazó rögtönzésre – minél több klasszicista zenemű megismerésére

Tananyag
Beéneklő gyakorlatok
– Melizmatikus gyakorlatok

Egyszólamú éneklés
– A betyárélethez kötődő népdalok – Énekelt versek
– Ismert klasszicista dalok

Többszólamú éneklés – Klasszikus kánonok
– Könnyű kétszólamú énekek

Énekes improvizáció
– Dallam felépítése hangonként, csoportban
– Szöveg hangoztatása kánonban a zenei összetevők változtatásával, majd dallammal megismételve
– Hangszínjáték
– Adott prózai vagy verses szövegre megadott skálán dallamimprovizáció

Ritmusgyakorlatok
– Ismert dalhoz, zenerészlethez ritmusosztinátó rögtönzése az ismert ritmuselemekkel

Dramatikus játékok, gyakorlatok
– Karakterek megjelenítése ritmus– illetve egyszerűbb dallamhangszerekkel
– Különböző szituációknak megfelelő rövid párbeszéd improvizálása énekelve, ritmus– vagy dallamhangszerekkel

Zenehallgatás
– Jellemábrázolás a zenében
– Népzenei felvételek (betyárvilágot idéző dalok)

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a magyar népdalkincs néhány, betyárvilágot idéző dalát – a tanult énekelt verseket
– a tanult klasszicista dalokat
– a klasszicista stílus jellemző jegyeit
– a klasszicizmus kiemelkedő zeneszerzőit – az egyszerűbb dallamjátszó hangszereket – a hallgatott zeneművek szerzőjét, címét *Legyenek képesek*
– csoportban adottságaiknak megfelelően kifejezően énekelni – ritmus– és dallamhangszerekkel karaktereket ábrázolni
– a klasszicizmus stílusjegyeinek felismerésére

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal*
– a magyar népdalkincs néhány, az élet eseményeit idéző dalát, balladáját – romantikus zeneszerzők néhány dalát
– a romantika stílusjegyeit, különböző zenei formáit (kérdés–felelet, szóló–tutti, rondó) – ismertebb romantikus zeneművek egyes részleteit
Fejlessze a tanulók
– tiszta, bátor, a romantika dalainak megfelelő éneklését – többszólamú éneklési készségét
– improvizáló készségét a zenei formák terén
– kifejezési képességét a különböző hangulatok zenei eszközökkel történő visszaadása, illetve különböző zenék hangfelvételeinek – szituációhoz rendelése terén
Ösztönözze a tanulókat
– a romantikus dal stílusjegyeinek megfelelő éneklésre – minél több dal elsajátítására
– a romantikus zene néhány szemelvényének megismerésére – a hallott zene hangulatának megfogalmazására

Tananyag
Beéneklő gyakorlatok
– Mellrezonancia bekapcsolása
– Könnyű kétszólamú gyakorlatok

Egyszólamú éneklés
– Az élet eseményeihez kötődő népdalok (pl. katonadalok) – Balladák
– Romantika ismertebb dalai

Többszólamú éneklés – Romantika dalai
– Könnyű kétszólamú kórusművek

Énekes improvizáció
– Rövid lélegzetű zenei kompozíciók kitalálása, illetve improvizálása az összes zenei összetevő alkalmazásával
– Adott prózai vagy verses szövegre hétfokú (dúr, moll) skálán dallamimprovizáció

Ritmusgyakorlatok
– Különböző formák megkomponálása ritmushangszerekkel (kérdés–felelet, szóló–tutti, rondó)

Dramatikus játékok, gyakorlatok
– Mások által játszott jelenet „szinkronizálása” ritmus és/vagy dallamhangszerekkel – Különböző érzelmek, hangulatok megjelenítése rövid, improvizált dallamokkal

Zenehallgatás
– Történet a zenében
– Népzenei felvételek (az élet eseményeit idéző dalok, balladák)

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a magyar népdalkincs néhány, az élet eseményeit idéző dalát, balladáját – romantikus zeneszerzők egyes dalait

– a romantika stílusjegyeit, különböző zenei formáit (kérdés–felelet, szóló–tutti, rondó)
Legyenek képesek
– csoportban adottságaiknak megfelelően énekelni – a romantikus dalok kifejező éneklésére
– egy hallott zeneműre történetet kitalálni – a romantika stílusjegyeit felismerni

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal*
– a magyar népdalkincs néhány, a történelmi eseményekhez kötődő dallamát, balladáját – XX. századi zeneszerzők néhány, különböző stílusban írt dalát
– XX. századi költők egyes verseinek megzenésített változatát – a tizenhatod ritmusértéket
– a XX. század egyes jellemző stílusirányzatait *Fejlessze a tanulók*
– biztos légzéstechnikán alapuló éneklését
– értelmezési képességét a hallott zenemű üzenetének minél pontosabb megfogalmazásában – stílusirányzatok közötti eligazodását
Ösztönözze a tanulókat
– minél több dal elsajátítására
– a mondanivalót közvetítő éneklésre
– a hallott zeneművekkel kapcsolatos gondolataik megfogalmazására – a zenei elemek dramatikus helyzetekben történő kipróbálására

Tananyag
Beéneklő gyakorlatok
– Intenzív rekeszlégzés gyakorlása

Egyszólamú éneklés
– Történelmi eseményekhez kötődő népdalok (pl. verbunkosok, bujdosók, kuruc kori nóták) – Balladák
– Énekelt versek (XX. századi költők egyes verseinek megzenésített változata) – XX. századi zeneszerzők egyes dalai

Többszólamú éneklés
– Könnyebb két– vagy háromszólamú kórusmű

Énekes improvizáció
– Visszhangjáték tanulók által rögtönzött dallammal, ritmussal
– Adott prózai vagy verses szövegre hétfokú (dúr, moll) dallamimprovizáció a szöveg hangulatának figyelembe vételével

Ritmusgyakorlatok
– Tizenhatod ritmusértéket tartalmazó versek megszólaltatása ritmushangszerekkel

Dramatikus játékok, gyakorlatok
– Különböző karakterek megjelenítése szituációba helyezve dallam– vagy ritmushangszerekkel
– Hallott zenemű hangulatának megfelelő cselekmény kitalálása, eljátszása némajátékkal

Zenehallgatás
– A XX. századi stílusirányzatok szemelvényei
– Történelmi eseményekhez kötődő népzenei felvételek

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a magyar népdalkincs néhány, történelmi eseményekhez kötődő dallamát, balladáját – XX. századi zeneszerzők néhány dalát
– XX. századi költők tanult megzenésített verseit – a tizenhatod ritmusképletet
– a XX. század jellemző stílusirányzatait *Legyenek képesek*
– csoportban adottságaiknak megfelelően, az adott ének üzenetét közvetítve énekelni – az ismert zeneművekben az adott mű stílusjegyeit felismerni
– hallott zeneműre cselekményt kitalálni és megjeleníteni
– különböző karakterek szituációban történő megjelenítésére dallam– vagy ritmushangszerekkel

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék
– az egyszerűbb ritmusképleteket
– az egyszerűbb ritmus– és dallamhangszereket és azok használatát – a főbb zenei stílusokat és műfajokat
Legyenek képesek
– adottságaiknak megfelelően tiszta, kifejező, karakteres éneklésre – egyszerű ritmuskíséret rögtönzésére
– gondolataik, érzéseik megfogalmazására egy hallott zenemű kapcsán
– egyszerűbb zenei elemek kreatív alkalmazására a különböző dramatikus tevékenységek során
– a megismert zenei stílusok és műfajok jellemző jegyeinek felismerésére

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama Zene és ének
– csoportos gyakorlatsor vagy zenés színpadi etűd 10–15 perc – szólóéneklés vagy csoportos éneklés 2–3 perc

A vizsga tartalma
A zene és ének gyakorlati vizsga két részből tevődik össze. Csoportos gyakorlatsor
A csoportos gyakorlatsort a szaktanár állítja össze a csoport adottságainak figyelembe vételével:
– a ritmus–, metrum–gyakorlatok során a láb, a kéz és a metrikus ének/beszéd egymástól való függetlenítése
– az akusztikus drámagyakorlatokban ritmus– és/vagy dallamhangszerek segítségével egy akciósor lekövetése
Szólóéneklés vagy csoportos éneklés (3–4 fő)
A tanuló 8 különböző stílusú, szabadon választott dal előadásával készül. A dalanyag kiválasztásánál ügyelni kell a tanuló adottságainak szem előtt tartására. A vizsgán a tanulónak az általa választott két dalt kell bemutatnia: egy népdalt a capella és egy másik, egyéb műfajú dalt hangszeres kísérettel. Az előadásához igénybe vehető élő hangszeres kíséret, amelyről a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga értékelése
Gyakorlatsor: az elemek ismerete, pontos végrehajtása Akusztikus drámagyakorlatok: pontosság, kreativitás, kooperáció
Ének: tiszta intonáció, stílushű előadásmód, szövegérthetőség, prozódiai pontosság

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal*
– az opera műfajának jellemző stílusjegyeit
– a különböző korok operáinak jellemző zenei és színházi stílusjegyeit
– az opera műfaj kialakulásának jelentőségét a zene– és színházművészetben – a jelentősebb operaszerzőket
– néhány, az opera műfaját reprezentáló művet
– egyes librettók fontosságát és azok irodalmi kapcsolódását
Fejlessze a tanulók
– hangképzési technikáját
– többszólamú éneklési készségét
– képességét a zene és szöveg mondanivalójának előadásban történő érzékeltetésére
Ösztönözze a tanulókat
– az opera jellemző műfaji sajátosságainak megismerésére
– minél több opera, operarészlet megismerésére, értő, befogadó hallgatására – minél több operarészlet éneklésére
– a tanult részletek kifejező előadására – élő operaelőadás megtekintésére
– az elemző beszélgetésekben való aktív részvételre

Tananyag Opera
Beéneklő gyakorlatok
– Különböző hangulatú beéneklő gyakorlatok (dúr – moll) – Dinamika változtatása vezénylésre

Egyszólamú éneklés
– Operarészletek éneklése a karakterek figyelembe vételével (a tanulók által kényelmesen énekelhető hangnembe transzponálva)

Többszólamú és/ vagy csoportos éneklés
– Különböző operák szemelvényei (lehetőség szerint zongorakísérettel, a tanulók által kényelmesen énekelhető hangnembe transzponálva)

Énekes improvizáció
– Különböző karakterek megjelenítése beszédhanggal, majd énekhanggal – Opera szövegkönyvének részleteire dallamimprovizálás

Ritmusgyakorlatok
– A feldolgozni kívánt opera valamely szituációjához hanghatások megtervezése, illetve a szituáció hangszerekkel történő „eljátszása”

Dramatikus játékok, gyakorlatok
– Operarészlet szövegének prózai jelenetként való eljátszása

– Játék a hangokkal: hang hozzárendelése a szituációba helyezett karakterhez

Zenehallgatás
– Különböző korok operáinak részletei
– Élő előadás és/vagy DVD–felvétel megtekintése

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a különböző korok operáinak jellemző zenei és színházi stílusjegyeit – az opera jelentőségét a zene– és színházművészetben
– a jelentősebb operaszerzőket
– néhány, az opera műfaját reprezentáló művet
– egyes librettók fontosságát és azok irodalmi kapcsolódását *Legyenek képesek*
– az opera jellemző műfaji sajátosságait a hallgatott művekben felismerni – a tanult énekes szemelvények adottságaiknak megfelelő eléneklésére
– a megismert mű által közvetített gondolat, érzelem, hangulat megfogalmazására

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal*
– a daljáték, operett, musical jellemző zenei és színházi stílusjegyeit – a jelentősebb daljáték–, operett–, musicalszerzőket
– néhány, a daljáték, operett, musical műfaját reprezentáló művet *Fejlessze a tanulók*
– hangképzési technikáját
– többszólamú éneklési készségét
– stílus– és műfajelemző képességét *Ösztönözze a tanulókat*
– minél több mű megismerésére
– minél több dal, részlet eléneklésére
– a tanult szemelvények műfajnak és stílusnak megfelelő előadására – élő előadás megtekintésére
– az elemző beszélgetésben gondolatai megfogalmazására
– az improvizációkban és a dramatikus játékokban való aktív részvételre

Tananyag
Daljáték – Operett – Musical *Beéneklő gyakorlatok*
– Egyszerű két– és háromszólamú beéneklő gyakorlatok (dúr – moll)

Egyszólamú éneklés
– Daljáték–, operett–, musicalrészletek éneklése a karakterek figyelembe vételével (a tanulók által kényelmesen énekelhető hangnembe transzponálva)

Többszólamú és/vagy csoportos éneklés
– Különböző daljáték–, operett–, musicalrészletek szemelvényei (lehetőség szerint zongorakísérettel, a tanulók által kényelmesen énekelhető hangnembe transzponálva)

Énekes improvizáció
– Egyszerű énekes szemelvény eléneklése különböző változatokkal: szavakra bontva, szótagokra bontva, hangzókra bontva
többszólamú játékok az előzőek alapján (pl. kánonban, a szólamon belül szavakra bontva)

Ritmusgyakorlatok
– Ritmusgyakorlatok az ismert ritmuselemekkel, különböző metrumokban (2/4, 3/4, 6/8), egyszerű ritmushangszereken megszólaltatva

Dramatikus játékok, gyakorlatok
– Remake (mai változat) készítése az egyes művek kiválasztott jeleneteire
– Helyzetkomikum hanghatásokkal, hangszerekkel: a különböző zenei elemekben rejlő komikus hatás előidézése szituációba helyezve

Zenehallgatás
– A tanult daljátékok, operettek, musicalek vagy azok részletei – Élő előadás megtekintése

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a daljáték, operett, musical jellemző zenei és színházi stílusjegyeit
– a jelentősebb daljáték–, operett–, musicalszerzőket
– néhány, a daljáték, operett, musical műfaját reprezentáló művet *Legyenek képesek*
– a daljáték, operett, musical jellemző műfaji sajátosságait a megismert művekben felismerni
– a tanult énekes szemelvények adottságaiknak megfelelő eléneklésére
– a megismert mű által közvetített gondolat, érzelem, hangulat minél pontosabb megfogalmazására

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal*
– a rockopera jellemző zenei és színházi stílusjegyeit – a rockopera műfajának néhány kiemelkedő dalát
– népzenei és műzenei hagyományok hatását a rock– és a jazz zenére – különböző kultúrák zenei gondolkodásmódját
Fejlessze a tanulók
– hangképzési technikáját
– többszólamú éneklési készségét
– figyelemösszpontosítását a társas zenei megnyilvánulások során – zenei érzékenységét
– stílus– és műfajelemző képességét *Ösztönözze a tanulókat*
– improvizatív zenei megoldásokra
– az érzelmek zenei elemekkel történő kifejezésére
– a zenei kommunikáció alkotó módon való felhasználására
– különböző kultúrák színházi és zenei formáinak megismerésére

Tananyag
Rock opera – világzene – kultúrák párbeszéde *Beéneklő gyakorlatok*
– Tempóváltoztató gyakorlatok, melizmatikus gyakorlatok tempójának növelése – Hangképzés az egyéni sajátosságok figyelembe vételével

Egyszólamú éneklés
– Különböző kultúrák dalai és rockoperák szemelvényei a stílus figyelembe vételével – Könnyebb jazz sztenderdek éneklése a stílus figyelembe vételével

Többszólamú/ csoportos éneklés:
– Spirituálék, gospelek éneklése a stílus figyelembe vételével – Rockoperák szemelvényei a stílus figyelembe vételével

Énekes improvizáció
– Különböző stílusoknak megfelelő dallamimprovizáció

Ritmusgyakorlatok / hangszeres improvizáció
– Sztenderd ritmusok, blues, funky, latin, (samba, bossanova, flamenco), swing ritmusok alkalmazása rögtönzésben
– Aszimmetrikus ritmusok

Dramatikus játékok, gyakorlatok
– Zenei dialógus, zenei szerepcsere
– Különféle kapcsolatok zenei kezdeményezése, felvétele és zárása

Zenehallgatás
– A tanult rockoperák részletei – Élő előadás megtekintése
– Világzenét játszó zenekarok felvételei és koncertjei

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a különböző kultúrák zenéjére jellemző stílusjegyeket
– a különböző zenei hagyományok hatását a rock és a jazz zenére – rockopera műfaját reprezentáló művek valamelyikét
– a világzenét játszó jelentősebb előadókat *Legyenek képesek*
– érzelmek, állapotok kifejezésére a különböző zenei elemek (tempó, dinamika, hangmagasság) alkalmazásával
– a tanult rockoperák énekelt részleteinek, valamint a különböző kultúrák tanult dalainak adottságaiknak megfelelő eléneklésére
– a dinamikában és a tempóváltozásokban rejlő kontrasztok kihasználására – különböző egyszerű hangszerek kreatív módon való használatára

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal*
– a zene– és a színházművészet kapcsolatának különféle lehetőségeit, formáit
– azokat a zenei elemeket, amelyek egy–egy előadás szerves részét képezik, fontos dramaturgiai szerepük van, de nem illeszthetők be a tradicionális műfajok valamelyikébe
– a revü, és a kabaré műfajának néhány kiemelkedő dalát
– prózai színházi előadásokhoz alkalmazott zene jelentősebb alkotásait *Fejlessze a tanulók*
– zenei memóriáját
– zenei rögtönzési képességeit
– alkotóképességét a társas zenei megnyilvánulások során *Ösztönözze a tanulókat*
– a színház és a zene kapcsolatának alkotó módon való átgondolására – a korszerű színházi és zenei formák megismerésére
– színházi munkájuk során a zenei megoldásokkal való önálló kísérletezésre – egyes jelentősebb kortárs színházi előadások zenéjének megismerésére

Tananyag

Színházi zene – alkalmazott zene *Beéneklő gyakorlatok*
– Helyes énektechnika kialakítása, hangképzés az egyéni sajátosságok figyelembe vételével

Egyszólamú éneklés
– Dalok kortárs színházi előadásokból

Többszólamú és/vagy csoportos éneklés – Oktávgyakorlatok
– Kísérletek a kóruséneklés színpadi alkalmazásával
– Színpadi előadások kórusainak éneklése a stílus figyelembe vételével

Énekes improvizáció
– Valamely prózai színdarab szereplőjének érzelmei, gondolatai improvizált dallamban megfogalmazva

Ritmusgyakorlatok
– Ritmushangszerek és karakterek
– Ritmushangszerek a színész játékában
– Jelenet akusztikai háttere ritmushangszerekkel
– Gondolat és érzelem kifejezése ritmikai váltásokkal

Dramatikus játékok, gyakorlatok
– Jelenet és zenei hatás kontrasztja
– Zenei hatás jelentésmódosító funkcióval

Zenehallgatás
– Zenét alkalmazó kortárs színházi előadás megtekintése – A színpadi zene meghallgatása és hatásának elemzése

Követelmények

A tanulók ismerjék
– azokat a zeneműveket, zenei elemeket, amelyek egy előadás szerves részét képezik, fontos dramaturgiai szerepük van, de nem illeszthetőek bele a tradicionális műfajok valamelyikébe
– a zene– és a színházművészet kapcsolatának különféle lehetőségeit, eltérő formáit – a revü, és a kabaré műfajának tanult dalait
– a prózai színházi előadások tanult dalait, kórusait *Legyenek képesek*
– kreatívan alkalmazni, variálni a hang legjellemzőbb összetevőit (hangmagasság, időtartam, hangerő, hangszín, hangok közötti szünet)
– zenei elemeket kreatív módon alkalmazni jelenet készítése során (kontraszt és jelentésmódosító funkció)

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék
– a zene színházi felhasználásának lehetőségeit
– a főbb zenés színházi műfajokat és azok legjelentősebb képviselőit *Legyenek képesek*
– az adottságainak megfelelő, szabadon választott ének stílusának, műfaji sajátosságainak megfelelő előadására
– saját énekhez egyszerű ritmuskíséret rögtönzésére
– gondolatai, érzelmei kifejezésére szabadon választott zenei megnyilvánuláson keresztül

– az ismert zenei stílusok és műfajok dramatikus tevékenységhez való, a tanuló érzés– és gondolatvilágának kifejezését szolgáló hozzárendelésére
– a megismert zenés színházi műfajok jellemző stílusjegyeinek saját tevékenységben való érvényesítésére, adottságainak megfelelően

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama Zene és ének
– csoportos zenés színpadi etűd 15–20 perc
– szólóéneklés vagy dallam vagy ritmus improvizáció 3 –5 perc

A vizsga tartalma
A zene és ének gyakorlati vizsga két részből tevődik össze: Csoportos zenés színpadi etűd
A csoportos zenés színpadi etűdöt a szaktanár állítja össze a csoport adottságainak figyelembevételével. Az összeállítás adjon lehetőséget a főbb zenés színházi műfajok minél színesebb bemutatására!
A csoportos zenés színpadi etűd tartalmazhat prózai, illetve mozgásszínházi elemeket, az összeállítás azonban hangsúlyosan zenei fogantatású legyen!
Szólóéneklés vagy csoportos éneklés (2–4 fő)
A tanuló öt, a zenés színházi műfajok valamelyikét is tartalmazó, szabadon választott dal előadásával készül. A dalanyag kiválasztásánál ügyelni kell a tanuló adottságainak szem előtt tartására. A vizsgán a tanulónak a saját maga által választott dal(oka)t kell bemutatnia. Az előadásához igénybe vehető élő hangszeres kíséret, amelyről a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga értékelése Etűd:
– a kompozíció íve, megformálása, – az együttműködés minősége;
– a választott műfajnak és stílusnak megfelelő előadásmód Ének:
– tiszta intonáció,
– a választott zenés színházi műfaj sajátosságainak megfelelő előadásmód, – szövegérthetőség,
– prozódiai pontosság

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök Ritmushangszerek, pl.: dobok, tikfa, fadob
Dallamhangszerek, pl.: mirliton, nádsíp, furulya
Egyszerű hangkeltő eszközök, pl.: kanál, kanna, köcsögduda Jelzőhangszerek, pl.: kereplő, kolomp, csengő
Komplex (dallam, kísérő) hangszerek, pl.: doromb, szájharmonika A tanult zeneművek felvételei CD–n, vagy DVD–n

SZÍNHÁZISMERET

A színházismeret tantárgy fő célja, hogy a tanulók tudatos színjátékosokká, felkészült nézőkké illetve „színházcsinálókká" váljanak. Egyrészt reflektálni tudjanak önmaguk és a csoportjuk színházi tevékenységére, másrészt a látott előadásokban felismerjék azokat a színházi összetevőket, amelyek a színházi élmény forrásai.
Ehhez a célhoz az alapfokon elsősorban a gyakorlat felől közelíthetünk. Ezeken az évfolyamokon a színházi kifejezés sajátosságait, formanyelvének összetevőit elsősorban drámajátékos eszközökkel közelíthetjük meg. Azok a színházi műfajok állnak a középpontban, amelyek a tanulók korosztálya által létrehozott színházi előadásokban leggyakrabban előfordulnak. Így a tanulók önmaguk, illetve kortársaik színházi tevékenységéből kiindulva vonhatnak le következtetéseket a színház természetéről, illetve a színpadi kifejezés legfőbb alkotórészeiről. Azokról a formákról, műfajokról, módszerekről pedig, amelyeket ők maguk nem gyakorolnak, játékos formák segítségével szerezhetnek személyes tapasztalatokat.
A továbbképző szakaszban az élőben (vagy felvételről) megtekintett előadások teremthetnek alkalmat arra, hogy egyfajta színházi szemlélet, illetve fogalomkészlet felépítéséhez segítse hozzá a tanulókat a színházismeret tárgy. Az órák középpontjában a továbbképző szakaszban egy–egy előadás megtekintése áll: míg az alsóbb évfolyamokon főként gyermek– és diákszínjátszó előadások közös megnézése, addig a felsőbb évfolyamokon sor kerülhet ifjúsági színházi előadások, illetve gondosan kiválasztott felnőtt színházi előadások megbeszélésére is. A megtekintett előadásokat mindig egészében, összhatásában próbáljuk megragadni, mert elsődleges célunk a színházi élmény elmélyítése. Ugyanakkor egy–egy részlet, alkotórész, összetevő részletesebb vizsgálata megteremtheti annak a lehetőségét is, hogy fokozatosan felépüljön a tanulókban egyfajta színházi szemléletmód, illetve fogalomkészlet.

Alapfokú évfolyamok

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal* – a színpadi szöveg fogalmát – a téma fogalmát
– a színpadi figura fogalmát
– a színpadi építkezés lehetőségeit – a ritmus fogalmát
– a színpadi tér fogalmát, a tér hangsúlyos pontjait, a térirányokat – a szövegmondás egyéni és együttes módjait
– szerkezeti egység fogalmát
– a legfontosabb szerkesztési elveket
– a mozgás és a gesztus színpadi szerepét – a színpadi képalkotás lehetőségeit
– a kellék és a jelmez fogalmát

Fejlessze a tanulók
– képességét a szöveg színpadi lehetőségeinek felismerésére
– érzékenységét a színházi előadás alkotórészévé vált szöveg hatásai iránt
– érzékenységét a különféle szövegekben megjelenő hangulati hasonlóságokra
– képességeit a szerkesztett játékokban érvényesülő szerkesztési elvek felismerésére, alkalmazására
– térérzékelői és térhasználói képességeit
– képességeit a szerkesztett játék zenei hatásainak érzékelésére *Ösztönözze a tanulókat*

– önálló véleményalkotásra
– a szerkesztett játékok alapjául szolgáló alkotások megismerésére – szerkesztett játékok megismerésére, létrehozására
– minél több élő szerkesztett játék megtekintésére – a színházzal kapcsolatos szókincs használatára

Tananyag Szerkesztett játékok
A szerkesztett játék tanulmányozásán keresztül a tanulók egyidejűleg kapják meg az alkotás, a kipróbálás, a kísérletezés és a rendszerezés lehetőségét: alapvető színházismereti fogalmak tisztázhatók ezen a műfajon keresztül. A továbbá a szerkesztett játékokkal való foglalkozás lehetővé teszi, hogy a tanulók alkotó módon, a megtapasztalás, megélés élményén keresztül, a színház elemeivel kísérletezve közelítsenek a színházi ismeretek felé.
A szerkesztett játék vizsgálata lehetőséget teremt a színház legalapvetőbb jellegzetességeinek felismertetésére: a szöveg és a játék, a szövegmondás és a színpadi megjelenítés különbségeinek felismerésére, a színházi előadás összetevőinek és felépítésének érzékelésére.

Az előadás irodalmi alapanyagának gyűjtése, válogatása
– Egyeztetett téma (tematikus rend) alapján – Figurák köré építve
– Helyzetek köré építve
– Hangulati hasonlóság alapján – Motívumok köré építve
– Asszociációk alapján

Az irodalmi alapanyag kibontása
– A téma feltárása (dramatikus gyakorlatokkal, szituációkkal, monológokkal) – A szövegekben rejlő zeneiség kibontása (kórus)
– Hanghatások és szöveg – aláhúzás és ellenpontozás – Zene és szöveg együttes hatása
– Szövegritmus jelentősége és jelentéshordozó szerepe (szöveges ritmusjátékokkal) – Szövegek megszólaltatása különböző stílusokban (stílusjátékok)

A szövegmondás variációi és színpadi hatásuk – Az egyéni szövegmondás
– Együttes szövegmondás (pl.: kórus, visszhang, szavankénti láncmondás)

Szöveg és tér
– A tér irányai, hangsúlyos pontjai
– Egyén és csoport elhelyezése a térben – Egyéni és csoportos mozgások a térben

Szöveg és tárgyak
– Jelmezek, kellékek, hangkeltő eszközök (pl. ritmushangszerek) használata

Az előadás felépítése – Szerkesztési elvek
– A szöveg és a megjelenítés összefűzése – A tér, az idő és a szöveg együttesei
– Szöveg és kép egymást erősítő, árnyaló illetve gyengítő hatása
– Szöveg–gesztus–mozgás (tánc) együttesei (jelentésmódosító hatások) – A szituáció változása a szöveg redukálásával
– A szöveg ritmusa és a jelenetritmus
– Az előadás ritmusa (kiemelt pillanatok)

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a színpadi szöveg fogalmát – a téma fogalmát

– a színpadi figura fogalmát
– a szövegek legfontosabb szerkesztési elveit – a ritmus fogalmát
– a színpadi tér fogalmát, a tér hangsúlyos pontjait, a térirányokat – a mozgás és a gesztus fogalmát
– a kellék és a jelmez fogalmát *Legyenek képesek*
– megadott szempontok alapján színpadi megjelenítésre alkalmas szöveg válogatására – a szövegmondás egyéni és együttes módjainak alkalmazására
– felismerni, hogy egy szerkesztett játék hatása milyen alkotórészekből adódik – egy szerkesztett játék szerkesztési elvének felismerésére
– a tér nyújtotta lehetőségek felismerésére

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal:*
– a mese fogalmát, jellegzetes elemeit
– a mese történetének jellegzetes elemeit
– az irodalmi elbeszélés és a színpadi megjelenítés legalapvetőbb különbségeit – a narrátor fogalmát
– a színpadi alak jellemzésének alapvető formái, lehetőségeit – a maszk fogalmát
– a díszlet fogalmát és legalapvetőbb fajtáit
– a jelmez és kellék használatának alapvető formáit
– a terek váltását, illetve a szimultán ábrázolás a lehetőségeit – a színpadi világítás fogalmát
– a szituáció fogalmát – a jelenet fogalmát *Fejlessze a tanulók*
– képességét, hogy felismerjék a mesei történet legfőbb összetevőit – képességét, hogy felismerjék a mese szituációit
– képességét, hogy felismerjék egy színpadi alak legalapvetőbb tulajdonságait, a történetben betöltött szerepét
– képességét, hogy felismerjék a jelmezek, maszkok, kellékek figurateremtő hatását
– képességét, hogy felismerjék a tárgyak szerepét, szimbólumteremtő, –hordozó lehetőségeit *Ösztönözze a tanulókat*
– önálló véleményalkotásra
– színpadi megjelenítésre alkalmas mesék megismerésére – a színházzal kapcsolatos szókincs használatára
– minél több élő mesejáték–előadás megtekintésére

Tananyag
Színházi előadás meséből
A gyermekszínjátszók által a leggyakrabban feldolgozott, színpadra adaptált irodalmi (epikus) alkotások a mesék. Az adaptálás folyamatának vizsgálata és gyakorlati kipróbálása lehetőséget teremt a színház legalapvetőbb jellegzetességeinek további – az előző évfolyamhoz képest kibővített, mélyített – tanulmányozására, többek között az epikus és a drámai kifejezés különbségeinek érzékeltetésére.

Játék a mese összetevőivel
– A mese képei (ezek ábrázolása állóképekkel, állóképek sorával) – A mesei szituációi (szituációs játékok)
– Meseindító helyzetek (szituációs játékok)
– Jellegzetes mesei elemek (ismétlődések, fordulatok, váratlan események, akadályok, gátak – szituációs játékokban)
– A mese tanulságai (szituációs játék, egyéb drámaformák)

A mese szereplői
– Alaptulajdonságok megjelenítése (pl.: szoborjátékok, szerep a falon, tulajdonsághordozó játékok)
– A mese hőse a hős bemutatására (pl.: improvizációk, szituációs játékok, a hős egy napja, pillanatképek a mesehősök életéből)
– A hős segítői és ellenfelei (szituációs játékok)
– Meseszereplők találkozásai (szituációs játékok a szokványos és a szokatlan találkozásokra)

Elbeszélés és megjelenítés
– Elbeszélő a színpadon (egy vagy két narrátor, a narrátor mint szereplő, csoportos narrálás)
– A narrált tartalom képi és hangulati elemeinek megjelenítése (stilizált mozgások, hangaláfestés, állóképek, tablók)
– A narráció kiváltása játékkal (a narráció átfordítása szituációba)
– A mesei szituáció kibontása jelenetté (pl.: improvizációk, szituációs játékok) – A jelenet felépítése (kezdő helyzet, fordulatok, záró helyzet)

Díszlet
– Az üres tér lehetőségei
– Díszlet emberi testekből (szoborjátékok, állóképek) – Helyszínteremtés fényekkel
– A helyszínek jelzése, helyszínváltozások, jelzett, stilizált díszletelemek és azok elhelyezése, mozgatása
– Szimultán helyszínek
– A tér kiemelt pontjai különféle díszletekben

Jelmez és maszk
– Egy–egy mesei szereplő felöltöztetése (jelmezbörze, divatbemutató) – Ruhadarabbal figurateremtés (színek és formák szimbolikája)
– A maszk lehetőségei

Kellékek
– A kellék karakterépítést segítő szerepe – A tárgyak különféle szituációkban
– A kellék szimbólumteremtő és –hordozó lehetőségei

<u>Követelmények</u>
A tanulók ismerjék
– a mese fogalmát, jellegzetes elemeit
– a mese történetének jellegzetes elemeit
– az irodalmi elbeszélés és a színpadi megjelenítés legalapvetőbb különbségeit – a narrátor fogalmát
– a színpadi alak jellemzésének alapvető formáit, lehetőségeit – a maszk fogalmát
– a díszlet fogalmát és legalapvetőbb fajtáit
– a jelmez és kellék használatának alapvető formáit – a színpadi világítás fogalmát
– a szituáció fogalmát – a jelenet fogalmát *Legyenek képesek*
– egy történet alaphelyzetének, fordulatainak felismerésére – a mesefigurák jellegzetességeinek felismerésére
– jelmezekkel, maszkokkal, kellékekkel figura teremtésére
– a tér– és díszlethasználattal megteremtett színpadi világ felismerésére

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal* – a probléma fogalmát
– a szituáció legáltalánosabb összetevőit
– a szándék és a motiváció fogalmát
– a jelenet legáltalánosabb jellegzetességeit – a jellem fogalmát
– a jellemábrázolás legalapvetőbb lehetőségeit
– az emberi viszonyok ábrázolásának legáltalánosabb jellegzetességeit – a színpadi játék és a díszletek összefüggését
Fejlessze a tanulók
– képességét, hogy egy adott előadásban megjelenő legfőbb problémá(ka)t felismerjék – képességét, hogy egy adott szituáció legfőbb jellegzetességeit felismerjék
– képességét, hogy egy figura adott szituációban érvényesülő legfontosabb szándékát felismerjék
– képességét, hogy egy adott figura hosszabb távon érvényesülő szándékát, érintettségét (motivációját) felismerjék
– képességét, hogy egy adott szituációban, illetve egy előadás egészében megjelenő emberi viszonyokat felismerjék
Ösztönözze a tanulókat
– színpadi megjelenítésre alkalmas epikus alkotások megismerésére – a színházzal kapcsolatos szókincs használatára
– minél több irodalmi adaptációból készült élő előadás megtekintésére

Tananyag
Színházi előadás novellából, regényből
Az adott korcsoporthoz tartozó gyermek– illetve diákszínjátszók gyakran és örömmel vállalkoznak nagy kihívást jelentő feladatokra: elbeszélések, illetve ifjúsági regények színpadra állítására. A nekik szóló gyerek– és ifjúsági színházi előadások is gyakran nyúlnak ezekhez az alapanyagokhoz. Az adaptáció folyamatának és a létrejött előadásoknak a vizsgálata elmélyítheti az epikus és a drámai műfajok közti különbségek ismeretét, ugyanakkor tovább építheti a tanulók színházi gondolkodását és fogalomkészletét is.

A színpadra állítás fázisai
– Problémakeresés, alapanyag keresése – A választott mű szituációkra bontása – Az egyes szituációk feltárása
– A történetet alapvetően befolyásoló szituációk feltárása – Jelenetek építése a szituációkból
– Előadásépítés jelenetekből (szerkesztési lehetőségek)

Figurateremtés drámatechnikákkal – Jellemzők összegyűjtése
– Tulajdonságok kibontása (a figura viselkedése) – A figura helyzetben – a jellemek megteremtése

A szereplők viszonyai
– A szereplők kapcsolatainak alaptípusai
– Megjelenítési lehetőségek a szereplők közötti kapcsolatok ábrázolására (drámatechnikákkal)
– A szereplők közötti kapcsolatok változása
– A szereplők és azok kapcsolatainak alakulása az előadás egészében

A színpadi környezet megteremtése

A figurák és kapcsolataik megjelenítését lehetővé tevő egységes színpadi környezet megteremtése (jelmez, kellék, maszk, díszlet, zene, fények)

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a szituáció legáltalánosabb összetevőit – a szándék és a motiváció fogalmát
– a jelenet legáltalánosabb jellegzetességeit – a jellem fogalmát
– a jellemábrázolás legalapvetőbb lehetőségeit
– az emberi viszonyok ábrázolásának legáltalánosabb jellegzetességeit – a színpadi játék és a színpadi környezet összefüggését
Legyenek képesek
– egy irodalmi alkotás és színpadi megvalósítása közti különbség megfogalmazására – szituációk, jelenetek elkülönítésére
– a jellemek jellegzetességeinek, motivációinak felismerésére – a szereplők közti viszonyok felismerésére
– a színházzal kapcsolatos szókincs felhasználására véleményük kifejtésében

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal*
– a hétköznapi élethelyzet és a színpadi szituáció összekapcsolásának lehetőségeit – a típus fogalmát
– a probléma szituációkra való bontásának lehetőségeit
– a személyesség színházi szituációkba való áttételének lehetőségeit – a színpadi világítás alapjait
– a zene színpadi használatának alapjait
– a szituációk és a jelenetek összefüggéseit
– a mozgásszínház fogalmát és legfontosabb műfajai *Fejlessze a tanulók:*
– ön– és társismeretét
– szituációelemző képességét – színházi látásmódját *Ösztönözze a tanulókat*
– a színházzal kapcsolatos szókincs használatára – környezetük problémáinak érzékelésére
– a játékban rejlő általános érvényű tartalmak felismerésére – a térhasználattal való kísérletezésre
– akusztikai kísérletezésre
– a világítással való kísérletezésre
– minél több gyermek– és diákszínjátszó előadás megtekintésére

Tananyag
Színházi előadás személyes élményanyagból (életjátékok)
Az életjátékok létrehozásával, a személyes élményanyagból történő kiindulással az érintettség előnyei és hátrányai is megjelennek a gyermek– és diákszínjátszók munkájában. Az életjátékok tanulmányozása ezzel egyidejűleg a színházismereti tanulmányok új fázisát is jelenti: az alapfok végén ennek a műfajnak az alapos vizsgálata az eddig tanultak szintetizálása mellett egyben már a drámai kifejezés lehetőségeinek közelebbi megismeréséhez is elvezeti a tanulókat.

A tanulókat foglalkoztató problémák gyűjtése, kiválasztása, kibontása
– Problémagyűjtő és a problémákat rendszerező tevékenység (ön– és társismereti, improvizációs játékok)
– A megtalált problémahelyzetek feldolgozása (szabályjátékokkal, szituációs játékokkal)

– Komplex dráma a kiválasztott problémák vizsgálatához

Eszközök a személyesség áttételére színházi helyzetbe – A probléma áthelyezése analóg helyzetbe
– A személyek tipizálása (szituációk egy–egy típus kibontására; a típusok megjelenítése változó körülmények között)
– A személyes tartalmak reális és nem reális terekbe helyezése – A személyes tartalmak expresszív képpé fogalmazása
– A személyes tartalmak mozgásszínházi megjelenítése

Szituációteremtés, jelenetépítés
– A problémák körüljárása rögtönzésekkel
– A rögtönzéstől a szituáció felépítéséig dialógusok és akciók kidolgozása – Jelenetszerkesztés szituációkból

A világítás
– Természetes és mesterséges fények hatása – A fény atmoszféra teremtő ereje
– A fény jelentésteremtő és –módosító szerepe
– A színek és szimbolikájuk alkalmazása a világításban

A zene
– Élő zene, gépzene
– A zene érzelmi, hangulati, atmoszférateremtő hatása az előadásban – A zene dramaturgiai szerepe
– A zene mint az előadás önálló alkotóeleme (pl. dalok)

<u>Követelmények</u>
A tanulók ismerjék – a típus fogalmát
– a probléma szituációkra való bontásának lehetőségeit
– a személyesség színházi szituációkba való áttételének lehetőségeit – a színpadi világítás alapjait
– a zene színpadi használatának alapjait
– a szituációk és a jelenetek összefüggéseit
– a mozgásszínház fogalmát és legfontosabb műfajai *Legyenek képesek*
– a főbb színházi alkotóelemek (pl. alapanyag, színészi játék, tér, akusztikai elemek, jelmezek) felismerésére saját előadásban
– a hétköznapi élet problémáját színházi szituációvá alakítani – a személyesség színházi szituációkba való áttételére
– rögtönzésekkel szituációk felépítésére
– a megismert színházi fogalomkészlet használatára a saját rögtönzések elemzésekor

<u>Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után</u>

A tanulók ismerjék
– azt az alkotói folyamatot, ahogyan egy–egy előadás létrejön
– a színházi alkotóelemeket (pl.: alapanyag, színészi játék, tér, akusztikai elemek, jelmezek, kellékek, világítás), azok hatását
– azokat a dramatikus konvenciókat, amelyek az alapanyag színpadra állítását segítik
– a színházművészet megközelítésére alkalmas fogalmi készlet elemeit (pl.: játéktér, főszereplő, mellékszereplő, jelenet, fordulat, felvonás)

Legyenek képesek
– színházi megjelenítésre alkalmas helyzetek, problémák felismerésére – előadások alapanyagául szolgáló alkotások válogatására
– saját csoportja által létrehozott előadások sajátosságainak leírására a megismert fogalmi készlet segítségével
– annak megfogalmazására, hogy a színház milyen eszközökkel gyakorol hatást a nézőre – a színházi összetevőkről és működésükről tanultak alkalmazására

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga szóbeli vizsgarészből áll

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama Színházismeret
előadás(részlet) elemzése 10 perc

A vizsga tartalma
A tanuló/csoportja által a vizsgán bemutatott saját produkció egészének vagy részletének felidézése a megismert fogalmi készlet alkalmazásával, a színházi alkotóelemek és azok nézőre gyakorolt hatásnak elemző bemutatása.
vagy
A tanuló a tanár által a vizsgát megelőző félévben előre kiadott legalább öt különböző alapanyaggal (problémák, szituációk, szövegek) ismerkedhet meg. A vizsgán a tanuló szabadon választott alapanyaggal kapcsolatban feltárja, hogy mi az a helyzet, probléma, amely színházi megjelenítésre alkalmas, valamint felvázolja, hogy milyen színházi eszközöket alkalmazna megjelenítésükre, és azok várhatóan milyen hatást gyakorolnak a nézőre.

A vizsga értékelése
Színházi megjelenítésre alkalmas helyzetek, problémák felismerése A színházi alkotóelemek és azok hatásának ismerete, alkalmazása A feladathoz kapcsolódó fogalmi készlet ismerete, használata

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal*
– a drámai és nem drámai alapanyagú színház jellegzetességeit és különbségeit – az olvasott dráma és a megjelenített dráma hatásának különbségeit
– dráma fogalmának színházi (és nem irodalmi) értelmezését
– a nem drámai színház néhány lehetséges formáját (pl.: rítusjáték, táncszínház) – a színház és a film legfőbb különbségeit
– a drámai színház néhány klasszikus műfajának sajátosságait (komédia, tragédia, realista színmű)
Fejlessze a tanulók
– érzékenységét a jelen idejű színházi élmény befogadására
– érzékenységét a színészi játék, illetve a színházi kifejezés hitelességének felismerésére – színházi ízlését
– színházi előadás elemző képességét *Ösztönözze a tanulókat*
– értékes élő színházi előadások látogatására

– a színházi alapelemekkel való önálló kísérletezésre

Tananyag

A színházművészet sajátosságai

Ezen az évfolyamon elsősorban azt kívánjuk tisztázni, hogy mitől színház a színház, mi különbözteti meg a vele rokon művészeti formáktól, illetve hogy mik azok a jellegzetességek, amelyek a színpadi kifejezés nélkülözhetetlen összetevőit jelentik.

Színház mint a megjelenítés művészete

– Drámai és nem drámai alapanyagú színház
– Az olvasott dráma és a megjelenített dráma hatásának különbségei

Drámai műfajok a színházban

– A komédia dramaturgiája (alapprobléma, történetvezetés, fordulatok, végkifejlet) – A komédia tere, térhasználati konvenciói
– A jellemkomikum sajátosságai, helyzetkomikum és jellemkomikum összekapcsolódása a komédiában
– A színész munkája a komédiában (az emberi gyarlóságok és az értéktévesztések színészi ábrázolása)
– A klasszikus tragédia dramaturgiája (alapprobléma, történetvezetés, fordulatok, végkifejlet)
– A tragikus szituáció: válsághelyzetek, döntési kényszerek, választási lehetőségek
– A tragikus hős és ellenfele(i), a közöttük zajló küzdelem fázisai, fokozatai, tétje
– A tragikus hős hiteles jelenkori ábrázolásának problémái (a színész eszközei a hősábrázolásra: hogyan jelezhetők a „hős” emberi léptékei, miképp hitelesíthető a jelenben is)
– A realista színmű dramaturgiája (alapprobléma, a történet indokai, okszerűsége, fordulatai, végkifejlete). A történet hétköznapisága és mitikus mélységei
– A realista színház díszlete, jelmeze, tárgyhasználata
– Emberábrázolás a realista színházban: motivációk, kapcsolatok, emberi viszonyok, a színész jellemábrázolása
– Jelenetszervezés (a reális szituációk megjelenítése, valószerűsítése, felépítése, fordulatai, illetve a mindebben megnyilvánuló emberi tartalmak)

Színházi előadás nem drámai alapanyagból

– A rituális játék hagyományai. A tradíció szerepe és funkciója. Rítus a modernkori színházban
– A rítus dramaturgiája, a színpadi eseménysor felépítése, egységei, ezek kapcsolódási módjai
– A színházi előadás szertartás jellegét megteremtő eszközök (rituális tér, zene és ritmus szerepe, tárgyhasználat)
– A szertartásjáték szereplői, a közönség részvétele a rítusban
– A tánc– és mozgásszínház dramaturgiája (a zene előadásszervező szerepe, tétel– és etűd–dramaturgia)
– Mozgásformák, tánctechnikák
– A táncszínházi előadó, a mozgásszínházi színész kifejezőeszközei a tánc– illetve a mozgásszínházban

A színház és rokon műfajai

– A film és színház hatásának és befogadásának különbségei
– A tévéjáték és a színház hatásának és befogadásának különbségei – Az élő és a rögzített előadás

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a drámai és nem drámai alapanyagú színház jellegzetességeit és különbségeit
– az olvasott dráma és a megjelenített dráma hatásának különbségeit – dráma fogalmának színházi (és nem irodalmi) értelmezését
– a nem drámai színház néhány lehetséges formáját (pl.: rítusjáték, mozgásszínház, táncszínház)
– a színház, a film, a televízió legfőbb különbségeit
– a drámai színház egy–két klasszikus műfajának sajátosságait *Legyenek képesek*
– megkülönböztetni az élő, jelen idejű színházi élményt a rutinból született, „holt színháztól”
– felismerni a színészi játék, illetve a színházi kifejezés hitelességét
– különbséget tenni egy adott színházi eladáson belül a hatásos és hatásvadász, illetve az ízléses és ízléstelen megoldások között

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal*
– a színpadi adaptáció fogalmát
– az improvizációból született előadások legfőbb jellegzetességeit – a drámaszöveg és az előadásszöveg különbségeit
– a húzások, bővítések sajátosságait, a vendégszöveg fogalmát – a dramaturgia fogalmát
– az előadásokban érvényesülő legalapvetőbb dramaturgiai formákat (hatásmechanizmusokat)
– a felütés (kezdet), fordulat és zárlat (befejezés) fogalmát
– a motívum fogalmát, színházi értelmezését – a színházi tér fogalmát és formáit
– a színpadformák fogalmát, a legfontosabb színpadformákat – a játéktér fogalmát és legfőbb jellegzetességeit
– a zaj, zörej és zene színházi szerepét
– dráma fogalmának színházi (és nem irodalmi) értelmezését – a nem drámai alapanyagú színház fogalmát
– az előadás egységes jelrendszerének szükségességét – az előadás stílusának fogalmát
Fejlessze a tanulók
– képességét az epikus és a drámai kifejezés megkülönböztetésére – dramaturgiai érzékenységét
– motívumfelismerő képességét – improvizációs képességét
– térhasználatát *Ösztönözze a tanulókat*
– értékes élő színházi előadások megtekintésére
– a színházi alapelemekkel való önálló kísérletezésre – színházi tárgyú kiadványok olvasására

Tananyag
A színházi előadás alkotórészei I.
Ezen az évfolyamon a színházi előadás alkotórészeiből kiindulva elkezdhetünk szisztematikusan felépíteni egy színházi szemléletmódot, illetve fogalomkészletet. Az élőben vagy videóról megtekintett előadások kapcsán az előadás egy–egy összetevőjét, alkotórészét tesszük alaposabb vizsgálat tárgyává. Egy–egy részterületre figyelve a színház konkrétabb alkotórészei felől haladunk az elvontabb összetevők felé. Ugyanakkor természetesen a megtekintett előadás egészének megbeszéléséről sem feledkezünk el.

A színházi előadás alapanyaga
– Dráma, adaptáció, „önmagát író” előadás – Az előadás szövegkönyve

Dramaturgia alapjai
– Beavatkozások a színpadra állított drámába, illetve nem drámai műbe – Jelenetek elhagyása és átcsoportosítása, összevonása
– Az előadás legfontosabb fordulópontjai, ezek szerepe, megjelenítésük módjai – Témák és motívumok végigvezetése az előadáson
– Beavatkozások eredeti alapanyagba: húzások és bővítések, vendégszövegek – A jelenetek közötti kapcsolatok megteremtése
– Az előadás kezdete, vége, felépítése, szervező elvei

A tér
– A színházi tér (pl. nagyszínpad, kamaraszínház, stúdió– vagy szobaszínház) – A színpadi forma (a dobozszínpadtól a térszínházi formákig)
– Játéktér és nézőtér viszonya, az előadás és közönsége kapcsolata, ezzel összefüggő nézői magatartásmódok
– A játéktér (határai, térformái, szintjei, sajátosságai)
– Díszletfajták (az üres tértől, az absztrakt és stilizált téren át a valóságábrázolásig és az illúziókeltésig)
– Térhasználat (járások, meghatározó irányok és mozgások, hangsúlyos pontok)

Az akusztikai réteg
– A zajok szerepe az előadásban, az ismétlődő zajok teremtette motívumok – A zajtól a ritmusig és a zenéig
– A zene szerepe az előadásban (felvonásátkötő, aláfestő, hangulatteremtő szerep vagy autonóm funkció)
– A zene megjelenési módjai (a bejátszás, illetve az élő zene különféle formái) – A zene stílusa, hangzása, hatása
– Zenei motívumok, zenedramaturgiai

A rendező munkája
– Az előadás jelrendszerének, kifejezésmódjának meghatározása
– Az előadás stílusának meghatározása, stiláris jellegzetességeinek érvényesítése
– A rendezői koncepció megjelenítésének eszközei az előadás komplex jelrendszerével – A színészvezetés

<u>Követelmények</u>
A tanulók ismerjék
– a színpadi adaptáció fogalmát
– az improvizációból született előadások legfőbb jellegzetességeit – a drámaszöveg és az előadásszöveg különbségeit
– a húzások, bővítések sajátosságait, a vendégszöveg fogalmát – a dramaturgia fogalmát
– az előadásokban érvényesülő legalapvetőbb dramaturgiai formákat (hatásmechanizmusokat)
– a motívum fogalmát, színházi értelmezését
– a színházi tér fogalmát és formáit
– a zaj, zörej és zene színházi szerepét
– dráma fogalmának színházi (és nem irodalmi) értelmezését – a nem drámai alapanyagú színház fogalmát
– az előadás egységes jelrendszerének szükségességét – az előadás stílusának fogalmát
Legyenek képesek
– megkülönböztetni az epikus és a drámai kifejezést

– felismerni egy előadás működésének, felépítésének legalapvetőbb dramaturgiai jellegzetességeit
– felismerni egy előadás legfőbb motívumait
– felismerni a színházi tér és színpadi formák legfőbb jellegzetességeit, illetve előadásalakító szerepét
– felismerni a zene (illetve egyéb akusztikai elemek) szerepét egy előadás színházi hatásmechanizmusában

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal*
– a színpadi előadásban megjelenő legfőbb metakommunikációs jeleket – alkat és színészi karakter fogalmát
– a legalapvetőbb színpadi szerepköröket – a színészi játékstílus fogalmát
– a színpadi műfaj fogalmát és összefüggését a színészi játékstílussal – a színészi kifejezés legalapvetőbb formáit
– a színészi jelenlét fogalmát
– a színészi karakterteremtés legfőbb jellegzetességeit
– a jelmez fogalmát, legfőbb jellegzetességeit, legfontosabb funkcióit – a szituációteremtés legfőbb formáit
– a színpadi feszültség fogalmát, a színpadi feszültségteremtés legalapvetőbb formáit – a rendezői koncepció fogalmát
– a színész és rendező közös munkájának alapvető formáit – a színházi stílus fogalmát
Fejlessze a tanulók
– képességét, hogy egy előadás hatásmechanizmusában felismerjék a nonverbális és metakommunikációs jeleket
– képességét, hogy érzékeljék a színészi alkat és a megjelenített karakter kapcsolatát
– képességét, hogy a színész által megjelenített karakter legfőbb jellemzőit felismerjék, ugyanakkor érzékelje azokat az alapvető – színészi eszközöket is, amellyel a figurák jellemzése történik
– képességét, hogy felismerjék a színészi játék intenzitását, a színészi jelenlét erejét
– képességét, hogy a színészi játékstílus műfajokkal összefüggő legalapvetőbb sajátosságait felismerjék
– képességét, hogy érzékelje egy előadás legerősebb feszültségpontjait, lássa a feszültségkeltés legalapvetőbb formáit
– képességét, hogy felismerjék egy–egy szituáció legfőbb jellegzetességeit, a benne megjelenő problémák összetevőit, a – problémáihoz való különféle emberi viszonyok sajátosságait
– képességét, hogy érzékelje egy–egy jelenetben, illetve az egész előadásban a meghatározó emberi viszonyokat, illetve azt, hogy – milyen viszonyrendszer működteti az egyes jelenteket, illetve az előadás egészét
– képességét, hogy érzékelje egy–egy előadás legfőbb válságpontjait, legfontosabb fordulatait
– képességét, hogy felismerjék egy–egy előadás legalapvetőbb stílusjegyeit
Ösztönözze a tanulókat
– értékes élő színházi előadások megtekintésére – saját színházi előadás létrehozására
– színházi tárgyú szakirodalom olvasására

Tananyag

A színházi előadás alkotórészei II.

Ezen az évfolyamon folytatódik a színházi előadás alkotórészeinek áttekintése. Ez tovább építi a tanulók színház szemléletmódját és fogalomkészletét. Ezen az évfolyamon az élőben (vagy videóról) megtekintett előadások kapcsán főként a szereplő, a színész munkáját, annak összetevőit tesszük alaposabb vizsgálat tárgyává. Ugyanakkor természetesen a megtekintett előadás egészének megbeszéléséről sem szabad továbbra sem elfeledkezni.

Nonverbális és metakommunikációs jelek a színész játékában

– A testtartás, a mimika, gesztusok mint a színészi kifejezés alapjai – A jellegzetes mozdulatok, mozgások, mozgásformák kifejező ereje – A térköz jelentésteremtő funkciója
– Hangszín, hanghordozás
– A metakommunikációs jelek hitelesítő vagy átértelmező szerepe

Színészi játék

– Alkat és színészi karakter – Színpadi szerepkörök
– Egyes tradicionális színházi műfajokhoz tartozó színészi játékstílusok
– A színész munkája a stilizációtól, az illusztráción át az átélésig, illetve az eltartott, ironikus játékmódig
– A színészi jelenlét
– Színészi szerepformálási módok

Jelmezek

– A színpadi öltözet formái (az utcai ruhától a jelmezig) – A jelmezek kor– és helyszínjelző szerepe
– Színek és formák a jelmezekben
– A jelmezek karakterábrázoló képessége
– A szereplők csoportosítása az öltözetük alapján
– Hierarchia, státusz, viszony megjelenése a jelmezben – Átöltözések, jelmezváltások
– Álöltözetek, álarcok, maszkok

Szereplők a jelenetekben

– Kapcsolat– és szituációteremtés a színészi játék segítségével – A jelenet folyamata, ritmusa, ritmusváltásai
– Válságpontok, fordulatok a jelenetben, ezek kifejezésmódjai – A feszültségkeltés színészi és rendezői eszközei
– Emberi erőterek és ezek változása a jelenetben

Követelmények

A tanulók ismerjék

– a színpadi előadásban megjelenő legfőbb metakommunikációs jeleket – alkat és színészi karakter fogalmát
– a legalapvetőbb színpadi szerepköröket – a színészi játékstílus fogalmát
– a színpadi műfaj fogalmát, és összefüggését a színészi játékstílussal – a színészi kifejezés legalapvetőbb formáit
– a színészi jelenlét fogalmát
– a színészi karakterteremtés legfőbb jellegzetességeit – a szituációteremtés legfőbb formái
– a színpadi feszültség fogalmát, a színpadi feszültségteremtés legalapvetőbb formáit – a rendezői koncepció fogalmát
– a színész és rendező közös munkájának alapvető formáit – a színházi stílus fogalmát

Legyenek képesek
– egy előadás hatásmechanizmusában felismerni a metakommunikációs jeleket – érzékelni a színészi alkat és a megjelenített karakter kapcsolatát
– felismerni a színész által megjelenített karakter legfőbb jellemzőit
– érzékelni azokat az alapvető színészi eszközöket is, amellyel a figurák jellemzése történik – felismerni a színészi játék intenzitását, a színészi jelenlét erejét
– felismerni a színészi játékstílus műfajokkal összefüggő legalapvetőbb sajátosságait
– érzékelni egy előadás legerősebb feszültségpontjait, elkülöníteni a feszültségkeltés legalapvetőbb formáit
– felismerni egy–egy szituáció legfőbb jellegzetességeit, a benne megjelenő problémák összetevőit, a problémáihoz való különféle – emberi viszonyok sajátosságait
– érzékelni egy–egy jelenetben, illetve az egész előadásban a meghatározó emberi viszonyokat, továbbá azt, hogy milyen – viszonyrendszer működteti az egyes jeleneteket és az előadás egészét
– érzékelni egy–egy előadás legfőbb válságpontjait, legfontosabb fordulatait – felismerni egy–egy előadás legalapvetőbb stílusjegyeit

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismertesse meg a tanulókkal*
– a színházi fogalomkészlet alkalmazásának lehetőségeit egy–egy konkrét előadás elemzésében
Fejlessze a tanulók
– színházi előadás elemző képességét
– képességét az előadás dramaturgiai működésének felismerésére – képességét a színházi előadás alkotórészeinek felismerésére
– képességét a színházi előadás kifejezésmódjának és jelrendszerének felismerésére – képességét a rendezői koncepció és jelentésének felismerésére
Ösztönözze a tanulókat
– értékes élő színházi előadások megtekintésére
– a megtekintett előadás során szerzett élmény elemző feldolgozására – saját színházi előadás létrehozására
– színházi tárgyú szakirodalom olvasására

Tananyag
Színházi előadások komplex elemzése
Ezen az évfolyamon szintetizáljuk az eddig szerzett ismereteket. Ezért a középpontban egy–egy élőben vagy videóról megtekintett előadás komplex megbeszélése áll. Így a diákok tapasztalatokat szerezhetnek arról, hogy ismereteik alkalmasak színházi előadások elemzésére, értelmezésére, értékelésére.
A komplex elemző beszélgetésekben az alábbi szempontokat érdemes használni. Természetesen a konkrét elemzett előadás alapján kell eldöntetni, hogy mik azok a szempontok, amelyek az adott előadásban fontosak, lényegesek, illetve melyek azok, amelyek annyira lényegtelenek az adott előadás működése szempontjából, hogy szóba sem kell őket hozni.

Elemző beszélgetések előadásokról *Az alapanyag*
– Az alapanyag természete (dráma, adaptáció, nonverbális anyag)

– Az alapanyag stiláris, műfaji, dramaturgiai sajátosságai, ezek hatása az előadás megformálására

Dramaturgia
– Színházi szövegkönyv: változtatások az alapanyagon (húzások, betoldások, vendégszövegek – ezek alkalmazásának célja)
– Az előadás felépítése, szervező elvei, a jelenetek logikai kapcsolata – Az előadás kezdete, ennek hatása a nézői befogadásra
– Az előadás legfontosabb fordulópontjai, ezek szerepe – Az előadás zárása, ennek hatása a nézői befogadásra

A tér
– Az előadás színházi tere (a nagyszínpadtól a szobaszínházig) – A színpadi forma (a dobozszínháztól a térszínházi formákig)
– Előadás és közönség kapcsolata, ennek hatása a nézői befogadásra – Játéktér és díszletvilág
– Az előadás térhasználata (kitüntetett pontok, ezekhez kapcsolódó akciók, motívumok, figurák; meghatározó térirányok és mozgások, ezek jelentése)

Tárgyak, kellékek
– A tér berendezésének szerepe a játékban
– Az előadás legfontosabb tárgyai, kellékei (ezek kiemelésének lehetőségei, illetve a hozzájuk kapcsolódó jelentések)
– Az egyes figurák kapcsolata a tárgyakkal, kellékekkel, ennek jelentése és hatása – Állandó vagy változó tárgyak, kellékek; ezek funkciói és funkcióváltásai
– A tárgyak, kellékek „útja", az így keletkező motívumok
– A tárgyak, kellékek összefüggése az előadás más elemeivel, hatása a játékstílusra

Zajok, zenék
– Az előadás akusztikai rétege, a zajok, zenék jelentősége az előadásban
– Az ismétlődő zajok, zenék, illetve a belőlük születő motívumok, ezek hatása az előadás jelentésére
– Az előadásban megszólaló zajok, illetve zenei stílus(ok) – ezek illeszkedése a játékstílushoz
– A zene funkciói (átkötő szerep, hangulatteremtő szerep, dramaturgiai szerep, önálló alkotórész)
– A zene és az előadás műfajának összefüggései

Jelmezek
– A színpadon megjelenő öltözetek kort, illetve helyszínt meghatározó szerepe
– Színek és formák, a köztük lévő kapcsolat, hatásuk az előadás hangulatára, jelentésére – Az egyes szereplők öltözete, ruhájuk színe, formája, szabása, ezek jellemző ereje
– Átöltözések, ruhaváltások, ezek funkciói
– A szereplők csoportjai öltözékük alapján, a jelmezek hierarchiát, státuszt, viszonyokat közvetítő szerepe
– A jelmezek kapcsolata az előadás más alkotórészeivel, viszonyuk a térrel, hatásuk a szereplők viselkedésére, az előadás játékstílusára

A szereplők jellemzése szavak nélkül
– Amit még az előtt tudunk az egyes figurákról, hogy megmozdulnának, megszólalnának
– Álarcok, maszkok használata, az arcfestés szerepe, ezek hatása a nézői elvárásokra, összefüggésük az előadás műfajával, stílusával

– A szereplők alkata, az egyes figurák testtartása, ezek szerepe a jellemzésben – A szereplők arca, arckifejezése, mimikája, ennek hatása a jellemzésre
– A szereplők jellegzetes mozdulatai, gesztusai, ezek összefüggése az előadás játékstílusával
– A metakommunikációs jelzések „üzenetei” a szereplők viszonyáról, kapcsolatuk jellegéről, változásáról

A mozgások szerepe az előadásban
– Megkomponált mozgások, koreografikus részletek, ezek összefüggése az előadás más kifejező eszközeivel
– A mozgások hatása az előadás hangulatára, az egyes figurák jellemzésére, a produkció stílusára

Színészi játék
– Az előadás műfajának, stílusának hatása a színészi munkára – Az adott előadás játékstílusának hatása a színész játékára
– A színész mimikája, gesztuskészlete
– A színész hanghordozása, beszédmódja
– A színész metakommunikációs jelzéseinek erősítő, gyengítő vagy átértelmező szerepe – A színész figura át teremtő eszközei
– Színészi „létezésmódok” (az átéléstől az alak pszicho–fizika jellemzésén át a szerep és a színész közti távolság érzékeltetéséig)

Az előadás stílusa
– A jelenetek szervező elvei
– Az előadás leghangsúlyosabb mozzanatai (jelenetei, előadásrészletei) – A rendezői koncepció, ennek kifejtése az előadásban
– Az előadásban megjelenő színházi eszközök, kifejezésmódok – Az egyes elemek, színházi alkotórészek rendszerbe szervezése

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a színházi fogalomkészlet alkalmazási lehetőségeit egy–egy konkrét előadás elemzésében
Legyenek képesek
– színházi előadás elemzésére
– az előadás dramaturgiai működésének felismerésére – a színházi előadás alkotórészeinek felismerésére
– a színházi előadás kifejezésmódjának és jelrendszerének felismerésére – a rendezői koncepció és jelentésének felismerésére

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék
– a színházművészet legfontosabb kifejezőeszközeit (pl.: szövegmondás, mozdulat, gesztus, mimika, akció, zenei– és látványelemek),
– a műfaji, stiláris, illetve formai konvenciórendszereknek a legfontosabb sajátosságait, felhasználási lehetőségeit,
– a konkrét előadások elemzésében, értelmezésében felhasznált fogalmakat (pl.: drámai formák, színházi műfajok, színpadtípusok, játékstílus), azok meghatározásait, kapcsolódásukat,

– az előadás alkotóelemeinek hatásmechanizmusait, azok miként befolyásolják a nézői élményt, hogyan szolgálják az előadás jelentését.
Legyenek képesek
– egy–egy színházi előadás meghatározó alkotóelemeinek (pl.: alapanyag, tér, jelmez, zene, világítás, színészi játék), ezek sajátosságainak, kapcsolódási módjának felismerésére
– a színházi előadás vizsgálatára, értékelésére a benne érvényesülő (műfaji, stiláris, illetve formai) konvenciórendszer szerint
– saját színházi tevékenységében – a megismert fogalmi készlet alapján – tudjon érvelni az általa kigondolt elképzelések, megoldások mellett
– egy–egy színházi előadás átfogó értékelésére, eljutni az előadás jellemzőinek leírásától, összetevőinek elemzésétől a színházi műalkotás értelmezéséig

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama Színházismeret
írásbeli (a vizsgát megelőzően elkészítve) szóbeli 15 perc

A vizsga tartalma Írásbeli vizsga
Előadáselemző dolgozat (5–8 oldal)
Szabadon választott – a vizsga évében – készült előadás elemző bemutatása. A dolgozatot a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti záróvizsga napját megelőzően tizenöt nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.
A dolgozatnak ki kell térnie:
– az irodalmi alapanyag és a dramaturgiai munka jellegzetességeire – a tér és a térhasználat sajátosságaira,
– a jelmezek jellegére és funkciójára – a tárgyak, kellékek szerepére
– az esetleges akusztikai elemek (zene, zörejek) sajátosságaira, funkciójukra – az előadás felépítésére, ritmusára
– az emberi viszonyok sajátosságaira, azok ábrázolásának módjára – a megjelenő karakterek sajátosságaira, ezek ábrázolására
vagy
Tanulói portfolió (dosszié)
Egy – a vizsga évében készült – előadás létrejöttének különböző fázisait (pl.: olvasópróba, díszlettervek, rendezőpéldány) vagy a bemutatást követő véleményeket (pl.: kritikák, a közönség reakciói, média megjelenés) gyűjti össze és strukturáltan tartalmazza. A portfolióba bekerülhet minden írásos, képi és egyéb dokumentum, mely az előadással kapcsolatba hozható.
A portfoliónak kihagyhatatlan része a dokumentumokhoz kapcsolódó, tanulói reflexiók, melyek a készítő nézőpontját, tanulási útvonalát jelenítik meg.
A portfoliót a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti záróvizsga napját megelőzően tizenöt nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

Szóbeli vizsga
Az előadáselemző dolgozat vagy a portfolió megvédése a vizsgabizottság által megfogalmazott kérdések alapján.

Szempontjai:
– a szövegkönyv, a dramaturgiai munka jellegzetességei – a tér és a térhasználat sajátosságai
– a jelmezek jellege és funkciója
– a tárgyak, kellékek szerepe
– az akusztikai elemek (zene, zörejek) sajátosságai, funkciói – a világítás módja és hatása
– a színészi karakterábrázolás jellegzetességei – az emberi kapcsolatok ábrázolásának módja – az előadás felépítése, ritmusa
– a jelenetszervezés sajátosságai
– a rendezői koncepció megjelenésének módjai – az előadás stílusa, műfaja
– a színházi előadások különböző közreműködőinek szerepe az előadás létrejöttének folyamatában

A vizsga értékelése
– Az elemzéshez, értelmezéshez kapcsolódó fogalmak ismerete, alkalmazásuk a választott színházi előadásra
– Szempontok és a fogalmak közötti összefüggések ismerete – A téma szóbeli vagy írásbeli kifejtésének képessége

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök Tévé, videó– vagy DVD–lejátszó
Színházi előadások videofelvételei

3.4. Képző- és iparművészeti ág

GRAFIKA ÉS FESTÉSZET TANSZAK

Képző- és iparművészet műfaj
művészeti alapvizsga és záróvizsga tantárgyai

A művészeti alap- és záróvizsga követelményeit az egyes tantárgyi programok záró szakasza tartalmazza.

Az alapfokú művészeti vizsga és záróvizsga tantárgyak a képző- és iparművészet oktatásban:

- vizuális alkotógyakorlat
- tanszaki műhelygyakorlat:
  - **fém- és zománcműves tanszak:** fém- és zománcműves műhelygyakorlat
  - **fotó és film tanszak:** fotó és film műhelygyakorlat
  - **grafika és festészet tanszak:** grafika és festészet műhelygyakorlat
  - **környezet- és kézműves kultúra tanszak:** környezet- és kézműves kultúra műhelygyakorlat
  - **szobrászat és kerámia tanszak:** szobrászat és kerámia műhelygyakorlat
  - **textil- és bőrműves tanszak:** textil- és bőrműves műhelygyakorlat

Választott tantárgyi vizsga:

- művészettörténet

Képzőművészeti tanszak tantárgyai
(az előképző 1–2. és alapfok 1–3. évfolyamok közös tanszaka)

ALKOTÓJÁTÉKOK TANTÁRGY
(AZ ELŐKÉPZŐ 1–2. ÉVFOLYAM FŐTÁRGYA)

Az *alkotójátékok tantárgy célja* bátorítást, támogatást adni a vizuális kifejezési módok kipróbálásához, gyakorlásához, lehetővé tenni az érzékelés, a befogadó- és alkotókészség fejlesztését. A tantárgy a művészettel való játékos ismerkedésen keresztül hozzájárul a pozitív lelki tulajdonságok gyarapításához, az esztétikai érzékenység és nyitottság kialakításához.

Az *alkotójátékok tantárgy feladata* az alkotói képességek előhívása, kibontakoztatása komplex, játékos, élményszerű művészeti tevékenységeken keresztül.

ELŐKÉPZŐ (E/1–2. évfolyam)

Előképző 1–2. évfolyam

Fejlesztési feladatok / *alkotójátékok tantárgy E/1–2. évfolyam*

- A képzelet felszabadítása a játékos alkotómunka folyamatában
- Az önkifejezés változatos formáinak kibontakoztatása
- A kreatív tevékenységek támogatása
- A finommotorikus mozgások – szem-kéz koordináció fejlesztése
- Élményalapú alkotás és memóriafejlesztés
- A közvetlen érzéki tapasztalás (hallás, látás, tapintás) élményanyagának képi, plasztikai feldolgozása
- Térbeli tájékozódás – a természeti és tárgyi környezet felfedezése
- A kézműves tevékenységek iránti érdeklődés felkeltése
- A legkülönfélébb anyagok, eszközök, alkotótechnikák megismertetése
- Kapcsolódás más műveltségterületekhez

Tananyag / *alkotójátékok tantárgy E/1–2. évfolyam*

- A síkbeli és a plasztikus és konstruáló alkotás alapvető anyagai, eszközei, technikái
- Mesék, történetek, dramatikus játékok, vizuális ábrázolás
- Személyes élmény, elképzelés megjelenítése változatos módon
- Eltérő méretű, anyagú alkotások készítése síkban és térben
- Eszközhasználati és balesetvédelmi szabályok

Feladatcsoportok / *alkotójátékok tantárgy E/1–2. évfolyam*

Mese és valóság

- A mesebeli világok, lények síkban és plasztikus formában (meseillusztráció, mesehősök)
- Népmesei jelenetek (képek, képpárok)
- Valós történetek, megfigyelések (házon belül, szomszéd utca, a falu, a város élete)
- A környezet növényvilága és állatszereplői (sík és plasztikus feldolgozások)

Tér – forma – felület

- A környezetben található természetes és mesterséges anyagok megismerése (gyűjtés, újraalkotás)
- A sík és a tér megtapasztalása (lakóterek, labirintusok, térképek, pop-up konstrukciók)
- Térjátékok – zárt és nyitott terek (kinn, benn, fent, lent / dobozterek)
- Téri élmények – a közeli és távoli világ megjelenítése (felnagyított tárgyrészlet, madártávlat)
- Síkból térbe nyitható, hajtogatható képeslap készítése (karton – kivágás, ragasztás – filctoll, festés)
- Felületképzési játékok síkban és plasztikus formában, változatos anyagokkal (nyomhagyás, pozitív és negatív plasztika)

Tárgykészítés – méretek – arányok

- Játékok, használati és ajándéktárgyak készítése (textilfonatok, papírhajtogatások, papírdombormű, agyagedények)
- Agyag- vagy gipszfigurák, kabalák mintázása, faragása
- A méretek és arányok érzékletes megtapasztalása (kisebb, nagyobb; hosszabb, rövidebb – festés, papírkivágás)
- Játékos arányváltó feladatok

Változások

- Az idő múlása és a változások megtapasztalása (napszakok, évszakok tulajdonságai, eseményei)
- Jelenségek, eseménysorok megjelenítése (időjárás, természeti jelenségek – képsorozat, leporelló)
- Átváltozás, mássá válás – álarcok, maszkok segítségével (az évszakok, az átváltozás ősi, népi maszkjai / talált anyagok, papírzacskók, dobozok, papírmasé, gipszes géz / festés)
- Egyszerű animációs játékok (pörgetős füzet)

Mintakincs

- Képzeletbeli állatok mintázatának tervezése (csíkok, pöttyök, foltok / papírkivágások, nyomatok / szimmetria, pozitív-negatív formák, ritmusok, sorminták)
- Egy kitalált szigetlakó nép világának, díszítményeinek elkészítése (díszítések különböző anyagokon, talált tárgyakon)
- Varázslatos növények (a kiskerttől a dzsungelig)

Színkavalkád – én és a világ

- Színkeverési játékok
- Kedvenc képek, színek, hangok, illatok, ételek-ízek egy mesébe keverednek (történet megjelenítése képpel, alakított tárggyal, mesedobozzal, belakható kis térrel)
- Személyes tárgyak, játékok bemutatása egy valós vagy kitalált történetben
- A színek hangulati hatásának átélése, alkalmazása (derűs és félelmetes jelenetek)
- Értékelés és kiállításrendezés

RAJZ-FESTÉS ALAPJAI TANTÁRGY
(AZ ALAPKÉPZŐ 1–3. ÉVFOLYAM FŐTÁRGYA)

A *rajz-festés alapjai tantárgy célja* a személyiség és a környezet vizuális fókuszú megközelítése, érzékeny, nyitott szemlélet kialakítása, a képi világ, a fantázia kibontakoztatása és a valósággal való összekapcsolása. A rácsodálkozó felismerések támogatása, a rugalmasság, a lelemény és az egyéni képzelet felszabadítása a szokatlan nézőpontok és más művészetek, műveltségterületek tartalmainak meglepő társításával és beemelésével összeállított feladatok, projektek és kerettörténetek segítségével.

A *tantárgy feladata* előkészíteni, megalapozni a művészi igényű szakmai munkát, fejleszteni a képi kifejezéshez szükséges képességeket, megismertetni az ábrázolás különféle módjait. Változatos, az intézményi sajátosságokhoz illeszkedő felfedező- és alkotófolyamatokon keresztül hozzásegíteni a tanulókat az önálló, kreatív tevékenységekhez.

ALAPFOKÚ évfolyamok (A/1–3. évfolyam)

Alapfok 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok / *rajz-festés alapjai tantárgy A/1. évfolyam*

- A környezet jellemzőire fókuszáló figyelem és nyitott szemlélet kialakítása
- Az arányok, színek, formák, felületek, tömegek és a tér felfedezése
- A rajzi és festészeti munkához szükséges eszköz- és anyaghasználati készség fejlesztése
- A személyes megnyilvánulásoknak, emlékeknek teret adó örömteli alkotótevékenység motiválása más művészeti ágak bekapcsolásával

Tananyag / *rajz-festés alapjai tantárgy A/1. évfolyam*

- Rajzi és festési ismeretek, technikák (grafit, színes ceruza, filctoll, vizes bázisú festékek)
- A vonal megjelenési formái
- A szín szerepe az érzelmek, a hangulat kifejezésében
- A forma, folt létrehozásának lehetőségei
- A gyűjtés, gyűjtemény létrehozásának alapjai

- A nyomhagyás egyszerű technikái
- Képi elemek elrendezésének alapjai
- A személyes élmény, elképzelés megjelenítése
- Eszközhasználati és balesetvédelmi ismeretek

Feladatcsoportok / *rajz-festés alapjai tantárgy A/1. évfolyam*

Forma

- A vonal mint mozgásnyom (hossz, vastagság, szín, kitöltöttség, egyenesség/görbültség, irány, változékonyság, nyitottság/zártság)
- A vonalak, formák megjelenése a valóságban és a képzőművészetben (játékos felfedezések, feldolgozások)
- Változatos mozdulatokkal, eltérő érzelmekkel hagyott nyomok különböző felületeken és anyagokon
- A környezet formai megfigyelése, vonallal, folttal való megjelenítése (természet, tárgyak, lények)

Szín

- Különböző színű papírok, anyagok, tárgyak gyűjtése (játékos felhasználás, csoportosítás)
- Szín és mozgás, gesztusok által létrehozott színfoltok (mozdulatok, mozdulatsorok színes lenyomatai nagyméretű felületeken kézzel, szivaccsal, széles ecsettel)
- Érzelmek, hangulatok megjelenítése (különböző formájú és anyagú felületeken absztrakt színfoltokkal)
- Adott tárgy, lény tulajdonságainak, jellemének kifejező ábrázolása színekkel

Minta – jel

- Minták felfedezése a közvetlen vagy tágabb környezetben (mintagyűjtemény)
- A gyűjtött minták felhasználása az alkotás során, új kontextusba helyezésük (valós vagy meseszereplők öltözetén, tárgyain, építményeken)

Terek – tárgyak

- Adott szempontok alapján gyűjtött tárgyak, kacatok felhasználása játékos gyakorlatokban (installációk, színspirál, labirintus, varázsládák, bábozás)
- A közvetlen környezet tereinek egyéni és csoportos felfedezése (tájékozódás hangok alapján, hangvezetés, átrendezés, térbe simulás)
- Térélmények megtapasztalása eltérő nézőpontokból (világ a cipőm szemszögéből, a létra tetejéről)

Képalkotás

- Képi elemek rendezése – játékos megközelítés, variációk létrehozása, az elrendezés elvének felismerése, hatásuk megfigyelése (centrális, átlós, szimmetrikus-aszimmetrikus, horizontális-vertikális, háromszög, spirális kompozíció)

- Ugyanazon elemekből eltérő hatású, egyensúlyú kompozíciók összeállítása (monokróm festéssel, kollázzsal, egyszerű nyomhagyással)
- Különböző formájú, felületű tárgyakkal lenyomatok, rajzolatok létrehozása
- Nyomok, nyomatok kiegészítése, továbbfejlesztése egyéni elképzelések szerint
- Történetek, emlékek, mesék jeleneteinek személyes megfogalmazása rajzi és festészeti eszközökkel, anyagokkal (grafit, toll, vízfesték, kollázs)

Kitekintés

- Zene és zaj (képalkotás különböző zenék, zajok hangjaiból – hangok, zajok a természetből / szél, víz, csicsergés, károgás / épített környezetből – ajtónyikorgás, óraketyegés, zakatolás, hangszerhangok)
- Mesehősök kalandjai napjainkban (ismerős mesealakok szokatlan helyzetekben, mai környezetben)
- Számok, betűk és hangjelek mögött rejlő mesék és személyes történetek képi megjelenítése vagy dekoratív felhasználásuk (meghökkentő megszemélyesítések, a fantáziavilág alakjai, mesehősök és híres képzőművészek közös kalandjainak megjelenítése)
- Egy aktuális pályázat, verseny témájának feldolgozása
- Értékelés és kiállításrendezés

Követelmény / *rajz-festés alapjai tantárgy A/1. évfolyam*

A tanuló ismerje:

- a vonal megjelenési formáit
- a szín szerepét az érzelmek, hangulat kifejezésében
- a forma, folt jelentését és létrehozásának lehetőségeit
- a nyomhagyás egyszerű technikáit
- a képi elemek elrendezésének alapjait

Legyen képes:

- a képi ábrázolás különféle eszközeinek, technikáinak alkalmazására
- mozgásnyomok vonallal történő rögzítésére
- az érzelmek vonallal, színnel történő kifejezésére
- forma, folt tudatos létrehozására, felhasználására
- a nyomhagyás egyszerű technikáinak alkalmazására
- élményalapú képalkotásra
- a fantázia és a valóság képeinek feldolgozására
- tematikus gyűjtemény létrehozására
- eszközhasználati és balesetvédelmi szabályok betartására

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok / *rajz-festés alapjai tantárgy A/2. évfolyam*

- A környezet és az alkotások jellemzőire fókuszáló figyelem és emlékezet fejlesztése
- A rajzi és festészeti munkához szükséges eszköz- és anyaghasználati készség fejlesztése
- A színnel, formákkal, léptékkel, kompozícióval kapcsolatos élményszerű tapasztalatok gazdagítása
- A személyes megnyilvánulásoknak, fantáziának teret adó alkotótevékenység motiválása

Tananyag / *rajz-festés alapjai tantárgy A/2. évfolyam*

- Rajzi és festési ismeretek, technikák (porpasztell, kollázs, papírdúc)
- A formák megfigyelése térben és síkban
- A szín szerepe és hatása a tárgyakon és a tájban
- Színek és tulajdonságok, lelki minőségek
- Forma- és felületkontrasztok létrehozása
- A minta szerepe a környezetben és a tárgyakon
- A kiemelés lehetőségei
- Történetek, mesék karaktereinek, jeleneteinek ábrázolása
- Eszközhasználati és balesetvédelmi ismeretek

Feladatcsoportok / *rajz-festés alapjai tantárgy A/2. évfolyam*

Forma

- Vonalak, formák megfigyelése, téri alakzatok létrehozása (vonalszerű anyagok játékos felhasználása: fonal, kötél, szalag – térjátékok, installációk)
- A létrehozott téri alakzatok megjelenítése különböző rajzi eszközökkel, kiegészítésük egyéni elképzelés szerint
- Formai jellemzők és az általuk kiváltott érzések, asszociációk megfigyelése

Szín

- Színek a mesékben és a valóságban (élénk, felfokozott, halvány, pasztellszínek)
- Valóságos vagy elképzelt színes terek és az általuk keltett érzések megjelenítése (festés, kollázs)
- Tulajdonságok, karakterek rokonítása, összekapcsolása színekkel és formákkal
- Térbeli formák, tárgyak felületének átalakítása színekkel, festéssel, tárgymesék létrehozása (megelevenedő dobozok, hengerek, kidobásra ítélt tornacipők, edények, tolltartók, táskák kitalált történetei)

Minta – jel

- Vizuális játékok tárgyakon, állatokon, öltözeteken lévő minták jellemzőinek, szerepének megfejtésével
- Növények, állatok fotóin, mikroszkopikus felvételeken található mintázatok felfedezése

- A gyűjtött minták, mintázatok szabad felhasználása méret- és léptékváltással
- A gyűjtött fotók, fotórészletek, fénymásolatok rajzi kiegészítése, továbbgondolása

Terek – tárgyak

- Személyes kis terek megtalálása, kialakítása a saját környezetben, hang- és zajjátékokba való bekapcsolása
- Különböző térformák, építmények összeállítása talált dobozokból, hengerekből, építőelemekből, majd a téri konstrukció lerajzolása

Képalkotás

- A kiemelés szerepe és lehetőségei a valóságban, a mesékben és a művészetben (megfigyelések, dramatikus és szituatív játékok)
- Semleges, nyugodt és zaklatott felületek felhasználásával kontrasztok létrehozása (táj- vagy térábrázolás)
- Képalkotás során az egyes szereplők, képi elemek hangsúlyozása (kiemelés formával, mérettel, színnel, nézőponttal, felülettel, kontraszt alkalmazásával, elhelyezéssel)
- Történetek, mesék jellemző elemeinek, jeleneteinek ábrázolása rajzi és festészeti eszközökkel, anyagokkal, valamint ezek kombinált megoldásaival (festett ceruzarajz, színezett tollrajz, kollázs, tus, diófapác, vegyes technika)

Kitekintés

- A természetismeret tapasztalatainak beemelése a képi ábrázolásba, vizuális játékokba (kalandozás a biomintázatok és mikrovilágok közt mesefigurákkal és a kortárs művészet karakteres alakjaival)
- Kortárs képzőművészeti alkotások szereplőinek, alakjainak elképzelt kalandjai a mesék, mondák világában
- Épületek, építmények különböző tájakon (forma, anyag, méret, funkció és környezet – klasszikus vagy kortárs építészek, képzőművészek és mesehősök közös tervei / híd, víztorony, gyár, lakóház, sportcsarnok, alagút, kapu)
- Egy aktuális pályázat, verseny témájának feldolgozása
- Értékelés és kiállításrendezés

Követelmény / *rajz-festés alapjai tantárgy A/2. évfolyam*

A tanuló ismerje:

- a vonalak térképző lehetőségét
- a szín és minta szerepét, hatását a tárgyakon
- felület és textúra kontrasztok létrehozásának lehetőségeit
- a kiemelés szerepét, módjait

Legyen képes:

- a képi ábrázolás különféle megközelítéseinek megvalósítására
- a formák lényeges jellemzőinek megragadására
- a lelki minőségek, tulajdonságok, karakterek kifejezésére
- felület, textúra kontrasztok létrehozására
- képalkotás során a kiválasztott elemek hangsúlyozására
- eszközhasználati és balesetvédelmi szabályok betartására

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok / *rajz-festés alapjai tantárgy A/3. évfolyam*

- A környezet, önmaguk és az alkotások jellemzőire fókuszáló figyelem és emlékezet finomítása
- A rajzi és festészeti munkához szükséges eszköz- és anyaghasználati készség fejlesztése
- A színnel, körvonallal, kompozícióval kapcsolatos tapasztalatok gazdagítása
- A személyes megnyilvánulásnak, eredeti ötleteknek teret adó alkotótevékenység motiválása a szokatlanság bekapcsolásával

Tananyag / *rajz-festés alapjai tantárgy A/3. évfolyam*

- Rajzi és festési ismeretek, technikák (olajpasztell, tempera, monotípia)
- A mozgás, változás megfigyelése
- A színek egymáshoz való viszonya
- A forma, folt és textúra kifejező használata
- Minták, motívumok alkotásokon, építményeken
- Kompozíciós variációk
- Eszközhasználati és balesetvédelmi ismeretek

Feladatcsoportok / *rajz-festés alapjai tantárgy A/3. évfolyam*

Forma

- Mozgás, változás látható jeleinek megfigyelése vagy elképzelése és megjelenítése (hintázás, ugrálás, olvadás, áradás, növekedés, száradás)
- A valóságban látható éles és elmosódott kontúrok megfigyelése és a tapasztalatok felhasználása alkotás során (erős fényben, ellenfényben, függöny mögött, árnyékban, félhomályban)

Szín

- A színek egymáshoz való viszonyának, kapcsolatának átélése mesén, dramatikus játékon keresztül (élmények megjelenítése, mese, emlék, dramatikus játék)
- Tudatos és ösztönös színkeverési, festési kísérletek (különböző érzelmi állapotok, versek, dalok hangulatának megjelenítése különböző méretű, formájú felületeken)

- Természeti jelenségek színekkel és színárnyalatokkal való kifejezése (pirkadat, verőfényes napsütés, vihar, szürkület, köd, eső, vulkánkitörés, orkán)
- Ellentétek, harmóniák érzékeltetése színekkel (változatos textúrájú felületeken)

Minta – jel

- Műalkotásokon, építményeken látható minták gyűjtése, felhasználása új kontextusban (úszógumin, repülőn, rolleren, papucson)
- Különböző anyag- és tárgydarabkák lenyomatával létrehozott minták felhasználása építmények, alkotások díszítésére

Terek – tárgyak

- Közvetlen környezetben található mikroterek felfedezése, megörökítése fotóval, rajzzal
- A mikroterek benépesítése és megjelenítése rajzi és festészeti eszközökkel, vagy kiegészítése kollázzsal
- Hétköznapi tárgyak elrendezésének változatai adott érzelem, fogalom kifejezésének érdekében (magányos, veszekedő, szorongó, békés, félelmetes – székek, táskák, könyvek, ceruzák)

Képalkotás

- Játékos kísérletek, variációk egy saját alkotás vagy különböző reprodukciók képi elemeinek, szereplőinek átrendezésére
- Eltérő komponálási módok kipróbálása egy adott üzenet figyelemfelkeltő közvetítésének érdekében
- Történetekben, mesékben zajló változások, jelenetek ábrázolása képsorozatként, képregényként

Kitekintés

- Időjárás-jelentés (improvizatív és tudatos vonal- és hangjátékok a változás, mozgás rögzítésére)
- Mesék, mondák és a mikroszkópok titokzatos lényeinek találkozása rendhagyó szituációkban (árvíz idején, harangöntéskor, divatbemutatón)
- Mesehősök és képzőművészeti figurák kalandjai egy szokatlan termékeket előállító gyárban (természeti jelenségekhez, érzelmekhez, fogalmakhoz kapcsolódó termékek)
- Egy aktuális pályázat, verseny témájának feldolgozása
- Értékelés és kiállításrendezés

Követelmény / *rajz-festés alapjai tantárgy A/3*

A tanuló ismerje:

- a mozgás, változás kifejezésének lehetőségeit
- a színek egymáshoz való viszonyát

- a színek érzelmi minőségét
- a színharmóniákat, színkontrasztokat

Legyen képes:
- a képi ábrázolás változatos formáinak megvalósítására
- a vonal, forma, folt, felület, szín és textúra kifejező használatára
- minták egyedi alkalmazására
- a kompozíciós variációk, képsorok készítésére
- eszközhasználati és balesetvédelmi szabályok betartására

VIZUÁLIS ALKOTÓGYAKORLAT TANTÁRGY (AZ ALAPFOK 1–6. ÉS A TOVÁBBKÉPZŐ 7–10. ÉVFOLYAMAINAK KÖTELEZŐ TÁRGYA)

A *vizuális alkotógyakorlat tantárgy célja* a tanuló egyéni, kreatív személyiségjegyeinek előhívása, az ismeretek, élmények feldolgozásának segítése, a pozitív lelki tulajdonságok megerősítése a képi emlékezet és képzelet gazdagításával, a vizuális kifejezőkészség és manuális készségek fejlesztésével.

A *tantárgy feladata* a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő, erős belső motivációra épülő, változatos alkotófolyamatok biztosítása, melyek lehetővé teszik a csoportos és egyéni kreatív tevékenységformák megismerését, feltárják az értékmegőrzés, értékteremtés lehetőségeit, kialakítják a formák, színek használatában való jártasságot. A tantárgy feladata még az egyes témák, témacsoportok változatos feldolgozása, a különféle képzőművészeti technikák gyakorlásához szükséges eszközök és anyagok használatának megismertetése, a különböző műveltségterületek ismereteinek feldolgozása az alkotótevékenységekben. A gyakorlati munka során a tanulók megismerik és betartják a baleset-, munka-, környezet- és tűzvédelmi szabályokat.

ALAPFOK (A/1–6. évfolyamok)

Alapfok 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok / *vizuális alkotógyakorlat tantárgy A/1. évfolyam*
- A környezet érzékelésére, látványára és jelenségeire nyitott, kíváncsi, felfedező szemlélet kialakítása
- Az alapvető képzőművészeti és kézműves technikák használatának elsajátítása játékos tevékenységeken keresztül
- A fantáziának, a személyes kibontakozásnak teret adó, élményteremtő alkotótevékenység motiválása

- A tanuló figyelmének, leleményességének fejlesztése más művészeti területek inspiráló bekapcsolásával

Tananyag / *vizuális alkotógyakorlat tantárgy A/1. évfolyam*

- A síkbeli, a plasztikus és konstruáló alkotás alapvető anyagai, eszközei, technikái
- Mesék, történetek továbbszövése, dramatikus játékok, vizuális ábrázolás
- Személyes élmény, elképzelés megjelenítése változatos módon és különböző anyagokkal, eszközökkel
- Eltérő méretű, anyagú alkotások készítése síkban és térben
- Eszközhasználati és balesetvédelmi szabályok

Feladatcsoportok / *vizuális alkotógyakorlat tantárgy A/1. évfolyam*

Mesék – hősök – történetek

- Egyéni fantáziára épülő mesefeldolgozások, kiválasztott jelenetek megelevenítése (dramatikus játékkal, hanggal, bábbal, tárggyal, képpel)
- Hangsúlyos kontúrokkal létrehozott figurák, mesehősök, karakteres szereplők (vonalak, formák, foltok által jelzett jellegzetességek / filctoll, zsírkréta, festék, fonal- és drótfigurák)
- Hősök, szereplők kalandjai a meséken túl – nemcsak a saját történetükben (cselekmények, históriák továbbgondolása, kivágott képi elemekkel, játékkal)

Terek – formák, figurák

- Mesék, mítoszok szereplőinek plasztikus, térbeli megjelenítése (mesehősök, állatok, szörnyek, táltosok / agyag, gipsz- és papírmasé, talált anyagok)
- Figurateremtés, jellegzetes arányok, a méret és a jelentőség kapcsolata (síkfigurák, bábok / játék velük)
- Mesehősök lakhelye, környezetük elképzelése, megjelenítése (rajz, festés, kollázs, térkép, dobozterek, egyszerű diorámák)
- A természeti és ember alkotta környezet újrateremtése talált, fénymásolt környezetet ábrázoló képi elemek, részletek felhasználásával, folytatásával, továbbalakításával (saját környezet, mesebeli tájak, falvak, városok)

Tárgyak – kellékek – technikák

- Ajándék- vagy varázstárgy készítése egy mesehősnek (természetes anyagok, ágak, termések és egyebek felhasználásával)
- Adott meséhez, történethez kapcsolódó valós vagy elképzelt eszközök, edények létrehozása különféle kézműves technikákkal (fonás, szövés, agyagozás)

Idő – változás – hagyományos és kortárs

- Mozgás, mozdulat, változás megjelenítésének lehetőségei (vonallal, folttal, formákkal, egyszerű képhajtogatással, képmozgatással/thaumatroppal)

- Átváltozás, mássá válás játékos lehetőségei álarcok, maszkok segítségével (az évszakok, a változás ősi, népi maszkjainak és kortárs plasztikák inspirációinak összekapcsolása, összeépítése egy különös mese, esemény okán / talált anyagok, kacatok, papírzacskók, dobozok, papírmasé, gipszes géz / festés)

Képes üzenetek – díszítés

- Képzeletbeli állatok mintázatának tervezése (állati és növényi szimbólumok / papírkivágások, nyomatok / szimmetria, pozitív-negatív formák, ritmusok, sorminták)
- Ősi, törzsi népek gyűjtött mintáiból egy kitalált nép világának, díszítéseinek megalkotása (tárgy- és textilfestések, játékos díszítések különböző anyagokon, talált tárgyakon)

Felfedezés – én és a világ

- Kedvenc képek, színek, hangok, illatok, ételek-ízei egy mesébe keverednek (történet megjelenítése képpel, alakított tárggyal, mesedobozzal, belakható kis térrel)
- Személyes tárgyak, játékok bemutatása egy valós vagy kitalált történetben
- Fontos, gyakran átélt érzelmek, hangulatok érzékeltetése színekkel, színvariációkkal és játékos gyakorlatokkal (festés / dramatikus játék, megszólaló, zajongó, zenélő, illatozó érzések, színkontrasztok, színharmóniák / vidám, mozgalmas, kopár, félelmetes)
- Értékelés és kiállításrendezés

Követelmény / *vizuális alkotógyakorlat tantárgy A/1. évfolyam*

A tanuló ismerje:

- a témához kapcsolódó ábrázolási, megjelenítési módokat
- a tanult kézműves technikák egyszerű fogásait, megoldásait

Legyen képes:

- minták, motívumok gyűjtésére, felhasználására
- rajzok, színes alkotások és plasztikus formák, tárgyak készítésére
- vizuális ábrázolás tanult eszközeinek, technikáinak alkalmazására
- érzések, személyes élmények, elképzelések változatos megjelenítésére
- történetek, mesés tartalmak gondolati továbbszövésére, vizuális megelevenítésére
- az eszközhasználati és balesetvédelmi szabályok betartására

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok / *vizuális alkotógyakorlat tantárgy A/2. évfolyam*

- A környezet és önmaguk jellemzőire fókuszáló nyitott, kíváncsi figyelem és szemlélet fejlesztése
- A feladatokhoz szükséges vizuális és kézműves műfajok lényeges módszereinek, fogásainak használata

- A személyes kibontakozásnak, fantáziának, emlékezetnek és a rugalmas viszonyulásoknak teret adó alkotótevékenység motiválása
- A környezet által közvetített üzenetek, hatások iránt fogékony figyelem fejlesztése

Tananyag / *vizuális alkotógyakorlat tantárgy A/2. évfolyam*

- A megjelenítés, ábrázolás és tárgyalkotás sajátosságai, alapvető anyagai, eszközei, technikái
- A vizuális kifejezési nyelv bátor használata
- Különböző méretű, anyagú és műfajú alkotások készítése
- Hagyományok, kortárs jelenségek, épített környezet és művészettörténet inspirációs forrásként való használata
- Eszközhasználati és balesetvédelmi szabályok

Feladatcsoportok / *vizuális alkotógyakorlat tantárgy A/2. évfolyam*

Mesék – hősök – történetek

- Hétköznapi, kitalált történetek fő motívumainak, jeleneteinek megelevenítése (dramatikus játékkal, zajjal, fénnyel, tárgyakkal, bábokkal, rajzolt, festett képekkel)
- Valós vagy irodalmi, zenei élmények feldolgozása különféle színes vagy vonalrajzos kompozíciókban (ceruza, toll, tus, kréta, festék)
- Egy korábbi alkotás további jelenetekkel való kiegészítése (leporelló készítése, apró miniatúrák vagy óriásképek)

Terek – formák – figurák

- Sosemvolt lények életre keltése (mintázás, konstruálás / agyag, papírmasé, karton, drót, talált kacat)
- Kedvenc hősök és állataik kalandjainak megjelenítése a környezetükkel együtt (hanggal, mozgással, játékkal / síkban rajzolva, festve, plasztikusan / körplasztika, dombormű mintázása / konstruálás: drót, karton, textil, hurkapálcák, botok, talált anyagok)
- Épületek, építmények településsé szervezése közös elképzelés mentén (nagyméretű, összekapcsolható színes kompozíciók és konstruált plasztikus építmények / kép- és tárgykirakós, puzzle)

Tárgyak – kellékek – technikák

- Mai hétköznapi tárgyak mágikus erejűvé tétele (képes, rajzos tervezés, ábrázolás, talált/kidobásra ítélt tárgyak átalakítása, átfestése / különféle hagyományos kézműves technikákkal, díszítéssel)
- Mesebeli takarók, kendők készítése (a fonalak, a gyapjú és a textilanyagok felhasználási lehetőségei)
- Személyes tárgyak, apró játékok, ajándékok alkotása (természetes anyagok, ágak, termések kombinálása)

Idő – változás – hagyományos és kortárs

- Korábban készített tárgy, játék működésének, mágikus erejének bemutatása (dramatikus szituációban, képsorozattal, egyszerű fázisrajzokkal, képes, rajzos használati utasítás, mágikus útmutató)
- Mitikus vagy mesebeli hősök képzeletbeli ünnepei, napi teendői (eseménynaptár, időkerék, régen és ma / festett, rajzolt naptárak applikált kiegészítőkkel: szimbólumokkal, képekkel)

Képes üzenetek – díszítés

- Varázsigék a tárgyakon (a fontos tárgyak működését segítő szavak, jelek felírása, felfestése, rávarrása, ragasztása tárgyakra, csomagolásokra)
- A magyar népművészetből és a kortárs, modern alkotásokról gyűjtött motívumok összekapcsolásával személyes tárgyak díszítése (tolltartó, roller, füzet, tornacipő, bögre, póló)

Felfedezés – én és a világ

- Beköltözve egy mesébe – egy választott szerepbe bújva saját küldetésük és a mese jellegzetes világának bemutatása (játékkal, sík és plasztikus alkotásokkal)
- Arcok és érzelmek, jellemek megfigyelése, megelevenítése képpel és játékkal (arány, karakter, mimika / dramatikus játék / kártya-, memóriajáték ismert mese és irodalmi szereplők portréjával)
- Talált, gyűjtött portréfotók felhasználásával fontos, valós vagy kitalált szituációk, események megjelenítése (kiegészítések, átalakítások rajzi, festészeti eszközökkel / nagyítások, ismétlődések – fénymásolatok segítségével)
- Értékelés és kiállításrendezés

Követelmény / *vizuális alkotógyakorlat tantárgy A/2. évfolyam*

A tanuló ismerje:

- a témához kapcsolódó sík- és térbeli ábrázolási, megjelenítési módokat
- a tanult kézműves technikák alapvető fogásait, megoldásait

Legyen képes:

- minták, motívumok gyűjtésére, átalakítására, alkalmazására
- vázlatok, rajzok, színes képek és plasztikus formák, tárgyak, terek tervezésére, készítésére
- a tanult vizuális kifejezőeszközök bátor alkalmazására
- megfigyelések, érzések, személyes élmények és elképzelések változatos megjelenítésére
- történetek és inspiratív vizuális tartalmak összekapcsolására, továbbgondolására, vizuális, játékos megelevenítésére
- az eszközhasználati és balesetvédelmi szabályok betartására

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok / *vizuális alkotógyakorlat tantárgy A/3. évfolyam*

- A környezet, a művészeti alkotások jellemzőire és önmaguk megismerésére fókuszáló figyelem finomítása
- Az egyéni és csoportos munkához szükséges alkotói és technikai ismeret és készség fejlesztése
- A képi emlékezet és a képzelet gazdagítása
- A vizuális kifejezés, az esztétikai érzékenység és az alkotókészség fejlesztése

Tananyag / *vizuális alkotógyakorlat tantárgy A/3. évfolyam*

- Ábrázolási és tárgyalkotási ismeretek, gyakorlatok
- Különféle képzőművészeti és kézműves technikák
- Tartalmak, témák változatos nézőpontú megközelítése, feldolgozása és megjelenítése
- Népművészeti, klasszikus és kortárs vizuális művészeti példák inspiratív beemelése az alkotótevékenységbe
- Eszközhasználati és balesetvédelmi szabályok

Feladatcsoportok / *vizuális alkotógyakorlat tantárgy A/3. évfolyam*

Mesék – hősök – történetek

- Történetek, jelenetek, személyes élmények megjelenítése, feldolgozása különféle eszközökkel, anyagokkal (rajzok, festett színes kompozíciók, alkalmazott technikák / formázott kép, képregény, leporelló, kódex lap)
- Népmesék szereplőihez kapcsolható termékek, tevékenységek és foglalkozások képes, játékos bemutatása (meseszereplők a piacon árusítják portékáikat, műhelyükben fogadják a megrendelőket / dramatikus játék, bábozás, makett, dioráma, festés, rajzolás, kollázs, mintázás)

Terek – formák – figurák

- Menedékhely készítése valós vagy kitalált, mesebeli, mitikus lénynek (sík vagy plasztikus alkotás, térrendezés, konstruálás)
- Mozgatható bábfigurák készítése, és történetük elmesélése árnyjátékkal (pálcára, lécre szerelt vagy függesztett bábok / papírkivágás, festés, kollázs)
- Különleges képességű, varázslatos, mesebeli növények ábrázolása és gondozási útmutatója (népmesék, legendák alapján / rajz, festés, sgrafitto jellegű viaszos technika, karcolás, domborítás agyagba, gipszbe)

Tárgyak – kellékek – technikák

- Szokatlan rendeltetésű járművek tervezése, készítése egy klasszikus történet, képzőművészeti alkotás szereplői számára (hagyományos és talált anyagok, kézműves technikák, konstruálás)

- Állat alakú vagy antropomorf edény készítése, mintázása (barátnak, kedvenc állatnak, valós vagy elképzelt szereplőnek / agyag, gipszes géz, papírmasé, vessző, háncs)
- Öltözetkiegészítők, ékszerek készítése különböző anyagokból, anyagkombinációkkal (textil, gyapjú, fonal, természetes anyagok, termések)

Idő – változás – hagyományos és kortárs

- A természeti jelenségek, a változás, a körforgás érzékeltetése egy jelenetsor, egy egyszerű mese segítségével (mozgást imitáló animáció, pörgethető lapok, zootróp, képkockák papírcsíkon)
- Álruhák és mágikus öltözetek, munkaruhák tervezése, készítése egy fontos szereplő számára (népművészeti és kortárs, modern képzőművészeti inspirációk összekapcsolásával)

Képes üzenetek – díszítés

- Titkos üzenetek küldése, elhelyezése hétköznapi tárgyakon és helyzetekben (szalvétán, pohár alján, papucs talpán, parkban, járdán, utazás közben / kréta, festék, talált anyagok / papírkivágások, stencilek, nyomatok / pozitív-negatív formák, ritmusok, jelek, szimbólumok)
- Sokatmondó csomagolás készítése különleges ételek, italok számára (mesebeli teafilter, varázsital, gyógynövények, sütemények futó-tök számára)
- Stilizált növények, geometriai szimbólumok felhasználásával megjelenített beszédes történetek napjaink épített környezetének felületein (kortárs vizuális elemek összekapcsolása népi motívumok részleteinek nagyításával / graffiti, molinó, plakát, falfestmény / tervek nagyméretű kartonon)

Felfedezés – én és a világ

- Kedvenc versek, dalok, irodalmi alkotások illusztratív feldolgozása (saját könyv, kiadvány, napló számára)
- Belecsöppenve egy festménybe – egy választott képzőművészeti alkotás terébe, világába kerülve egy új szituáció vagy következő pillanat megjelenítése (játékkal, bábbal, hanggal, fénnyel, rajzzal, festéssel, plasztikus alkotással)
- Értékelés és kiállításrendezés

Követelmény / *vizuális alkotógyakorlat tantárgy A/3. évfolyam*

A tanuló ismerje:

- a feladatokhoz kapcsolódó vizuális kifejezőeszközöket
- a tanult sík és térbeli ábrázolás, megjelenítés lehetőségeit, gyakorlatát
- a feladatoknál alkalmazott kézműves technikák lényeges fogásait, megoldásait

Legyen képes:

- jelek, minták, szimbólumok gyűjtésére, jellemzőinek felismerésére, leleményes, egyedi felhasználásukra

- a látvány, a jelenségek és a történetek értelmezésére, továbbgondolására, átírására
- a képi ábrázolás változatos formáinak megvalósítására
- vizuális kifejezőeszközeinek folyamatos bővítésére és találékony alkalmazására
- az eszközhasználati és balesetvédelmi szabályok betartására

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok / *vizuális alkotógyakorlat tantárgy A/4. évfolyam*

- A célzatos megfigyelés és a látványértelmező képesség fejlesztése
- A látvány utáni ábrázolás alapvető törvényszerűségeinek felismerése
- A vizuális nyelvrendszer alapvető elemeinek tudatos használata
- A tárgyalkotás és a vizuális művészet megjelenítési lehetőségeinek felismerése
- A kifejezéshez, alkotáshoz szükséges képességek továbbfejlesztése
- A más műveltségterületekről származó inspirációk bátor használata

Tananyag / *vizuális alkotógyakorlat tantárgy A/4. évfolyam*

- A látvány, érzés, gondolat megfigyelése, értelmezése, rögzítése
- Síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök, gyakorlatok.
- Formák, színek, anyagok és méretek célzatos használata
- A népművészeti, a klasszikus és kortárs vizuális művészeti példák inspiratív beemelése az alkotótevékenységbe
- Témák és tartalmak különböző szempontú megközelítéséből származó meglátások megfogalmazása
- Eszközhasználati és balesetvédelmi szabályok

Feladatcsoportok / *vizuális alkotógyakorlat tantárgy A/4. évfolyam*

Kép és valóság

- Tárgyak, környezet ábrázolása a látvány által kiváltott érzéseket is megjelenítve (színek, fények, élesebb, elmosódottabb kontúrok / környezeti zajok, zenék hatása / monokróm színhasználattól a komplementer színpárokig)
- Kedvenc növények megfigyelése, sokrétű bemutatása (poétikus növényillusztráció verssel, botanikus leírással, érzelmi hangoltságot jelző zenével, hangzó növényposzter / növényhatározó)
- Tiszta színekből és szürkékből építkező kompozíciók (színes hangulat-, zaj- és illattérkép, formázott színes kívánságkép / festés, vegyes technika, kollázs talált anyagokból)

Forma – test és karakter

- Fantasztikus figurák, állatok, sosemvolt lények megformálása (vízköpők, mitikus lények, képes katalógus, lexikon, bestiárium, kisplasztikák / agyag, talált anyagok, papírmasé, gipsz)

- Arcképtár, arc-talány (gyűjtött, rajzolt karakteres arcokhoz jellem, öltözet, történet, környezet kitalálása / kártyák, társasjáték, memória- és asszociációs játék, cserélhető-mozgatható elemű képeslapok)
- Önarckép, arckifejezés változatai különböző valós vagy elképzelt szituációban, környezetben (festmény, grafika / képeslap, illusztráció szöveges, zenei műhöz, útikönyvhöz, utazási katalógushoz)

Terek – tárgyak – környezet

- Figurális épületszobrok titkai, valós és képzeletbeli megbízatásuk bemutatása (mozdulatjátékok, képes, rajzos gyűjtemény / megfejtett, kitalált történet megjelenítése: minikönyv, kódex, képregény, festmény)
- Mobil installációk készítése célzatos szín- és anyagválasztással adott hangulat, gondolat előhívására (szárnyalás, reszketés, ellentét, harmónia / papír, textil, fonal, drót, vessző, háncs / ragasztás, varrás, festés)
- Térmakettek különleges áttörésekkel, nyílásokkal (doboz- és hengerterek, térrészletek / színes fóliák, rózsaablakok / játék a fénnyel / megvilágított kész terek ábrázolása, fotózása)

Vizuális üzenet

- Adott témához illő minták, díszítések gyűjtése, egy-egy részlet nagyítása, új kontextusba helyezése (ősi, népi és kortárs motívumok / léptékváltás, alakítás, egybekapcsolás)
- Gyűjtött minták, természeti, növényi, geometrikus motívumok felhasználása alkotás során (képzeletbeli mintatérkép személyes érzések, asszociációk alapján / félelem erdeje, nyugalom tava, bánat kútja / ceruza, filc, vízfesték, tus, sablonnyomat, frottázs)
- Beszédes önarckép készítése szövegek, versek, jelek, betűképek felhasználásával (vers- és dalszövegrészletek, rajzok, szimbólumok, jelek, betűk, iniciálék, graffitik, talált képek / ceruza, toll, akvarell, kollázs)

Történet és idő

- Egy időutazó krónikája – személyes kalandok a múlt és a jövő hétköznapjaiban, jelentős történéseiben (vizuális napló, kódex, papírtekercs / rajz, festés, kollázs, illusztráció, leírás)
- Klasszikus képzőművészeti alkotásokról kiválasztott tárgyak kiemelése és új kontextusba helyezése (saját személyes használatba, eltérő kor vizuális alkotásának terébe, képzeletbeli szituációba, napjaink hétköznapi munkahelyi környezetébe / sík vagy téri alkotás, szituációs játék, fotó, film, animáció)
- Egy aktuális pályázat, verseny témájának feldolgozása vagy továbbtanulás megalapozása
- Értékelés és kiállításrendezés

Követelmény / *vizuális alkotógyakorlat tantárgy A/4. évfolyam*

A tanuló ismerje:

- a témához kapcsolódó vizuális kifejezőeszközöket, technikákat
- a tervezéstől az alkotásig tartó folyamat lépéseit
- a legfontosabb balesetvédelmi tennivalókat

Legyen képes:

- a látvány és a jelenségek értelmezésére, rögzítésére
- adott téma kapcsán érzései, gondolatai vizuális alkotásokban való megfogalmazására
- motívumgyűjtésre, átírásra, sík és plasztikus alkotások, tervek készítésére
- a vizuális kifejezés alapismereteinek felhasználásával képet, teret és tárgyat létrehozni
- a feladatához kapcsolódóan beépíteni és továbbgondolni különböző művészeti területek alkotásainak elemeit, tartalmát
- eszközhasználati és balesetvédelmi szabályok betartására

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok / *vizuális alkotógyakorlat tantárgy A/5. évfolyam*

- Az emberi és a természeti környezet tudatos megfigyeléseinek, tapasztalatainak vizuális megjelenítése
- A látás és a látványértelmező képesség pontosítása, fejlesztése
- A látvány utáni ábrázolás alapvető törvényszerűségeinek tudatosítása
- A tárgyalkotó, a vizuális művészeti tevékenységek körének bővítése
- A vizuális kifejezőeszközök használatának fejlesztése

Tananyag / *vizuális alkotógyakorlat tantárgy A/5. évfolyam*

- A látvány pontos megfigyelése, ábrázolása
- Különböző képző- és vizuális művészeti, tárgyalkotó, konstruáló technikák és gyakorlatok
- Hagyományos és új médiumok használata
- Az előképek megismerése, feldolgozása
- Témák és tartalmak különböző szempontú vizsgálata, feldolgozása különféle műfajokban
- Eszközhasználati és balesetvédelmi szabályok

Feladatcsoportok / *vizuális alkotógyakorlat tantárgy A/5. évfolyam*

Kép és valóság

- A környező látvány ábrázolása (ablakon túl, falakon belül / vonal-, levegő- és színperspektíva, előtér – középtér – háttér / kréta, szén, lavírozott tus, festés)

- Megfigyelési gyakorlatok – a valós látvány vizsgálatából kitalálható reális és fiktív előzmények, következtetések rögzítése (talányok megfejtése, modellezése / nyomozóiroda: mi történt itt / illúzió-vadászok: optikai csalódások, illúziók, térbeli lehetetlenségek / életképek egy elképzelt színhelyen / képes, rajzos, fotós dokumentálás)
- Emlékek, belső tájak, átélt ünnepek megjelenítése (grafika, festés, fény- és térinstalláció)

Forma – test és karakter

- Jellegzetes építményekhez társítható karakteres alakok (építmény- és alakábrázolás / torony, híd, cölöpház, uszály, iglu, vár / lakó, gondnok, vendég karakteres megjelenítése / rajz, festés, mintázás, konstruálás, jelenet)
- Öltözet, stílus és kelléktár összeállítása egy érdekes, képzeletbeli alak számára (kém, időutazó, szuperhős, tudós, kalandor, galaktikus postás, álomgyűjtő, digitális vándor / rajz, sziluettkép, festés, kollázs, képes-, rajzos, szöveges lapok, síkbábok, tárgyalkotás)
- Adott öltözethez, korhoz, karakterhez illeszkedő minták, különleges textúrák gyűjtése, alakítása és új felületté, díszítménnyé szervezése (különböző felületű, struktúrájú, textúrájú anyagok, kollázs, tus, pác, nyomat)

Terek – tárgyak – környezet

- Sajátságos település megtervezése, megépítése – szokatlan, képzeletbeli funkcióval rendelkező építmények, terek összekapcsolásával (képzeletkikötő, időjárás-daraboló üzem, emlékvarroda, gondolatraktár / rajz, festés, konstruálás, makett, térkép, képes ismertető / karton, drót, vessző, fonal, fólia, talált anyagok)
- A természeti környezet és jelenségeinek megfigyelése, megjelenítése (grafika, festés)
- Szokatlan funkciójú térkonstrukció létrehozása (gyűjtött hétköznapi tárgyak, textil, fonal, karton összeépítésével, átalakításával, többféle bevilágítással /-emlék-doboz, költöző-övezet, kapcsolat-tér, felejtés-szektor)

Vizuális üzenet

- Látható, eltérő méretű üzenet létrehozása a szabadban, az ott található anyagok felhasználásával, az alkotást segítő magyarázó rajz elkészítésével (land art / udvaron, parkban, járdán, erdőben, mezőn / felszíni alakzatok, növények, növényi részek, kő, kavics, homok, víz)
- Szobrok alkotása önmaguk, kedvenc szereplőjük tulajdonságainak megjelenítésére (lélek-virág, lélek-gubanc, fény-lélek, lélek-szilánk, lélek-tükör / természetes formák redukálása, stilizálása, szín- és formavariációk / rajz, festés, mintázás, konstruálás / agyag, papírmasé, gipszes géz, karton, drót, vessző, talált anyagok)

Történet és idő

- Az idő szubjektív belső érzékelésének tudatosítása, a tapasztalatok megjelenítése többféle művészeti médium segítségével (performance, film, időkép-fóliák, időobjektum / tárgy, időlabirintus /tér / elfolyó idő, időspirál, megállt idő, időréteg, idő-ragacs, szivárgó idő)

- Kedvenc helyek, tájak, épületek és titkok – egy világjáró felfedező útjának bemutatása választott nézőpontból (képes, rajzos, szöveges térkép, saját vagy talált fotók, mozgóképek, animációk, kollázs, montázs)
- Egy aktuális pályázat, verseny témájának feldolgozása vagy továbbtanulás megalapozása
- Értékelés és kiállításrendezés

Követelmény / *vizuális alkotógyakorlat tantárgy A/5. évfolyam*

A tanuló ismerje:

- a témához kapcsolódó vizuális kifejezés eszközeit, lehetőségeit
- a tervezéstől az alkotásig tartó kreatív folyamat lépéseit
- a legfontosabb balesetvédelmi tudnivalókat

Legyen képes:

- a látvány és jelenségek tudatos értelmezésére, rögzítésére
- a térbeli ábrázolás alapvető szabályainak figyelembevételére
- motívumgyűjtésre, átírásra, vázlatok, sík és plasztikus alkotások készítésére
- változatos forma-, faktúra- és felületminőségek létrehozására
- különböző anyagokkal és eszközökkel változatos konstrukciók, tárgyak létrehozására
- adott gondolat, téma kibontására, sík és plasztikus alkotásokban való megjelenítésére
- a feladatához kapcsolni, beépíteni, továbbgondolni műalkotások és más műveltségterületről származó ismereteket és tapasztalatokat
- az eszközhasználati és balesetvédelmi szabályok betartására

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok / *vizuális alkotógyakorlat tantárgy A/6. évfolyam*

- A látvány ábrázolása kapcsán a megismert megjelenítési módok és a személyes elképzelések összehangolása
- A környezet, a karakterek jellegzetességeinek tudatos megfigyelése, megjelenítése
- A stílus- és arányérzék finomítása, a kompozíció, a szín és az előadásmód továbbfejlesztése
- A tárgyalkotás, a vizuális alkotótevékenységek technikáinak, eszköztárának adekvát használata
- A képi, vizuális műveltség bővítése

Tananyag / *vizuális alkotógyakorlat tantárgy A/6. évfolyam*

- Látvány, érzelem, gondolat és koncepció megjelenítése a grafika, festészet és plasztika eszközeivel
- Környezet építményeinek, tárgyainak több szempontú vizsgálata, megjelenítése
- A hagyományos és kortárs vizuális és tárgyalkotó módszerek, technikák és szemlélet

- Témák, tartalmak, üzenetek eltérő fókuszú megközelítése és különböző műfajú inspirációk felhasználása az árnyalt megjelenítés érdekében
- Eszközhasználati és balesetvédelmi szabályok

Feladatcsoportok / *vizuális alkotógyakorlat tantárgy A/6. évfolyam*

Kép és valóság

- Csendélet – hétköznapi és különös tárgyak beállításával (zsúfolt és összefogott kompozíciók, finom részletmegoldások, érzékeny színárnyalatok, színharmóniák, disszonanciák / a csendélet környezetének átírása, a csendélet beemelése egy képzőművészeti alkotás terébe)
- A térábrázolási konvenciók, optikai csalódások, illúziókeltés (valóság és látszat, perspektíva és az axonometria fintorai)
- Látvány, tárgyak ábrázolása eltérő, rendhagyó nézőpontokból, szokatlan képkivágással (grafit, szén, pittkréta, akvarell, tempera, pasztell)

Forma – test és karakter

- Bizarr, mozgalmas történetek, jelenetek illusztratív feldolgozása (figuratív, nonfiguratív módon / rajz, festés, kép, fotó, film, számítógépes manipulációk, kollázs)
- Klasszikus és kortárs alkotások szereplőinek inspiratív felhasználásával karakterlapok, karakterkártyák létrehozása (a szereplő külső és belső jellemzői, vágyai, tevékenységei, tárgyai, környezete / grafikai, festészeti eszközök, kollázs, szöveg)
- Önmaguk vagy kedvenc szereplőjük karakterének, személyiségének térbeli megjelenítése (önportré nonfiguratív elemekkel / identitást jelző, hordható maszk, legyező / egyedi tárgy, kellék / a szereplő környezetét is bemutató tér, dioráma)

Terek – tárgyak – környezet

- Funkció, forma és a környezeti adottságok kapcsolatának vizsgálata az épületek, építmények tereinek, külső, belső megjelenésének változatossága kapcsán (rajzok, vázlatok, gyűjtött fotók, leírások)
- Választott funkcióra egy rendhagyó anyagú, formai megoldású építmény kitalálása, modellezése és elhelyezése egy sajátos, új környezetben (ábrázolás, terv – tus, pác, akvarell, vegyes technika, kollázs / térbeli makett – karton, pausz, vessző, drót, fóliák, ytong, gipsz, talált anyagok, kacatok)
- Tárgyak rendeltetése, használhatósága, egyedi jellemzők felfedezése, megjelenítése (ceruza, vízfesték)
- Használhatatlan tárgy tervezése, elkészítése (túlzásba vitt forma, komplikált mechanizmus, érzékszervi ellentmondás, környezeti/társadalmi kritika / rajz, katalógus, webshop, képregény, használati útmutató / talált vagy nem használt tárgy átalakítása)

Vizuális üzenet

- Műalkotások témájának, üzenetének, hangulatának bemutatása / kitalálása a hozzájuk társított hangok, zajok, illatok, mozdulatok segítségével
- Ismert alkotások, plakátok átértelmezése a hozzájuk kapcsolódó szöveg, kép megváltoztatásával
- Különböző korokból, területekről gyűjtött minta, ornamentika elemeire bontása, részletének nagyítása, módosítása, majd új művé alakítása (elemek összeillesztése különös rendezési elv mentén / szokatlan kontextusba helyezni: eltérő kor képi alkotásaiba, napjaink jellemző szituációiba / festés, kollázs, vegyes technika, sablonnyomat)

Történet és idő

- A véletlen, a bizonytalan témájának körüljárása, és a képzelet egyedi jellegének megfigyelése játékos vizuális feladatokon keresztül (klasszikus és kortárs alkotások szereplőinek véletlen találkozása egy alkotás terében vagy egy mai helyszínen / ugyanazon képi elemek, figurák egyéni elképzelések mentén való elrendezése, jelenetté formálása / grafika, festés, kollázs, számítógépes képi manipulációk)
- Különleges „emlék-rögzítő" eszköz tervezése, készítése, mely képes a saját vagy mások emlékeit előhívni, őrizni, átélhetővé tenni (interaktív, többérzékű / modalitású konstrukció, installáció, kép-szövő, kép-rétegző szerkezet, illat-, hang-, fény- és érintésnyom-doboz)
- Egy aktuális pályázat, verseny témájának feldolgozása vagy felkészítés továbbtanulásra

Alapvizsga-felkészülés

- A megszerzett ismereteket, tapasztalatokat bemutató 7−10 darabos portfólió összeállítása az alapfok évfolyamain készült sík és plasztikus alkotásokból
- Értékelés és kiállításrendezés

Követelmény / *vizuális alkotógyakorlat tantárgy A/6. évfolyam*

A tanuló ismerje:

- a téma megközelítéséhez és megjelenítéséhez kapcsolódó lehetőségeket, vizuális kifejezési eszközöket
- a feladat kibontásától a tervezésen át az alkotásig tartó kreatív folyamat lépéseit
- a legfontosabb balesetvédelmi tudnivalókat

Legyen képes:

- a látvány és a jelenségek értelmezésére, rögzítésére
- adott gondolat, téma kibontására, sík és plasztikus megjelenítésére
- a perspektivikus ábrázolás szabályainak figyelembevételére
- színtani, kompozíciós ismeretek alkalmazására
- változatos forma-, faktúra- és felületminőségek létrehozására

- különböző anyagokkal, eszközökkel és inspiratív megközelítésekkel változatos képek, konstrukciók, tárgyak létrehozására
- különböző műfajú műalkotások értő befogadására, továbbgondolására és feladatához kapcsolására
- az eszközhasználati és balesetvédelmi szabályok betartására

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a vizuális művészetek technikai és műfaji sajátosságait, tanult alkotói eljárásait
- a kép- és tárgyalkotás alapvető lépéseit, tanult módszereit
- a sík és plasztikus alkotás alapvető törvényszerűségeit, kompozíciós lehetőségeit, különböző eljárásait
- a vizuális művészetek jelentős klasszikus és kortárs alkotóját, jellemző műveiket
- a legfontosabb balesetvédelmi tudnivalókat

Legyen képes:

- a látvány és a jelenségek megragadására, visszaadására
- a képi ábrázolás tanult térbeli, színtani, kompozíciós ismereteinek, szabályainak alkalmazására
- munkájához inspirációkat, motívumokat gyűjteni és vázlatokat, terveket készíteni
- a tárgyalkotás, a téri, plasztikus konstruálás során a tanult elméleti, gyakorlati tudásának alkalmazásával önálló alkotások elkészítésére
- a különböző műfajú műalkotások értő, inspiratív befogadására, és a más műveltségterületről származó ismeretek felhasználására alkotótevékenysége során
- az eszközhasználati és balesetvédelmi szabályok betartására

A *Vizuális alkotógyakorlat tantárgy* művészeti alapvizsga követelménye

Az alapvizsga részei

Az alapvizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tárgya és időtartama:

- a *vizuális alkotógyakorlat tantárgy* alapfokú évfolyamain készült tanulói munkákból válogatott portfólió összeállítása tanári segítséggel, a vizsgát megelőző félévben
- a portfólió bemutatása (témák, technikák, személyes gondolatok – alkotói/tervezési folyamatok) – maximum 15 perc

Az alapvizsga tartalma
A portfóliót a tanuló úgy állítja össze, hogy a 7−10 db-os válogatásból mérhető legyen a tervező-, alkotó-, konstruáló, tárgykészítő képessége. A válogatás tükrözze a tanuló megszerzett tudását a vizuális művészet műfaji sajátosságairól, anyagairól, alkotói módszereiről. A portfólió mutassa be a tanuló vizuális alkotói jártasságát, szakmai tudását.

Az alapvizsga értékelése
A vizuális alkotógyakorlat művészeti alapvizsga értékelésének szempontjai:

- a gondolati tartalomnak megfelelő koncepció és tervezés
- a síkbeli, a plasztikai és tárgyformáló ismeretek gyakorlati alkalmazása
- a tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő kifejezőképesség
- a témák ötletes feldolgozása, az alkotások egyedisége
- a kiválogatott alkotások igényessége, összhatása
- a bemutatás tartalma, előadásmódja

VIZUÁLIS ALKOTÓGYAKORLATOK TANTÁRGY

TOVÁBBKÉPZŐ évfolyamok

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok / *vizuális alkotógyakorlat tantárgy T/7. évfolyam*

- A tanult művészeti kifejezőeszközök önálló, tudatos alkalmazása
- A vizuális érzékelés és visszatükrözés képességének finomítása
- A konstruáló, plasztikai és a síkművészeti technikák magabiztos használata
- Az elvont gondolkodás, az analizáló-szintetizáló képesség kialakítása
- Az ábrázolási konvenciók megismerése, elsajátítása

Tananyag / *vizuális alkotógyakorlat tantárgy T/7. évfolyam*

- A látvány pontos megfigyelése, értelmezése, leképezése
- A vizuális információk megértése, átírása, felhasználása
- A képi gondolkodás, vizuális absztrakció és a felbontás-sűrítés mint alkotói eszköz
- A gondolat, téma kibontása – variációk, sorozatok, tárgyegyüttesek létrehozása
- A jelentés, a mondanivaló és a kifejezési eszközök közötti kapcsolat feltárása, kísérletezés
- Eszközhasználati és balesetvédelmi szabályok

Feladatcsoportok / *vizuális alkotógyakorlat tantárgy T/7. évfolyam*

Tér – tárgy – forma

- A geometrikus testek, tárgyegyüttesek ábrázolása, feldolgozása (képzeletbeli, személyes, szokatlan nézőpontból: beszorulva a tárgyak közé, padlóról, létráról, homályos szemmel, fejjel lefelé nézve / arány, térbeli elhelyezkedés, perspektíva / rajz, szén, tus, színes rajz-festő eszközök)
- Gyűrhető, hajtogatható anyagok, textilek kifejező megjelenítése (tanulmányrajzként, szokatlan szituációban, ellentétes környezetben / drapéria, zsák, párna, ruha, papír, alufólia, celofán / ceruza, pittkréta, szén, tus, kollázs)
- Belső terek, térrészletek tanulmányrajza, s felhasználása egyéni elképzelés szerint (szobasarok, lépcsőház, ablakfülke, bútorlábak / rajz, festés / perspektíva, rendhagyó képkivágás)
- Környezetünk rejtett szobrai, gyakorlatok a térbeliség érzékeltetésére (jellegtelen, személyes jelentésű tárgyak, mint szobrok a térben / kétpontos perspektíva, kavalier axonometria, szerkezeti rajz / ceruza, kréta, szén, tus, pác)

Test – figura – karakter

- Portré, önarckép készítése, majd ezek felhasználása, újraalkotása különböző médiumokban (modell, tükör, fotó segítségével / egyedi jellemzők, karakterjegyek / kroki, vázlat, tanulmány, mintázás / sokszorozás, torzítás, montázs)
- Test, fej tanulmányozása, elkészült krokik, tanulmányok új kontextusba helyezése (nagyítás, kicsinyítés, összeépítés / új figurává, valós vagy képzeletbeli karakterré, történetté / rajz, festés, montázs, fotó, mintázás)
- A test, arc részleteinek mint felszíni formáknak a tanulmányozása, megjelenítése élő modell alapján (rajz, mintázás, relief / újraértelmezése: test mint térkép, személyes topográfiák)

Természet – struktúra – inspiráció

- Változatos formák, szerkezetek külső, belső tereinek megfigyelése alapján különleges konstrukciók, mechanizmusok megjelenítése (csigaház, termés, kristály, óra, porszívó, számítógép / belső tájak, mesterséges organizmusok, fiktív szerkezetek / rajz, metszet, festés, térbeli konstruálás)
- A tanulmányok inspiratív feldolgozása fiktív teória mentén a tanult ábrázolási konvenciók felhasználásával (struktúra-, építmény-, szerkezetrajz, tus, festés, mintázás, konstruálás / zaj-erdők, csend-sziklák, recsegő-csőrendszer, kegyetlen-dugattyú)

Változás – átváltozás – átirat

- Különböző sűrűségű, anyagú textilek, fóliák, lapok viselkedése eltérő szituációkban (zenék, versek, szövegek által inspiráltan, mozgásban, lebegve, lógatva, kifeszítve, rétegezve / fotó, videó, festés; papír-, agyag-, gipsznyomat)

- A drapéria, tárgytöredék, kacat mint plasztikai elemek és jelek (épület-dísz, lélek-forma, lény-test / mintázás, faragás, gipszöntés)
- Korábbi saját képek vagy művészek alkotásainak, témáinak újragondolása, átírása (szélsőséges méretek és képkivágások, absztrakciók, szín- és stílusvariációk, rendhagyó kontextus / festés, rajzolás, nyomat, stop-motion, gif)

Kép – jelentés – kontextus

- A környezetben található azonos típusú tárgyak, látványelemek dokumentálása, egyedi jellemzőik által kiváltott eltérő érzetek megfigyelése és feldolgozásuk (ajtó, szék, cipő, vonal, árnyék / jelentést hordozó kompozíciók, tárgy története, tárgy mint metafora / fotó, kollázs, festés, képregény, filmetűd)
- Vizuális üzenetek, vizuális napló lapjainak létrehozása eltérő jellegű vonalhasználattal személyes eseményről, emlékről (pontozott, rácsozott, vonalhálós, satírozott rajz, faktúra- és foltképzés)
- Különböző színek és hozzájuk kapcsolt nonfiguratív formák, foltok hatásának tudatos alkalmazása különleges célból (érzelemkijelző telefonképernyő, hangulatközvetítő tanteremajtó, jóskártyák, jelzőtáblák)

Kifejezés – kísérlet – nézőpont

- Szokatlan megjelenésű, meglepő formatársításokkal rendelkező térkonstrukciók létrehozása (fiktív szerepű építmények, létesítmények, iskolai transzformálógépek, gondolatszerkezetek / talált anyagok, alakított tárgyak, illatok, zajok, hangok, szövegek, mobil elemek)
- Gömb valós, téri és szimbolikus témájának, térbeli részeinek megjelenítési lehetőségei (formai és gondolati kísérletek, szövegek, vázlatok, mintázás: osztott gömb, gömbszeletek, egymásra mintázások)
- Portré, saját arc megjelenítése új szerepben, identitáscserével, ahogy mások látnak (rajz, kollázs, fotó, montázs, digitális technikák, mintázás, konstruálás / túlzások, torzítások, fotóhitelességű és expresszív feldolgozások)

Reflexió – koncepció – önállóság

- Egyedi, reflektív csomagolás készítése egy fontos vagy személyes gondolat számára
- Vizuális napló készítése talált, kidobásra ítélt könyv, katalógus átalakításával személyes gondolatok, emlékek, emléknyomok rögzítésére (rajz, festés, kollázs, talált anyagok, szövegek, frottázs, kivágások)
- Értékelés és kiállításrendezés

Követelmény / *vizuális alkotógyakorlat tantárgy T/7. évfolyam*

A tanuló ismerje:

- a klasszikus és kortárs rajzi, festészeti, plasztikai, konstruáló és tárgyalkotó technikákat
- a térábrázolás, a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelemeit
- a kompozíció jelentéshordozó lehetőségeit

- az alapvető színtani törvényszerűségeket
- a témákhoz kapcsolódó jelentős klasszikus és kortárs vizuális művészeti alkotókat, jellemző műveiket
- a balesetvédelmi előírásokat

Legyen képes:

- a látvány és a jelenségek árnyalt értelmezésére
- látványrészletek, motívumok feldolgozására, vázlatok készítésére, átírására
- geometrikus és természeti formák ábrázolására
- a perspektíva szabályai szerint tárgycsoportokat, figurákat ábrázolni
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására
- egy gondolat, téma kibontására, variációinak létrehozására
- az alkotói folyamat lépéseinek megoldására és összehangolására
- a műalkotás és környezete kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére
- az eszközhasználati és balesetvédelmi szabályok betartására

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok / *vizuális alkotógyakorlat tantárgy T/8. évfolyam*

- A geometrikus és természeti formák, tárgycsoportok, portrék, figurák ábrázolása
- A térbeliség, plaszticitás, perspektíva, a szerkezeti kapcsolódások és az anatómia szabályai
- Különféle vizuális kifejezési eszközök tudatos, önálló használata
- A feladatok problémaérzékeny megközelítése, megoldása

Tananyag / *vizuális alkotógyakorlat tantárgy T/8. évfolyam*

- Az ábrázolás, vizuális kifejezés lehetőségei, szabályai, törvényszerűségei
- Formák, szerkezetek vizsgálata, anatómiai ismeretek
- A természeti jelenségek, formák vizuális átírása
- Az anyagszerűség, a fény megjelenítése
- A tér megjelenítésének eszközei, lehetőségei
- A korszakokra, alkotókra jellemző stílusjegyek
- Érzések, gondolatok, koncepciók vizuális megjelenítésének módjai
- Eszközhasználati és balesetvédelmi szabályok

Feladatcsoportok / *vizuális alkotógyakorlat tantárgy T/8. évfolyam*

Tér – tárgy – forma

- Tárgyak, térelemek célirányos megfigyelése, formaelemzések a szabadban, és megjelenítésük egyéni elképzelés mentén a perspektíva, a plaszticitás érzékeltetésével (tárgyak, kacatok formáiból épületegyüttes, elhagyott helyszínek új szerepben, építmények, terek rejtett rétegei, metszetei / vonal, tónus, színfolt, szerkezet)

- Épületek, terek, utcaképek a perspektíva, a téri ábrázolás törvényeinek értő használatával (perspektíva, vetületi ábrázolás, valóság és látszat / az utca, ahogy még sosem láttad, torzított perspektíva, meghökkentő tér- és formaelemek / rajz, festés, kollázs)

Test – figura – karakter

- Kortársak arca, vázlatok, krokik, portrék, szobrok készítése élő modell után (nagyítás, kicsinyítés, összekapcsolás szimbolikus tárgyakkal, öltözettel, pózzal, szöveggel)
- Állat- és emberi koponya szerkezetének, formai, plasztikai részleteinek rajzi tanulmányait felhasználó új mű alkotása (állati tükörkép, hibrid portré, mitikus lény / grafit, toll, szén, stencil, kréta, festék, digitális technika, mintázás)
- A valóságban megfigyelt változatos formák, felületek és egyes képi elemek kiemelésével valós vagy fiktív karakterek megjelenítése (személyes/társadalmi problémákhoz kötött karakterek: magány, klímaszorongás, online identitás / rajz, festés, vegyes technika, mintázás, konstruálás)

Természet – struktúra – inspiráció

- A természeti jelenségek, biológiai struktúrák elemző, rajzi megfigyeléseinek felhasználása díszítés, digitális tervezés, animációk készítésénél (levél, rovarszem, toboz, vihar, forróság, pára / vonal, faktúra, szín, minta, mintázat)
- A tárgyegyüttes látványának átírása különböző korok, korszakok stílusában (ókori egyiptomi, krétai, barokk, impresszionista, expresszionista, naiv, kubista, szürrealista, fotórealista, konceptualista)
- A természeti formák szerepe a forma-, épület- és tárgytervezésben (termések, növények, ásványok szerkezetének, mikroszkopikus formáinak felhasználásával épület, építmény, tárgy tervezése / rajz, festés, kollázs, vegyes technika, mintázás, konstruálás különleges talált anyagokból)

Változás – átváltozás – átirat

- Mozgás, átalakulás kifejezésének lehetőségei, kísérleti művek létrehozása (egy tárgy élőlénnyé alakul, álomszerű jelenetek, egy meglévő rajz/festmény/plasztika átváltozása / folyamatábrák, fázisrajzok, animációk)
- A perspektíva és egyéb ábrázolási konvenciók rendhagyó alkalmazása (látvány – táj, utca, alak, arc furcsa szemszögből: pók, egér, drón, vakond, fejjel lefele lógva, nagyítón, térfigyelő, fedélzeti kamerán keresztül / rajz, festés, street fotó, VR látványterv, street art optikai illúziók, 3D sidewalk art, épületméretű óriásfotók tervei)
- Művészettörténeti alkotások átírása, újragondolása (klasszikus alkotás módosítása, kiegészítése napjaink aktuális problémáinak bemutatására, klasszikus alkotások szereplői napjaink világában, mai szereplők klasszikus pózokban / grafika, festés, kollázs, montázs, fotómanipuláció, akció, performance, interaktív mű)

Kép – jelentés – kontextus

- A portrérajzolás és -festés rejtett üzenetként, új történetek, hatások létrehozásának szándékával (kép a képben: egy portré hátterében egy másik arc, másik kép / portré a valóság és álomrétegek között / portrék mögötti háttércserék)
- A méretváltásból adódó kompozíciós és tartalmi problémák körüljárása (önarckép/portré óriás és miniatűr változatban, hatásuk, üzenetük megfigyelése különböző helyszíneken / tükörkép eltérő stíluskorszakokban, környezet, tárgyak, testtartás, kompozíció)

Kifejezés – kísérlet – nézőpont

- Világítási kísérletek során az érzelmi hatások és a formák értelmezhetőségének vizsgálata (arcon, tárgyon, alakon / különböző napszakok, extrém fényviszonyok: gyertyafény, neon, színes reflektor, zseblámpa alulról, a formánál erősebb árnyék / rajz, szén, tus, festés, kollázs, fotó, fotómanipuláció, filmetűd)
- Arc mögött rejtőző titkok, egy koponya tanulmányrajza alapján rekonstruált fej (kortárs elemek beépítése a rekonstrukcióba: tetoválás, VR-szemüveg, cyberpunk kiegészítők / a koponya rajzának és egy klasszikus festmény vagy kortárs mű szereplőjének összekapcsolása / rajz, festés, mintázás)
- Portré különös szemszögből, különböző síkbeli, plasztikus és kísérleti eljárásokkal megjelenítve („hibás”, lehetetlen nézőpont és képkivágás ellenére izgalmas kép / rajz, festés, fotó, fotómanipuláció, vésett, mintázott relief, körplasztika)

Reflexió – koncepció – önállóság

- A koponya vagy tárgytöredék megjelenítése változó környezetben, a helyszín által felkínált többletjelentés érdekében (strand, metró, erdő, álom, kortárs kiállítótér, ékszerüzlet, lift, daru / tanulmányok felhasználása / toll, festés, kollázs, grafika, linó-, papírmetszet, fotó, fotómanipuláció, montázs, kollázs, film, installáció, performance)
- A tárgyak, tárgyegyüttesek feldolgozása újszerű koncepció mentén (arányok, térbeli helyzet, környezet, fényviszonyok / összeolvadt, környezetbe simult tárgyak, új funkcióval, abszurd vagy zavaró díszítéssel, világító testként / rajz, festés, kollázs, fotó, fotómanipuláció, installáció)
- Értékelés és kiállításrendezés

Követelmény / *vizuális alkotógyakorlat tantárgy T/8. évfolyam*

A tanuló ismerje:

- a hagyományos, a kortárs és kísérleti vizuális művészet kifejezési eszközeit, technikáit
- a térábrázolás, plasztikus megjelenítés szabályait
- a kompozíció jelentésmódosító lehetőségeit
- az alapvető színtani törvényszerűségeket

- a témákhoz kapcsolódó jelentős klasszikus és kortárs vizuális művészeti alkotókat, jellemző műveiket
- a balesetvédelmi előírásokat

Legyen képes:

- a látvány és a jelenségek árnyalt értelmezésére, vizuális rögzítésére
- motívumok, látványrészletek feldolgozására, vázlatok készítésére, átírására
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására, kísérletezésre
- érzések, gondolatok, témák kibontására, variációk megjelenítésére
- az alkotói folyamat fázisainak, részfeladatainak megoldására és összehangolására
- műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére
- személyes érzések, gondolatok vizuális megjelenítésére
- az eszközhasználati és balesetvédelmi szabályok betartására

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok / *vizuális alkotógyakorlat tantárgy T/9. évfolyam*

- A megfigyelés és a látványértelmezés tudatos használata az önkifejezés érdekében
- Az emberi alak és a természeti környezet jellemzőinek felismerése
- A vizuális ismeretek, jártasságok elmélyítése
- A mérlegelő véleményformálás igényének és képességének kialakítása

Tananyag / *vizuális alkotógyakorlat tantárgy T/9. évfolyam*

- A környezet- és tárgykultúra vizuális vonatkozásai
- A rendeltetés, a szerkezet, a tartalom és a forma összefüggései
- A külső környezet látványa, a plein air festés gyakorlata
- Látvány és tartalom átértelmezése, újragondolása a különböző műfajokban
- Kapcsolódás a fotó, a film és az elektronikus művészetek kínálta vizuális világhoz
- Eszközhasználati és balesetvédelmi szabályok

Feladatcsoportok / *vizuális alkotógyakorlat tantárgy T/9. évfolyam*

Tér – tárgy – forma

- A látvány jellemzőinek megfigyelése, kiemelése – a rajzok asszociatív kombinálásával, kiegészítésével új képpé alakítása (utópisztikus/disztópikus város, buszmegálló, park, legunalmasabb vidámpark, zajongó veteményes / grafit, tűfilc, akvarell, gouache, tus, digitális nyomat)
- Gyors körvonalrajzok, fotók kidobott tárgyakról – azok felhasználása jelentéssel bíró alkotáshoz (tárgyportrék, katalógusképek, illusztráció, plakát társadalmi üzenettel / rajz, festés, fotó, digitális fotó, plakát, installáció)

- Vázlatok és festmények készítése külső környezetről, természetről (változó fény-, hang- és mozgásviszonyok, szellő, zaj és árnyék, plain air festés / pác, lavírozott tus, akvarell, gouache, hang-fény installáció)

Test – figura – karakter

- Önarcképek, portrék készítése modell után – a karakteres vonások felerősítése (karikatúrák, illusztratív vonalas-színes képek, fotók, digitális torzítások, glitch, trash, digitális kollázs)
- Krokik, vázlatok álló, fekvő és mozgó figurákról, csontvázról (rajz, tus, pác, vázlatok, ecsetrajz / továbbgondolásuk / pózoló alak teste mint üzenethordozó felület: környezeti, társadalmi, személyes, művészeti problémák / textilfestés, testfestés, akció, performance, fotómanipuláció)
- Bábok, bábfigurák, maszkok készítése különböző karakterjegyek kiemelésével, eltúlzásával és összeolvasztásával (faragás, konstruálás, varrás, mintázás / fa, ytong, habanyag, hungarocell, textil, drót, talált anyag, kacat, fények, hangok, zajok / kesztyű, marionett, bunraku, wayang és maszkos báb / játék tere)

Természet – struktúra – inspiráció

- Fotózás a természetben, fotósorozatok létrehozása időnyomokról (ugyanazon természetdarab: növény, pocsolya, almacsutka változásának dokumentálása több héten át, fotózás, rajzolás / változások feldolgozása: montázs, képsorozat, videó, filmetűd, zene, hangmontázs)
- Emberi alak részletrajzainak, fotóinak beépítése másik alkotásba, természetfotóba (életterek, identitás / kollázs, montázs, fotómanipuláció, trükkfotó, rajz, festés)

Változás – átváltozás – átirat

- A mozdulatok értelmezése, fotószekvenciák mozgásról (testhelyzet, térbeliség, mozdulat / sport-, tánc-, hétköznapi mozdulatok fotósorozata, a képek egymásra montírozása, kiterjesztett valóság /AR kísérletekkel, mozgássorozat montírozása, animációs film)
- A művészettörténet különböző stílusú figuraábrázolásainak felhasználása egyedi variációk létrehozására (identitás, helyesbítés, hiány, beolvadás / ismert alkotások alakjainak variálása – helycserék, összekapcsolások / alakok beépítése a természet ábrázolásába)
- Műalkotások egyes apró képi elemeinek felhasználása új szerepben (textilminta, ékszer, street art, utcai fotó, magazin, reklám, forma-, tárgy- és épületterv / kivágás, belerajzolás, átfestés, sokszorozás, forgatás, torzítás, méretváltás / rajz, fotómanipuláció, mintázás, makett, konstruálás)

Kép – jelentés – kontextus

- A magyar népi viselet és népművészeti motívumok kortárs szemléletű felhasználása (hangzó, fénylő, efemer hímzések, rátétek / öltözet formai és díszítésbeli megoldásai sajátos öltözeteken: páncélruha, símaszk, szörfruha)

- Természeti népek ősi technikái mai szerepben (rejtett üzenet a múltból / mai tárgytervek és kivitelezések ősi technikával, kinézettel: powerbanktok, gamerszék-huzat, egérpad, telefontok, roller, bukósisak / hímzés, szövés, fonás, faragás, fazekasság)
- Örökölt, talált tárgy vagy kép átalakítása személyes üzenetet hordozó műtárggyá (örökölt történet, sors, időtöredék / festés, kollázs, varrás, ragasztás, konstruálás, papír-, gipszmasé kiegészítés)

Kifejezés – kísérlet – nézőpont

- Fogalompárok, zajkompozíciók nonfiguratív vizuális leképzése (recsegő-sustorgó, álmatag-éber, haragos-megbocsátó, selymes-szúrós, nyomasztó-feloldó / festmény, interaktív hang-objekt, mobil installáció)
- Árnyalt érzelmi állapotok, fogalmak új nézőpontú megközelítése és színekkel, formákkal való kifejezése (személyes, társadalmi, környezeti problémák / táblakép, plakát, kiadvány, térbeli reklám, akció, street art)
- Egy összetett látvány, tartalom vagy jelenség realisztikus és absztrakt megközelítése (személyes világatlasz: valós vagy képzeletbeli ország/világ térképe szubjektív tartalmakkal, érzésekkel, emlékekkel / rajz, festés, kollázs, digitális technikák, interaktív tábla, installáció)

Reflexió – koncepció – önállóság

- Az alkotói nézőpont szerepének feltárása egy személyes téma feldolgozása során (emlékek helye, az emlékezés folyamata, a múlt és a jelen, az elmúlás / képsorozat, képregény, filmetűd, rövidfilm, performance, kollázs, festés)
- Fontos üzenet megfogalmazása és álcázott, diszkrét, rejtőzködő vizuális megjelenítése (közösségi vagy személyes ügy kifejezése / társadalmi csoportok, egyének tárgymeséi / forgatókönyv, fotódokumentáció, óriás és mini land art mű, észrevétlen tárgyinstallációk, tárgysokszorozások)
- Értékelés és kiállításrendezés

Követelmény / *vizuális alkotógyakorlat tantárgy T/9. évfolyam*

A tanuló ismerje:

- a hagyományos és kortárs vizuális művészet síkbeli, plasztikai, konstruáló és tárgyalkotó technikáit
- a téri megjelenítés ábrázoló és plasztikus lehetőségeit, szabályait
- a kompozíció jelentéshordozó lehetőségeit
- az alapvető színtani törvényszerűségeket
- a témákhoz kapcsolódó képző- és iparművészeti, médiaművészeti és népművészeti alkotásokat
- a balesetvédelmi előírásokat

Legyen képes:

- a látvány és a jelenségek árnyalt értelmezésére, egyéni elgondolású rögzítésére
- motívumok, látványrészletek, vázlatok felhasználására, feldolgozására
- a perspektíva szabályai és a látvány alapján tárgycsoportokat, figurákat ábrázolni
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására, kísérletezésre
- egy gondolat, téma kibontására, variációinak létrehozására
- az alkotói folyamat fázisainak, részfeladatainak megtervezésére és megvalósítására
- műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére
- személyes érzések, gondolatok, témák eltérő műfajú vizuális megjelenítésére
- az eszközhasználati és balesetvédelmi szabályok betartására

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok / *vizuális alkotógyakorlat tantárgy T/10. évfolyam*

- A látvány és az absztrakció kapcsolatának feltárása
- A figura és a környezet viszonyának tudatos, értelmező vizsgálata, ábrázolása
- A vizuális ismeretek, jártasságok elmélyítése, tapasztalatok összegzése
- Önálló, egyéni koncepciók létrehozásának, interdiszciplináris megvalósításának támogatása

Tananyag / *vizuális alkotógyakorlat tantárgy T/10. évfolyam*

- A környezet, a tér és a tárgy egymáshoz való viszonya, személyes felvetések vizuális megfogalmazása
- A rendeltetés, a szerkezet, a tartalom és a vizuális megjelenés összefüggései
- A látvány újraértelmezése a nézőpont, képkivágás és a személyes nézőpont segítségével
- A különböző műfajok, stílusok, technikák, eljárások kínálta lehetőségek használata
- Eszközhasználati és balesetvédelmi szabályok

Feladatcsoportok / *vizuális alkotógyakorlat tantárgy T/10. évfolyam*

Tér – tárgy – forma

- Tárgyak, ételek szokatlan téri helyzetben való megjelenítése az adott szituáció érzetének közvetítésével (polcokon, raktárban, autópályán, ókori romokon / idegenség, disszonancia, hétköznapi, abszurd / rajz, festés, fotó, fotómontázs, digitális 3D modell, installáció)
- Alakok, emberek, állatok megjelenítése az épített térben (jelenetek külső-belső terekben, tömeg, magány, kapcsolatok / életre kelt köztéri szobrok, valós vagy mitológiai szereplők elképzelt szituációkban: pénztár, aluljáró, gyártósor, szárítóüzem, urbánus állatkert / rajz, festés, fotó, óriás fotó, film, digitális montázs, graffiti, street art, köztéri akció)
- Külső környezetben lévő tárgyak, emberek és a táj kapcsolata (idill / plein air a klímaválság közepette / az emberi jelenlét nyomai: napelem-erdő, ipari horizont, szeméthalom, szélerőművek / grafika, festmény, fotó, fotómanipuláció, kísérleti film)

Test – figura – karakter

- Vázlatrajzok, krokik álló és mozgó alakokról, kortársakról, majd felhasználásuk egyéni elképzelés alapján (közösségi közlekedés, hétköznapi jelenetek, piac / várakozó, siető alakok képzeletbeli belső monológjainak vizuális jelzésével / ceruzarajz, tus, pác, agyag)
- Ülő, fekvő figura ábrázolása (pihenő ember / elszakadva a digitális világtól / abszurd, szürreális pihenési szituációk: alvás könyvkupacon, puha felhőn, kávégőzben ülve / festés, szén, fotómanipuláció, vegyes technika, kollázs)
- A teljes figura mint karakter bemutatása (Z generációs testnyelv, testtartás / saját test mint videójáték-avatár / karikatúra, kroki, vonalas rajz, szoborvázlat, fotósorozat, festés)

Természet – struktúra – inspiráció

- Egy természeti forma, motívum feldolgozása, variációk létrehozása többféle anyagból és technikával (falevél, kavics, vízfelület / tárgyparafrázis 3 anyagra, jelentésváltás, értékváltás, anyag-identitás, átöltözés / rajz, akvarell, konstruálás újrahasznosítással, műanyag, beton, fémlemez, papír, világító test)
- A természetes struktúráknak mint kompozíciós elemeknek a megjelenítése a megszokottól eltérő arányokkal, léptékváltással (fészek, gombatelep, hangyaboly / óriás léptékű installáció városi közegben, a természet visszafoglalja a belső tereket / invázió, térfoglalás, méretváltás, torzítás / rajz, festés, installáció, konstruálás, fotókollázs)
- Érzelmi állapotok és természeti jelenségek összekapcsolása és kifejezése színekkel (élethelyzetek mint természeti jelenségek: viharos megérkezés színtérképe, közösségi terek, tájak érzelmi-hőkamerával / nagy méretű színinstalláció, festett textil-tér, digitális interaktív színatlasz, festés, digitális eszközök, fények)

Változás – átváltozás – átirat

- Önmaguk bemutatása eltérő korokban, stílusokban a klasszikus és kortárs figuraábrázolások jellemzőit felhasználva (jövőképek, egy karakter 3 különböző művész szemével, sorsok párhuzamos dimenziókban / rajz, festés, digitális technikák, kollázs)
- Bábok és a bábok mozgatóinak kérdéskörét feltáró és megjelenítő vizuális alkotás (személyiségek és mozgató erőik / identitás, szerep / közéleti, társadalmi jelenségeket megvilágító karakterek / színfalak mögötti jelenetek, abszurd dialógus / festés, faragás, varrás, konstruálás, kevert anyaghasználat, karton, kacatok, tárgy, fény)
- A bábuk, szereplők jelenetei és játékterei, változatok létrehozása a tér érzelmi, tartalmi üzeneteinek közvetítéséért (lakótelepi színpad, erkélyjelenetek, titkos életterek, szürreális helyszínek, rétegzett valóság / festés, színezett grafika, digitális látványterv, kollázs, makett, konstruálás, karton, textil, talált anyagok, tárgyak, fények, hangok, játék a térben)

Kép – jelentés – kontextus

- Anakronisztikus képi részletek beépítése a műalkotásokba (klasszikus alkotások szereplői mai helyzetben, szokásokkal: közösségi médiában, smink tutorial, okostelefonozás, e-ügyintézés, LED-es fények / festmény, digitális fotó, fotómanipuláció, kollázs, montázs)

- Stílus- és karakterváltozatok által közvetíthető tartalmi eltolódások (figura vagy étel eltérő stílusú környezetben, alak látogatóban különböző művészeknél, alternatív univerzumokban, valós vagy kitalált kulturális környezetben, időcsere, paradox beavatkozás, múlt-jelen párbeszéd / festés, grafika, kollázs, digitális szerkesztés, digitális fotómanipuláció, kollázs és festett beavatkozás, AR réteg egy klasszikus portréra)

Kifejezés – kísérlet – nézőpont

- Eseménysor ábrázolása figurális és nonfiguratív képsorozatokban (narratív, hangulatváltó, kontrasztos megjelenítés / tisztálkodás, sütés, kirándulás, építkezés / rajzolt, festett képsorozat, animált gif, fotó és grafika, vegyes technika)
- Személyes gondolat vizuális kifejezése kollázs és grafikai kiegészítés segítségével (titkok, párbeszéd a valódi és a közösségi médiában megmásított önkép között / nyomtatott, talált fotók, grafikai eszközök, digitális, fizikai rétegezés, beledolgozás, sokszorosítás)
- Ugyanazon téma bemutatása ellentétes érzelmi, életkorú, beállítottságú nézőpontból (szoba, városrész, gép, élőlény, tárgy, tevékenység: kávézás, utazás / mozgalmas-unalmas, harsány-szelíd, haragos-vidám, elfogadó-kirekesztő / rajz, festés, kollázs, digitális képalkotás, vegyes technika, installáció)

Reflexió – koncepció – önállóság

- Emlékek, történetek, gyerekkori élmények újraalkotása, vizuális újraértelmezése egy kitalált koncepció mentén (saját mitológia, jövőben játszódó múlt, nosztalgia, jelenkori történet hajdani játék/tárgy szemszögéből / képregény, talált fotók átalakítása, festmény, film, installáció)
- Látványterek tervezése, film, játék helyszíneként alkalmas tér megalkotása (elhagyott emberi építmények mint társadalmi metaforák: kiüresedett vidámpark, könyvtár, laboratórium / érzések, érzetek mint a tér atmoszférájának előhívója: kedvenc zene, hideg, fémes szag / rajz, festés, számítógépes tervezés, makett, konstruálás, installáció, immerzív színházi tér, hang, fény)
- Forgatókönyv megtervezése, elkészítése saját koncepció alapján (egy tárgy sorsa, kortárs mítoszok, a csomag, az elfeledett postaláda / storyboard, illusztráció)
- Felkészülés a záróvizsgára
- A megszerzett ismereteket, tapasztalatokat bemutató 10-15 darabos portfólió összeállítása a továbbképző évfolyamain készült tanulói munkák válogatott anyagából
- Értékelés és kiállításrendezés

Követelmény / *vizuális alkotógyakorlat tantárgy T/10. évfolyam*

A tanuló ismerje:

- a különféle vizuális művészetek legjelentősebb törekvéseit, megjelenítési lehetőségeit
- a síkbeli, plasztikus és téri alkotás törvényszerűségeit, anyagait és eszközeit
- a rajzi, festészeti, plasztikai, konstruáló és tárgyalkotó technikákat

- a térábrázolás, a téri megjelenítés módjait, szabályait
- a kompozíció, a színek jelentéshordozó lehetőségeit, törvényszerűségeit
- a témákhoz kapcsolódó képző- és iparművészeti, intermédia, médiaművészeti alkotásokat
- a balesetvédelmi előírásokat

Legyen képes:

- a látvány és a jelenségek árnyalt értelmezésére, egyéni elgondolású feldolgozására
- motívumok, látványrészletek, vázlatok felhasználására, feldolgozására, átírására
- a térbeliség szabályai szerint tárgycsoportokat, figurákat ábrázolni
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására, kísérletezésre
- illusztrációkat készíteni
- egy gondolat, téma önálló kibontására, variációinak létrehozására
- az alkotói folyamat fázisainak, részfeladatainak tervezésére, megvalósítására
- a műalkotás és a környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére
- eszközhasználati és balesetvédelmi szabályok betartására

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a legjelentősebb klasszikus és kortárs hazai és nemzetközi vizuális művészeti törekvéseket és alkotásokat
- a sík- és térbeli művek, alkotássorozatok létrehozásának módjait
- pontos arányokat és karaktereket rögzítő rajzok, plasztikák készítésének lehetőségeit
- a fény-árnyék viszonyok törvényszerűségeit
- a művészeti anatómia alapvető szabályait
- a munkabiztonsági és környezetvédelmi előírásokat

A tanuló legyen képes:

- eligazodni a művészettörténet jelentős korstílusai között
- felismerni a népi kultúra jellegzetes tárgyait, anyagait, technikáit
- adott látvány, tárgy, táj, portré és figura elemző értelmezésére, változatos vizuális megjelenítésére
- vizuális művészeti ismereteinek, tapasztalatainak alkotó felhasználására
- konkrét és elvont tartalmak hagyományos képi, plasztikai és kortárs műfajú megjelenítéseire
- témák önálló feldolgozására, koncepciók megfogalmazására, kivitelezésére
- a saját és mások alkotásainak elemző vizsgálatára
- a biztonsági és balesetvédelmi előírások betartására

A *vizuális alkotógyakorlat tantárgy* művészeti záróvizsga követelménye

A záróvizsga részei

A záróvizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

A záróvizsga tárgya és időtartama:

- a vizuális alkotógyakorlat tantárgy
- a továbbképző évfolyamokon készült tanulói munkák válogatott anyagának (portfólió) összeállítása tanári segítséggel, a vizsgát megelőző félévben
- a portfólió bemutatása (témák, technikák, személyes gondolatok – koncepció, alkotói / tervezési folyamatok) – maximum 15 perc

A záróvizsga tartalma

A portfóliót a tanuló úgy állítja össze, hogy a kb. 10-15 db-os válogatásból mérhető legyen a tervező-, alkotó-, konstruáló, tárgykészítő képessége. A válogatás tükrözze a tanuló megszerzett tudását a vizuális művészet műfaji sajátosságairól, anyagairól, alkotói módszereiről. A portfólió mutassa be a tanuló vizuális alkotói-technikai jártasságát, szakmai tudását, művészeti igényességét, önállóságát.

A záróvizsga értékelése

A vizuális alkotógyakorlat záróvizsga értékelésének szempontjai:

- a gondolati tartalomnak megfelelő koncepció és tervezés
- a tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő megjelenítő- és kifejezőkészség
- a használt vizuális technikák és eljárások alkalmazási szintje
- a témák ötletes feldolgozása, az alkotások egyedisége
- a kiválogatott munkák egyedisége, igényessége
- a bemutatás tartalma, előadásmódja
- a megfogalmazás szakszerűsége, pontossága

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A pedagógiai program módosításának, felülvizsgálatának módja:

A tantestület igénye szerint módosítható, ha írásban és indoklással kérik.

Törvényességi változás esetén felül kell vizsgálni, és módosítani.

Véleményezés, egyeztetés, illetve elfogadás és jóváhagyás

A pedagógiai programot a nevelőtestület fogadja el és az igazgató hagyja jóvá. A fenntartó egyetértési jogot gyakorol a pedagógiai program azon elemei tekintetében, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul.

Tájékoztatás és megismertetés formája, rendje

A véleményezésre jogosultak számára az igazgató biztosítja a pedagógiai program megismerését a 15 napos véleményezési határidővel.

A hozzáférés biztosítása ás tájékoztatás kérése

A pedagógiai program egy példánya az iskola igazgatói irodájában kerül elhelyezésre. Az érdeklődők számára az intézmény honlapján is elérhető, letölthető.

A pedagógiai programot a nevelőtestület 2026. október 5-i értekezletén elfogadta.

Szentes, 2026. október 5.

Szentesi Lajtha László Alapfokú Művészeti Iskola

Várkonyiné Mihály Erna
igazgató

A Szentesi Lajtha László Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai Programját a fenntartó Hódmezővásárhelyi Tankerületi Központ igazgatója egyetért és jóváhagyja.

Hódmezővásárhely, 2026.10.26.

Hódmezővásárhelyi Tankerületi Központ 01

Miklós Anikó
tankerületi igazgató